

Voorwoord

Als heemkundige kring van Westerlo konden wij 2014 niet laten voorbijgaan zonder het plaatselijk gebeuren tijdens de Grote Oorlog 1914-1918, te boek te stellen.

Het werd uiteindelijk een mooi dik boek van ongeveer 350 bladzijden.

Alhoewel er geen grote veldslagen in onze toenmalige gemeenten werden uitgevochten, gebeurden er gedurende deze vier oorlogsjaren wel veel vermeldenswaardige gebeurtenissen.

Onze heemkundigen doken in de gemeente- en abdijarchieven om al deze verhalen op te zoeken.

Voor al de soldaten van Westerlo en zijn deelgemeenten uit de Eerste Wereldoorlog, werden de legerarchieven van het Jubelpark te Brussel en van Evere bezocht, om zo van iedere soldaat het oorlogsverleden op te zoeken.

Gelukkig hadden onze onderzoekers veel geduld en toewijding want dit alles heeft de laatste twee jaren veel tijd gevegd. Enkelen waren op het laatst bijna dag en nacht met de oorlog bezig.

Daarom wil ik alle medewerkers van dit boek bedanken voor hun inzet en hulp bij het opzoeken van al de oorlogsverhalen van Westerlo en zijn deelgemeenten en hun inwoners.

Maar in het bijzonder wil ik ons redactieteam bedanken, waarin Jef Thys weer gezorgd heeft dat al die gegevens tot één boek werden samengebracht en dit met een prachtige lay-out en Georges Van Asten voor het veelvuldig nalezen en verbeteren van de teksten.

Het eindresultaat mag er zijn en geeft aan alle inwoners van Westerlo een goed beeld van wat er zich heeft afgespeeld in Westerlo en zijn deelgemeenten gedurende de vier jaren oorlog en aanvullend ook het wedervaren van sommige van hun soldaten. Omdat Bergom destijds kerkelijk bij de parochie Westerlo behoorde, hebben we ook daar opzoekingen gedaan en beschreven.

Wij hopen dat dit boek de lezer een beter beeld geeft van wat de Eerste Wereldoorlog voor Westerlo en zijn inwoners betekend heeft en zo samen met ons tot het besluit komt :

‘NOOIT MEER OORLOG’.

Paul Hermans, voorzitter Heemkring Ansfried Westerlo vzw.

Uitgegeven door Heemkring Ansfried Westerlo vzw

Sint-Michielsstraat 2, 2260 Westerlo

Verenigingsnummer: 730379

Ondernemingsnummer: 419566570

D/2014/5545/02

ISBN (EAN): 9789073062030

© HEEMKRING ANSFRIED WESTERLO VZW

Inleiding

Beste lezer,

U hebt nu het boek in handen waarin wij de gebeurtenissen tijdens ‘De Groote Oorlog’ in de streek in en rond Westerlo trachten te plaatsen en te verduidelijken.

Met allerlei korte stukjes proberen wij een beeld te creëren van het leven van de Westelse bevolking tijdens die harde oorlogsjaren 1914-1918. Wij konden daarvoor putten uit verschillende bronnen: familieverhalen, bidprentjes, brieven, dagboeken, memoires, processen-verbaal uit die tijd, legerarchieven, **verslagen van gemeenteraden, strooibriefjes, relicten en enkele zeldzame foto’s.**

Wij proberen ook meer uitleg te geven over allerlei schermutselingen en vijandelijkheden in onze streek tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Tussendoor plaatsen wij ook enkele stukjes pakkende poëzie en strooien her en der wat klaprozen **(poppy’s) uit, want die bloem is toch onlosmakelijk verbonden met ‘De Groote Oorlog’!**

Dan volgt een eerste alfabetische lijst van alle gesneuvelden die enigszins met Westerlo (Groot-Westerlo) te maken hadden: er geboren zijn of er gewoond hebben.

Een andere alfabetische lijst vermeldt al de oud-**strijders van ’14-’18 die voor of na ‘De Groote Oorlog’** in het huidige Groot-Westerlo woonden.

Omdat de inwoners van Varendonk en Bergom (van buurgemeente Herselt) destijds bij de St.-Lambertusparochie Westerlo hoorden, worden de oud-strijders uit die beide dorpen ook vermeld. De scheiding tussen kerk en staat was toen nog niet zó uitgesproken! De parochie primeerde op de gemeente!

En moest er, her of der, iets ongunstigs vermeld zijn over iemand...? Weet dan dat woorden als stress, ‘shellshock’, paniek...toen nog niet uitgevonden waren, maar dat stress en paniek wel degelijk bestonden! Maar de legertucht was keihard! Men eiste - en dan nog in het Frans - blinde gehoorzaamheid! Bij het niet opvolgen van een bevel, werden nogal vlug zware straffen uitgesproken, maar achteraf weer bijna even vlug kwijtgescholden!

Maar dat er bij de soldaten plantrekkers (*carottiers*) **waren... dat zal wel zo geweest zijn.**

En dat er tussen de burgers ook mensen rondliepen die, tot eigen profijt, van de benarde oorlogsomstandigheden **gebruik maakten.... dat zal ook wel zo geweest zijn!**

Het boek is geen roman! Het is niet de bedoeling dat je het in één keer gaat uitlezen!

Maar het gaat over mensen van bij ons, over mensen uit onze families, misschien over onze eigen grootouders, die toch - meestal ongewild - die aartsmoeilijke oorlogsjaren moesten meemaken:

DE GROOTE OORLOG.

Westerlo en omstreken in
“De Groote Oorlog”

Algemeen

‘Onbekend’ beeld van de jaren rond de eeuwwisseling 1900

We vergeten steeds dat de tijd rond de eeuwwisseling, zoals ook onze tijd, toch heel wat vernieuwing bracht!

De eerste auto van Carl Benz reed in 1885 rond. Cinematografie en röntgenstralen kende men al in 1895. Uitvindingen als draadloze telegrafie in 1896; radium in 1889; de eerste roltrap was er op de wereldtentoonstelling van 1900; het vliegtuig van Wright in 1903. De Daimler-autofabriek, evenals die van Rolls Royce, startte in 1904. Voertuigen op rupsbanden waren er al in 1907 te zien. De eerste kunststof, bakeliet, van onze landgenoot Baekeland was er in 1909. De dieselmotor voor auto's werd uitgevonden in 1910. De lopende band van Ford in zijn autofabrieken en roestvrij staal van Krupp waren er al in 1912!

§

In Westerlo was er een tramverbinding met Turnhout, Herentals, Aarschot en Mechelen. Dat was dé grote ‘vernieuwing’ in de streek.

Lijn 284 Westerlo-Turnhout werd geopend tot Geel (Kempisch Kanaal) op 01/07/1898. Er was een verminderd tarief op de tram voor een bezoek aan de veemarkt in Geel en voor marktdagen in Heist-op-den-Berg. De ingebruikneming tot Turnhout duurde echter tot 15/09/1906. Dat was ook een deel van de lijn Mechelen-Turnhout, die in dienst genomen werd op 07/04/1890 door de “Kempische Stoomtram Maatschappij”. Op marktdagen in Mechelen kregen de inwoners van Westerlo ook een ‘speciaal verminderd tarief’. Deze lijn liep over een deel van het spoor Westerlo-Meerhout dat al geopend was op 04/05/1895 door de “Antwerpse Maatschappij voor de Dienst van de Buurtspoorwegen”.

Lijn 275 Westerlo-Aarschot werd geopend op 08/07/1911 door de “Kempische Stoomtram Maatschappij”.

Lijn 262 Westerlo-Herentals, via Tongerlo, Oevel en verder naar Malle (toen nog Oostmalle), Brecht en Brasschaat werd in dienst genomen op 23/04/1907 door de “Antwerpse Maatschappij voor de Dienst van de Buurtspoorwegen”. De lijnen Mechelen-Turnhout en Westerlo-Aarschot liepen vanaf het Bistplein (destijds ‘oude-tramwissel’ genoemd) tot in Bergom gezamenlijk.

§

Dit alles moet voor die tijdsperiode toch als revolutionair aanzien worden. We vergeten meestal dat die periode toch de tijd van de *industriële revolutie* was, terwijl de huidige periode het *computertijdperk* genoemd wordt.

Reeds in 1913 begon Duitsland zich te bewapenen: van 35.000 steeg het aantal manschappen tot bijna 140.000 in juli 1914.

België had de Duitse waarborg gekregen dat het in geval van een conflict met Frankrijk niet in de strijd betrokken zou worden. Er waren in ons land onder de middenklasse 2 kampen, ‘*gelovers*’ en ‘*niet-gelovers*’, in deze Duitse ‘garantie’. Het grootste deel van de gewone bevolking was zich van geen oorlogsgevaar bewust. Men dacht dat het allemaal wel zou overwaaien. De ouderen wisten nog te vertellen van de vorige Frans-Duitse oorlog in 1870-1871. In die tijd was het Belgische leger ook enkel aangewezen op grensbewaking omdat ons grondgebied niet geschonden werd.

Aan de vooravond van de oorlog telde België 7.638.000 inwoners en sinds 1913 was door de katholieke minister van oorlog, de Broqueville uit Mol-Postel, de algemene dienstplicht ingevoerd. Mede dankzij kardinaal Mercier werd in 1909 de loting en de plaatsvervangingsafgeschaft. **Gedaan met het ‘armenleger’!** Gedaan met het vrijkopen voor 200 frank! Gedaan met wie er zich met een laag nummer ingeloot had, maar zich kon laten vervangen, gewoonlijk tegen hoge financiële of andere materiële voordelen.

Eén zoon per gezin zou dienst moeten doen. De gehele periode 1870-1913 was gekenmerkt door de strijd vóór en tegen de persoonlijke dienstplicht. De radicalen kwamen op voor de persoonlijke dienstplicht om het lotelingensysteem en de mogelijkheid van afkoop af te schaffen. Koning Leopold II was er op uit het leger te versterken door een ruimere rekrutering. Een commissie van onderzoek van de persoonlijke dienstplicht stuitte op taaie politieke weerstand van de conservatieven in de katholieke partij en bij

de liberalen. Pas in 1909 was de politieke steun voor de persoonlijke dienstplicht zo groot geworden dat de regering - met de steun van de oppositie - een compromisvoorstel kon laten goedkeuren: de beperkte persoonlijke dienstplicht. Eén soldaat per gezin en de legerdienst voor het voetvolk werd verminderd van 20 tot 15 maanden.

Ondertussen dreigde er weer oorlog en zo kon de regering niet alleen een veel hoger oorlogsbudget laten goedkeuren, maar ook die algemene persoonlijke dienstplicht. Die nieuwe dienstplichtwet kwam er in 1913: alle mannen van 18 jaar moesten legerdienst vervullen. Men ging van 13 militieclassen naar 15 militieclassen. De werkelijke dienst in de reserve bedroeg 8 jaar. De militieclassen 1901, 1902 en 1903, de **'ouderen' dus, werden in geval van oorlog voor de vestingtroepen voorzien: de dienst op de forten, dus** zonder direct contact met de vijand. Dit zou later aan de IJzer regelmatig ingeroepen worden om geen frontdienst te moeten doen. Elk jaar op 15 december ging men één klasse hoger. Dit was dus 3 maanden na afloop van het militiejaar in september.

§

De soldatenschool van Westerlo in 1913. Van links naar rechts: *adjutant Nelis, onderwijzer Jozef Onzia, veldwachter Cyriel Demeyere, onderpastoor Kennes, sergeant-majoor Jozef Van Dingenen, onderwijzer Helsen* (foto Veerle de Leyn)

In Westerlo was de afschaffing van het lotelingensysteem in 1909 en de invoering van de algemene dienstplicht in 1913 waarschijnlijk de aanleiding om een soldatenschool te starten. De notabelen en de geestelijkheid wilden de zedelijke toestand van de landelijke mannelijke bevolking tegen al die veranderingen beschermen. **Zeker nu er geen 'armenleger' meer was en iedereen, en niet alleen meer het 'gewoon' volk, soldaat zou moeten worden. Niet alleen de zedelijkheid of andere algemene informatie werd er onderwezen, ook leerde men er met wapens omgaan.** Bij de Duitse inval werden er door August Naets uit het Dorp van Westerlo 2 Duitse Mausers en 60 oude soldatengeweren, van de **'soldatenschool' bij de overheid** binnengeleverd!

De soldatenschool, klas 1912, uit Westerlo. We herkennen:
Zittend v.l.n.r.: *onderwijzer Jozef Onzia, onderpastoor Kennes, onderwijzer Helsen uit Zoerle-Parwijs.*
1ste rij soldaten: *?, Achiël Van Leeuw uit Veerle, Slotmans uit Herselt, Jan Tubbax uit Varendonk, Louis Van Nieuwenhuyze uit Bergom, ?, ? uit Ramsel, Wouters uit Bergom, Jefke Witvrouwen uit Noorderwijk, ?, ?, veldwachter Cyriel Demeyere.*
Achterste rij: *Ooms uit Herselt, ?, ?, Charel Aerts uit Zoerle-Parwijs, Charel Van de Put uit Westerlo, ?, Sijmens uit het Geneinde, ?, ?, Van Gennip uit Voortkapel, ?, ?, ?, ?, Van Bets uit Herselt.*

Volgens Jack Verstappen zou de soldatenschool van Westerlo al opgericht zijn rond 1911, op initiatief van gravin Jeanne de Merode, zo schrijft hij in het jaarboek van onze heemkring van 1981. Dat de soldatenschool geapprecieerd werd, kunnen we afleiden uit het geschenk, een rookstel, dat sergeant-majoor Van Dingenen ontving voor zijn inzet in de soldatenschool te Westerlo.

Koperen rookstel, van Jozef Van Dingenen, met inscriptie: Uit dankbaarheid Soldatenschool Westerlo (foto Veerle de Leyn)

§

De mobilisatie

De 1ste fase van de mobilisatie kwam er op woensdag 29 juli 1914! Van al diegenen die onder de wapens waren, van de klas van 1913, - jongens geboren in 1893 - , werden de verloven ingetrokken. Ze hadden in augustus 1914 al 10 maanden opleiding achter de rug. De klas 1911, geboren in 1891, en de klas 1912, geboren in 1892, werden opgeroepen.

Op 31 juli 1914 werd de algemene mobilisatie afgekondigd. Ook de klassen van 1901 tot 1910 werden nu opgeroepen. De klassen 1899 en 1900 werden pas opgeroepen de dag dat de oorlog uitbrak: dinsdag 4 augustus 1914. De getalsterkte van ons leger bedroeg ongeveer 234.000 man. Ongeveer 18.000 oorlogsvrijwilligers, veel jeugdige idealisten, boden zich aan, en de rest van de lichte 1914, ook ongeveer 18.000 manschappen, werd eveneens opgeroepen. Naar schatting had men ook de beschikking over 45.000 man van de burgerwacht. Ons leger had echter een groot gebrek aan artillerie en aan mitrailleurs. Men spreekt over slechts 100 mitrailleurs bij het uitbreken van de oorlog! De helft van de getalsterkte, tevens de oudste soldaten (militieklassen 1899-1905), de lotelingen, was voorzien voor de vestingtroepen; de andere helft, de jongste soldaten (militieklassen 1906-1913), - met de beste fysiek dus - , voor het veldleger, het **'mobiele leger'**. De idee van **'vestingen of forten'** bleek in de oorlog totaal achterhaald.

Ons leger had nog grote gebreken: een verouderde en onvoldoende bewapening en een gebrekkige leiding, door onervaren en slecht gevormde officieren. Jongens van adellijke of gegoede afkomst werden bijna automatisch officier, met al de gevolgen van dien. Daarbij: de meerderheid van de soldaten was nog **'loteling'** en bestond zoals bekend uit de **'armsten'** van de Belgische bevolking. Hun motivatie was redelijk laag. Ons leger kon in de begindagen van de oorlog echter wel rekenen op een hoog moreel en het enthousiasme van zijn soldaten, aangemoedigd door de vele **'propaganda'**-zegeberichten!

De klas 1914 werd op 15 september 1914 pas opgeroepen. Ze moesten nog opgeleid worden, waardoor ze pas in 1915 ingezet konden worden. Ook boden zich in de begindagen 20.000 vrijwilligers aan. Daar Wallonië al grotendeels bezet was, kwam de meerderheid van klas 1914 en van die vrijwilligers uit de Vlaamse provincies.

Ons leger kon beschikken over 37.600 paarden, 2.600 paardenwagens, zelfs over 1.600 auto's en een 30-tal vliegtuigen. De auto's van de burgerbevolking werden opgevorderd. Vliegtuigen waren voor iedereen iets totaal nieuws in de oorlogvoering. In een gemeentelijk verslag van secretaris Sterckx te Westerlo lezen we: Op 25/04/1914 is het eerste vliegtuig opgemerkt boven Westerlo. Het vloog van west naar oost!

Ter vergelijking;

- Duitsland telde in 1914: 65 miljoen inwoners, 3.840.000 man onder de wapens, 232 militaire vliegtuigen en enkele Zeppelins. Op zee: 38 slagschepen, 13 kruisers en 21 duikboten.
- Frankrijk telde in 1914: 39 miljoen inwoners, 3.800.000 man onder de wapens, ongeveer 200 militaire vliegtuigen.

Onverwacht kwam dus op vrijdag 31 juli 1914 het bericht van die algemene mobilisatie.

Onze jongens waren in opgewekte stemming toen ze hun regimenten gingen vervoegen. Ze dachten nog steeds dat het met een sisser, zoals in 1870, zou aflopen. In 1870-1871 was er de Frans-Duitse oorlog, **waar onze soldaten ook “in alarmfase” gingen. Gelukkig bleef het bij grensbewaking. België zwoer nog steeds bij ‘forten’.** De forten langs de Maas en de fortengordel rond Antwerpen moesten ons toen behoeven voor een eventuele inval.

Toch begonnen her en der mensen hun geld bij de Nationale Bank in klinkende munt op te vragen. Biljetten werden stilaan, en haast overal, als betaalmiddel geweigerd. Men wilde klinkende munt, goud of zilver! Geruchten gingen dat het papiergeld waardeloos zou worden. Lange rijen mensen stonden dan ook dagelijks aan te schuiven bij de postkantoren in de dorpen of aan de kantoren van de Nationale Bank in de steden.

In elk dorp wist men daarna te vertellen wie, wat en hoeveel, gewisseld had. De “roddel” deed de ronde.

De rijken hadden de grootste schrik iets te verliezen; de armen kon het allemaal maar weinig schelen! Het werk lag bijna overal stil. Men wachtte af; men troepte samen en overal werden er burgerwachten **opgericht omdat het oude gezag, de ‘gendarmen’,** gemobiliseerd was.

De eerste dagen van augustus trokken bijna overal processies uit. De kerken zaten vol volk, de blik ten hemel gericht, de bijstand van God afsmekend.

Het mocht echter niet baten...

De koning nam op 01/08/1914 het bevel over het leger op. Zijn eis was dat het hoofd van de generale staf, generaal de Selliers de Moranville, aan hem zou rapporteren in gezelschap van generaal de Ryckel. Op 02/08/1914 eiste hij ook dat artillerie-generaal Hanoteau aan hem zou rapporteren en zijn vleugeladjutant werd. Zo had de koning generaal de Selliers eigenlijk in zijn macht. Generaal de Ryckel was een vertrouweling van de koning, terwijl generaal de Selliers een vertrouweling was van de Broqueville, de minister van oorlog. **De minister werd door de koning dus ‘lichtjes’ opzijgezet!**

In die tijd besloot de koning ook een toespraak met:

‘God zal met ons zijn in deze ‘rechtveerdige’ zaak! Leve het onafhankelijk België!’

Duizelingwekkende getallen over W.O. I: Gemiddeld 250 doden per uur! In totaal een kleine 10 miljoen! Alle Belgen van 2014, van NU dus! Bam! Weggeveegd op 4 jaar oorlog!

Koning Albert I

Minister Charles de Broqueville

Democratie 100 jaar geleden

Vanaf 1893 hadden we in België het algemeen meervoudig stemrecht. Dat was verkregen na bloedige stakingen in Wallonië! Het hield in dat men, om te kiezen, minstens 25 jaar moest zijn én van het mannelijk geslacht. De stemming was van dan af ook verplicht.

Men kon nog stemmen verkrijgen als men gestudeerd had, als men belastingen betaalde, of zelfs een combinatie van beide.

In de gemeente Zoerle-Parwijs, waren er in 1914, -zo lazen we in een gemeenteraadsverslag:

Voor de Kamer:

102 kiezers met 1 stem, 53 met 2 stemmen en 44 met 3 stemmen.

Voor de Senaat:

78 kiezers met 1 stem, 51 met 2 stemmen en 44 met 3 stemmen.

Voor de gemeente:

77 kiezers met 1 stem, 41 met 2 stemmen, 27 met 3 stemmen en 21 met 4 stemmen.

Na de oorlog kon men ook dit systeem niet meer behouden!

Vanaf 1919 kwam er het algemeen enkelvoudig stemrecht, weliswaar nog steeds alleen voor mannen!

Vanaf nu moest men ook maar 21 jaar meer zijn om te kunnen stemmen.

Nota: **Vrouwen 'mochten' pas in 1948 gaan kiezen!**

Kerkelijke 'herders' in onze parochies tijdens de oorlog

Heultje: Joannes Berchmans Eduardus Collet °Diest 16/04/1862, pastoor van 25/06/1911 tot 07/12/1917. Daarna kwam van 12/12/1917 tot oktober 1921, pastoor Joannes Franciscus Verboven °Herentals 30/04/1870.

Oevel: Petrus Gommarus Verstraeten °Boechout 25/05/1851, pastoor van 25/11/1899 tot aan zijn overlijden op 30/07/1917.

Daarna van 27/09/1917 tot maart 1940 pastoor Carolus Van Roey °Wechelderzande 27/01/1872.

Tongerlo: Richard Laenen °Meerhout 10/04/1841, pastoor van 26/12/1896 tot 30/05/1915. Daarna pastoor Henricus Van Reeth °Antwerpen 01/04/1878, pastoor van 22/11/1915 tot 22/09/1916. Dan kwam pastoor Evermodus Derikx °Overpelt 21/05/1873, die bleef pastoor van 22/10/1916 tot 04/02/1924. Tijdens de oorlog was Gerlacus Hoste, °Destelbergen 15/01/1874, onderpastoor. Hij volgde later pastoor Derikx op.

Voortkapel: Eugeen Marie Antoine Theodore Caers °Geel 13/06/1857, pastoor van 16/04/1898 tot 1923.

Westerlo: Jean François Adriaensen °Turnhout 29/01/1864, pastoor-deken van 12/06/1912 tot 05/11/1927. Onderpastoor Louis Kennes °Aartselaar 08/02/1879, †Mechelen 26/08/1959.

Zoerle-Parwijs: Emiel Kennes °Zandhoven 06/06/1860, pastoor van 1913 tot zijn overlijden op 24/09/1922.

HET BEGIN VAN DE DUITSE BEZETTING

Op 4 augustus 1914 vielen de Duitsers België binnen.

De zogezegde aanleiding lag in Sarajevo. Het verdere verloop kan je in de geschiedenisboeken lezen. De plaatselijke gebeurtenissen worden echter haast nergens vermeld. Daarom gaan wij die hier vermelden en trachten te plaatsen.

We hebben verschillende dagboeken gevonden, waaruit we veel informatie over de toenmalige toestand in het huidige Westerlo en omgeving konden putten. Een dagboek zegt veel, echter niet alles: je ziet de oorlog door de **'ogen'** van die schrijver! Met zijn *ideeën* of *politieke ingesteldheid*! Het is dus geen geschiedenisboek, maar het verhaal van gewone mensen...

Veel burgers, vooral jongeren, zagen het als hun plicht zich als vrijwilliger voor de goede zaak aan te melden. De meesten van deze jonge helden waren zich niet bewust van de verschrikking van een oorlog! Het Belgische verdedigingsplan was al klaar sinds 1905.

Men zou in de vestingen van Luik en Namen weerstand bieden en de vijand met kanonnen beschieten. Het veldleger moest zich dan terugtrekken op de vesting Antwerpen, waar de regering en de koning het leger zouden vervoegen. Daar kon men dan de strijd afwachten. Men kon zich daar beter verdedigen tot aan een eventuele overgave bij overmacht. Misschien toonde de invaller geen interesse voor de inname van Antwerpen om richting Frankrijk te trekken. In ieder geval zou de *Belgische eer* dan gered zijn!

Over de gekwetsten tijdens deze eerste dagen schrijft dokter Max Deauville:

...Eén van de ongelukkigen ligt langs de rand van de weg. Zijn gezicht is bleek, koortsig, met starende ogen. Hij kreeg een kogel in de buik. De lichtgewonden vertrekken na een haastig aangelegd verband. De anderen, het hoofd rustend op hun opgerolde 'capotejas' (kapmantel) moeten wachten op een onzekere aflossing.

...Ietwat afgezonderd ligt een gewonde uitgestrekt neer, het hoofd rustend op zijn bagage. Een kameraad hurkt naast hem. De gewonde is bleek en ademt moeilijk. Een kogel heeft hem in de borst geraakt!...

...Langs een zandweg ligt er een man, het gezicht in de zon. Een vriend heeft hem tot hier gebracht en hem dan moeten achterlaten. Hij heeft een kogel in de schouder en een andere in de dij. Hij is nog bij volle bewustzijn en smeekt me om hem te laten wegbrengen. De kogel in de dij lijkt de ader geraakt te hebben, maar een bloedprop heeft de wonde afgesloten....

...In de gendarmerie is een hulppost ingericht. De gewonden liggen op de binnenplaats op stro, drie of vier getroffenena naast elkaar. Eén van hen kreeg een kogel in het hoofd en reutelt met rollende ogen. Zodra de minder zwaar gewonden zijn verbonden, vertrekken ze in de richting van Mechelen...(sept. 1914)

...De gewonden liggen in de schuur. Die is in de lengte in twee gedeeld. Eén van die delen is wat hoger, zoals een theaterscène. Het licht van twee of drie kaarsen werpt een geel licht op het hooi en stro. De gewonden liggen in rijen naast elkaar en vormen zwarte vlekken. Alleen in het lagere gedeelte liggen er wel twintig; misschien zijn er evenveel in het hogere deel. Ze praten, schreeuwen, klagen in een koortsige opwindning. Het zijn Franse jagers in donkerblauw uniform met een gele vies.

- Heb geduld, mijn beste, heb geduld, de majoor die je gaat verbinden is er! (24 okt.1914)

Wie is Max Dauville?

Max Dauville, schuilnaam voor Maurice Duwez °Elsene 31/08/1881-†1966. Hij was de zoon van een bekende oogarts. Hij studeerde geneeskunde te Leuven en was voor de oorlog huisarts. Hij werd oorlogsvrijwilliger. Op eigen verzoek nam hij deel aan verschillende campagnes van het Belgische leger in 1914. In 1915 werd hij bataljonsarts, zodat hij het loopgravenleven van nabij meemaakte. Hij was reeds voor de oorlog met literatuur begaan. Zijn bekendste werk is: **'Tot aan de IJzer'**.

De volgende 4 jaar leeft België onder het juk van de Duitse pinhelmen.

Westerlo bezet!

Voor onze gemeente hebben we ons voornamelijk gebaseerd op het uitgebreide, onuitgegeven dagboek van E.H. Derikx over de begindagen van de oorlog. Pater Derikx was wistheer van de abdij, en tegen het einde van de oorlog, pastoor van Tongerlo. Chronologisch voegen we stukjes uit zijn dagboek tussen onze teksten. Ook putten we informatie uit andere, minder uitgebreide dagboeken of verslagen, onder andere van dokter Maes uit Tongerlo. Verder baseren we ons op gemeentelijke briefwisseling, op de notulen van het schepencollege en de gemeenteraadsverslagen van Westerlo, Tongerlo, Oevel en Zoerle-Parwijs. Van de vroegere gemeente Zoerle-Parwijs is echter een groot deel van het gemeentearchief niet te vinden in het gemeentelijk of het rijksarchief!

De secretaris van Westerlo, Joseph Sterckx, verzorgde zijn boeken prima. Daardoor kan je verder veel informatie over Westerlo vinden. De secretarissen van de gemeenten Tongerlo en Oevel waren slordiger in het neerpennen van hun verslagen, waardoor we hieruit minder gegevens konden putten, die belangrijk genoeg waren om te vermelden.

Pater Derikx hield vanaf augustus 1914 een dagboek bij over de omstandigheden en gebeurtenissen tijdens de eerste oorlogsmaanden. Hij noteerde wat hij zag, hoorde vertellen of in het dagblad las. Af en toe moest hij sommige verklaringen een paar dagen later herroepen of wist hij meer details!

-1 augustus 1914: (zaterdag)

Ons paard en de automobielen worden opgeëist. Ons paard wordt 1250 F geschat!

-3 augustus 1914:

Een groot gedeelte van de kostbaarheden van de abdij worden in veiligheid gebracht.

-4 augustus 1914:

Tot en met de klas van 1899 wordt opgeroepen.

-5 augustus 1914:

De burgerwacht wordt in iedere gemeente opgeroepen; het voorgeschreven uniform is de blauwe kiel.

-7 augustus 1914:

In de abdij worden 30 bedden voor het Rode Kruis geplaatst.

Ook in het oude Merodekasteel wordt een **'ambulancepost' met bedden voor mogelijke slachtoffers** geplaatst, zo lezen we in een verslag van dokter Maes uit Tongerlo.

-8 augustus 1914:

Verschillende medebroeders worden opgeroepen als ambulancier of aalmoezenier. Mijnheer prelaat zegt **in het kapittel dat er in 't vervolg 's middags maar één portie zal gegeven worden! Wij krijgen zwart brood, want de bloem is op! Maar het smaakt goed!**

-9 augustus 1914:

Onze 3 Duitse medebroeders, Milo, Athanasius en Bonifacius, krijgen het bevel het land te verlaten. Het volk is zeer kwaad op alle Duitsers. Zij vertrekken naar Tilburg-Gennepe.

-10 augustus 1914:

Alle vuurwapens in de abdij worden opgeëist!

-11 augustus 1914:

Nooit was er zulk een volkstoeloop tot de kerk en de H. Tafel! Ook zeer veel bekeringen en biechten!

De Belgen verdedigden zich voortreffelijk in Luik. Door een beoordelingsfout van hun bevelhebber, generaal Leman, gaven ze echter hun stellingen prijs. De Duitsers namen de forten in op 16 augustus 1914.

-12 augustus 1914:

De grote en laatste veldslag met cavalerie in de Europese geschiedenis vond plaats op 12 augustus 1914 in Halen nabij Diest.

De Duitsers wilden zo snel mogelijk naar Frankrijk doorstoten en lieten de Kempen tijdens de eerste oorlogsdagen een weinig links liggen. Het was hier een soort van niemandsland! Veel mensen waren gevlucht, voornamelijk in het gebroekte of in de bossen. Het 'staats-' of officiële raderwerk liep vast en er heerste complete chaos. De mensen waren bang en wachtten vol schrik af.

De eerste dagen van augustus zag men hier haast geen enkele Duitser. Sporadisch doken er wel Duitsers op! Ulanen zegde men. Vanaf 12 augustus 1914 kwamen ze gehelmd en bewapend met geweer en lans op verkenning, echter nog steeds niet tot in Westerlo. Voor de gewone mensen waren het allemaal Ulanen! Het merendeel waren echter Huzaren.

Welke Duitse troepen zagen onze dorpsgenoten?

Ulanen: licht bewapend, cavalerie. Vooral hun lansen spraken tot de verbeelding!

Huzaren: licht bewapend, cavalerie. Te herkennen aan hun hoofddekseel met de afbeelding van een doodshoofd. De gevreesde Doodskophuzaren!

Dragonders: cavalerie of te voet, infanterie, snel verplaatsbaar!

Kurassiers: zwaar bewapende cavalerie, vooral herkenbaar aan hun borstharnas!

-15 augustus 1914:

Een werkman van de abdij, Sus Van Eynde, was ook moeten optrekken en werd gewond in de slag rond Luik. Na enige dagen hospitaal is hij vandaag naar Tongerlo teruggekeerd.

De volgende gegevens vonden we van Sus:

Van Eynde Petrus Frans

Vader: Ludovicus Eduardus Van Eynde. Moeder: Leonia Bernardina Verbraecken.

°Tongerlo 06/04/1893, †Tongerlo 24/06/1956. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Dams Clementina.

Militieklas 1913, soldaat 9de Linie 11de korps, oorlogsinvalid. Was reeds terug te Tongerlo eind augustus 1914. Was 1 maand en 23 dagen onder de wapens en op 24/09/1914 te Lier ongeschikt verklaard voor verdere dienst.

Onderscheidingen: geen vermelding in zijn militair dossier.

-16 augustus 1914:

De vijand ligt van Lummen tot Tessenderlo. De eerste patrouilles in de streek. Het laatste fort van Luik valt!

Ulaan: de eerste Duitse soldaten die in onze streek opdoken waren herkenbaar aan hun lans! Bemerkt ook het hoofddeksel, Dit is een 'tschapka', op de helm staat precies een tafeltje...

Huzaar: de gevreesde 'Doodskophuzaren'. Hun muts sprak tot de verbeelding... De voorhoede van het Duitse leger die in Westerlo opdook bestond meestal uit Huzaren. Men verwarde die met de Ulanen.

Later kwamen dan de gekende 'pinhelmen'. Deze Duitse soldaten werden tijdens de bezetting bij de bevolking ingekwartierd. Van deze helmen bezitten we in ons museum: 'Streekmuseum van de Zuiderkempen' ook enkele exemplaren!

-17 augustus 1914:

De vlag van het Rode Kruis wappert op onze 2 torens en boven de poort. Er komt een voorwacht van de Duitsers tot Westerlo. Rond 3 uur staat er een luitenant met 6 Duitse jagers aan de poort van de abdij. Zij vragen wat eten en drinken! Plots komen 4 paarden uit het bos, uit de richting Voortkapel. Ze lopen vierklauwens richting Westerlo.

Een tijdje later kwamen 2 Ulanen te paard zeggen dat er 14 van de 16 makkers, nabij Morkhoven uit het zadel geschoten werden door Belgische soldaten! Eén van de 2 gaat de Belgische vlag wegnemen van de kerktoeren en van het gemeentehuis van Tongerlo.

De tram van Herentals kan niet verder dan Tongerlo, omdat een duizendtal Duitse artilleristen Westerlo hadden ingenomen.

Tussen Zammel en Westerlo, in de Zammeldreef, werd een jongen van Westerlo (Frans Vermeulen), die per velo de soldaten wilde vooruitrijden, dood geschoten. Volgens andere bronnen was hij te voet. Frans was geboren te Gilly op 5 mei 1891 als zoon van Eduard Vermeulen en Anna Maria Vercammen. Zijn nieuwsgierigheid kostte hem wel zijn leven!

Alle telefoon- **en telegraafdraden zijn door de "Pruis" afgerukt en in Westerlo werden de post en de gendarmerie geplunderd.** Vanuit het Spaans torentje in de abdij ziet men Pruisen (= Duitsers) liggen van Herselt tot voorbij Oosterlo. Op vele plaatsen ziet men grote branden. Het volk van Tongerlo is grotendeels gevlucht!

Op 17 augustus 1914 is er mogelijk een incident geweest in Bergom. Iemand zou op een Duitse legergroep geschoten hebben. We vonden nergens een bevestiging van dit verhaal. Wat we zeker weten is dat de Duitsers op 18 augustus een vergeldingsactie tegen de Herseltse bevolking ondernamen. We vonden hier echter niets van in de Duitse verslagen.

De Duitsers waren zeer gespannen door de felle tegenstand die de Belgen boden. Denk maar aan de slag in Halen. Daardoor begingen ze veel misdaden tegen de ongewapende bevolking, die ze wél en gemakkelijk de baas konden.

In Aarschot werd in die tijd door de Duitsers verschrikkelijk vermoord en gebrand.

Toen een groot deel van de Zoerlese bevolking bij de komst van de Duitsers in paniek op de vlucht sloeg en zijn zonen zich verscholen in de Zaart en het Broek, verkoos *Jef van Mettekes* van het Bergveld, tegen de Nete aan, een andere oplossing.

Bij het naderen van de Duitsers nam hij een stoel en zette zich, met gekruiste armen afwachtend, buiten aan de voordeur. En de reactie van de Duitsers? Zij plantten aan zijn huis een witte vlag! Ten teken van vrede?

In Leopoldsburg werd de troepenoefenplaats op maandag 17 augustus 1914 ingenomen.

Uit een Duits verslag vernemen we dat de Duitsers op dinsdag 18 augustus '14 via Oostham, over Veerle langs Zammel naar Westerlo trokken.

Op 18 augustus 1914 werden er bijna overal in de Kempen grote Duitse troepenbewegingen waargenomen, Ulanen te paard en per fiets. Deze Duitse opmars was al enkele dagen voordien aangekondigd en de mensen waren daarom massaal op de vlucht geslagen. Elke avond zegde men: **'Deze nacht komen ze...'**

§

De Leibhusaren droegen een pelsens muts met een doodshoofd-insigne. Hun lansvlaggetje droeg meestal een doodshoofd met 2 gekruiste beenderen zoals op een zeeroversvlag. Waarschijnlijk heeft deze groep, het 1ste **eskadron op 18 augustus '14, op de Zammelsesteenweg Frans Vermeulen uit de Kaaistraat beschoten en met een lans doodgestoken omdat hij trachtte te vluchten.**

Vermoedelijk waren dit ook de Duitsers, die champetter Cyriel Demeyere aan het eind van de Zammeldreef dapper tegemoet ging, een brief van de gravin (Nathalie de Croÿ-Dülmen) in zijn hand omhoogstekend. Champetter Demeyere begeleidde de Duitsers naar het kasteel de Merode.

§

Het verhaal over veldwachter Cyriel Demeyere

Verteld door zijn kleinzoon wijlen Cyriel Van Dyck

Gravin de Merode (Nathalie de Croÿ-Dülmen) was van Duitse afkomst en had de gelukkige inval gekregen een brief klaar te maken, die voor de toenmalige Westelse bevolking vérstreckende gevolgen heeft gehad. De brief was gericht aan de officier van het oprukkende Duitse leger. Hoewel we de juiste inhoud niet kennen, was hij bedoeld om de Duitsers gunstig te stemmen en om het dorp en zijn bevolking te sparen. En wie anders dan Cyriel Demeyere aanvaardde de doodsgevaarlijke opdracht om deze brief naar de naderende Duitsers te brengen. Cyriel ging van op de Bist, waar hij woonde, het lange rechte stuk, richting Zammel tot aan het kapelletje op de Huypensberg. In de verte verschenen de ruiters. Geen twijfel meer mogelijk! Daar waren ze, de Duitsers!

Cyriel ging ze tegemoet, in uniform, in het midden van de kasseiweg. Tante Stans, zijn vrouw, vluchtte naar binnen en begon op haar knieën voor het beeldje van Onze-Lieve-Vrouw luidop te bidden. Hoe het verder verliep heeft mijn moeder onrechtstreeks horen vertellen door de Duitse officier, die achteraf zijn opwachting ging maken op het oud kasteel de Merode bij de graaf en de gravin.

In verband met de brief van de gravin vertelde hij ongeveer het volgende: **“Na de dood van enkele kameraden waren mijn soldaten razend. Het voorval noopte mij ook tot uiterste voorzichtigheid, zodat ik hen fors intoomde. Toen wij uit de laatste bocht voor Westerlo kwamen, speurde ik dan ook eerst de einder af. Wat zag ik? Helemaal op het einde van het rechte stuk dat wij opreden, kwam één enkele persoon ons tegemoet, in het midden van de weg en met een rustige stap. Automatisch beval ik mijn soldaten hun paarden in te houden en te blijven staan. We keken verwonderd toe. De lange kaarsrechte weg was aan beide zijden omzoomd met een prachtige dubbele rij bomen, zodat het leek of hij door een eindeloze tempelgalerij op ons toekwam. Ik was zo gebiologeerd door de doodsverachting van deze naderende, geüniformeerde man, dat ik bijna te laat opmerkte dat mijn adjudant zijn geweer geschouderd had en aanlegde. Ik sloeg zijn geweerloop zo heftig naar beneden dat ik mijn hand bezeerde en de anderen haastig toeriep: ‘Nicht schiessen!’.**

Ik liet mijn paard enkele passen vooruit maken. De man stak een witte briefomslag in de hoogte en naderde. Hij keek mij recht in de ogen. Het leek wel een Keltische druide, met een maretak bezwerend omhoog geheven. Mijn soldaten voelden zich onwennig en werden rumoerig, maar ik maande hen kordaat tot kalmte aan en bleef mij concentreren op het lijkbleke, maar vriendelijke gelaat van deze plechtstatig aantredende man.

Ik nam de brief in ontvangst en las hem. Zo werd alles me duidelijk. Ik sprak hem toe, met opzet niet al te snel, en hij scheen mij te verstaan, want hij zei voortdurend: Ja...ja...ja....

Als het ware van militair tot militair feliciteerde ik hem voor zijn moed en dankte hem voor het brengen van de brief. Ik verzekerde hem dat aan de wens van mevrouw de gravin zou voldaan worden onder volgende voorwaarden: hij, de bringer van de brief, moest ons op ongeveer honderd meter voorafgaan en aan de huizen luidop roepen dat alle deuren en vensters moesten openstaan. Ik beloofde hem dat er in dat geval niets zou gebeuren. Er kwam weer kleur op zijn wangen, zijn ogen lichtten op. Hij prevelde iets dat waarschijnlijk een dankbetuiging was en deed wat ik hem gevraagd had.

Westerlo werd gespaard, dankzij een Duitse gravin en een West-Vlaamse veldwachter. Reeds in Bergom, juist over de Nete, hervatten de Duitsers hun wreedheden op de bevolking. Vermoedelijk gebeurde deze ontmoeting tussen veldwachter Cyriel en de Duitsers op dinsdag 18 augustus 1914.

Hier volgt een kort verslag van het 2de Leibhusaren-Regiment (Doodskophuzaren, genoemd naar hun insigne), onder leiding van Rittmeister von Kalkreuth. Ze waren op verkenning in de streek. Het 1ste en het 2de eskadron hadden zich gesplitst in Veerle. De confrontaties van Frans Vermeulen en Cyriel Demeyere met de invallende Duitsers staan niet in het Duitse verslag. Het 2de Leibhusaren-Regiment was onder leiding van reserve-luitenant Richter ten zuiden van Veerle, 's nachts doorgetrokken langs Wezel. Daar waren zij op lichte tegenstand gestoten, maar bij het ochtendgloren was er geen probleem meer.

Een patrouille van enkele verkenners was via Aarschot, Begijnendijk tot aan de vestinggordel rond Antwerpen gaan bespieden. Onderweg hadden ze de telegraafdraden, langs de spoorwegen richting Herentals, Turnhout en Antwerpen gesaboteerd.

Het verslag vermeldt dat ze de Belgen steeds trachtten te ontwijken. Ze probeerden er steeds omheen te komen zonder gezien te worden. Ook vermeldt het verslag dat ze de Belgen steeds duidelijk zagen, die meestal ‘onmilitair’, nogal nonchalant, de spoorwegen bewaakten. Ook volgende anekdote wordt vermeld:

Gravin Nathalie de Croÿ-Dülmen, die veldwachter Cyriel Demeyere met een brief de Duitsers tegemoet stuurde.

De Zammelsedreef zoals ze er tijdens Wereldoorlog I uitzag. Het hoge huis op de foto bovenaan was de woonst van veldwachter Cyriel Demeyere. De onderste foto toont ongeveer de plaats waar hij de brief aan de Duitse invallers overhandigde!

Veldwachter Cyriel Demeyere, die de Duitsers onverschrokken tegemoet trad tot aan het einde van de Zammelsedreef, ter hoogte van het kapelletje op de Huypensberg.

*Ze (de Duitsers) konden enkele burgers-wielrijders niet ontwijken, en ze spraken hen zelfs aan, in het plat Duits. De Duitse bevelhebber deed er soms expres een gebroken Frans woord bij. Hij vroeg of ze geen Engelse troepen gezien hadden? Een fietser vertelde dat zij de eerste Engelsen waren die hij ontmoette! Hij herkende hun uniformen niet en kende geen Duits dialect uit het Engels! Maar de nogal domme Begijnendijkenaar verstond de Duitsers wonderlijk wel! Plat Duits klinkt ongeveer zoals ons dialect! De Duitsers lieten de wielrijder in zijn wijsheid en gebruikten hem als gids. Op veel gehuchten waar ze doortrokken riep hij triomfantelijk dat de **Engelsen geland waren. De mensen riepen: 'Vive le roi, Leve de koning!' en meer patriottische leuzen, want ze herkenden hen niet als Duitsers!** Toe ze ergens in de omgeving van Werchter op Belgische soldaten stootten, begonnen die onmiddellijk te schieten. De Duitsers konden toch ontkomen en uiteindelijk hun missie volbrengen. De Duitse verkennersgroep vervoegde haar eskadron een tweetal dagen later opnieuw te Westerlo.*

§

Oorlogsherinneringen

Verteld door Karel Dierckx:

Op zijn 85ste schreef mijn vader (Franciscus Dierckx) in een schoolschriftje zijn memoires. In volgend fragment vertelt hij over de eerste oorlogsdagen van 1914-'18 in de parochie Westerlo (Varendonk, Westerlo en Bergom) én over de dood van Frans Vermeulen uit de Kaaistraat, die zijn nieuwsgierigheid met zijn jonge leven bekocht!

Vader schrijft:

In 1914 was het maar triestig gesteld in Aarschot; ook in Herselt waren er vele doden! Vierentwintig!, waaronder een moeder met haar kind. Zij was op de Blauberg in de maïs gevluht!

Zij (de Duitsers) hadden ook de boerderij 'De Bel' op Den Hulst, afgestookt. De koeien waren op de weide, maar het paard werd levend verbrand! De mensen van de boerderij zagen de brand, maar durfden er niet naar toe gaan!

Een man, die tussen Blauberg en Herselt woonde, moest voor de paarden van de Duitsers klaver gaan halen. Onder geleide van een Duitse soldaat moest hij die klaver naar Herselt voeren. Hij werd bedankt met een kogel en was op slag dood! Soms gedroegen die Duitsers zich als beesten!

In Westerlo hadden de Duitsers geen baldadigheden uitgehaald! Toen zij hier binnentrokken hebben zij aan de burgers niets misdaan!

Ik was ze tegemoet gereden met mijne velo. Wij wisten toen nog niet dat zij zo wild waren! Ik wilde ook eens een Duitser zien! Daar waren hier veel mensen die er al één gezien hadden, volgens dat zij zegden! De ene in Diest; de andere in Geel. Ik dacht zo: ik wil er ook eens eentje zien.

Juist voor de Zandberg zag ik ze aan de Zammelse molen afkomen! Ik keerde al gauw om, terug naar huis, maar ik kreeg enige schoten achterna!

Gelukkig werd ik niet geraakt! Ik ben toen door het oog van een naald gekropen!

Sooike Vermeulen van de Kaaistraat was de Duitsers te voet tegengegaan; hij liep een beetje voor mij! In Zammel is Sooike door de Ulanen met de lans doodgestoken!

De eerste Duitsers die hier voorbijtrokken waren Ulanen: mannen met lange lansen! Overal in het dorp had men de slagvensters en de rolluiken dicht gedaan.

Cyriel (n.v.d.r. Demeyere) de champetter, was de Duitsers tegengegaan met een boodschap van de gravin! Hij moest overal gaan zeggen dat ze de luiken terug open moesten doen!

Toen waren ze (de Duitsers) geraakt tot aan de Marlybrug. Hoe het juist gebeurd is weet ik niet, maar in ieder geval moet er daar 'nen Duitser staan kijken hebben met een verrekijker.

Louis van Netteke uit café De Wandeling had, op de draai aan de molen, staan teken doen naar de mensen dat de Duitsers in aantocht waren. Daarna was hij naar de molen gelopen en had zich daarin verborgen!

Met een huiszoeking in de molen hadden de Duitsers Jef van de maalter te pakken! Zij zetten hem tegen de muur en schoten hem dood!

Ik heb het gat in de muur, waar de kogel tegen gevlogen was, zelf gezien.

Die nacht is er in Bergom een groot aantal Duitsers gelegerd gebleven. Toen hebben ze ook de molen van Bergom in brand gestoken; ook het huis van Sus Briers op de Witbergen!

Hoe en waarom dat gebeurde wist men niet, maar Sus wilde hebben dat het een Duitser gedaan had, die hier vroeger met pikken en “zeisels” geleurd had! Ge moet weten dat voor de oorlog van '14 er hier veel Duitsers waren die met 'boerengetuig' leurd. Die mannen waren in de Marly in de kost! En 't is daarmee dat de eerste Duitsers (de soldaten) hier goed de weg kenden en ook veel mensen!

In de Marly hadden zij (de Duitse leurders) altijd een grote voorraad pikken, zeisen en sikkels liggen! Als men iets van die leurders kocht, zegden zij: “Als het niet goed is, ga dan maar naar de Marly een andere halen!”

§

Wat we zeker weten is dat de Duitsers op 18 augustus 1914 een vergeldingsactie tegen de Herseltse bevolking ondernamen. We vonden hier evenmin iets van terug in het Duitse verslag. De Duitsers waren zeer gespannen door de felle tegenstand die de Belgen boden in Luik en vooral in Halen. Lees hierover zeker **'De dag dat de cavalerie voor het laatst storm reed'**, te koop in het privé museum te Halen; **'De Slag der Zilveren Helmen'**. Daardoor begingen ze veel misdaden tegen de ongewapende bevolking, die ze wel het hoofd konden bieden. De Duitsers beweerden steeds dat iemand op hen geschoten had, zogenaamde **'franc-tireurs', of 'vrijeschutters', om hun wangedrag te verantwoorden.**

Het was echter meestal het gevolg van paniek, dat de Duitsers in het wilde weg schoten, en dan riepen ze dat er op hen geschoten werd...

De Duitsers, onder leiding van generaal-majoor von Stamford, (Brigadecommandant 3de Feldinfanterie divisie, 2de Armeekorps, 1ste Armee), kwamen via Veerlepad. Eén deel trok over Blauberg en een ander deel maakte een omsingelende beweging langs Bergom.

De groep Duitsers kwam op de middag in Herseltdorp. Ze brandden enkele huizen af en vermoordden er op verschrikkelijk barbaarse wijze verschillende ongewapende burgers.

Deze wandaden doen ons denken aan een verhaal uit de 2de wereldoorlog in Oradour-sur-Glane, nabij Limoges, in Frankrijk. Daar namen de Duitsers ook wraak op de burgers. In Herselt gebeurden er eveneens echte oorlogsmisdaden. De Duitse overste is daar na de oorlog echter niets voor in de weg gelegd! De naam van de overste Generaal von Stamford is vermeld door dokter Isidoor Witvrouwen. Het is verwonderlijk dat een zo hoog geplaatste officier zulke gruwelijkheden liet uitvoeren.

De Duitse terreuractie van 18 augustus 1914 in Herselt blijft in het collectief geheugen van de mensen van Herselt bewaard! 25 burgers werden vermoord en 32 huizen werden door de Duitsers in brand gestoken!

In Westerlo passeerden de Duitse troepen op 18 augustus 1914 vanaf 10.00 uur. Ook waren er nog veel **Duitse troepenbewegingen op 19 en 20 augustus. Op 20 augustus '14 moest de deken, onder bedreiging,** 35 flessen wijn aan de Duitse soldaten afgeven. De deken werd ook, de revolver op de borst, gedwongen de Belgische vlag van de kerktoren te doen verwijderen. Ze ondervroegen hem ook over het luiden van de klokken en de eventuele aanwezigheid van Belgische soldaten in zijn parochie.

§

Het monument ter nagedachtenis van de slachtoffers van 'De Grote Oorlog', aan het gemeentehuis te Herselt.

Dit monument stond vroeger te Herselt op het marktplein aan de 'pomp'.

-19 augustus 1914:

Mijnheer Mertens is sinds zaterdag naar Oosterhout; mijnheer Bauwens, die daar is om de zieke proost te helpen, zou terugkomen naar Tongerlo om onze gekwetsten te verzorgen. Wij horen niets van hem, ook niet van onze Duitse confraters. Er rijden geen treinen of trams meer. Sinds 15 augustus zijn er geen brieven of kaarten meer besteld! Gisteren en vandaag ook geen kranten meer!

Deze morgen van 3 tot 9 uur zijn er vele duizenden, men zegt 25.000, Duitse kanonnières langs Westerlo getrokken, in de richting Herselt-Aarschot. Een opperofficier zegde in het gasthuis te Westerlo dat er 200.000 soldaten langs hier optrokken. Rond 11 uur kwamen 2 Duitse Huzaren uit het Tongels bos, en om 1 uur in de namiddag 17 van onze lansiers, op verkenning vanuit Kessel. De Belgen hadden gisteren in Oosterwijk 2 Huzaren uit het zadel geschoten. Die 2 werden per kar naar de Duitse ambulancedienst te Geel gevoerd. Gedurig komen er vliegmachines over de abdij gevlogen.

Om 3 uur komt een Duitse soldaat medicijnen vragen. Er liggen zeer veel gekwetsten in de ambulancedienst te Westerlo. Om 5 uur hollen 14 Ulanen door de dreef, richting Westerlo.

In Westerlo-Bergom is de mulder doodgeschoten en de molen afgebrand. De mulder had aan een Belgische automobiel teken gedaan dat er gevaar was.

Men verwacht deze nacht een grote slag rond Aarschot. Rond half zes kwamen 4 gevluchte Belgische soldaten met 2 ambulanciers, waarbij E.H. Eugeen Verstappen, de poort binnengelopen. De 4 waren ontsnapt aan de verwoesting van Diest. Onderweg hadden zij hier en daar wat burgerkleden gekregen. Zij hadden veel huizen in brand gezien, o.a. in Blauberg. Na een glas bier gedronken te hebben, vluchtten zij verder door de bossen op Herentals of Kessel, waar zij zich bij de commandant der gendarmerie of van het fort zullen aangeven. De E.H. Verstappen loopt met hen mee. Diest moet gans vernield zijn!

Deze dag, 19 augustus 1914, blijft gekend als ‘Dag van de slag van Aarschot’: 75 burgers werden zonder reden of proces geëxecuteerd! Aarschot is hierdoor, samen met Leuven, één van de martelarensteden!

§

Slachtoffers met betrekking tot Westerlo, die vielen in Aarschot en Leuven (met dank aan André Delsaerdt, Hertogelijke Aarschotse Kring voor Heemkunde)

Alida Mariën °Westerlo 16/05/1888; gehuwd met Adolf Bruyninckx uit Aarschot.

Ze woonden in de Amerstraat in Aarschot.

Bij de inval van de Duitsers in Aarschot werden de vader en twee broers van Adolf Bruyninckx doodgeschoten. Veel vrouwen en kinderen werden dagenlang opgesloten in de O.-L.-Vrouw kerk. Toen werden ze naar Leuven gedreven. Bij het binnenkomen van Leuven, op het plein voor het station, openden de

Duitsers het vuur waarbij Alida Mariën gedood werd: † 28.08.1914. Ze was slechts 28 jaar.

Josephus Sapion °Westerlo 28/05/1881; gehuwd met Ludovica Johanna Wouters uit Aarschot.

Ze woonden in Ourodenberg waar ze als landbouwers de kost verdienden.

Louisa Wouters was er bij toen haar man werd neergeschoten. Zij vertelt: **“Wij zaten met ons vier kinderen thuis in de boerderij waar nu (1964 n.v.d.r.) Remi Goossens woont. Opeens werd de deur opengeslagen en wij kregen bevel dadelijk buiten te komen. Ik pakte mijn drie kleintjes samen, maar de allerkleinste, slechts acht maanden oud, vond ik niet door de stress en de zenuwen. Ik weigerde aan het bevel te gehoorzamen. Alsmat herhalend dat ik niet buiten kwam voor ik al mijn kinderen bij me had. Toen wees men er mij op dat mijn kleintje gewoonweg in de wieg lag. Op dat ogenblik heb ik een schot gehoord en toen ik met mijn kleinste in de armen, en mijn drie andere kinderen aan mijn schort, buiten strompelde, vond ik mijn man dood, naast de route (spoorweg) naar Herentals, tussen de boonstaken”**

Het verhaal van Sapion zou op het eerste zicht beter passen bij de dodelijke slachtoffers tijdens de intocht op 19 augustus. Toch vinden we overal dat hij vermoord werd op 28 augustus. Jozef Sapion was slechts 33 jaar!

§

Het oorlogsmonument te Aarschot, met links de namen van de burgerslachtoffers en rechts de namen van de Aarschotse soldaten.

Uitvergroting van de namen van de 2 burgerslachtoffers met Westerlose 'roots'

Alida Mariën °Westerlo 16/05/1888

Josephus Sapion °Westerlo 28/05/1881

-20 augustus 1914:

De nacht was kalm. Rond 5 uur kwamen 2 Ulanen haver vragen voor hun paarden. Er ligt een patrouille op de brug. Hoogwaardige Heer (abt) doet haver geven; om 6 uur vragen ze koffie; de cellier doet hen koffie en melk brengen. Rond 11 uur vertrekken ze richting Voortkapel!

De mulder van Bergom werd het hoofd afgekapt en in stukken gehakt! Men heeft hem daar ter plaatse begraven! Zijn knecht werd deze morgen doodgeschoten teruggevonden. Een vrouw uit Westerlo, die wegluchtte is ook doodgeschoten! Dat maakt reeds 4 doden in Westerlo!

In de Marly en in veel andere huizen is alles stukgeslagen. Bij de deken kwamen 4 Huzaren binnengevallen: *Wir müssen Wein haben! Viel Wein!*

Als ze al 4 flessen uit hadden, herbegonnen ze: *Noch Wein!* Met de revolver in de hand gingen ze met de deken de kelder in en namen er volgens goeddunken. Ze waren smoorzat! Zij eisten ook 6 kisten sigaren!

Om tien uur 's avonds kwamen ze 't kasteel binnengevallen en zegden tegen de graaf: "Uwe garde is krijgsgevangen; zo iemand van Westerlo de minste ontevredenheid toont, schieten wij hem morgen dood!"

Later vernomen:

De graaf moest 's nachts met de Duitse officier in het dorp rondgaan en de mensen verplichten deuren en vensters open te laten. De oude garde Wouters, uit het park, heeft de nacht moeten doorbrengen in het midden van het dorp, op wat stro!

Gelukkig voor Westerlo dat de graaf kon bewijzen dat de molen van Bergom gelegen is op het grondgebied van de gemeente Herselt. Zo niet zou Westerlo hetzelfde lot ondergaan hebben als Herselt.

Dat alles vertellen ons de heren Dockx en Van Ostade, die beiden in Westerlo de mis lazten, de eerste in het kasteel, de andere in de kerk. De onderpastoors van Westerlo zijn bij het leger. In De Valk heeft de deken een Pool bediend.

Zojuist komt men vertellen dat de pastoor van Herselt doodgeschoten is en dat het oud-mannenhuis afgestookt werd omdat de Duitsers dachten dat er Belgische soldaten inzaten. In Blauberg en Herselt zijn veel andere huizen ook in de as gelegd. Men zegt dat de pastoor van Schaffen voor zijn pastorie opgehangen is en de deken van Westerlo heeft verbod gekregen nog de klok te luiden!

Om half zes komt de familie van frater Julius Borremans aan. Zij zijn uit Aarschot weggevlucht na de inname van de stad. Vreselijke en ongelooflijke verhalen! Eerst werden burgemeester Tielemans, zijn broer en zijn zoon van 15 jaar doodgeschoten! Daarna moesten alle burgers op een rij gaan staan en werd iedere maal de derde doodgeschoten. Na deze onmenselijke wreedheid werden de overige burgers de stad uitgejaagd en alles in brand gestoken. De Duitsers zochten naar de deken en zijn 4 onderpastoors om hen de kogel te geven.

In Bergom schoten de Duitsers de zoon van de molenaar Van Houdt gewoon neer. Hij was geboortig van Herselt (°29/04/1873) en dus 41 jaar oud. Ook de molenaarsknecht werd doodgestoken, dat was Frans Loodt (°Geel 21/01/1889) dus 25 jaar oud. De molen werd zonder meer in brand gestoken.

Brussel valt! In Aarschot vallen opnieuw 28 burgerslachtoffers, waaronder de burgemeester en zijn 15-jarige zoon. Dit brengt het totaal aantal gedode burgers in Aarschot op 180. Er werden ook 480 huizen in brand gestoken!

-21 augustus 1914:

Wat ik gisteren schreef over de mulder van Bergom en zijn knecht is waar, maar de reden van die barbaarse wreedheid is dat er op de molen 8 Belgische soldaten zaten die op de Duitse voorwacht schoten. Men spreekt van 13 vermoorden in Herselt. De familie Borremans heeft onderweg veel lijken zien liggen. Deze morgen is één van onze knechten, *Jef Klak* (n.v.d.r.: Van Kerckhoven) naar Herentals gegaan om zo mogelijk enige brieven te verzenden.

In Zammel vertelde een Duitse kapitein aan de pastoor dat de voorwacht van de troepen bestond uit veroordeelden die uit de gevangenis losgelaten werden en vrij zullen zijn indien ze levend uit de oorlog terugkeren! Hun opdracht: het volk schrik aanjagen! Gans de omgeving ligt in een akelige stilte; men hoort niets meer dan hier en daar wat hondengeblaf en koeiengeloei! Men ziet bijna niemand meer op de velden of op de straat!

De 4 vluchtelingen met E.H. Eugeen Verstappen (zie 19/8) hebben in Tongerlo bij de familie Verstappen (n.v.d.r.: *Polleke Schiet*) geslapen.

Bidprentje van de molenaar van Bergom.

De molen van Bergom vóór de Eerste Wereldoorlog. De Duitsers vermoordden hier molenaar Joseph Van Houdt en zijn knecht Frans Loots. Ze staken daarna de molen in brand!

Boven op de trap van de molen staat molenaar Van Houdt.

In de onmiddellijke buurt van de molen stond café 'De Wandeling' van de familie Dauwen.

Van hieruit zou men teken gedaan hebben om de Belgische soldaten te verwittigen van de Duitse aanwezigheid in Bergom, met de fatale gevolgen: 2 doden en een afgebrande molen.

Later, op 27 september 1914, zou er zich aan de 'Marlybrug', de tram en café 'De Wandeling' een nieuw drama afspelen:

De 'slag aan de Marlybrug' waarbij 3 Belgen het leven lieten. Gekwetsten werden door dokter Maes in het café, in de tram en in kasteel de Merode verzorgd.

Deze nacht en deze morgen zijn nieuwe Duitse troepen door Westerlo getrokken in de richting van Aarschot. Een deel ervan had geslapen achter het Godshuis (St.-Ludovicus) van Westerlo.

De dood van de pastoor van Herselt wordt ontkend!

Ik ben deze voormiddag in Westerlo geweest en vernam er dat er in Herselt 11 mensen vermoord zijn, waaronder een ouderling van 80 jaar (Leo Weyns) en een vrouw. Het gerucht aangaande de pastoor en het oud-mannenhuis was dus niet waar! Er werden wel enige huizen afgestookt! In Blauberg werden vader en dochter (L. Wouters) vermoord. De dochter had een klein kind op de arm. De barbaren namen het kind mee en lieten het in het dorp achter! Ook in Blauberg werden enige huizen afgestookt! In Aarschot, zo verneem ik, werden 13 huizen in de as gelegd!

Ik heb in Westerlo bij Jos Smits de vader, de moeder, de vrouw en de zuster van de vermoorde mulder van Bergom gesproken. Het was droevig hen te zien en te horen!

Ziehier hoe het allemaal gebeurd is:

'Vader en zoon Van Houdt stonden op de steenweg. Er kwamen 2 Belgische auto's aangereden. Louis Dauwen, die tegenover de molen een herberg openhoudt, deed van achter zijn huis teken. De Belgische soldaten vuurden op de Ulanen, zonder ze te raken en reden dan terug. Toen kwamen de Ulanen af! Zij waren smoorzat! Ze grepen de jonge mulder vast en schoten hem dood! Daarna wilden ze ook de vader omver steken, doch hij viel op de knieën voor één der aanvoerders. Die deed hem vastbinden en in huis brengen, evenals de moeder. Toen staken ze de molen in brand, terwijl ze als wilden in de ronde dansten en zongen. Ze probeerden ook het huis aan te steken om de vader en de moeder levend te verbranden! Vader en moeder Van Houdt hebben 21 uur onder het hooi gezeten uit vrees nog aangegepen te worden...

'Later vernomen:

Er werden door de Belgische soldaten bij de Marlybrug 4 Duitse soldaten doodgeschoten. Die hebben zij zelf begraven langs de steenweg in de Kaaistraat. De facteur, Jef Bervoets kwam op het ogenblik van het gevecht terug van zijn ronde in Herselt. De Duitsers ontnamen hem zijn vel, zijn revolver en zijn brievenzak!

Om 1 uur is de automobile van Juffrouw Jeanne de Merode in de abdij matrassen komen halen. Dokter Maes en baron de Trannoy vertrekken er mee om op het slagveld van Aarschot gekwetsten te zoeken. Jef Klak is ongedeerd van Herentals weergekeerd en heeft enige gazetten meegebracht.

Dokter Maes en de baron zijn rond half zes onverrichterzake teruggekeerd! Beter gezegd, zij hebben veel last gehad om terug te geraken met hun automobile! Zij waren gereden tot aan het stadhuis te Aarschot en werden er bij een generaal gebracht. Die wilde hen in hechtenis nemen: de papieren van het Rode Kruis waren daar niet van tel! Meer dan een uur moesten zij *palaberen* om met hun auto te mogen weerkeren. Gelukkig had de baron zijn **'permis de chasse'** mét een portret op zak. Zonder dat waren ze moeten meegaan of terugkeren zonder auto. De toestand in Aarschot is bedroevend; meer dan de helft der huizen in as; vele andere verwoest! Er waren geen inwoners te zien; onderweg lagen nog 3 lijken van Duitsers. Gans de weg van Aarschot naar Herselt sprak van verwoesting en wreedheid! Het is onmogelijk iets te zeggen over het aantal inwoners dat in Aarschot doodgeschoten werd. De Duitse generaal zegde aan onze 2 reizigers dat hij de familie Tielemans had doen doodschieten omdat de zoon - een knaap van 15 - op een Duitse generaal geschoten had.

De kerk, de 3 kloosters en het college stonden nog recht.

De mensen van Tongerlo beginnen iets of wat van hun angst te bekomen! Zeer velen hebben de eerste dagen en nachten in de bossen gezeten; de beesten liepen los in de velden! De familie Borremans (20/8) is nog steeds hier; zij plannen nu verder te vluchten naar Brugge, in de hoop daar veiliger te zijn.

Jo van Nand (Hoog Heultje)

Nand Goovaerts was al 35 jaar oud toen de oorlog uitbrak en hij weer onder de wapens moest. Vrouw-lief Jo (Johanna Van de Velde), in verwachting van haar derde kind Tist, bleef alleen achter met de zorg voor haar 2 kinderen, Charel en Lien, én de 2 schrale koeikens in de stal. Toen de Duitsers ook op kleine boerderijtjes beslag kwamen leggen op een deel van de graanoogst, was Jo de wanhoop nabij!

...Wat moet ik nu mijn kinderen te eten geven? Ik vertik het mijn graan in te leveren!

... Dan moeten wij uzelf meenemen!

...Pak mij en mijn kinderen dan maar mee !

Zo geraakte Jo van beslag op haar graan af! Er klopte blijkbaar toch een hart onder dat Duits militair uniform!

Jo had het héél de oorlogstijd erg moeilijk en dikwijls zuchtte ze:

...Och Here, och Here toch! Wanneer mag onze Nand naar huis komen?

Toen Nand na de oorlog vanuit Holland weer thuiskwam, liet kleine Tist zich het volgende ontvallen:

...Moe, onze Nand is nu wel thuis, maar wanneer komt onze va naar huis?

§

De oorlogsjaren in de ogen van een 13-jarig meisje

In ons archief bevindt zich een kopie van het dagboek van Clementine De Leender °20/02/1901 uit Aarschot.

De familie De Leender was afkomstig van Aarschot. Dochter Clementine hield een dagboekje bij. We hebben hieruit de bladzijden, die op Westerlo en Herselt betrekking hebben, overgenomen. De familie De Leender is, na lange omzwervingen, uiteindelijk in Engeland terechtgekomen.

Zo vertelt Clementine De Leender:

We waagden het uit de gracht te kruipen. De man had ons gezien en kwam naderbij. Iemand uit ons groepje vroeg aan de boer een veilige weg om te vluchten.

“Langs deze weg kom je in Herselt,” lichtte hij ons in, “maar dat is nog twee volle uren stappen.”

“Dat kan ons niet hinderen,” antwoordde iemand, “als we maar van die duivels verlost zijn.”

We raapten onze moed weer bijeen en gingen op stap. Een beetje verder ontmoetten we Karel Rutgeerts. Hij vertelde ons wat hij had gedaan om uit de handen van de bezetters te blijven.

In de Theophiel de Beckerstraat, bij de brug, had hij de Duitsers zien aankomen. Hij liep de trap af die naar de Demer leidde en hield zich schuil onder de brug. Na een paar uren kwam hij er onderuit, natuurlijk met een natte broek en helemaal onder de modder. Hij probeerde ergens binnen te geraken om zich een beetje te wassen.

Zo kwam hij terecht in de huidenvetterij bij Verelst. Er was niemand thuis. Maar opeens hoorde hij de Duitsers weer. Gebrul en geroep langs alle kanten. Hij werd zo bang dat hij in de kelder onder de kolen kroop. Na daar enkele uren gezeten te hebben, pakte hij al zijn moed weer bijeen en probeerde weg te geraken. Zonder zich gewassen te hebben, liep hij langs de Demer tot bij de brug.

Daar ontmoette hij een vrouw en twee kindjes, één op de arm en het andere aan de hand. Plots zag hij weer een Duitse soldaat afkomen! In een oogwenk greep Karel het lopende kindje en zwierde het op zijn arm. De Duitser naderde en beloerde hem achterdochtig. En met reden! Karel zag natuurlijk helemaal zwart van de kolen.

De Duitse soldaat wees naar het bruggetje aan de watermolen en zei: “Arme Leute, Arme Leute”. Voorbij het bruggetje bedankte Karel die onbekende vrouw, want h  r kindje had zijn leven gered.

Nadat hij ons zijn wedervaren verteld had, ging Karel alleen verder. We hebben hem niet meer ontmoet.

Eindelijk kwamen we in Herselt aan. Alles leek stil en verlaten.

*Op een hoek zagen we een herberg en stapten erop af. We vroegen de bazin of we iets mochten drinken en ook **wat uitrusten want iedereen was toch zo moe. Angstig antwoordde ze: “Ach mensen lief, wij durven hier niemand binnenlaten. De Duitsers zijn zopas hier geweest en ze dreigden ons allemaal dood te schieten als we iemand durven binnenlaten.”***

Het was ondertussen namiddag geworden. Niemand durfde nog spreken over eten of drinken. We besloten dan maar verder te trekken, richting Westerlo.

Dit was nog een drietal uren marcheren. Rapper gezegd dan gedaan!

Volledig uitgeput kwamen we aan in Westerlo-dorp. Alles leek hier normaal, juist alsof er niets was gebeurd. Mensen maakten een babbeltje, een paar kinderen speelden in de straat, vrouwen deden boodschappen... Niets abnormaal. Twee vrouwen die een winkel uitkwamen, kregen ons in de gaten. Dichterbij gekomen, herkenden we één van hen. Het was een kennis uit Aarschot.

“Wel, wel!” riep ze meteen, “wie we hier hebben! Moeder De Leender met haar dochters en daar Jennieke met haar kinderen.”

Het was Thérèse Van Kerkhoven, bijgenaamd "Trees Facteur", omdat haar man postbode was. Zij kende iedereen. Wij vroegen haar hoe het kwam dat de Duitsers alles en iedereen met rust lieten in Westerlo.

“Wel,” antwoordde ze, “dat zal ik eens vlug vertellen! Hier in de gemeente staat het kasteel ‘de Merode’. Gravin de Merode (n.v.d.r.: Nathalie de Croÿ-Dülmen) is een Duitse. Zij is naar de commandant geweest en heeft gevraagd of hij Westerlo wilde sparen. Het is mijn dorp, en ik houd van al de mensen die hier wonen. Zij zijn allen heel lief voor mij en respecteren mij.

Daarom is Westerlo gespaard gebleven. Doch tweemaal per week komen Duitse soldaten te paard controle doen, om te zien of er geen opstandelingen zijn”.

“En nu,” zei Trees, “ga ik met jullie naar de burgemeester om te vragen of ge in de bedden van de school kunt slapen. Die zijn er wel geplaatst voor gewonde soldaten, maar tot nu toe zijn er nog geen gekomen. En indien hij niet akkoord is, zal ik hem aan het verstand brengen dat hij beter jullie daar kan laten slapen dan die duivels!”

De burgemeester was heel vriendelijk en echt met ons lot begaan. We mochten nog diezelfde avond in de school slapen. En of dat goed deed, hoef je niet te vragen, na al die dagen in het stro te hebben moeten slapen, en na die lange mars!

De volgende morgen moesten we aan eten zien te geraken. Trees, die daar als vluchteling al helemaal ingeburgerd was, zei: **“Kom, ik zal er eens gauw voor zorgen dat ge wat te eten krijgt.”**

En ze stapte met ons een café binnen, midden in het dorp.

“Er wonen hier zeer brave mensen,” fluisterde ze ons toe. Ze bracht er ons in contact met een echtpaar met veel kinderen!

Er werd overeengekomen dat wij hun keuken mochten gebruiken op voorwaarde dat Jennieke met haar dochters voor iedereen tezamen zou koken.

Zo gezegd, zo gedaan! Opnieuw vormden we één grote familie.

Na twee dagen stelde moeder voor om naar de drukker te gaan. Ze wou ons adres in de krant laten verschijnen opdat onze vader ons op die manier zou kunnen terugvinden. Het was voor haar en ook voor ons erg om in die onzekerheid te moeten leven.

De drukker bracht alles in orde. We waren een beetje gerust gesteld en leefden weer in hoop.

Zo gingen er drie weken voorbij zonder nieuws, en daarom dachten we dat vader als krijgsgevangene in Duitsland zat. Niemand durfde toen het ergste vermoeden uitspreken!

Tijdens onze eerste week te Westerlo, kwam er een bediende van het kasteel met een briefje voor de vluchtelingen uit Aarschot. Het briefje was een uitnodiging voor een middagmaal in het mooiste hotel van het dorp, ons aangeboden door de gravin. Wij waren allemaal zeer verrast en dolgelukkig met die vriendelijke uitnodiging.

Wij begonnen meteen aan onze grote ‘schoonmaak’. Wij wasten ons van kop tot teen, legden onze haren netjes in de plooi en borstelden onze kleren.

Het middagmaal was een echt feest voor ons. Er ontbrak niets. Bij het binnenkomen konden we onze ogen niet geloven. De tafel stond gedekt net of ze daar de koning verwachtten. Het eten was van het allerbeste, met voorgerecht, hoofdschotel en dessert. Er kwam zelfs wijn op tafel! Dit hadden we echt niet verwacht. Het was net alsof wij in een sprookje leefden!

“Spijtig toch, dat onze vader niet hier is,” zei moeder een beetje verdrietig, “dan had hij die mooie dingen ook mee kunnen beleven... “

De dag nadien gingen we allemaal samen de gravin bedanken voor het mooie gebaar.

Op een morgen kwamen er te Westerlo twee gevluchte kloosterzusters uit Aarschot aan. De zusters waren blij bekend volk te zien. Voor de oorlog zat ik bij één van hen in de klas. Hun moederhuis was te Berlaar, waar mijn

oudste zus, Juliënne, nonneke was. Ze hadden van Berlaar een brief gekregen dat al de 'nonnekens' naar Poppel moesten.

De familieleden van de nonnen mochten daar ook naartoe. Ons Juliënne was dezelfde dag als zij vertrokken. De twee zusters vertelden ons nog dat het er in Aarschot erg was aan toe gegaan. De helft van de stad was platgebrand en wat nog recht stond was leeggeplunderd.

"Kinderen," zo stelde moeder voor, "willen wij ook naar Poppel gaan? Daar zien we ons Julienne terug." Voor ons moeder zou dat een hele opluchting zijn! En dus...

Hier eindigen we het stukje uit het dagboek. U moet er wel rekening mee houden dat dit een verhaal is gezien door de ogen van een 13-jarig meisje. Die 3 weken verblijf in Westerlo tijdens de oorlogsjaren hebben op haar veel positieve indrukken nagelaten.

§

-22 augustus 1914:

De Borremansen vertrekken om 7 uur door de bossen naar Herentals, in de hoop van daar per trein in Turnhout te geraken en verder via Arendonk naar Holland. De 11 vermoorden in Herselt zijn gisteren begraven.

Om half acht meende ik in de verte, richting Achter-Olen, weer een trein te horen. Dit geeft hoop dat de streek veiliger wordt en dat weldra ook ons trammetje weer zal rijden!

Gisterenavond is er een vliegmachine uit de richting Antwerpen overgekomen en wat later naar daar teruggekeerd. **Ook boven Westerlo zweefde rond 10 uur een 'luchtmachien' dat lichtstralen afwierp. Tegen de middag begon het kanongebulder opnieuw, op verschillende plaatsen in de richting van Tienen naar Mechelen. Veel heviger dan ooit!**

Deze namiddag is de onderpastoor van Herselt in de abdij geweest. De aanvoerder van de Duitse wacht, die nog in Herselt bij de gemeenteschool ligt, had hem een passe-port gegeven om hosties te komen halen. **Ziehier wat hij vertelde aangaande de wreedheden en verwoestingen in Herselt: "Het is nog erger dan tot hiertoe geweten! Er zijn in de parochie Herselt 15 vermoorden en 31 huizen platgebrand; in de parochie Blauberg 7 vermoorden en in de parochie Westerlo (gemeente Herselt, dus in Bergom) 3 vermoorden. Dat maakt voor de gemeente Herselt 25 personen die door de barbaren omgebracht zijn!"** Ziehier de namen!

A- Parochie Herselt

1 Leo Weyns 82 jaar, 2 Jozef Van Uytsel, vader van, 3 Louis Van Uytsel, 4 Louis Verbeeck, 5 Louis Bruyninckx, 6 Constant Branders, 7 Jozef Van de Velde, de boswachter van Van Noppen uit Aarschot, 8 Jozef Draulants, en zijn broeder, 9 Karel Draulants, 10 Smolders (Bocht?), 11 vrouw Rens-Vekemans. Zij sprong in de put om aan de zedeloze aanvallen van een Duitse officier te ontkomen en verdronk, 12 Leonard Van Ouytsel en zijn (13 en 14) twee dochters, omgekomen in hun brandend huis, 15 Jan Van den Bosch, verbrand in zijn huis.

Dit 15de en het 1ste en 2de slachtoffer van Blauberg heeft de onderpastoor gisteren in één kuil begraven. Alleen Leo Wuyts (*n.v.d.r. misschien bedoelt de schrijver hier Leo Weyns*) had enige planken tot kist; de anderen werden in een laken gewikkeld.

B- Parochie Blauberg

1 Alfons Laeremans, 2 Edward Van Thielen, 3 Emmanuel Van den Brande, ouderling die als knecht woonde bij Gabriël Van Genechten. Hij werd doodgeschoten bij de Bel, toen de Duitsers daar 2 huizen in brand staken. 4 Jan Kennes (Janneke van de bakker), 5 Louis Wouters, klompenmaker en zijn dochter 6 Bella (Barbara) Wouters, vrouw van de zoon van Martin Van Opstal. Zij had een kind op de arm, dat de barbaren onderweg achterlieten! 7 Jan Baptist Brems, 19 jaar.

Ook in Blauberg werden verschillende huizen afgestookt, andere werden vernield!

C- Parochie Westerlo, Bergom dus:

1 Jozef Van Houdt, mulder, broer van de vrouw van Charles Dufour, 2 zijn knecht Frans Loots, 3 Frans

Vermeulen, doodgeschoten op de weg naar Zammel.
Van brandstichtingen, buiten de molen, heb ik niets gehoord in Westerlo-Bergom.
(N.v.d.r.: Louis Wouters, de klompenmaker en zijn dochter Maria Barbara woonden te Bergom i.p.v. te Blauberg)

Terugblik: relaas van de laatste dagen:

Het was dinsdag, 18 augustus 1914, dat de Duitse voorwacht in de namiddag in Herselt aankwam. De onderpastoor was juist buiten het dorp om in de bossen de mensen op te zoeken die er heen gevlucht waren uit vrees voor de aankomende barbaren. Men meldde hem dat de Duitsers inderdaad in het dorp aangekomen waren. Hij spoedde zich naar huis en vond in de pastorie de pastoor in onderhandeling met 3 officieren. De pastoor moest mee het dorp in om de huizen aan te wijzen waar de Duitse overheid zou kunnen logeren. In het begin ging alles goed. De onderpastoor ging naar de hulpkerk om bij O.L. Heer bijstand af te smeken. Terwijl hij daar was, weerklonk er opeens een gewerschot, nabij de nieuwe kerk. Werd het schot gelost door een Pruis of door één der inwoners? Niemand weet het!

Op hetzelfde ogenblik hoorde de onderpastoor in het dorp een onbeschrijflijk lawaai van wapengekletter, gewoel en getier. Uit vrees ging hij zich verbergen onder het altaar. Herhaalde malen poogde hij te **ontsnappen uit zijn "gevang"**, maar het werd hem weldra gans onmogelijk doordat de Duitse troepen rond de hulpkerk kwamen liggen. Herhaaldelijk kwamen de woestaards de kerk binnen om te zoeken of er zich niemand in bevond. De onderpastoor moest de ganse nacht in zijn schuilhoek blijven, tot tegen de morgen de troepen voorttrokken naar Aarschot. Hij las zeer vroeg de mis, maar wist niet wat er intussen in de parochie gebeurd was. Na het bewuste gewerschot waren de schurken de huizen binnengedrongen om te moorden en te branden. De pastoor werd onder bedreiging met een revolver uit de pastorie gedreven naar de plaats van de nieuwe kerk en samen met een 60-tal burgers in de nieuwe kerk opgesloten, onder bewaking van enige woestaards, de revolver in de hand. Die dreigden ermee bij het minste verzet allen dood te schieten! Die 60 hebben er de ganse nacht vast gezeten en zagen op de kerkmuren de **akelige weerkaatsing van de vlammen die verschillende huizen in as legden. Rond 6 uur 's morgens werden ze vrijgelaten.**

De 3 officieren waren naar de pastorie gegaan om er te slapen. De meid moest hen dienen en aan tafel komen zitten, terwijl de revolvers naast hen lagen. Om half elf gingen ze naar boven, maar om elf uur kwam één der booswichten terug beneden en viel de meid onder doodsbedreiging aan! Zij kon gelukkig ontluchten en bracht de nacht door in het open veld!

Buiten de 15 vermoorden, hadden de barbaren het bijzonder gemunt op de brouwer, Ernest Claessen-Verhaert. De Duitsers waren zijn huis binnengedrongen en hadden er een jachtgeweer en een revolver gevonden.

De brouwer was nog in de hof en men loste wel een 50-tal schoten op hem, doch zonder hem te treffen! In het huis en in de brouwerij werd alles stuk geslagen. De Duitsers bleven gedurig zoeken naar de brouwer. Deze namiddag, 22/8, zijn ze, zo vertelt men mij in Westerlo, zijn coffre-fort komen opladen!

De onderpastoor vreest dat er buiten de 17 (n.v.d.r.: bedoelde waarschijnlijk 15 zoals hij vroeger schreef?) reeds begravenen nog andere doden in hoek of kant zullen gevonden worden. Veel inwoners zijn voortvluchtig of verblijven in de bossen. Om half vier ben ik naar Westerlo gegaan om biecht te horen en morgen dienst te doen. Gedurig bulderen de kanonnen tot laat in de avond.

De deken is nog erg onder de indruk van hetgeen hij meegemaakt heeft; bijzonder toen de Duitsers de pastorie binnendrongen. Zij hadden wel 34 flessen wijn uitgezopen en 5 kistjes sigaren meegenomen! Bij de brug aan de Marly lagen nog enige Huzaren. In de namiddag vertrokken zij richting Aarschot. Tegen de avond kwam een patrouille lansiers in Westerlo aan.

-23 augustus 1914:

Reeds van voor 5 uur hoor ik kanongebulder, duidelijker dan gisteren, uit verschillende richtingen, maar vooral dichtbij.

Er zijn in Westerlo een paar Walenmannen weergekeerd. Zij waren in de buurt van Aarschot door de Duitse soldaten vastgegrepen en in de kerk opgesloten. Zij hadden de vorige dagen treinwagons moeten laden met al hetgeen er geroofd werd uit de verlaten huizen. De toestand in Aarschot moet akelig zijn! Herbergier Louis Dauwen vertelde aan de deken dat hij samen met de mulder van Bergom was vastgegrepen om dood geschoten te worden, maar dat hij zich kunnen redden had door zich in de openstaande bierkelder te werpen. Ze hadden nog 2 keer op hem geschoten!

Toen ik om half tien naar de abdij weerkeerde was het kanongebulder als een voortdurende donder. In de dreef kwam ik bij de vader van onze postulant, broeder Alfons Van der Borcht van Blauberg. Hij vertelde dat zijn huis, de Bel, werd in brand gestoken terwijl hij met vrouw en kinderen op het veld aan 't werk was. De Duitsers kwamen aangereden en begonnen op hen te schieten. Hij ging met zijn familie plat op de grond liggen en hoorde wel 25 kogels boven hun kop fluiten. Een beetje later konden zij wegvlugten. Alles was opgebrand, ook het varken en het paard. De koeien waren door de soldaten buitengedreven. Als reden voor deze wandaad kon Van der Borcht niets anders uitdenken dan dat er 3 achtereenvolgende dagen een vliegtuig boven zijn huis cirkelde, toen hij aan Belgische soldaten eten en drinken gaf. In Herentals zijn gisteren 3 Huzaren neergeschoten: één was dood, de twee anderen zwaar gekwetst. Jefke Verlinden kwam per velo van Herentals terug en ontsnapte aan enige Duitse kogels. Onze postmeester had gisteren beloofd dat hij vandaag naar Herentals zou gaan om de correspondentie op te halen, maar aangezien de streek nog onveilig is, zal hij wachten.

Onze cursarii (*n.v.d.r.*: 'zondagspastors', hulponderpastors) bij parochiepriesters zijn naar gewoonte naar de parochies. De pastoor van Heultje (*Collet*) had met de pastoor van Westmeerbeek en een 30-tal anderen 2 dagen buiten geslapen. De pastoor van Blauberg was over een afgezaagde boom langs zijn vest gevluht en had u-u-ren in de bossen gezeten.

Ik verneem dat er vandaag nog 7 Duitse soldaten in Herentals zijn gevangen genomen. Tegen de middag vermindert het kanongebulder; na de vespers heb ik niets meer gehoord.

Mijnheer Van Ostade, die vandaag in Blauberg was, meent dat daar nog een 8ste persoon vermoord is: Servaas Verbinnen, wiens huis ook afbrandde.

Wij zijn nieuwsgierig om te weten wat de uitslag is van de slag die bijna 2 dagen duurde. Men heeft iets of wat hoop dat de deken van Aarschot toch nog leeft. Tussen diegenen die vastgebonden waren om doodgeschoten te worden, was er een pater picpus en de E.H. Carette, een Aarschottenaar, professor aan het St.-Pieterscollege te Uele (Kongo), die op vakantie was.

-24 augustus 1914:

Er is nog niets zeker aangaande het hevig gevecht van de 2 vorige dagen. Mijnheer Bonaventura van Dreght is gisteren in Averbode geweest. Ook daar heeft men enkele angstvolle dagen beleefd. De abdij is omsingeld geweest door een paar duizend Duitsers; terzelfdertijd zaten binnen de muren enige Belgische soldaten. Bij de 500 Huzaren waren dan de abdij binnengedrongen, revolver en geweer in de hand. Zij hielden staan dat er binnen de abdij geschoten was. Na veel parlementeren gelukte Mijnheer Bayens erin de Duitsers min of meer te bedaren. Hij bood bier en boterhammen aan. Ondertussen hadden onze 4 soldaten hun wapen en soldatenkleden verborgen en zich in burgerkleden gestoken! Zij waren nu keukenknechten en dienden de boterhammen op aan de Duitse indringers. Averbode heeft niet veel geleden; alleen de hotels en de winkels werden leeggeplunderd.

Mijnheer Xaverius Adriaensen, op weg naar Schoot om er dienst te doen, werd onderweg door een Duitse patrouille aangehouden, maar mocht na een half uur arrest zijn weg voortzetten.

De woeste barbaren hebben in de huizen en langs de wegen de heiligenbeelden geëerbiedigd. Alleen, zo vertelde men in Averbode, werden de kerk (basiliek) van Scherpenheuvel en de H. Hostiën door een goddeloze onteerd!

Onze drukkersgast Alfons Geboes sprak gisteren met een Walenman, die juist verlost was uit Aarschot. Volgens die man zouden de Pruisen Aarschot verlaten hebben en terugvluchten op Diest! Er zou 2 dagen gevochten zijn van Mechelen tot Hoei; het Duitse leger zou in 2 geslagen zijn!

Gisteren werden er tussen Westerlo en Zoerle nog een twintigtal schoten gehoord. In de namiddag waren er geen Duitsers meer te Westerlo en Herselt.

E.H.Henricus Van Kasteren van Averbode is gisterenavond met Bonaventura van Dreght meegekomen. Die vertelt dat de Pruis op sommige plaatsen achter Averbode nog onmenselijker te keer gegaan is. In Molenstede werden de weerbare mannen op één rij gezet en op een 20-tal meters een rij met de vrouwen. Die moesten toezien hoe hun mannen één voor één werden neergeschoten of doodgestoken. Daarna werden de huizen met 'fulminite' in brand geschoten, waarbij volstrekt alles, ook koeien en paarden, omkwamen. In Schaffen staan er maar 3 huizen meer recht!

Er zijn deze nacht 1200 Belgische soldaten in Herentals aangekomen. Ook reden er enige treinen zonder licht uit de richting van Antwerpen op Geel aan. Men ziet en hoort weer hier en daar een karretje rijden; dat breekt de eentonigheid wat. Gedurende gans de beroerde tijd hebben wij ons gewoon leven voortge-

zet en iedere dag klas gegeven, alhoewel het voor leraar en leerling zeer moeilijk was de gedachten van de oorlogsgebeurtenissen af te wenden.

Deze middag kwamen nog 2 Belgische vluchtelingen in de abdij aan: twee jongens uit West-Vlaanderen, ontsnapt bij de slag nabij Tienen. In Westerlo loopt er een Duitse deserteur rond!

Bij de Duitse voorwacht waren er enigen die vorige jaren regelmatig in onze streek kwamen om zeisen en pikken te verkopen. Zij werden door sommige boeren herkend en maakten zich aan anderen bekend. Het waren dus vroeger Duitse spionnen!

Ik verneem dat de deken van Aarschot gered is. Hij zit verborgen in Rillaar; één van de onderpastoors is ontkomen door zich als metsersgast te verkleden.

Mijnheer Jef Wendelen is vandaag naar Antwerpen geweest. Hij heeft er onze prior en supprior gezien. De prior doet dienst in het militair hospitaal als verzorger van gekwetste soldaten; de supprior is aangesteld voor de besmettelijke ziekten.

Er is twijfel aangaande de houding van Holland! De treinen Antwerpen-Roosendaal rijden maar tot Ekeren; de treinen Aarschot-Antwerpen lopen weer. Dat bewijst dat Aarschot vrij is! In de richting Gladbach rijden ze tot Hamont.

Deze middag is er een **'automobile blindée'** gereden van Herentals, langs Zoerle, in de richting Aarschot.

Men zegt dat er in Herselt nog 2 lijken gevonden zijn; dat zou het aantal slachtoffers op 27 brengen.

De slag van gisteren en eergisteren heeft plaats gehad rond Op- en Neerlinter. De uit Aarschot gevluchte Duitsers zijn nog verder dan Diest getrokken, in de richting Hasselt en St.-Truiden.

Onze facteur gaat morgenvroeg naar Herentals om de correspondentie op te halen.

-25 augustus 1914:

Mijnheer Van Ostade brengt vanuit Westerlo het nieuws mee dat de Pruis weer in aantocht is, in Balen al! Een afdeling van onze troepen moet tot in Oevel gekomen zijn. Rond 9 uur horen wij schieten in de richting Oevel, wat later ook kanonschoten in de richting Herentals-Kessel. Onze troepen liggen talrijk van Heist naar Aarschot. De inwoners van Ramsel hebben het bevel gekregen hun huizen te ontruimen. Rond half elf vliegt er een tweedekker uit de richting Diest richting Geel. Even voor 11 uur krijgen wij de eerste correspondentie sinds 10 dagen. Ik ontving brieven die op 13 augustus uit St.-Niklaas verzonden zijn! De facteur wist te vertellen dat er van Oevel tot Herentals veel Belgische soldaten liggen. In Westerlo hebben de mensen de verwittiging gekregen dat er soldaten zullen ingekwartierd worden! Onder de avondrecreatie horen wij herhaaldelijk het kanon bulderen.

-26 augustus 1914:

Men heeft deze nacht grote troepenbewegingen en kanonnenvervoer gehoord; in de richting Diest-Aarschot of omgekeerd. Reeds vanaf 3 uur liet het kanon zich horen; wij hoorden het goed tijdens de meditatie in de kerk. De facteur brengt een grote tas dagbladen van de vorige dagen.

Er liggen weer Ulanen in Westerlo en Herselt. Zeer veel mensen zijn weer gevlucht. De Duitsers houden zich verschanst op de Gijmel, een gehucht tussen Aarschot en Langdorp. Zij hebben daar lange loopgrachten gegraven! God beware ons voor die barbaren!

Onze 4 jonge ambulanciers zijn op 15/8 verplaatst naar Hoei om vandaar waarschijnlijk naar het slagveld rond Borgworm gezonden te worden.

Deze namiddag kwamen de secretaris en de brouwer van Herselt in de abdij wat eten vragen; zij zijn voortvluchtig uit vrees voor de Ulanen. De burgemeester en veel inwoners van Herselt zijn ook al weggevlucht. Ook in Westerlo zijn er enigen naar andere streken vertrokken.

Tegen de avond kwamen 4 Duitse ruiters en een loslopend paard door Westerlo richting Zammel gereden, zonder wapens en zonder tijd om eens rond te kijken.

-27 augustus 1914:

Er wordt verteld dat de Pruis gisteren geklopt is rond Keerbergen. Een man van Keerbergen was naar Kessel gevlucht met zijn 16 kinderen en hij kwam gisteren naar Stelen omdat hij in Kessel ook niet veilig was.

Een Belgische ambulance is in Den Anker te Westerlo 3 gekwetste Duitse soldaten komen opladen om ze krijgsgevangen te maken. Zij waren bijna genezen. Eén is daar gebleven omdat hij té ziek was om overgebracht te worden. Bij de dokter in Herselt ligt er ook een gekwetste Huzaar. Hij was gisteren rond Heist

door onze soldaten beschoten en had, met de kogel in de borst, nog 2 uur in het zadel gezeten. In Herselt gekomen kon hij niet meer verder. De 4 Duitsers namen zijn paard mee. Dat waren dus de 4 die gisterenavond in de richting Zammel reden!

De armoede begint reeds toe te slaan! Er komen dagelijks velen om een aalmoes bedelen. De deken van Aarschot moet 3 dagen in een citerne gezeten hebben, heeft zich dan verkleed om te kunnen vluchten. Hij was gisteren in Noorderwijk.

§

Een groot deel van het Belgische leger zat in de vesting Antwerpen. Op 25 augustus '14 deden de Belgen een eerste uitval. De koning had toen zijn hoofdkwartier in Mechelen. De uitval duurde slechts 2 dagen; de troepen kregen het bevel om terug te trekken! De legerleiding was niet bekwaam om een offensief uit te voeren.

Ook te Ramsel begingen de Duitsers op 27 augustus '14 vreselijke baldadigheden: 5 burgers werden gedood en 3 huizen én de molen werden in brand gestoken.

In een Duits oorlogsverslag lezen we dat ook de 2de cavaleriedivisie, onder leiding van generaal-majoor Freiherr von Krane op 18 augustus in Veerle de Nete overstak naar Zammel. Door de zomerwarmte bogen ze af naar Oosterlo om daar hun kampement te maken, zonder vijandelijkheden te ondervinden. Veel archief is er niet meer voorhanden. Tijdens de 2de Wereldoorlog is het Duitse archief over W.O. I grotendeels vernield wanneer het op transport per trein was gesteld. Die trein is in de hevige eindstrijd in brand geschoten. Ook zou er veel archiefmateriaal op het einde van W.O. II in Rusland terecht zijn gekomen. Recent is dit archief, wat België aangaat, terug aan ons land gegeven. Hopelijk komt dit eerstdaags vrij, na grondige inventarisatie. Misschien vinden we daar later nog interessante stukken tussen.

-28 augustus 1914:

De Pruis heeft de bruggen van de ijzeren weg over de 2 kanalen achter Mol doen springen, zodat er dus geen trein meer verder dan Mol kan rijden.

Deze middag zijn er 2 heren, leden van het Rode Kruis van Aarschot hier aangekomen. Zij hebben tot hiertoe de gekwetsten helpen verzorgen in het gasthuis, maar zij oordeelden dat zelfs daar hun leven niet meer veilig was. Daarom vluchtten zij.

Rond 6 uur komen er enige vluchtelingen uit Westmeerbeek. De Pruis was daar per speciale trein aangekomen en had zich weer gevestigd te Ramsel, Houtvenne, Westmeerbeek en Hulshout. Volgens zeggen van de vluchtelingen uit Aarschot is er daar geen eten meer, zelfs niet voor de gekwetsten. Nu zakt de Pruis af om in de dorpen te plunderen. Zij nemen karren en paarden in beslag en dwingen de voerlui de buit mee te voeren. Het mansvolk dat ze te pakken krijgen, wordt naar Duitsland gezonden om in de oogst te werken. Zo zijn sommige Walenmannen van Westerlo, die 10 dagen geleden in de kerk van Aarschot opgesloten werden, nog niet weergekeerd! Zondag waren ze reeds achter Diest op weg richting Duitsland. Wie van Aarschot komt zegt dat het er akelig is. Ook Leuven zou in brand staan!

-29 augustus 1914:

In Westmeerbeek werden gisteren een 20-tal jonge mannen door de Pruis meegenomen. Bij een boer werden 4 varkens gestolen.

De burgemeester en de voornaamste ingezetenen van Tongerlo zijn deze morgen gaan vluchten. De familie Caers is naar Engeland gevlucht. Wij vernemen vandaag uit de krant; *Anvers-Bourse*, dat de forten van Luik reeds rond 18/8 ingenomen werden.

Door de dreef komen voortdurend groepjes van 5, 10 tot 20 vluchtelingen uit de richting Westerlo. Zij trekken naar Herentals om vandaar per trein voort te vluchten.

-30 augustus 1914:

Toen ik gisteren naar Westerlo ging om biecht te horen, kwam ik wel 50 vluchtelingen tegen. Bijna alle mannen zijn uit Westerlo weggevlucht: de graaf, de dokter, de notaris, Naets, Leflot etc. Ook de pastoor van Westmeerbeek en de onderpastoor van Zoerle zijn weg. Men zegt dat de pastoor, de onderpastoor

en een zuster uit Booischot door de Pruis zijn meegenomen en dat monseigneur Coenraats en de burge-meester van Leuven doodgeschoten zijn.

Tegen de avond bulderde het kanon weer erg uit de richting Tienen-Leuven. Om 7 uur kwam de Belgi-sche militaire automobiel nogmaals in Westerlo. Er zaten 2 lansiers in. Zij kwamen uit Hasselt en hadden onderweg geen vijanden meer gezien. Zij zijn in Westerlo blijven overnachten. In Westerlo zitten wel een 200-tal vluchtelingen uit Aarschot, vooral vrouwen en kinderen. Een 60-tal slaapt in de scholen, velen ook bij de burgers en nog een 50 anderen zitten in de bossen. Bijna allen gaan dagelijks te communie! Ze heb-ben eerst 8 dagen in Ramsel gezeten en zijn eergisteren moeten voortvluchten. Van sommige vrouwen waren de mannen door de Pruis in Ramsel aangehouden en meegenomen. De angst van de mensen is on-beschrijflijk!

In de voormiddag komt er toch wat beter nieuws! 70 lansiers zijn in Westerlo aangekomen vanuit Boechout. Er waren geen Duitsers meer in Aarschot.

Men zegt dat er 165.000 Duitsers uit België teruggeroepen worden om tegen de Russen te gaan vechten. De gekwetste Duitser die nog in Westerlo ligt (27/8) is een Ulaan der dood! Hij is zeer godvruchtig!

Wij hebben sinds gisteren onze eerste gekwetste! Het is een jongen uit het dorp. Hij heeft een kogel in het been. Voorzichtigheidshalve heeft men hem op het begijnhof (n.v.d.r.: waarschijnlijk werd hij naar het Herentalse begijnhof overgebracht) ondergebracht, want moesten de Duitsers nog in de streek komen, ze zouden hem als krijgsgevangene kunnen meenemen. Broeder Philippus verzorgt hem! Daar alle dokters van de streek weg zijn, is Philippus vandaag bij 2 zieken geroepen in de parochie. Zo komt zijn koloniale ervaring met medicijnen hem hier ook van pas!

De pastoor van Westmeerbeek is deze avond hier aangekomen; hij kan in zijn parochie niet blijven! Het schijnt dat de pastoor van Booischot vermoord is en E.H. Jos Geens van Houtvenne moet erg mishandeld zijn. In de namiddag horen wij in de verte het kanongebulder. In Herentals ligt een afdeling lansiers.

-31 augustus 1914:

Men verzekert ons dat er nog wél Duitsers in Aarschot zitten, wel 10.000! Deze nacht trekken 20 à 30.000 onzer soldaten er op af om ze te verslaan! Dus mogen wij ons aan kanongebulder verwachten!

§

Het dagboek van pastoor Segers uit Achter-Olen meldt: Kanunnik Borremans van de abdij van Tongerlo neemt de dienst te Oevel waar. Pastoor Verstraeten van Oevel was ziek en is naar Lichtaart gevluht. Wat later kwam hij terug naar Olen. Hij beweerde dat Oevel vol Duitse soldaten lag... . De Duitsers had-den de kerk van Oevel als paardenstalling opgevorderd. **Op dinsdag 30 augustus '14 vluchtte hij verder** naar Geel Sint-Amands, waar zijn broer 2de onderpastoor was; eigenlijk was die aalmoezenier van de kolo-nie der krankzinnigen. **Op 30 augustus '14 bliezen de Duitsers de brug van Sint-Jozef Olen op.**

De meeste pastoors liepen in boerenkledij (burgerkledij) om niet op te vallen. Gendarmen en postbodes deden dit ook in grote mate.

Waarschijnlijk was pastoor Segers uit Achter-Olen de enige die op post bleef én in pastoorsklederen!

Vanaf begin september '14 keren veel inwoners terug naar hun huizen.

Op 27 augustus 1914 trok opnieuw een groot Duits leger door Westerlo. Op 28 augustus was de onrust bij de bevolking het grootst: een groot deel sloeg op de vlucht. Sommigen zelfs tot in Holland.

Dat lezen we in de kroniek van Jan Huijbrechts uit Baarle-Hertog. Voor 5 oktober 1914 schrijft hij: *In Baarle-Hertog beviel Maria Rosalia Pelgroms van een stevige zoon, Albertus Berghmans. Het gezin was op initia-tief van vader Jozef Berghmans, een wagenmaker uit Westerlo, mee gevluht met een dorpsgenoot, bakker Ed-ward Thijs. Deze groep had onderdak gekregen bij een collega-bakker Gerard Gulickx.*

De Duitse troepen, die Westerlo passeerden, kwamen meestal via Zammel en trokken verder langs het kasteel de Merode richting Demervallei, en Aarschot.

De grote troepenmacht volgde steeds de grote wegen.

De kleine dorpen en gehuchten worden aangedaan door maximum een 20-tal Duitse ruiters, die van de grote groep afweken als verkenners.

§

Uit het gemeentearchief:

In augustus 1914 breekt de oorlog uit, enkel in Tongerlo wordt er een speciale gemeenteraad samenge-
roepen...

Tongerlo: -Speciale gemeenteraad van 6 augustus 1914:

Aanwezig; P. Maes, burgemeester. B. Van Hove en J. Wendelen, schepenen. P.J. Vranckx, J. Thys, J. Gielis, J. De Bie en Th. Menten raadsleden. J. Meir, secretaris.

-Ze bespreken de actualiteit, de oorlog. Ze bereiden zich voor op de extra nood die de bevolking mogelijk zal treffen.

-1 september 1914:

Mijnheer Jochems vertelt dat er verleden nacht 60 Ulanen in Averbode (abdij) overnacht hebben. Die wa-
ren door onze soldaten in Scherpenheuvel gevangen genomen en werden deze morgen naar een veilige
plaats gevoerd. Deze middag hebben 7 Belgische soldaten in de abdij gegeten. De prelaat heeft ze per rij-
tuig naar Herentals doen brengen. Langs de Nete te Zoerle-Parwijs zijn deze morgen nog 17 Huzaren ge-
vangen genomen.

-2 september 1914:

Deze nacht rond half 3 werden wij door een hels lawaai gewekt: een Zeppelin hing enige ogenblikken stil
boven de abdij en verdween dan pijlsnel in de richting van Antwerpen.

-3 september 1914:

Even na 10 komen 21 geestdriftige karabiniers uit de richting Voortkapel; 5 ervan blijven wacht houden in
de abdij. Een patrouille van 14 Oostenrijkers is door Westerlo gereden in de richting Herselt. Men zegt
dat er een Oostenrijks leger in aantocht is. Die vijandelijke patrouille zou zeker door de onzen gevangen
genomen zijn, had daar niet een kwezel van Westerlo de vijand verwittigd voor het gevaar!

-4 september 1914:

Er moeten weer Duitsers zijn in Westerlo want de mannen komen met grote troepen naar het Ton-
gelsbos gevlucht. Een Duitse patrouille van 12 man is inderdaad in Westerlo geweest en heeft de automo-
biel van het oud kasteel opgeëist om een Duitse zwaargekwetste, die nog altijd 'In den Anker' ligt naar Aar-
schoot te voeren. De vrouw van de conciërge is moeten meegaan! Een andere Duitse patrouille moet op
de Blauberg weer aan 't werk geweest zijn. Zij hebben er een jongen van 17 jaar en een vader van 8 kin-
deren aan de paarden vastgebonden en zo meegesleurd.

-5 september 1914:

Gisteren zijn er 3 spionnen aangehouden, 2 aan 't Punt van Voortkapel en 1 te Geel. En -o schande!- het
waren Belgen! Het uitschot uit de bevolking van Aarschoot! Een nog al groot aantal gemeen vrouwvolk
leeft in Aarschoot mét de Duitse soldaten! Zij zijn omhangen met goud en dragen kleren die in huis en win-
kel geroofd zijn! Zij rijden per velo rond in de streek om alles te verkennen. Onze soldaten houden alle
vrouwen op de velo aan!

Mijnheer Dockx vertelt dat deze morgen 75 man Duits voetvolk door Westerlo is getrokken; 75 anderen
trokken langs de Snekens op Zoerle. De automobiel van het kasteel is gisterenavond uit Aarschoot weer-
gekeerd. De chauffeur werd goed behandeld.

Deze middag om half één knetterde er opeens, gedurende een paar minuten, een hevig geweergeschiet,
tegen Zammel aan, waarschijnlijk bij de molen. Met pak en zak kwam het volk uit het dorp gelopen, recht
naar het bos. Met een band van het Rode Kruis rond mijn arm, ben ik rond 3 uur naar de plaats van het
gevecht gegaan.

Dit vernam ik daar: Een 70-tal Duitsers zaten verstopt in een bosje bij de windmolen. Er kwamen over de
steenweg van Zammel 3 Belgische geblindeerde automobielen. Die werden onvoorziens door de Pruisen
beschoten. Slechts één van de auto's kon zijn mitrailleur gebruiken. Eén van de auto's was gans stuk ge-
schoten! 3 Belgen en 3 Duitsers waren op slag dood en 2 Belgen zwaargekwetst! Eén van die twee was
prins de Ligne, 18 à 19 jaar oud en als vrijwilliger binnengegaan. De andere gekwetste was graaf (n.v.d.r.:
baron!) de 't Serclaes de Berlaymont de Sauvage van Namen. De pastoor van Zammel was spoedig ter
plaatse en diende één der gekwetsten de H. Olie toe. Eén der gekwetsten overleed kort daarna; prins de
Ligne kon nog overgebracht worden naar Herentals, waar ook hij overleed. Onze soldaten namen in hun

2 heel gebleven auto's de dode en gekwetsten mee. De Duitsers waren aanstonds op de vlucht gegaan en lieten hun doden achter, maar droegen wel enige zwaargewonden mee.

Toen ik ter plaatse kwam had men juist de 3 Duitse lijken op een kar geladen om ze op het ongewijde deel van het kerkhof te Westerlo te begraven. Het waren struise mannen van ver in de 40 jaar. In de zakken van één vond men een brief aan zijn vrouw en kinderen. Men legde ze in Westerlo alle 3 samen in een graf. Rond 6 uur kwam een auto van het Duitse Rode Kruis en daar ze fatsoenlijk begraven waren, liet men de lijken ter plaatse, met het verzoek er nog geen aarde over te doen voor morgenvroeg. Misschien wil de Duitse generaal nog enige controle doen! De Duitse doden behoorden tot de Landsturm; het waren Heize, Heinkel en Dietz. Die laatste was Pool en katholiek.

Rond 7 uur kwamen 18 lansiers in Westerlo; zij hadden tussen Westerlo en Westmeerbeek een auto met 2 Duitse officieren (pinhelmen) onderschept en deze gevangenen naar Herentals doen voeren. De Pruis heeft het hevig gemunt op het priesterkleed; daarom lopen alle priesters in burgerkleren, ook de jonge priester Hendrickx uit Zoerle.

§

DRAMA OP DE GRENS MET ZAMMEL

Op zaterdag 5 september 1914, gebeurde er een drama op de grens met Zammel.

Vanuit Antwerpen deden de voorlopers van het corps ACM (Auto Canon Mitrailleur) regelmatig uitval- len naar het niemandsland: **'de Kempen'**.

De soldaten waren met 3 pantserwagens op zending. Volgens een legerverslag moesten ze ergens onder- weg een brug gaan opblazen. Andere rapporten verhalen dan weer dat ze met een grote rondrit door de Kempen enkel op verkenning gingen.

Vermoedelijk deden ze regelmatig hetzelfde parcours, waardoor het voor de Duitsers een koud kunstje was om ze in een hinderlaag te laten rijden. Soms kwamen ze via Averbode langs Veerle. Een getuige be- weerde zelfs dat ze in het centrum van Veerle een glas gedronken hadden vooraleer naar Westerlo te rijden.

Wij vermoeden dat ze regelmatig het kasteel de Merode aandeden: prins de Ligne was een ver familielid van de Merodes. Het select gezelschap bestond grotendeels uit edellieden.

Uit de dagboeken van de zusters Franciscanessen uit Herentals, waar later de lijken opgebaard, en de ge- wonden verzorgd werden, kunnen we opmaken dat ze via Geel-Punt naar Zammel reden.

Aan het kruispunt in Geel-Punt, destijds een deel van Oevel, zouden ze aan een boer gevraagd hebben of er Duitsers in de omgeving waren. Een militair verslag vermeldt dat die boer hen moedwillig in de hinder- laag stuurde, maar vermoedelijk spraken ze enkel Frans en konden ze met hem moeilijk een degelijk ge- sprek voeren. Het verslag zegt dat de boer ook gedood werd. Hiervan hebben we echter niets gevonden. Volgens het verslag hebben de Belgische verkenners het op de Zandberg opgenomen tegen 450 cavaleris- ten en heeft de slag 2 uur geduurd: 25 Duitsers zouden gesneuveld zijn en velen gewond! Sterk overdre- ven propagandataal!

Normaal waren deze geblindeerde auto's de schrik van de Ulanen, omdat die voertuigen plots konden opduiken en met hun mitrailleurs een geduchte bedreiging voor de Duitsers waren. Stel je voor: Ulanen te paard met een lans gewapend. Ze hadden ook wel een geweer bij, maar dit is moeilijk te gebruiken als je op een paard zit. En dan aangevallen worden door een beweeglijke auto met mitrailleur!

DULCE ET DECORUM EST PRO PATRIA MORI!
Het is zoet en schoon voor het vaderland te (kunnen) sterven!

Deze zin is een citaat van de Romeinse dichter Horatius (Oden iii.2.13). Verschillende dichters in de oor- logstijd gebruikten deze uitdrukking als titel van hun gedicht, om evenwel het omgekeerde van deze bood- schap te verkondigen!

Wat is er op 5 september 1914 daar op de Zandberg tegen Zammel gebeurd?

De groep komende uit Antwerpen bestond uit 3 geblindeerde en bewapende auto's, waarschijnlijk Minerva's, mogelijk slechts 2 met mitrailleur. In totaal waren er 12 personen aan boord. Ze waren allen uitgelaten en vrolijk: de avond voordien waren ze nog naar de Antwerpse stadsbaden geweest.

In wagen 1 zaten luitenant-vrijwilliger Henkart, sergeant-vrijwilliger Misson, soldaat-vrijwilliger Baron de Zualart en soldaat graaf Hennequin de Villermont.

In wagen 2 soldaat-vrijwilliger baron de 't Serclaes, wachtmeester-vrijwilliger prins Boudewijn de Ligne, soldaat-vrijwilliger Croissier, en gendarme-maréchal de logis Leonard Litch.

In wagen 3 gendarme Ott, korporaal-milicien Strauss (klas 1913), gendarme-maréchal de logis Renard en soldaat-telegrafist De Herdt.

Ze waren 's morgens vertrokken uit Antwerpen richting Lier. Ze passeerden Kessel rond 10.30 uur. In Herentals, waar ze 's middags gegeten hadden, werden ze ingelicht dat er Duitsers gesignaleerd waren op de weg naar Geel. Ze stoven onmiddellijk in die richting.

De Duitse eenheid zou bestaan hebben uit ongeveer 70 soldaten. Ter hoogte van Geel-Punt zouden de verkenners de richting Zammel-Westerlo ingeslagen zijn en ze versnelden in hun geblindeerde auto's.

Toen ze rechtsaf sloegen, richting Westerlo, werden ze na enkele ogenblikken, omstreeks 13.30 uur, ter hoogte van de molen, vanuit een bosje, beschoten.

In een dagboek van de zusters Franciscanessen staat dat ze ter hoogte van Geel-Punt aan een boer vroegen of er Duitsers waren. De boer heeft hier ontkennend op geantwoord. Het dagboek verhaalt ook dat de Belgische soldaten na het gesprek met de boer zeer ontspannen waren; ze verschoven de beschermplaten van de auto's en rookten zelfs een sigaretje omdat ze volgens de boer niets moesten vrezen.

Ingekleurde prentkaart van een zwart-wit foto, augustus 1914.

In het midden herkennen we luitenant Charles Henkart. In de gepantserde wagen rechts bemerken we de jonge prins Boudewijn de Ligne die een pistool opsteekt. De 2 gendarmen rechts mikken met hun Mausergeweer naar de fictieve vijand...

Het machinegeweer in de linkse pantserwagen is vermoedelijk een Lewis M20.

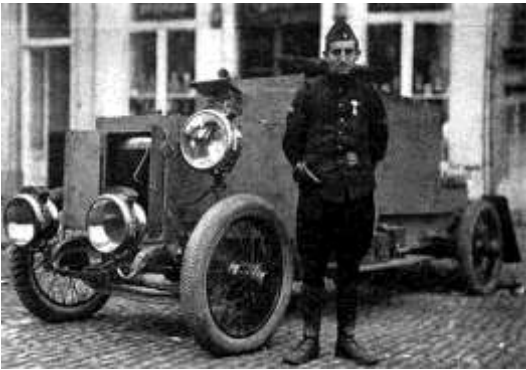
Het dagboek vermeldt echter ook dat vrouw Van Springel uit Oevel, hen daar ergens in die buurt informeerde dat er wél Duitsers gepasseerd waren. De vrouw werd echter door de bemanning niet geloofd omdat ze zich niet goed verstaanbaar kon maken aan de Franstalige bemanning. Deze vrouw was later erg getraumatiseerd door dit voorval; ze dacht dat ze méér had kunnen doen om te verhinderen dat de Belgen recht in de armen van de Duitsers reden.

De Belgen zijn dus ter hoogte van het huidige monument de Ligne op de Zandberg, bij de grens van Westerlo met Zammel, aan de molen van Zammel, in een hinderlaag gevallen. Ze werden vanuit een klein bosje onverwacht beschoten. **De 2 eerste Minerva's waren snel uitgeschakeld.**

De eerste auto was bemand door luitenant Henkart, Graaf de Villermont, Baron de Zualart en sergeant Misson. De 3 eersten werden gedood: ze waren totaal verrast en konden de kogels uit de hinderlaag niet beantwoorden. Eén kogel had hun benzinetank doorboord waardoor de wagen stilgevallen was. De Villermont was uitgestapt om hulp te gaan zoeken voor zijn zwaargekwetste vrienden, doch de Duitsers schoten hem onbarmhartig neer. **'Een nutteloze zelfmoord'** zei gendarme-sergeant Litch achteraf. Sergeant Misson verschool zich op de bodem van de auto en zou later gevangen genomen worden.

De tweede auto werd bestuurd door Prins Boudewijn de Ligne, die riep: 'VUUR!!!' en baron Ryclof de 't Serclaes kon terugschieten met de mitrailleur. Even later haperde de mitrailleur. 't Serclaes had, volgens

eigen zeggen, een 77-tal kogels kunnen afschieten en had waarschijnlijk 4 Duitsers gedood. Hijzelf was slechts licht gekwetst. Prins de Ligne was echter zwaar gekwetst door een kogel in het hoofd. Gendarme-maréchal de logis Litch was gekwetst aan zijn kin en neus, baron de 't Serclaes was even buiten bewustzijn

Korporaal Strauss

door een schampschot langs zijn hoofd. Toen hij weer bijkwam, vroeg hij aan sergeant Litch om een teken te geven dat ze zich zouden overgeven; hij gaf hem hiervoor een witte zakdoek. Toen gendarme-maréchal de logis Litch met de zakdoek wuifde, stuurden de Duitsers een nieuw salvo op hem af. Ze troffen hem aan zijn hand en in volle borst waardoor hij zwaargekwetst werd. Soldaat Croisier werd eveneens zwaargekwetst. Gelukkig kon de derde wagen tussenbeide komen en het pleit in Belgisch voordeel ombuigen. Korporaal Marcel Strauss, een Amerikaanse Belg, kon zijn mitrailleur in werking brengen en doodde of kwetste verschillende Duitsers. Volgens veel verslagen sloegen de resterende Duitsers hierdoor op de vlucht...

Wij vermoeden echter dat korporaal Strauss niet of slechts nauwelijks heeft geschoten. Bij het zien van de 3de wagen hebben de Duitsers de vlucht genomen. De derde Minerva zou zagezegd hulp gaan zoeken zijn, maar nergens wordt er in de dagboeken iets meer over gemeld. Wij vermoeden dat de derde wagen op de vlucht sloeg. De 2 gekwetsten uit de 2de auto hebben dan hulp gezocht. In de dagboeken kunnen we lezen dat de overlevenden zich allesbehalve lovend uitlieten over korporaal-milicien Strauss...

Marcel Strauss was geboortig van Antwerpen en hij overleed kort na de oorlog op 16/10/1919. Na de val van Antwerpen heeft Strauss zijn wagen op 10 oktober 1914 over de Nederlandse grens gereden. De wagen werd daar in beslag genomen, en gedurende gans de oorlog gebruikt door de Nederlandse grensbewakers. Deze wagen werd na de oorlog teruggegeven aan de Belgische overheid!

Rond 14.00 uur wisten de zusters in Herentals reeds dat er gekwetsten gevallen waren in een treffen te Zammel-Westerlo. Het zou echter nog meer dan 5 uur duren eer de gekwetsten bij hen binnengebracht werden.

De licht gekwetste baron de 't Serclaes en de zwaargekwetste gendarme Litch, hadden zich te voet teruggetrokken. Ze liepen ongeveer 1 km noordwaarts tot aan een boerderij waar ze verzorgd werden door een verpleegster en een militaire dokter. Onderweg hadden ze aan een boer om een lift op zijn kar gevraagd, maar de boer weigerde botweg. Gendarm Litch wilde dat baron de 't Serclaes alleen verder trek, maar die weigerde dit! Hij zou zijn kameraad nooit in de steek laten!

Vermoedelijk zijn beiden dus richting Tongerlo gelopen en werden er opgevangen door een pachter van baron de Trannoy. In het verslag staat dat baron de Trannoy de uitgeschakelde wagens aan de molen te Zammel diezelfde dag nog inspecteerde. Vermoedelijk werden de gewonden door dokter Maes uit Tongerlo verzorgd, want uit andere verslagen weten we dat deze dokter in het begin van de oorlog steeds opgeroepen werd om gekwetste militairen te verzorgen.

Na verzorging is baron de 't Serclaes verder getrokken en is dan waarschijnlijk door zijn vrienden, onderluitenant Thierry en graaf de Berlaymont, opgevangen. Die waren onderweg om hen hulp te bieden. **Baron de 't Serclaes heeft verslag uitgebracht en ten dienste gestaan bij de verzorging van de gekwetsten, de berging van de lijken en de materialen.** In de boerderij waar ze verzorgd werden, was er een priester uit Aarschot aanwezig. Volgens de dagboeken was hij op verlof, maar meer dan waarschijnlijk was hij op de vlucht na het beestachtig gedrag van de Duitsers in de stad Aarschot.

De zwaargewonden werden later op de dag overgebracht naar Herentals. Daar overleed prins de Ligne op dinsdagavond 8 september 1914 in het tijdelijk hospitaal '**Het Besloten Hof**' van de zusters Franciscansen. Soldaat-vrijwilliger Croisier (°Mont-Gauthier) is later tijdens het transport van Herentals naar Antwerpen overleden. Hij werd begraven te Berchem, later terug opgegraven en te Brussel opnieuw begraven.

Gendarme-maréchal de logis Litch en soldaat-vrijwilliger baron de 't Serclaes herstelden van hun kwetsuren.

Deze schermutseling op de grens met Zammel heeft destijds een grote weerslag gehad, zelfs op wereldvlak! Getuige daarvan zijn de vele verslagen in de kranten van die tijd.

De familie van prins Boudewijn de Ligne kwam eveneens ter plaatse. Prins Eugeen, broer van Boudewijn, was ook onder de wapens en kwam onmiddellijk op bezoek.

Prins Eugeen de Ligne bleef aan de zijde van zijn broer tot diens dood.

In het dagboek van onderluitenant G. Thierry, 1ste regiment gidsen, commandant van de 1ste divisie cavalerie, lezen we dat hij samen met graaf Guy de Berlaymont dezelfde dag, 5 september 1914, in de namiddag **de 3 lijken, de 4 gewonden, de wapens en de 2 defecte geblindeerde auto's ophaalde, nadat hij vermoedelijk door korporaal Strauss, op de hoogte gebracht was van het wedervaren van zijn vrienden.** (n.v.d.r.: zeker één van de voertuigen bleef tot 10 september aan de molen van Zammel, zoals we lezen in het dagboek van pater Derikx)

Het plan om de lijken van baron de Zualart, van graaf Hennequin de Villermont en van luitenant Henkart naar het stadhuis van Herentals te brengen ging niet door. Op aandringen van iemand van de militaire staf is dit NIET gebeurd, maar werden ze naar het klooster van de zusters Franciscanessen te Herentals overgebracht. Volgens het dagboek waren ze gedood door 'dum-dum' kogels. Bij de baron was een kaakbeen weggeschoten, bij de graaf de kin en bij de luitenant waren de slapen doorboord. De Duitsers hadden duidelijk op de hoofden gemikt!

De slachtoffers van het incident op de Zandberg, zoals ook vermeld op het monument:

- Charles Emile Georges Adolphe Henkart, kapitein 1ste gidsen. °Waver 26/06/1882, zoon van Carolus Emilius Henkart en Marie Ruwet. Woonde in Sint-Joost-Ten-Node en was gehuwd met Simonne Vent.
- Prins Baudoin Henri Lamoral de Ligne, sergeant, ruiter 1ste gidsen. °Brussel 28/11/1896, zoon van Ernest Henri Louis Lamoral de Ligne (1857-1937) en Diane de Cosse-Brissac (1869-1950). Hij overleed te Herentals op 8 september 1914, slechts 17 jaar oud.
- Graaf Henri Marie Charles Joseph Ghislain Alphonse Eduard Hennequin de Villermont, soldaat, ruiter 1ste lanciers. °Château d'Ermeton sur Biert 03/07/1887, zoon van Alfons Maria Ludovicus Hennequin de Villermont en Maria Philomena Josepha Lucia Charlotte Ferdinanda Henrica Ghislana de Moreau. Aangenomen zoon van Adelina Maria Florentina Frederica Antoinette Ghislana de 't Serclaes. Hij was doctor in de rechten. Zijn lichaam werd later in Ermeton sur Biert bijgezet in de familiegrafkelder.
- Baron Philippe Henri Leon de Zualart, soldaat, ruiter 2de gidsen. Werd later op 9 oktober 1924 begraven op de gemeentelijke begraafplaats van Suarlée .
- Alfred Gilles Joseph Croisier, soldaat, chauffeur-vrijwilliger. °Aye, begraven op de begraafplaats van Berchem, en sinds 23/10/1924 op het erepark aldaar, in graf nr. 1.

Charles Henkart

prins Baudoin de Ligne

graaf de Villermont

Karel Van Wesemael schreef in 1994 in Het Nieuwsblad van Geel, over prins Eugeen de Ligne wat volgt:

Fien Geerinckx, geboortig van Liessel onder Geel, hield café aan de Molseseweg met haar man Nard Helsen. Fien was koerierster; ze smokkelde brieven en eetwaren over de Nederlandse grens. In hun café genaamd 'Het Punt', kwam prins Eugeen de Ligne regelmatig in contact met andere edellieden of Kempense politici zoals graaf de Broqueville van Postel, om inlichtingen uit te wisselen. Op één van deze bezoeken, wilden ook 7 Duitse soldaten in het

café iets drinken! Halsoverkop moest prins Eugeen naar een achtergelegen ruimte vluchten. Patron Nard gaf de prins een boerenkiel en zette hem aan de boterstande (boterton). Tijdens de inspectie van de woning vertelde de patron aan de Duitsers dat het een 'zot' was. Een 'zot' is een 'bestedeling' van het psychiatrische centrum van Geel. Prins Eugeen zou zich niet kunnen inhouden hebben en schoot de Duitse verkenners ter plaatse dood. Hun lichamen werden met hulp van de patron onmiddellijk in de tuin begraven.

Nard Helsen en zijn vrouw Fien Geerinckx werden kort daarop, vermoedelijk door verraad, opgepakt voor hun smokkelpraktijken en naar een kamp in Duitsland overgebracht.

Nard werd zelfs ter dood veroordeeld, maar gelukkig kwamen hij en zijn vrouw in 1919 gezond en wel uit gevangenschap terug. De 7 Duitse lijken zouden na de oorlog in de tuin van het café ontgraven zijn...

Café 'Het Punt' heette later 'Lindehof' en is nu (2014) een soort van rendez-vous-hotel aan de Meerhoutseweg.

Volgens het dagverslag van het Belgisch leger waren 2 wagens van de colonne van luitenant Henkart aan het gehucht **'Het Puut'** (bedoeld wordt waarschijnlijk **'Geel-Punt'**, maar dit is wel verder gelegen) nabij Westerlo in een hinderlaag gelokt. De tegenstanders zouden 450 cavaleriersoldaten geweest zijn en de slag zou 2 uur geduurd hebben! Er zouden 25 Duitsers gedood zijn en er waren vele gewonden.

Nadien, begin 1915, zou het Belgisch hoofdkwartier naar aanleiding van dit treffen besloten hebben om een korps ACM (*Auto Canon Mitrailleuse*) definitief in stand te houden.

Waarschijnlijk is dit rapport "lichtjes" overdreven! Zulke tegenstand (450 man) was zelfs voor de 3 betrokken wagens teveel. Wij vermoeden een tegenstand van een 20-tal in hinderlaag liggende Duitsers, die te paard of per fiets op verkenning waren, en die zich zo vlug mogelijk uit de voeten maakten na de uitval. Er zijn waarschijnlijk slechts 3 Duitse doden gevallen. We vonden geen verdere rapporten of dodenlijsten. De Duitsers zijn vermoedelijk nog wel teruggekeerd naar de plaats van het incident op de Zandberg, want ze namen daar in de buurt sergeant-vrijwilliger Misson gevangen. Uit de dagboeken moeten we eerder opmaken dat sergeant-vrijwilliger Misson de Duitsers achternaliep om zich over te geven...

De 3 Duitsers, die op de scheiding met Zammel de dood vonden, werden begraven op een uithoek van het kerkhof te Westerlo. In **'ongewijde grond'** of op **'het geuzenkerkhof'** zoals men zei.

Eén van de dagen na dit voorval moest veldwachter Cyriel Demeyere nog enkele PV's opmaken betreffende deze Duitse soldatenlijken, die door de buurtbewoners van hun laarzen beroofd waren!

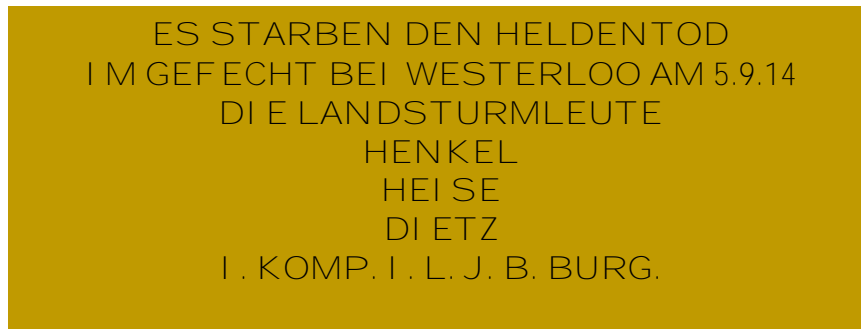
Hun lichamen werden in mei of juni 1933 ontgraven door de genie-eenheid van Namen-Luxemburg en overgebracht naar een Duits militair kerkhof te Leopoldsburg. Hun namen: Heise, Henkel en Dietz. Deze laatste was een Pool.

Onderwijzer Pros Leemans vertelde later in de lessen van het Rode Kruis, onder het thema **'schijndood'** dat één van deze soldaten levend begraven werd. Het deksel van zijn kist zou langs de binnenzijde erg bekrast geweest zijn, maar de Duitser kon er niet meer uit en is zo moeten sterven. We weten nu dat dit niet helemaal klopte. Ze werden zonder kist begraven, slechts gewikkeld in een deken of laken!

Uniform van Duitse
'Landsturm'

Tot in 1933 stond er op hun graf een houten gedenkplaat, in Duits-Gotisch schrift:

Hun lichamen werden dus in mei of juni 1933 te Westerlo ontgraven en naar Leopoldsburg overgebracht, graven 470 tot 472. Na de 2de Wereldoorlog werden ze naar de Duitse militaire begraafplaats van Lommel overgebracht. Mogelijk werden de lijken, van Henkel terug naar Duitsland en van Dietz naar Polen, overgebracht. Misschien is dit reeds kort na de ontgraving in Westerlo gebeurd. Enkel August Heise ligt nu in Lommel op blok 31, graf 285. De Duitsers centraliseerden hun militaire begraafplaatsen in de **periode rond 1933 en normaal werden er geen “vreemden” geduld tussen Duitse gesneuvelden...**

De chaos en de verwarring ten tijde van de oorlog had als gevolg dat bijna niets genoteerd werd. Zelfs na de oorlog deed men niet eens de moeite hierover iets te noteren. We hebben de Belgische en de Duitse diensten voor de oorlogsgraven gecontacteerd. Deze diensten weten niet wie er ontgraven is geweest. Ook niet waar ze sneuvelden, zelfs niet waar ze daarna herbegraven werden. De Duitse dienst voor oorlogsgraven zegt dat Leopoldsburg ontruimd werd. In Leopoldsburg heeft men echter geen weet van het overbrengen van gesneuvelden uit W.O. I naar Lommel...

HET KORPS ACM

Dit treffen op de Zandberg was de aanleiding om in 1915 het korps ACM op te richten.

Charles Emile Georges Adolphe Henkart stelde 2 van zijn wagens Minerva ter beschikking van het Belgische leger. Hijzelf was vrijwilliger om mee te vechten tegen de invallende Duitsers.

In die begintijden van de oorlog noemde men deze vrijwilligers: CAV, Corps Automobile Voluntaire!

Luitenant Henkart liet direct na de mobilisatie bij Cockerill in Hoboken zijn 2 auto's Minerva bepantseren met 4 mm metalen platen. Ze werden voorzien van een Hotchkiss-machinegeweer. De auto's waren 4,9 meter op 1,8 meter groot. Er kon 3 tot 4 man aan boord en ze wogen ongeveer 4 ton. Hun maximumsnelheid was slechts 40 km/u.

Minerva en Sava bouwden einde 1914 beiden een echte militaire versie voor het Belgische leger: 'ACM', Auto Canon Mitrailleur. Die werden later ingezet in de strijd tegen de Duitsers in Rusland. Ze werden op 22/09/1915 in Brest verscheept. Omdat de fabriek in Antwerpen bezet was, werden deze wagens in kleine maar degelijke Franse carrosseriebedrijfjes gebouwd, omdat de grote werkplaatsen voor de Franse merken werkten. Ze gebruikten motoren en onderdelen die eigenlijk door de Minervafabriek in Antwerpen besteld waren, maar door de oorlogsomstandigheden afgeleid werden naar Franse havens. De Belgische pantserwagens waren veel beter dan de Franse of Engelse. Die waren namelijk te log en ze hadden een te zwak chassis.

Verschillende wagens van de burgerbevolking werden, bij de Duitse inval, door het Belgische leger opgeëist. Sommige werden eveneens bepantserd en gebruikt om verkenningen uit te voeren. Buitenlandse verslaggevers kregen eveneens die opgeëiste voertuigen ter beschikking. Daarmee konden ze door het ganse land reizen en hun verslagen schrijven. De bekendste verslaggever was de Amerikaan E. Alexander Powell die samen met zijn fotograaf Donald Thompson veel beeldmateriaal verzamelde en verslagen schreef.

De voorlopers van de ACM, waartoe Henkart en zijn vrienden behoorden, ressorteerden onder de 6de legerafdeling in het garnizoen te Brussel. Bij het uitbreken van de oorlog was het garnizoen samengesteld uit: de 18de gemengde brigade (1ste en 2de regiment Grenadiers), 19de gemengde brigade (1ste en 3de Karabiniers) en de 20ste gemengde brigade (2de en 4de Karabiniers).

Op 3 augustus 1914 verlieten ze Brussel om in Hamme-Mille stellingen in te nemen.

Op 25 augustus heroverden ze Hofstade en de bossen van Schiplaken. Maar onder de aanhoudende druk van de vijand werden ze verplicht terug te plooiën op de forten rond Antwerpen.

Op 9 september '14 deden ze een 2de uitval naar Werchter, Wakkerzeel en Tildonk langs de spoorlijn Mechelen-Leuven. Later moesten ze zich terugtrekken op de Demer en op 13 september '14 waren ze terug binnen de Antwerpse fortengordel.

Op 29 september 1914 werden hun voorposten teruggedrongen; op 5 oktober probeerden ze nog een uitval naar Sint-Amands, maar werden snel teruggedreven. Op 6 oktober waren ze op Linkeroever om de **verbindingslijnen bij de terugtrekking te verdedigen. Op 8 oktober '14 werden ze na verwoede gevechten** uit Berlare en Zele verdreven en trokken ze zich terug. Half oktober 1914 waren ze op stelling op de lijn Merkem-Boezinge.

Zelfs tot op 25 september 1914 wordt er melding van gemaakt dat geblindeerde wagens langs de abdij van Averbode passeerden, richting Veerle. Nog een reden om aan te nemen dat ze voorheen de wegen door de Kempen regelmatig volgden.

Er is niets nieuws onder de zon! Wanneer we heden ten dage oorlogsbeelden zien van rebellerende groepen, zien we nog steeds "pick-ups" waarop stevast een mitrailleur is bevestigd. Ze zijn zeer beweeglijk en moeilijk te onderscheppen!

§

Uit het gemeentearchief:

September 1914:

Westerlo: -Op 27-09-1914 sneuvelde opperwachtmeester Emiel Cyrille Jacob tijdens een schermseling met Duitse troepen. Er sneuvelden die dag nog 3 Belgische militairen, maar hun 'zelfigheid' is niet vastgesteld kunnen worden. M.a.w. men kent hun identiteit niet.

-Ook op 5 september is er een onbekende Belgische soldaat gesneuveld.

Het verslag in het gemeentearchief spreekt verkeerdelijk van 3 onbekenden i.p.v. 2 onbekenden. Informatie uit meerdere bronnen, zoals het verslag van dokter Maes, leert dat er in totaal slechts 3 lijken begraven werden. Commandant Jacob en 2 onbekenden.

§

Dokter Prosper Maes (°Beerse 31/07/1873-†Tongerlo 18/02/1948) Hij was gehuwd met Anna Maria Caers. Hij was burgemeester van Tongerlo tussen 1912 en 1924. In verschillende verslagen komt dokter Maes voor. Bij elk militair treffen met gewonden riep men zijn hulp in.

-6 september 1914:

Vanaf 4 uur waren onze soldaten in Westerlo. Vele honderden (1500) trekken op de Marly aan. Rond 6 uur hoorden wij een hevig geschut in of achter Herselt. Tegen 9 uur kwamen 4 lansiers, 3 Walen en 1 Brusselaar, de abdij binnengereden. Zij gingen hun paarden op stal zetten. Zij zijn gebleven tot 12 uur en hebben smakelijk gegeten. Zij vertelden dat er gisteren enige spionnen aangehouden waren, op wie zij kostbare informatie gevonden hadden. Volgens hen zou één dezer dagen Aarschot gezuiverd worden van de Pruisen en ook van dat vuil nest van slechte vrouwen!

Deze avond vernam ik dat prins de Ligne vanmiddag nog leefde in Herentals. Moge die dappere aan de dood ontkomen!

Mijnheer cellier heeft deze middag barbier gespeeld voor de lansiers die in de abdij waren!

-7 september 1914:

Onze postmeester Leemans brengt uit Herentals het goede nieuws mee dat prins Boudewijn (Baudouin) de Ligne nog leeft. Hij heeft 7 kogels in het hoofd. Een gendarme die men onderweg dood waande en de ganse nacht in coma was, is merkkelijk beter geworden. Er ontbreekt echter een officier, Mison (n.v.d.r.: geen officier, maar sergeant Misson) van de ongelukkige expeditie van Zammel. Men heeft hem zien wegvluchten in de richting van de Neeth, waar de vijand lag. Sindsdien is men zonder nieuws van hem! Wij hebben tot hiertoe dus 3 doden. Die worden vandaag in Herentals begraven. Maar het schijnt dat er meer dan 3 het leven gelaten hebben! Van de kant van de Duitsers spreekt men van 8 of 9!

Er is in Aarschot een troep Duitsers actief, gekleed in het uniform van onze patriotten! Gisteren hebben onze mannen de ijzeren weg tussen Aarschot en Diest doen springen over een lengte van 300 meter, om te verhinderen dat de Pruisen nog treinen naar Duitsland sturen met vee en patatten, die ze in België op hun plundertochten roven!

Om 12 uur kwam baron de Trannoy per velo langs Zammel, waar hij opeens omringd was door 50 Ulanen. Hij moest al zijn papieren tonen. Zij ontnamen hem zijn portefeuille. Een beetje later zijn 25 ruiters en 2 cyclisten de Marly voorbijgereden, richting Aarschot.

Op weg naar Westerlo, kwam ik in de dreef bij de gravin die per auto van Herentals kwam. Ze vertelde dat haar neef prins Baudouin de Ligne stervend is. Hij had deze morgen O.-L.-Heer kunnen ontvangen, maar nu was er hersenvliesontsteking vastgesteld. Hij heeft 5 dumdukogels in zijn hoofd. Hij wordt verzorgd bij de zusters Penitentinnen (n.v.d.r.: zusters Franciscanessen). De ouders van prins de Ligne zijn in Brussel en mogen de stad niet uit. Men heeft via Den Haag naar Berlijn getelegrafeerd om hen toe te laten naar hun stervende zoon te gaan!

Van de deken vernam ik dat de Duitsers die door Westerlo trokken 4 of 5 gevangen burgers bij hen hadden. Eén droeg een geweer over zijn schouder.

-8 september 1914:

In Westerlo zit sinds zondag een bedelaar op krukken, gevangen. Hij wordt met reden als spion verdacht en zal vandaag naar Herentals gevoerd worden.

Deze middag werd er in Westerlo door garde Cyrille Demeyere een Pruis aangehouden en aanstonds naar Herentals gebracht. Ook in Zoerle legde men de hand op een Duitse soldaat; onder burgerkleden droeg hij een Duits uniform!

Mijnheer Lamy, sinds enige weken cursarius in Heultje vertelt dat de mensen onder het lof een Aarschotenaar aangehouden hebben. Die stond als spion geboekt en bedreigde het volk met de wraak van de Duitse commandant, als men hem niet met rust liet! Dat was genoeg voor de mannen van Heultje om zich van hem meester te maken, hem op te sluiten in het **'hullekot'** van de school, en de Belgische soldaten in Herentals te verwittigen. De streek zit hier vol spionnen! Maar onze mannen houden hun ogen open!

-9 september 1914:

Prins Boudewijn de Ligne is deze nacht overleden. Zijn ouders zijn er gisterenavond mogen bijkomen. Zijn moeder is de zuster van de gravin van Westerlo. Deze namiddag komt de familie naar Westerlo. Men zal in Herentals de dienst doen en dan het lijk naar Westerlo brengen, waar het in de grafkelder van de Merodes zal bijgezet worden tot de droevige tijden voorbij zijn! (n.v.d.r.: Dit ging niet door! Zijn lijk werd tijdelijk in Berchem in een grafkelder geplaatst, later werd het naar de familiegrafkelder overgebracht) Om half vier rijden 4 lansiers vierkluwens in de richting Voortkapel. Ze zijn in allerhaast op verkenning

om te zien of er geen Duitsers op Aarschot trekken.

-10 september 1914:

Goddank! Aarschot is weer in onze handen! Iemand van Tongerlo, Jef van de Pappot (n.v.d.r. : waarschijnlijk Gielis), was gisteren daar. Hij vertelde ons dat onze jongens dapper gestreden hebben en weinig of geen verliezen moeten betreuren. Bij de Duitsers zijn er bij de 60 doden en veel, zeer veel krijgsgevangenen. **Men spreekt van 300! Er stonden 63 auto's klaar om ze naar Antwerpen te brengen. In het station vonden onze soldaten een trein, vertrekkensklaar naar Duitsland: 4 wagons met graan en één met vee!** Verleden week hebben de barbaren nog een oude vrouw opgehangen!

Jef Klak, die van Herentals komt met de Gazet van Antwerpen, vertelt dat hij onderweg 63 auto's zag met munitie voor onze jongens in Aarschot. Volgens hem hadden wij daar wel 15 doden en 17 gekwetsten. Na de vespers zijn wij gaan wandelen naar de molen van Zammel. Men was juist bezig de geblindeerde auto weg te ruimen, die door de Pruis verleden zondag (n.v.d.r.: zaterdag 5/9) werd stuk geschoten. **Mijnheer Van Houdt, 'de pastoor'** van de Marly genoemd, vertelt dat onze soldaten deze middag nog 17 Pruisen gevangen hebben in Langdorp.

Jefke Verlinden is deze namiddag in Aarschot geweest. In het huis van mijnheer Borremans was alles nogal goed bewaard gebleven, alhoewel de deur sinds 14 dagen openstond. De Pruisen hadden er op geschreven: *Güte Leute!*

-11 september 1914:

De krijgsraad zetelt voortdurend om de rekeningen van spionnen en landverraders te vereffenen. Reeds enige weken liepen er geruchten over de twijfelachtige manier van doen van Victor Van Laer, ons oud kosterke! Gisteren zijn de soldaten 3 keer aan zijn huis geweest om hem op te halen, maar ze vonden hem niet! Hij moest zich gisterenavond vóór 10 uur in Herselt aanbieden.

In Westerlo ligt er een Belgische patrouille mét een auto. Men is er zeker van dat er nog een paar Pruisen verborgen zitten in de streek en wil die, koste wat het kost, bij de kraag vatten! De onderpastoor van Herselt is gisterenavond hier in de abdij geweest en vertelde dat het kosterke gevangen zit in Herselt. Het heeft weinig gescheeld of men had hem de kogel gegeven. En moesten onze soldaten daar nog overvallen **worden... dan is het te vrezen dat het niet goed met hem afloopt!**

Er zijn gisterenavond ruim 100 *camions automobiles* door Zoerle in de richting Aarschot-Leuven gereden met munitie en mitrailleurs.

-12 september 1914:

Victor Van Laer (het kosterke) is gisterenavond mogen naar huis keren. Hij had de hele dag gebonden, op wat stro gelegen, midden in het dorp te Herselt. Dat zal hem leren wat voorzichtiger te zijn!

-13 september 1914:

De Belgische patrouille die gisteren te Westerlo lag heeft in Blauberg nog 6 Pruisen gezien: 3 werden aangehouden, 3 anderen konden ontsnappen. Met een auto van het Rode Kruis is men tegen de deken van Westerlo komen zeggen de H. Vaten en de H. Specie (Spijs = hosties) in veiligheid te brengen. De dreef op Westerlo ziet na de middag weer zwart van de vluchtelingen! Wij hebben de ketting op de poort gedaan omdat ze allemaal in de abdij willen overnachten. Rond half vier zie ik in de verte de pastoor van Blauberg afkomen. Dat is een slecht teken! Er moet zeker weer gevaar zijn!

Graaf de Merode en mijnheer Naets zijn gisteren uit Holland weergekeerd; om half 5 zie ik de automobiel **van 't kasteel in de richting Herentals voorbijrijden. Voorzeker vluchten zij weer!**

-14 september 1914:

In de nacht van zaterdag op zondag zijn de gendarmen het kosterke opnieuw komen halen en hebben hem naar Antwerpen gebracht.

Voortdurend trekken vluchtelingen met pak en zak door de dreef. Ze drijven met honden hun koeien voor zich uit! Rond de middag hoorden wij gewerschoten nabij de Snekens.

-15 september 1914:

In de school van Tongerlo liggen 61 vluchtelingen. Baron de Tranoy komt zojuist terug uit Antwerpen. Hij

brengt het allerbeste nieuws! Het schijnt dat de zaken in Frankrijk en voor de bondgenoten er niet beter kunnen voorstaan, en dat ook in ons land de Pruis bijna zijn erwten uit heeft! Verleden week zou hij in België wel 15 000 man verloren hebben!

-16 september 1914:

Rond half zes komen een 30-tal Belgische soldaten door de dreef en trekken richting Westerlo. Ook in Geel liggen er enigen van de onzen. De vluchtelingen die thans in de school liggen zijn niet van de beste soort! De burgemeester heeft reeds op het punt gestaan er een paar in de bak te steken!

§

Op 17 of 18 september 1914 vond er opnieuw een treffen plaats te Westerlo. Wij weten enkel dat De Wit Jan Baptist (°Raeren 13/12/1883) van het 4de Linieregiment verzorgd werd in het kasteel de Merode. Het Rode Kruis was naar hem op zoek, toen hij Westerlo na verzorging verliet. Hij was als vermist opgegeven. Het 4de Linie behoorde tot de 1ste legerafdeling. Samen met het 24ste Linie vormden ze de 4de gemengde brigade. Ze hadden al meegevochten in de slag bij Halen op 12 augustus 1914, waarna ze **terugtrokken op Antwerpen. Op 25 augustus '14, bij de eerste uitval van Antwerpen, herwonnen de Belgen** Zemst, Weerde en Elewijt, maar ze werden opnieuw teruggedrongen, voornamelijk ten gevolge van de onbekwame leiding.

Op 7 september had de koning zijn hoofdkwartier in Lier. Er was onenigheid in de Belgische legerleiding: **een herschikking van de taken drong zich op. Op 9 september '14, bij de tweede uitval van Antwerpen,** bezetten de Belgen opnieuw Dendermonde en trokken op naar Walem en Sint-Katelijne-Waver. Door gebrek aan coördinatie langs de Belgische zijde, konden 2 Duitse divisies 5 Belgische divisies in bedwang houden. De koning hield nu hoofdkwartier in Antwerpen.

Op 11 september 1914 vielen de Duitsers aan tussen de Zenne en de vaart Mechelen-Leuven. Kampenhout werd net niet bereikt. De legerleiding slaagde er niet in de Duitsers van antwoord te dienen. De Duitsers stuurden nog versterkingen vanaf 13 september, en de Duitse keizer gaf het bevel Antwerpen te **veroveren. Op 27 september '14 werden de Belgen ten zuiden van Mechelen teruggedrongen en verdedigden ze zich tussen Heindonk en het fort van Sint-Katelijne-Waver. Op 30 september '14 trokken ze** zich, na hevig Duits artilleriegeschut, terug ten noorden van de Nete. Op 1 en 2 oktober trachtten de Belgen de verloren posities terug in te nemen, echter zonder resultaat. In de nacht van 6 op 7 oktober trekken de Belgen zich terug in Burcht, over de Schelde.

§

Vele Belgen slaan op de vlucht! De bevolking op het platteland kan niet ver! Ze kunnen hun dieren niet in de steek laten!

De bevolking in de verstedelijkte gebieden en veel ambachtslui slaan massaal op de vlucht naar Nederland.

Cornelius Truyens (°15 november 1890 - †Wakkerzeel 11 september 1914)

Zoals honderden anderen werd, in de zomer van 1914, ook de 23-jarige Corneel Truyens uit de Zoerledreef nummer 217 te Westerlo, opgeroepen om het land te verdedigen bij een mogelijke inval van de Duitsers. Corneel moest vrouw en kind achterlaten en werd ingelijfd bij de karabiniers.

Met de gegevens uit het boek Tot aan de IJzer van Max Deauville (info, zie pagina 12) en wat summiere gegevens uit brieven en archiefstukken hebben zijn kleinzoons (Fons en René Vos) de laatste 3 weken van het leven van hun grootvader in kaart gebracht.

Op 16 augustus 1914 was Corneel Truyens gelegerd in Waver. Door de overmacht van het Duitse leger **moesten de Belgen zich steeds maar verplaatsen en terugtrekken. Op 19 augustus '14 lagen zij in de buurt van Hamme-Mille.** Van daar schreef hij een brief aan zijn vrouw.

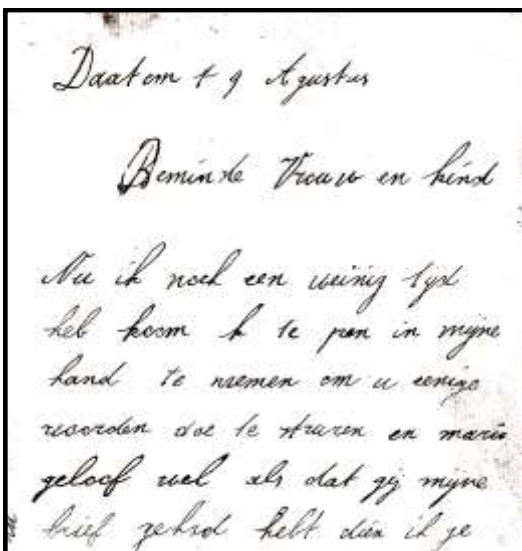
Zijn eenheid, in verdediging, passeerde de volgende dagen achtereenvolgens Archennes, Sint-Agatha-Rode, Neerijse, Leefdaal, Everberg, Kortenberg, Perk, Elewijt, Humbeek, Leest, Willebroek, Boom. Toen volgde er een tegenoffensief vanuit het Fort van Walem, over Mechelen en Hofstade naar Elewijt. Maar de Duitse overmacht was té groot! De Belgen trokken zich terug op Boom en verplaatsten zich dan per trein naar Heist-op-den-Berg. Via Schriek en Tremelo bereikten zij Wakkerzeel en daar eindigde de oorlog **voor Cornelius Truyens. Daar is hij op 11 september '14 gesneuveld!**

Cornelius Truyens schreef in een haast fonetische taal, zonder punten of komma's, dikwijls zonder onderscheid tussen t 's en d's, f'en en v's, p's en b's, g's en ch's. Soms ontbreekt er ook hier en daar een woord, maar dat had allemaal geen belang! Hier volgt zijn brief, wel een beetje beter leesbaar gemaakt!

Datum 19 augustus (1914)

Bemide Vrouw en kind,

Nu ik nog een weinig tijd heb, kom ik de pen in mijne hand te nemen om u enige woorden toe te sturen. En Marie, ik geloof dat gij mijn brief hebt gehad, die ik je geschreven heb de derde augustus met mijn adres op. (Ik) geloof wel dat gij hem gehad hebt, bemide. Laat mij dan ook eens enige woorden weten. Hoe het met u en mijn kind is.

Knipsel uit Cornelius laatste brief...

Ja, bemide vrouw, gij zult nu al wel horen zeggen hebben hoe het met de oorlog is. Dat had niemand gedacht, dat het zo ver zou gekomen hebben. Voor (ons) is het tot nu toe nog niets geweest. Wij hebben nog niets gezien, wij zijn de reserven, wij moeten niet gaan, niet voor tijden van grote nood, als zij (de Duitsers) niet meer tegen te houden zijn. Eerder gaan wij niet. Zo hebben wij nog geen cartouche mogen lossen! Wij hebben er anders wel twee honderd bij, zodat den Duits zich wel zal moeten (over)geven! Ja! Eraan moet hij toch!

Ja, gij weet dat hij de oorlog gedeclareerd heeft aan België, en daarom zal hij er niet goed vanaf komen, want zaterdag lagen de doden van "den Duits" een meter en half dik opeen.

Ja, en nu heeft hij weeral de oorlog gedeclareerd aan Italië en zo heeft hij nu een land of zeven acht op zijn kop zitten en waartegen hij het te doen heeft! Zo zal het toch niet lang duren! Het was zoveel te beter dat het gedaan was. Als wij er maar doorkomen, is het nog niets. Zo'n gedacht heb ik toch nog altijd. Maar wij moeten het afwachten: gelijk het is, zo is 't! Wij kunnen niet anders dan strijden om "den Duits" te doen vallen! Het is zijn schuld! Hij heeft de mensen in het ongeluk gebracht! Nu moet ik mijn brief sluiten. Ik zal weeral eens schrijven als wij een dag of drie vier ouder zijn!

Bemide vrouw en kind, duizenden kussen van ver van uw bemide man, Cornelius Truyens. Een goede dag aan de familie: dat ik nog goed gezond ben tot nu toe. En 't is te hopen dat ik zo zal mogen blijven!

C. Truyens 1ste regiment der carabinieri, 4de compagnie, 6de velddivisie, 3de bataillon, via Anvers.

P.S. Maria, ik krijg uwe brief juist gelijk ik de mijne meende toe te doen! Wij liggen nog altijd op dezelfde plaats ook. Ik heb gezien dat gij allemaal nog goed gezond zijn. Ik bekom er helegans van!

Of er nog een brieven gevolgd zijn? Misschien, maar amper 3 weken later sneuvelde Cornelius Truyens te Wakkerzeel.

Op 5 oktober 1920, 6 jaar nadat Cornelius gesneuveld was, ontving zijn vrouw Maria Verbeek een brief, verstuurd in opdracht van de minister van landsverdediging.

Mevrouw,

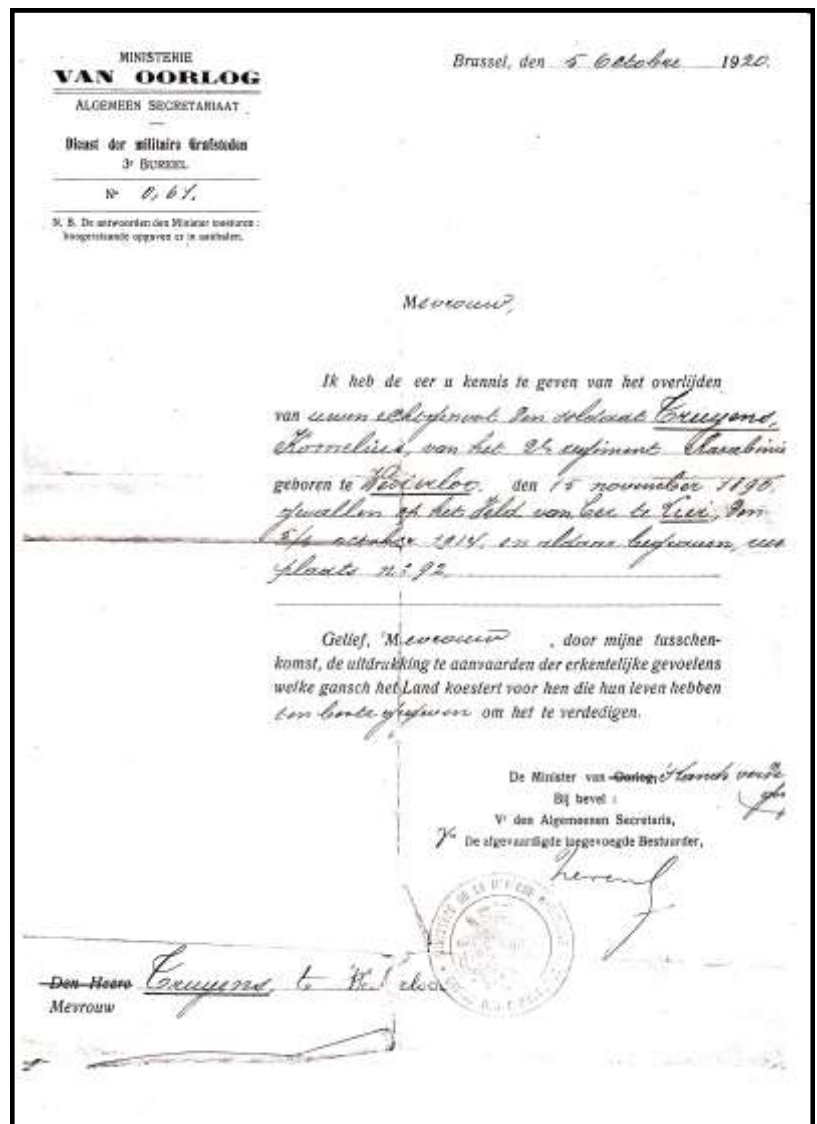
Ik heb de eer u kennis te geven van het overlijden van uw echtgenoot, de soldaat TRUYENS Kornelius, soldaat van het 2de regiment Karabiniers, geboren te Westerlo, den 15de november 1890, gevallen op het veld van Eer te Lier, de 5/6de oktober 1914 en aldaar begraven, rustplaats 92.

Gelieve Mevrouw, door mijn tussenkomst de uitdrukking te aanvaarden der erkentelijke gevoelens welke gans het land koestert voor hen die hun leven hebben ten beste gegeven om het te verdedigen.

Mogelijk is Cornelius Truyens dodelijk gekwetst te Wakkerzeel en ter verzorging overgebracht naar Lier. Maar de sterfdatum? 11 september of 5/6 oktober 1914. Wie zal het zeggen?

Nota. In de brief van de minister van 1920 worden de letters C allemaal vervangen door een K. Mogelijk een gevolg van het begin van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd.

Noot: Zie ook zijn gegevens in het hoofdstuk over de soldaten die hun leven lieten tijdens W. O. 1.

*De brief die mevrouw Truyens ontving,
6 jaar na de dood van haar man!*

-18 september 1914:

Mijnheer cellier is gisterenavond thuisgekomen van Antwerpen. Hij is er in gelukt benzine te bekomen, tenminste één vat, maar aan steenkolen is niet te geraken! Hij hoorde ook dat er 50 000 Russische **Kozakken en Engelse en Franse soldaten in 't land zijn om de Pruis te helpen kloppen.**

Victor Van Laer (*het kosterke*) is ook naar huis mogen komen. Hij heeft in Antwerpen 5 dagen vast gezeten, bijzonder voor aftroggelarij in het kopen van beesten tijdens de oorlog!

-19 september 1914:

Tegen de middag reden 6 **auto's blindés** en enige soldaten per velo door Tongerlo richting Veerle. In Westerlo liggen 30 vrijwilligers. Deze morgen was het een Rus (?) die de wacht aan de Marlybrug betrok.

-21 september 1914:

Duitse patrouilles zijn gezien in Blauberg, Zoerle en Herselt. De mensen in Westerlo staan gereed om weer te vluchten. De commandant van de 30 vrijwilligers te Westerlo heeft in Herentals om versterking gevraagd.

Rond half twee hoorde ik het trammeke van Herentals afkomen; het eerste sinds 17 augustus. Van de briefdrager vernam ik dat er een 60-tal soldaten in de tram zaten. Over de steenweg van het Punt **(n.v.d.r.: Voortkapel) zijn enige geblindeerde auto's gepasseerd.**

-22 september 1914:

Deze morgen zijn er 6 vliegmachines overgevlogen. De mensen zien dat niet gaarne, want gewoonlijk is dat een voorteken dat er wat in aantocht is. Inderdaad, de cellier brengt het nieuws dat er in Diest 3000 Duitse soldaten liggen en in Aarschot 1500. Hij is er in gelukt om in Geel gaskolen op te doen, wel aan 75 frank meer per 10 000 kilo dan vóór enige weken. Ook zullen wij van tijd tot tijd verse vis bekomen. Sinds de oorlog hebben wij slechts een keer verse vis kunnen krijgen.

Er kwamen vandaag weer vluchtelingen langs de abdij van de kanten van Aarschot. Het waren 9 mannen, vrouwen en kinderen. Ze hadden ook een kruiwagen bij met daarop een zieke vrouw op wat kussens. Onder de wandeling nabij Voortkapel zagen wij een oude moeder in een zetel op een hondenkar.

-23 september 1914:

Vorige nacht heb ik weinig geslapen! Iets voor 11 uur kwam er een Zeppelin uit het noorden over het **dorp; rond 1 uur kwam hij terug. Herhaaldelijk hoorde ik ook vliegmachines. Er is voorzeker iets op til! 's Morgens stonden er in Westerlo geblindeerde auto's met mitrailleurs.**

-24 september 1914:

Van Westmeerbeek naar Lier zijn onze troepen loopgrachten aan 't graven. Rond de abdij liggen geen troepen, maar meermaals per dag komen er patrouilles in de dreef. Het schijnt dat er een troep Duitsers rondrijdt, gekleed als onze gendarmen. Daarom hebben onze Gidsen en gendarmen hun haren mutsen afgelegd om vergissingen te voorkomen.

De pastoor en de notaris van Herselt zijn deze namiddag in de abdij geweest. Er was hen door de wacht aan de Marlybrug gezegd dat na 6 uur niemand meer over de Netebrug mocht passeren.

-25 september 1914:

Sinds gisterenavond staan er kanonnen te Heultje en tussen Wiekevorst en Heist liggen duizenden Belgische soldaten.

In de namiddag kwam er een patrouille van onze Gidsen langs de abdij. Zij waren erg gehaast, want zij moesten voor 5 uur in Herentals zijn. De baron (*de Trannoy*) reed per velo mee om de weg te wijzen door het bos. De baron was rond de middag van Antwerpen weergekeerd en verzekerde dat de algemene toestand der bondgenoten goed is.

-26 september 1914:

Er waren de laatste dagen nog 69 vluchtelingen gehuisvest in de school te Tongerlo. Madame Mostings kookt er dagelijks voor hen.

Ik vernam in Westerlo dat er een gevecht heeft plaats gehad in Herselt-Dorp. De 9 vrijwilligers die te

Westerlo lagen werden aangevallen door 35 Pruisen, die achter het dorp verschanst zaten. Men spreekt van één gedode Belg en de Rus, die vrijwilliger-wachter aan de Marlybrug, zou zwaar gekwetst zijn. De Pruis moet 3 doden en 8 of 9 gekwetsten hebben.

-27 september 1914: de Duitsers doen een 1ste grote aanval op Antwerpen.

§

CAROLUS EYSERMANS, alias *DEN IJZEREN*

Op 27 september '14, werd aan de Snekensbrug in Zoerle-Parwijs, Carolus Eysermans (°10/03/1841) door de Duitsers doodgeschoten terwijl hij rustig zat te vissen op de Netedijk.

Die bewuste dag trok Carolus Eysermans, beter gekend als “den Ijzeren”, met zijn visgerief de Netedijk op. Hij zou nog eens voor een goeie pan vis zorgen: *wat paling, 'ne ruts of 'ne ferme mulder*. Den Ijzeren stond als landbouwer op de boek, maar daar moeten wij ons niet veel van voorstellen! Misschien één koeike, een varken, een koppel geiten en wat kiekens. Meer was het zeker niet!

Carolus Eysermans, Charel dus, was op 10 maart 1841 geboren in Hoog Heultje (of op de Stippelberg) als zoon van Josephus Eysermans en Joanna Carolina Wuyts. Hij had zijn legerdienst, als loteling, gedaan bij het 2de Linie regiment.

Hij trouwde met Maria Theresia Hendrickx, die op 13 september 1845 in Zoerle-Parwijs geboren was. Zij werd van haar trouwdag af **“Treske van den Ijzeren”** genoemd. **Het echtpaar woonde in een langgevelboerderijtje langs de huidige Heiweg in Heultje, tussen het kapelleke en Hoog Heultje.**

Charel zocht zich dus een goed plaatske op de Netedijk. Hij kende de Nete als zijn broekzak! Hij wist waar de vis zich schuilhield!

Waarom hij nu op die dag tot vlak bij de Snekensbrug trok, zullen wij nooit kunnen achterhalen. Wist hij daar een goede paaipplaats of was het gewoon het noodlot dat hem daar bracht?

Hij zat daar al een hele tijd naar zijn dobber te **“mieren”**, als hij rond 9 uur over de Netebrug plots Duitse soldaten zag trekken, van Herselt richting Zoerle-Parwijs.

Heeft Charel -men noemde hem toch niet voor niets *den Ijzeren!*- **op z'n eentje de Duitsers willen tegenhouden of terugsturen?** Wilde hij Het Broek in vluchten en vonden de Duitsers dat verdacht? Wij weten het niet!

Charel werd, hoe dan ook, neergeschoten en bleef dood ter plekke. Hij was 73 jaar oud.

Aangifte van het overlijden werd pas 2 dagen later, op 29 september '14 gedaan door Ludovicus Lavers, oud 59 jaar, brigadier-veldwachter 1ste klas en door Josephus Laeremans, 56 jaar oud, landbouwer. Carolus Eysermans zou in Zoerle-Parwijs begraven zijn.

In de marge van de overlijdensakte is later, op 22 november 1922, dus 8 jaar na zijn dood, het volgende bijgeschreven: *GESTORVEN VOOR BELGIË. Melding gemaakt bij toepassing van de besluitwet van 17/7/1918, verschenen in het Staatsblad van 14-20 juli 1918, op verzoek van de procureur-generaal bij het beroepshof te Brussel.*

Charel en Treske hadden één dochter, Marieke. *Marieke van den Ijzeren* trouwde met Nard Ooms. Zij kregen 8 kinderen, allemaal Oomskens dus, maar alom gekend als die van **“den Ijzeren”!**

Op de jaarlijkse 11-novemberviering te Heultje, wordt sinds een paar jaren, bij het dodenappèl, naast de namen van de gesneuvelde soldaten, ook Carolus Eysermans vernoemd!

§

MARLYBRUG

Een ander treffen had plaats aan de Marlybrug, dicht bij het kasteel de Merode Westerlo.

Op 27 september 1914 sneuvelde daar 2 onbekende vrijwilligers en de 45-jarige commandant van de gendarmerie Emiel Cyriel Jacob (°Voormezele 22/09/1869). Zij bewaakten al enkele dagen de Marlybrug. Jean Francois Adriaensen, pastoor-deken in Westerlo, was ook directeur van het college van Geel. Hij meldde dat er op zondag 27 september 1914 al van de 1ste mis paniek was onder de bevolking. Omstreeks 10.00 uur barstte de strijd rond het kasteel de Merode los. Veel Belgische soldaten woonden de mis bij in de kerk en sloegen samen met de bevolking op de vlucht. De pastoor meldde dat ook hij in allerijl op de vlucht sloeg. Hij nam in alle haast enkel zijn brevier mee, en kwam pas na een viertal dagen in Westerlo terug, waar hij, volgens eigen zeggen, zijn taak op 1 oktober weer opnam...

Dat de Belgische weerstand zo gering was, is te verklaren omdat de meeste soldaten in de kerk zaten! Hier volgt het verslag van dokter Maes uit Tongerlo, die door de Duitsers opgevorderd was om de gewonden te verzorgen;

“Op 27 september 1914 heb ik 4 gekwetsten verzorgd, die te bed lagen in het kasteel de Merode. De eerste had een breuk, de tweede een wonde aan zijn schouder en zijn rug. De derde had een kogel door zijn been en de vierde een kogel door zijn bil. Ik heb geen namen gevraagd. Van het kasteel ben ik met een Duits officier naar het huis van Louis Douwen te Bergom gegaan. Onderweg lag de commandant van de gendarmerie Jacob, dood op het grasveld van het park rond het kasteel de Merode. Op de Neteboord, nabij de Marlybrug, lag een dode Belgische vrijwilliger. En in de tramwagon aan de brug vond ik nog een gekwetste vrijwilliger van Brussel, die enige minuten daarna ook bezweek.

In de woning van Louis Douwen trof ik 2 gekwetsten aan, één met een kogel door de bil. Hij was van Comines (n.v.d.r.: Komen). Van de tweede waren 3 vingers van zijn linkerhand afgeschoten. Beiden zijn 's anderendaags, 's maandag dus, naar het ziekenhuis van Leuven vervoerd, naar het Instituut van het Kind Jezus, een bijhuis van het gesticht Paridaens. Dit laatste vernam ik van mijn zuster die daar toevallig als verpleegster dienst deed. De 4 gekwetsten op het kasteel zijn 's zondags, de dag van de veldslag, nog weggevoerd; waarschijnlijk ook naar Leuven, daar de Duitse officier hun vertrek beval. Hij vertelde me dat er de volgende dagen geen Duitsers meer langs Westerlo zouden passeren. De 3 doden, Jacob en de 2 onbekenden, werden 's avonds nog op het kerkhof te Westerlo door Vital Onzia en 3 andere personen begraven. De Duitsers hadden eerst nog hun papieren en bezittingen geroofd.”

De naam van gendarmeriebrigade-chef Jacob staat in vergulde letters op het monument van de gesneuvelden te Westerlo.

Uit briefwisseling van het Rode Kruis in het gemeentearchief van Westerlo kunnen we opmaken dat de aan de schouder gekwetste wellicht Estievenart Clément-Aimé (°Anderlues 05/02/1897) was. Deze is later tijdens de oorlog als vermist opgegeven, maar we hebben geen aanwijzingen dat hij in Westerlo zwaar gekwetst, laat staan gesneuveld, zou zijn.

Verder hebben we uit briefwisseling van hun families met de gemeente Westerlo nog 2 namen van vermisten gevonden. We kunnen hen nergens plaatsen: Engels Prosper, maar deze soldaat sneuvelde elders en Jacquet Cesar Louis van de 6de Linie (°Sint-Gillis-Waas 23/05/1892). Mogelijk is hij in Westerlo vermist of gesneuveld. Jacquet was oorlogsvrijwilliger, hij was als gendarm gestationeerd te Westerlo. Gendarmen

Dit kruis op het kerkhof van de parochie Westerlo, staat op het graf van gendarmeriecommandant Jacob, van gendarme Jacquet, en mogelijk ook van soldaat Prosper Engels. Beide laatsten kregen als ‘onbekenden’ hier hun laatste rustplaats!

Op de grafsteen staat naast de vermelding van commandant Jacob ook de vermelding ‘Tot roemrijk aandenken aan Ernest Cools!’

Het lichaam van Ernest werd vanuit Altengrabow per trein overgebracht tot in Westmeerbeek. Van daar werd het per tram tot Westerlo gebracht. Na huldigingen door de scholieren en de oud-strijders, en een toespraak van dienstdoende burgemeester Naets werd het lichaam op 20/11/1926 op het kerkhof herbegraven in het graf van Jacob, Jacquet en Engels.

en vrijwilligers verdedigden aan de Marly de Netebrug. De noordelijke Neteboorden werden door de Belgen verdedigd, aan elke brug was er een versperring opgeworpen. Er was eveneens een Minerva pantserwagen aanwezig. De naam van Jacquet is gevallen in gesprekken tussen familieleden van deze soldaat en **bezoekers uit het Antwerpse, die in Westerlo in een hotel verbleven. Die bezoekers waren "pertinent"** zeker dat ze gehoord hadden dat Jacquet (°Sint Gillis Waas, soldaat-vrijwilliger, 3de Linie) bij de slachtoffers van 27 september 1914 in Westerlo was! Jacquet is dus een van deze 2 soldaten, (?) en Jacquet, de onbekende gesneuvelden die op het erepark W.O. I, rechts van de kerk van Westerlo, een graf kregen, samen met Emiel Jacob, de Westelse gendarmeriecommandant.

Opzoekingen in het legerarchief te Evere gaf ons volgende bevestiging: Dossier Cesar Louis Jacquet °Sint Gilles-Waas op 23/05/1892, als zoon van Martien Oktaaf Jacquet en Julia Vandurmen. Was gendarme te Westerlo als oorlogsvrijwilliger. Hij diende in het 2de regiment jagers te paard, stamnummer 67173, ging later over naar het 3de Linie. Sneuvelde te Westerlo op 27/09/1914. Van de 2de **onbekende soldaat, was spijtig genoeg niets verder gevonden...**

In 1924 wilde men, op aandringen van de weduwe van Jacob, de 3 Belgische gesneuvelden opgraven in Westerlo en overbrengen naar Veltem-Beisem. Dit zou doorgaan op 24/10/1924 om 11.30 uur. Het ging echter niet door. We lezen tussen de regels, dat men de 3 lijken niet kon scheiden, door het haastige en chaotische begraven in 1914. Dus liet men de graven zoals men ze aangetroffen had. Op 18/03/1929 heeft de weduwe van brigade-chef Jacob nogmaals aangedrongen om het lijk van haar man over te brengen naar Veltem-Beisem, maar de dienst van de oorlogsgraven bleef dit weigeren.

Eigenaardig genoeg werd later op de zerk van dit graf ook nog Ernest Cools bijgeschreven. Hij stierf in Duitse krijgsgevangenschap te Altengrabow! Zijn lichaam werd hier op 20/11/1926 met luister bijgezet.

De omgeving rond afspanning de Marly en in de verte, richting Bergom, de Marlybrug over de Grote Nete.

Muts van gendarmeriecommandant Jacob, te bekijken in het Rijks-wachtmuseum te Brussel.

Knipsel uit de memoires van Frans Dierckx, over het treffen aan de Marly. Hij schreef zijn herinneringen aan de oorlog pas op latere leeftijd neer.

*wij zien gendarmen wij ook niet zegden
het schijnt den eenigste officier, was den commandant
van de gendarmerie, die zo wat commandeerde,
die hadden ze aan de Marly brug dood
geschoten plus 2 soldaten vrijwilligers, zij liggen
begraven in den haik van het kerkhof langs
den kant van de laan waarde oud strijders
begraven liggen*

In al onze parochies, behalve Westerlo-Centrum, gedroegen de Duitsers zich als wilden tijdens de inval in 1914. Ze roofden bij de gewone bevolking voornamelijk etenswaren. Ze plunderden verlaten pastorieën en kerken, roofden allerlei kostbaarheden bij gegoede burgers. Men beweerde dat die eerste troepen uit veroordeelde gevangenen waren samengesteld; die hadden niets te verliezen. Ze konden hun status verhogen door brutaal om te gaan met de bevolking en daardoor na de oorlog mogelijk opnieuw vrij komen... Zeker is dat er Poolse soldaten als huurlingen bij die eerste stoottroepen waren!

Op 27 september 1914 hadden Duitse troepen een 13-tal burgers in Herselt als menselijk schild meegenomen tot over de Nete, richting Zoerle-Parwijs. Rond 16.00 uur lieten ze die in Zoerle weer vrij. Deze groep trok, tierend en schietend, verder langs Voortkapel naar Morkhoven. Overal waar die Duitse benede passeerde, sloeg bij de dorpsbewoners de schrik om het hart. In Voortkapel werden aan een boerderij zonder reden de banden van een fiets kapot gestoken door de Duitsers. Zo toch rapporteerde pastoor Eugène Caers (°Geel 13/06/1857), Norbertijn van Tongerlo en sinds 16/04/1898 pastoor te Voortkapel.

§

-27 september 1914:

Dit was een dag vol angst! Het ergst dat wij sinds het begin van de oorlog beleefden. Toen ik deze morgen om 5 uur naar de kerk (in Westerlo) ging, stond er bij de kerkdeur een wacht van 3 vrijwilligers. Zij vertelden mij dat enkele minuten eerder rond Westmeerbeek herhaaldelijk geschoten werd met mitrailleurs. De automobiel van het oud kasteel is gisteren voormiddag naar Herselt gereden om gewonden op te halen, maar is niet weergekeerd. Ook van de **'automobile blindé'** met mitrailleur is niets meer gehoord. Men vreest dat die in de handen van de Duitsers gevallen is!

Om 6 uur begon ik mijn mis. Gekomen aan Orate Fratres ontstond er een onbeschrijflijke paniek! De Pruis zou de kerk omsingeld hebben! Het volk stroomde naar de deur: de voorste helft liep naar de sacristie om vandaar over het kerkhof te ontkomen. Door het gedrang werd de gesloten deur ingelopen! Een oorverdovend en akelig gekerm en gehuil klonk door de kerk. Gelukkig dat er geen mensenlevens te betreuren zijn! De meid van Jef Timmermans heeft in het tumult haar been gebroken en veel stoelen lagen in stukken!

Ziehier hoe de paniek ontstaan was!

De 3 vrijwilligers aan de kerkdeur kregen de tijding dat zij moesten vertrekken. Omdat zij nog geen koffie gedronken hadden, kwam één van hen aan de suisse vragen of de meiden van mijnheer Naets alle twee in de kerk waren. Het volk dat achteraan stond was nieuwsgierig en wilde weten wat de soldaat-vrijwilliger tegen de suisse kwam zeggen. Sommigen gingen mee buiten, anderen volgden en opeens was er volop paniek! Enigen liepen naar huis; anderen vluchtten weg over het kerkhof. Ik kon de H. Mis toch nog voortzetten.

Nauwelijks thuis, vernam ik dat er uit Herentals een tram met 50 soldaten, voorzien van dynamiet, kwam **om de Marlybrug te doen springen. Het schijnt dat de vijand in groot getal met paarden en velo's van Herselt op Westerlo aan trekt.**

Rond half elf ziet de dreef van de abdij zwart van mensen met pak en zak, met kruiwagens en met kindervagens. Iets na 12 komen de graaf, de zonen van Naets en Raedts de abdij binnengelopen. Wij horen zeer duidelijk gewerschoten, dicht bij Westerlo. Dat duurt tot tegen 2 uur!

Na de vespers was er weer een groep mensen in de dreef. Het waren de zonen en meiden van Naets én de meid van onderpastoor Kennes. Zij wilden terug naar Westerlo gaan, maar waren nauwelijks over de Wimpe of er klonken herhaaldelijk gewerschoten bij het kasteel van juffrouw Jeanne. In allerhaast kwamen ze teruggelopen. Het zou roekeloos zijn nu naar Westerlo te gaan.

Tot 5 uur was er geen mens meer te bespeuren, tenzij Giele, de onderkoster, die hosties kwam halen. Hij vertelde dat er een Belg dood lag in het dorp nabij **"De Ketel"** en dat onze soldaten hem meegenomen hadden toen ze met de tram wegvluchtten naar Herentals. Dokter Maes is door de Duitsers gevraagd om enkele gekwetsten te komen verzorgen.

Rond 5 uur kwamen enige vluchtelingen van de kant van Zoerle. Zij zegden dat er hevig gevochten was in Zoerle en Heultje.

§

De gedode Belg, gevonden nabij **'De Ketel'** moet Maurice Draye geweest zijn.

Mauritius Gustavus Eugenius Draye sneuvelde op 27/09/14 te Westerlo, althans volgens een brief aan de gemeente Nethen (Waals-Brabant) waar hij geboren was de 15de maart 1896. Er is in Westerlo op de Burgerlijke Stand een overlijdensakte opgesteld op 27/09/1914. Mauritius was een zoon van Joannes Baptist Draye en Maria Leontina Snaps. Deze soldaat was naar de ambulancedienst van de zusters Franciscanessen in Herentals gebracht, waar zijn overlijden werd vastgesteld. Hij werd begraven in graf 3 op het kerkhof aan de Sint-Waldetrudiskerk te Herentals. Later is hij ontgraven en naar de begraafplaats van de gemeente Nethen overgebracht.

§

-28 september 1914:

Aan de kapstok van confrater Claude Bauwens hangt zijn toog vol bloed! Ziehier wat hij vertelde over de vreselijke tonelen die hij bijgewoond had. Het gevecht aan de brug bij de Marly was nog op zijn hevigst toen hij en broeder Philips te Westerlo aankwamen. Door het park gingen zij naar het kasteel. De gravin en juffrouw Henriëtte waren uiterst tevreden hen te zien. De Duitsers hadden 4 Belgische gekwetsten in het kasteel aangebracht. Mijnheer Bauwens en broeder Philips hebben de wonden verbonden en verzorgden de gekwetsten totdat dokter Maes aankwam.

Gedurig werd er door gevochten. Veel kogels vlogen op het kasteel en verbrijzelden enige ruiten. Rond 4 uur hield het schieten op. Duitse officieren gingen toen het kasteel van boven tot onder afzoeken, om te zien of er geen Belgische soldaten verborgen zaten. Ook de 4 gekwetsten werden onderzocht en men verklaarde hen krijgsgevangenen. Na enige tijd kwam men mijnheer Bauwens halen voor een stervende Belg in een tramwagon voor het huis van Louis Dauwen, nabij de molen (van Bergom). Onder geleide van 2 officieren ging hij er met dokter Maes naartoe. Aan de grille van het kasteel zagen ze het lijk van de commandant van de gendarmen van Westerlo liggen. Iets verder lagen nog 2 lijken van Belgische vrijwilligers. Bij Louis Dauwen, waar alles stukgeslagen was, lagen 2 minder erg gekwetsten. In de tramwagon lag een zeer zwaar gekwetste. **'Daar is niets meer aan te doen'**, zegde de dokter. Mijnheer Bauwens hoorde de zwaargekwetste zijn biecht en bereidde hem voor op de dood.

Intussen was het avond geworden en moest er aan gedacht worden de doden te begraven. Er was geen enkele burger meer te zien in het dorp. Mijnheer Bauwens vroeg aan een officier om de lijken te halen, doch hij mocht niet meer in het kamp van de Duitsers komen. Een officier liet de lijken door de soldaten tot aan de kerk brengen en geholpen door een paar vrouwen, die met een bougie lichtten, hebben onze confraters de 3 slachtoffers ter aarde besteld.

Ondertussen hadden de Duitsers de 7 gekwetste Belgische soldaten opgeladen en als krijgsgevangene weggebracht. Hoeveel doden (zeker één) en gekwetsten er aan de kant van de vijand vielen, weten wij niet!

Geen enkele van onze werklieden is vandaag komen opdagen, de meesten zitten in het bos. Tegen 8 uur herbegint de stroom vluchtelingen. Iemand die per velo passeert zegt dat er een groot leger in aantocht is langs Zammel, Blauberg en Herselt. Iets voor 9 uur zie ik op het uiteinde van de dreef een stofwolk. Het zijn Duitse ruiters en cyclisten. Ze komen regelrecht op de abdij af, tot in de helft van de dreef. Enige officieren komen te voet verder tot aan de poort. Eén der broeders opent de poort en op zijn verzekering dat er geen Belgische soldaten binnen de muren zijn, treden ze binnen en vragen voor hun mannen boterhammen, hesp, koffie en suiker. Enige soldaten gingen mee naar de keuken de boterhammen maken. Een paar broeders en de cellier, altijd begeleid door een Duitse officier brengen de boterhammen tot achter in de dreef, tot tegen het Hof. De officieren dronken koffie onder de poort. Zij waren zeer beleefd en dankten mijnheer prelaat schriftelijk. Ruim 250 man heeft er gegeten!

Verleden zondag 's morgens had de deken Constant Cornu bediend, maar diens biecht niet kunnen horen. Omdat er nu geen priesters meer zijn in Westerlo, heb ik het geriskeerd: met een band van het Rode Kruis om de arm, ben ik naar de zieke gegaan om zijn biecht te horen. In Westerlo heb ik maar 3 mensen gezien. Geen Pruisen, wel aan de Marly en over de brug, ongeveer 200. Zij hebben de bomen afgezaagd en daarmee de weg versperd.

Er zijn nog 2 gekwetste Belgen aangehouden. Dokter Maes had ze verzorgd in de wagon bij Louis Dauwen. De officieren hebben hun intrek genomen in het kasteel. De doortrekkende Duitse troepen hebben in Westerlo weinig of geen schade aangericht. In de huizen waar niemand thuis was, hebben ze alle eetwaren meegenomen, maar waar er wel iemand gebleven was, betaalden zij in goed nagemaakte Belgische

bankbriefjes van 1 frank, die ze zelf hebben laten drukken.

Bij dokter Maes zaten enige vluchtelingen van Westerlo: de zonen Naets en madame Notelteirs met haar kinderen. Terwijl ik daar ook even was, kwamen 7 Duitse ruiters uit de Kapelstraat (n.v.d.r. nu Geelsestraat). Zij vroegen de weg naar Westerlo.

Frans, de metser, was op onze toren gaan zien. Hij zag in Herentals iets in brand staan. Hij denkt dat het de molens zijn. Iets na 8 uur dreunen een 12-tal allerzwaarste kanonschoten uit de richting Herentals. De abdijs daverd van het gebonk!

§

We hebben in een verslag van dokter Maes gelezen dat de 3 gesneuvelden (waaronder gendarmeriecommandant Jacob) begraven werden door een 3-tal mensen onder leiding van meester Onzia. Dat de Duitsers **bijzonder actief waren deze dagen is voornamelijk te wijten aan de 'slag om Antwerpen', die woedde van 28 september tot 5 oktober.**

§

-29 september 1914:

Er moet vannacht een groot leger door het dorp van Tongerlo getrokken zijn, vanuit de Kapelstraat richting Herentals. Onder de mis van 6 uur werd er ook geschoten in het dorp! Het was op onze drukker, Fons Geboes, die naar zijn werk kwam. Hij kon achter een huis springen; de kogel vloog op één meter langs hem.

Even na 8 uur trokken in de richting Westerlo: 175 ruiters, enige cyclisten, 40 wagens en 2 grote motorwagens. Nog een groter aantal cyclisten en kanonnen zijn over de tramlijn naar Westerlo getrokken. Er waren nogal wat losse paarden bij. Men zegt dat het dezelfde troep is die deze nacht langs kwam en er op uit geweest was om voorraad op te doen. Om 1 uur vernam ik inderdaad dat er 2 wagens bij waren met **bloem en ...een hondenkar met een vet varken op!**

Een man uit Heultje, de schoonbroer van Jef Klak, is naar Tongerlo gevlucht. Hij zegt dat Heultje stampvol Duits voetvolk zit. Een officier gaf hem de raad weg te vluchten.

Men zegt dat Geel niets te vrezen zal hebben! De koningin van Holland heeft aan de Duitse keizer laten weten dat er in Geel meer dan 1000 Hollandse geesteszieken zijn.

Rond 4 uur verneem ik dat er nog een grote troep Duitsers aan de Marly ligt. Een 30-tal ervan heeft in Westerlo de herbergen afgegaan met mijnheer Hansen. Degenen die vanmorgen door Westerlo trokken plunderden nogal erg! Bij de boswachter van het park namen ze alles mee wat kon dienen voor hun maag: een vet varken, kiekens, kalkoenen en fazanten; bij Van de Put (Putteke) in de dreef haalden ze al de haver van de zolder!

Mijnheer Bauwens wilde in de namiddag naar Voortkapel gaan om morgen iemand te begraven, maar halfweg het bos moest hij terugkeren: de steenweg op Olen lag vol Pruisen, die met kanonnen op Herentals trokken.

In Zoerle zijn 2 mensen doodgeschoten; 1 verleden zondag, een ouderling van 70 jaar nabij de vijvers **tussen Zoerle en Westerlo. Zijn lichaam is pas deze morgen gevonden! De andere was op het veld aan 't werken.**

In Heultje zijn de Duitsers ook aan 't stoken; de molen staat er in vuur en vlam!

De troep van deze morgen moet in Oevel echt de beest uitgehangen hebben. Ze gebruikten de kerk als paardenstal, sloegen deuren en vensters van de huizen in en roofden wat zij krijgen konden. Hier of daar roofden zij nog een half vet varken, maar wierpen het onderweg naar Tongerlo weer weg! De pastoor en onderpastoor van Oevel zijn weggevlucht; ook onze confrater Julius die er sinds zaterdag was om St.-Michiel, patroon van de kerk, te vieren.

Deze namiddag heeft een Duitse soldaat in Tongerlo gezegd dat zij morgen Tongerlo en Westerlo gaan platbranden omdat er door burgers geschoten was! De baron is naar de aanvoerder te Westerlo gegaan. Die heeft hem verzekerd dat noch aan Westerlo, noch aan Tongerlo, iets zal gedaan worden!

-30 september 1914:

De Duitse troepen die nu aan de Marly liggen zijn nogal vreedzaam! Ze zijn 150 in getal; de gewone soldaten hebben verbod gekregen nog in het dorp te komen. Deze morgen deden ze huiszoekingen om te zien of er geen wapens verborgen waren. Eén der knechten van Leflot werd gevraagd om in de Marly en het

molenhuis nieuwe ruiten in te zetten.

Heel de morgen trekken troepen en zware wagens richting Zoerle. Er lopen 5 varkens over de steenweg die zijn hier of daar losgebroken.

Op de middag ben ik naar Westerlo gegaan om te zien of ik aan mijnheer Cornu de Heilige Teerspijs kon brengen. Daar de deken nog afwezig was, ben ik eerst naar de zusters van St.-Vincentius gegaan om vanuit hun kapel O.-L.-Heer naar de zieke te dragen. Wat waren de zusters tevreden eens iemand te zien! Op het dorp waren maar een 10-tal mensen te zien. In de verte zag ik 2 Duitse officieren. Achter de hoven door, ben ik bij Cornu gekomen en juist op dat ogenblik stonden de Duitse commandant en een andere officier midden in het dorp te praten. Ik ben er naartoe gegaan en heb hem toelating gevraagd mijn H. Ambt uit te oefenen. Hij kwam eerst zelf zien of het geen zieke soldaat was en gaf mij daarna volle toelating het H. Sacrament openlijk en plechtig over de straat te dragen.

Voorafgegaan door 2 burgers met brandende lantaarn heb ik dan de bediening gedaan, terwijl de officieren op afstand in stilte toeschouwden. Nooit heb ik meer druk gevoeld bij het dragen van O.-L.-Heer. Aan de deur van Cornu zaten enige inwoners van Westerlo geknield, waaronder de gravin (Nathalie) en haar dochter juffrouw Henriëtte. Na de bediening ben ik meer dan een half uur bij de gravin geweest. Zij vertelde welke akelige uren zij de laatste dagen beleefd had!

§

In september 1914 zag de Belgische legerleiding al in dat de forten uit de tijd waren! Ze bleken niet bestand tegen de Duitse beschietingen. Men besloot al de vrijwilligers en de rekruten van 1914 naar West-Vlaanderen te sturen. Die hadden zich de eerste dagen onledig gehouden met het graven van loopgraven rond de forten.

Het graven van smalle loopgraven, het oefenen in gesloten gelederen, het flink marcheren en alle vermoeidheden doorstaan, dat alles was volledig voorbijgestreefd! Dat was nog het ideaal van een legerleiding, die zelf niet streed en op veilige afstand van het front bleef, zoals ten tijde van de Napoleontische oorlogen.

Luitenant-kolonel Bernard, aanvoerder van de 1ste Jagers te Voet, was één van de weinigen die dit door had. Hij was er verontwaardigd over. Hij wist dat de manschappen op dat ogenblik voldoende rust nodig hadden in plaats van zulke vervelende oefeningen. De koning en zijn raadgevers waren er nog steeds van overtuigd dat de juiste opvoeding, in eer en plicht, voldoende was om officier te worden; beter dan een examen. Zo waren bekwame zonen van gewone burgers nog steeds uitgesloten om officier te kunnen worden. Van de koning moesten de jonge vrijwilligers opgeleid worden in kampen in Frankrijk, met oefeningen, defilés, strenge discipline en tucht. Volgens luitenant-kolonel Bernard konden die jonge idealisten onder zijn eigen officieren en onderofficieren, snel een gedegen opleiding krijgen en alzo snel inzetbaar zijn...

§

Het volgende vonden we in de Burgerlijke Stand van Zoerle-Parwijs:

GESTORVEN VOOR BELGIË

Op 26/09/1914, om 5 uren in de namiddag, overleed in het dorp van Zoerle-Parwijs, Philemond Vandenbosch op 72 jarige leeftijd aan zijn verwondingen, opgelopen te Aarschot.

De akte werd pas op 26/09/1915 ingeschreven!

Philemond was geboren in Aalst (O.-VI.) op 04/08/1843, als

zoon van Jan en Joanna Vonck. Hij was zonder beroep...

De aangifte werd gedaan door Rosalie Van Uytven (53 j.) winkelster en Jan Frans Beenens (61 j.) veldwachter te Zoerle.

Philemond Vandenbosch staat vermeld op het monument in Aarschot! Hij was zwaargekwetst uit zijn geteisterde stad tot Zoerle-Parwijs gevlucht!

De Duitse keizer, Wilhelm II (1859-1941) die W.O. I ontketende!

-2 oktober 1914:

Men heeft gisterenavond nog een jongen in het gasthuis te Westerlo gebracht. Hij had verleden zondag een kogel door zijn lijf gekregen, maar hij had zich tot hertoe verborgen uit vrees door de Pruis meege-
nomen te worden.

Jef Klak, onze knecht, is naar Geel geweest om vis te halen. Onderweg hielden de Duitsers hem aan. **Jef deed of hij niets verstond en...ze lieten hem gaan!**

-3 oktober 1914:

In de namiddag kwamen enige Duitse soldaten vanuit Westerlo naar de molen van Tongerlo om graan te doen malen. Zij hebben niemand kwaad gedaan, maar toch vluchtten weer enige mensen weg!

-5 oktober 1914:

De Duitsers uit Westerlo komen met een grote wagen door de dreef. Ze schijnen zeer angstig en hebben het geweer schietensklaar! Zij rijden naar de 2 molens van Tongerlo graan verkopen. Zou het een teken zijn dat zij gaan vertrekken? Des te beter! A Germanis, libera nos Domine! Van de Germanen (Duitsers) verlos ons, Heer!

-6 oktober 1914:

De baron is gisterenavond thuis gekomen. Hij was 5 dagen geleden naar Antwerpen vertrokken, waar zijn vrouw sinds 6 weken verbleef. Zaterdag was hij met de barones naar Breda gevlucht. Antwerpen staat op het punt zich over te geven!

In Westerlo verwacht de nieuwe Duitse commandant nieuwe troepen. Hij heeft door de graaf aan de bevolking doen zeggen dat de mannen zich aan de kant moeten houden. Velen vluchten weer weg.

Elke dag trekken de Duitsers met een wagen in de richting Olen om te gaan plunderen! Vandaag kwamen ze terug met 2 stieren en een vet varken! Het moet ellendig gesteld zijn in Olen. Alles is leeggeplunderd en de zalen en kamers van de huizen dienen voor paardenstal. In de kerk is er een slachterij. Dat is ook in Hulshout het geval! In Olen namen ze ook een piano van 1600 frank mee en speelden erop terwijl zij voortreden. Tegen de avond zijn enige Duitse plundersaars uit de richting Voortkapel gekomen. Zij hadden achter hun wagen een schoon rijtuig met caoutchouc banden. In Herentals zijn geen inwoners meer gebleven. De Pruis steelt er alles leeg!

-9 oktober 1914:

In Westerlo ligt nog altijd een Duitse wacht, maar de Duitsers hebben Zoerle, Oevel en Olen verlaten. Om half tien kwam er een patrouille van 10 man aan de poort van de abdij. 7 van hen kwamen binnen en vroegen om de abdij eens te mogen afzien. Mijnheer cellier leidde hen rond. Zij waren zeer deftig! Sommigen staken zelfs iets in de offerblok!

§

**Baron Henri de Trannoy, °Schaarbeek 11/07/1879, †Elsene
22/01/1953.**

Burgemeester van Tongerlo tussen 1924-1953.

*De baron liet na de oorlog op al zijn boerderijen, die hij ver-
**pachtte, een lindeboom planten als 'vredesboom'. Van deze
bomen zijn er op dit ogenblik maar enkele meer over. Vanaf
de jaren '60 van vorige eeuw heeft zijn familie deze boerderij-
en in Tongerlo één na één verkocht.***

Over de Schelde werd een pontonbrug gelegd (minstens 3 pontonbruggen werden uiteindelijk over de Schelde gelegd!) om het grootste deel van ons leger aan de omsingeling van Antwerpen te laten ontsnappen. Doordat de Duitsers een raid pleegden, op een trein die richting westen reed, was er een complete chaos.

Op 10 oktober 1914 viel Antwerpen. Veel Belgische soldaten, die geen uitweg over de Schelde naar de linkeroever vonden, staken de Nederlandse grens over. Ongeveer 33.000 Belgische soldaten en 1600 Britten overschreden de Nederlandse grens! Daar werden ze ontwapend en in kampen gestoken omdat Nederland zich aan de absolute neutraliteit wilde houden. Eerst werden ze opgevangen in kazernes. De toevloed was echter te groot. Men plaatste dan overal op de kazernes maar tenten. We kunnen wel aannemen dat de hygiëne en de voeding die begindagen veel te wensen overlieten. Een opstand bleef niet uit. De Nederlandse bewakers schrokken er niet voor terug de opstand gewapenderhand neer te slaan. Een 6-tal Belgen vond er de dood. Ze werden zelfs gewoon in de rug geschoten wanneer ze zich terugtrokken. Na verloop van tijd werden de soldaten over meerdere grote opvangkampen verdeeld, waardoor de toestand zich normaliseerde.

§

Champetter Cyriel Demeyere

(° Oostrozebeke, West-Vlaanderen) Hij kwam in zijn geboortedorp eerst als kapper aan de kost. Later werd hij lid van de bereden gendarmen te Brussel en lid van de koninklijke wacht van Leopold II.

Als gendarme kwam hij zich te Westerlo vestigen in de “Gendarmerie” op de Vismarkt. Hij trouwde er met Stanske Philips en het koppel vestigde zich op de Bist.

Rond de eeuwwende (1900) werd Cyriel Demeyere door burgemeester graaf de Merode benoemd tot brigadier-veldwachter (champetter) te Westerlo. In die functie moest hij natuurlijk regelmatig processen-verbaal opmaken. Hij deed dat met de meeste zorg en de nodige gestrengheid, soms ook overdreven streng!

Op 18 augustus 1914 trok Demeyere met een brief van de gravin de binnenkomende Duitsers tegemoet. Dat verhaal vertellen wij elders in dit boek.

Hier volgen enkele van zijn processen-verbaal, die hij in de oorlogsperiode opstelde:

PRO JUSTITIA

Op 10 oktober 1914 in de late voormiddag kreeg hij bezoek van veearts Vanheerswynghels uit Westerlo, die hem het volgende verhaal deed:

Heden den 10 october 1914,

Ik ondergetekende Demeyere Cyriel, brigadier-veldwachter en politieagent te Westerloo, behoorlijk beëdigd.

Heden voormiddag was ik aan de Marly, als de Duitse soldaten een ziek paard doodschoten. Ik onderzocht het paard en bevond dat het dier aangedaan was van de ‘strengen’ in de hoogste graad. Het werd in den grond begraven door de Duitse soldaten, maar het zit veel te ondiep. Daar deze besmettelijke ziekte zo gevaarlijk is, moet het dieper begraven worden en goed met ongebluschten kalk begoten worden, om de verspreiding der gevaarlijke ziekte te voorkomen.

*Ik, opsteller ging onmiddellijk ter plaatse en vond daar een dood paard liggen, bovengetrokken uit eene kleine diepte. De genaamde Bervoets Louis, oud 34 jaar, herbergier, wonende te Westerloo Nieuwstraat, was bezig er het vel af te snijden. Ik verzocht hem dit werk te staken, en deed hem verstaan dat het paard eene besmettelijke ziekte had, en geheel en gansch moest begraven worden, vel inbegrepen. Hij antwoordde mij: **“Dat doet daar niks aan; ik trek er het vel eerst af!”***

*Dan gebood ik Bervoets Louis zich van het paard te verwijderen, en liet hem horen dat een proces-verbaal te zinnen laste zoude opgemaakt worden, waarop hij antwoordde: **“Maak er dan maar twee; voor mij is dat toch hetzelfde!”***

Waarvan ik het tegenwoordig proces-verbaal heb opgemaakt om gezonden te worden aan Mijnheer de Procureur des Konings te Turnhout.

Cyriel Demeyere, Brigadier-veldwachter.

-12 oktober 1914:

In een Hollandse gazet staat het: Antwerpen is gevallen!

-14 oktober 1914:

De mensen beginnen te vrezen voor hongersnood. Er is geen middel meer om aan bloem te geraken! Wijzelf hebben nog enige zakken!

PRO JUSTITIA

Heden, den veertiende October 1914, ik ondergetekende Demeyere Cyriel, brigadier-veldwachter en politieagent te Westerloo, behoorlijk beëdigd. Mij op dienst bevindende in de Tongerloodreef, bestatigde ik dat den genaamde Bervoets Alfons, oud 36 jaar, wonende te Westerloo, Smissenhoek, bezig was met in de eikenbomen van den Wel-edele Graaf de Merode Westerloo droog hout af te doen. Het afgedaan hout had een waarde van 40 centiem. Kerkstoel Alfons verklaarde dat hij zulks deed omdat hij niets meer te stoken had en met geld zelfs niets kon kopen omwille van den oorlog en hij toch moest zorgen voor zijne vrouw en zes kinderen. Wanneer ik dit overmaakte aan den Heer Rentmeester Naets, verklaarde die geen gevolg aan het proces te geven.

Demeyere Cyriel

Brigadier-Veldwachter.

N.B. Eerst spreekt Demeyere van Alfons Bervoets, dan van Alfons Kerkstoel!

Nota:

Cyriel deed in die oorlogsperiode herhaaldelijk vaststellingen van "houtdiefte". Daaruit blijkt dat er een nijpend tekort aan brandstof was. Een andere overtreder zei bijvoorbeeld: 'Ik heb dit gedaan omdat ik niets meer te stoken had, zelfs niets meer om eten gereed te maken. Ingeval gij mij den gestolen boom ontheemt, moet ik seffens een andere gaan halen!'

-20 oktober 1914:

Mijnheer cellier en Maurice Naets gaan naar Neerpelt. Wij moeten proberen aan steenkolen, petrol en eetwaren te geraken!

§

Omdat Frans Dierckx zijn memoires jaren na de oorlog schreef, herinnert hij zich de juiste data niet meer. Dit verhaal slaat dus vermoedelijk ook op het treffen aan de Marlybrug op het einde van september 1914. Dit knipsel uit de memoires van Frans Dierckx geeft perfect weer hoe de toestand van het Belgische leger was. Weinig gemotiveerd en slecht bewapend...

de Duitsers
lagen in hesselt en kaaistraat, ze hadden
3 dagen op mekaar liggen schieten, in het
lagen ook belgen. of er doden waren langs
duitsse zijde dat weet ik niet, dat was toen
een ongelukkig belgis leger en het waren
lign alle vrijwilligers, er waren er bij die
nog nooit een geweer in hun handen gehad hadden
er waren er die sloeffen aan hun voeten hadden,
en van die oude transwaalse lange geweren
met een lange bangeret op die elbe schot
moest geladen worden met kogels non diem
dijk dat was toen maar triestig gesteld
die ging lopen, die ging maar lopen

Eén van de weinige beelden uit de 'De Grote Oorlog' in Westerlo. Duitse soldaten slaan hun bivak op, ter hoogte van het monument de Merode op de Markt te Westerlo (foto Milo Antonis).

Tussen 14 en 16 oktober '14 namen de Duitsers Brugge, Zeebrugge en Oostende in.

Voor de bevolking kwam er hulp van een centraal comité voor hulp en bevoorrading. Dankzij Amerikaanse hulp kon men vanaf 22 oktober 1914 vooral in de steden het leed van de bevolking verzachten!

Van 19 oktober tot 22 november 1914 heeft de 1ste slag om Ieper plaats, tussen 30 oktober en 18 november 1914 spreken we van de Slag aan de IJzer. Omdat de Belgen de IJzervlakte onder water konden zetten was de Duitse opmars gestuit. Daarna groeven de legers zich in en leverden gedurende 4 jaren een loopgravenstrijd.

§

Oorlogspoëzie

De Eerste Wereldoorlog heeft gezorgd voor een overvloed aan oorlogspoëzie, niet alleen in het uitgestrekte Engelse taalgebied, maar ook in taalgebieden van de vele oorlogvoerende landen! Het leek alsof iedereen die een pen kon vasthouden dat onderwerp ter sprake wilde brengen. De totale hoeveelheid aan de oorlog gewijde verzen is moeilijk te schatten, maar het zijn er zeker meer dan één miljoen! Dat **betekent zo'n 645 gedichten voor elk van de 1560 dagen dat die oorlog geduurd heeft: een stroom van haatgedichten, offergedichten en rouwgedichten.**

Het meest bekende oorlogsgedicht is zeker In Flanders Fields van John McCrae. In het Nederlands klinkt het zo:

In Vlaanderens velden bloeien de klaprozen
Tussen de kruisen, rij aan rij,
Die onze plek aangeven.
En in de lucht
Vliegen leeuweriken,
Nog steeds dapper zingend
Ook al hoor je ze nauwelijks
Te midden van het kanongebulder
Aan de grond.

Wij zijn de doden.
Enkele dagen geleden
Voelden we nog de morgendauw
En keken naar de zon,
Die in rode gloed onderging.
Wij beminden en werden bemind.
Vandaag
Liggen wij in de velden van Vlaanderen.
§

In al de gemeenten zijn de verslagen vanaf augustus 1914 zeer summier. Westerlo heeft waarschijnlijk de **verslagen 'later' ingeschreven, waardoor we toch enkele feiten kunnen achterhalen. De Burgerlijke Stand** was ook slachtoffer van de grote chaos. De meeste soldaten, die het leven lieten, werden niet ingeschreven. Diegene, die toch ingeschreven werden, zijn op een later tijdstip dan de werkelijke feiten genoteerd. **Daardoor zijn er ook wel wat 'missingen' betreffende die juiste data mogelijk.**

§

Uit het gemeentearchief:

Oktober en november 1914:

Tongerlo: -Nieuwe belastingen worden goedgekeurd, 3 opcentiemen van 1915 tot 1919 om de nood te lenigen. 10 opcentiemen op de grondlasten voor de volgende 10 jaar. Men voorziet ook **een lening bij het Gemeentekrediet, groot naargelang de noden...**

-Men legt de broodprijzen vast; roggebrood 0,28 fr/kg, mengeling rogge- en tarwebrood 0,04 fr/kg. Er mag geen brood meer uit de gemeente gevoerd worden. Elke landbouwer met minstens 4 koeien moet 50 kg zuiver en gedorst koren per koe in voorraad houden voor eventuele levering aan de gemeente. Bij opeising mag maximum 24 fr. per 100 kg gevraagd worden.

Zoerle-Parwijs: -De prijzen van het brood worden vastgelegd. Roggebrood maximum 0,28 fr/kg, brood van rogge gemengd met tarwe 0,06 fr/kg. Het brood mag niet verkocht worden buiten de gemeente- of parochiegrens. Landbouwers met minstens 4 koeien worden verplicht om 50 kg/koe gezuiverd en gedorst koren ter beschikking te houden. De vaste prijzen hiervoor bij eventuele opeising zijn: 24 fr/100 kg.

-Men gaat een lening van 2000 fr. aan bij het Gemeentekrediet, voor de wedden, de vergoeding aan soldatenfamilies, het aankopen van voeding voor de bevolking, de toelagen aan het Bureau van Weldadigheid en de Onderstand van de onvrijwillige werklozen.

§

Briefwisseling tijdens W.O.I

Briefwisseling met en van soldaten aan het front, lukte in het begin van de oorlog nog vrij vlot. Tijdens de bezetting legden de Duitsers aanvankelijk het postverkeer volledig stil, maar ze zagen spoedig in dat burgerpost noodzakelijk was om de economie te laten opleven.

Maar de post werd streng gereguleerd! Alle brieven moesten in een open omslag! Censurdiensten alom: Antwerpen, Mechelen, Turnhout.

Internationale post passeerde de censurdiensten van Aken en Keulen en mocht alleen naar landen die NIET met Duitsland in oorlog waren (o.a. Nederland).

§

*Prins Charles de Merode (1887-1977),
burgemeester van Westerlo tijdens de
Eerste Wereldoorlog.
(burgemeester van 1913 tot 1946)*

Rode Kruisarmband gebruikt door ambulanciers en aalmoezeniers. Ook priesters maakten in onze dorpen, in de begindagen van de oorlog, gebruik van zulke armband.

7 december 1914:

In de 'Gazet van Antwerpen' lezen we dat er een Duitse soldaat verdronk in de Wimp. Hij was in het water gesukkeld tijdens het vissen. Vissen op de Wimp? Ja dat kon toen!...

In de bezette gebieden voerden de Duitsers een eenzelveigheidskaart in. Aanvankelijk was die enkel nodig als men zich per fiets wilde verplaatsen van gemeente tot gemeente. Vanaf 20 november 1915 was de verplichting algemeen. In bijna elk dorp kwamen er fotografen! Op de gemeentehuizen zag men dit met lede ogen aan. Opnieuw extra werk!

§

December 1914:

Westerlo: -Brief van de burgemeester aan de bevelhebber van de Duitse troepen in Westerlo: **'Mr de Bevelhebber,**

Ik denk U te mogen verslag geven over den uittrek der paarden die in mijne gemeente geschiedde op maandag 30 november voor het geheel kanton hetwelk 14 gemeenten begrijpt en zijnde: Eynthout-Hersselt-Houtvenne-Hulshout-Morckhoven-Oevel-Ramsel-Tongerloo-Vaerendonck-Veerle-Vorst-Westerloo-Westmeerbeeck en Zoerle-Parwijs.

De uittrekking begon ten 10 ure en duurde tot tegen het vallen van den avond.

Vele honderde paarden werden aan de Commissie voorgesteld en elk paard was, buiten den leider, nog van andere mannen elke familie vergezeld. Menige andere personen die met de merkzaamheden geen belang hadden, waren, zelfs van de aangrenzende kantons, opgekomen, zonder zulks had kunnen voorzien worden.

Die overdreven toeloop van volk was buiten mijne weet en buiten ieder weet mijner gemeente, gebeurd en zoo hiervan iets ware voorzien geweest zouden voorzeker strenge maatregelen daartegen zijn genomen geworden. Nochtans het groot getal personen was daar en mijn politie, samengesteld uit twee veldwachters en vijf nachtwakers, deden met hulp van drij duitsche soldaten, op mijn verzoek ter ondersteuning bijgevraagd, alsmede de veldwachters der omliggende gemeenten, al het mogelijke om de orde gedurende den ganschen dag onder het volk te houden.

Nabij de gendarmerie, tijdens bij het wegrijden der paarden, ontstond een zeker gewoel waartegen de bijgekomen politie onmiddellijk handelde, zonder evenwel tot eene aanhouding te hebben kunnen overgaan, door de invallende duisternis belet. Het gewoel, hetwelk ik ten zeerste betreur, was aanstonds gestild en was door een vreemd gespuis verwekt, welkers eenzelveigheid of hun verblijf niet is te kunnen vaststellen. Onmiddellijk deed ik de drankhuizen sluiten en op 10 minuten was het volk uit het dorp verdwenen.

In allerlei samschelingen van eene menigte volk, ontmoet men van die haastig voorbijgaande woelingen die doorgaans niets erg inhouden en door een streng woord worden gedempt zoo als hier het geval is geweest.

Ik durf U te verzekeren, Mr. de Bevelhebber, mijnen plicht ten volle gekweten te hebben. De bevolking mijner gemeente leeft ook steeds in de vreedzaamste betrekkingen met de hierverbleven hebbende en nog verblijvende Duitschen troepen.

In de hoop dat U mijn gevoelen ten volle zult deelen heb ik de eer, Mr. de Bevelhebber, U de verzekering mijne hoogachting aan te bieden.

De Burgemeester, Graaf de Merode Westerloo'

-De gemeente kreeg, samen met 10 andere gemeenten van het kanton, een boete van 3000 fr. voor de ordeverstoring. 1000 fr. had men onmiddellijk moeten betalen. De burgemeester vroeg een kwijtschelding **van de rest van de boete. Zo kan 'onze arme gemeente' het geld besteden ter ondersteuning van de 'noodlijdenden'.**

-De burgemeester vraagt zo ook aan het provinciaal bestuur om hulp aan de gemeente in nood. Men vraagt 1 fr. per inwoner, dus 4000 fr. in totaal. Dit om soep te kunnen uitdelen aan de arme schoolkinderen en de families te ondersteunen die geen werkloon hebben gehad uit het 'walenland' en daardoor in grote ellende verkeren.

Tongerloo: -262 onvrijwillige werklozen omdat ze niet naar het Walenland konden. Ook de werklie-den uit Tongerlo in de fabrieken in Olen, Overpelt, Lommel en Balen konden niet aan het werk omdat de fabrieken stilliggen. 2400 inwoners uit 414 gezinnen zaten zonder tarwe of meel! 83 gezinnen moesten ondersteund worden.

§

In de periode 1915-'16 publiceerde de Engelse schrijfster Jessie Pope 3 bundels oorlogsgedichten met een hoog patriottisch gehalte. Ook de vrouwen aan het thuisfront moesten hun bijdrage leveren, al was het maar door te wachten en te waken, met breipen of stopnaald in de hand!

*Bij brug of batterij, loopgraaf of stad,
generaal French of Jan Soldaat,
elk vecht met leeuwenhart,
geen die de moed verlaat.
Er zijn er die staan en er zijn er die vallen
Maar in 't koor zingt iedereen mee
Dat lied dat echoot bij ons allen:
Ontzinkt ons de moed? NEE!*

....

*En het meisje dat is achtergebleven
En de vrouw die haar man heeft zien gaan?
Ja, ook ons is een taak gegeven,
Al is 't waken en wachten voortaan.
Maar we nemen wat komt met fier hart,
Onze breipen en stopnaald doen mee!
En zo doen wij, God geve, ons part!
Ontzinkt ons de moed? NEE!*

§

Aanvang 1915 waren de Duitsers opnieuw op pad met bedreigingen aan de pastoors. Er was namelijk eind december '14 een herderlijke brief van Kardinaal Mercier rondgestuurd die al de pastoors op de preekstoel moesten voorlezen. Die brief was volgens de Duitsers opruiend en dus gingen ze overal de pastoors afdreigen hen de brief onmiddellijk te overhandigen en de inhoud niet voor te lezen op de kansel. Zelfs het bestaan van de brief mochten de pastoors aan hun parochianen niet meedelen. In de parochie Tongerlo had de pastoor de brief onmiddellijk overgeschreven, zodat hij de originele brief op 4 januari om 10.00 uur zonder problemen kon meegeven met de Duitse opeiser!

De tramlijn Westerlo-Aarschot kon vanaf het begin van de oorlog maar zeer onregelmatig gebruikt worden. Pas op 11/02/1915 was er opnieuw een geregelde dienst. Echter niet voor lang! Op 14 september 1915 kondigden de Duitsers aan dat ze de lijn zouden opbreken!

§

Uit het gemeentearchief:

Januari 1915:

Oevel: -Het gemeentebestuur vraagt aan het provinciaal hulpcomité 2300 kg bloem voor zijn 1342 inwoners.

-Er zijn geen werklozen vermits allen tewerkgesteld zijn in de landbouw.

-Onder Oevel werden geen soldaten gedood, en er is niemand in gevangenschap.

Westerlo: -Brief van de burgemeester aan de voorzitter van het nationaal hulp -en voedingscomité: Op 27-09-1914 sneuvelde opperwachtmeester Emiel Cyrille Jacob tijdens een schermutseling met Duitse troepen. Hij laat een vrouw (Maria Ludovica Octavia Gooris) en twee kinderen na (geboren in 1900 en 1905). Het gezin heeft de gendarmeriekazerne moeten verlaten en huurt een kleine woning. Aangezien zij geen bron van inkomsten hebben, bevindt de familie zich in nood.

-Ook vraagt de burgemeester aan het provinciaal voedingscomité 800 fr. per week voor de voeding van **de "behoefte bevolking". 300 personen die voordien in de fabrieken en in Wallonië in de landbouw de kost verdienden, zijn nu van alle middelen beroofd en moeten rekenen op liefdadigheid.** De middelen van het armbestuur zijn uitgeput.

Zoerle-Parwijs: -De leden van het hulp- en voedingcomité zijn; M. Vloebergs-burgemeester, Baron L. Gilles de Pélichy-rentenier, Isidoor Panen-landbouwer, F. Moons-schrijver, Edward De Ceuster-molenaar en F. Helsen-schatbewaarder.

§

Heden den vijftiende Februari 1915. Ik ondergetekende Demeyere Cyriel, brigadier-veldwachter en politieagent te Westerloo, behoorlijk beëdigd, bevestig het volgende onderzoek gedaan te hebben in de Vlaamsche taal: Verschijnt heden voor mij den genaamde Onzia Vital, nachtwaker, wonende te Westerloo, die mij de volgende verklaring doet:

Op 14 februari 1915 om 11 $\frac{3}{4}$ ure bemerkte ik van aan de gendarmerie een lantaarnlicht, dat bewoog en zich verwijderde in de richting van de Marly. Ik besloot mij er naartoe te begeven. Aan den omdraai van de Marly bewoog het in de richting van de Marlybrug en was dan plots verdwenen in de pikdonkere nacht. Ik spoedde mij in die richting en opeens verscheen het licht terug in de andere richting, achter het magazijn van de Marly, doorheen de dreef naar de Nieuwstraat. Ik was verplicht te lopen om het dwaallicht te kunnen naderen, wat mij eerst gelukte op het Sneeuwbosje. Op mijn bevel van "Halt!! Wie daar?" stopte een voetganger en ik herkende hem voor Van de Velde Jozef, bijgenaamd "De Krol".

Op mijn vraag: "Gij daar weer! Vanwaar komt ge met die lantaarn?" verklaarde hij 'volk' weg gedaan te hebben. Ik gaf mijn gedacht erover dat ik het wel aardig vond hem in het holst van de nacht in een echt hondenweer zoo bereidwillig te vinden van volk te vergezellen en dat ik het wel zonderling vond hem daarvoor zulken aardigen toer te zien maken.

Hij scheen mij zeer verstoord over deze opmerking.

"Vital" zegde hij, "ik zou gaan oppassen met die lichtjes, want ze worden het hier moede. Den eene of den anderen dag zullen ze u achter hoek of kant eenen kwade slag geven!"

Ik liet hem ook opmerken dat ik lichten zal volgen als ik het nodig vind en aanhouden die mij verdacht voorkomen. Ik liet ook opmerken dat het voor zijn persoon niet meer paste om na 10 uren 's avonds op de straat te loopen.

Daarop zegde Van de Velde: **"Van waar krijgt ge die orders? Van niemand anders dan van den Duitsch zeker? Zijt maar voorzichtig, want als die weg, zijn zou het misschien gansch anders kunnen draaien. Dat zal met u allen zoo schoon niet blijven gaan, en ziet maar toe dat ze ook uwe huizen niet boven uw hoofd afstoken!"** Toen vertrok hij in de richting van zijne woning.

Van de Velde Jozef, bijgenaamd "De Krol" oud 26 jaar, handwerker, wonende te Westerloo, Nieuwstraat, verklaart: **"Ik beken op 14 februari 1915 rond 12 uren 's nachts met eene lantaarn volk vergezeld te hebben tot aan de Marlybrug. Op mijne terugkomst huiswaarts kwam nachtwachter Onzia Vital mij na en zette mij met zijn zaklamp in het licht. Ik herinner mij niet alles wat ik daarop zegde, daar ik wat bedronken was. Het is goed mogelijk dat ik zegde dat het den een of den anderen dag goed zoude gebeuren dat zijn huis in brand stond"**

Waarvan ik het tegenwoordig proces-verbaal heb opgemaakt om gezonden te worden aan Mijnheer de Prokureur des Konings te Turnhout.

Demeyere Cyriel
Brigadier-Veldwachter.

§

Tijdens de oorlog werden er regelmatig opeisingen gedaan: graan, hooi, stro of aardappelen. Er was veel armoede en honger onder het gewone volk. In 1915 eisten de Duitsers ook al de notenbomen met een stam van minstens 30 centimeter diameter op. Ze hadden dit hout nodig om geweerkolven te maken. De stammen van de notenbomen moest geleverd worden aan het station van Westmeerbeek. Van al de geleverde notelaarstammen keurden de Duitsers nog minstens de helft af. Koper werd eveneens opgeëist om er kogelhulzen of obussen van te maken.

§

Tijdens de 1ste Wereldoorlog huisden in de school van de zusters H. Graf te Tongerlo vluchtelingen uit Aarschot en Leuven.

De abdij bracht daarvoor karren met stro aan, en de bevolking van Tongerlo leverde voeding en fruit. De zusters vertrokken naar Turnhout en van daar naar Dongen in Nederland. Na twee maanden keerden zij naar Tongerlo terug. In de huishoudschool bleven vluchtelingen wonen tot het einde van de oorlog. In het patronaat werd elke dag schoolsoep bedeed die in de abdij en bij de zusters werd klaargemaakt. In 1914 werd Zuster Clara verkozen tot priorin en vertrok naar Turnhout. Zij werd in Tongerlo vervangen door Zuster Damiënne en de klas van kleine meisjes werd overgenomen door Zuster Pascale.

§

Uit het gemeentearchief:

Februari 1915:

Oevel: -Gemeente gaat leningen aan bij burgers. Bij F. Van Bael, onderpastoor, 1100 fr, F. Wouters, landbouwer, 1000 fr, K. Van Leufelen 1000 fr. en bij Victor Mertens, schepen, 1000 fr.

Tongerlo: -Alle uitvoer van koren of aardappelen werd verboden. De gemeente kan opeisingen doen: hiervoor zou maximum 35 fr/100 kg voor het koren en 10 fr/100 kg voor aardappelen betaald worden. Het brood moet de naam van de bakker dragen (initialen) en de bakkers moeten een lijst aanleggen van hun klanten met vermelding van wat ze kopen.

-Schooljaar '14-'15: 81 jongens in het centrum, 48 jongens en 46 meisjes in Oosterwijk, 78 meisjes in de aangenomen school in het centrum.

Zoerle-Parwijs: -Alle uitvoer of verkoop van koren en aardappelen is verboden. Indien de gemeente opeisingen doet is de maximum prijs; 35 fr/100 kg voor koren en 10 fr/100 kg voor aardappelen. Dit reglement vervangt het vorige van 18/11. De prijs van roggebrood is 0,39 fr/kg en het brood moet de naam van de bakker dragen.

Westerlo: -Minst benodigde hoeveelheid; olie: 900 liter per jaar, vetten: 500 kg per jaar, smeerolie: **71 liter per maand (fabrieken, molenaars, landbouwers, eigenaars van 'velos')**.

-Het kanton Westerlo (14 gemeentes) is niet meer in staat (eerstdaags) haver, hooi en stro te leveren voor de paarden die in de gemeente ingekwartierd zijn. De gemeenten hebben tijdens de **doortrek van de Duitse troepen namelijk veel geleden door de vernieling van de oogst 'te velde'**. In verschillende gemeentes van het kanton verbleven een aanzienlijk aantal paarden. En er zijn al heel veel opeisingen gedaan. In Westerlo verblijven al lange tijd een 40-tal paarden.

'Deze verklaring dient als geloofwaardig gehouden te worden door de onmisbare zorg voor de nodige zaaihaver en ten einde ook aan de paarden der inwoners een gering rantsoen van haver te kunnen toekennen teneinde eene mogelijke ziekte, gevolge van ontberingen, te voorkomen.'

-De burgemeester stuurt een emotionele dankbetuiging aan de Verenigde Staten en aan Spanje. De inwoners zagen met **'schrik het ogenblik naderen'** waarop men in het hart van de winter zonder middelen zou vallen. Dankzij de hulp van de VS en Spanje heeft men aan de armsten kledij kunnen uitdelen en is er een voorraad brood voorhanden. Met de hulp die men nog beloofde zullen de 350 werklozen van de gemeente niet van de honger moeten omkomen. **'Nooit zal zulke weldaad vergeten worden, maar steeds diep in ons geheugen en in ons hert geprint blijven.'**

Maart 1915:

Westerlo: -170 families werden geholpen, aan 5,30 fr. per maand.

-Aantal landbouwwerklieden, knechten, boerenmeiden: 400. Aantal kleine landbouwers met ten meeste drie koeien: 250. Aantal leden van hun families: 1400.

-Inenting tegen de pokken in 1914: geboorten 153, beneden het jaar: geen, van 1 tot 10 jaar: 98.

Heringeënt: geen.

-Agenten in dienst: Demeyere Cyrille en Lavers Louis, brigadier-veldwachters van eerste klas. Derboven Jozef, Onzia Vital, Kerkstoel Petrus, Leemans Alfons en Moens Evarist, nachtwakers. Van Looy Jozef, Pelgrims Jozef, Saelen Louis en Saelen Corneel, boswachters.

Zoerle-Parwijs: -De gemeenteschool telt 39 jongens, de aangenomen school telt 28 jongens en 69 meisjes.

-Ze sluiten aan bij de Intercommunale aankoopmaatschappij voor hulp en voeding van de gemeenten van het kanton.

April 1915:

Oevel: -Heeft 12 werklozen. Er zijn geen buitenlanders in het dorp.

Westerlo: -Er wordt in een brief verwezen naar Fransen en Engelsens, waarschijnlijk buitenlanders die in Westerlo verblijven:

Fransen: De gezusters Heberlin, geboren in Colmar-Elzas: Catharina Augustina Carolina op 20 juni 1852 en Louisa Bertha op 23 november 1845.

Engelsen: Davis James Henry, geboren in Dülmen Westphalie op 18 augustus 1880, zijn vrouw Spruyt Maria Carolina, geboren op 28 februari 1879.

-De in het verleden voor landloperij veroordeelde Thomas Van Lommel is terug in de gemeente en hij zorgt voor onrust. Hij drinkt te veel, bedreigt mensen en stichtte zelfs brand aan de woning die hij op kosten van het armenbestuur bewoont. Hij werd al eens opgesloten in het gesticht van Merksplas. De burgemeester vraagt aan de procureur des konings om dit opnieuw te doen.

-De gemeente vraagt aan het kerkbestuur of er een gracht mag gegraven worden van 4 meter breed schuin door het perceel weide gelegen tegen de Kleine Laak nabij het dorp. Men hoopt zo de afloop van de Kleine Laak te verzekeren. Zo kan men ook nuttig werk laten verrichten door de (vele) werklozen in de gemeente. Men wil blijkbaar water in rechte lijn uit de Grote Nete aftakken om zo de afloop van de Laak te verzekeren.

Zoerle-Parwijs: -Juffrouw Maes, rentenierster, reclameerde op de verhoging van haar belastingen. Volgens de gemeente is de belasting van 15 fr. niet te hoog, dus klacht afgewezen.

Tongerlo: -Opmerkelijk dat vanaf hier baron de Trannoy als raadslid vermeld wordt.

Burgemeester: P. Maes. Schepenen; A. Van Hove en J. Wendelen.

Raadsleden; F. Vranckx, J. Gielis, J. De Bie, Th. Menten, baron H. de Trannoy.

Secretaris: J. Meir.

Mei 1915:

Oevel: -Heeft geen papiergeld uitgegeven. Er is een geval van typhus in Oevel vastgesteld door Dr. Maes.

Westerlo: -**Kinderen tot 2 jaar, 230. 'Vlottende bevolking', voornamelijk in de hotels: 50.**

-Er werd geen papiergeld door de gemeente uitgegeven.

-Er werd een lijk gevonden, maar niemand in de 10 gemeentes van het kanton heeft deze persoon herkend.

-De Duitse soldaten nemen hun intrek in de huizen die ze willen. De burgemeester vraagt aan de legerleiding of de gemeente hun een logeerplaats mag aanduiden en opleggen.

-In de gemeente werd geen belasting op honden geheven.

-Aantal nijverheidswerklieden en bedienden, 18.

Juni 1915:

Westerlo: -Onderwijzer P. J. L. Onzia is vanaf 01/11/1914 gevlucht naar Engeland. Hij wordt tijdelijk vervangen door J. Vettters.

-De boete van 2000 fr. voor de ordeverstoring is kwijtgescholden. In dezelfde adem vraagt de gemeente de betaling van de paarden die op 30-11-1914 werden aangekocht door de Duitsers.

-Er is geen haver in de gemeente.

-Er is 400 ton hooi, geen hooiklaver en 20 ton vroege aardappelen.

-Er zijn 425 hectaren aan weide in de gemeente.

-De burgemeester stuurt informatie aan de Duitse legerleiding over Duitse begraafplaatsen. Er zijn drie Duitse soldaten begraven. Men stuurde ook een tekening mee van het graf (door M. Van Elst). Deze tekening zit jammer genoeg niet in het archief.

Juli 1915:

Westerlo: -Kosteloos onderwijs: Westerlo: 96, Herselt: 86, Varendonk: 17, Voortkapel: 35 jongens, 36 meisjes, Heultje: 84 jongens, 66 meisjes.

-De veearts bevestigt dat er geen geval van snotziekte is in de gemeente.

-**De 'vaging' (n.v.d.r. het ruimen) van de waterlopen is gedaan en de werken aan de andere lopen zijn bezig (zo goed mogelijk).**

-Leden van het hulpcomité; Erevoorzitter: Graaf de Merode Westerloo, eigenaar. Voorzitter: Raedts Alfons, notaris en vrederechter. Schatbewaarder: Raedts Louis, kandidaat-notaris. Secretaris: Naets Etienne, kandidaat-notaris. Leden: Leflot Alfons - meester schilder, Boogaerts Frans - eigenaar, Poot Henri - vrederechter, De Wever Alfons - koster, De Busser Denis - hoofdonderwijzer, Naets Maurice - ingenieur,

Adriaensen Frans - pastoor-deken van Westerlo, Collet Eduard - pastoor van Heultje, Caers Eugeen - pastoor van Voortkapel.

Augustus 1915:

Westerlo: -Er zijn twee gemeenschappelijke melkerijen in de gemeente. In het gehucht Heultje: alleen voor die parochie. In het gehucht Voortkapel: voor die parochie en een deel van de gemeente Tongerlo.

-Bevolking ongeveer: 4100. Geneesheer: Dr. Verwimp

-Veekadavers worden in de grond gestoken en **'met beer en kalk overgoten'**. In de gemeente is er geen vilbeluik (een inrichting waar dode dieren en dierlijk restmateriaal worden verwerkt).

-Overzicht van soldaten die geïnterneerd zijn in Holland, en hun vrouw;

Berghmans Alfons °Westerlo 10-04-1880, Van den Berg Paulina °Ramsel 25-05-1884.

Boels Jozef °Oevel 18-10-1885, Van de Ven Regina °Westerlo 21-08-1885.

Beyens Jozef °Tongerlo 11-04-1881, Eijckmans Anna Elisabeth °Herselt 31-08-1885.

Dierckx Louis °Westerlo 04-01-1886, Heylen Maria Ludovica °Tongerlo 17-09-1887.

Ruelens Julius Cornelius °Westerlo 14-07-1887, Ryken Amelia °Westerlo 22-07-1886.

Ryken Felix °Westerlo 04-07-1883, Berghmans Maria Catharina °Westerlo 20-02-1882.

Van Calster Louis °Westmeerbeek 14-08-1884, Verwimp C. J. °Herselt 18-04-1884.

Peeters Carolus °Westerlo 04-09-1880, Van den Eynde M. A. °Tongerlo 09-06-1882.

Goovaerts Ferdinand °Westmeerbeek 14-06-1879, Van de Velde J. M. °Herselt 19-03-1881.

Heremans Firmin Karel Louis °Brussel 04-12-1883, Luyten M. Th. °Westerlo 22-07-1889.

De Mesmaeker Jan B. °Brussel 15-08-1892, Van Gestel Maria M. °Herselt 04-01-1894.

Verlinden Frans Jozef °Westerlo 19-03-1880, Tops Maria Josephina °Westerlo 06-08-1877.

Melis Leander °Westerlo 23-01-1885, Verlinden Paulina °Westerlo 03-07-1889.

Van Genechten Jozef °Westerlo 22-04-1882, Steurs Maria R. L. °Tongerlo 04-01-1888.

-Nog altijd 425 ha weide met een gemiddelde opbrengst van 1200 kg hooi per hectare, wat 510.000 kg hooi in totaal maakt. 130 paarden die 4 kg per dag eten, dus die hebben 189.800 kg hooi nodig, 1200 stuks hoornvee die 3 kg hooi per dag eten, dus 648.000 kg hooi in totaal (gedurende 180 dagen). Daar trekt men dan nog iets van af zodat het afgerond verbruik van de gemeente op 500.000 kg komt. De vraag van de Duitse legerleiding was om 300.000 kg hooi te leveren, maar dat zal dus niet gaan gezien bovenstaande berekening.

-De avondschool gaat kortelings aanvang nemen. De gemeente laat Herselt en Varendonk weten dat ze mee moeten betalen voor de kosten van vuur, licht en elektriciteit.

-Er is nood aan geld in kleine munten.

-Er zijn geen autobanden, ruwe gom of gomafval in de gemeente aanwezig. Buiten de autobanden van Gravin de Merode-Westerlo (69 kg), Gravin J. de Merode (128 kg) en Aug. Naets (84 kg)

-4100 inwoners, 3.700.000 kg aardappelooft, 2.400.000 kg aardappelen voorhanden, 2.200.000 kg voor voeding van de inwoners (buiten het vee), 150 hectaren boekweit, 200 hectaren peulvruchten. Geen suikerraap. **288 hectaren 'knollen en geel peeën'**

September 1915:

Oevel: -Heeft 2 windmolens, beide aan de Kruisweg. Molenaars Livien Laenen en Jozef Van Houdt (de eigenaar van deze molen was Victor Swolfs)

Tongerlo: -De Duitse bezetter verplicht de gemeente een ongewapende vrijwilligerspompierkorps op te richten. Daarom koopt de gemeente een brandspuit aan van 1800 fr.

-De gemeente gaat ook een geschenk aankopen en bezorgen aan de invalide soldaat Charles Cuyvers, die blind terugkwam na de gevechten in Luik en Namen.

-De gemeente gaat een lening aan voor 'de duur van de oorlog', 1600 fr. aan 4%/jaar.

Westerlo: -Zaaigerst is **'op den boek gebracht tegen'** 150 kg per ha.

-De gemeente krijgt opnieuw een vraag om hooi te leveren aan de Duitsers, maar laat weten dat er zelfs al hooi te weinig is voor de eigen bevolking. Men zal toch al het mogelijke doen om een voorraad hooi te verzamelen voor het Duitse leger. Dit zal in bussels gebonden zijn en niet geprest, want er is geen *presmachine*. De gemeente moet 300 000 kg hooi leveren, maar krijgt dit niet bij

elkaar. Men kan ten hoogste enkele duizenden kg bij elkaar sprokkelen. Ook moet men 69 000 kg haver leveren. Dit is ook niet mogelijk. Al die haver is nodig voor de eigen paarden.

-De burgemeester laat ook aan de inspecteur der hooiopeising weten dat er te weinig hooi is in de gemeente, maar dat hij zijn best zal doen om toch wat hooi te vinden.

-De leerlingen van Herselt kunnen geen avondschool meer volgen. Waarschijnlijk omdat hun gemeente de kosten voor licht en elektriciteit niet wil (kan) betalen.

-Brief van de burgemeester aan Baron von Bissing, Gouverneur-Generaal. Het gemeentebestuur kwam te weten dat de tramlijn van Aarschot naar Westerlo door de Duitse overheid afgebroken gaat worden. De burgemeester wijst op het belang van deze tramlijn voor de gehele Kempische bevolking. Ze dient voor **'de aanvoer van kolen, meststoffen en allerlei waren'**.

-**De burgemeester vraagt de vrijlating van 'jongeling' Frans Thys °Westerlo 05-01-1895**, zoon van Max Thys. Hij werd door de Duitse wacht opgepakt op 02-02-1915 en opgesloten als **'civielgevangene'** in **Sennelager bij Paderborn (Duitsland)**. **De burgemeester doet dit op verzoek van de 'ongelukkige ouders'**.

In de briefwisseling van de gemeente Westerlo van maart 1920 (na de oorlog) lezen we dat: *Frans Thys, Jan De Vries, Petrus Philips, Camiel Dierckx en Alfons Daems soldaat wilden worden en opgepakt werden aan de Nederlandse grens. Ook werden de burgers Theofiel Derboven, Frans Van Houdt en Frans Van Genechten waarschijnlijk aan de grens opgepakt wanneer zij die illegaal wilden overschrijden.*

-De gemeente gaat de nieuwe opcentiemen nog niet heffen volgend jaar (net zoals men dat dit jaar niet deed), aangezien men toch niet gaat beginnen aan de buitengewone werken die deze heffing noodzakelijk maakten.

-**Onderwijzer Vettters wordt benoemd in de gemeentelijke jongensschool van 't centrum.**

-De gemeente vraagt aan Herselt om voor de bewaking te zorgen van de kasseien die voortkwamen uit de afgebroken tramlijn Aarschot-Westerlo.

-De veearts bevestigt dat er geen snotziekte is in de gemeente.

-Er is sprake van twee molens. Eén in het gehucht Voortkapel, van Joseph Heylen en één in het gehucht Heultje, van weduwe Blockx.

-De burgemeester vraagt de vrijlating van krijgsgevangene Philips Petrus °Westerlo 12-10-1895. Hij zit ook opgesloten in Sennelager bij Paderborn (Duitsland).

-De gemeente krijgt weer een vraag om haver te leveren, maar als men het eigen verbruik tegen de opbrengst afzet, heeft men al te weinig haver voor het eigen verbruik. Dus men hoopt dan ook dat er geen haver moet geleverd worden.

De berekening die de gemeente maakt:

130 paarden aan 920 kg maakt 119.600 kg. 100 hectaren zaaien aan 170 kg per ha maakt 17.000 kg. Dus een totaal verbruik van 136.600 kg. De opbrengst: 100 ha aan 1300 kg maakt 130.000 kg. Dus men heeft **voor het eigen verbruik 6600 kg te weinig...**

Zoerle-Parwijs: **-Een wet op de wettelijke afwezigheid in de scholen wegens 'seizoensgebonden afwezigheden' wordt gestemd. Men moet dit 24 uur op voorhand schriftelijk aanvragen, met reden, naam afwezige en duur van de afwezigheid.** Waarschijnlijk bleef de school anders bijna leeg in **het oogstseizoen...**

Oktober 1915:

Westerlo: -Men vraagt aan de Duitse militaire overheid 12 vaten (ofwel 2 000 liter) petroleum voor de verlichting van de gemeente en **'ten behoeve der troepen in de gemeente ingekwartierd'**.

-De burgemeester stuurt een lijst van haver die kan geleverd worden: 4060 kg door toedoen van veldwachter Lavers en 200 kg door veldwachter Demeyere. In dezelfde brief vraagt de burgemeester de aankoop van haver voor de paardenhouders: 6100 kg voor Lavers en 13.905 kg voor Demeyere. Er zijn 275 werklozen in de gemeente. Er is werk aan openbare wegen, waterlopen en gronden voor 275 arbeiders. 30 werksters in de tapijtfabriek zitten zonder werk. Oorzaak: gebrek aan grondstoffen en handel.

-De gemeente kreeg enerzijds een brief van de veldmagazijninspecteur dat ze 2000 kg hooi moesten leveren op de 12de, maar de dag ervoor kwam een soldaat mondeling zeggen dat de gemeente voorlopig geen hooi moet leveren.

-De vrouw van Louis Eyckmans vraagt of haar man terug naar huis mag komen. Hij zou zwaar gekwetst zijn. Hij is landbouwwerkman van beroep en heeft een kindje, geboren in 1914.

-De totale opbrengst aan koren bij Petrus Gouwkens, landbouwer in Overwijs nr. 237, was 3800 kg. Daarvan heeft hij 1400 kg geleverd (met toestemming van de Duitse overheid) aan Dr. Naets. Van de 2400 kg die er overbleef heeft hij 700 kg gezaaid en verbruikt voor het huisgezin. Dus heeft hij nu nog 1700 kg over.

-De gemeente vraagt aan het Gemeentekrediet of ze een lening kunnen aangaan van 25.000 fr. Men leende sinds het begin van de oorlog reeds 16.000 fr. bij het Gemeentekrediet.

-Er was overeengekomen met de 14 gemeenten van het kanton Westerlo dat men gezamenlijk de kosten van logement van de Duitse officieren, onderofficieren en manschappen die de gendarmerieposten van Westerlo en Veerle bezetten zou te laste nemen. Westerlo zou de betaling voorschieten en de andere gemeenten moeten hun evenredig deel terugbetalen. Dat liep allemaal goed, tot nu. Vorst, Veerle en Ramsel weigeren nu hun deel te betalen, respectievelijk 600, 423 en 429 frank.

-Overzicht van de molens in gebruik in Westerlo:

-Heultje: de windmolen van Blockx-Van Aelten Felix, weduwe en kinderen uit Westerlo, hebben ze zelf in gebruik.

-Voortkapel: wind- en stoommolen van Van Houdt-Liekens, weduwe en kinderen uit Brussel. In gebruik bij Heylen-Van Hoof Jozef, Westerlo.

-De gemeente vraagt of het vrijgegeven veevoeder ook mag gemalen worden. Bv. Cannaerts, Goorheide 27 gaf de volgende gegevens door:

Zaaigraan: 700 kg rogge, verbruik familie: 408 kg rogge, veevoeder: 1800 kg rogge, te verkopen: 1892 kg rogge.

Nu is de vraag of men van die 1800 kg voor het vee, per maand 34 kg voor de familie mag laten malen?

-De brandspuit en de brandslangen van de pompiers zijn in goede staat. Het korps is als volgt samengesteld:

Derboven Jozef: capitein, De Backer Jozef: leutenant, Leclair Jozef: sergeant major, Vertommen Karel: sergeant, Kerkstoel Petrus: caporal-clairon, Van Houdt Louis: caporal, Van Dyck Petrus: clairon, Cools Alfons: clairon, Leemans Felix: pompier, Leemans Felix: pompier (geen typefout, Felix staat er 2x in), Lambrechts Louis: pompier, Verhoeven Louis: pompier, Thys Eduard: pompier, Loock Jan Baptist: pompier, Haeneefstingels Frans: pompier, Wilms Petrus: pompier, Verbinnen Louis: pompier.

-Voor een aantal personen werd een fout gemaakt in het doorsturen van hun totale oogst koren. Men had de oogst per hectare moeten opgeven, maar men gaf de totale oogst door. Hierdoor hebben zij recht op een evenredige aftrek. Het gaat om Vercammen Theophile, De Bie Joseph, Van Kerckhoven Frans, Daems-Thoelen Joseph, Van Bael Aloïs en Verbinnen Karel. Deze laatste is afkomstig uit Herselt. Zijn huis brandde af in de oorlog. Hij heeft zijn land niet goed kunnen bewerken en moet door het armbestuur ondersteund worden. Als afsluiter geeft de burgemeester nog mee dat vele andere landbouwers geen leveringen zullen kunnen doen.

-Er zal eerstdaags 40.000 kg hooi geleverd worden aan de Duitse overheid. Daarmee komt het totaal aan leveringen door de gemeente Westerlo op 140.000 kg hooi. Na deze laatste levering is er geen hooi meer te vinden in de gemeente en kan er dus ook niet meer geleverd worden. Aansluitend geeft de burgemeester nog mee dat Hanssen uit Westerlo ook reeds 20.000 kg hooi heeft opgekocht en vervoerd heeft naar de Duitse troepen in Diest of elders.

-Er wordt een geval van pootziekte gemeld in de stal van de weduwe van Jan Peeters in Strateneynde in Westerlo. De heer Vanheersweyngheles, veearts, verzorgt de zieke dieren. De nodige voorzorgen worden getroffen om de verspreiding van de ziekte tegen te gaan. Het blijkt om een geval van mond- en klauwzeer te gaan.

-Er bestaat geen aangenomen school in Westerlo. Wel drie gemeentescholen en één aanneembare school.

-Er zijn geen ziekten in Westerlo, maar er is wel werkloosheid wegens **'stremming'** van handel en nijverheid in het land en in het landbouwwerk **'ter waalprovinciën'**. De gemeente heeft niet direct een oplossing voor de **'afschaffing of beperking van dien toestand'**. **'Milddadige'** personen en het plaatselijke bestuur verschaffen werk voor herstel wegen en waterlopen. Gemiddeld verleent het armbestuur in vredestdij 7500 fr.

-Voor het begin van de oorlog werd er ongeveer 100 ha haver gezaaid. In 1915 werden verscheidene hectaren minder gezaaid en vervangen door aardappelen of andere veldvruchten om meer voedsel voor de gezinnen te hebben. De vermindering van haver wordt geschat op 30 ha. Sommige landbouwers hebben

hun haverlanden in weide omgezet. En sommigen hadden in de oorspronkelijke berekening de brede **houtkanten verkeerdelijk meegeteld (waar niet gezaaid kan worden...)**. Er werd dit jaar merkkelijk minder geogst dan gewoonlijk. Dit allemaal om de bezetter duidelijk te maken dat er niet al te veel zal geleverd kunnen worden.

-Dierckx Frans, handelaar in de Nieuwstraat is een krijgsinvalide die bij het begin van de oorlog werd afgekeurd. Hij heeft zich bij de Duitse wacht aangeboden. Er zijn ook nog twee verdachte krijgslieden van onze gemeente: Van Thielen Denis, werkman, Heultje 67, artillerie 12de batt. R en Verhoeven J.B. Alfons, werkman, Heultje, 58, 9de Linierregiment. De Duitse wacht en de politie van de gemeente zoeken hen tevergeefs sedert enkele dagen.

-Buitenlanders in Westerlo:

-Davis James Harry, °Dülmen, Westphalen op 18-08-1880 en zijn vrouw Spruyt Maria Catharina, °Westerlo 18-02-1879. Hij is van Engelse nationaliteit. Ze wonen in de Polderstraat 97. (n.v.d.r. Hij was de chauffeur op het kasteel van graaf de Merode)

-Heberlin Catharina Augustina Carolina, °Colmar Elzas 10-06-1852 en Heberlin Louisa Bertha, °Colmar 23-11-1845, zusters van Franse nationaliteit. Zij wonen in de Tongerlodreef 187 (*nu Aldi P*).

-Bij de kerk ligt één Duitser begraven: Heise Henkel Dietz. Het graf werd verscheidene keren voor het Duitse bestuur opgemaakt. Nabij de kerk liggen ook 3 Belgen begraven: Jacob, adjudant van de gendarmerie en twee onbekende soldaten.

N.v.d.r. Er lagen wel 3 Duitse militairen begraven op het kerkhof aan de kerk te Westerlo (zie pagina 39-40).

-De gemeente kreeg weer een bevel tot hooiopeising. Deze keer eist men 180.000 kg. Deze hoeveelheid **'bestaat niet meer'**, omdat er reeds 130.000 kg geleverd werd, een zekere hoeveelheid (naar gewoonte) werd uitgevoerd, een ander deel reeds verbruikt is en door de verslechtering van de Netevallei door de ijzerertsontgraving (wat leidt tot merkkelijk minder opbrengst). De burgemeester vraagt een onderzoek **'waaruit de waarheid dier bevestiging zal blijken'**.

Daarnaast duidt de burgemeester ook op de behoefte aan veevoeder in Westerlo. De redenen zijn: de gronden zijn voor een groot deel niet van die aard om herfstvruchten op te brengen, het gewoon voeder (zemelen, maïsboek, enz.) ofwel te duur is om te kopen of volstrekt niet te krijgen is, dat de weiden dit jaar door de droogte en de mindere bemesting een schrale oogst opleverden.

De Duitse verordening bepaalde **'dat de hoeveelheden die de eigenaar van hooi voor het voederen van zijn eigen veestapel noodig heeft niet zijn aangeslagen.'** De opbrengst van hooi en nagras (toemaat) is amper genoeg voor de veestapel van Westerlo, zijnde 1200 stuks hoornvee, 130 paarden, geiten, ezels, enz. De burgemeester vraagt aan de Duitse leiding om geen hooi meer op te eisen. Dit zou anders een **'ijselijke'** ramp zijn voor de bevolking, in het bijzonder voor de talrijke arme medeburgers, allen kleine landbouwers.

November 1915:

Westerlo: -De zakken koren zijn nog niet aangekomen bij de gemeentediensten. M.a.w. de boeren hebben nog niets geleverd aan de gemeente. Men kan dus ook niets doorsturen aan de bevoegde instanties. Men vraagt aan de persoon die deze zakken koren in ontvangst moet nemen (Vercammen uit Lier) om zelf de zakken te gaan ophalen. Waarschijnlijk zal het niet simpel zijn om dit koren te pakken te krijgen. De gemeente wil wel iemand meesturen met Vercammen als hij dat nodig acht.

-Er zijn geen doofstommen of blinden in Westerlo.

-De burgemeester schrijft een uitgebreide brief aan de Duitse legerleiding over de beteelde oppervlakten. De Duitsers lijken niet al te veel vertrouwen te hebben in de cijfers die Westerlo doorgeeft. De burgemeester zegt dat men niet mag **'steunen'** op de cijfers van zijn voorgangers, want die zijn niet juist. De statistiek van 1910 vermeldt 376 ha aardappelen. Dat is meer dan 1/3de deel van alle akkergronden! (Het **uitroepteken staat letterlijk in de brief**). **'Blijkbaar is die opgave onzin of eene onbegrijpelijke misgreep.'** De statistiek van 1895 geeft 284 hectaren aan, die van 1909 293 ha. Wat zeker is, is dat in 1915 merkkelijk minder aardappelen werden geplant door gebrek aan meststoffen en plantgoed. En ook door de **'stremming'** in de gewone aardappelhandel. De statistiek van 1910 geeft 554 ha weide, terwijl die van 1895 460 ha en die van 1909 455 ha vermeldt, inbegrepen de **'kwachten'** (gebied met een zeer onvaste bodem) en moerassen. De burgemeester maakt zich sterk dat zijn cijfer van 425 ha, zonder deze gans onvruchtbare oppervlaktes, wel degelijk de waarheid is.

Men stuurt weer een brief aan de Duitse legerleiding dat er geen hooi meer voorhanden is, buiten hetgeen noodzakelijk is voor het voederen van de eigen dieren. En die mogen de Duitsers niet in beslag nemen, gezien het besluit van de Gouverneur Generaal, verschenen in **'den landbouwer'**.

-In een bepaalde omtrek van de stallen van weduwe Peeters Jan, in Strateneijnde, heeft iedereen een bericht ontvangen i.v.m. de mond- en klauwzeer die daar werd vastgesteld.

Frans Lodewijckx uit Heultje vraagt een vergoeding voor het afmaken van een 'runddier' in Herenthout dat aangetast was door de pokziekte.

-Men laat weer weten dat het onmogelijk is om nog 70 ton hooi te leveren.

-Onderwijzer Onzia lijkt terug te zijn in de gemeente. Men schrijft in een brief dat hij gevlucht was naar Engeland van 01-10-1914 tot 01-09-1915. Men vraagt zich vooral af hoe men deze afwezigheid moet regelen voor wat de jaarwedde en de pensioenrechten betreft. In een andere brief verwijst men naar het einde van de tussentijdse opdracht van onderwijzer Veters, die Onzia verving.

-Men kreeg nog altijd geen betaling van Vorst, Veerle en Ramsel voor hun aandeel in de bezettingskosten van de gendarmeries.

-Er werd haver geleverd aan de Duitsers: 10.300 kg in totaal. 'Meer haver is hier niet voorhanden' schrijft de gemeente.

-Dr. Verwimp heeft bij Josephus Huyskens, 2 jaar oud, de besmettelijke kroepziekte vastgesteld. Het jongetje is daar aan overleden. Dit is het enige geval dat vastgesteld werd. Er werd een **'gewone aanplakking'** gedaan op de deur van het woonhuis en het huis wordt ontsmet door **'ontsmetter'** Leemans.

December 1915:

Westerlo: -De politie heeft met de **'hulp'** van de militairen gestationeerd in de gemeente 40 ton hooi en 6 ton haver opgespoord. Dit zal eerstdaags aan de Duitsers geleverd worden.

-Er zijn twee bruggen in Westerlo. De brug over de Nete bij de Marly is een vaste brug, gemaakt van steen. De weg erover is een staatsbaan. De brug is ook van de staat, dus het onderhoud is aan hen. Behalve het hout dat er bovenop ligt (tussen de rails van de tram) dat moet onderhouden worden door de eigenaars van de tramlijn. De brug over de Nete in Zoerle is een ophaalbrug. Deze is ook eigendom van de staat en bevindt zich op de baan van Herentals naar Diest.

-278.020 kg aardappelen, 4100 inwoners.

Er is nog 20.000 kg roggestro beschikbaar. Dat is de enige soort stro die bestaat in de gemeente.

§

Alfons Mertens, burgemeester van Oevel tijdens de Eerste Wereldoorlog

Frans Vloebergs, burgemeester van Zoerle-Parwijs tijdens de Eerste Wereldoorlog

Memoires van Franciscus Dierckx (Suske van Charel) uit Westerlo

Onze Mil, Mil van Geen, Camiel Dierckx, was 19 jaar oud toen hij, nu bijna 100 jaar geleden, het moedige besluit nam zich, via Nederland, Engeland en Frankrijk, als vrijwilliger aan te sluiten bij het Belgisch leger achter de IJzer. **Samen met nog andere jongens uit de streek, was hij naar de grens met Nederland getrokken. Zij moesten daar 's nachts in een bepaalde herberg samenkomen. Een smokkelaar (passeur) zou hen daar ophalen en ergens over de grens brengen.**

Maar zij waren verraden, werden door de Duitsers opgepakt en verdwenen voor vier jaar in het krijgsgevangenenkamp van Glashütte-Oldenburg.

Alleen "Pinneken Bran" (Frans Van den Brande) uit Zoerle was, via de schouw van de open haard in de herberg, kunnen ontsnappen en zou later toch nog aan het front geraakt zijn!

Camiel (Camile) is na 4 jaar krijgsgevangenkamp "verarmoeit" teruggekomen, maar hij is voor zijn idealisme en zijn vaderlandsliefde nooit beloond geweest!

Hij leefde als jongman in Westerlo een kalm, rustig, onopvallend, schijnbaar zorgeloos bestaan. Wel dronk hij regelmatig een 'Bock' of 'ne 'Fürst' en rookte zelf 'getrulde' sigaretten.

Later verhuisde hij naar Limburg, naar de boerderij van zijn nicht, Odile Droogmans-Tops. Odile was de dochter van zijn zus Amélie. Er was daar op de boerderij veel werk, altijd wel wat te doen!

Daar is hij ook overleden. (zie ook pagina 96)

Camiel werd, mogelijk volgens zijn eigen wens, in Westerlo begraven. Geen vlaggen, geen Brabançonne, geen nationale driekleur op zijn kist, ook geen oud-**strijderszerk**...

Schril contrast met anderen, die 4 jaar in Holland gezeten hadden of die **'met schop en houweel'** het leger steunden of nog een gemakkelijker taak hadden.

Knipsel uit de memoires van Frans Dierckx.

Deze tekst gaat over de gevangenneming van zijn broer Camiel Dierckx aan de Nederlandse grens. Camiel wilde via Nederland en Engeland ons leger vervoegen.

de duitser kwamen onwacht
binnen na eenige schoten gelost te hebben, armen
onwacht
ambroeg, en zij waren gesnapt, eenen was
in de schouw, kunnen ontsappen, en die

§

Op 4 april 1915 kregen soldaat Jan Vranckx en al zijn kameraden uit de eenheid dit naaizakje, persoonlijk van koning Albert. Dit naaizakje behield Jan gans zijn leven als een souvenir. Hij was er fier op! Een geschenkje van de koning en van de koningin!

ONZE MENSEN LIJDEN HONGER

Haast in elke gemeente werden er, aanvang 1915, comités Hulp en Voeding opgericht!

In Spanje en in Amerika werden steunacties opgezet om voornamelijk de Belgische bevolking te ondersteunen. Een leuze uit Amerika was:

"Eat less wheat, meat, fats, sugar! Send more to Europe or they will starve"

(Eet minder tarwe, vlees, vetten, suiker! Stuur meer naar Europa of anders verhongeren ze)

In verschillende scholen werden er (na de oorlog) klasfoto's genomen waar een kind een lei vasthoudt waarop een bedanking staat aan de gemeente, stad, staat of provincie, die speciaal aan onze gemeentes hulp geboden had. Veel van die hulp kwam hier via Nederland terecht, bijvoorbeeld in de vorm van brood.

Verklaring steun A, B en C:

A: steun aan behoeftige gezinnen in het algemeen.

B: steun aan oorlogsslachtoffers.

C: steun aan werklozen.

Comité hulp en voeding Oevel

<u>Bestuur</u>	<u>Naam</u>	<u>Beroep</u>	<u>Ambt</u>
Erevoorzitter:	Alf. Mertens	zonder beroep	burgemeester
Voorzitter:	E. Verbiest	eigenaar	
Ondervoorzitter:	-		
Schatbewaarder:	J. Verstraeten	pastoor	
Secretaris:	Frans Van Bael	onderpastoor	
Leden:	Alf. Stuyck	handelaar, koster	
	Victor Mertens	zonder beroep, eigenaar	
	Peer Mertens	landbouwer, eigenaar	

Allen waren verantwoordelijk voor steun A, B en C, kleding en voeding, behalve Frans Van Bael, die was niet verantwoordelijk voor voedinghulp.

Uit een brief van 5 maart 1915 leren we dat ze de derde maand aantraden, dus is het comité in Oevel opgericht begin januari 1915. In Westerlo sinds begin april 1915. Voor de andere deelgemeenten van Westerlo moet dit eveneens omstreeks dezelfde periode gebeurd zijn.

Comité hulp en voeding Tongerlo

<u>Bestuur</u>	<u>Naam</u>	<u>Beroep</u>	<u>Ambt</u>
Erevoorzitter:	Prosper Maes		burgemeester
Voorzitter:	Baron de Trannoy	eigenaar	
Ondervoorzitter:	-		
Schatbewaarder:	Louis Wynants		ontvanger armbestuur
Secretaris:	Isidoor Van Dormael	onderwijzer	
Leden:	Joseph Caers	wijnkoopman	
	Joseph Wendelen	koopman	
	Joseph Meir		gemeentesecretaris
	Jacques Moortgat	notaris	
	August Van Hove		schepen
	Louis Mertens		voorzitter armenbestuur
	Edouard Verlinden		voorzitter St.-Vincentius
	Alfons Vranckx		lid van de Boerenbond
	Jan De Bie	landbouwer	
	Theophiel Menten	landbouwer	

Comité hulp en voeding Zoerle-Parwijs

<u>Bestuur</u>	<u>Naam</u>	<u>Beroep</u>	<u>Ambt</u>
Voorzitter	Fr. Lavers	rentenier	
Schatbewaarder	Jozef Helsen	onderwijzer	
Secretaris	Jozef Vaes	werkman	
	later vervangen door Albert De Vries		
Leden:	Frans Vloebergs	rentenier	burgemeester
	Isidoor Panen	landbouwer	gemeenteraadslid
	Jozef Vranckx	bakker	

Comité hulp en voeding Westerlo

<u>Bestuur</u>	<u>Naam</u>	<u>Beroep</u>	<u>Ambt</u>
Erevoorzitter:	Graaf K. de Merode	zonder beroep	burgemeester
Voorzitter:	Alfons Raedts	notaris	schepen
	later vervangen door Alfons Leflot		
Ondervoorzitter:	Alfons Leflot	meester-schilder	
Schatbewaarder:	Louis Raedts	kandidaat notaris	
Secretaris	Etienne Naets	notaris	
	later vervangen door Louis Van Henkelen, deurwaarder		
	(Etienne Naets ontvluchtte het land om dienst te nemen als oorlogsvrijwilliger)		
Leden:	Frans Adriaensen	pastoor-deken van Westerlo	
	Frans Boogaerts	winkelier	
	Eugène Caers	pastoor van Voortkapel	
	Eduard Collet	pastoor van Heultje	
	Denis De Busser	hoofdonderwijzer	
	Alfons De Wever	koster in Heultje	
	Louis Dupré	winkelier	
	Karel Meynckens	zonder beroep	
	Maurice Naets	ingenieur	
	Henri Poot	vrederechter	

Steun A, B en C verantwoordelijken: A. Leflot, E. Naets, L. Raedts, E. Meynckens, H. Poot.

Verantwoordelijken kleding: A. Leflot, E. Naets, K. Meynckens, H. Poot.

Verantwoordelijken voeding: L. Raedts, E. Naets, E. Collet, L. Dupré. De gezusters A., Fl. en J. Meynckens, E. en M. Raedts waren bijgevoegde leden.

Vanaf april 1915 vergaderden ze elke donderdag omstreeks 15.00 uur in het gemeentehuis.

Zo gaven ze in april 1915 volgende steun: tarwe en roggebloem, bons voor brood en andere waren. Geen soep of andere steun bij gebrek aan voldoende middelen. Brood werd in het gemeentemagazijn verkocht aan 0,56 frank per kilo. Dit brood kwam uit Holland. Er waren 1210 behoeftigen in Westerlo-Centrum.

Op een totale bevolking van 4030 mensen. Voor april 1915 verkochten ze de waren in het gemeentemagazijn met 2 centiemen winst, die ze dan gebruikten voor andere hulp. Maar omdat de Duitse overheid **die winstname verbood, vroeg het comité meer middelen omdat ze anders niet rondkwamen...**

Kledingstukken die ze ontvingen om uit te delen: 'sargiën' (deken), beddenlakens, overtrekken voor matrassen, kousen, hemden voor mannen, vrouwen en kinderen, kostuums en blokschoenen (klompen).

Het comité kloeg ook aan dat de werkloze Walenmannen niet tot de werklozen (C steun) mochten gerekend worden, zodat die bij hen aanklopten om A steun. (n.v.d.r.: voor C werklozensteun voorzag de overheid natuurlijk andere werkingsmiddelen)

Buiten het comité was er nog het armenbestuur en het St.-Vincentiusgenootschap. Maar dat laatste zat nu ook zonder middelen.

Hulp- en voedingsbonnen

Zo zagen ze er in Westerloo, Zoerle-Parwijs en Tongerlo uit. (afbeeldingen van deze bons komen uit de privéverzameling van Jean Maes. Met dank aan Rudi Dillen. Beiden leden van Numismatica-Herentals)

Tongerlo:

Fraaie beige bons. Eigenaardig is dat de waarde kon ingevuld worden. Afmetingen: 105 X 140 mm. In het stadsarchief van Turnhout bevindt zich een bon met opschrift: **'goed voor twintig cent'**. Op deze bon lees je dan **'goed voor een paar blokken, de voorzitter Baron de Trannoy'**. De voorzijde (rechtse afbeelding) geeft een beeld van de abdij van Tongerlo met de eeuwenoude lindendreef, en daarboven het wapen van de abdij geflankeerd door 2 hoorns des overvloeds. Onderaan het zegel van de gemeente Tongerlo. Rondom al de vlaggen van de landen die voedingshulp gaven. We lezen ook: **'alleen geldig in de gemeente', '1915-1916'**.

'VOOR DE GRIJZE POORT DES KLOOSTERS STAAN DE LINDEN EEUWIGHEUGEND. F. S. DAEMS, LIED DER LINDEN.'

Dit komt uit een gedicht van Norbertijn Servaas Daems, 'Het Lied der Linden', dat hij schreef in 1890.

Op de achterzijde (linkse afbeelding) zien we het **'Hof ter Bruelen'**, het kasteel van baron de Trannoy, dat in die periode pas gebouwd was! De bon was een ontwerp van Jules Ghobert, architect en ontwerper. Hij was de architect van het kasteel van de baron. Ghobert voerde ook regelmatig werken uit voor de abdij.

Westerloo:

Scheurbons van 50 centiem, afmetingen: 50 X 90 mm. Voorzijde: goed voor aankoop van WAREN ter waarde van 50 cent, te halen in het magazijn van het plaatselijk Comiteit en bij de handelaars. Deze bon wordt alleen terugbetaald aan de leveranciers ten burele van het Comiteit, den 10^e, 20^e en 30^e, van 10 tot 11 uren, tot den 15 september (tekst van de blauwe bon, op de groene staat tot den 15 juli). Na dien datum wordt hij waardeloos. HET COMITEIT, Den 1ⁿ Augustus 1916 (tekst van de blauwe bon, op de groene staat den 1ⁿ juni). Opdruk rode C, links verticaal WESTERLOO, en rechts verticaal een volgnummer. Achterzijde: de blauwe bon is blanco. De groene bon draagt hier dezelfde tekst als vooraan, maar in het Frans!

Scheurbons van 2 frank, afmetingen 50 X 90 mm, zoals de vorige. De eerste, de witte bon, bedrukt met

een rode C van 1 december 1916 heeft enkel een Nederlandstalige tekst vooraan, achteraan blanco. De Westelse bons hadden dus elke maand een andere kleur. Juni was groen, juli was geel, augustus blauw en december wit. Ze werden gedrukt door tickets Meurice uit Brussel.

Opmerking bij de bons van Westerlo:

De bons hadden, vergeleken met andere Kempense gemeenten een hoge waarde (0.5 en 2 frank) Normal was dit 5-10-25 of 50 cent samen met 1 frank als waarden.

Zoerle-Parwijs:

Scheurbons van 25 centiem, formaat: 50 X 91 mm. Voorzijde: Nationaal Hulp- en Voedingscomiteit - Onderstand aan behoeftigen en werklozen - Plaatselijk Comiteit van Zoerle-Parwijs. Goed voor aankoop van waren ter waarde van 25 cent. te nemen in de magazijnen van het plaatselijk Comiteit en bij de handelaars. Deze bon wordt terugbetaald alleen aan de leveranciers, ten bureele van het Comiteit tot op 15n Augustus 1916, den 15n der maand, van 4 tot 5 uren in de namiddag. Na dien datum wordt hij waarde-loos. De schatbewaarder, Jos. Helsen. De Voorzitter Fr. Lavers. Links verticaal: Zoerle-Parwijs en rechts verticaal een volgnummer.

In rode kleur overdrukt met C-NH 0.25 VC.

De achterzijde was telkens bedrukt met de Franstalige tekst. Scheurbons van 1 frank hadden zelfde kenmerken zoals de vorige.

Opmerking bij de bons van Zoerle-Parwijs:

De ronde afstempeling van het comiteit was zeer uitzonderlijk!

Algemeen:

Bons met opdruk A waren voor behoeftigen of armen, bons met opdruk C voor werklozen (de C van chomeurs)

Bronzen plakette (19 X 14 cm) als aandenken aan de Amerikaanse Voedselhulp. Deze hulp kwam via de Antwerpse haven (de Duitsers lieten dit toe!) of via Nederland.

1914-1917

Hulde aan de Amerikanen - België ondersteunend

(Vanaf 1917 werd ook Amerika in de oorlog betrokken!)
Schenking aan ons museum van Jozef Goovaerts, Oevel.

Het 'Nationaal Comiteit voor Hulp en Voeding' Westerlo, had als zetel de brouwerijgebouwen van Meynckens, aan de kerk van Westerlo, nu appartementen van Roland Goossens. Ze werden gesteund door de V.S.A., zie de aanplakbrieven op de foto: 'The commision for relief in Belgium'.

Staande vlnr.: Arsène Raedts, Etienne Naets, Theofiel Coomans, Alfons Leflot, deken Adriaensen, brouwer Charel Meynckens, graaf Karel de Merode, notaris Raedts, Sooi Boogaerts van Voortkapel, Vital Onzia, ?, ...Matthys. Zittend vlnr.: (3 dochters van brouwer Meynckens en 2 dochters van notaris Raedts) Augusta Meynckens, Maria Raedts, Jeanne Meynckens, Eugenie Raedts, Flora Meynckens.

§

ONZE JONGENS AAN HET FRONT en verhalen van en over onze soldaten

De dienstplicht in België

Voor 1909 was er de loting, ingericht per kantonhoofdplaats. Met een hoog nummer had men de meeste **kans om er 'niet ingeloot' te worden. Wie een laag nummer trok had 'pech' en moest meestal, al naargelang het aantal miliciens dat een kanton moest leveren, onder de wapens.** Gegoede burgers konden zich dan nog wel vrijkopen, door een plaatsvervanger te sturen. Vanaf 1909 was er nog slechts 1 dienst per gezin, maar na 1913 kwam de algemene dienstplicht.

De werkelijke velddienst was 8 jaar! De ouderen, de militieklassen van voor 1903, werden vestingtroepen. Een militieklas-overgang was er op 15 december, 3 maand na afsluiten van het militiejaar. Dat begon telkens in september.

Wanneer we sommige gemeentelijke of parochiale lijsten van soldaten nakijken, dan valt het op dat men de namen onderverdeeld in 4 groepen:

- 1 soldaten aan het IJzerfront
- 2 krijgsgevangenen (in Duitsland)
- 3 diegenen die in Hollandse kampen zaten
- 4 de gesneuvelden en de vermisten

Men had op die lijsten ook namen van **'gereformeerden'**, die waren afgekeurd voor de actieve dienst. Dit had niets te maken met een eventuele verandering van godsdienst zoals door sommigen gedacht werd! Later gebruikte men, vooral aan het front, de term **'Inapte'** (ongeschikt), Die afgekeurden voor de actieve dienst zaten echter wel achter de IJzer en konden niet weg. Ze werden ingeschakeld als **'travailleur'** en moesten achter de linies de infrastructuur (wegen, loopgraven en dergelijke) herstellen, met schop en houweel!

§

Josephus Nicolaas Warpy

Een schromelijke vergissing!

Toen in 1914 de oorlog uitbrak, was Jef Warpy 24 jaar oud; een stoere, knappe jongeman! Hij werd ingelijfd bij het 2de regiment Gidsen en, fier als een gieter, liet hij zich in gala-uniform fotograferen. De ingekleurde getekende foto vonden wij in 1997 bij zijn nicht Mit Op de Beek-Warpy in de Kolveniersstraat te Zoerle-Parwijs.

De toekomst zag er voor hem rooskleurig uit; de oorlog zou immers *maar efkens duren!* Het viel echter anders uit! Den Duits rukte op van oost naar west; het Belgisch leger - tegen een overmacht van manschappen én wapens-, plooidde zich terug op de IJzeren Muur te Halen bij Diest. Daar kon het Belgisch leger een kleine, maar hevige veldslag in eigen voordeel beslechten: de slag van de zilveren helmen. Tijdens die veldslag werd het paard van Jozef Warpy dodelijk getroffen. Hijzelf ontsnapte op het nipper-tje aan de dodelijke kogels.

Gezien de zware verliezen op andere plaatsen, trok ons leger zich nog verder westwaarts terug. Jozef Warpy passeerde hier door zijn eigen streek en zou in Hulshout nog een praatje gemaakt hebben met Sooike Van Baelen.

Enkele dagen later - op 13 oktober 1914 - werd Jozef Warpy zwaar gekwetst te Merendree (Hansbeke), nu gemeente Nevele. Hij werd overgebracht naar een noodhospitaal in het *Flandria Palace Hotel* te Gent, waar hij 2 dagen later, op 15 oktober 1914, *voor God en vaderland*, aan zijn verwondingen overleed.

En toen gebeurde er een schromelijke vergissing!

Weduwe Stroobants-Venstermans uit Gentbrugge meende tussen de gesneuvelde soldaten haar eigen zoon Denis te herkennen en liet die in Gentbrugge plechtig begraven. Een mooie manshoge grafkapel, met houten zijwanden en vooraan een dubbele deur in glas, werd er ter nagedachtenis van Denis Stroobants opgericht. Binnen in het kappelleke stond er een foto van Denis en een kruisbeeld; er hingen enkele versieringen en devotionalia.

Op het timpaan, de driehoek tussen het dak en het dubbele deurtje vooraan werd met witte verf volgende tekst geschilderd:

Bid voor de
Ziel van mijnheer
Denis Stroobants
Soldaat van het 1ste gidsen
Geboren te Melle den 12de februari 1885
Gevallen op het veld van eer
En overleden te Gent den 15 oktober 1914

De oorlog achter de IJzer duurde nog ruim 4 jaar en met heldenmoed werd op 11 november 1918 de Wapenstilstand gehaald. Onder de gelukkigen die de hel overleefd hadden, bevond zich ook de doodgewaande Denis Stroobants uit Gentbrugge.

Na de roes van vreugde en geluk om zijn terugkeer bij zijn familie, liet Denis Stroobants zich, in soldatenplunje met flink wat frontstrepen, fotograferen naast zijn eigen graf!

In dat graf lag in werkelijkheid Josephus Nicolaas Warpy! Hoe was dit kunnen gebeuren? De gelijkenis tussen hem en Stroobants was **wel bijzonder groot, zeker als je Stroobants' snor wegdenkt!** In de

verwarring door het oorlogsgeweld én de vreselijke kwetsuren is een persoonsverwisseling wel te begrijp-

pen! Waren er toen al metalen identificatieplaatjes in gebruik? Was het plaatje onleesbaar geworden in de strijd? Wellicht, want in het overlijdensregister te Gentbrugge staat een stamnummer genoteerd waarvan het laatste cijfer een vraagteken is! 16698? De verwarring op de dienst bevolking in Gentbrugge moet wel erg groot geweest zijn!

Denis Stroobants werd **"uitgedaan"** (overleden verklaard) op 8 oktober 1914, later wijzigde die datum naar 15 oktober 1914 en werd een sterretje (*) bijgetekend. Dat verwijst naar een in de rand in rood bijgeschreven tekst: **betreft Warpy Joseph Nikolaas geb. Westerloo 2/7/90, gekwetst te Westerloo (doorgehaald!) Mariakerke 13-10-14 en overleden te Gent Flandria Palace Hotel den 15-10-14, begraven te Gentbrugge gemeentekerkhof 1ste reg. gidsen nr. 16698?- wonende te Westerloo (uit zijn dossier weten we dat het stamnummer 16898 moest zijn)*

Na de verrijzenis van Denis Stroobants uit de doden werd het timpaan van de grafkapel met donkere verf overschilderd. Mogelijk is er toen contact geweest tussen de gemeente Gentbrugge en de familie Warpy in Westerloo. Wat moet er gebeuren met het graf van Jozef Warpy? Na overleg met de pastoor van Heultje werd besloten het stoffelijk overschot van Jozef Warpy te laten waar het was! Voorlopig toch!

Op de onderkant van het overschilderde timpaan werd een metalen plaatje aangebracht met de naam J.N. WARPY.

Achter de glazen deurtjes stond nu een foto van Jozef Warpy, in gala-uniform met mantel en muts. Verder stond er hetzelfde kruisbeeld, enkele kandelaars, wat kunstbloemen rechtsboven een knoopwerkje uit wit en zwart touw met wat parels op.

Omdat er bidprentjes van J.N. WARPY bestaan, mogen wij aannemen dat er hier in Heultje een herdenkingsdienst gehouden werd.

Later, in het begin van de jaren 1950, met de herinrichting en de samenvoeging van de militaire begraafplaatsen, kreeg Jan Warpy, de oudste broer van Jozef, een brief van het leger, mogelijk ook van de gemeente Gentbrugge, met de vraag: Wat moet er gebeuren met het stoffelijk overschot van J.N. Warpy? Overbrengen naar het erepark voor de oud-strijders en gesneuvelden te Heultje of naar de militaire begraafplaats van De Panne? Het werd De Pannel Frans en Louise Verhoeven-Warpy uit Oevel, Dolf en Marie Van Rooy-Warpy uit Heultje, Jan en Marie Warpy-Van Eynde uit Heultje, Alfons en Bertha Raes-Warpy uit Aartselaar en Leander (Jaar) en To Warpy-Geeraerts uit Zoerle, allemaal broers en zusters, zijn een tijdje later met het busje van Marcel Warpy (†1996) naar De Panne geweest, op bedevaart naar het graf van hun gesneuvelde broer Josephus Nicolaas Warpy.

De grafsteen van J.N. WARPY vind je op de militaire begraafplaats van De Panne, vlak bij de grens met Adinkerke, in het vak H, nummer 64.

En hoe verging het Denis Stroobants?

Die huwde na de oorlog, op 4 juni 1919 met winkelierster Emma De Jaeger en verhuisde een week later, op 11 juni 1919 naar Ledeberg, Brusselsestraat. Hij overleed te Gent op 10 februari 1936, amper 50 jaar oud.

§

Sus Vercammen (Sus van de Slinke uit Heultje): Vuurkruiser

Kleinzoon Jos Vercammen: *Iedereen dacht dat vava in de oorlog een oog kwijtgeraakt was, omdat hij altijd een zwart lapje voor dat oog droeg of anders een donkere bril. Maar dat was niet zo! Dat hij wat mankte, was wel het gevolg van een oorlogsfeit! Hij had namelijk een schrapnel in zijn been gehad!*

§

Jozef Truyens (de Zwetten Truyen) uit Zoerle-Parwijs

Dochter Stefanie: *Toen thuis het bericht kwam dat zijn broer Louis ge-neueveld was, trok onze va er stillekens vanonder. Zonder tegen iemand iets te zeggen trok hij naar het leger. Blijkbaar wilde hij wraak nemen voor de dood van zijn broer!*

Als wij hem later, zelfs jaren later, vroegen of hij ooit een Duitser gedood had, dan gromde hij iets of negeerde ons. Wij hebben nooit een duidelijk antwoord gekregen!

Zekere dag kreeg Charel Laeremans uit Zoerle in de loopgrachten **bezoek van de 'Zwetten Truyen'**, ook Zoerlenaar en vrijwilliger, die samen met hem via Nederland en Engeland aan het front gekomen was:

- Mag ik ook eens schieten, Charel?
- Nee, joeng!
- Allee, Charel!
- Allee, vooruit dan!

De Zwarte loste daar ineens een streep kogels naar de Duitsers, waarop er onmiddellijk een Duits antwoord volgde. Daar waren ze niet goed van, de Belgen!

Charel Laeremans (Charel van Jef van Mettekes) uit Zoerle-Parwijs

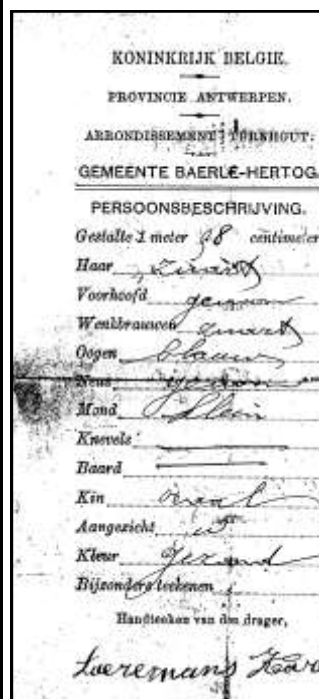
Charel (Karel Franciscus) kreeg in de zomer van 1916 zijn opleiding in Frankrijk. Hij bleek een goede schutter te zijn en kreeg een machinegeweer in zijn handen gestopt; véél te zwaar **voor zo'n lichtgewicht als Charel. Hij sputterde dus wat tegen en kreeg prompt een assistent toegewezen om dat zware ding te helpen dragen!**

Om zijn rantsoen brood 's nachts te vrijwaren tegen de ratten, spieste Charel zijn homp brood met zijn bajonet in een balk boven zijn slaapplaats.
Charel was via Nederland langs Engeland aan het front gekomen.

Charel Laeremans heeft zich blijkbaar nog

al goed kunnen aanpassen aan de situatie aan het front. Hij heeft zeker niet geprobeerd de held uit te hangen, maar hij is ook nooit een **"carottier"** geweest. **Dat bleek na de oorlog niet in zijn voordeel te spelen.** Veel soldaten waren tijdens de oorlog, al dan niet om gegronde redenen, bij een dokter langs geweest. Voor hen was het achteraf niet zo moeilijk om een zekere graad van invaliditeit te bekomen. Voor Charel liep het anders: hij kende geen enkele dokter, en geen enkele dokter kende hem!

De familie Laeremans had zelfs 3 zonen aan het front!

Charel Laeremans had de papieren van zijn vlucht via Nederland steeds goed bewaard!

Louis Laeremans, de zoon van Charel vertelde:

Al vlug vroeg de bezetter de jonge mannen zich aan te bieden op controle te Westerlo. De vrees bestond dat ze zouden worden ingezet om dwangarbeid te gaan verrichten in Duitsland. Vandaar rijpte bij een aantal jongeren het plan om het land te verlaten. De organisatie hiervan werd op touw gezet vanuit de abdij van Tongerlo. En op zekere dag was het zover. De jongens gingen op tocht, richting Holland. Ze stapten per twee om zo weinig mogelijk op te vallen. Deze groepjes lieten er wel op dat ze nog juist in mekaars zicht bleven. 's Nachts werden ze door een smokkelaar de grens overgebracht. Nederland was neutraal, maar liet wel toe dat deze Belgen inscheepten voor Engeland, zogezegd als mijnwerkers. Hun schip kwam daar midden in de nacht toe. De oudsten van deze jongens, waaronder mijn nonkel Louis, hebben Engeland niet eens gezien. Voor het morgen was, waren ze reeds ingescheept voor Frankrijk, om daar hun opleiding te krijgen voor het frontwerk. Mijn vader Charel werd met een groep jongens naar een werkkamp gebracht ten noorden van Londen. Hun werk bestond er in bomen te rooien in die streek. Later is hij in Londen terecht gekomen, waar hij als liftboy in verschillende hotels werkzaam was. Hij probeerde zoveel mogelijk te verhuizen, in de hoop dat de overheid hem uit het oog zou verliezen. Maar in de zomer van 1916 was het toch zover. Hij werd voor opleiding naar Frankrijk gestuurd en trad in het leger op 27-06-1916.

Onze vader was een vaste slaper en die vaste slaper had ook wel eens geluk. Zo is het gebeurd dat hij bij zijn ontwaken moederziel alleen in de abri lag. Zijn medesoldaten kwamen één voor één terug binnen. Er was alarm geweest voor een aanval van de Duitsers. Iedereen (op één na) was ijlings de abri uitgespurt. Gelukkig hadden ze de aanval kunnen afslaan.

Een ander staaltje van zijn slaapkunst heeft hij meermaals aangewend. Wanneer

hij 's nachts voor een paar uur de wacht op moest, durfde hij zijn voorganger gaan aflossen, dan terug naar zijn slaapzak trekken om daarna op de gepaste tijd (zonder wekker) klaar te staan om op zijn beurt afgelost te worden.

Schieten moesten ze regelmatig, al was het maar om een kameraad te helpen die gestraft was en geen soldij kreeg. Deze was dan aangewezen op de centen die hij kon verdienen met het verzamelen van lege hulzen.

Dat er daar vreselijke dingen gebeurden en dat sommige soldaten doodsangsten uitstonden is wel duidelijk. Het gebeurde wel eens dat Charel als getuige gevraagd werd door een medesoldaat, die zagezegd tussen balken van de loopgrachten terecht gekomen was en daarbij zijn been gebroken had. In werkelijkheid hadden ze de jongeman een zak rond zijn been gewikkeld en er vervolgens met een knuppel op geslagen tot het gebroken was. Dit was een kans voor de (on)gelukkige om voor een aantal weken naar Frankrijk te mogen voor herstel.

Gelukkig komt er ook aan minder mooie liedjes een einde. Na de wapenstilstand ging het al marcherend richting Duitsland. Wanneer de soldaten in de nabijheid van hun dorp voorbij trokken, mochten ze even hun familie gaan groeten. Zo kwamen na 4 volle jaren de gebroeders Laeremans apart thuis.

De bezetting van Duitsland zou nog tot een heel stuk in 1919 duren.

Felix Sterckx uit de Balebossen te Heultje

Hier volgt een clandestiene brief van boswachter Frans Sterckx aan zijn broeder Felix (Feel) die in het hospitaal van Vinkem (W-VI.), als verpleger-brancardier gelegerd was. Frans Sterckx was tijdens de oorlog in Heultje boswachter van graaf de Merode en was de vader van wielerkampioen Nest Sterckx.

In dergelijke brieven werden, om veiligheidsredenen, haast nooit namen van personen of plaatsen genoemd! De geadresseerde begreep echter alles!

Den 15 augustus '16

Geliefde broeder,

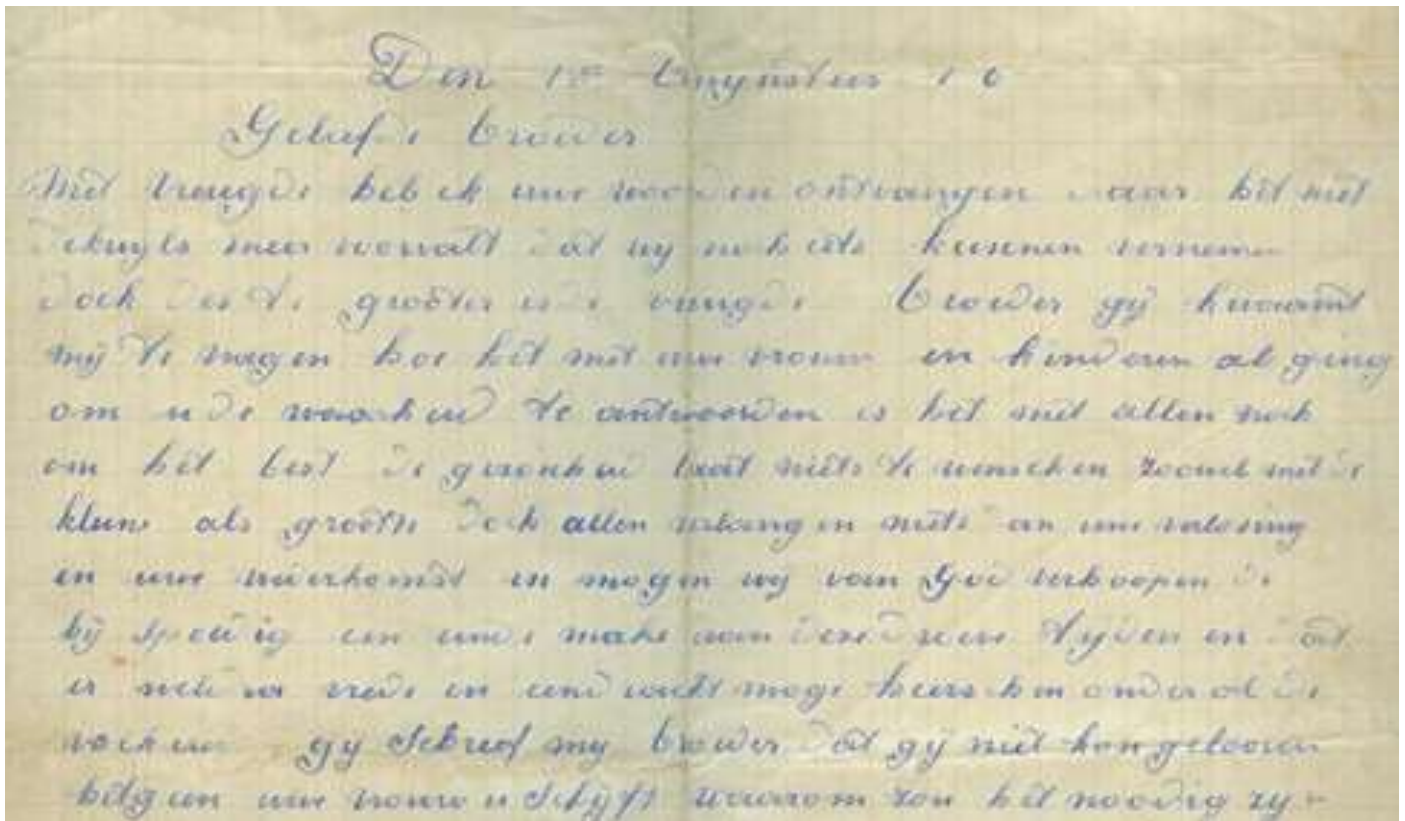
Met vreugde heb ik uwe woorden ontvangen, daar het niet dikwijls meer voorvalt, dat wij nog iets kunnen vernemen, doch des te groter is dan de vreugde. Broeder, gij kwaamt mij te vragen hoe het met uw vrouw en kinderen al ging. Om u de waarheid te antwoorden: het is met allen nog om het best. De gezondheid laat niets te wensen, zowel met de kleine als de grote. Doch allen verlangen niets dan uw verlossing en uw wederkomst. En mogen wij van God verhoppen dat hij spoedig een eind make aan deze droeve tijden en dat er weldra vrede en eendracht moge heersen onder al de volkeren.

Gij schreef mij, broeder, dat gij niet kon geloven hetgeen uw vrouw u schrijft! Waarom zou het nodig zijn in deze droeve dagen nog te liegen? Gij denkt dat er hier grote armoe heerst. Voor sommige mensen is het erg, voor de werkman is hier niets te verdienen, maar voor mensen die twee of drie koeien hebben is het beter dan vroeger! Of toch zeker zo goed!

Hetgeen men moet kopen is drie à vier keren zo duur als vroeger, maar hetgeen men kan verkopen is vijf à zes keren zo duur! Onder andere: de varkens van honderd kilo zijn vijf à zes frank per kilo en soms nog meer! Dus hoeft gij niet meer te denken dat hier gebrek is aan eten. Uw vrouw is juist nog op de boerderij gelijk gij zijt weggegaan. Werk is er teveel; onze vader heeft deze twee jaar meer moeten doen dan het, om zo te zeggen, mogelijk is; maar hij geraakt daar toch door en is altijd content, gelijk gij wel weet!

Uw kinderen maken het zo goed dat gij er niet zult aan verwachten! Anna gaat naar de school: Jef moet helpen werken bij petere, zegt hij en met de twee kleinsten gaat alles naar wens!

Gij liet mij weten dat gij van mij niets meer vernomen had sinds een jaar. Met mij is het niet een klein beetje veranderd! Gij weet welke stiel ik vroeger deed, toen gij nog thuis waart. Daar ben ik al lang vanaf. Gij weet, broeder,

Fragment uit de clandestiene brief van boswachter Frans Sterckx

bij wie ik woonde met mijn vrouw en kinderen...Die is onlangs overleden en ik ben "gelukkig" in de plaats gegaan (n.v.d.r.: als boswachter). Ik heb nu ook twee koeien en daarbij mijn dienst! Dit is al genoeg!

Nu zult gij misschien verwonderd zijn, broeder, dat ik u op zo een aardige manier kom te schrijven zonder iemand te noemen. Dit is té gevaarlijk: de straf is té groot en daarbij onnodig. Mocht gij dit schrijven ontvangen, gij zult wel weten van wie het komt. Dus ga ik nu eindigen en, twijfel er niet aan dat ik u de waarheid schrijf: met uw vrouw en kinderen is alles om ter best, zoals ook met onze ouders en gans de familie. Allen verlangen niets dan uw terugkomst.

Moge God ons spoedig verhoren hetgeen wij Hem nu al twee jaar vragen: dat eindelijk de dag mag aanbreken dat wij opnieuw met malkander mogen verenigd worden.

Een goeden dag van ons allen en bijzonder van mij, uw broeder.

Een goeden dag aan Alfons van Zoel, als het mogelijk is.

-Met de twee kleintjes bedoelde de boswachter Frans (†21/1/1990) en Albertien (†24/9/1985) Sterckx.

-Als hij spreekt over onze 'vader' bedoelt hij stiefvader (Joannes Baptist Van Asten)

-De goedendag aan Alfons van Zoel was voor Felix' kozijn Alfons Sterckx, later horlogemaker te Heist-op-den-Berg.

Felix Sterckx ging tijdens de oorlog op bedevaart naar Lourdes, tijdens zijn verlof aan het front!

In 1917 gingen er, op initiatief van de aalmoezeniers, wekelijks bedevaarten van Belgische soldaten naar Lourdes. Felix moet dus aan één van deze bedevaarten deelgenomen hebben!

Om de vrije tijd te doden gedurende de maanden en jaren dat de frontsoldaten daar achter de IJzer zaten, maakten zij met de beperkte middelen die ze hadden allerhande sierstukjes voor hun achtergebleven familieleden: echtgenote, ouders en kinderen. Zo bouwden sommigen met eindeloos geduld een calvarieberg met kruis, lans en gesel, binnenin een helder glazen flesje van amper 20 cm hoog. Anderen verzamelden obussen, graveerden er allerlei krullen en bloemen op, en om een centje bij te verdienen boden ze die versierde obussen dan te koop aan.

Toen Felix Sterckx uit de brieven van zijn vrouw en broer vernomen had dat zijn oudste dochter al naar school ging, maakte hij voor haar van 2 kogelhulzen een prachtige pen- en potloodhouder, alhoewel er toen haast uitsluitend met lei en griffel geschreven werd. Op de linkerhelft graveerde hij het woord YSER, op de rechterhelft de naam van zijn dochttertje ANNA. Hij heeft jammer genoeg de 2 letters N in spiegelbeeld gezet!

Felix Sterckx overleed op 2 januari 1935 als eerste oud-strijder van Heultje. Zijn vroegtijdig overlijden, pas 52 jaar oud, was het gevolg van de aantasting van zijn luchtwegen door oorlogsgassen. Daarom had hij doornappelzaad meegebracht uit Noord-Frankrijk, want de bladeren van de doornappel zouden de ongemakken aan de luchtwegen verminderen.

Felix Sterckx werd als gewone burger begraven, rechts van de kerk te Heultje; er was nog geen erepark voor de oud-strijders! Pas op 10 augustus 1937 besloot de gemeenteraad van Westerlo een erepark aan te leggen.

Toen het gemeentebestuur aan zijn weduwe Mie Tistjes (Maria Lambaerts) voorstelde om Felix op het erepark te herbegraven, zou zij geantwoord hebben: *Iemand die rust, laat die rusten!*

§

Polderslijk

August Blommé (° Geel, 9 april 1897) schrijft in zijn eigen oorlogsverslag over de mensonwaardige omstandigheden aan het IJzerfront.

De herfst met zijn regen en vochtigheid verandert de Westvlaamse bodem in één vette en kleverige moddermassa. 't Water dringt overal binnen! In de dekkingen, in de loopgrachten! De planken en de wegeltjes verzuipen! Overal vochtigheid! Hiermee begint een nieuwe strijd voor de Belgische piot: de strijd tegen het water!

De loopgrachten veranderen in even zovele vlieten. Tot aan de knieën waden we door het water om de voorposten te bereiken! In de regen en met de voeten in 't water houden we de wacht: urenlang stilstaan, turend door de schildplaten. De dekking is verzopen, het stro verrot! Geen vuur om de doorweekte kleren te drogen! Water boven en water onder de Belgische soldaten! Wat 'n leven!

Veel jongens krijgen koortsaanvallen en verlaten de eenheid voor het hospitaal. Hun gezondheid is geknakt! Voeg daarbij nog de rattenplaag! Die beesten stelen dag en nacht ons doorweekte brood, bevullen de uniformen

met stinkende modder en andere vuiligheid.

*De vaderlandskens waarmee de loopgrachten opgebouwd zijn verrotten helemaal; de aarde verbrokkelt en valt in de loopgrachten! Zonder verpozen moeten wij die, in de plassende regen, herstellen of helemaal terug opbouwen! Dit alles put de frontsoldaat totaal uit! Gelegerd in schuren, die na de aanvallen niet hersteld werden, met gaten waar de wind doorheen huult, kunnen onze jongens hun verkleumde ledematen niet verwarmen! Ze verzuimen **hun lichaam te verzorgen en 't gevolg? Huidschurft!***

Na lang wachten worden er langs het front baden ingericht, waar de aangetaste jongens hun schurftig lichaam kunnen laten verzorgen. Hun kleren worden ontsmet en zelf worden ze met solferbaden behandeld.

§

Nog in 1915 ontvangen de Belgische soldaten aan het front nieuwe uniformen. Het uniform geleet op het Franse uniform; de pet was duidelijk verschillend. Men noemde dit het IJzeruniform! Dit uniform voldeed echter ook nog niet aan de noden van het front.

§

De Schot Charles Sorley studeerde juist voor de oorlog Duits aan de universiteit van Mecklenburg (D). Terug thuis meldde hij zich voor de militaire dienst en op 30 mei 1915 trok hij als luitenant naar het front in Frankrijk en Vlaanderen. Op 13 oktober 1915 werd hij bij Loos (F) door een sluipschutter in het hoofd geschoten. In zijn ransel vond men 16 gedichten, ook dit pacifistische:

Aan Duitsland:

*Jullie zijn blind als wij! Wie doet wie pijn?
En jullie nederlaag wensten wij niet.
Maar beiden rondtastend in eigen schijn,
Struikelen wij, begrijpen we het niet.
Jullie zagen alleen dat groot verschiet
En wij volgden één richting in ons brein
Waarvoor je 't ergste in de ander ziet
Van haat alleen blind tegen blind kunt zijn!*

*We zullen als het eenmaal vrede is
Elkaar weer verbaasd onder ogen komen.
Liefhebbender, minder vooringenomen
Elkaars hand schudden met vergiffenis
Van pijn. Maar nu zijn het nog wervelstormen,
Regen, donder en diepe duisternis.*

Victor Jozef De Ceulaer (° Westerlo 20/7/1891- †Arnhem 1 november 1918)

Victor De Ceulaer is in het begin van de oorlog afgesneden geraakt van het Belgisch leger en kon de grens over naar het neutrale Nederland. Daar is hij ernstig ziek geworden. Met een gesmokkelde briefkaart van 1/10/1918 meldt hij dat hij hoopvol is.

Hiermede bericht ik u als dat mijn toestand tegenwoordig verbeterd. Ik gevoel mij redelijk goed, als ik zo maar mag blijven vooruitgaan, dat ik weer gezond mag naar België gaan, al moet ik hier nog een paar maand verblijven. Afijn, geduld, wij moeten ons maar troosten in ons lot.....

Eén maand later, op 1 november 1918, 11 dagen voor de wapenstilstand, is Victor De Ceulaer in het hospitaal van Arnhem (Holland) overleden. Zijn foto kan je vinden in het hoofdstuk van onze oorlogsslachtoffers, pagina 181.

§

Arnhem 1.10.18.
H. J. Quacht.

Hiermede bericht ik u als dat mijn toestand tegenwoordig verbeterd. Ik gevoel mij redelijk goed, als ik zo maar mag blijven vooruitgaan, dat ik weer gezond mag naar België gaan, al moet ik hier misschien nog een paar maand verblijven. Afijn, geduld, wij moeten ons maar troosten in ons lot. Ik geloof wel dat wij ons langste tijd nu doorgebracht hebben. Wij gaan in de kort naaste toekomst. Nu ik u voortdurend te danken voor de bezoeken dat u mij van tijd tot tijd brengt want het is mijn eenigste troost en te mogen spreken met mijn familie.

Uit het gemeentearchief:

Januari 1916:

Oevel: -35 werklozen.

Westerlo: -In 1913, 1914 en 1915 hebben de volgende 'fooren en markten' plaatsgehad:

-Geen wekelijkse fooren noch markten.

-Een maandelijks veemarkt, de 3de dinsdag.

-Drie jaarmarkten: dinsdag voor St. Maarten, dinsdag voor half vasten en dinsdag voor 'aschdag'.

-Na ondervraging verklaarden de inwoners 3200 kg rapen en 50 kg wortelen in voorraad te hebben.

-Er kan nog 25.000 kg stro geleverd worden.

-Duitse soldaten hebben aardappelen gezocht en gevonden. 17.450 kg werd onmiddellijk geleverd (waarschijnlijk in beslag genomen). De burgemeester kreeg de vraag of de soldaten nog meer aardappelen gaan vinden als ze nieuwe opzoeken zouden doen. Hij antwoordt dat dit misschien mogelijk zou kunnen zijn, maar dat het gemeentebestuur denkt van niet.

-Er zijn 140 werklozen. Men zet zoveel mogelijk mensen aan het werk door het maken van wegen, afloop van water, de nachtwacht en werken aan het kerkhof. Vooral schrijnwerkers, tapijtwevers en hand-schoenmakers zitten zonder werk wegens gebrek aan grondstoffen en onvoldoende verkoop.

-De gemeente stuurt een lijst door van diegenen die weigeren graan te leveren of die te weinig hebben geleverd.

-Zonder de hulp van de soldaten is het voor de gemeente onmogelijk om de landbouwers nog aardappelen te doen leveren. De Duitse soldaten die in Westerlo verblijven, zeggen dat ze geen tijd hebben om mee te gaan. Er moet nog 20.000 kg opgehaald worden.

-Nalatenschap van Ernest Cools, overleden in Duitsland: een geldbeurs, 13,42 mark, 4 notitieboeken, brieven en kaarten (*n.v.d.r. Ernest staat ook vermeld op de grafsteen van Jacob, zie pagina 49*)

-Er staan in de gemeente in totaal 55 notenbomen van minimum 35 cm diameter op 1 meter hoogte.

-De gemeente laat weer weten aan de Duitsers dat er onmogelijk aardappelen kunnen geleverd worden. Men maakt weer een ganse berekening waaruit blijkt dat de gemeente zelf nog aardappelen zal moeten kopen om te kunnen voldoen aan de eigen behoefte. Men vraagt om er rekening mee te houden dat de aardappel voor vele mensen bijna het enige voedsel is dat ze hebben. Men verwijst ook weer naar de onderrichting dat wat de gemeente zelf nodig heeft niet opgeëist mag worden.

Februari 1916:

Westerlo: -De gemeente kan aan de levering van stro geen gevolg geven, men heeft dat zelf nodig!

-Er is een voorraad van 544,5 kg koffie. Echter geen thee of cacao.

-Er worden notenbomen geleverd.

-Het nodige stro van rogge: 285.025 kg, van tarwe: 5800 kg, van haver: 8560 kg en van gerst: 700 kg. Voorhanden stro van rogge: 242.345 kg, van tarwe: 5625 kg, van haver: 9695 kg en van gerst: 700 kg.

-Bemerkingen van de gemeente i.v.m. de levering van graan van 9 landbouwers:

-Turelinckx Frans, Zoerleberg 9, heeft nog niets geleverd. Men heeft 700 kg kunnen vinden. Maar hij zegt niets te kunnen leveren zonder nadeel te doen aan zijn eigen verbruik.

-Aerts-De Haes Matheus, Heultje 23, nog niets geleverd. Men denkt dat hij nog 1000 kg kan leveren.

-Van Kerckhoven Frans, Heultje 33, zou nog 800 kg moeten kunnen leveren.

-Cools Jos, Voortkapel 33, leverde al 600 kg. Men denkt dat hij nog 400 kg zal kunnen missen.

-**Tseyen Frans, Meijerij 128, zou nog 400 kg moeten kunnen leveren.**

-Dillen Jos, Gelendel 169, zou nog 300 kg kunnen missen.

-Janssens S, Goorheide 18, zou nog 400 kg moeten kunnen leveren.

-Van Asten J., Goorheide 29, kan waarschijnlijk nog 500 kg leveren.

-Tops Petrus, Goorheide 38, zou nog 800 kg kunnen missen.

De opgegeven cijfers zijn slechts schattingen.

-Er is geen vlas voorhanden in de gemeente. Al het graan is 'thans gedorschen'.

-Voor de opeising van 'caoutchouc' (niet duidelijk of het enkel om de lijst gaat, dan wel om de effectieve levering van banden)

- Mevr. de Gravin de Merode Westerloo: 5 buitenbanden, 1 binnenband van auto.
- Mejuffr. de Gravin Jeanne de Merode: 8 buitenbanden van auto.
- Dr. Naets: 6 buitenbanden, 9 binnenbanden van auto.
- M. Fr. Dams: 12 velobanden.
- Uit de gendarmerie: 19 buitenbanden en 10 binnenbanden van auto.
- Vetopkoop: Westerloo vraagt aan de burgemeesters van Tongerlo, Oevel, Eindhout, Vorst, Veerle, Varendonk, Westmeerbeek, Zoerle-Parwijs, Herselt en Ramsel om aan de beenhouders te zeggen dat ze het vet elke zaterdag voor 10 uur moeten leveren, niet aan Derboven, maar aan Alfons Leemans, Dorp, Westerloo.
- In februari geslacht: 4 runddieren, 24 varkens en 6 geiten. De varkens en geiten werden in Antwerpen verkocht.
- De soldaten gaan de gemeente helpen met de opeising van het graan.
- Theophile Van Meeuwen heeft bomen geveld in een dreef van 400 meter: 127 bomen met vier werklieden.
- Informatie over geboorten en kindersterfte:

Jaar	Inwoners	Geboortes	Doodgeb.	Overl.	Overlijdens 0-1j	Overlijdens 1-2j	Epid.-ziekten
1911	3964	154	4	86	20	9	12
1912	4007	167	3	55	13	2	3
1913	4039	141	7	57	12	3	2
1914	4100	153	9	53	16	1	0
1915	4100	136	3	53	12	5	0

- Er zijn geen **'beeten'** noch **'raapkoolen'** voorhanden.
- Personen ondersteund voor rekening van de gemeente: 200 (5 geheel, 195 gedeeltelijk). Voor rekening van een andere gemeente: geen.
- De Duitsers vragen weer naar aardappelen. De gemeente laat weten dat er geen voorraad aardappelen is. De gemeente heeft zelf 40 ton aardappelen aangevraagd bij de **'Kartoffelversorgungsstellen'**.

Zoerle-Parwijs: -Prijzen aardappeloogst van 1915, volgens de rassen:
 -Industrie Boules Kruger Magnum Bonum (Florenville-Virton): 11 fr.
 -Magnum Bonum Koning Edward: 10 fr.
 -Rode, Blauwe of al de andere soorten: 9 fr.

- Alles per 100 kg. Indien aangekocht buiten de gemeente mag er 2 fr. bij voor de onkosten.
- Niet zogende varkens verbruiken maximum 3 kg aardappelen per dag.
- Luyten M. zal baron Gilles de Pelichy vervangen. De baron is verhuisd naar Poederlee. Luyten kreeg bij stemming 3 stemmen, Panen Isidoor 2 stemmen en er was 1 wit stembriefje.

Maart 1916:

Oevel: -Alle handel in paarden wordt aan de gemeente gemeld. Regelmatig onderzoekt een veearts **de paarden. De gemeente vraagt aan de boeren wie een "varkensbeer"** wil houden. Niemand meldt zich. De Duitsers eisen 30 varkens, de gemeente kan die niet leveren. Er is geen vlas en geen werk in de gemeente. Opeisingen van aardappelen worden ook afgescheept met de melding dat de opbrengst juist voldoende is voor de eigen bevolking. De aardappelschillen worden gebruikt als veevoer.

Tongerlo: -Carolus August Gielis is gesneuveld. De gemeente zal de uitvaart betalen.
 -De kapel in de Geelsestraat is eigendom van de gemeente, dus moet ze de 200 fr. herstellingskosten betalen.

Westerloo: -Er zijn geen stapels van heidestrooisel in de gemeente. En er is maar net genoeg heide voor het eigen verbruik.

-Er werd geen zaad voor zonnebloemen aangevraagd. Het werd wel bekendgemaakt dat men zaad kon bestellen, maar niemand heeft zich aangeboden. Er wordt slechts bij zeldzame uitzondering hier of daar een zonnebloem gewonnen.

-Demeyere en Lavers, brigadier-veldwachters eerste klas, oefenen de manschappen van de burgerwacht in het stokschermen.

De burgerpolitie werd als volgt ingericht:

-Wijk A: Voortkapel; Smits-Sprengers Frans, Daems-Huyskens Frans, Daems-Schoonheydt Jos, Van Vlerken-Daems Denis, De Winter-Van Vlerken Jos, Leirs-Van Vlerken Petrus, Van den Berghe-Aerts Albert, Derboven-Van Otten Frans, Meulemans-Witvrouwen J. B., Thoelen-Helsen Karel, Huyskens-Aerts Leopold, Melis-Verbraeken August.

-Wijken B en C: Dorp en Gooreinde; Aerts Jos in wijk C, Van Ouytsel in B, Philips Louis in B, De Ceuster Frans in B, Verlinden Frans in C, Milis Corneel in B, Verstappen Leop. In B, Derboven Theophile in B, Vermeulen Alfons in B, Vermeulen Alfred in B.

-Wijken D en E: Heultje en Goorheide; Sterckx-Tops Jos in wijk D, Van Bael Jos in E, Van Kerckhoven Jan in D, Vercammen Jos in D, Vercammen Louis in D, Tops Adrianus in D, Van Rooy Leopold in D, Ooms Frans in D, Aerts Petrus in D, Dens Joseph in E, Naedts-Vleugels Jan in D, Verhoeven Louis in D, Verlinden-Dierckx Jan in D, Eysermans Frans in D, Verlinden-Naedts Karel in D, Proost Joseph in D om beurtelings de nachtronden te doen.

Nadien besliste men van hogerhand om de volgende veranderingen te doen: Agent Leonard Lavers van wijk E moet dienst doen in wijk A. Agent Guill. Van Eynde van wijk A moet dienst doen in wijken D en E. Buiten deze zijn er de twee brigadier-veldwachters Demeyere en Lavers en de nachtwerker Jos Derboven. Zij mogen zich laten vergezellen door anderen, maar die hebben geen rechterlijke macht.

-Slachtvee in februari: 4 jonge runddieren-**'veerzen'**, **2 kalveren**, **14 varkens**, **5 geiten**.

-Opgave van de aardappelen: totaal aantal leden van de gezinnen: 4185. Eetaardappelen 172.503 kg, zetaardappelen 455.656 kg, voederaardappelen 19.611 kg. Oppervlakte te beplanten: 308 ha 18 a 77 ca.

-Al het koren, behalve hetgeen dat voor het verbruik was toegestaan, werd door de politie met de hulp van de soldaten opgehaald en naar het **'oogstbureel'** gezonden. Met medewerking van de opkoper Vercammen uit Lier. Nu is er in de gemeente geen leverbaar graan meer voorhanden.

-De gendarmeriekazerne in de gemeente wordt verhuurd aan het Staatsbestuur voor 2300 fr. per jaar. In 1914 is er 1150 fr. betaald geweest en het jaar 1915 niets. Dus komt de gemeente nog 3450 fr. toe, die ze **'groot van noode hebben'**. De gendarmen van de kazerne bedienen het ganse kanton. De andere gemeenten van het kanton moeten dan ook evenredig bijdragen in de kosten. Maar ze doen dit niet.

-Op de landerijen van Westerlo worden de volgende gewassen geteeld (in hectare, are, centiare): Aardappelen: 308.18.77, Koren: 535, Masteluin: 28, Tarwe: 25, Haver: 80, Gerst: 11, Boekweit: 25, Beeten en raaptollen: 50, Klaver: 84, Beemden (broek): 225, Beemden: 200, Hofvruchten: 20, Totaal: 1591 hectare.18 are.77 centiare.

-**De vragen tot vergoeding voor schade opgelopen door de oorlog werden verzonden. 60 nummers 'min Onzia' (die niet meer in de gemeente verblijft) blijft 59, samen voor 14899,23 fr. 'De lijst in oorlogsschade in minute bewaard.'**

-Er is een discussie tussen het kerkbestuur van de St.-Lambertuskerk en het gemeentebestuur. Het gaat over grond van het kerkhof. Het kerkbestuur wil voor de grond een vergoeding van de gemeente.

-**Er werd een geval van 'krop' vastgesteld door Dr. Verwimp in het huis van Jan Frans De Vrindt**-Belmans, landbouwer in wijk B nr. 233. Er werd een waarschuwing geplakt op de deur van het huis.

-Er is geen heidestrooisel meer over in de gemeente. Al het heidestrooisel dat geproduceerd wordt dient voor het eigen gebruik.

-Er zijn 193 werklozen in de gemeente. De gemeente probeert dit aantal onder controle te houden door werk aan wegen, waterlopen, de nachtwacht en onderhoud van het kerkhof. Er zijn 25 arbeiders zonder werk. Door gebrek aan grondstoffen en onvoldoende verkoop.

April 1916:

Oevel: -7 landbouwers hebben vroege aardappelen geplant. Graanopkoper Vercammen uit Lier heeft met een controleur graan opgehaald bij de boeren. 4954 kg was door de gemeente opgestuurd. De onkosten, voor de huiszoekingen samen met veldwachter en burgemeester, van 3 frank worden door de gemeente teruggevorderd. De boeren hadden 1900 kg vrijwillig geleverd!

Westerlo: -Het aantal aanplanten van vroege aardappelen wordt op 75 velden geschat. Aardappelschillen worden vooral aan de geiten gegeven en ook wel aan de varkens. Dit laat men weten aan de *Zivilkommissar* in Turnhout.

-De gemeente vraagt of het toegelaten is om 50 kg aardappelen te versturen vanuit Westerlo naar gravin de Merode Westerlo, die in Brussel verblijft.

-Er bestaat nog altijd geen vlas in de gemeente.

-Er is sprake van twee fabrieken: Maison de Blanc, Steenweg 179 in Tongerlo (meubelen) en H. Elisabeth, Bist 297 (tapijten). In de eerste fabriek werkt normaal gezien 30 man, nu 20. In de tweede normaal gezien 40 vrouwen en nu geen, omdat er geen grondstof of afzet is.

-Van Genechten N. zit in het gevang om zonder licht te rijden.

-In april werden 5 varzen, 2 kalveren, 2 koeien, 29 zwijnen en 1 geit geslacht.

-Er is geen varken gevonden van 'ten minste' 60 kg.

-Er is geen graan meer dat in beslag kan genomen worden. Men verwijst naar de laatste keer dat er graan in beslag werd genomen. Dat gebeurde onder toezicht van militairen.

-Jan Wuyls (Goorheide) kocht een ruïn van 15 jaar oud (vos). Joseph Van Asten (Goorheide) kocht een veulen, een hengst van 18 maanden (licht vos). Petrus Goukens verkocht een paard aan een Lierenaar, en Vital De Kock verkocht ook een paard aan een handelaar uit Mechelen.

Mei 1916:

Oevel: -Er is regelmatig onderzoek naar paardenziektes, motziekte en schurft. Ook is er de melding dat er tot in december 1914 geen postverkeer was.

Westerlo: **-Jos Van Rooy, 34 jaar, Gelendel 161 werd 'bevonden een geweer in huis te hebben'.**

-Er wordt een maalboek gevraagd van 100 bladen voor molenaar Jos Heylen uit Voortkapel.

-Men stuurt een brief aan Vercammen uit Lier dat hij opzoekingen van graan best kan komen doen met de hulp van soldaten.

-De gemeente vraagt aan het Gemeentekrediet een lening van 8000 fr. 'gedurende den oorlog'. De gemeente heeft tot nu, in de oorlogstijd, 16.000 fr. bij hen geleend.

-Benoeming van Lavers en Van Eynde tot hulpagent.

-Slachtvee in mei: 13 varkens, 2 'veersen' en 2 geiten.

-Er zijn geen honingkoekenbakkerijen of suikerbakkerijen in de gemeente.

-De gemeente vraagt aan het oogstbureau of het toegelaten is om maalbriefjes af te geven aan wie niets moeten leveren, wie alles geleverd heeft of diegene wie een deel geleverd heeft.

-Gevolg gevend aan de **'verordening betreffende werkverschaffing aan werklozen'** vraagt de gemeente of men de volgende werken mag laten voortzetten: de vergroting en gelijkmaking van het kerkhof St.-Lambertus in het centrum, werken van afsluiting rond het kerkhof St.-Carolus in Heultje en werken van verbetering en herstelling van openbare wegen en waterlopen in de gemeente.

-Demeyere en Lavers kregen de dienstplaten van hun 'rijwielen' toegestuurd.

-Er wordt op 7 hectare 33 are vroege aardappelen geteeld.

-Er gebeurde een herhaalde opzoeking van aardappelen. Men is deze in elk huis gaan wegen. Enkel wie 100 kg of meer aardappelen had, werd opgeschreven.

-Brigadier-veldwachter Demeyere stuurt de lijst door van de **'moedwilligste personen'** die achterstaan met de levering van koren. Hij stuurt dit naar de provinciale oogstcommissie.

Juni 1916:

Oevel: -De gemeente heeft geen financiële middelen om een brandspuit te kopen. Er is toch geen water en de huizen staan ook te ver uit elkaar. Karel Mannaerts verkocht zijn paard aan handelaar Dierckx uit Turnhout. Hij kocht van hem een ander paard, een zwarte merrie van 19 jaar oud.

Westerlo: -Men vraagt aan de burgemeester van Eindhout om ervoor te zorgen dat J.B. Vleugels met vrouw en kinderen, Thys (achter de Bergen) en J.B. De Hondt met vrouw en dochter niet meer zouden komen bedelen in Westerlo. Anders zal een PV opgemaakt worden.

-De gemeente vraagt aan de burgemeester van Ermeton-sur-Biert om de nodige inlichtingen door te sturen zodat men de overliddensakte kan opmaken van graaf de Villermont, die in Westerlo gevallen is

in 1914. Hij was toen 28 jaar oud. Men vraagt ook zijn graad in het leger.

-Men laat weten dat er in de gemeente geen wilde vruchten langs de gemeentebanen zullen liggen.

-De overlijdensakte van graaf de Villermont wordt opgestuurd naar de gemeente Ermeton-sur-Biert. Met **'franche'** vertaling.

-De volgende personen verkochten een paard: Louis Verboven, een ruin van 2,5 jaar oud (grijs), Frans Dierckx, een ruin van 10 jaar (vos), Frans Valgaeren, een merrie van 10 jaar (bruin) en Livinus Thoelen, een ruin van 16 jaar (vos). Frans Dierckx kocht een bruine merrie van 5 jaar.

-In juni werden 28 varkens, 4 kalveren en 3 veerzen geslacht.

-Men meldt deze maand 145 werklozen. Men zet deze zoveel mogelijk in bij wegenwerken. In de meubelfabriek zijn er 15 werklozen, in de tapijtweverij 80 en in de handschoenenfabriek 12. Wat de oorzaken zijn? **Hier schrijft men letterlijk: 'Het een en 't ander'.**

Juli 1916:

Oevel: -Molenaars moeten hun maalboek goed invullen. Beide molens kunnen op 24 uur elk 600 kg verwerken. De molen van Livien Laenen aan de Kruisweg 21 werd in 1796 opgericht en de molen van Jozef Van Houdt werd in 1879 opgericht.

-Melding dat de gerst tussen 1 augustus en 15 september zal gedorst worden.

Westerlo: -Er zijn geen Oostenrijkse of Hongaarse **'staatsaangehoorigen'** in de gemeente.

-De gendarmeriekazerne is nog altijd door de Duitse troepen bezet.

-Deze maand werden er 11 kalveren, 1 rund en 11 varkens geslacht.

-Het kerkhof in het centrum gaat vergroot worden met 2220 m².

-Er werd geen strooisel of stro door de soldaten gevraagd.

-Er zijn 4100 inwoners in Westerlo, 750 huisgezinnen.

-De gemeente ziet af van een lening van 30000 frank. Men gaat de loonsverhoging van het onderwijzend personeel nog niet doorvoeren en men gaat de toelage aan het weldadigheidsbureau uitstellen en **'handelen volgens de voorkomende omstandigheden'**. Met de winter in aantocht, zal dit slechts een tijdelijk uitstel zijn.

-Aantal inwoners, boeren en commercianten die in 1915 meer dan 10.000 fr. netto winst maakten: geen enkele.

-Overzicht van de molens in de gemeente:

-Blockx-Van Aelten Felix, weduwe en kinderen: een windmolen in Heultje, productie van 10 zakken van 100 kg.

-Heylen-Van Hoof Jozef: een windmolen in Voortkapel, 15 zakken van 100 kg

-Heylen-Van Hoof Jozef: een stoommolen in Voortkapel, 40 zakken van 100 kg

-Jan Verellen, landbouwer op de Brederijt vraagt om 100 kg gerst te laten malen om zijn paard te voeden **'hetwelk kortelings een veulen moet afwerpen'**.

-Het paard van Joseph De Ceuster is ongeneeslijk ziek (een tumor) en zal afgemaakt worden.

-De gemeente laat weten dat er genoeg aardappelen zijn om de inwoners te voeden zolang er geen aardappelen buiten de gemeente moeten geleverd worden.

-De opbrengst van bepaalde gewassen is slecht door onkruid, gekend onder de namen **'kook, schossem en ratelen'**.

-Er gaat van 1 augustus tot 15 september gerst gedorst worden.

Augustus 1916:

Oevel: -Telt 1375 inwoners. De gemeente wenst eventueel chicorei aan de bevolking te verkopen.

-De Duitsers moeten de opgeëiste notenbomen nog betalen. Er is geen koper of tin in Oevel.

Westerlo: -Oppervlakte van het bestaande kerkhof: 38 are 25 centiare, bevolking (die daar begraven wordt als ze komen te overlijden): 2800. Begravingen per jaar: 37, vermeerdering van de bevolking per jaar: 25.

-De toestand van de werklozen is onbekend voor het gemeentebestuur. **'Het lokale comiteit houdt zich uitsluitend met die personen bezig.'**

-Opgeëist door de militaire wacht tussen 08-11-1914 tot 13-01-1915:

9376 kg haver aan 24 fr. per 100 kg = 2250,24 fr.

5792 kg hooi aan 6 fr. per 100 kg = 347,52 fr.

4268 kg stro aan 5 fr. per 100 kg = 213,40 fr.

-De gemeente kocht het 'huis Geerts' aan, bestemd voor het vredegerecht.

-Naar de gendarmerie wordt informatie gestuurd over de melkerijen:

-Voortkapel 'Het Punt', voorzitter F. Engelen, in mei, juni en juli 1916 elk 330 kg boter per maand.

-Voortkapel 'Gelendel', voorzitter Jos Dillen, in mei, juni en juli 1916 elk 270 kg boter per maand.

-Heultje, voorzitter Denis Dewinter, in mei, juni en juli 1916 elk 300 kg boter per maand.

In de toekomst: Het Punt: 300 kg boter per maand, Gelendel: 250 kg boter per maand en Heultje: 275 kg boter per maand.

-Deze maand werden 7 runderen en 23 varkens geslacht.

-Over de werklozen laat de gemeente weten dat ze elk jaar haar gewone werken door hen laat uitvoeren, te weten:

-Het ruimen van de waterlopen: de Wimp 8000 meter, de Kleine Laak 2500 meter, de Laak 7500 meter, Zaartlopen 8000 meter en 25 m andere waterlopen.

-Het opmaken van steenwegen en openbare wegen zoals de Zoerledreef, de Zammelsebaan, de Biststraat en menigvuldige andere banen door de gemeente.

-Ophoging van het kerkhof van Heultje.

-Er werden plakbrieven gehangen over het verzamelen van vruchtenpitten, maar er zijn er geen binnengebracht.

-De gemeente moet nog altijd de kosten van de inkwartiering van de militairen betalen. Deze kosten worden evenredig terugbetaald door de 14 gemeentes van het kanton. Dat gebeurt ook, alleen Oevel weigert nu zijn betaling te doen.

-Vreemdelingen die zich bevinden binnen de gemeentegrenzen:

-Hanssen, Dorp 3, 6 personen.

-Héberlin, Tongerlodreef 187, 2 personen.

-Hoffmann Agnes, gouvernante van gravin Jeanne, Manoir 190, 1 persoon.

-Redemann, Dorp 113, 1 persoon.

-Davis, Kasteel 97, 2 personen.

-Het paard van de weduwe van Jan Van Genechten moest afgemaakt worden wegens ontsteking van het longvlies.

-Er werden 39 bundels gestuurd i.v.m. vaststellingen van oorlogsschade.

September 1916:

Westerlo: -Er moet iets aan de hand geweest zijn met molenaar Jozef Heylen, want de burgemeester stuurt een brief dat zijn windmolen en stoommolen in werking moeten blijven om in de behoeften van de bevolking te voorzien. Hij zegt ook dat Heylen zich zal onderwerpen aan al de voorschriften die hem zullen gegeven worden en die reeds uitgevaardigd zijn. (*n.v.d.r. Misschien hadden de Duitsers Jozef Heylen opgepakt of zijn molens stilgelegd?*)

-Er verblijven geen Roemenen in het dorp.

-Er zijn 641 varkens bij landbouwers die meer dan een hectare bewerken.

-Er zijn geen appels of peren. De fruitoogst is mislukt.

-Het verbruik van elektriciteit door de toepassing van het zomerruur is moeilijk om te becijferen, maar geeft nagenoeg dezelfde uitslag als in de vorige jaren. Aanwenden van het zomerruur in de gemeente is in **de zomer nog aannemelijk, maar door het meerverbruik 's morgens is het wenselijk 'desnoods toepassing te staken met 30 dezer'.**

-Aardappelschillen worden door de landbouwers gebruikt voor de 'mesting der varkens'.

-Van alle landbouwers die meer dan 1 hectare bewerken, werd er 2.510.900 kg aardappelen gewogen. Na **af trek van 108 kg 'per hoop'**; voor het verbruik: 1080 kg per varken en 2000 kg per hectare voor het planten, genomen aan 175 kg per are opbrengst.

-Deze maand werden er een rund, 2 kalveren, 2 veerzen en 35 varkens geslacht.

-Er werd 74800 kg aardappelen geleverd in deze maand.

-Zondag de 24ste zal op de dorpsplaats in Westerlo het onderzoek van de paarden plaatsvinden.

-Men stuurt een brief aan de inspecteur van het lager onderwijs dat het gemeentebestuur besloot een lokaal te huren en een kloosterzuster uit Zoerle-Parwijs aan te stellen als onderwijzeres, zodat er in een 3^{de}

klas in Voortkapel les gegeven kan worden.

Oktober 1916:

Westerlo: -Bij een kind van Karel Van Genechten-De Kock in de Nieuwstraat 211 is een geval van kroep vastgesteld door Dr. Verwimp. Er werd een waarschuwing op de deur geplakt.

-**De daders van de vergiftiging van de vissen op de Nete, die ‘denkelijk van onder de gemeente Gheel hier voorbijrijven’** zijn nog niet aangehouden kunnen worden.

-Er zijn 441 gezinnen die minder dan een hectare bewerken. In totaal 2 063 personen.

‘Het koren zal maar kunnen gedorst worden tot beloop van 1/3 op ’t einde der lopende maand.’

-De gemeente vraagt een 2de lening van 5000 fr. aan.

-De lijst van aardappelopkoping van 2 tot 9 oktober wordt verstuurd: 21200 kg. De lijst van aardappelopkoping van 10 tot 21 oktober: 17200 kg.

-Varkens: 707. De eerste helft van de maand werden er 2 veerzen en 9 varkens geslacht.

-De burgemeester bevestigt dat er geen vergaderingen van burgemeesters van het kanton in de gemeente plaats vinden.

-Graaf de Merode Westerlo vraagt toelating om haver te kopen. 5 kg per dag voor 2 paarden die in het bos werken en 1,5 kg voor 5 andere paarden. En voor gravin Jeanne de Merode, 1,5 kg per dag voor 1 paard.

Zoerle-Parwijs: -Baron Gilles de Pelichy reclameert nu op de belasting van 1916 die de gemeente hem nog oplegt. Hij verbleef in Zoerle tot 4 april. Omdat de baron niet kan aantonen dat hij voor die periode in Poederlee belastingen betaald heeft, is zijn klacht afgewezen.

November 1916:

Oevel: -Had 368 varkens.

-De aardappelopbrengst was 83 kg/are.

-Er werden geen kastanjes of eikels verzameld in de gemeente.

-370 boeren hebben minder dan 1 ha aardappelen.

-De boeren vulden hun lijsten van koeien niet in!

-De lijsten van duivenbezitters worden binnengebracht. Evenzo voor paardenbezitters.

-Geen werklozen in Oevel.

-Er gebeuren veel noodslachtingen.

-Van Kerckhoven August uit de Duitschool en Frans Willems uit het Dorp komen melden dat van elk 1 duif is achtergebleven, die op hun hoklijsten stond.

Westerlo: -Lijst van aardappelopkoping van 22 oktober tot 4 november: 2000 kg. De lijst van aardappelopkoping van 5 tot 24 november: 8100 kg.

-Jan De Win, uit wijk D, verkocht zijn paard aan Louis Van Paeschen, koopman in paarden uit Hoevenen. Frans Van den Putte uit wijk B, kocht een pony van August Sterckx uit Veerle.

-Er werd in alle delen van de gemeente herhaaldelijk bekend gemaakt dat werklozen zich moesten aanbieden, maar er heeft niemand op gereageerd. Voor de burgemeester het bewijs dat elke burger ‘zijne bezigheden vindt’. Hoogstwaarschijnlijk had men vooral geen zin om voor de Duitsers te gaan werken.

-De burgemeester betaalt 334,24 fr. voor 1000 kg meel die zou geleverd geweest zijn in 1914 aan de gemeente en dat als voedsel moest dienen voor de hier toen ingekwartierde militairen. Hij doet dit na ontvangst van een nota van de *Kreischef* uit Turnhout en op mondeling bevel van de Feldgendarmerie van de gemeente. Hij verzet zich echter tegen deze gedwongen betaling en vraagt het geld terug.

-Er werden in deze maand 34 varkens, 4 runderen, 1 koe, 1 geit en 2 veerzen geslacht.

-Er zijn 345 boeren die melk produceren.

Zoerle-Parwijs: -Overbevolking in de klassen van de aangenomen school. Men wil een klas splitsen: er zijn 80 leerlingen. 60 leerlingen beschouwt men als een maximum. Nu zijn er 20 leerlingen van onder Westerlo, wat betekent dat Westerlo zal gevraagd worden hiervoor te betalen. Indien

Westerlo niet akkoord gaat, zullen die 20 leerlingen uit de Stippelberg en de Rendersstraat weggestuurd worden.

December 1916:

Tongerlo: -Op 22 december zullen de Duitsers in Westmeerbeek een monsterring doen van de werklozen, geboren tussen 1871 en 1889. Tongerlo verzet zich! Eén Belgische werkloze verplichten te werken in Duitsland kan één Duitser meer dienst laten nemen! Die kan dan de wapens opnemen tegen onze jongens! Dit is een inbreuk tegen de conventie van Den Haag!

-In Tongerlo zijn echter geen werklozen. Er zijn enkel zieken en ouderen die ondersteund moeten worden.

-Bespreking van een brief van de Duitse *Civilcommissar* van Turnhout: gebruik voor voeding gedroogde rapen, zodat het rantsoen aardappelen van 300 g op 200 g per hoofd kan gebracht worden. Tongerlo antwoordt dat er geen rapen zijn in Tongerlo. De mensen eten groenten uit eigen tuin en de rapen zijn opgevorderd als diervoeder of al vroeger verhandeld voor voeding in de steden.

-De opgedrongen brandspuit is niets voor Tongerlo. Er zijn 2 paarden nodig om ze te trekken en we hebben 12 geoefende mannen nodig. Ook is er 500 l/min water nodig. Dat is niet voorhanden. We hebben geen vijver of waterloop die dat kan leveren. Deze spuit kan onmogelijk gebruikt worden in een landelijke gemeente. Hier hebben we emmers, bijlen, ladders en dergelijke nodig. Mogelijk is een kleinere, 2-vederige pomp i.p.v. een 4-vederige, beter!

De Tongerloose raad begint dan aan een zeer lange discussie en briefwisseling met de verkoper en de Duitse bezetter over deze opgedrongen spuit. Vermoedelijk was de beslissing tot aankoop in september 1915 te ondoordacht genomen en wil men daar nu kost wat kost onderuit.

Uiteindelijk zal de 2-vederige brandspuit de voorkeur krijgen. De verkoper maakt schijnbaar weinig problemen om hier mee akkoord te gaan. Het raadsverslag is hierdoor uitzonderlijk enkele bladzijden lang. Gewoonlijk schreef secretaris Meir maar enkele regels per maand...

-De gemeente moet opnieuw een lening aangaan 'voor de duur van de oorlog', 4800 fr. voor de betaling van de wedden van de beambten, de ondersteuning van de noodlijdende gezinnen, en de voedingstekorten. Ze geven ook 1200 fr. toelage aan het bureel voor weldadigheid. De lening wordt aangegaan bij het Gemeentekrediet.

-Het gemeentelijk onderwijs telt 83 jongens in het centrum, 54 jongens en 54 meisjes in Oosterwijk en 88 meisjes in de aangenomen school in het centrum.

Westerlo: -In totaal zijn er 69 **'rijwielen'** in de gemeente. Er werd hiervan een gedetailleerde lijst opgemaakt. Op kop staat Jozef Symens met 5 rijwielen (*n.v.d.r. Symens was fietsenmaker!*).

-Er is nog altijd geen vlas in de gemeente. En ook geen **'werkklodden'**.

-Alfons Leemans zal voor de gemeente de verkoop van boter aan de inwoners regelen.

-Er werden in de eerst helft van de maand 2 runderen boven 2 jaar, 21 varkens en 7 geiten geslacht.

-In Westmeerbeek (*n.v.d.r.*: werklozen werden door de Duitsers verplicht daar samen te komen) werden aangewezen om te werken voor Duitsland:

-Haeneefstingel Joseph, °29-06-1887, Bist.

-Peeters Louis, °23-12-1898, Heultje.

-Schellens Louis, °24-11-1899, Kerkestraat.

-Verelst August, °04-06-1888, Damseijnde.

-Warpuy Felix, °14-04-1895, Heultje.

Zoerle-Parwijs: -Men bespreekt de eventuele aankoop van gedroogde rapen ter vervanging van aardappelen als voedsel.

Wie was er onder de wapens tijdens de Eerste Wereldoorlog?

De jongens die hun legerdienst volbracht hadden van de militieklassen 1899 tot 1914. Van de klas van 1914 zijn er echter veel aan legerdienst ontsnapt omwille van het uitbreken van de oorlog. Die jongens werden later opgeroepen, samen met de klassen 1915 tot 1918 in een speciale militieklas 1919.

De rekruten van klas 1914 (°1894), die zich nog tijdig konden melden, en de vrijwilligers werden al vanaf september 1914 richting West-Vlaanderen gestuurd. Ze hadden nog geen uniform en bij het uitbreken van de oorlog moesten ze rond Antwerpen loopgraven uitgraven...

In januari 1915 werden de klassen 1899, 1900 en 1901 **'en bloc'** ondergebracht bij de **'travailleurs'**; ook de gehuwden van latere klassen konden zich voor deze **'werk'**compagnies opgeven.

De compagnies TAG (Troupes Auxilliaires du Genie = hulptroepen, 'werkers' of 'travailleurs') waren ongewapend. Ze kregen wel een schop en een houweel. De Belgische wet voorzag dat de oudere soldaten vrij waren van frontdienst en ingeschakeld werden als vestingtroepen of toegevoegde werkers voor de genie-eenheden.

Wat ging men nu doen met de aankomende ouderen uit de klassen 1902 tot 1905? De Belgische overheid besloot dat de wet van voor de oorlog geldig bleef en er dan maar TAG- eenheden moesten opgericht worden binnen de eigen korpsen. Alle gehuwden en ouderen weghalen ging niet onmiddellijk. Er zou wrevel ontstaan bij de Fransen! Men moest dus eerst nieuwe rekruten opleiden, die dan onmiddellijk naar het front moesten!

De minister van oorlog, de Broqueville moest water en vuur verzoenen...

Voor de klassen 1902 tot 1905 waren de problemen enorm! Men kon geen controle doen via de **Burgerlijke Stand, en dus kwam de 'Belgische' mentaliteit boven: er werd ongestraft gelogen over zijn 'burgerlijke' staat.** Meerdere soldaten beweerden dat ze gehuwd waren, om zo weg te kunnen van het front! Er ontstonden haast onmiddellijk problemen tussen diegenen die fraudeerden en diegenen die eerlijk verklaarden dat ze voor de oorlog nog ongehuwd waren. De oorlogsvrijwilligers van gewone afkomst hadden echter geen keuze. Zij MOESTEN naar het front; ze hadden er immers zelf voor gekozen...

Voor al diegenen die naar de TAG-werkgroepen konden, werd er een speciaal kamp opgericht: het kamp van Ruchard, CI Ax, (**'Camp Instruktion services Auxiliaires'**), een instructie- of opleidingskamp voor hulpdiensten.

In de aanvang van 1915 begonnen sommige frontsoldaten gezamenlijk brieven aan de koning te sturen. Zij wilden zich laten regulariseren om verlost te zijn van de frontdienst. Ook de **'travailleurs'** schreven brieven aan de koning om te vragen tussenbeide te komen en hen buiten het **'schotsveld'** van de Duitsers te plaatsen. Normaal werden ze dan niet meer ingezet op plaatsen waar de Duitse infanterie hen kon raken. Ze schreven:

Wij zijn mannen van de oudste klassen 1899, 1900 en 1901, en allen familievaarders. Wij hebben geen schrik voor onszelf, maar wel vrezen we dat onze vrouwen en kinderen, zonder ons, een droevig lot zullen ondergaan. Zij hebben ons zó nodig dat wij zouden willen blijven bestaan!

De meeste van die brieven werden dan ondertekend in een cirkel, zodat niemand kon zien wie als eerste tekende, en dus de aanstoker van de brief was...

§

Het moreel aan het front was zeer laag gezakt! Er waren ook veel zieken. Als reactie dreigde de overheid de *luieriken* of diegenen *die slordig werk leverden*, terug te sturen naar hun vroegere eenheden, om in de genietroepen binnen hun eenheid opgenomen te worden.

De Belgen leverden ook TAG-troepen (TAG = Troupes Auxilliaires du Génie) aan de Franse en Engelse troepen. Eind 1915 besloot men die terug te trekken, omdat men in de Belgische sector een gebrek aan **'travailleurs of werkers'** vaststelde.

De Engelsen losten dit op door de plaatselijke burgerbevolking tegen betaling in te schakelen: mannen in de wegenbouw en vrouwen om te wassen en schoon te maken. Zo werden de Engelsen een belangrijke werkgever!

De officieren die ingedeeld waren bij de TAG, waren ook oversten die niet geschikt waren om hun eenheden in een gevecht te leiden. De ganse TAG-eenheid bestond dus stilaan uit onbekwamen: zowel de manschappen als de leidinggevendenden!

In 1916 werden de korpsdokters en de legerleiding er door de Belgische overheid op gewezen niet te toegankelijk te zijn bij aanvragen om gunsten: zoals ontheffing van frontdienst bij ziekte.

Omwille van de bevoorrading werd er ook een eenheid 'Binnenwatertransport' opgericht: genaamd TEI (Transport par Eau Interieure).

Tijdens het verdere verloop van de oorlog bleef het onderscheid tussen 'travailleurs' en 'frontsoldaten' voor veel wrevel zorgen. De werkers konden na hun dagtaak nog iets bijverdienen met wat klussen bij de burgerbevolking. De frontsoldaten konden dat niet. Om toch iets bij te verdienen werden er dan kunstwerkjes gemaakt van afgeschoten obussen. Deze geduldig gemaakte 'loopgravenkunstwerkjes' beginnen nu, 2014 stilaan zeldzaam te worden, waardoor hun waarde voor verzamelaars stijgt...

Een voorbeeld van loopgravenkunst! Deze briefopener werd gemaakt door Jules Vanlaecke, tijdens zijn verblijf achter de IJzer.

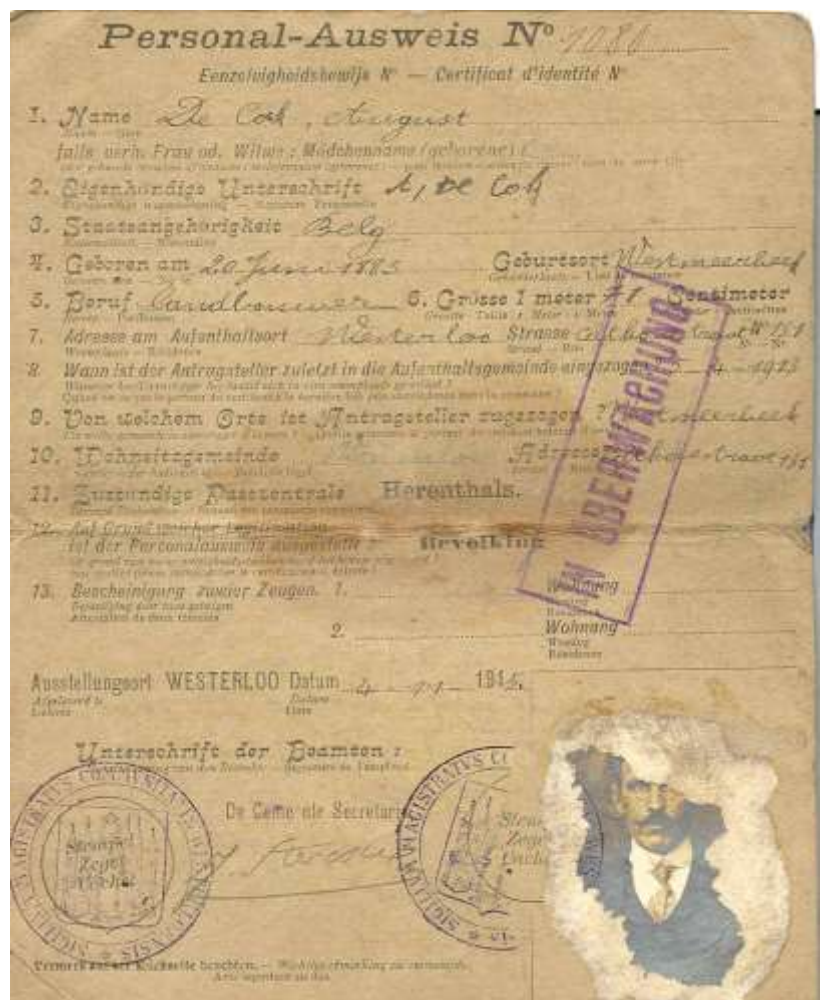
In 1916 ontvingen onze Belgische soldaten een nieuw uniform. Ditmaal kaki van kleur; het was een licht aangepast Brits uniform.

Al vanaf 1915 konden onze soldaten beschikken over een helm. Deze was bijna identiek aan de Franse helm, met dit verschil: in plaats van een granaatappel stond er een leeuwenkop als versiering op. Later dan onze jongens zouden de Duitsers, in de loop van 1915 ook over de beruchte Duitse 'staalhelm' kunnen beschikken.

§

De Duitsers voerden het paspoort in, aanvankelijk voor diegenen die zich wilden verplaatsen, maar zeker voor jonge mannen, die men wilde verhinderen om het land te verlaten om in militaire dienst te gaan.

De jonge mannen moesten zich regelmatig ter controle aanbieden op het gemeentehuis.

OPGEPAKT

In de loop van 1915 en 1916 sloten de Duitsers de Belgische grens met Nederland stilaan hermetisch af, zodat vluchtelingen niet meer naar Nederland konden, of jongens die het leger wilden vervoegen, niet meer via Nederland naar het front konden. Ook bij identiteitscontroles, -de Duitsers voerden het paspoort in,- kon je opgepakt worden als er iets niet in orde was!

Volgende personen werden opgepakt aan de Nederlandse grens of bij een identiteitscontrole:

-Bakkovens Jan Frans

Vader: Joannes Ludovicus Bakkovens. Moeder: Maria Rosalia Verheyen. °Westerlo 03/10/1899. Politiek gevangene, vermoedelijk opgepakt tijdens zijn vlucht naar Nederland.

Geen gegevens in het gemeentearchief in verband met eventuele ontvluchting van het bezet grondgebied. Geen gegevens over zijn gevangenneming of de reden. Zijn broer was wel soldaat aan de IJzer!

-Philips Petrus uit Westerlo werd aan de grens met Nederland opgepakt en gevangen gezet in Duitsland, omdat hij volgens zijn eigen verklaring het Belgische leger wilde vervoegen.

-Commien Pierre Joseph Charles, °Oostende 29/11/1895, inwoner van Brussel, werd op 05/07/1915 te Westerlo opgepakt door de Duitsers. Hij was mecanicien van beroep. Hij verklaarde op weg te zijn om het Belgische leger te gaan vervoegen. Hij verbleef als politiek gevangene te Sennelager-Munster. Na de oorlog vroeg hij 150 fr. vergoeding en een verblijf in het sanatorium te Alseberg-**'La Hulpe'**.

-Cras Jozef, °Geel 19/02/1884. Hij woonde onder Westerlo, gevangen gezet in Lübeck-Duitsland. Vermoedelijk opgepakt tijdens vluchtpoging via Nederland.

-Dierckx Camiel

Vader: Carolus Dierckx (Sjarel van Suske). Moeder: Eugenia Gebruers. °Westerlo 08/09/1895. Militieklas 1915, stamnummer 197/31734. Pas actief in dienst gekomen op 20/05/1919 in de speciale lichterij van 1919. Camiel was geen soldaat. Hij wilde dienst nemen als oorlogsvrijwilliger in 1916, althans volgens zijn verklaringen. Hij wilde via Nederland en Engeland het front bereiken. Tijdens zijn ontsnappingspoging uit **bezet gebied op 02/02/1915 werd hij gesnapt aan de 'dodendraad' te Oosthoven. Hierdoor werd hij als politieke, burgerlijke gevangene in een Duits kamp opgesloten onder nummer 52. Hij zat 5 dagen gevangen in Turnhout, 15 dagen in Antwerpen, 1 maand in Giesschen en 2 maand in Holzminden. Daarna werd hij verplicht tewerkgesteld in een glasblazerij te Oldenburg.**

-Van Stippen Hubertine, °27/07/1887 te Westerlo, als dochter van Jean en Catharine Van Tilborg, werd in **1917 voor 2 dagen opgesloten te Leuven. Ze zou een 'fout' op haar identiteitsbewijs gehad hebben. Ze was gehuwd met Joseph Dûchène en woonde in Brussel. De juiste reden van haar gevangenneming weten we niet, maar dat de Duitsers er zwaar aan tilden stond vast! Hubertine werd vermeld als 'politieke' gevangene!**

-Dams Alfons, °Westerlo (We kunnen hem niet verder identificeren, geen 'Alfons' Dams in de Burgerlijke Stand te vinden) Volgens eigen verklaring wilde 'Alfons' Dams het Belgische leger vervoegen. Hij werd opgepakt bij zijn vluchtpoging aan de grens met Nederland (Info uit verslag van gemeente Westerlo).

§

Belgische helm, type 'Adriaan'. Vanaf 1915 konden onze frontsoldaten beschikken over een metalen helm!

Het bekende Belgische soldaten hoofddeksel in gebruik bij de aanvang van Wereldoorlog I.

Loopgravenkunst, veelal uitgevoerd door gestrafte soldaten. Meestal werd bovenop de normale straf, als extra straf, de soldij ingehouden!

Met de verkoop van deze 'kunstwerkjes' konden ze hun soldij een beetje aanvullen.

De Activisten

Vlaamsgezinden, in de volksmond 'activisten', bekwamen van gouverneur-generaal von Bissing de verneerlandsing van de universiteit van Gent.

Activistische professoren richtten op 4 februari 1917 de 'Raad van Vlaanderen' op. Voor de Duitse bezetter paste dit initiatief in zijn 'Flamenpolitiek'.

De Raad kondigde op 21 maart 1917 de bestuurlijke scheiding van België af en riep einde 1917 zelfs de Vlaamse onafhankelijkheid uit. Veel betekenis had deze actie niet en op bevel van de bezetter ontbond de Raad zich weer, waardoor al hun beslissingen alle betekenis verloren.

De vereniging '**Volksopeuring**', een soort van liefdadigheidsbureau voor de eigen leden, werd opgericht. In de Kempen kwam die vereniging echter niet van de grond.

§

Uit het gemeentearchief:

Januari 1917:

Oevel: -graanleveringen; Nevelsteen Louis 100 kg, Karel Iva 450 kg, Jos Claes 92 kg, Louis Mertens 51 kg, Frans Van Dyck 99 kg, Alfons Geudens 34 kg, Livinus Laenen 14 kg.

-De veldwachter brengt Jos De Ceuster als gevangene naar Turnhout. De hengsten in de gemeente zijn tussen de 2 en 3 jaar oud. -Er worden regelmatig noodslachtingen gemeld, ook de geboorte van hengstveulens word aangegeven.

Westerlo: -De gemeenteraad is van mening dat het drogen van de rapen, die ook schaars zijn, nog moet verschoven worden.

-De gemeenterekening van 1915 is nog niet afgesloten kunnen worden, door het overlijden van de gemeenteontvanger.

-De gemeente gaat een vierde lening aan van 5000 fr.

-Louis Peeters °23-12-1898, is in Herentals aangeduid om naar Duitsland te gaan werken. Hij is de oudste zoon van de familie Peeters-Bastiaens. Zijn broers en zussen zijn geboren in 1901, -02, -03, -04, -06, -07 en -10. Hij is de enige steun van zijn ouders en het talrijke huisgezin. Het is te betreuren dat hij zijn vader niet meer zal kunnen helpen.

-Fabrieken in de gemeente:

-Maison de Blanc, Bruxelles, meubelmakerij. Hier werkte voor de oorlog 40 man, nu 20.

-Leemans: schrijnwerkerij: voor de oorlog 3, nu geen.

-Mme Guillu Bruxelles: tapijten, voor de oorlog 80 werknemers, nu geen.

-Er zijn geen schippers in de gemeente.

-De gemeente moet 15.000 fr. aan achterstallen betalen aan de onderwijzers. Daarenboven moet ze 10.000 fr. betalen voor de aankoop van het huis Geerts om er een vredegerecht in te richten. Vandaar dus 4 leningen van 5000 fr.

Februari 1917:

Westerlo: -De bijdrage voor het onderwijs van de kinderen van Herselt (Bergom) en Varendonk ging omhoog. Zij bedraagt voor 1916 respectievelijk 1600 fr. en 360fr.

-Bij een kind van Alfred Vermeulen, Goorken 248 is een geval van de mazelen vastgesteld door Dr. Verwimp. Er werd een waarschuwing aangeplakt op de deur.

-Er zijn geen werklozen, die naar Duitsland moesten, naar Holland gevlucht.

-De scholen werden gesloten omwille van de koude. De gemeente laat weten dat het onderwijs zelf niet over steenkolen beschikt, maar dat de inwoners bereid zijn om wat brandstof te leveren zodat de scholen toch nog even kunnen open blijven. Men vraagt hiervoor het akkoord, vooral voor de scholen van de kleinere kinderen.

-Volgens het oordeel van de burgemeester hebben de volgende personen genoeg koren geleverd naarmate de wezenlijke opbrengst van de oogst. Zij kunnen verder niets meer leveren. Het gaat om Louis Witvrouwen (4 kg), Frans Peeters-De Ball (116), Joseph Dillen (169), Joseph Belmans (162), Leopold Van den Putte (196), W. Eyckmans (234), Frans Willems (197), Jos Steemans (235), Jos Danckers (232), Alfred Norbert Weckhuysen (250), Karel Boels (256), Jos Verdonck (260), Jan Heylen (261), Jan Verellen (263), Frans Schroven (264), Jos Verellen (265), Louis Verboven (267), Louis Vermeulen (275), August Van Herck (276), Remi Van de Put (278), Jos Vleugels (281), Eduard Cras (280), Karel Dierckx (290), Vital Van den Put (311), Jac. Briers (23), Isidoor Valgaeren (29) en J.B. Aerts Wouters (4).

-De volgende personen hebben hengsten van 2-3 jaren: Karel Van Genechten, Alfons Weckhuysen, Louis Verboven, Martinus Heremans, Victor Nevelsteen, weduwe Blockx, Louis Vranckx, Victor Vranckx, Louis **Tops. Volgens 'gevoelen' van veearts Van Heerswyngels is het weer nog te koud om tot de snijding (n.v.d.r.: castreren) over te gaan zonder gevaar voor het dier. En dus zijn de hengsten nog niet gesneden.**

-**Na 'voldoende' bekendmaking in de gemeente heeft geen enkele landbouwer zich aangeboden om overschot aan aardappelen te komen melden.**

-Op de gemeentelijke verzamelplaats werd door de landbouwers 74,700 kg boter aangeleverd, welke nog niet toereikend was om alle inwoners een rantsoen van 50 gr toe te kennen. Aan de officiële opkoper is op die dag 58,850 kg boter geleverd, welke door de militairen was aangeslagen.

Maart 1917:

Tongerlo: -Financiën: Voor het onderhoud van de Duitse troepen 2866 fr., de toelage aan het hulpcomiteit 2034,02 fr. en het aandeel van Tongerlo in de boete opgelopen tijdens het rumoer op de paardenmonsterring te Westerlo 130 fr.

-Opnieuw staat de brandspuit ter discussie; zelfs de 2-vederige spuit moeten ze niet meer hebben. Deze komt 2de hands van de Duitse gemeente Hagen en er is al roest aan! Gelukkig wordt de gemeente gesteund door de Duitse Freiherr von Dusch uit Antwerpen, zoals hij schrijft in briefwisseling met de gemeente.

-De Zandvoortloop zal verlegd worden van de Processieweg tot aan de Wimp, vermits die over eigendommen van de baron loopt zal deze de zitting verlaten bij de stemming!

-De gemeente betreft al enkele jaren elektriciteit van de centrale van de abdij voor de openbare verlichting. Een uitbreiding van dit net wordt uitgesteld omdat de Duitsers het koper aanslaan. De huidige draden op de markt zijn toch minderwaardig! De gemeente gaat de Duitsers vragen of ze een occasie dynamo mogen vervoeren, waarmee ze elektriciteit voor de gemeente willen opwekken. Ze denken dat ze die toch maar pas na de oorlog, dus in vreedestijd, in dienst zullen kunnen nemen.

Westerlo: -Het paard van Alfons Weckhuysen is afgemaakt. Het werd naar de dienst van het vilbeuliek van Diest gebracht. Het paard van Jozef Van Asten is genezen van de schurftziekte.

-Er is geen vlasstro, geen bewerkt vlas en er zijn ook geen klodden in de gemeente.

-De eerste helft van maart werden er 9 koeien, 10 varkens en 5 geiten geslacht. En één paard, maar dat was niet bruikbaar voor mensenvoeding. De tweede helft van de maand ging het om 7 koeien en 18 varkens.

-Fr. Beylemans uit Herselt kreeg een proces-verbaal voor het doden van een otter.

-Het paard van Frans Cannaerts heeft 'heden geveulend'.

-Hebben nog graan geleverd: Thoelen F (15 kg), Mollen Jan (31 kg), Vertommen L. (158 kg), Mollen Fr. (23 kg) en Lambrechts L (17 kg), samen 244 kg.

-Maalder weduwe Blockx-Van Aelten is gestraft voor 4 dagen.

Zoerle-Parwijs: -Gemeente leent 2000 fr. bij juffrouw Th. De Vries om de begroting in evenwicht te houden. Voor de duur van de oorlog aan 4%/jaar. Te betalen elke 6 maand.

-Jaarwedde juffrouw Heylen van de aangenomen school is 1400 fr. per jaar.

April 1917:

Westerlo: -Vrouw De Reyd-Helsen pleegde zelfmoord. Brigadier veldwachter Demeyere maakt een proces verbaal op.

-De burgemeester stuurt een brief aan de *Ritmeester* te Westerlo dat hij overeenkwam met madame Coomans om de kleine zaal van het hotel 'Den Anker' te gebruiken om dranken te nuttigen voor de officieren van de plaatselijke bezetting. Alle dagen van 8 tot 9 uur 's morgens, van 12u30 tot 1u30 's middags en van 7u30 tot 8u30 's avonds. Men vraagt wel om buiten deze uren de zaal vrij te houden voor de gewone cliënten in het aankomende zomerseizoen en liefst geen schade te berokkenen aan het hotel.

-De controlekaarten voor mannen van het geboortjaar 1877 tot 1884 en 1900 werden allemaal ondertekend of 'gehandmerkt' door de betrokkenen. 2 mannen zijn naar Leuven vertrokken, 1 verblijft in de normaalschool te St. Truiden, 1 verblijft in het gesticht in Tessenderlo, 1 heeft zijn wettige woonst in Antwerpen en heeft in Westerlo slechts zijn tweede verblijfplaats, 1 verblijft in Tongeren. Van 2 mannen is de woonst onbekend en 14 mannen zijn in het Belgische leger.

-De gemeente vroeg herhaaldelijk aan de landbouwers om boter te leveren aan de botercentrale. Tot hiertoe zijn de aanmaningen vruchteloos gebleven. Men vernam echter dat de gemeenten die te weinig boter leveren, uitgesloten zullen worden bij de suikerbedelingen. Vandaar dat men met een laatste maatregel zal proberen om meer boter los te krijgen. Men contacteerde persoonlijk alle landbouwers, die meer dan 4 koeien bezitten, met de vraag om minstens een halve kilo boter per week en per koe te leveren. Als ze dat niet doen, krijgen ze geen voedingswaren meer van het gemeentemagazijn. Dus geen suiker meer, noch siroop of bitterpeëen. Deze maatregel haalde echter ook niets uit. De gemeente vraagt niet de ganse bevolking te straffen voor de moedwilligheid van enkelen, maar om hen een gevoelige geldboete te geven. Door hun schuld zijn de arme mensen en de kleine burgers namelijk 'in de onmogelijkheid

gesteld om boter aan te kopen aan een schappelijke prijs.

-Onderwijzer J.D. De Busser verdient 350 fr. bij voor het geven van Franse les. Dit geld wordt betaald door de leerlingen.

-De eerste helft van april werden er 14 varkens en 7 koeien geslacht. De tweede helft 7 koeien, 15 zwijnen en 1 geit. Eén koe werd op de *vrijbank* verkocht (plaats waar minderwaardig vlees verkocht wordt).

-Louis Willems kan zich niet op de controleverzameling aanbieden als **'meldeplichtige'** want hij is **'gansch lam'** en kan bijgevolg niet stappen.

-Er werd weer gevraagd dat werklozen zich zouden melden, maar niemand bood zich aan.

-**De eigenares van hotel 'Den Anker', Madame Coomans, vraagt of ze het sluitingsuur van haar hotel 's avonds met één uur mag verlengen.**

Mei 1917:

Oevel: -252 gezinnen.

-Er is een schurftig paard bij Ceulemans op de Kruisweg.

Westerlo: -Joseph Tops vraagt de toelating om zijn paard te laten dekken.

-Men geeft op verzoek van de Duitse militairen het aantal meter ijzerdraad door aan de gendarmerie, zowel **'pindraad'** als **'gladdendraad'**. **Graaf de Merode Westerlo springt er nogal uit door zijn 15.000 meter draad.**

-Lijst der aardappeltelling van 1917: Opgegeven verklaringen: 733. Vroege aardappelen: 18 ha 82 a. Late aardappelen: 190 ha 36 a.

-De gemeente kreeg de vraag om tussen te komen in de kosten om een tweede school te bouwen in Zoerle-**Parwijs, maar kan in de 'tegenwoordige tijdsomstandigheden'** onmogelijk aan deze vraag voldoen.

Westerlo richtte reeds een nieuw lokaal in, in 't centrum en in Voortkapel. En er is er nog één in opbouw in Heultje. Daarenboven betaalt de gemeente elk jaar 500 fr. aan Zoerle om een gering aantal leerlingen daar lager onderwijs te laten volgen.

-Inwoners Westerlo: 4192 personen. Varendonk: 309 personen.

-Brief van de burgemeester aan het Oogstbureau:

'Eenige weken geleden ben ik persoonlijk met mijnen veldwachter in uw bureel geweest om bloem te vragen voor een deel uitgeslotene boeren mijner gemeente. Alsdan hebt ge mij uitdrukkelijk de verzekering gegeven dat ongeveer 77 gezinnen zouden aangenomen worden om zich wederom met bloem bedeed te zien. Volgens onze overeenkomst moesten al deze personen op 1 mei bloem kunnen bekomen. Tot mijne groote verwondering zijn er maar ongeveer 36 gezinnen op 10 mei voor de eerste maal bedeed geweest en de overigen wachten nog in drukken nood hunnen toelating af. Hopende dat u dezen ellendigen toestand zult verhelpen, bied ik u mijn oprechte groeten.'

-Er hebben zich wederom geen werklozen aangeboden.

-De burgemeester vraagt de toelating om door steenhouwer Latour uit Westerlo een wagen hardsteen uit de **'Carrières du Levant'** te Ecausines naar Westmeerbeek te mogen laten vervoeren.

Juni 1917:

Westerlo: -Het gemeentebestuur laat weten dat er **'in deze gemeente geene eigenaars van beeren bestaan die voor de openbare bespruing dienst doen'**.

-De graaf moet een deel van zijn ijzerdraad afleveren bij de gendarmerie: 444 kg ofwel bijna de helft van hetgeen hij in zijn bezit had. Er zijn nog twee burgers die ook ijzerdraad moeten inleveren: Florent Van Hout 6 kg pindraad en 11 kg gladdendraad, Jozef Geens 6 kg pindraad.

In de eerste helft van de maand zijn er 3 koeien, 1 varken en 1 paard geslacht in de gemeente. 1 paard werd geleverd aan het vilbeluik van Deurne bij Lier.

-Jos Melis verklaart dat hij verplicht wordt levensmiddelen te leveren aan meester Liekens en juffrouw Stefanie Van Dyck uit Voortkapel **'en de gronden moet laten liggen'**.

-Er is slechts één huis in Westerlo dat (zelfs maar tijdelijk) leeg staat. Dit is het huis van Frans Servaes, hotelhouder in Leuven. Het is enkel een gedeelte van het jaar bewoond. Alle andere woningen zijn bezet.

-Camiel Dierckx °08-09-1895 in Westerlo werd door de Duitsers gevangen genomen. De gemeente laat weten dat hij altijd van goed gedrag is geweest en nooit een rechterlijke veroordeling opliep. De familie bewerkt een boerderij van 3 hectaren met een pony en 3 koeien. Ze zijn houtzagers van beroep. De va-

der is sinds jaren slepend ziek en kan niet meer werken. (Zie ook pagina 96)

Juli 1917:

Oevel: -Zieke personen krijgen volle melk. -De Duitsers plaatsen 117 vluchtelingen uit Bousbeque (N-Frankrijk) -Gemeente vraagt extra suiker voor de bevolking.
-Nota: Pastoor Petrus G. J. Verstraeten °Boechout 25/05/1851, is op 30/07/1915 overleden.

Westerlo: -Er wordt 10.000 kg aardappelen gevraagd om 600 vluchtelingen te voeden.
-Er wonen geen **'meldeplichtige' mannen of vrouwen uit de Verenigde Staten van Amerika, China, Brazilië, Cuba, Haïti, Panama, Bolivia, Honduras of Guatemala** in de gemeente.
-Drie vluchtelingen lijden aan toring. Aangezien ze in Westerlo onvoldoende verzorgd kunnen worden, vraagt men of ze naar het ziekenhuis in Herentals overgebracht mogen worden. Het gaat om:
-Vibert Helena °Vemaer 30-11-1901: Franse nationaliteit, gekomen van Frans-Komen (Comines).
-Hespel Gaston °Warneton (Sud) 17-07-1891: Fransman, gekomen van Frans-Komen (Comines).
-**Weduwe Duvosquel Elodie, geboren 'Berten' °Belgisch-Komen 1844**, van waar ze ook komt.
-Er wensen 210 mensen melk te kopen.
-Er wordt voor 50.000 kg steenkolen gevraagd voor de militairen, vluchtelingen en scholen.
-De gemeentes van het kanton doen weer moeilijk over de betaling van hun evenredig deel in de bezettingskosten. Vooral Tongerlo en Oevel verzetten zich om hun achterstal te betalen.
-De gemeente wil opnieuw een lening aangaan van 10.000 fr.
-De gemeente stuurt een antwoord aan het Belgisch Inlichtingsbureau voor Krijgsgevangenen en Geïnterneerden over schoenen voor krijgsgevangenen:
-**Lanen Eduard, krijgsgevangen: 'onbekend alhier'**.
-Thijs Frans, krijgsgevangene, 45 = maat der schoenen.
-Maalders Blockx en Heylen bevestigen dat ze de molens in het begin van augustus zullen stilleggen.
Eind juli begon men met het dorsen van gerst.

Zoerle-Parwijs: -**De onkosten voor de 'volkssoep' bedragen 600 fr./jaar. De ene helft is voor de gemeente, de andere helft voor het plaatselijk hulp- en voedingscomité.**

Augustus 1917:

Oevel: -Op 25/08/1917 heeft de gemeente Oevel nog steeds geen gas of elektriciteit.
-De haver oogst is mislukt door de hagel. Door de strenge vorst van vorige winter is er ook veel verloren gegaan.

<u>Nota:</u>	jaar	geboortes	overlijdens
	1913	65	19
	1915	50	21
	1917	21	5 (tot op heden)

Westerlo: -**Men vraagt om het schip steenkolen 'ten spoedigste te willen doen afzenden'**.
-De gemeente is aangesloten bij de Samenwerkende Maatschappij tot bevoorrading van het arrondissement Turnhout. De gemeente betaalde voor deze aansluiting 1250 fr.
-Er werd 250 kg rogge te velde gestolen van de Edele Juff. gravin Jeanne de Merode.
-**Er werd een 'meldkaart' uitgedeeld voor steenkolen aan Joseph Heylen, maalter, aan Alfons Goemans, bierbrouwer en aan Mr. Dr. Naets, 'bestuurder der elektriciteit'**.
-De vluchtelingen uit Komen zijn **'gansch onbekwaam om te werken'**. Alvorens zij mochten vertrekken uit hun gemeente hebben ze aan een **'zeer strengen control, onder toezicht der hooger militairen overheid en geneesheren, moeten ondergaan'**. Die hadden hetzelfde gezegd.
-Er zijn verschillende gewassen door de nattigheid beschadigd:
-Wintertarwe: gehele oppervlakte 5,23 ha, beschadigd: van 2 tot 3 ha.
-Rogge: gehele oppervlakte 295,48 ha, beschadigd: van 20 tot 30 ha.
-Aardappelen: gehele oppervlakte 159,12 ha, beschadigd van 50 tot 60 ha.

-De landbouwers die melk zouden kunnen leveren voor de vluchtelingen: Jos Verellen (5 l per dag), Louis Verboven (5 l per dag), Frans Schroven (5 l per dag), Jan Verellen (10 l per dag), Louis Spaepen (4 l per dag), Jos Donckers (2 l per dag), G. Goukens (4 l per dag), Remi Dauwen (10 l per dag), Jan Van Reusel (6 l per dag), Karel Michiels (10 l per dag), Louis Versweyveld (10 l per dag).

-**De gemeente heeft 'tot afschaffing der lukshonden'** (luxe-honden) op elk dier een jaarlijkse belasting gezet van 6 tot 20 frank.

-De kosten voor de inkwartiering die de gemeente voor rekening van het kanton betaalde, bedroeg 9.389, 31 fr. voor de periode van november 1914 tot maart 1917. Voor de maand april 1.415,55 fr. Voor mei 1.044,85 fr. Voor juni 975,20 fr. Juli/aug. wordt geschat op 2100 fr.

-Er wonen eind augustus 1917 in Westerlo, 834 eigen huisgezinnen en 198 huisgezinnen van vluchtelingen.

-Geen van hen beschikt over gas of elektriciteit voor verlichting.

-De tweede helft van de maand werden er 1 koe, 6 varkens en 1 paard geslacht.

September 1917:

Oevel: -Handelaars in steenkool te Oevel: Laenen Jan Gustaaf, Moleneind; Baeten Jozef August, Dorp; Van Eynde Alfons, Dorp; Hermans Petrus Joseph, Dorp. Deze laatste was reeds handelaar in kolen voor 1914.

-Het kalven van de koeien bij de boeren wordt nu ook genoteerd.

-Smeden in Oevel: Goor Petrus Frans, Dorp; Hermans Petrus Joseph, Dorp; Hermans Jan Baptist, Kapel.

-Er verblijven 257 vluchtelingen in Oevel. Enkele komen uit Bousbeque, waarvan er enkele naar Achter-Olen verhuizen.

-Carbuur gaat men in Mol bestellen. De levering moet opgehaald worden in Westerlo omdat de tram niet meer rijdt.

Westerlo: -**Begin september spreekt men van een 'overstroming' van vluchtelingen in de gemeente.**

-**De volgende personen hebben een 'patent' om kolen te mogen verkopen: Louis Van Houdt, Frans Gysen, Frans Smets, Alois Van Bael, August Tops, Emiel De Wever en Theopiel Pihay.**

-Denis Van Roosbroeck is door Duitse militairen dood geschoten in de gemeente Veerle op 3 september. (n.v.d.r.: zie pagina 104)

-De gemeente bestelde 10.000 kg aardappelen voor de vluchtelingen (voor 2300 fr.). Maar omdat deze achterblijven, heeft men binnen de gemeente zelf de nodige aankopen kunnen doen. Men vraagt nu die 2300 fr. terug.

-Jan Verlinden, een '**vertroubaar persoon**', werd overvallen. Zijn eenzelligheidsbewijs, controlekaart en een som geld zijn gestolen.

-**De gemeente vraagt de toelating om een 'onbepaalde hoeveelheid' aardappelen te kopen om schoolsoep, volkssoep en soep voor de vluchtelingen te maken.**

-De gemeente denkt 200.000 kg steenkolen nodig te hebben voor de maand oktober.

-**De Duitse soldaten gaven het bevel om 'Canadabomen' uit te doen die ze bemerkten hadden. De gemeente vraagt aan de Duitse militaire overheid of ze dat wel zomaar mogen doen, zonder 'betalingsmandaten'.**

-Er bestaat geen openbare waterleiding in de gemeente.

Oktober 1917:

Oevel: -Plantlijst van tabak wordt ingediend.

Westerlo: -Jozef Pötter °19-06-1882 in Tongerlo, een Belg die woont in de gemeente, stamt af van een Duitse vader en een Belgische moeder.

-Er zijn 680 mensen die schoolsoep ontvangen, 1.400 volkssoep en 680 vluchtelingensoep. Deze soepen worden aan arme en zwakke personen bedeed.

-Eduard Geens werd door een militair van het *Wirtschaftskommando* zo hard tegen de muur geslagen dat hij door een arts verzorgd moet worden. Hij werd zo hard aangepakt omdat hij niet wilde tekenen om het gevraagde gewicht aan rogge te leveren.

-Er zijn 692 vluchtelingen uit de gemeente Komen (Comines) ondergebracht in de gemeente. Ongeveer

500 personen zijn in het dorp bij de 'burgers' ingekwartierd, de rest bij de landbouwers in Voortkapel en Heultje. Deze landbouwers hebben voor hun eigen personeel nog geen 'genoegzame' slaappleats, laat staan voor de vluchtelingen. Deze 'ongelukkige vluchtelingen' moeten dan ook op zolder en andere ongeschikte plaatsen slapen. Westerlo beschikt ook niet over genoeg dekens om de aanstaande winter aan te kunnen.

-Men vraagt om de gemeente te ontlasten en 150 personen ergens anders te laten logeren, bv in Vorst.

-4200 inwoners in Westerlo, 700 vluchtelingen en de gemeente heeft ongeveer 210.000 fr. schuld.

-De Duitse overheid heeft de gemeente bevolen onderdak te bieden (én te voeden) aan Thomas Christianus Meyer, Belg, °15 juni 1875 in Antwerpen, matroos van beroep. Hij logeert bij Jozef Danckers in Overwijs.

-De gemeente kan een plaats ter beschikking stellen om 4.000.000 kg steenkolen te leggen.

-De kleine bedrijven die steenkolen nodig hebben zijn:

-3 kerken van 19.500 m³ 'omvang' en 1500 kg verbruik per maand.

-17 schoollokalen van 7940 m³ met 4700 kg verbruik.

-4 lokalen van het gemeentehuis van 400 m³ met 500 kg verbruik.

-1 stoomgraanmolen van 4,5 pk met 1000 kg verbruik.

-4500 kg voor elektriciteit.

-1 brouwerij: 700 kg.

-3 lokalen voor de 'comiteit' van 225 m³: 500 kg.

-7 smederijen:

-Weduwe Leclair: 4 werklieden: 500 kg.

-Louis Verlinden: 3 werklieden: 300 kg.

-Jozef Franken: 2 werklieden: 300 kg.

-Weduwe Leemans: 2 werklieden: 300 kg.

-Frans Verstrepen: 1 werkman: 300 kg.

-Louis Verstrepen: 2 werklieden: 300 kg.

-Eugeen Goor: 1 werkman: 300 kg.

-6 openbare lokalen voor de ambtenaren: 1.500 kg.

-Victor Van Hout kan zijn straf nog niet ondergaan omdat hij voortdurend aan 'zenuwziekte onderhevig is'.

-De burgemeester stuurt een emotionele brief naar de militaire gouverneur van Antwerpen met de vraag om de tramlijn Westmeerbeek-Geel te laten bestaan. Anders wordt de gemeente 'berooft van alle verkeer' naar Turnhout, Antwerpen, Brussel en wordt de aanvoer van levensmiddelen onmogelijk.

November 1917:

Oevel: -3 landbouwers, Van Tongerloo J. F., Dierckx E. D. en Mertens D. bezitten nog steeds een bon van een opgeëist paard.

Westerlo: -Er werd een maand geleden 30 ton steenkolen opgestuurd naar de gemeente, maar deze zijn nog altijd niet angekommen.

-Vluchteling Remi Kastelyn, geboren in Yperen (Ieper) is vertrokken zonder een adres achter te laten.

-Er wordt haver gevraagd voor de paardenbezitters aangezien er geen haver genoeg is.

-Militairen en burgers van het 'Wollkommando' nemen matrassen in beslag waarvan de wol al lang is afgeleverd. De matrassen bestaan alleen uit paardenhaar of andere bestanddelen. De gemeente verzet zich tegen deze handelwijze en vraagt dat de burgers hun matrassen terug krijgen.

Zoerle-Parwijs: -Westerlo laat weten jaarlijks tussen te komen met 500 fr. in de school. Zoerle moet wel bewijzen dat de kinderen uit wijk C, en een deel van wijk D en E komen.

December 1917:

Westerlo: -Al het koolzaad (7 aren opbrengst in totaal) is bevroren.

-Na herhaalde bekendmakingen en 'zware bedrijgingen' (bedreigingen) hebben alle winners van haver toch verklaard dat ze geen haver meer bezitten, buiten hetgeen toegestaan is voor eigen gebruik of om te zaaien.

-Voor de eerste keer (na heel veel vruchteloos vragen) bevestigt de gemeente dat er vlas is bij Frans Willems: 2 kg.

-De gemeente gaat een boete krijgen omdat bepaalde landbouwers, ondanks herhaaldelijk aandringen, geen graan geleverd hebben. Het gaat volgens de burgemeester om **'enkele gekende inwoners, in het bijzonder van de wijken D en E'** (n.v.d.r. Hoog-Heultje en Goorheide!). Deze inwoners kregen reeds boetes, maar die werden nooit geïnd. De burgemeester was samen met de eerste schepenen, de secretaris en de veldwachter naar Antwerpen gereisd om hun standpunt te gaan uitleggen, maar door de vele vertragingen onderweg, zijn ze er niet op tijd geraakt.

§

Oorlogspoëzie

In oktober 1917 schreef Wilfred Owen in een hersteloord in Schotland onderstaand gedicht. Op 4 november 1918, een week voor de wapenstilstand sneuvelde hij!

*Dubbelgevouwen, als bejaarde bedelaars onder zakken,
Met knikkende knieën, hoestend als oude wijven,
Vloekten wij ons door het slijk
Tot wij het spokig geflits weer achter ons hadden,
Sjokkend op weg naar ons verre rustverblijf.
Mannen marcheerden in hun slaap. Velen waren hun
schoenen kwijt
Maar hinkten door, bloed-geschoeid. Allemaal blind, lam,
Van uitputting dronken, doof zelfs voor het gekrijs
Van de gasgranaat, die achter ons neerkwam!*

...

§

Denis Van Roosbroeck

Op donderdag 3 september 1917 schoten de Duitsers op het Haanven in Veerle Dionysius Van Roosbroeck (°Noorderwijk 25/02/1883) dood terwijl hij vluchtte in een houtwal.

Hij moest dood omdat hij op de fiets reed! En dat mocht niet! Hij was gehuwd met Marie Croonenborgs.

Franciscus Dionysius Van Roosbroeck, beter gekend als Denis Mus (de *u* als *doffe e* uitspreken!), was de zoon van Gommarus, vandaar zijn bijnaam! Zoals hele generaties Van Roosbroeck was Denis Mus **'nen tuisser'**, een koopman van varkens en kalveren. Volgens één van zijn kinderen ging de dodelijke kogel dwars door de klep van zijn klak!

Het incident met Denis Van Roosbroeck kunnen wij reconstrueren met de gegevens uit zijn overlijdensakte én met de gegevens uit de **"memoires" van Frans Dierckx (1892-1978)**. Die begon in 1976, op 84-jarige leeftijd, in een simpel schoolschriftje alles op te schrijven wat hij zich herinnerde van zijn prille jeugd tot aan de bevrijding van Geel, waar zijn **"memoires"** eindigden in een afgebroken zin...

De Heer leverde mij in één hand, van onder welke ik niet kon opstaan. Jer. I, 14.

†

TER ZALIGER GEDACHTENIS VAN
MILIEUHEER
FRANCISCUS DIONYSIUS VAN ROOSBROECK
echtgenoot van
Maria Rosalia Philomena Croonenborgs
geboren te Noorderwijk, den 25 Februari 1883, en schielijk overleden te Veerle, den 3 September 1917.

Waakt, omdat gij niet weet op wat uur uw Heer komen zal. Matth. XXIV, 46.

Heer, Gij hebt ons dengene ontnomen die ons zoo duurzaam was en die het geluk van ons leven uitmaakte. Alles is geschied zoo als het u bevaagde; dat uw heilige Naam gezegend zij. Job.

Wij hebben eenen jongeling verloren wiens verlies ons dubbel smartvol is, om het gering aantal zijner jaren en om zijne ver gevorderde wijsheid. Hij echter vindt den troost in de belooning zijner deugden, daar hij, nog zoo jong, veel werk afgedaan en vele gevaren doorgestaan heeft. H. Ambr.

DUURBARE ECHTGENOTE en KINDEREN, LIEVE OUDERS, BROEDERS, ZUSTERS en BLOEDVERWANTEN, weet niet over mij alsof ik dood ware. Mijne liefde voor u zal niet sterven; in den hemel zal ik u beminnen, zooals ik u op aarde beminde. H. Jean, Berghuis.

Wij hebben hem bemind, vergeten wij hem niet en trachten wij hem door onze gebeden in het rijk des Hemels te geleiden.

Mijn Jesus, barmhertigheid! 100 d. afl.
Zoet Hart van Maria, wees mijn heil! 300 d. afl.

R. I. P.

Westerloo — Drukkerij A. Geerts.

Toen is daar (in een bepaald huisje op den Verlorenkost) Denis Mus ingekomen, een varkens-en kalverkoopman. Het was toen verboden met een velo te rijden, maar omdat hij vele dorpen moest doen om de boeren te bereiken en daarbij ook niet goed kon gaan, kon hij zijn fiets slecht missen.

Op zekere dag- **in september van 1917 of '18, dat weet ik niet goed meer!**- kwam hij door het binnenveld van de **Kaaibeekhoeve gereden. Wij waren daar aardappelen aan 't rooien en riepen: "Denis jong, pas toch maar op voor de Duitsers!"**. "Genne schrik!" riep hij terug.

Toen hij in de Trichelhoek gekomen was, bemerkte hij twee Duitsers, die op patrouille waren. Denis vluchtte in de kant (houtwal), maar de Duitsers schoten op hem en Denis was dood!

Als je alles op voorhand wist... Als hij nu niet gaan lopen was, dan had hij een boete moeten betalen. Maar nu was het te laat!

In de overlijdensakte, opgesteld door schepen Vervloet van Veerle, lezen we dat Denis Mus op 3 september 1917 rond 12 uur, **'ter streke Peerdsbosch'** neergeschoten werd door Duitse militairen. Het waren dokter Van de Weyer, die snel ter plaatse was, maar geen hulp meer had kunnen bieden, en veldwachter Geyskens die **"om 1 uur namiddag"** op het gemeentehuis van Veerle aangifte deden van het overlijden van Denis Van Roosbroeck.

Elf dagen na de feiten, op 14 september 1917, werd de overlijdensakte van Veerle door schepen Alfons Raedts overgeschreven in de boeken van de Burgerlijke Stand van Westerlo.

§

STREPEN

Na de oorlog kwamen de talloze vragen voor erkenning van frontdiensten, frontstrepen, krijgsgevangenenstrepen en dergelijke aan bod.

Het blijft tot op heden een moeilijke materie om waarheid van bedrog te onderscheiden...

Om nog niet te spreken van het onderscheid tussen **'de fronters'**, diegenen die 4 jaar achter de IJzer vochten, en de zogezegde **'Hollanders'**, diegenen die, al dan niet vrijwillig, de Nederlandse grens overschreden en in kampen opgevangen werden...

Waren het 'deserteurs'? Nu, 100 jaar later, blijft die vraag actueel. Ook achter de IJzer kwam desertie regelmatig voor, zeker in de offensieven vanaf 1917. Dat zal je merken in de persoonslijst van onze 'jongens' die we uit de militaire dossiers konden opmaken.

§

Oktober-november 1917: de Duitsers beginnen de tramlijn Westerlo-Herentals en Westerlo-Turnhout op te breken!

§

Petrus Augustinus Steurs

-Meer dan 7 jaar soldaat!

In 1912 moest August Steurs naar 't leger. Van huis uit kreeg hij veel goede raad mee, wat warme onderkieren én wat zakgeld (zijn potteke vet). Na een tijdje schreef hij dit briefje aan zijn tante Fanny, die ergens in Brussel diende:

Lieve tante,

.....

Mijn 'potteke vet' is bijna ledig en daar ik mij in de onmogelijkheid bevind om naar huis te gaan, vraag ik u dringend mij een 5-tal franken op te sturen...

Deze anekdote is in de familie Steurs overbekend gebleven! Tot op heden wordt die zinsnede op haast alle familiebijeenkomsten weer boven gehaald:

Wat schreef onze vava naar tante Fanny? roept er plots iemand en het hele gezelschap brult het antwoord:

Wat schreef onze vava naar tante Fanny? roept er plots iemand en het hele gezelschap brult het antwoord:

Lieve tante, Mijn potteke vet is.....

Op 6 december 1918, een maand na de wapenstilstand, schreef August Steurs dit briefje aan zijn ouders:

Beste Ouders,

Gij zult misschien wel ongerust zijn dat ik nog niet thuis zijn geweest, maar ik heb nog niet kunnen komen, ik zijn altijd ver van huis geweest en nu zijn ik in Luik en zal voorzeker nog twee maanden moeten wachten vooraleer **het mijne toer is van in congé te komen en dat is nog lang, maar dat is niets...het bijzonderste is dat ik nog goed en kloek gezond zijn...**

Nu beste ouders, als ge deze brief moogt ontvangen, laat mij eens weten hoe het met u allen gaat en hoe het is met Florans uit den hoek. Heeft ze zoo nogal altijd braaf geweest? Doet ze eens een goeden dag van mij en laat eens weten dat de treinen al loopen, dan zou ik misschien kunnen komen voor een dag of twee....

Tijdens het begin van zijn legerdienst bleek dat zijn lief Florans (Florentina Van Genechten) in blijde verwachting was en er was geen tijd om te trouwen! Maanden gingen voorbij: eerst legerdienst, dan 4 jaar oorlog en dan nog maanden na de oorlog, samen 87 maanden!

Toen zijn militaire dienst er definitief opzat en hij weer thuiskwam, was zijn zusje Marieke van kind veranderd in een jong meisje!

En zijn lief Florans? Die had een zoontje van 5-6 jaar: **Franciscus. Gust Steurs was “wreed” content, maar vond het jammer dat klein Suske hem niet met “va” aansprak!** Dat deed Suske pas véél maanden later!

Hoe zou je zelf zijn als er plots 'n vreemde man in huis verschijnt?!

§

Jan Vranckx

Jan Vranckx moest naar 't leger zo rond 1910. Alle bevelen en orders waren natuurlijk nog in 't Frans! *Et pour les Flamands...la même chose!*

Na een paar maanden kwam Jan 'in congé' en had hij al een paar woordjes Frans geleerd. Toen hij in Heultje aankwam en enkele buurjongen hem in zijn militair plunje zagen paraderen, riepen ze hem toe: *Ha, dag Jan!*

-Tiens, tiens! De kinderen van Heultje herkennen mij nog! sprak Jan al een woordje Frans.

Jan zwaaide af juist voor de oorlog uitbrak en dus moest hij terug “naar den troep”, naar het front zelfs!

Jan was vuurkruiser!

Toen hij na de oorlog moest betalen om zijn naam in een boek over de vuurkruisers vermeld te zien, was dat Jan te veel!

Acht jaar heb ik het vaderland gediend en nu zou ik moeten betalen om mijn naam in een boek te krijgen....

Ik heb al genoeg voor de Belgische staat gedaan!

Jan met al zijn oorlogsmedailles.

§

VLUCHTELINGEN, SMOKKEL- EN PILOTENLIJNEN

Smokkelroute van personen:

Pater Dockx

De abdij van Tongerlo was tijdens W.O. I een schakel in het smokkelen van personen geweest. Enkele priesters hielpen personen aan onderdak in de abdij, en hadden contacten om mensen via vluchtroutes tot aan de Nederlandse grens te begeleiden. Daar werden ze dan, door zogeheten 'rakkers' door, over of onder de Duitse 'dodendraad' geholpen.

§

Over de duizenden vluchtelingen schrijft bataljonsarts Max Deauville (pseudoniem van Maurice Duwez) in 'Tot aan de IJzer':

...Op de zonovergoten weg arriveren karren, lange rijen boerenkarren. In één ervan, een open kar, zitten of liggen vijftien kleine kinderen met blond haar op het stro. Een grote grijsaard ment de ossen die de kar trekken. Andere voertuigen volgen, vol kinderen, ouderlingen en invaliden. Koppels trekken voorbij, gebukt onder het gewicht van haastig gemaakte bagage. Vrouwen jagen dieren voor zich uit. Over de hele weg stroomt een stoet die van ver komt, van ginds waar de inktzwarte lucht...

...Bomen overschaduwden de verlaten lanen. Veel inwoners zijn gevlucht. De armen zijn gebleven, anderen vertrekken langs de weg: ouderen, vrouwen met kinderen, sommigen met een kruiwagen, anderen met een kar getrokken door een magere hond...

§

Gedenksteen

Vooraan links in de abdijkerk van Tongerlo hangt een gedenkplaat van een Amerikaan uit de eerste oorlog. De archivaris, pater Anselmus, van de abdij deelde ons mee dat deze Amerikaanse piloot in W.O. I in de abdij een toevlucht gevonden had onder de zorgen van provisor Dockx. Op het eerste zicht leek dit ons nogal vreemd, daar er tijdens de jaren 1914-1918 prak-

Kapitein J. Donaldson

tisch geen geallieerde vliegers boven de Kempen actief waren. We trokken op onderzoek en ontdekten dat het ging om luitenant John Owen Donaldson, een 22-jarige Amerikaan van het 32ste Squadron RAF. Op 1 september 1918 haalde die nabij Valenciennes, zijn zoveelste luchtoverwinning. Wanneer hij de Duitse 'Fokker D-7' neerschoot

was zijn eigen 'SE-5' zo gehavend dat hij een noodlanding moest maken achter de vijandige linies. Hij werd gevangen genomen maar ontsnapte uit de handen van de Duitsers. Hij vond op zijn vluchtweg naar Nederland tijdelijk onderkomen in de abdij.

"We werden opgevangen door een oude boer en zijn zoon en sliepen in de stal, maar we hadden weinig voedsel. Bij het volgende dorp werden we op-

gevangen door pater Dockx, die Engels sprak. Voor de tweede keer hadden we een goed bed om te slapen. De pater vertelde ons waar we hulp konden krijgen en welk deel van de grens het beste was om over te steken. Een **gids toonde ons een deel van de weg.**”

De abdijs was zeker actief betrokken bij de hulp aan jongens die tijdens de bezetting vrijwillig in dienst wilden gaan. Er was een smokkelroute. De jongens wandelden achter een gids, of tot aan de grens. Ze bleven juist zo ver achter hem wandelen dat ze hem steeds in het oog hadden om de juiste weg te kunnen blijven volgen. Ze waren meestal in het bezit van een brief en wat geld van vaderlandslievende burgemeesters. In Westerlo zorgde daar burgemeester de Merode voor. Met die brief kregen ze een vrijeleide op vervoer naar Zeeland, vanwaar ze op een schip naar Engeland konden. Daar konden ze zich aanmelden. Sommigen kwamen terecht in de oorlogsindustrie, anderen kwamen, na een korte opleiding in Frankrijk, effectief aan het front.

§

Oorlogspoëzie

De West-Vlaamse bard Willem Vermandere zingt over de grote oorlog, over de begraafplaatsen, grote en kleine:

DUIZEND SOLDATEN

A' j' van ze leven in de westhoek passeert,
Door regen en noorderwinden,
Keert omme den tijd, a' j' alhier passeert,
Den oorlog ga j' hier werevinden.

Ja 't is den oorlog da' j' hier werevindt
En 't graf van duizend soldaten,
Altijd iemands vader, altijd iemands kind,
Duizend en duizend soldaten
En nog duizend en nog duizend soldaten
En nog duizend en nog duizend soldaten.

Eén van de meest suggestieve gedichten van de Italiaanse dichter Giuseppe Ungaretti, geschreven in juni 1918. Een heel kort over een oorlog die meer dan 1500 dagen geduurd heeft en meer dan 10 miljoen slachtoffers gemaakt heeft.

SOLDATEN
Wij zijn als
In de herfst
De bladeren
Aan de bomen!

§

RAKKER JAN VLEUGELS (°Oevel 9 juli 1884 - †Vlimmeren 1944)

Nederland bleef neutraal en was officieel niet betrokken bij de oorlog. Daardoor was het oversteken van de Nederlandse grens voor veel Belgische vrijwilligers dé manier om via Engeland en Frankrijk achter het IJzerfront te geraken. Langs diezelfde weg bereikte militaire informatie over Duitse troepenbewegingen de geallieerden, was er ook de klassieke smokkel van voedingswaren én werden er brieven van en naar het front en naar de opvangkampen in Nederland gesmokkeld.

Al die activiteiten aan de Belgisch-Nederlandse grens waren een doorn in het oog van de Duitse bezetter! Midden 1915 brachten de Duitse troepen een meer dan 300 kilometer lange versperring aan langs de grens met Nederland: vanaf het Drielandenpunt, via Voeren, de Maaskant en de Kempen liep de afsluiting ten noorden van Antwerpen verder tot aan de kust.

Jan Vleugels

Om de 3-4 meter werden palen in de grond geheid. Die werden voorzien van porseleinen isolatoren waarlangs verzinkte draden met een diameter van 4 mm gespannen werden. De eerste draad op 20 cm boven de grond, de volgende op 25-30 cm, zodat de hele afsluiting om en bij de 2 meter hoog was. Op een aantal draden werd een stroom van 2000 volt gezet. Wie daarmee in aanraking kwam, stierf ter plaatse! In de jaren 1915 was elektriciteit voor veel mensen nog iets vreemds, iets angstaanjagends!

De spanning op de verschillende draden werd regelmatig gewisseld in schakelhuisjes, die om de 2 km gebouwd werden. Daarin verbleven ook een aantal solda-

ten die langs de versperring patrouilleerden. Voor en achter de **“ellentrike-draad”** werd nog een afsluiting met prikkeldraad (*pinnekensdraad*) aangebracht om de oversteek nog extra te bemoeilijken! Ook om te voorkomen dat dieren of kinderen onverhoeds de stroomdraden zouden aanraken.

Ondanks het grote gevaar waren er toch personen die geregeld de grens overstaken: gewone smokkelaars, maar ook de **‘passeurs’** of **‘rakkers’**. Die brachten militaire gegevens of brieven over of loodsten vrijwilligers naar Nederland. Hoe?

Ze groeven een sleuf onder de onderste draad, of wrongen een houten kader of een ton zonder bodem **tussen de draden, of bouwden met ladders een stelling of... kochten de Duitse wachters om!**

Ondanks de bewaakte en levensgevaarlijke versperring konden, mét de hulp van de ‘passeurs’ of ‘rakkers’, toch nog 25.000 personen de grens oversteken, maar er lieten ook zowat 500 slachtoffers het leven bij hun poging de grens over te steken.

In zijn boek **“De Rakkers der grenzen”** dat in 1930 in Ravels werd uitgegeven, beschrijft Jan Vleugels zijn gevaarlijk werk aan de elektrische afrastering: zijn lange, nachtelijke tochten met helpers en vluchtelingen door de bossen langs de grens, zijn confrontaties én gevechten met Duitse soldaten en handlangers van de bezetter, want die waren er toen ook!

Vleugels was afkomstig van Oevel en woonde in Beerse. In zijn boek ‘Rakkers der grenzen’ noemt hij zichzelf **‘De Vlaming’**. Hij werd in de nacht van 10 op 11 april 1917 door een Duitse kogel getroffen en gearresteerd. Hij wist evenwel te ontsnappen uit de Turnhoutse gevangenis. Na een lang en pijnlijk herstel, - zijn ene been was 8 cm korter dan het andere, - hernam hij zijn passeurs-activiteiten.

Die actie, en het verzet van Jan Vleugels tegen de bezetter maakten hem tot één van de, door de Duitsers meest gezochte mannen in de Kempen. Jan Vleugels is in 1944 te Vlimmeren overleden.

Ondanks zijn berucht leven was hij bij oudere naamgenoten uit Dennen- en Kroonstraat in Oevel helemaal onbekend en behoorde hij allicht tot een andere tak Vleugelsen, die ondertussen ook uit Oevel verdwenen is.

Zijn boek is in 2012-2013 heruitgegeven en voorhanden in de bibliotheek van Heemkring Ansfried.

§

Een stuk van de dodendraad heropgebouwd in 2014 in Zondereigen. Vanaf juli 1915 werden de eerste delen van deze draadversperring tussen Nederland en België, door de Duitsers opgericht en onder elektrische stroom gezet.

Clandestiene correspondentie

De Duitse bezetter legde eerst heel het Belgische postverkeer lam, maar dat bleek te drastisch i.v.m. de economie, en dus kwam het postverkeer weer op gang, zij het met de nodige (?) censuur.

Alle correspondentie moest via één of andere **'Postüberwachungsstelle'** passeren, voor onze streek voornamelijk via het kantoor te Turnhout.

Vrij vlug ontstonden er "ondergrondse" kanalen. Brieven voor Belgische soldaten bracht men in onze streek aanvankelijk naar het neutrale Nederland (o.a. Baarle-Hertog) om die van daaruit te versturen. Honderden soldaten en families konden zo met elkaar corresponderen, zonder Duitse censuur!

Later, toen Nederland door *de dodendraad*, een draadversperring onder stroom, van België gescheiden was, werd het over de grens brengen van brieven een hachelijke klus!

Toch bleef men brieven naar Nederland smokkelen via **"passeurs"** of via mensen die in Nederland werkten en daarom een vergunning hadden om de grens te passeren! Werden zij gepakt, dan kregen zij zware straffen, soms zelfs de doodstraf, omdat de Duitsers het smokkelen van brieven als spionage beschouwden!

Voor het smokkelen van brieven werd uiteindelijk veel geld gevraagd! Die "passeurs" brachten, per nacht en per man, tot 50 kilogram brieven, samengeperst in een rugzak, de grens over!

De abdij van Tongerlo, met haar relaties in Nederland en haar door Norbertijnen bediende parochies aan de grens met Nederland, hielp van eind 1914 honderden jonge vrijwilligers de grens over, om via Nederland en Frankrijk het front te bereiken.

Pater Libertus, Alfons Gevelers, destijds proost van het Norbertinesenklooster te Neerpelt, was nauw betrokken bij het smokkelen van **die vrijwilligers. Voor die mensensmokkel werden "rakkers of passeurs" ingeschakeld.**

Op 28 juni 1917 werd Gevelers opgepakt en veroordeeld tot 8 maanden gevangenis, omdat hij beschouwd werd als medeplichtige aan het bezorgen van brieven én het over de grens brengen van jonge mannen. Pater Gevelers had inderdaad onderdak verleend aan de uit Antwerpen gevluchte E.H. Jagenau, die aan de grens door de Duitsers opgepakt werd.

Pater Gevelers werd opgesloten in de gevangenis van Hasselt en zou naar Duitsland overgebracht worden, maar de toenmalige abt Lamy van Tongerlo beloofde de Duitsers dat hij Gevelers terug naar de abdij zou halen en dat die de abdij niet meer zou mogen verlaten. Op zaterdag 2 oktober 1917 mocht pater Gevelers te gevangenis van Hasselt verlaten. Hij werd vanaf 27 oktober 1921 pastoor te Heultje.

De abdij van Tongerlo was ook een centrum voor clandestiene correspondentie van en naar het front; ook van en naar de ontwapende militairen in de verschillende kampen in Nederland.

Pater Hoste kreeg van de Duitsers 4 dagen gevangenis **"wegens een brievenzaak"**; pater Bauwens zat 7 maanden vast voor *geheime legerpost*.

Mie Tistjes

Van in het begin van de oorlog was er voor Mie Tistjes (Maria Lambaerts, ° Westerlo, 28/11/1881) geen moeite teveel om met haar man, Felix Sterckx, in contact te blijven. Toen de postkantoren sloten, is zij, zelfs mét haar kinderen, naar Nederland gereisd om daar brieven te gaan posten. Vanuit Heultje, aan spoorlijn 29 (Aarschot, Herentals, Turnhout, Tilburg) kon zij gemakkelijk in Nederland geraken. Later toen dat door de dodendraad niet meer lukte, zocht zij mensen op die tegen betaling brieven smokkelden. Voor ze het besefte zat ze als bode in een correspondentie-netwerk. Ze haalde brieven voor frontsoldaten op in Heultje en de omliggende dorpen. Een deel van de brieven werd verstuurd via de reguliere post naar fictieve adressen; een ander deel

ging naar de abdij. De geestelijken gebruikten hun netwerk én relaties in Nederland om de brieven op hun bestemming te krijgen. En wanneer er brieven in de abdij toekwamen, dan kwam Mie die ophalen om ze bij de geadresseerde families te gaan afleveren. Achter het front leverde haar man, Felix Sterckx (zie pagina 81-83), als bode zijn bijdrage aan deze communicatielijnen.

Na de oorlog, op 19 oktober 1919, is Mie over haar ondergrondse activiteiten ondervraagd door de *Commission des annales des services patriotiques, établis en territoires occupés au front de l'ouest*. Die commissie had tot doel alle informatie over ondergrondse activiteiten tegen de Duitsers tijdens de oorlog, te bundelen ten behoeve van geschiedkundigen.

Op 15 mei 1920 werd haar door het ministerie van Binnenlandse Zaken de Burgerlijke medaille 2de klas 1914 - 1918 toegekend voor moed en zelfopoffering. Op 21 juli 1925 kreeg Mie Tistjes een tweede medaille voor *het vaderland!*

Mie Tistjes overleed op 13 december 1951 te Voortkapel-Westerlo.

De grafzerk van Mie Tistjes, aan de kerk, te Heultje.

Geheime correspondentie via de abdij

In het abdijsarchief vonden we brieven, in een soort 'geheimtaal'. Wat er juist bedoeld werd kunnen we niet meer achterhalen, maar dat het berichten waren om de Duitsers te misleiden is duidelijk. De aalmoezeniers aan het front probeerden zo om contact te houden met het 'thuisfront'.

Ook van achter het front werden brieven van soldaten naar hun familie in het bezet gebied gesmokkeld. Pater Antoon Van Clé, zelf brancardier, was daarbij actief. De post ging naar Baarle-Hertog of Baarle-Nassau op de Belgisch-Nederlandse grens. Van daaruit werden de brieven over de grens - over, door of onder de dodendraad – gesmokkeld en bezorgd aan kanunnik Ambroos Erens in de abdij, die voor de verdere bestelling zorgde. Hij beschikte daarvoor over enkele onopvallende bodes, o.a. Mie Tistjes. In bepaalde brieven werd gebruik gemaakt van codetaal! Geen namen, geen adressen! Zo vonden wij o.a. deze brief.

Beste T 900,

Ik heb uw geëerd schrijven... Er zal gezorgd worden voor al uw wenken, welke Ued.(ele) vraagde (!) te doen. Ik heb al uw woorden begrepen en ik begin reeds mee te geven hetgeen ik heb. Alles zal u ook voor die andere fabriek gegeven worden.

Wil a.u.b een lijstje geven van de plaatsjes dienstig voor uw werkje op het simpel adres... en er anders niets bij zetten! Verstaan?

Luister maar goed! Het gaat wel niet snel, maar zeker vooruit!... Komen doet het zeker! En het zal dan zoveel schoner zijn, nietwaar?

Ontvang intussen de beste groeten van uw steeds genegen,

Boer van Zeeland

15-10-1917

Wellicht is dit een brief van een confrater aan abt Lamy!

T 900: de T en de dubbele oo van Tongerlo: het cijfer 9 kon ook als g gezien worden.

...**andere fabriek**: bedoeld wordt wellicht een andere abdij, mogelijk Averbode.

: het niet genoemde adres.

Boer van Zeeland: op z'n minst een rare naam!

Hier nog een ander briefje, eerder een humorvol kattenbelletje, van Antoon Van Clé, dat via de Post der Geallieerden in Baarle-Hertog de abdij bereikte. Jammer dat er geen datum op staat.

Beste,

Tot weldra! Binnen enkele dagen komen we terug naar ons celleken! Zorg dat alles in regel is. Neem 't stof wat af op stoel en tafel! Laten wij samen Te Deum zingen uit dank dat deze laatste dagen wij allen ontsnapten! Spijtig dat Berne (klooster Berne) Gregoor verloor! R.I.P. en Sebastien licht gewond werd, niet erg! Tot weldra, beste groeten! Fr. Antoon

Nog een fragment uit een brief naar de Boer van Zeeland

Geachte T 900,

..... **Wel gezorgd voor uw commissies! Die voor Maastricht wordt door de chef gedaan! Voor Bilzen, enz. wordt gezorgd,.... Ook wat voor Y. Verbeur toekomt en de anderen die ge persoonlijk noemt..... Wees voorzichtig....Tracht te verdraaien...**

In naam van ons allen, bijzonder van de Chef!

Getekend: Postalli 18-10-1917

Wij vermoeden: De Chef: de abt, en Y. Verbeur: fonetisch geschreven dialect voor Averbode.

Correspondentie via fictieve adressen

Een minder riskante manier van briefwisseling was het schrijven naar een fictief tussenadres in Nederland. Men correspondeerde via de reguliere post naar een afgesproken adres in Nederland. Men liet uitschijnen dat men naar vluchtelingen schreef die ergens op een boerderij werkten. In Nederland werd het adres gewijzigd naar een nieuw adres in Engeland of Frankrijk en het poststuk kon het tweede deel van zijn reis beginnen om uiteindelijk toe te komen bij de Belgische soldaat aan het front.

Doordat deze poststukken (brieven, kaarten) de censuurdienst moesten passeren, had men weinig bewegingsvrijheid in het schrijven en bleef de briefinhoud dikwijls beperkt tot enkele algemeenheden, dikwijls zonder namen te noemen!

Enkele fictieve adressen in Nederland waarheen en van waaruit vele brieven verstuurd werden:

Weduwe Kuystermans, Van Gilsestraat Roosendaal

Barak 3 Kamp Harderwijk

Barak 27 Kamp I Zeist (Soest bij Amersfoort)

Barak Breughel Legerplaats Oldebroek

Adriaen Van Kuyk Rijsbergen (Noord-Brabant)

De Boer van Zeeland

Nieuws voor de frontsoldaten

Zoals meerdere van zijn confraters was pater Alfons Van Clé (beter gekend als Anton Van Clé) ook onder de wapens, hetzij als aalmoezenier, als ambulancier of zieke diener, zoals Van Clé zichzelf noemde.

Vanaf november 1915 zorgde Van Clé ervoor dat de soldaten van Meerhout en omstreken toch wat nieuws kregen over het thuisfront. Met heel beperkte middelen zorgde hij voor een simpel drukwerkje:

'Meerhouts novemberstem aan de IJzer'. Kort daarop werd dat **'De Meerhoutenaar aan de IJzer'**.

Na Pasen 1916 heette het: **'Voor onze Kempische jongens'**, dat later opgenomen werd in het meer algemene tijdschrift: **'De Stem uit België'**.

Van Clé had voor zijn publicatie de hulp van een aantal bekende schrijvers: E.H. Cruysberghe (later monseigneur), Broeckx, Ernest Willems, Jos Janssens, Floris Prims, Lode Nicasy, Lode Willems en Frans Haesen.

Er verschenen lijsten van soldaten uit Meerhout en buurgemeenten, adressen en contactpersonen, meestal van aalmoezeniers en onderpastors. Zo was de contactpersoon voor Zoerle-Parwijs de E.H. Denis Beenens, aalmoezenier. Af en toe verschenen er ook berichten uit de dorpen en uit de abdij van Tongerlo. Zo werd in 1917 gemeld dat de koperen brouwketels in de abdij weg waren! Opgeëist door de Duitse bezetter.

Van Clé was ook een voorman als het op het taalgebruik aankwam! Zo bracht De Stem uit België in oktober 1918 een verslag van de feestvergadering van de Bonden van het Heilig Hart in de abdij... Na de toe-

spraak van prelaat Lamy, sprak Kardinaal Mercier de vergadering toe OOK IN HET VLAAMS! Zo meldde Van Clé!

En toen Van Clé, zijn hand ingepakt na een klein ongeval, gekwetst tussen 2 treinwagons, door de stad mankte, hoorde hij ondanks zijn slecht gehoor iemand zeggen: *Encore un héros de la guerre!* En hij, doelend op de achteruitstelling van de Vlamingen, maakte daar tegen zijn medebroeders dit van: *Encore un zéro de la guerre!*

§

Door (Theodoor) Bastiaens °Oevel 1905

Alhoewel mijn grootvader geen oud-strijder was, heeft hij in de laatste jaren van zijn leven mij, Patrick **Bastiaens, zo wat over van alles verteld. Ook enkele zaken die hij nog wist van de oorlog '14-'18. Ik heb dat opgeschreven. Mijn grootvader is overleden in 1990.**

Hij vertelde over de eerste weken van de oorlog en herinnerde zich dat groepen soldaten van het Belgisch leger afgezakt kwamen vanuit Luik. Op dezelfde tijd kwamen Duitse patrouilles te paard tot hier gereden.

*Op een dag kwamen Duitse Ulanen aangereden in de richting van ons huis op Den Hout. Er was in die tijd een soort van uitgangsverbod en zo was de broer van onze vader met zijn velo opgemerkt door de Duitsers. Die dachten dat hij een vluchtende Belgische soldaat was en die Ulanen kwamen op ons huis afgestormd. Ulanen hadden een punthelm en een lange speer bij en ze vroegen aan onze va waar die andere naar toe was gereden. Vader wees natuurlijk een andere richting, waarop die Ulanen op hun hoge paarden wegstormden. Onze vader **zijn broer was nogal 'ne kloeke, niet rap bang en ook nog sterk.***

Mijn grootvader wist ook nog dat er in 'Tongel' aan het gevang een plakkaat uithing met een pamflet van Visé, dat in brand stond en dat de oorlog begonnen was. Heel veel mensen waren héél bang.

Tijdens de oorlog zaten er Duitsers in Westerlo, Geel en Herentals als bezetting. Er trokken ook veel Duitsers door de streek op weg naar het front.

Ik weet ook nog dat er een Duitser was, die in Westel zat, en hier de streek een beetje in het oog moest houden.

"Peeke" noemden ze hem omdat hij bijna geen haar meer had. Hij kwam bij de gebroeders Van de Kerkhof de duiven doden omdat er in de oorlog geen duiven mochten gehouden worden. Die Van de Kerkhofs hadden van niemand schrik, maar nu konden ze niks doen.

Ook moesten de jonge mannen regelmatig naar Westel naar de control om te laten zien dat ze niet weg waren. Als er iemand een pijp in zijn mond had, sloegen de Duitsers die eruit.

Ons moeder was in verwachting van onze Gust en wij liepen tot achter het bos om te zien dat Schaffen, Bergom en die kanten in brand stonden.

Veel vluchtelingen uit Tongel kwamen in het bos slapen en ook enkele bij ons, zeker in het begin als ze Schaffen en Bergom hadden zien branden.

De boerkes hadden wel wat te eten als ze enkele koeien hadden en zijn zo de oorlog redelijk doorgekomen. Andere mensen hebben veel honger geleden.

Op het einde van de oorlog braken de Duitsers ook het tramspoor uit. Wij riepen dan: 'Smeerlappen!, Smeerlappen!'. De Duitsers smeten dan soms met een vijs naar de kinderen. Ook kwamen ze koperen klinken van deuren en ramen vijzen, maar wij hadden veel weggestoken, zelfs de lusters.

De klokken werden in sommige dorpen ook meegenomen, maar hier in Oevel zijn ze er niet voor gekomen.

Toen de oorlog gedaan was, wisten wij dat niet! In de tweede oorlog zag je dat al lang aankomen, maar in '18 niet.

Ik weet nog dat ik op het veld peeën aan het uitdoen was, toen overal de klokken begonnen te luiden en in het bos kwamen de vrouwen zingend afgestapt om onze va te komen halen. Die kon goed op een trekorgel spelen en hij is toen in de Tongelse cafés gaan spelen.

Als de Duitse soldaten terugtrokken vanaf de IJzer, gebeurde dat bijna allemaal te voet, dikwijls mankend op één of ander been. Soms was er een stoommachine bij om wat lasten te trekken.

In Hadschot stonden de treinen stil omdat de brug in Gompel kapot was. Er waren twee treinen op mekaar gereden. Al die treinen kwamen van het front met materiaal: geweren, granaten, eten, wijn, enz.

De gekwetsten waren al wel weg. De mensen van de streek en ik ook, gingen zien of er niks te rapen viel.

De mensen deden een bod op die wijn en als er te weinig werd geboden, smeten de soldaten de flessen wijn gewoon kapot op de grond.

Soms schoten de zatte soldaten met hun mitrailleurs eens naast de trein om de mensen wat af te schrikken. Een wagon met geweren was ook uitgebrand.

Onze va had ook een geweer. Het hing altijd in de slaapkamer. Voor de oorlog schoot hij er wel eens mee. In de oorlog stak hij het in de houtmijt, want als de Duitsers het zagen schoten ze hem zeker omver! Onze va had dit geweer nodig omdat we te ver 'aan ene kant' woonden. Daarna heeft onze va er nooit meer mee durven schieten. In de tweede oorlog heeft nonkel 'Kramik' het in Poyel in de grond gestoken en na de oorlog heeft niemand het nog kunnen vinden.

Door Bastiaens is een tijd ziek geweest, op zijn longen zat een 'kotteke'. Zijn moeder heeft altijd verteld dat dit al was van toen hij klein was. Hij had een longontsteking opgelopen en al de dokters waren in de oorlog. Daarom was die longontsteking niet goed verzorgd geweest.

Jan Claes

Jules Claes, de zoon van Jan vertelde:

Vader was soldaat van 1910 tot 1914. Toen hij terug thuis kwam werd hij opgeroepen om mee te gaan vechten in de oorlog van 1914 tot 1918. Zo is hij 8 jaar soldaat geweest, waarvan de laatste 4 in barre omstandigheden.

Hetgeen hij vertelde was karig maar sprekend voor de oorlog. Zij hadden veel honger geleden, zodat ze zelfs gras aten! De kogels floten rond hun oren. Links en rechts sneuvelde er een maat die te laat zijn hoofd introk nadat hij gaan kijken was boven de loopgrachten. Die hadden ze zelf moeten graven.

Koningin Elisabeth vond hij maar een zuur mens, maar koning Albert was een goede koning. 12 uur op en 12 uur rust en daarna 12 uur wacht, dag in en dag uit. Zo sletten zij hun dagen aan het front, in barre omstandigheden, in het slijk en tussen de ratten. Zo was er een 'rattenman' aan het front die dagelijks zijn twee ratten opat, gebraden in een pannetje. Hij ving ze ook met de blote hand. Hij stak zijn hand in een rattenpijp en ving met één greep een rat of drie. Die stak hij dan onder zijn

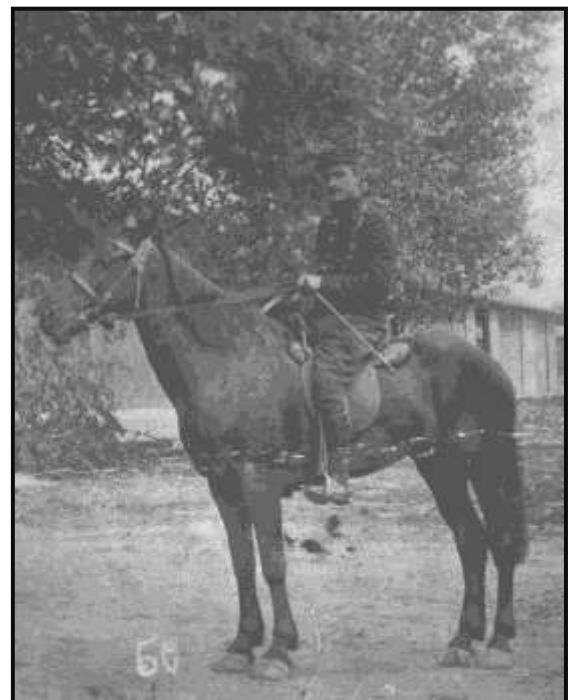
hemd op zijn bloot lichaam en nooit werd hij gebeten. Hij had zelfs een getemde rat in een vogelkooitje zitten.

Op 27/06/1919, lang na de terugtocht van de Duitsers, kwam eindelijk de eerste brief van vader, waarin hij zijn verlangen uitte om moeder eindelijk weer terug te zien. Maar hij schreeuwde vooral zijn vreugde uit voor de VREDE die er aankwam.

Deze brief werd later gekopieerd en bij al de zonen en dochters opgehangen aan de schouw als teken van eeuwige trouw tussen vader en moeder. En ook voor:

LEVE DE VREDE!

2.

dat hij den brief ond' den
 verkeer gehad heeft, want
 hij mij wil zeggen want
 te van a, ik zal het u dan
 ook offna laten weten.

Vele hooren mit de wete
 en in herten tijde een dacht bij

Uw liefste onje
 Jan Claes

Leve de Vader

te herten, kunnen enige da-
 gen raan wij een goede oca-
 sion g' beleven, dunkt me ook
 in nae dat de tijd gaat hert
 woorden, en dan zijn wij bijmal-
 hoor, allerlijfe maet genen
 toek mijn. Laet omlen kloppen,
 zij zoud zeggen dat het allijde
 wagt even, wode, het is en
 blijde day die ik erit heb
 tegen gekomen. Ofu zal de
 tijd herten maet, toek zal het
 om weg te lang dacten niet
 want mijn liefste onje.

Wu ga ik zien bij den komende

Louis (Selvinus Livien) Mannaerts

Op 26 maart 1914 werd Louis' zoontje Carolus geboren en op 1 augustus 1914 werd Louis opgeroepen om te gaan vechten te Antwerpen: depot St Bernard 5de Linie forteresse.

Na de val van Antwerpen stak Louis, met zijn oversten, op 10 oktober 1914 de Hollandse grens over bij De Klinge.

Zij werden ontwapend en geïnterneerd in Harderwijk. Hier volgde Louis cursussen houtbewerking, recht en zang. Hij was blijkbaar een goede leerling want van de lessen houtbewerking zijn er in de familie nog twee werkjes overgebleven. Het eerste is een kistje om juwelen in te steken, het tweede was een mooie pennendoos waarin hij de naam van zijn zoon Carolus (Charel) had ingewerkt. Wat hij toen niet wist, was dat zijn zoontje op 29 december 1915 overleden was. De ontgoocheling en het verdriet moet groot geweest zijn toen hij later thuiskwam met zijn geschenk. Van de lessen recht heeft hij een foto meegebracht en van de lessen zang is het tekstschriftje in de familie nog bewaard.

Op 28 september 1916 werd hij overgeplaatst naar Tilburg waar hij mocht werken in de schoenfabriek van de Nederlander Johannes Mannaerts, zonder te weten dat zij rond 1800 dezelfde voorouders hadden.

Op 20 februari 1919 kon hij terug naar huis komen.

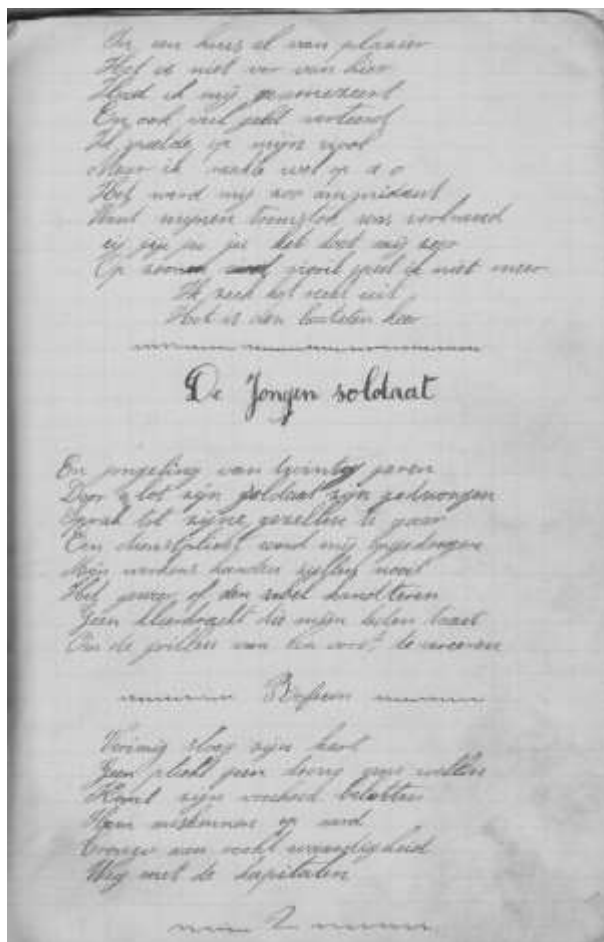

Het kistje dat Livien voor zijn zoontje in het kamp maakte.

Hiernaast een tekst uit zijn zangboekje.

De cursisten van de leergang 'Recht' in het interneringskamp Harderwijk.

Het houten juwelenkoffertje van Louis Mannaerts

In de cursus houtbewerking leerde Louis prachtige houten koffertjes maken: eerst eenvoudige pennendozen, later echte kunstwerkjes: juwelendoosjes met prachtige in hout uitgestoken motieven: sterren, stralen, bloemen...

Maar toen zijn schoonste koffertje klaar was, verdween dat opeens! Iemand had het gejat!

Louis Mannaerts kon dat nooit vergeten en sprak vele jaren later nog altijd van zijn TOP-werkstuk! Toen ruim 60 jaar later Marcel en Louise Verstappen-Mannaerts (dochter van Louis) bij kennissen in Antwerpen op bezoek waren, zagen ze daar op de kast een kunstig uitgestoken koffertje!

-Wat 'n schoon koffertje heb je daar staan!

-Dat heeft mijn vader, officier in de Eerste Wereldoorlog, in Holland van één van zijn soldaten gekregen, toen de oorlog voorbij was.

Na het verhaal van Louise over haar vader en zijn oorlogsvlijt, mocht het koffertje op het eind van de dag mee naar Heultje, tot grote vreugde van Louise!

Het bewuste koffertje! 60 jaar vermist!

§

Na de oorlog werden 'aandenkens of souvenirs' gemaakt. Borduurwerk rond een foto van hen die de gruwel van de oorlog overleefden!

Dit aandenken is gemaakt door mevrouw Jules Vanlaeke. Op de foto herkennen we Jules en in witte broek zijn broer Leopold. De foto was genomen in de Panne tijdens een verlof, waar beide broers elkaar hadden ontmoet.

Wanneer Jules daarna terug in zijn linies kwam werd hij bij een aanval zwaar gekwetst. Enkele kameraden sneuvelden en Jules werd in Calais verzorgd.

Juffrouw Maria Vanlaeke (Westerlo) bewaart dit werkje van haar moeder als een relikwie.

§

Witheren van Tongerlo die de oorlog '14-'18 actief meemaakten

Bronnen:

- Tongerloana, 1986, "Geschiedenis van gisteren", R.J. Verlinden, proost Norbertinessen Veerle.
- Tongerloo's Tijdschrift, 1919, "De Orde van Premonstreit in den Wereldoorlog", Pater Antoon Van Clé en Judocus Ghijsbrechts.

Lijst van de kloosterlingen opgeroepen voor legerdienst '14-'18

-Isfried (Jozef Alexander) Wyckmans:

°Lichtaart 18/06/1892, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1912.

Op 02/08/1914 in dienst. Militieklas 1912, brancardier 8ste Linie 1ste compagnie (4 DA).

Novice abdij. Deed mee aan de aftocht van Namen naar Frankrijk. Was aanwezig bij de veldslagen van Grembergen, van Berlare en de slag van de IJzer tot 1916. Zwaar gewond te Ramskapelle op 09/10/1916. Overleed aan zijn verwondingen op 10/10/1916 in het hospitaal te De Panne. Begraven op het militaire kerkhof van Adinkerke. Hij heeft eveneens een graf op het erepark te Tongerlo. Al de confraters en zijn vrienden aan het front hadden hun soldij samengelegd om een mooie zerk voor hem te plaatsen. Een van de gekende **'Joe English zerkjes'**. Zijn zerk had een wapenschild van de abdij van Tongerlo op de kruisvorm. Later heeft de militaire overheid al deze **'Joe English zerkjes'** of Vlaamse Heldenhuldezerkjes op de militaire kerkhoven vervangen door de gekende robuuste Belgische oorlogszerk. Zie ook pagina 238.

Nota: Op hetzelfde kerkhof ligt ook Karel Salen uit de parochie Westerlo begraven, die sneuvelde te Diksmuide in 1916.

-Thomas Frans (Jozef Maria) Leysen:

°Herentals 10/12/1880, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1899. Professie op 21/02/1902. Priester op 08/09/1903. Prior op 02/02/1909. In 1914 legeraalmoezenier. DC St Sauveux-Caen. (*Depot-Convalescents*, opleidingscentrum te Caen).

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de kroonorde.

-Lambertus (Michael) Wendelen:

°Tongerlo 21/07/1880, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1909. Professie op 21/02/1902.

Priester op 28/10/1903. Prior op 14/08/1912.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palmen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde van Leopold II met zwaarden.

- Judocus (Antoon) Ghysebrechts:

Vader: Carolus Amadeus Maria Ghysebrechts

Moeder: Maria Theresia Ludovica Janssens

°Geel 11/11/1890, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1910. Tijdelijke professie op 15/10/1912.

†**Buta (Zaire) 12/06/1938. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.**

Volgens Van Clé: *Hij bleef aan het front tot de ondertekening van de wapenstilstand, en verliet het geen enkele dag!* Hoogstwaarschijnlijk heeft hij wel rustperiodes gehad. Hij moet zeker ook naar Engeland geweest zijn om zijn professie te hernieuwen.

Begraven in de missiepost Buta. Was voorzitter VOS Tongerlo (Vlaamse Oud-Strijders) Militieklas 1910, stamnummer 16585.

In dienst bij de 4de legerafdeling als brancardier. Kwam na de val van Namen via Frankrijk in Oostende aan. Werd naar het 10de Linie (9de compagnie III/1 4DA) gezonden als korporaal-brancardier, waar hij het grootste deel van zijn diensttijd doorbracht. Later kwam hij terug bij de 4de legerdivisie, bij de bommenwerpers.

Toen brancardier Ghysebrechts voorstelde om, met rondgehaalde fondsen, in zijn eenheid Heldenhulde-

zerkjes te kopen voor twee gedode Vlamingen, keurde de luitenant van de eenheid het voorstel goed. De sergeant-majoor echter, een echte franskiljon, bestelde met het rondgehaalde geld 2 prachtige rouw-kronen...

De aankoop van rouwkronen was een normale procedure tijdens de Eerste Wereldoorlog in het Belgische leger.
Onderscheidingen: Ridder in de Orde Leopold II met palm. Oorlogskruis met dubbele palmen. Medaille van de IJzer, Vuurkruiser, Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Na de oorlog was hij een leidende figuur in de VOS-beweging (Vlaamse Oud-Strijders) in de Kempen. Hij werd hoogst waarschijnlijk om deze acties overgeplaatst als missionaris naar Kongo, waar hij op 13/06/1938 overleed.

Pater Judocus Ghysebrechts schreef ook in 1919 onder de schuilnaam **'IJzerkerel Norbertus'** over zijn gesneuvelde confrater Isfried Wyckmans in **'Tongerloo's Tijdschrift'**.

-Antonius Van Padua (Alfons) Van Clé:

°Meerhout 5/07/1891, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1910. Tijdelijke professie op 15/10/1912.

In dienst bij de 4de legerafdeling als brancardier, net zoals zijn confrater Ghysebrechts. In maart 1915 ongeschikt voor de dienst bevonden, naar gasthuis in Kales (Calais) gezonden (Ambulance Belge-Calais). Hier verzorgde hij ongeveer 1 jaar de tyfuslijders. Eind 1916 afgedeeld bij de ziekentrein tussen het front en Kales. Hernieuwde zijn professie in de handen van prelaat Seadon in Manchester, ergens in 1918. Pater Van Clé overleed plotseling in het Noordstation te Brussel op Hemelvaartdag 19/05/1955. Voorzitter VOS Tongerlo, na Ghysebrechts, tot zijn persoonlijk ontslag rond 1929.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Vuurkruiser. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

De paters Antoon Van Clé en Judocus Ghysebrechts namen geen blad voor de mond wanneer zij de behandeling van de Vlaamse jongens aan het front bekritiseerden. Ze kwamen in aanvaring met het **'patriottische' Brusselse tijdschrift 'Le XXme Siècle'**. Prelaat Lamy, afkomstig van Namen, nam het voor zijn kloosterlingen op. Zijn recht van antwoord werd echter nooit gepubliceerd. Hij verwees hierin dat minstens 14 kloosterlingen van Tongerlo aan de oorlog deel hadden genomen! Allen als brancardier of aalmoezenier.

-Dionysius (Jozef) Van Den Bosch:

°Vorst-Kempen 27/02/1892, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1912. Professie op 15/10/1914. Priester op 19/03/1918.

Als brancardier gevangengenomen door de Duitsers in Maredsous. Teruggestuurd naar de abdij op 31/08/1914. Werd missionaris en overleed op 08/10/1977.

-Gerardus (Carolus) Beynen:

°Antwerpen 1877, ingekleed te Tongerlo op 05/04/1896. Professie op 15/10/1900. Priester op 27/01/1901.

In 1904 missionaris in Congo. In 1910 aalmoezenier bij de 2de lansiers in Diest. Trok bij het uitbreken van de oorlog, met hen naar het front als hun aalmoezenier. Overleed op 14/10/1938.

Onderscheidingen: Ridder in de Orde Leopold II.

-Carolus Amandus (Alfons) Van Uytven:

°Geel 25/04/1880, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1898. Professie op 15/10/1903. Priester op 28/12/1903. Tot bisschop van Buta benoemd.

Werd missionaris in Congo. Hij was in België bij het uitbreken van de oorlog, en hij bood zich spontaan aan als aalmoezenier (hulp-aalmoezenier van het Congolees vrijwilligerskorps) bij het bataljon van de oud-gedienden van Congo. Hij werd gevangengenomen door de Duitsers op 23/08/1914 te Namen. Bleef in gevangenschap tot 23/10/1914. Mocht dan terugkeren naar de abdij van Tongerlo. Overleed op 17/03/1969.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het militair dossier.

-Aloysius (Arthur) Firth:

°Rotherham (UK) 15/08/1874, ingekleed te Tongerlo op 15/08/1891. Professie op 15/08/1893. Priester op 25/02/1879. Missionaris in Crowle vanaf 06/06/1898.

Werd aalmoezenier in het Engelse leger; verbleef aan het front in Frankrijk. Hij werd met zijn afdeling naar het Midden-Oosten gestuurd, en was aanwezig bij het beleg van Bagdad en van Gaza. Op 01/11/1919 prior van Crowle (UK). Overleed op 5/10/1967.

-Alderic (Renaat) Vincke:

°Brugge 13/05/1877, ingekleed als broeder in Tongerlo op 24/12/1897. Professie op 24/12/1898.

Was in Engeland bij het uitbreken van de oorlog, werd in een bijzonder contingent opgeroepen. Was ziekiendiener in Virval. Later actief als secretaris van de leidinggevende arts in een doorgangshospitaal. Overleed op 01/01/1963.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

-Gereon (E. B.) Van Cothem:

°Sint-Niklaas 11/10/1885, ingekleed als broeder in Tongerlo op 15/10/1906. Professie op 15/08/1908. Ging op 08/02/1913 naar Manchester (UK)

Volgde zijn beide broers naar het front! Geen verdere gegevens bekend. Hij stond ook niet meer in de catalogus van de abdij in 1922.

-Wenceslaus (Guillaume) Vermeulen:

°Antwerpen 07/06/1877, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1897. Professie op 15/10/1902.

Priester op 28/03/1903. Verbleef in missiepost Crowle (UK) Hij werd in 1917 door het leger opgeroepen als ziekenverpleger in het Belgisch gasthuis voor teringlijders. Overleed op 15/06/1937.

-Filip (Gisleen) Van Hecke:

°Mechelen 03/11/1899, ingekleed te Tongerlo op 24/12/1898. Professie op 24/12/1899.

Vertrok in 1917 via Engeland naar de missie in Congo. Kon enkel verder reizen vanuit Engeland als hij brancardier werd in het Congolese leger. Het Congolese leger werd echter nooit door België ingezet, **omdat men niet wilde dat de Congolezen zouden 'besmet' geraken door het 'anarchistisch gedachtegoed'** dat onder de soldaten aan het front leefde. Overleed op 12/08/1947.

-3 postulanten (*Een postulant is iemand die streeft naar het religieuze leven maar nog niet tot een bepaalde kloosterorde is toegelaten*) werden eveneens voor legerdiensten opgeroepen:

2 Engelse postulanten wegens de algemene dienstplicht in Engeland. Eén van hen werd officier bij de Engelse luchtmacht. De andere was ingedeeld bij een afdeling machinegeweren, en verbleef lange tijd aan het front in Ieper en in Nieuwpoort.

De 3de was een broeder-postulant, die werd ingelijfd bij de Italiaanse luchtmacht.

Geen verdere aanwijzingen betreffende hun namen gevonden.

Geestelijken opgepakt als politieke gevangenen '14-'18

-Jozef (Paul) Bauwens (O. Praem.) :

Opgepakt te Turnhout waar hij sedert 24/09/1914 rector was.

Onderscheidingen: burgerlijk kruis 1ste klas 1914-1918, medaille politiek-gevangene.

-Libertus Gevelers (O. Praem.) :

°Mechelen 06/05/1876, ingekleed te Tongerlo op 15/10/1894. Professie op 15/10/1896.

Priester op 31/03/1900.

Proost van het Norbertinessenklooster te Neerpelt sedert 03/05/1904. Pastoor te Heultje op 18/10/1921. Overleden op 08/07/1931 (zie ook pagina 110)

-E. H. Van Hoof Alfons:

°Voortkapel-**Westerlo 01/05/1891**, †**Westerlo 02/01/1970**.

Priester gewijd in 1915, onderpastoor te Boechout en later in Grimde-Tienen. Aalmoezenier in de centrale gevangenis van Leuven. Was voorzitter van NSB (Nationale Strijdersbond) geweest Westerlo, weerstander in 1940-1945.

Politiek gevangene tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Geen dossier in de militaire archieven.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille, gouden palm in de Kroonorde.

Andere geestelijken, inwoners van Westerlo, in dienst tijdens de oorlog '14-'18

Meestal waren dat rustende priesters die in de jaren 1960-'70 op het kasteel van Gravin Jeanne de Mero-de verbleven.

-E. H. Beenens Hubertus Dionysius

Vader: Jozef Frans Beenens

Moeder: Maria Regina Sterckx

°Zoerle-**Parwijs 27/07/1889**, †**Diegem 12/01/1952**

Militieklas 1909, stamnummer 101/15367. Begin van de oorlog opgeroepen te Mechelen. In mei 1915 te Calais 1ste Linie als brancardier.

September 1915 toegevoegd aan de genie. Op 07/08/1916, tijdens bombardement, gekwetst te Boezinge, aan zijn rechteroog, en in

hospitaal l'Océan te De Panne tot 07/09/1916. Was aalmoezenier

sinds het begin van de oorlog. Na de oorlog pastoor in Diegem.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzermedaille. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Ridder in de kroonorde. Vuurkruiser.

-E. H. Bernaerts Petrus Joannes

Vader: Adrianus Bernaerts

Moeder: Dymphna Jacobs

°**Antwerpen 10/10/1879**, †**Westerlo 20/10/1956. Graf achter de kerk van Westerlo, 'Heldenhuldezerk'.**

Lid IJzerbedevaartcomité, Ere-Legeraalmoezenier. Zie ook pagina 162.

Rustende priester op het kasteel. Hij kwam van Herne naar Westerlo op 29/11/1954.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

-E. H. Claes Guiliëlms Floris Rénatus

Vader: Hubertus Claes

Moeder: Maria Pauline Van Autenboer

°**Halen 10/01/1890**, †**Turnhout 31/12/1962. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.**

Pastoor van Evere. Woonde in de Boerenkrijglaan, als rustend priester, kwam van Evere op 12/07/1952.

Oorlogsvrijwilliger op 16/08/1914. Brancardier 8ste Linie, 5de cie. 20% invalide.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen.

-Monseigneur de Trannoy (Baron Monseigneur de Trannoy Jules, Virginie, Paul, Hippolyte)

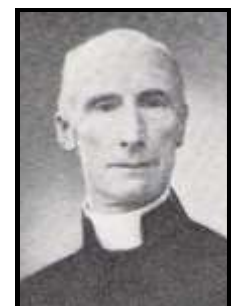
Vader: Paul de Trannoy

Moeder: Savina de Knuyff

°**Schaarbeek 14/03/1883**, †**Mechelen 23/01/1970**

Priester gewijd op 22/04/1906. Apostolisch Protonoarius AIP. Aalmoezenier aan het hof op 27/08/1926 (kapelaan van de koninklijke familie). Huisprelaat van de paus op 24/06/1927. Begraven aan de O.L.V.-ten-Eik-kapel te Tongerlo.

Militieklas 1903. Als brancardier-hulpalmoezenier in de hospitalisatiesectie, verpleegde hij, in het begin van de oorlog, gekwetste soldaten in de school op het gehucht Schip-

laken te Boortmeerbeek. Later was hij aalmoezenier bij de 1ste jagers te paard.
Onderscheidingen: Oorlogskruis. Vuurkruis. Ridder in de kroonorde met palm. Officier in de orde Leopold II. **Vrijwilligersmedaille '14-'18.**

-E. H. Kennes Louis

°Aartselaar 08/02/1879, †Mechelen 26/08/1959

Vestingsgeschut Antwerpen - Fort Koningshooikt, vanaf 29/03/1915 vervoerkorps 5de leger.
Aalmoezenier te velde A137. Onderpastoor te Westerlo. Werd later pastoor te Mechelen (Hanswijkparochie)

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

-E. H. Tielemans Franciscus Isidorus Josephus

°Tongerlo 08/07/1889, †Tongerlo 29/10/1970

Priester gewijd te Mechelen op 31/05/1914. Ere-**legeraalmoezenier '14-'18. Geen dossier in de militaire archieven.**

Onderscheidingen: Vuurkruiser. Commandeur orde Leopold II met zwaarden.

-E. H. Van Der Mueren Julius Jacobus

°Hoogstraten 19/06/1884, †Westerlo 21/05/1956. **Graf op het erepark van de parochie Westerlo.**

Militieklas 1904, priester gewijd op 05/06/1909.

Ere-Legeraalmoezenier.

-E. H. Vermeylen Remi

°1899, †Lommel 12/06/1970, **bij een auto-ongeval.** Graf achter de kerk van Westerlo, '**Heldenhuldezerk**'.

Lid VOS. Maar eigenlijk té jong om oorlogs-**aalmoezenier geweest te zijn...**

Vermelding hier in dit boek wegens de speciale zerk! Zie pagina 162.

Onderscheidingen: geen dossier in de militaire archieven.

-E. H. Verstappen Eugeen F. J.

°Herentals 25/06/1877

Aalmoezenier, TAS B 184. Verbleef te Tongerlo.

Onderscheidingen: geen dossier in de militaire archieven.

§

Uit het gemeentearchief:

Januari 1918:

Oevel: -Weduwe Vanden Eysendyck, Oeveldorp, bezit een limonademachine.
-Er zijn nog 32 vluchtelingen in Oevel, maar er moeten er nog 100 in Geel opgehaald worden.

Westerlo: -Het gemeentebestuur vraagt aan het Gemeentekrediet of ze 150.000 fr. kan lenen.
-Tot voor kort gaf de gemeente aan kinderen onder de 6 jaar de toelating om bij **'aangeduide'** boeren volle melk te gaan kopen. Maar om alle bedrog en woekerhandel te voorkomen, heeft men de landbouwers verplicht om de melk op het gemeentehuis te leveren, waar het gecontroleerd wordt en doorverkocht.

-Er zijn nog 306 vluchtelingen in de gemeente ingeschreven.

-Er is 2 kg vlas en 5 kg vlaszaad voorhanden.

-De landbouwers werden verwittigd om op **'gestelde'** datum op **'den boterbureau'** te verschijnen. Alleen weduwe Verlinden werd niet verwittigd aangezien zij overleden is en er geen koe meer voorhanden is.

-De boete die de gemeente kreeg voor het niet leveren van roggegraan door de landbouwers, bedraagt 200.000 mark. **'Na alle gestrafte landbouwers ten gemeentehuize te hebben samen geroepen en door onze Burgemeester en Schepenen op krachtige wijze te hebben aangezet om de boete te betalen, is het ons tot heden onmogelijk geweest dit geld te ontvangen'**.

-De gemeente heeft van vier landbouwers geld gekregen en heeft zo 1037 mark bij elkaar gekregen. De **landbouwers blijven 'moedwillig en hardnekkig in hunne weigering en geven geen gehoor aan al onze bedreigingen'**.

-Het gemeentebestuur vraagt de uitvoering van de straf door de militairen.

-Bij Jos Bogaerts werd er 500 kg aardappelen gestolen. Hij moest nog 1.205 kg leveren en kan dus nu nog maar 700 kg leveren.

-Van Jules Truyens en Frans Boogers werd respectievelijk 22 kg en 13 kg meel aangeslagen door de botercontroleur van Westmeerbeek. Dit meel werd vervoerd naar de gemeente Wiekevorst om er daar brood van te maken. De twee mannen vragen nu of ze hun meel terugkrijgen.

-**Verscheidene landbouwers moesten op 'den boterbureau'** verschijnen en het werd hen nu verboden om nog volle melk te gebruiken. Deze melk werd echter gebruikt om zieke personen en kleine kinderen te voeden.

-Er ligt 1.777 kg haver klaar om te vervoeren naar de havercentrale in Antwerpen, maar het vervoer blijkt heel moeilijk te zijn. Daarom stelt de gemeente voor om deze haver te verdelen onder de inwoners, maar het dan af te trekken van hun rantsoen van de volgende maand.

Februari 1918:

Oevel: -De opgeëiste aardappelen liggen in de weg op het gemeentehuis. -Er zijn nu 115 vluchtelingen in Oevel. -Als betaalmiddel zijn zowel de mark als de frank in gebruik. -In Oevel bestaat een weldadigheidsbureel.

Westerlo: -Er is geen koper voorhanden in de gemeente aan voorgevels, bollen of andere versiersels, daken, afleidingsbuizen of balustraden.

-Statistiek van het jaar 1917:

Totaal inwoners: 4200, geboorten: 95, doodgeboren kinderen: 6, overlijdens: 82, overlijdens van 0 tot 1 jaar: 8, overlijdens van 1 tot 2 jaar: 8.

-Een deel van de **'grooten hangaar'** aan de Marly kan gebruikt worden als bergplaats voor de tabak van het kanton.

-Er zijn geen ziekenhuizen in de gemeente Westerlo.

-Het aantal vluchtelingen groeit **'gedurig'** aan. Men vraagt dan ook om niet te veel aardappelen op te laden want ze zullen nodig zijn om te planten of om te eten.

-Er verblijven 316 vluchtelingen in de gemeente.

-Er zijn geen weldadigheidsinstellingen die afhangen van het **'Spaansch-Neederlandsch comiteit'**.

-Er werd 800 kg aardappelen gestolen bij werkmans Petrus Van Rompay. Brigadier-veldwachter Demeyere heeft 100 kg bij één van de dieven gevonden: Philips Petrus. Maar deze weigert te zeggen wie de overige dieven zijn.

-De enige landbouwers die nog bereid zijn melk te leveren (*aan de vluchtelingen, vermoedelijk*) zijn Karel Dierckx (2,5 l per dag), Louis Spaepen (4 l), Petrus Goukens (4 l), Jozef Vleugels (7,25 l), Henri Schellens (13 l), Louis Versweyveld (8 l), Karel Michiels (3 l) en weduwe Peeters (9 l).

-Er wordt een medisch schooltoezicht georganiseerd in alle schoollokalen van de gemeente.

-Er wordt toestemming gevraagd om een **'kinema'** te plaatsen door madame Coomans.

Maart 1918:

Oevel: -Geen enkele landbouwer bood zich aan om vroege aardappelen te ruilen voor paardenmest.

-Er zijn 124 vluchtelingen in Oevel.

Westerlo: -Van Genechten moet aardappelen leveren aan de statie in Morkhoven, maar hij heeft maar een jong veulen en kan niet meer dan 400 kg in een keer vervoeren. Aangezien Morkhoven op 10-11 km van zijn woonst ligt, kan hij maar 400 kg per dag leveren.

-Petrus Philips (zie februari 1918) zit wegens diefstal van aardappelen, in het gevang van Turnhout opgesloten.

-Er zijn 317 vluchtelingen in de gemeente.

-Jozef Van de Ven is overleden. Zijn vrouw **'met een klein kind'**, zet alleen het landbouwbedrijf voort.

-Louis Dierckx verblijft sinds 1914 in Holland als geïnterneerde soldaat. Zijn vrouw Ludovica Heylen is de **verantwoordelijke 'bestierster' van de boerderij.**

-Jan Van Reusel kreeg een boete van 270 mark voor het te weinig afleveren van boter.

-Jerôme Vandemale is niet gevlucht. Hij verblijft wegens **'diefte'** in het Belgisch gevang in Mechelen. Er leven geen bloedverwanten van hem in de gemeente.

-Een aantal landbouwers hebben een boete gekregen i.v.m. aardappelen (*vermoedelijk voor het te weinig leveren*).

-Er verblijven geen kinderen van Duitse afkomst in de gemeente. Er zijn er ook geen geboren.

-Bij Louis Seymens in Heultje zijn 400 kg plantaardappelen gestolen.

-Regina Verheyen wordt beticht van iets, maar zij is uit de gemeente vertrokken zonder haar nieuwe woonplaats door te geven. Ze verblijft vermoedelijk in Brussel in de Rue des Cerises.

Zoerle-Parwijs: -Afleveren van een grondvergunning op het kerkhof aan Vloebergs-Gepts, voor 1,5 m² aan 150 fr. Zijnde 50 fr. voor het weldadigheidsbureau en 100 fr. voor de gemeente.

-Er wordt opnieuw 3000 fr. geleend bij juffrouw De Vries aan 4%/jaar, intresten elke 6 maand te betalen.

April 1918:

Oevel: -Opeisingen van koper op 24 en 25 april.

-Kolenleveringen worden beperkt.

-7 vluchtelingen uit Pittem gaan terug naar huis.

-Nog 122 vluchtelingen in Oevel.

Westerlo: -Jozef Pötter verblijft sinds 14 december 1917 in de weldadigheidskolonie in Hoogstraten. Zijn vrouw bleef achter met 5 kinderen en sinds zijn afwezigheid is er nog een kind geboren.

Zij vraagt of haar man mag terugkeren om te helpen in hun kleine landbouwbedrijf. De gemeente **vraagt een beetje later aan het 'toevluchtshuis' in Hoogstraten de vrijlating van Jozef Pötter.**

-Vele landbouwers weigeren nog volle melk te verkopen, omdat ze op de vingers getikt werden door het boterbureau. Deze melk werd verkocht als voeding voor kinderen onder de 2 jaar en aan zieke personen. Die zitten nu zonder!

-Heel veel brieven over de levering van aardappelen. Het zijn allemaal kleinere individuele dossiers die mislopen om zeer uiteenlopende redenen.

-Er zijn nu 318 vluchtelingen in de gemeente.

-De burgemeester vraagt aan de burgemeester van Wiekevorst hoe het zit met het **'droogmaken der Gooren'**.

Mei 1918:

Oevel: -Er is ruzie in vluchtelingenfamilie Verbeke uit Gheluwe, een zeer arme familie bestaande uit 10 personen. -De familie Delporte uit Pittem wil nu ook terug naar huis vertrekken. De vader was al 3 weken vooraf vertrokken.

Westerlo: -Het paasverlof van de school in Voortkapel werd ingetrokken. Het schepencollege had nochtans beslist dat dit verlof werd toegekend. Maar die beslissing werd herroepen.

-De gemiddelde koopprijs voor 1 ha akkerland (bouwland) bedroeg in 1917: 4500 fr. Voor weiland (gras en wei) 3000 fr. De gemiddelde pachtprijs voor 1 ha akkerland was 75 fr. en voor weiland 60 fr.

-Men vraagt om meer aardappelen te planten op de akkers van Westerlo. Maar de landbouwers zeggen geen plantgoed of landerijen meer te hebben. Bos en heide omzetten naar akker is niet mogelijk bij gebrek aan meststoffen.

-Hélène Deweer, geboren Demuysere verblijft als vluchteling in Westerlo. Ze vraagt of haar zieke zoon Gustaaf met zijn vrouw en klein kind vanuit Neuville mag overkomen naar Westerlo.

-Er zijn 4 dorsmachines stuk: van één is er een wiel uit de *manègie* gebroken, bij een ander is het *trommelrad* gebroken, dan is er nog een *tandwiel* gebroken en een *manègie* onbruikbaar. De landbouwers kunnen deze onderdelen niet laten herstellen.

-Verscheiden boeren vragen of hun perceel rogge mag omgeploegd worden, omdat het zaaien mislukt is of omdat het niet groeit bij gebrek aan meststoffen.

-Er zijn 306 vluchtelingen in de gemeente.

-De vroedvrouw voor Westerlo is weduwe Mertens-Stevens.

-Het Godshuis wordt verplicht om wekelijks 250 gram boter te leveren, omdat zij 2 koeien in hun stal hebben. Hier wonen echter 49 personen, namelijk 10 zusters en 39 oude en zieke personen. Men vraagt dan ook om hen te ontslaan van deze verplichting.

-In wijk D en E zal men de Goren gaan droogleggen.

Zoerle-Parwijs: -Opnieuw gaat men lenen, ditmaal 7000 fr. Er is echter niet vermeld bij wie de lening afgesloten wordt. Maar ook aan 4% en de intresten elke 6 maand te betalen.

Juni 1918:

Oevel: -Telt nu 1422 inwoners, er zijn ook 115 vluchtelingen. Een vluchteling, Julia Lycke uit Roeselare, huwt met een inwoner van Oevel.

-Er vallen straffen betreffende de niet gemaakte aardappelleveringen. Er worden 10-tallen nieuwe paspoorten afgeleverd. De haver wordt op het veld gestolen bij de familie Iva.

Westerlo: -Er bestaat maar één openbare instelling in Westerlo: het klooster van St.-Vincentius à Paulo. Ze hebben 2 koeien.

-De gemeente gaat een aantal maatregelen nemen om het verblijf of het verdwijnen van vluchtelingen in de gemeente, zonder dat het bestuur dat weet, te voorkomen.

-De volgende vluchtelingen hebben zonder toelating de gemeente verlaten: Albert Debeuf, Karen Veuren, August Dautricourt en Gustaaf Mollez.

-Er zijn 305 vluchtelingen in de gemeente en 15 personen uit Beerse door de militairen in de gemeente geplaatst.

-Men doet een aanvraag bij het Ministerie van Landbouw voor het bekomen van 10 fr. voor een otterpoot. Blijkbaar moeten de otters nu **'vernietigd'** worden.

-Er werd 2 are wintergerst afgesneden en door onbekende dieven weggevoerd.

-Er wordt door verscheidene boeren gevraagd of ze hun haver mogen afsnijden want hij is 'gansch uitgestorven zodat er niets meer dan onkruid te zien is'.

-Men is er **'ongelukkiglijk'** niet in geslaagd de verdwenen vluchtelingen terug te vinden. Enkel de genaamde Mollez was zo **'verontrust'** dat hij zich komen melden is. In Voortkapel zijn Verre en Ponchaux onbekend. Zij zijn vermoedelijk naar Luxemburg vertrokken.

-De gemeente zou 300 ton steenkolen willen kopen voor de gemeentescholen, gemeentegebouwen en voor de inwoners.

-Remi Dauwen kreeg een boete van 50 mark omdat hij te weinig boter had geleverd. De schrijver van de boterlijst had echter vergeten in te vullen dat de landbouwer, met toelating, volle melk verkocht had. Hij had eigenlijk zelfs meer geleverd dan hij moest leveren.

-Ook Jan Wouters kreeg een boete van 30 mark omdat hij te weinig boter had geleverd. Dit ging om een missing in het gewicht. Hij heeft het rechtgezet.

-Deroo Albert vertrok op 30 maart uit Neuville en heeft zich op 18 april in Westerlo aangemeld. Hij verblijft hier thans als vluchteling.

Zoerle-Parwijs: -Dr. Maes uit Tongerlo wordt de geneesheer toezichter in de gemeenteschool aan 2 fr. per leerling per jaar.

Juli 1918:

Westerlo: -Jozef Renders kreeg een boete van 80 mark voor het te weinig leveren van aardappelen. Zijn aardappelen waren echter door de **'overgroote nattigheid gansch verrot'**.

-De kadasterplannen die de gemeente ter beschikking had gesteld van de landmeters belast met de opmeting van de graanoppervlaktes zijn in erbarmelijke staat teruggebracht. Ze zijn gans verwaarloosd en verscheurd en dus niet meer bruikbaar.

-Desiré Bellemans kreeg een boete van 45 mark voor het te weinig leveren van aardappelen, maar hij leverde alles netjes op tijd.

-Victor Van Houdt verklaart geen duiven meer te hebben. De dieren hebben hun hok verlaten en zijn niet meer teruggekeerd.

-Ook Jan De Kock kreeg onterecht een boete van 50 mark om te weinig aardappelen te leveren. Hetzelfde voor Denis Geens.

-Er zijn opnieuw een aantal vluchtelingen verdwenen:

-Emile Gahide, uit Komen. Hij is verdwenen zonder zijn vertrek kenbaar te maken. Hij nam geen voorraad kledij, levensmiddelen of geld mee. Hij is gehuwd, maar zijn vrouw is niet in België.

-Louis De Corte, ook uit Komen is ook vertrokken zonder iets mee te nemen.

-Alfons Corneille, juist hetzelfde.

Ze zouden samen in de richting van Geel vertrokken zijn. Een dag later waren de mannen al weer terecht. Ze waren gaan vissen.

-Een paar dagen later verdwijnt vluchteling Arthur Damiens, ook uit Komen.

-Er zijn 294 vluchtelingen in de gemeente.

-De gemeente gaf geen noodgeld in omloop. Het enige noodgeld dat in omloop is, werd uitgegeven door het plaatselijke Hulp- en Voedingscomité.

-Er ontstaan vaak moeilijkheden tussen landbouwers en de veearts als men melkgevende koeien wil verkopen. Deze koeien mogen namelijk niet geslacht worden en de veearts vermoedt dat dit wel de bedoeling is na de verkoop.

-Vanbecelare Achille en Vanderhulst Leopold, vluchtelingen in Westerlo, wensen naar Roeselare terug te keren om daar te gaan werken.

-Mevrouw Meyvis en haar 3 kinderen verblijven al een paar weken in Westerlo. Ze werd hier geplaatst. Ze hebben echter hun meubelen nog niet mogen ontvangen.

-De familie Croes, vluchtelingen uit Komen, vraagt dat hun zieke zoon Adolf Croes uit Roncq mag overkomen.

-Westerlo gaf tussen 07/07/1917 en 28/07/1918 onderdak aan 74 Franse vluchtelingen. De gemaakte onkosten hiervoor bedroegen 5712,80 frank!

-Aerts-Wouters moet zijn boete van 160 mark niet betalen. Maar hij had al 80 mark betaald, geld dat deze arme weduwnaar bij zijn broer is moeten gaan lenen. Hij vraagt of hij deze 80 mark kan terugkrijgen.

-August Van den Eynde vraagt of hij zijn 36 kg koolzaad voor eigen gebruik mag laten slagen (n.v.d.r.: dit is pletten en persen) bij de **'olieslager'** Swolfs in Geel.

Augustus 1918:

Oevel: -Aankoop van carbuur voor de gemeente: 65 kg. Er zijn nog 86 vluchtelingen. Mertens Eduard is in **'uberwachung'**. Hij mag de gemeente niet verlaten en moet zich geregeld aanmelden op het gemeentehuis. Er vallen straffen voor de te kleine boterleveringen. Er worden lucifers

(*solferstekskens*) verdeeld in de gemeente. 1543 inwoners 3086 lucifers (elk 2 stuks) en de 22 herbergiers 660 lucifers. Er blijven er 44 over op het gemeentehuis.

-Vluchteling Billien Omer van Wervik gaat terug. Er worden veel veldvruchten gestolen.

Westerlo: -Jozef Steemans, Louis Spaepen en Frans Horemans kregen een boterstraf. De laatste zijn koe geeft geen melk meer en hij kan dus ook geen boter meer leveren.

-Zowel Alfons Ooms als Louis Vercammen vragen of ze hun eigen boter voor hun (zieke) kinderen mogen gebruiken.

-Weduwe Boels kreeg een boterstraf van 40 mark om te weinig boter te leveren. Deze arme weduwe heeft een koe, die moet kalven binnen de maand en de andere binnen de twee maanden. De vrouw kocht nog een tijdje boter aan om aan de vraag te kunnen voldoen, maar gezien haar groot gezin is dit niet langer houdbaar.

-Alfons Vos-Van Dingenen uit Herselt is krijgsgevangene in Duitsland in de *Mannschaftsgefangenenlager und Truppenübungsplatz* in Altengrabow. Zijn vrouw moet al het werk op het veld zelf doen, omdat er geen goed werkvolk is. Zij kan zich dan niet bezighouden met het huishouden. Ze vraagt of Karel Beaghe, vluchteling in Westerlo, zich mag komen vestigen bij haar, niet als vluchteling, maar als inwoner van de gemeente. Hij is door de Duitse overheid afgekeurd en niet meer in staat om **'grooten arbeid'** te doen. Hij kan dan zorgen voor de kinderen en het huishouden voor zijn rekening nemen.

-De gemeente moet 5 fr. per inwoner (of 22.425 fr. in totaal) betalen om recht te blijven hebben op suiker, broodsmeer, enz.

-Er zijn 68 vluchtelingen naar Frankrijk vertrokken.

-In Voortkapel zitten te veel leerlingen in de gemeenteschool. Men deelt aan de burgemeester van Tongerlo mee dat de leerlingen uit zijn gemeente niet meer in Voortkapel naar school kunnen gaan. Zodat **'allen behoorlijk de leergangen zouden kunnen volgen'**.

-Er kreeg weer iemand een straf voor het niet voldoende leveren van boter. Louis Van Genechten moet een boete van 120 mark betalen. Hij heeft wel drie koeien, maar er geven er maar twee melk. Dus kan hij ook maar voor twee koeien boter leveren. Ook Jan Baptist Balus kreeg een boete van 10 mark. Hij heeft echter een gezin van 13 personen en slechts één koe. Hij moet reeds verscheidene weken boter gaan bijkopen. Het is een **'doodarmen werkmán'** en de gemeente vraagt dan ook een kwijtschelding van zijn straf en liefst ook van zijn boterlevering.

-Er zijn nog 223 vluchtelingen in Westerlo.

-Sinds juli 1917 verblijft een zekere Gabriëlle Verborgh in de gemeente, een vluchteling uit Komen. Volgens verscheidene bronnen zou ze zich overgeven aan **'onzedigheid, hetwelk groote onlusten in eene familie onzer gemeente teweeg brengt'**.

-Madame Van Heel-Wygerde, komende uit Weelde is op bevel van de Duitse overheid in Westerlo geplaatst. Ze vraagt of ze met haar 3 kleine kinderen voor 8 dagen in Oud-Turnhout mag verblijven te Schoonbroeck bij haar familie.

-Het gezin Catry-Neuten uit St. Truiden vraagt om in Westerlo te mogen komen wonen bij Nolf in Heultje.

-De veldwachters hebben nog geen spoor gevonden van de verdwenen vluchteling Alfons Corneillie.

-De gemeente vraagt de toelating om wekelijks 400 kg aardappelen te mogen kopen om soep te kunnen maken voor de vluchtelingen en de **'behoefte' mensen. Zonder aardappelen is het onmogelijk om aan deze 'ongelukkige personen'** soep te kunnen bedelen.

-De vrouw Jacqmin-Geerts uit Weelde, door de Duitse overheid in Westerlo geplaatst, vraagt of haar kleine oogst rogge en aardappelen uit Weelde naar Westerlo mag overgebracht worden.

-Adolf Jozef Croes, geboren in Komen kwam eind juli op verlof naar Westerlo, zijn ouders bezoeken. Hij is echter nog altijd ziek. Men vraagt of hij op de vluchtelingenlijst mag ingeschreven worden.

September 1918:

Oevel: -Vervlaamsing van de gemeentenamen, voor Oevel geen wijziging!

-Er zijn nog 88 vluchtelingen in Oevel.

-Petrus Carolus Van Crieelingen en Angelina Josephina Van Dormael verblijven in Engeland, omdat hun broer daar overleden is.

Westerlo: -Mme Notelteirs-De Strijcker, wonende in Westerlo Dorp, leverde in 1914 verpleegmiddelen en medicijnen voor de verzorging van zieke en gekwetste Duitse militairen. Ze wacht nog altijd op haar betaling van 160 mark.

-Verscheidene landbouwers vragen om niet langer afgeroomde melk te moeten leveren. Meestal omdat ze een kalf hebben dat gezoogd moet worden of zoals Alois Van Bael, om een groot gezin van 12 personen te voeden. (En ook nog 2 varkens en 8 biggen)

-De gemeente vraagt of de heer Vanheersweyngheles toch zou mogen aanblijven als veearts. Vermoedelijk werd hij **'afgezet'** door de Duitsers. Door de verandering kan het slachtvee niet meer **'bij tijds'** naar Antwerpen of elders vervoerd worden.

-Er zijn nog 222 vluchtelingen in Westerlo.

-Ernest Catry, geboren in Gheluwe en zijn vrouw Emma Neuten, geboren in Beselaere, hadden hun laatste woonplaats **'in 't etappengebied'** te Creus-Houthem.

-Maurice Dehamel is in december 1917 op bevel van de militairen moeten vertrekken naar Pithem. Sindsdien heeft de gemeente niets meer van deze persoon gehoord. Er verblijft ook geen familie meer van hem en geen van de andere vluchtelingen kon iets over hem vertellen.

-Frans Vrindts is op de controledag niet kunnen verschijnen omdat hij in het hospitaal in Leuven verblijft om geopereerd te worden. Jérôme Vanderhulst is niet verschenen omdat hij zich **'verborgen houdt voor onze politieagenten'**.

-Ook deze maand kregen weer een hele hoop landbouwers een straf voor het te weinig leveren van boter. Meestal hebben ze een koe die gekalfd heeft. Aangezien de koe aan haar kalf melk moet geven, kunnen ze minder boter maken.

-Men stuurt aan de consul van Spanje een uittreksel uit de geboorteakte van Marie-Thérèse De Winter. De laatste pokinenting dateert van 27 augustus 1918. Er werden toen 69 kinderen ingeënt.

Zoerle-Parwijs: -Er is opnieuw een gat in de gemeentekas!

-Er zijn 731 inwoners.

Oktober 1918:

Oevel: -Op 11 oktober 1918 wordt Henri Jozef Remi Ketels geboren als zoon van de vluchtelingen Ernest Ketels-Maes.

-De duivenlijsten worden opgemaakt.

Tongerlo: -In de begroting wordt 15.000 fr. voorzien in voor de aankoop van een dynamo, draden en palen voor de openbare verlichting. Ze gaan een overeenkomst maken met molenaar Ignatius Daems om de dynamo te plaatsen.

Westerlo: -Weduwe Petteloot-Romon, wonende in Kwaadmechelen, vraagt of ze bij haar dochter in Westerlo mag komen wonen.

-Er zijn 230 vluchtelingen in Westerlo.

-De gemeente neemt de laatste 20.000 frank op van hun lening van 100.000 frank bij het Gemeentekrediet.

-De gemeente heeft 5.000 kg haver kunnen verzamelen voor de havercentrale, maar er zijn geen zakken voorhanden om de haver te kunnen opsturen.

-De plaatselijke bezetters vragen uitleg over een steen die op de spoorweg van Heultje naar Morkhoven werd gelegd. Op de plaats waar het gebeurde komen maar zelden personen van Westerlo. Volgens de gemeente zijn het eerder kinderen van Morkhoven geweest.

-Op 30 oktober schrijft de burgemeester een brief waarin hij zegt dat **'alle landbouwers en paardenhouders van onze gemeente alle dagen vluchtelingen moeten vervoeren'**. Men vraagt een groter rantsoen haver voor deze paarden.

November 1918:

Oevel: -Er zijn 217 vluchtelingen, waarvan er nu doorgestuurd moeten worden wegens plaatsgebrek. Enkele vluchtelingen komen uit Hooglede. Ze kwamen van Geel en Meerhout.

December 1918:

Oevel: -Nieuwe verordeningen betreffende de muntomloop wordt aangeplakt op het gemeentehuis.

Westerlo: -Men vraagt aan de minister van oorlog in Brussel de tijdelijke vrijstelling van de opgeroepen soldaat Emiel Sterckx. Hij is namelijk al vier jaar hulpsecretaris in de gemeente en vervangt sinds 1 maart 1917 zijn vader Joseph helemaal. Het uitstel wordt gevraagd in afwachting van de terugkeer van zijn broer Arthur, die **'gansch den oorlog 't leger heeft bijgewoond en weldra een verlof mag verhopen'**. De burgemeester vervolgt: **'De secretaris gansch op de hoogte van het door den oorlog zoo ingewikkeld bestuur, zou ons door zijn onmiddellijk vertrek in groote verlegenheid brengen.'**

-De gemeente vraagt of ze veldwachter Lavers aan de deur mogen zetten. Hij bewijst sedert lange tijd al geen dienst meer. Men vraagt hem van zijn ambt te schorsen, totdat hij de leeftijd van zijn pensioen heeft bereikt (hij is nu 63 jaar). Buiten het volkomen verzuimen van zijn dienst, zijn er nog een paar concrete feiten waar het gemeentebestuur zich op beroept om tot deze beslissing te komen:

-Door zijn nalatigheid tijdens de oorlog heeft hij veel moeilijkheden voor de gemeente veroorzaakt. Zo is het zijn schuld dat men 500 fr. moest betalen voor het niet leveren van haver.

-Hij zette het armbestuur in de zak bij de verkoop van hout (ten bate van dat armbestuur). Er waren zogezegd geen geïnteresseerden, en dus kon hij zelf het hout goedkoop kopen. Maar dat er geen interesse was? Waarschijnlijk een verzinsel.

-Omdat gemeenteraadslid Louis Van Genechten hem hierop aansprak, had Lavers de **'stoutheid'** om hem hiervoor een proces-verbaal te geven (dat zonder gevolg is gebleven).

-**Verder heeft de veldwachter 'door wraakgeest aangedreven'**, het Louis Van Genechten moeilijk gemaakt door hem in de problemen te brengen bij de Duitse soldaten, vooral in de laatste dagen van de bezetting!

-Men stuurt lijsten door van het vee dat door de Duitsers werd achtergelaten.

-De burgemeester stuurt een brief aan de Generaal-Majoor i.v.m. **'krijgsbuit'** in de gemeente. Er zijn geen bergplaatsen door de Duitsers opgericht of geen bestellingen door de Duitsers aan **'bijzonderen'** gedaan. Op het gemeentehuis liggen wel een dertigtal bommen ter beschikking die door de Duitsers werden achtergelaten.

-Men stuurt een brief aan de Procureur des Konings door, onder de titel **'bedreigingen politie'**. Hij komt van een zekere Alfons Philips, bestuurder van het Vlaamse propagandakantoor in Veerle. De brief was op de gemeente toegekomen door **'den deutschen post in lossen omslag'**.

-Emiel Verhoeven geeft zich op als kandidaat vrijwilliger voor het leger.

-De volgende personen zijn in het bezit van wapens en munitie door de Duitsers achtergelaten: Louis Melis, Jozef Michiels, Petrus Roofthoof (n.v.d.r. Peer Pijpkens), Frans Luyten.

§

De Abdij van Tongerlo, tijdens de aftocht van de Duitsers

11 november 1918: De wapenstilstand op het westelijk front werd getekend. 't Was feest in de abdij! Van 15 tot 16 uur werden de klokken geluid.

12 november 1918: Na de vespers kwam de nieuwe dorpsfanfare van Tongerlo met luide muziek de abdijpoort binnengestapt. De trompetten schalden!
Er volgde een toespraak van abt Lamy en een Te Deum rond het reliekschrijn van de H. Siardus.

13 november 1918: De aftocht van de Duitsers is volop aan de gang!

14 november 1918: Charel, de koetsier van de abdij, is met paard en kar door de Duitsers meegenomen!
Zoals meerdere boeren moest hij Duitsers terug over de Belgisch-Duitse grens brengen.

15 november 1918: Rond de 500 Duitsers slapen op stro in de 2 refters; de officieren slapen boven in de gastenkamers.

16 november 1918: Er worden bij de 1000 Duitsers aangekondigd! Er kwamen er tegen de middag slechts een 500 tal! Ze begonnen hun(?) paarden te stallen in de kloosterpanden. Na hevig protest kregen de paters hen eruit! De Duitsers wilden ook de keuken inpalmen! Abt Lamy beloofde dat de kok van de abdij voor de officieren zou koken. Dat was goed! En dus werd de keuken weer ontruimd.

18 november 1918: Ze zijn vertrokken! Alles bleef vuil en smerig achter! Ze robberten (pikten) 7 dekens! En een paar dagen later ontdekten de paters dat de Duitsers een kachel volgepropt hadden met patronen (kogels).

Alhoewel de wapenstilstand op 11 november 1918 inging, duurde het nog een hele tijd – zelfs maanden – eer het gewone leven weer zijn gang kon gaan!
Voor sommige Belgische soldaten duurde het nog bijna een jaar, eer zij terug naar huis mochten!

§

Belgische vluchtelingen in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog

MILITAIREN

Veel oud-frontsoldaten van W.O. I, spraken al tijdens en zeker na de oorlog, minachtend over **'de Hollanders'**. Daarmee bedoelden ze de ruim 30.000 Belgische soldaten (ook officieren) die, vooral na de val van Antwerpen, massaal naar Nederland gevlucht waren om aan krijgsgevangenschap te ontkomen. Eigenlijk wilden de meesten hun vege lijf redden en onder de oorlogsgruwel onderuit komen. De meerderheid van hen wilde niet meer vechten. Ze deden dan ook weinig of geen moeite om via Engeland en Frankrijk weer achter het front te komen en de wapens weer op te nemen. Zij werden in Nederland ontwapend en geïnterneerd in verschillende kampen; de 6 generaals en 400 andere officieren werden allemaal geïnterneerd in Zwolle.

Na de oorlog werden **'de Hollanders' toch als 'oud-strijder'** erkend, erg tegen de wil in van hen die jaren aan de IJzer hadden gevochten. De tijd heelt echter alle wonden en vrij snel sprak men niet meer over dit verschil aan oorlogsinzet, alhoewel het onderhuids toch bleef zitten...

BURGERS

Wat de burgerbevolking betreft: veel mensen sloegen op de vlucht voor de gruwelijkheden die de Duitsers bij de inval uithaalden. Denken we maar aan hetgeen in Herselt en Aarschot gebeurde! Begrijpelijk, dat een deel van de bevolking in paniek raakte en vluchtte, richting Nederland. Heel wat Belgische kinderen zijn in Nederlandse dorpen of kampen geboren.

Volgens schattingen trokken meer dan 1.000.000 mensen de grens over, om op Nederlandse bodem bescherming te zoeken.

Door de chaotische situatie in Nederland, zagen naar schatting toch 7.000 Belgische vrijwilligers en als burger vermomde en ontsnapte geïnterneerde soldaten, de kans om via Vlissingen naar Engeland te ontkomen. Zo konden zij dienst nemen aan het front.

Op 22 november 1938 is dit gedenkteken aangebracht in tegenwoordigheid van Hare Majesteit Wilhelmina Koningin der Nederlanden door

Zijne Majesteit Leopold III Koning der Belgen.

Als getuigenis der dankbaarheid van het Belgisch Volk voor de goedmoedige hulpvaardigheid aan de Belgische uitgewekenen gedurende den Wereldoorlog 1914-1918 door het Nederlandse volk bewezen

Te Amersfoort staat het Belgenmonument, ter herinnering aan de Belgische militairen die tijdens de Eerste Wereldoorlog in Nederland geïnterneerd waren.

Conform de Vredesconferentie van Den Haag van 18 oktober 1907, moest Nederland als neutrale natie, ALLE oorlogvoerende militairen ontwapenen en internen. Reeds in de eerste oorlogsdagen waren 52 Belgische en 179 Duitse militairen in Limburg de Nederlandse grens overgestoken. Zij werden samen, Belgen én Duitsers (!) geïnterneerd in Alkmaar, waar de leegstaande kazerne door de regering als interneringsdepot was aangewezen. Dit gaf natuurlijk aanleiding tot veel problemen. Voor de Duitse militairen werd toen kamp Bergen gebouwd en de Belgen werden overgebracht naar kamp Gaasterland.

Naast de Belgische militairen waren ook nog bijna 1.600 Engelse militairen van de First Royal Naval Brigade naar Nederland gevlucht. Zij waren bij Zeebrugge geland en werden ingezet bij de verdediging van Antwerpen. Deze Engelse militairen kregen de opdracht, om samen met een deel van het Belgische leger, de opmars van het Duitse leger in het noorden te vertragen, maar ze zagen hun terugtocht afgesneden en alleen de vlucht over de grens kon hen voor krijgsgevangenschap behoeden.

De ergste nood van de massa vluchtelingen werd gelenigd door het oprichten van tentenkampen, maar met de winter voor de deur - **'t was half oktober!** - was dit niet meer dan een noodoplossing. In Leeuwarden, Assen, Zwolle, Kampen en Loosduinen waren grote groepen Belgische militairen ondergebracht, met alle problemen van dien.

De gevluchte en ontwapende militairen werden later ondergebracht in een aantal kazernes in Nederland, die vanwege de mobilisatie leeg stonden: Amersfoort, Harderwijk, Groningen, Oldebroek, Alkmaar.

De toenmalige Nederlandse minister van oorlog, Bosboom, gaf opdracht te Zeist, Harderwijk en Oldebroek speciale barakkenkampen te bouwen. Die konden onderdak bieden aan respectievelijk 13.500, 11.500 en 3.500 geïnterneerden.

Het grootste deel van de burgervluchtelingen keerde voor het einde van het jaar 1914 weer naar België terug. Meer dan 100.000 Belgen bleven echter in Nederland achter. Degenen die niet zelf in hun levensonderhoud konden voorzien, werden ondergebracht in vluchtoorden onder toezicht van de Nederlandse overheid.

De Nederlandse regering huldigde het standpunt dat de opvang van vluchtelingen in eerste instantie aan particulieren moest worden overgelaten. Toch was de regering er ook voor beducht dat er rel-

Zwerfsteen op Ginkelse heide, de plaats waar destijds kamp Ede stond

len en manifestaties tegen de Duitsers zouden ontstaan.

'Ongewenste' vreemdelingen konden op grond van de Vreemdelingenwet van 1849 het land worden uitgezet; maar de Nederlandse regering gaf er de voorkeur aan deze personen onder te brengen in de bewaakte opvangkampen van Oldebroek en Veenhuizen. Deze 'strafkampen' werden in juni 1915 opgeheven. De toen nog aanwezige 'misdadige' bewoners werden overgebracht naar een door prikkeldraad omrasterde en bewaakte afdeling van het kamp Nunspeet.

Begin november '14 werd al gezocht naar mogelijkheden voor de huisvesting van de Belgen, die niet bij particulieren konden worden ondergebracht. In deze periode werd reeds begonnen met de bouw van een permanent kamp te Nunspeet. Voorlopige kampen werden ingericht in de kazernes van: Leeuwarden (1.200 personen), Assen (2.500 personen), Kampen (1.800 personen), Zwolle (400 personen), Loosduinen 'Landgoed Ockenburgh' (1.500 personen), Bergen op Zoom, Roosendaal (suikerfabriek Java 1.600 personen), Tilburg: een tentenkamp genaamd "Kijk in de Pot". Later werden de bewoners verplaatst naar een inderhaast gebouwd barakkenkamp, genaamd "Plein XIII". Dit kamp werd in mei 1915 opgeheven en de bewoners werden verwezen naar de officiële vluchtoorden: Uden, Nunspeet, Ede en Gouda.

Gedurende de gehele oorlogsperiode was er in Tilburg een woonwagenkamp voor gevluchte Belgische woonwagenbewoners.

Bij het onderbrengen van de vluchtelingen werd gestreefd naar dat type huisvesting dat 'paste bij de sociale status van de vluchteling'. Vermogende Belgen en de zogenaamde 'pauvres honteux' ('stille armen') kregen toestemming zich buiten deze vluchtoorden te vestigen. De 'stille armen' kregen daarbij zelfs een hogere uitkering: f 0,70 (gulden) per volwassene en f 0,50 per kind per dag, terwijl de gewone vluchtelingen slechts f 0,35 per volwassene en f 0,20 per kind per dag ontvingen.

Vluchtoord Ede moest als modelkamp dienen en kon plaats bieden aan 10.000 personen. Het werd opgeheven in het voorjaar van 1917, waarbij de nog aanwezige bewoners werden overgebracht naar kamp Nunspeet. Het zogenaamde Deense Dorp, een afdeling van het kamp met een aantal later gebouwde verplaatsbare woningen, bleef echter in gebruik. Na de oorlog werden deze huisjes overgebracht naar België ter leniging van de woningnood ontstaan door de oorlogsschade.

In de praktijk kwam er van de verdeling in arme/niet fatsoenlijke en rijke/wel fatsoenlijke vluchtelingen niet veel terecht, maar door deze maatregelen gaven vele vluchtelingen er de voorkeur aan terug te keren naar België. Dit was ook de reden dat de maximale opnamecapaciteit van de vluchtoorden nooit volledig werd benut. Volgens het verslag van de Centrale Commissie waren de vluchtelingen grotendeels vrouwen, kinderen en bejaarden:

Elk vluchtoord bestond uit barakken met woon- en slaapvertrekken, met daarnaast de voorzieningen die in elk dorp aanwezig waren: kerk, postkantoor, ziekenzaal, winkel, school, werkhuizen, enz...

Eind november 1918 werden de voorbereidingen getroffen ter repatriëring van de nog in Nederland aanwezige vluchtelingen. In januari en februari 1919 werden de bewoners met speciale treinen én op kosten van de Nederlandse overheid naar België teruggebracht.

De kosten, die Nederland gemaakt had voor het inkwartieren van de Belgen, werden later van de Belgische staat teruggevorderd. Tot in de jaren '30 heeft België aan Nederland hiervoor afbetaald.

Veel gehuwde Belgische militaire vluchtelingen werden door hun gezin gevolgd naar Nederland. Oorspronkelijk woonden deze gezinnen op huurkamers in de nabijheid van het interneringskamp waar de man was ondergebracht. Dit leidde tot ongewenste prijsopdrijving van de kamerhuur en zo dreigden vele gezinnen in geldnood te geraken. Er werden daarom bij de interneringskampen zogenaamde vrouwendorpen gebouwd waar de gezinnen gehuisvest werden en, zo nodig, ook ondersteuning konden krijgen.

Volgende 7 gezins- of vrouwendorpen werden gebouwd:

- Albertsdorp in Amersfoort
- Elizabethdorp
- Nieuwdorp
- Leopoldsdorp in Harderwijk
- Heidekamp in Harderwijk
- Boschkant in Gaasterland
- Moensdorp in Oldebroek

In de onmiddellijke omgeving van kamp Oldebroek werd Moensdorp gebouwd, aan de weg van het station naar de artillerie-schietschool. Het dorp was genoemd naar de Belgische bevelhebber van het kamp, kolonel Moens.

Moensdorp bestond uit 5 barakken, elk met 20 kamers, 4 privaatgebouwen en een kolenbergplaats. De kinderen kregen onderwijs in 6 schoolgebouwen binnen het interneringskamp. Er waren in totaal 11 klassen.

Moensdorp werd geheel in eigen beheer gebouwd met hulp van de geïnterneerde militairen uit het kamp. Bij de opheffing van kamp Oldebroek, in de zomer van 1916, werd ook Moensdorp in zijn geheel overgebracht naar Harderwijk, waar het werd toegevoegd aan het daar gelegen vrouwendorp Heidekamp. Dat vrouwendorp bood huisvesting aan 200 gezinnen. Deze overbrenging gebeurde geheel door Belgische geïnterneerden. In mei 1918 hadden zich in totaal 6.640 gezinnen in deze dorpen gevestigd.

Gehuwde geïnterneerden genoten speciale gunsten: hun gezin mocht zich in de omgeving van het kamp vestigen en de geïnterneerden kregen toelating (verlof) hen regelmatig te bezoeken. Door tewerkstelling in Nederlandse bedrijven verlieten steeds meer geïnterneerden de kampen. Zij werden organisatorisch ondergebracht in het 'Depot der Interneringsgroepen'. Zij werkten in interneringsgroepen of interneringsdepots die, onder toezicht van een Nederlandse officier, gehuisvest werden nabij de plaats van tewerkstelling: bijvoorbeeld bij de mijnen in Zuid-Limburg en in de haven van Rotterdam. De tewerkstelling geschiedde altijd in overleg met de Centrale Arbeidsbeurs. Er werd slechts toestemming tot werken verleend als er geen Nederlandse arbeidskrachten beschikbaar waren. Er was echter dringend behoefte aan arbeidskrachten omdat zeer veel Nederlandse jonge mannen gemobiliseerd waren.

Vanaf midden 1917 waren er nog slechts vier kampen, voor militairen, in gebruik: Zeist, Harderwijk, Groningen en Bergen in Noord-Holland.

Begin 1918 bestond de dreiging dat ook kamp Harderwijk opgeheven zou worden. De overgebleven geïnterneerden zouden overgebracht worden naar kamp Zeist. Na intensief gelobby, o.a. door de middenstand van Harderwijk, werden op 2 september 1918, geheel tegen alle verwachtingen in, de overgebleven 4.500 bewoners van kamp Zeist overgebracht naar kamp Harderwijk. Omgekeerd dus!

Belgische, Britse en Franse officieren, die op erewoord weigerden te beloven geen ontvluchttingspogingen te ondernemen, werden geïnterneerd in het fort Wierickerschans bij Bodegraven en op het (toenmalige) eiland Urk.

In totaal zijn in Nederland geïnterneerd geweest: 33.105 Belgische militairen, onder wie 406 officieren, 1751 Engelse militairen waarvan 139 officieren, 1461 Duitse militairen, waarvan 68 officieren, 8 Fransen waarvan 5 officieren, en 4 Amerikaanse officieren. De geïnterneerden met Franse en Amerikaanse nationaliteit waren afkomstig van op Nederlandse bodem gelande vliegtuigen.

Op 11 november 1918 werd de oorlog beëindigd. Het duurde echter nog een hele tijd eer de Nederlandse regering de onderhandelingen over de repatriëring begon. Pas vanaf december 1918 konden de geïnterneerden terugkeren naar hun vaderland.

Foto voor het thuisfront uit kamp Amersfoort in 1914

De ingang van kamp Zeist

Louis Geysen uit Oevel, oud-strijder W.O. I, de oudste actieve mijnwerker van België

Ludovicus Geysen werd geboren te Tongerlo op 31 augustus 1893 en overleed te Geel op 14 november 1983. Hij was de oudste van 7 kinderen: Louis, Victor, Marie, Fien, Frans, Jef en Jeanne.

Victor en Marie hebben in Zoerle gewoond, Fien is naar Deurne bij Antwerpen getrokken, Frans en Jeanne bleven in Tongerlo en Jef trok naar Eindhoven. Louis' ouders waren Petrus Leopold Geysen, geboren te Tongerlo op 13 augustus 1866 en er overleden op 30 april 1932, en Maria Rosalia Haepers. Zij huwden op 23 november 1892.

Louis zelf huwde in 1923 met Gabriëlle Genbauffe, geboren te Chièvres op 12 oktober 1896 en overleden te Oevel op 7 april 1941. Later hertrouwde Louis met Maria Maes, geboren te Noorderwijk op 2 februari 1915. Louis was woonachtig in de Meulemanslaan te Tongerlo. Later verhuisde hij naar de Lindestraat te Oevel, nadat hij heel wat omzwervingen door het ganse land had gemaakt.

Welbespraakt als een advocaat en met een geheugen als een paard, diste Louis ons zijn levensverhaal op: Tongerlo, een dorpje waar destijds de mannen van adel, zoals Generaal Gaston de Trannoy en zijn broer, een geestelijke, bij hem pannenkoeken kwamen eten. Het ligt hem allemaal nog fris in zijn geheugen. Hij kan zich ook Louiske Vercammen en meester Van Dormael nog levendig voorstellen. Samen met 'Charel van Feel' was Louis kleine misdienaar; Miel Verellen de grote. Zulke vader, zulke zoon kan je wel stellen, want Louis werd metser en was in de leer bij zijn vader. In zijn vrije tijd ging hij bij E. H. Hoste in de abdij muziek studeren. In 1913 werd hij onder de wapens geroepen op het fort van Berendrecht. Hij was er keukenpiet. Harde tijden waren het voor iedereen, doch de soldaten hadden in het fort nog wat hennen en een koppel koeien om in geval van nood, op te peuzelen.

Na de val van Antwerpen kwam de stad in handen van de Duitse bezetter. De Belgische soldaten moesten er hun kamp opbreken en vluchten. Met een grote groep werden zij over de grens naar Nederland gedreven. Daar Nederland neutraal was, werden de soldaten ontwapend en geïnterneerd. Louis kwam in Oldebroek terecht. Hier vond Louis voldoende tijd om liedjes en gedichtjes te schrijven, zelfs om volgende anekdotische overeenkomst te smeden!

"Hedenavond 10/02/1915 om 8.30 uur is er hier in de barak Breughel een voorstel gedaan! Als wij het geluk hebben van nog terug naar onze geboortegrond te mogen gaan, ene wedding aan te gaan voor een halve ton goed bier, door Charel Goor van Stelen en Gustaaf Biesemans van het Watereind bij Westerlo en nog ene souper te geven van twee soorten verse vis, te beginnen met paling en daarna andere vis van Alois Peeters van Zammel. De maaltijd bij te wonen door volgende personen of de verenigde Kempenaren, thans zijnde in Holland: Gustaaf Biesemans, Charles Goor, Alois Peeters, Felix Rijken, Jozef Smets, Jan Van Der Vloet, Alfons Ven, François Verwimp, François Geerinckx, Alfons Verlinden en Louis Geysen.

Dit moet in aandacht gehouden worden.

Den schrijver Louis Geysen.

Maar of dit na de oorlog ook gebeurd is, hebben we van Louis niet vernomen. We vervolgen Louis zijn verhaal.

Louis en Wies Peeters bleven tot de laatste man in Antwerpen, maar stapten toch ook op. Ze namen de twee resterende koeien mee en trokken langs de kerk van Berendrecht. Die kerk zat stampvol met vluchtelingen.

"Het was de grootste miserie die ik in mijn leven zag", zuchtte Louis. Hij deelde wat brood en suiker uit aan de kleuters aldaar en bezorgde hiermee een stukje geluk in menig verdrietig kinderhartje. Het moet een tafereel geweest zijn zoals we kennen uit de film van Fernandel met zijn koe Mariëtte.

Aan de grens verkochten ze hun twee koeien voor één frank het stuk. Holland was neutraal en dus werden daar al de wapens op een hoop geworpen. Een ongewoon zicht, volgens Louis. De oorlogsjaren duurden voor de militaire vluchtelingen zelfs tot 1919, maar ze bleven gelukkig gespaard van het Duitse geweld. Toen eindelijk de vredesklokken luidden, toog Louis per trein naar huis. In Herentals aangekomen, stapte hij van de trein, en na vier lange jaren gedwongen afwezigheid, zag hij een eerste Ton-

gerlonaar, René Verlinden. Die nam hem onmiddellijk mee, op de hondenkar tot in de Langstraat. Aan het huis van Charel Ceusters, waar nu Electro Vleugels is, sprong Louis van pure zenuwachtigheid van de kar. Daar zag hij de man van zijn zus 'Fien'. Die man schreeuwde: "*Daar is hem, daar is hem!*", zoals reporter Rik De Saedeleer tijdens de live-uitzending van een voetbalmatch.

Even later stapte Louis het ouderlijk huis binnen. Ze zaten allemaal rond de stoof, maar niemand kon er een woord uitkrijgen: de woorden stokten in hun keel.

Louis was toen nog vrijgezel, alhoewel hij voor de oorlog een lief had, maar hij wilde niet voor zijn 25ste jaar trouwen, en dus sprong die relatie af tijdens die lange oorlogsjaren.

Uiteindelijk vond Louis een lief, Gabriëlle, de bovenmeid in het kasteel van de baron de Trannoy. Het was een Walinneke. Er bestaat een brief waarin Louis bij de pastoor informeerde naar de zedelijkheid van zijn meisje. Ze was tenslotte toch relatief onbekend in Tongerlo. In 1923 huwde hij met haar. Om den brode was Louis eerst metser te Komen, later huisknecht bij de baron. En omdat hij in de kringen van '*hoog volk*' vertoefde, moest Louis zijn lange '*moustache*' afscheren. Na de dienst bij de baron werden Louis en zijn Walinneke drie jaar reizende butlers.

Daarna woonden ze gedurende 10 jaar te Wasmes in Wallonië. Vervolgens werd Louis opnieuw metser, stempelaar, mijnwerker, weerom metser, fabrieksarbeider en zelfs nachtwaker. Een treurige en harde tijd. Bovendien overleed zijn vrouw in 1941 te Oevel.

Daar had Louis in de Lindestraat een huis aangekocht. Hij leerde er, na het overlijden van zijn eerste vrouw, Maria Maes kennen en Louis hertrouwde.

'*Nooit meer in de put*' had Louis destijds gezworen, doch in 1944 moest Louis op 51-jarige leeftijd om den brode opnieuw afdalen in de mijn te Zolder. Louis werkte nog 25 jaar lang tot aan zijn 76ste jaar. Hij was het ware type van een mijnwerker. Dat vond ook Alfons Waterschoot, een kunstschilder uit Oud-Turnhout, die hem op doek bracht. Drie dagen lang moest Louis '*poseren*' zoals hij, door zweet en kolenstof, bevuild uit de put boven kwam. Het schilderij werd aangekocht door een mijndirecteur en prijkt thans te Marcinelle.

In Zolder in de diepe schacht
werkte hij vol ijver en met kracht.
Tot zijn 76ste jaar
kende hij daar geen gevaar!
Alhoewel, in het donker van de mijn
voelde hij zich soms zo klein!

In 1978 werden Louis en de andere oud-strijders uit W.O. I door het gemeentebestuur van Westerlo gevierd in de sporthal te Zoerle-**Parwijs. In de zaal waren de laatste 13 overlevenden van 'De Groote Oorlog'** aanwezig. Het waren; Gustaaf Biesemans, Alfons Verboven, Carolus Van De Putte, Josephus Mans, Carolus Aerts, Denis Versweyveld, Frans Boeckx, Florent De Peuter, Emiel Goossens, Alfons Verbiest, Juul Van Hemelen, Louis Geysen en August Laeremans. Ook waren 26 weduwen van hun oud-strijdmakkers aanwezig, die elk een ruiker bloemen in ontvangst mochten nemen. Namens de gevierden werd door Louis Van Gestel, voorzitter van de vaderlandslievende verenigingen van Westerlo, een huls van een obus uit Ieper aan burgemeester Dupré overhandigd. Deze obus heeft sindsdien een ereplaats in het gemeentehuis gekregen. (Zie ook pagina 142)

§

Brieven uit De Groote Oorlog

Brieven geven dikwijls duidelijk weer hoe de schrijver van de brief zich op dat moment voelde, hoe het er aan het front of in de opvangkampen in Holland (Nederland) aan toe ging, wat er thuis of in het dorp gebeurde.

Meestal gaat het in de brieven eerst in het lang en het breed over de gezondheidstoestand van mens en dier; af en toe lees je ook wat nieuws over de familie, over gebeurtenissen in het dorp of de ellende van de oorlog.

Briefwisseling met soldaten aan het front of van de frontsoldaten met hun thuis, gebeurde steeds met een omweg via Holland. Over het smokkelen van brieven over de grens hebben wij het op een andere plaats in dit boek. (Pagina 110-112)

Over de oorlogshandelingen zelf mochten de Belgische frontsoldaten niets schrijven! Er was de militaire censuur!

De Duitse bezetter stemde na enige tijd in met het versturen van standaard briefkaarten door burgers naar Belgische geïnterneerden in Nederlandse kampen, op voorwaarde dat er duidelijk leesbaar geschreven werd. Door de censuurdienst in Aken werd het bericht gecontroleerd en al dan niet voorzien van de stempel:

FREI GEGEBEN

Uittreksels van brieven van huis uit naar vader of zoon aan het front of in Holland

Leopold Geysen aan zijn zoon Louis (klas 13) in een interneringskamp in Holland:

27/10/1914: *Alle briefwisseling wordt door de Duitsers gecontroleerd! Sooi van nonkel Sus uit Oosthoven werkt in Holland en neemt de brieven mee om ze in Holland te posten. Terugschrijven op het adres van het logement van Sooi in Holland!*

18/11/1914: *Wel 500 Duitsers, cyclisten en soldaten te paard, een karavaan camions en 8 kanonnen trekken door Tongerlo. Er moeten wegwijzers komen aan de pomp en de duiven mogen niet meer uitvliegen. Patatten, haver en koren boven de waarde van 500 frank inleveren; geweer of revolver binnenbrengen op het gemeentehuis.*

29/11/1914: *Alle paarden worden opgeëist! De soldaten van de klas 1914 zitten in een klooster in Frankrijk.*

7/7/1915: *Alle mannen, geboren tussen 1893 en 1897 moeten zich in Westerlo aanmelden om te bewijzen dat zij niet naar Holland gevlucht zijn.*

20/7/1915: *Onze herberg op het Koningsblok draait goed; ik heb een nieuwe kegelbaan aangelegd en er kwam zeker 100 man kijken! De eerste zondag hebben wij meer dan 70 frank ontvangen!*

14/9/1915: **De kegelbaan is overdekt over een lengte van 25 meter; 's avonds is ze verlicht met "carbuurlicht".**

28/8/1916: *Voor het huis een trottoir gelegd van 2 meter breed en tot aan de straat hebben we het spoor gekasseid. Boulevard de luxe, noemen ze dat hier nu! Frans Wijnants is in vervanging van Laurent gemeenteontvanger geworden in Tongerlo.*

20/9/1916: *Heel ons huis is nu verlicht met carbuurgas; gemakkelijk en schoon. Zo hoort het toch op de Boulevard de luxe.*

8/10/1917: *In het kasteel van Madame Noels zitten wel 50 vluchtelingen.*

14/11/1917: *Patatten en brood hebben we nog, maar alles is duur! Spek eten we na de oorlog.*

15/11/1918: *Toen de Wapenstilstand in Tongerlo bekend was, werden de klokken geluid, en werd er hard geëest! De vluchtelingen waren al uit het dorp vertrokken.*

Arnoldus Dekkers uit Roosendaal, na berichten uit Tongerlo:

15/11/1918: **Het eten is er wel duur, maar uw familie heeft het nog altijd goed kunnen kopen...Ze verwachten u nu spoedig thuis!... En als je naar huis komt, dan moet je, met het geld dat je hebt, kostuums en andere kleren kopen, want je broer Frans heeft alles afgedragen!**

Marie Geysen, zus van Louis, die in het kamp van Beverlo zit

12/3/1919: *Vader is weer gezond. Gij moet daar niet meer op denken!...Ons moeder vraagt of gij nog eens een kilo bitter kunt meebrengen? Ook een kilo bitter en een pond koffie voor de vluchtlinge Marie... Allez, zorg er maar voor!*

Uittreksels uit brieven van soldaat naar soldaat

Alfons Verbiest aan Louis Geysen in Holland:

29/1/1916: *Ik heb een kaart naar huis geschreven; die zit hierbij. Ik heb er mijn adres niet opgeschreven en de naam van mijn zuster er onder gezet. Zo kunnen ze (de Duitsers) toch zeker niet weten dat de kaart van hier aan het front komt. Wilt gij het adres van mijn huis erop zetten? Als er een "tempel" (postzegel!) op mijn kaart moet, plak er dan maar één op! Hier zijn geen Hollandse "tempels" te krijgen. Maak de rekening maar!*

Wij zijn nu in "repo" (repos=rust). Gisteren moesten wij naar La Panne gaan om een bad. Wij moesten wat wachten en gingen de duinen in. Gij weet dat "den Duist" veel bommen op La Panne geworpen heeft. Awel, 2 mannen vonden een kop van een bom in de duinen. Dat zijn schoon koperen koppen, waar ze soms veel geld voor geven. Maar daar hing nog wat ijzer aan en die mannen meenden dat daar af te slaan en plots sprong de kop! Die mannen werden tegen de grond geslagen. De ene zijn hand was er af en zijn been moest later afgezet worden! Die hand was wel 25 meter weggeslingerd. Dat was een jongen van tegen Scherpenheuvel...

Arthur Vranckx aan Louis Geysen in Holland:

10/7/1915: **De Duitsers schieten op onze secteur met schrapnels, maar die gaan niet door onze abri...Alle dagen zijn er hier gekwetsten...** Wij hebben nu dezelfde uitrusting als Engelse soldaten.

29/1/1916: **Wij zijn in repo voor een maand of twee. Het helpt toch, maar daarachter zullen wij naar een slechte "secteur" moeten gaan. Wij hebben tot nu toe op een goede gelegen.**

Hoe gaat het daar met u tegenover de meisjes? Moogt gij daar uitgaan? Hier is daar onmogelijk aan te geraken!

Wij zijn de oorlog effenaf moe!

Gij moet mij laten weten hoeveel ik u schuldig ben, want ik kan hier toch geld genoeg krijgen!? Wil mij ook 50 kleine sigaren opsturen; 't is gelijk welke...

Jean Vermeiren aan Louis Geysen in Holland:

26/1/1916: **Wij, de klas van '13, zijn nog allemaal bijeen, gelijk wij uit Berendrecht vertrokken zijn. Nog niemand gekwetst of gedood; en dat is een overgroot geluk! In vele batteries mankeren er al enkelen, maar de mannen van onze klas zijn allemaal van staal...**

August Van Eynde en Alfons Scheunders aan Louis Geysen in de legerplaats Oldebroek (NL):

5/7/1915: **Er wordt hard gevochten aan het front. Er was pas een bombardement, zonder ophouden, 10 dagen aan een stuk. De Duitsers zitten zo vast als wij! Ze gebruiken een gas waartegen wij ons beschermen met een bril en een doek met medicijnen in...Als de Duitsers schieten, doen wij dat wij slapen en laten hen komen tot op 100 meter. Dan slaan wij toe en maaien hen neer... Er viel gisteren een obus op mijn abri en ik werd bedolven onder planken en aarde. Ik was bijna versmacht en kon op mijn benen niet meer staan. Vier maten hebben mij weggedragen.**

28/7/1915: **Aan den IJzer viel onze compagnie van 185 man de 3400 Moffen aan. Wij kwamen maar met 46 terug. Hoe ik eruit geraakt ben weet ik niet! Gelukkig kon ik zwemmen, anders was ik er geweest. De Duitsers zaten toen over de IJzer; wij achter de spoorlijn Nieuwpoort-Diksmuide. Ze vielen ons aan met 6 linies; 't waren allemaal "muizejonkskens", zo klein en jong! We bewerkten ze met ons bajonet en trokken de lijken in een oude loopgracht, waar ze nu liggen te stinken als de pest. (n.v.d.r.: Veel jonge Duitse soldaten liggen op het Duits militair kerkhof van Langemark (-Poelkapelle). Men noemt dit daarom het 'studentenfriedhof'. De Duitsers brachten rond 1950 al hun kleinere kerkhoven samen in 4 verzamelkerkhoven, namelijk Menen, Hoogledede, Langemark en Vladslo)**

13/1/1916: **...Gij spreekt mij over de zaken van degenen die in Holland zitten. Wel, die worden hier bij ons aan het front aanzien als lafaards! En ze doen er wat over hier, jongen! Wij weten natuurlijk welke mannen verplicht waren de grens over te steken; wij weten alles hier! En ik zeg het nog: de niet-verplichten,... die gaan nog afzien, jongen, als de oorlog eenmaal voorbij zal zijn. Ik zou eens willen dat gij het kon horen hoe ze hier te werk gaan over die mannen! Als die weglopers allemaal eens bij ons waren, dan zouden wij niet zo dikwijls naar "den tranchée" (loopgraaf) moeten gaan en niet zoveel lijden. Als ge ons hier zaagt zitten... ge zoudt niet kunnen zeggen dat wij mensen zijn! Slijk, nat, koud en honger! De obussen, bommen en schrapnels kraken boven onze kop! En dat nu, zo in de winter! Denk er maar eens over na, wat dat is!**

En dat er zoveel ezels in Holland zitten! Die zouden ons kunnen helpen en verblijden, maar nee! Is dat niet laf zijn? Verdienen die iets meer dan lafaards genoemd te worden? Maar gij, vriend, zult altijd aanzien worden als een brave soldaat, een landverdediger...

Gust Daems had u gevraagd "toebak" op te sturen; dat is al een half jaar geleden en wij hebben nog niets gehad! Dat zullen wij onthouden!

August Daems (Gust Trompet in kamp Harderwijk) aan Louis Geysen in kamp Oldebroek:

23/1/1916: **... dat Gust Gielis uit de Hannekenshoek gesneuveld is. Dat moet droevig zijn voor zijn broeder Jul, vermits zij samen in één compagnie waren. Dat Gust Spruyt ook gesneuveld was, wist ik niet. Gij hebt eens achter Louise Goovaerts gevraagd. Wel, Theophil heeft gezegd dat zijn zus nog altijd op haar post was...Gij schrijft mij ook dat Sus van de klonenmaker (Frans Van Dingenen) getrouwd zou zijn met die van Alfons Gebruers en Jef Kempen met Julie van Jan Van Lommel. Da's goed voor die oude mannen, die kunnen nu wel van hun gat geven vermits de jonge mannen allemaal weg zijn! Wij zullen er later nog wel eentje vinden! Ik wens dat de jonge meisjes van 18 tot 25 jaar allemaal getrouwd zullen zijn na de oorlog. Louis, gij moet daar het slapen niet voor laten! Hebt gij daar nog geen Hollands meisje?**

Joseph Geysen aan het IJzerfront aan zijn kozijn Louis Geysen in Rijsbergen (NL):

19/8/1915: *Ik zit nu al 8 dagen aan de IJzer, 2 dagen, dag en nacht in de loopgracht, in de eerste linie! Daarna krijgen we 2 dagen rust. Onze post wordt bemand door 32 piotten, één brigadier en één kanonnier. De ene (wij) durft niet voor de andere (de vijand) vooruit komen, maar er wordt wel veel geschoten. Indien de Duitsers zouden aanvallen, zijn we er allemaal aan, want er is geen kans om te gaan lopen!*

22/10/1915: *Gedurende 14 dagen is er hard gevochten. De Duitsers hebben een voorpost aangevallen met als gevolg dat we een 30-tal doden en talrijke gekwetsten hadden. We zitten op amper 100 meter van mekaar en we moeten blijven zitten! Alle dagen schieten we rond de 100 bommen naar de Duitsers. Ik ben bang voor de winter die gaat komen. Koud en geen verwarming in de loopgracht, koud eten, zuur brood en slechte patatten!*

30/11/1915: *Er is versterking op komst, 4 miljoen Engelsen en 6 miljoen Russen. Ik denk dat de oorlog nog lang gaat duren, maar ik verlies de moed niet en strijd zolang ik kan! De kogel die mij velt, moet nog gemaakt worden. Ik doe mijn uiterste best voor het vaderland.*

24/10/1916: *Alle dagen horen wij hier hetzelfde: gebulder van kanonnen. Mijn werk bestaat erin hokjes te metsen die als slaappleats voor de soldaten dienen. Ik heb al 6 maanden geen nieuws van thuis meer ontvangen.*

Joseph Geysen aan het front in Frankrijk aan zijn kozijn Louis Geysen in Rijsbergen (NL):

23/10/1917: **Den oorlog duurt toch te lang...** *Ik ben in congé geweest in Bretagne, maar dat kost ook nog al veel geld. Met Joseph Diels gaat het ook nog altijd goed. Ik krijg nog altijd geld van hem. Maar zoals gij weet dat wordt ook al wat! Als gij een beetje zou kunnen missen! Gij moogt mij wel een beetje sturen, als gij er uzelf geen nadeel mee doet, of uw ouders... Anders moet ge geen sturen; het is wel erg voor mij hier zo altijd aan het front te zitten... Van mijn ouders heb ik geen nieuws meer gehad; ik geloof dat het thuis slecht gaat... Als ge kunt, stuur eens wat tabak op, als hij niet te duur is, maar als hij té duur is, dan moet ge geen sturen.*

1/2/1917: *De tijd passeert toch beter als ge kunt gaan werken dan dat ge altijd in het kamp zit! En dan zeker als ge kunt uitgaan met een Hollands boerinneke! Dat is toch altijd nog beter dan hier. Ik ben hier ook niet slecht; ik ga werken als metser naar de batterij... Eén van deze dagen zal ik benoemd worden als trompetter!... Ik ben ook eens voor 2 maanden in congé geweest naar Bretagne. Maar dat betekent ook niet veel: ge kent daar geen mens! Maar mijn Frans... dat begin ik al goed te klappen en zelfs al te schrijven!...*

18/9/1917: *... Geen mensenleven is lang genoeg om de gruwel en al die ellende van de oorlog te vergeten! ... Honger, kou, bloed, dood! Ik, ik zal het nooit kunnen vergeten!*

Emiel Creten uit kamp Zeist aan Louis Geysen in Rijsbergen (NL):

8/3/1917: **Volgens dat mijn vrouw schrijft, is thuis nog alles goed. Ik heb ook haar portret gehad...** *Ik heb gehoord dat gij u daar goed vermaakt en dat gij al bijna getrouwd zijt. Ge moet u maar weren, want de schone dagen gaan voorbij en er is toch geen einde aan de oorlog!*

Siardus Giellis aan het front aan Louis Geysen in Rijsbergen (NL):

20/2/1917: *Ik geloof dat al de mannen van Tongerlo nog in goede gezondheid zijn, anders had ik het geweten! Ze zeggen dat de oorlog niet lang meer zal duren. Het mag er voor mij "uitschieën" zulle, want het heeft lang genoeg geduurd. Anders gaan al de mannen misschien nog gedood worden. En wat gaan de meisjes dan doen als er geen mannen meer zijn!... Ik geloof toch niet dat ik zal gedood worden in de oorlog. Ik geloof dat God mij zal bewaren en terug naar mijn ouders, broers en zusters zal laten gaan... Ze zeggen dat al de mannen aan ons kant weg zijn; ik geloof dat niet!... Moest die schone dag van terugkeren naar Tongerlo eens komen... Wat 'n leven zou dat zijn voor ons! ... Verder niet veel nieuws, als dat het koud geweest is!*

Uittreksels uit brieven van soldaten naar hun thuis

Louis Geysen,

10/10/1914: *Drie Duitsers en één burger kwamen met een voertuig met een witte vlag erbovenop naar het fort gereden. Wij mochten daar niet op schieten! Zij mochten het fort niet in en daarom bedreigden zij ons met de dood!... Antwerpen is in de handen van de Duitsers gevallen. De kanonnen op het fort werden onbruikbaar gemaakt!... De commandant sloeg met zijn manschappen op de vlucht, de Nederlandse grens over, richting Ossendrecht.*

27/11/1914: **Wij zitten nu in Assen. Er zijn hier 3 kazernes, elk zo groot als het klooster van Tongerlo...** *het eten is goed en ik heb voldoende kledij.*

6/1/1915: **In het kamp van Assen verblijven wij nu met ongeveer 2500 soldaten. 'Zondags is er een mis met zang**

en muziek. Er is ook een aalmoezenier.

12/1/1915: Jozef Rijken en Ernest Cools zijn krijgsgevangen en werden naar Duitsland weggevoerd. Karel Salen, Achiël en Alfons Verlinden, Jozef Petit, Felix en Henri Rijken, Jul Ruelens, Alfons Berghmans, allemaal uit Westerlo, zijn geïnterneerd in Holland. (n.v.d.r.: Ernest Cools is als krijgsgevangene gestorven in Altengrabow)

2/3/1915: **Af en toe koop ik een wit brood en een peperkoek. 's Morgens eet ik bij de boterham een stukje peperkoek en denk dan dat het spek is! Ik slaap op een strozak op de plankenvloer van de barak.**

5/5/1915: Ik zit nu in kamp Oldebroek. Hier is er een fanfare en een harmonie! Ik ben spelend lid, maar ik volg ook nog lessen in reken- en meetkunde. Ik ga ook nog naar de muziek- en tekenschool. Ik heb geen tijd om me te vervelen.

17/10/1916: Ik kreeg toelating om te gaan werken bij John Stevens-Adams, aannemer in kerkenbouw te Roosendaal. Ik verdien er 0,25 gulden per uur.

6/12/1916: Ik ben 4 meter hoog van een stelling gevallen bij de bouw van de kerk van Rijsbergen. Overnachting met ontbijt heb ik bij Cees Voeten in Rijsbergen.

14/11/1918: De elektriciteitsdraden aan de grens met Holland zijn opgeruimd. Op 4 december 1918 mag ik terug naar huis komen. Ik krijg dan een maand verlof en moet dan naar het kamp van Beverlo. Ik ben blij dat het eindelijk voorbij zal zijn!

Gerard (?) De Peuter,

13/5/1915: **Ik zit nu al 14 dagen in "den tranchée"(loopgraaf). De afstand tussen ons en de Duitsers bedraagt maar 500 meter, maar er zijn weinig Duitsers te zien en er wordt weinig geschoten.**

1/6/1915: **Er wordt nog altijd weinig geschoten, maar "marmieten" vliegen er veel. De koppen ervan smelten wij en maken daar ringen van.**

20/7/1915: **Ik ben nu in "repo"(rust) aan de zee. Ik doe van de hele dag niets anders dan vissen en konijnen stropen. Hier denk ik niet aan de oorlog!**

7/12/1915: Ik ben nu al 7 maanden aan het front. Wij, Belgen liggen nu op slechts 35 meter van die smeerlapen. Het is hier juist lijk op de kermis: als de Duitsers bommen werpen, spelen wij op een trekorgel!

Alfons Verbist,

29/1/1916: Wij moesten vandaag zakken vullen met lijken die in de oude loopgraven lagen, omdat die niet eerder konden opgehaald worden, omdat ze té dicht bij de Duitse linie lagen.

18/10/1917: Hier aan het IJzerfront is het de laatste tijd nogal rustig. Alles zit precies klemvast. Af en toe wordt er toch nog geschoten. Maar honger, dorst, kou, hitte, regen, modder, ziekten, luizen, vlooien, ratten en de onverdraaglijke stank van lijken...**daar hebben wij alle dagen mee te maken!**

Karel(?) Van Houdt,

24/5/1916: Karel Saelen en Denis Van den Broeck, 2 vrienden uit Westerlo waarmee ik 20 maanden samenleefde, zijn gesneuveld. **'t Is ons verboden iets over de oorlog te schrijven. Sedert mijn verblijf aan het front heb ik geen nieuws van thuis meer ontvangen. Hoe gaat het daar?**

Arthur Vranckx,

2/6/1915: Het frontgebied lijkt op een hoefijzer en ik zit daar met mijn makkers midden in. Ik heb hier terug echt leren bidden.

29/1/1916: Beminde ouders, broeders en zusters, Voor enige dagen heb ik nog nieuws van thuis gehad, waarin ik gezien heb dat gij het allen nog goed stelt, zoals het met mij ook gaat. Ik heb hier horen zeggen dat August **Spruyt, August Gielis en Alfons, de Pruis, die bij Bieken gewoond heeft, op het front gestorven zijn. 't Is droevig voor die ouders...**

August Van Eynde,

13/1/1916: Die soldaten in Holland zijn lafaards; ze zouden ons beter helpen. Dan moesten wij niet zo dikwijls de loopgraven in waar het slijkerig, nat en koud is, waar honger geleden wordt, waar bommen, obussen en schrapnels boven ons hoofd kraken!

Uittreksels uit brieven van vrienden en kennissen aan soldaten aan het front of in Holland
6/2/1917: Liza Van de Boom uit Huybergen aan Louis Geysen:

Nog eens zet ik mij neer om u een woordje te schrijven en om te zien...Als ge het zo druk hebt met broches maken en nog de tijd niet kunt nemen om mij eens te schrijven, dan ga ik denken dat de liefde van u groter is voor een ander dan voor mij...U schreef in de laatste brief dat ik niet moest denken dat ge mij aan 't lijntje hield... Hiermee eindig ik mijn brief met de pen... en zend u nog vele groeten van mij, die zich noemt Jouw Liza.

18/4/1918: Mevrouw Blomhert uit Epe aan Louis Geysen in Rijsbergen (NL):

Elisabeth Slot is vertrokken naar Hilversum. Ik vermoed dat u nadere kennismaking met haar verlangt, maar voeg er onmiddellijk bij dat zij al sedert 1916 verloofd is met iemand die vroeger in Epe koetsier geweest is bij de heer van Blaricom en verleden jaar naar zijn geboorteplaats Hilversum is vertrokken. Om die reden heeft Betje daar in Hilversum nu ook een dienst gezocht.

14/11/1918: Johanna ? - 'Uw Koffielut' noemt ze zich - aan Louis Geysen:

Ik ben bij Van den Broeck geweest en het verraste Agnes dat gij niet meer geweest zijt... Wij hebben naar karneemelk uitgezien, maar het kost 1,50 gulden, en dat vond moeder teveel... En handdoeken, die kunnen we niet vinden... Louis, weet ons eens te zeggen of je een zakje aardappelen en bonen zou kunnen opsturen...

Uittreksels uit andere brieven

Louis Geysen was tijdens zijn jaren in Holland tewerkgesteld eerst bij Steven Adams in Roosendaal, later bij madame Weduwe Hoppenbrouwers en zoon, kerkenbouwers te Rijsbergen. Maar hij was er in oktober 1918 niet tevreden over de arbeidsvoorwaarden. Hij stuurde een brief aan de afdeling Internering te 's Gravenhage.

...Ik neem hun voorwaarden niet aan! Werken voor 4 gulden per week, boven kost en inwoon...Ik doe het niet!...Zij beginnen mij het hoe langer hoe moeilijker te maken. Wat staat er mij te doen?...

Louis kreeg ergens anders werk! 7 gulden met kost en inwoon! Maar de oorlog liep op zijn einde en op 4 december 1918 mocht Louis naar huis, echter nog niet voor goed!

§

Weetje over de Nederlandse interneringskampen:

In 1907 hadden de Europese landen een 'Landonzijdigheidsverdrag' afgesloten op de 'vredeconferentie' in Den Haag.

Bij oorlog zouden landen, neutraal aan het conflict, alle soldaten die hun grondgebied betreden ontwapenen en deze interneren tot na de ongeregelheden. Internering op kosten van hun land.

Dit verdrag riep Nederland op 20/06/1920 in om 53.000 gulden van de Belgische staat terug te vorderen.

De Belgen wilden eerst niet betalen, maar stelden in 1923 voor om de kosten te delen...

De Nederlanders op hun beurt lieten nu weten dat ze de onkosten van de vluchtelingenopvang zelfs nog niet doorgerekend hadden. Die zouden België wel 45.000.000 gulden kosten!

Uiteindelijk stemde het Belgische parlement in met een afbetalingsplan, want intussen was het bedrag al flink opgelopen door intresten. België zou 15 jaar lang, nog tot in 1937 afbetalen, met een bijkomende intrest van 5% jaarlijks!

§

Jan De Winter uit Voortkapel, tijdens de Eerste Wereldoorlog in krijgsgevangenschap in het Duitse Soltau.

De foto wekt de indruk dat de krijgsgevangenen het in Duitsland goed hadden. In werkelijkheid was het leven in het kamp van Soltau verschrikkelijk. De gevangenen leefden aanvankelijk in holen op een stuk omheind heideland. In het begin kregen ze 300 gram brood per dag, later slechts 250 gram en de soep veranderde van bietwortelsoep in een stinkende soep van koedarmen en visafval. Ruim 25.000 Belgen werden naar Soltau gedeporteerd. Velen onder hen stierven aan de Spaanse griep. Hun lichamen werden naakt in een graf gedumpt.

Huldiging in 1978 van de oud-strijders W. O. I van Westerlo naar aanleiding van 60 jaar wapenstilstand in de sporthal te Zoerle-Parwijs.

Staande v.l.n.r.: Aerts Charel, Versweijveld Denis, Verbist Alfons, De Peuter Florent, Van den Put Charel.

Voorste rij v.l.n.r.: Biesemans Gustaaf, Goossens Emiel, Leemans August, Verboven Alfons, Van Hemelen Jules, Geysen Louis.

Op de foto ontbreekt (nog) Mans Joseph.

De 'fronters' bleven een hechte band met elkaar onderhouden, getuige daarvan de vele bewijzen van hun samenkomsten, zoals deze wimpel uit 1963. De plaatsen waar hun eenheden streden staan stevast op deze aandenkens vermeld.

Richard Mens

Richard vertelde later als onderwijzer in de gemeenteschool te Oevel, in zijn geschiedenislessen over Oevel en de wereldoorlog het volgende:

Een dertigtal jongens van Oevel werd opgeroepen, waarvan er 5 sneuvelden of stierven ten gevolge van ziekte die aan de oorlog werd toegeschreven.

Oevel ligt aan geen grote verbindingswegen en werd daardoor in 1914 min of meer door de Duitsers verwaarloosd. Den 28ste

september 1914 echter viel 's avonds een regiment Duitse ruitserij ons dorp binnen via het gehucht Heeze en de Kapel. Vele inwoners vluchtten weg. Gemeentehuis, kerk, pastorie en vele private woningen werden opengebroken om er soldaten te legeren. De korenrijt van Jefke Willems aan de kerk werd afgebroken en men maakte van de kerk een paardenstal. De

Duitse soldaten stalen in leegstaande huizen voedsel en drank. Het 'Bakkerken' en 'Van De Poel' kregen slaag. 's Anderendaags, op St.-Michielsdag, vervolgden de Duitsers hun tocht verder naar Antwerpen toe, want de belegering dezer stad was nakende.

Leveringen en opeisingen waren dagelijkse kost tijdens de bezetting. Maandenlang leefde te Oevel, bij Peer Wouters op 't Heieinde, de genaamde Jan Vleugels, bijgenaamd 'den Tits', een gekend brievensmokkelaar en overbringer van nieuwsberichten. Hij liep tijdens één zijner nachtelijke overtochten naar Holland een schotwonde in het been op, doch wist nog te ontkomen. Tijdens de Duitse aftocht in november 1918 had Oevel nog veel terugtrekkende troepen te legeren.

Deze postkaart stuurde Richard aan zijn ouders in Oevel. De brancardiers als afwassers in het kamp van Leopoldsborg, in de begindagen van de oorlog.

Uit de memoires van Suske (Franciscus) DIERCKX

Botersmokkel

't Was oorlog, maar er moest eten zijn voor de mensen!

Op de buiten schiep dat niet zo'n groot probleem: grond

is eten, pleegt men te zeggen. In de stad is het wel moeil-

lijk om eten te vinden. En dus werden allerlei eetwaren naar de stad gesmokkeld. Verboden, ja...dat wel.

Smokkelen, dat deed ook Fien (Josephine) Verhoeven, de latere echtgenote van Suske Dierckx. Zij smokkelde van einde 1917 tot de zomer van 1918.

Met een ezeltje en een karretje trok zij 2 keer per week met enkele kilo's boter naar haar Brusselse klanten.

Een klompenmaker uit Averbode had een vernuftig smokkelsysteem bedacht. Hij holde enkele stukken boomstam uit en Fien vulde die met boter.

Op haar karretje lagen, bovenop de met boter gevulde stukken boomstam, enkele blokken brandhout, **een paar mutsaards rijshout, een bundel hooi voor 't ezeltje én een homp brood voor zichzelf, want de trip naar Brussel en terug duurde minstens 2-3 dagen.**

Maar... Fien werd door de een of andere "jaloerzigaard" uit Herselt verraden en opgepakt. Haar straf? 5 maanden "kot" in Turnhout.

Pas eind 1918 kwam zij weer vrij! De oorlog was voorbij! Suske en Fien konden aan trouwen beginnen te denken!

Naar de heimat!

Na de Wapenstilstand (11/11/1918) wilden de af-trekkende Duitse soldaten zo rap mogelijk terug naar hun heimat!

Fietsen, paarden, karren, ... werden opgeëist. Ook

Charel Dierckx, de vader van Camile en Louis Dierckx, moest willens nillens, met zijn koets en pony, enkele nog gewapende, jonge Duitse soldaten terug naar hun land voeren. De officieren beloofden Charel wel dat hij zijn koets en paardje mocht behouden na de reis.

Omdat Charel Dierckx al 65 was en geplaagd werd door jicht, zou zijn zoon Franciscus (Sooi) in vaders plaats de klus klaren.

Met tientallen, wellicht honderden karren werden de Duitsers op een paar dagen de grens overgebracht. De terugrit duurde ook weer een paar dagen!

In 1917- en 1918, reed zij met een klein ezeltje en een karretje naar Brussel met boter, die boter stak in uitgeholde

zegele, met blijdschap, en wonende van vreemde ziep zij, hoorde ik later zeggen, ik geloof als dat onzen sooi op komst is want ik heb onzen pol hoornen en yelen, zij kunt wel ons denken hoe blij zij waren, als ze mij terug zagen.

Toen Pol, Suskes' pony, in de vooravond tussen Veerle en Westerlo op bekend terrein kwam, "ruggelde" (hinnikte) hij voortdurend. Hoe dichter bij huis, hoe feller!

De familie Dierckx op de koets, met de ingespannen pony. Met dit span werden er Duitse soldaten, na de wapenstilstand, terug naar Duitsland gebracht!

Charel Van den Put

Charel was op 1 augustus 1914 bij het 1ste Regiment Gidsen, zoals verteld door zijn dochter Francine. Op 12 augustus was hij op het slagveld te Halen, waar hij de slag van Halen meemaakte: *de Slag van de Zilveren Helmen*.

Bij deze slag was 1 van de 2 paarden van Charel gekwetst aan een voorpoot. Vermits de legerleiding niet echt overtuigd was dat ze de Duitse overmacht hier konden ophouden, besloten ze terug te plooiën op de stellingen langs de Nete en de Schelde nabij Antwerpen. In Lier aangekomen zei Charel tegen zijn commandant dat zijn paard door de kwetsuur eigenlijk niet meer verder kon. Het antwoord van de commandant was: **'Ge zijt nen boer als ge niet weet wat te doen met een gekwetst paard!'** Hij wist dat hij het eigenlijk zou moeten doodschieten, maar hij had medelijden met zijn trouwe viervoeter. Omdat ze toch aan het terugtrekken waren, bond hij het paard dan maar vast aan de deur van het stadhuis te Lier **waar ze op dat ogenblik waren...**

Charel was bijna de ganse oorlog aan het front. Hij ontving het IJzerkruis, het Oorlogskruis, het maximale aantal van 8 frontstrepen en was dus Vuurkruiser. Hij wist ook te vertellen dat het in de winter op de *passerelles* aan het front zeer glad was, de natte houten planken waren beijzeld en zeer glibberig, wat dan bij het passeren van de op- en afgaande ploegen naar en van de frontlinies steeds op veel gevloek en gesakker neerkwam.

Soms kon men de frontlinies enkele dagen verlaten om in verlof te gaan achter de linies. Maar de meerderheid van de soldaten moest in het kampement blijven omdat ze geen geld hadden om even de zinnen **te verzetten met een glas bier...**

Eénmaal kwam hij terug uit verlof en hij had nog geld voor 2 glazen bier. Hij vroeg aan zijn kameraad die blut was, of hij hem wilde vergezellen om een pint te drinken. Beiden dronken een lekker glas bier. Zijn makker stond er echter op dat hij ook een ronde zou geven en bestelde nog 2 glazen bier, goed wetende dat hij geen geld meer had! Op de vraag van Charel: **'Hoe ga je dat regelen?'** zei hij: **'Geen probleem, ga jij alvast maar naar buiten'**. Dit was buiten de waard gerekend, die sprong voor Charel als die het café wilde verlaten. Zijn kameraad begon onmiddellijk veel tumult te maken en in geen tijd was gans het café aan het vechten. De ganse inboedel werd kort en klein geslagen. Charel en verschillende andere soldaten werden opgesloten en moesten voor de militaire rechter verschijnen. Charel wilde zijn verhaal doen, maar telkens **hij met zijn armen bewoog om zijn verhaal kracht bij te zetten, riep de gendarme achter hem om 'in de houding'** of in **'geef acht'** te staan voor de rechter. Zo kon Charel natuurlijk niets uitleggen. Charel hield vol om zijn verhaal te doen, waardoor de gendarme Charel gewoon neersloeg zodat hij bewusteloos was. Sindsdien moest Charel niets meer hebben van die **'piottenpakkers'**!

Geldbeugel die Charel, samen met alle frontsoldaten van zijn eenheid, ontving van koningin Elisabeth op Kerstmis 1916.

Medaille die Charel Van den Put ontving voor zijn deelname aan de slag van Halen: de Slag van de Zilveren Helmen.

Nom et prénom :

INDICATION DU PRÊT	MONTANT DES SOMMES acquises pour			TOTAL
	ratons - d'appointement	haute paie de guerre	indemnité de combat	
10/12/18		65 55	183 50	249 05
11/12/18		46 -	34 -	80 -
16-2-19		23 -		23 -
		151 55	217 50	369 05
Arrêté la somme de: trois cent cinquante deux frs cinq centimes Le Capitaine Maurice Anquembourg				
Reprise		134 55	217 50	352 05
1 ^{er} trim. 19		21 50		21 50
2 ^e "		45 50		45 50
3 ^e "		46 -		46 -
		247 55	217 50	465 05
A reporter				

Hierboven een 'carnet de pécule' (spaarboekje) zoals al de frontsoldaten hadden, waardoor ze toch iets ontvingen na de oorlog.

Hieronder een foto als herinnering aan de bezetting van Duitsland na de oorlog. Charel Van den Put: bovenste rij uiterst rechts.

DUITSLAND VERSLAGEN

Van 20 september 1918 tot 30 oktober 1918 mogen we spreken van de Slag der Bevrijding! Tijdens de bevrijding zijn er in onze streek geen schermutselingen meer geweest. We hebben er althans nergens berichten over gevonden. Wel kwamen er toen nog meer vluchtelingen. Vanaf het grote Duitse offensief in 1917 was er een bijna constante stroom van vluchtelingen, waaronder later ook geallieerde piloten.

Op 30 november 1918 trok het Belgische leger de Duitse grens over te Moresnet bij Aken. Duitsland was verslagen!

§

Oorlogspoëzie

VLADSLO

In't Praetbos buiten Vladslo, van God en mens verlaten,
Ligt de jonge Peter Kollwitz, in een massagraf van soldaten
En ik ken geen vrediger wereld, geen roerlozer bomen,
Geen schoner kathedraal, om te bidden en om te dromen.
In't Praetbos buiten Vladslo, op dat massagraf van soldaten,
Staan nu Käthe Kollwitz' beelden, van God en mens verlaten.
En ik ken geen heviger wereld, geen menselijker bede,
Dan die twee donkere stenen, die zo diepe schreien om vrede.

Willem Vermandere

§

Na de oorlog, in 1919, vond men -naar het schijnt- bij de zusters in Oevel in een houtmijt het lijk van een Duitse soldaat, helemaal in staat van ontbinding. Het lijk (of het geraamte) zat vol mieren, zoals een krant rapporteerde. Vermoedelijk is die Duitse soldaat gedeserteerd in 1914 ofwel een kopje kleiner gemaakt in de woelige begindagen van de oorlog.

Of die soldaat gestorven was van schrik toen hij zich daar verstopte, of dat hij vermoord is? Het is nooit geweten!

Op 28 september 1919 is ter hoogte van de Duitschoolhoeve nog een geallieerd militair vliegtuig gevallen, vermoedelijk was het een Frans toestel. In een krantenartikel lezen we dat het toestel motorpech had en dat er geen gekwetsten vielen. Verder dat het vliegtuig door de plaatselijke bevolking grotendeels **'gedemonteerd' en meegenomen werd!**

§

Oorlogspoëzie

Mijn land is een oude droevige historie
't gevecht voor den boterham was hier nie genoeg.
Of zij' je de groten oorlog vergeten,
Die duizenden jongens hier den dood in joeg.
Mijn land is 't lied van d'onnozele kinders,
Van scherpe kogels genees je nie.
In Frankrijk, in Duitsland en in Groot-Brittannië
Staan hoge bergen van verdriet!

Willem Vermandere

§

Een gedicht uit onze lagere schooltijd:

ALS D'OORLOG WOEDT

't Zijn droeve tijden als d'oorlog woedt,

Als men mensen slacht lijk dieren,

Als mensenbloed bij beken vloeit

Als vrede en liefde liggen geboeid,

Als haat en kwaad

Als nood en dood

Krijsen, vloeken en tieren!

...

Terwijl de moeder aan 't bidden was,

Terwijl het meisje haar brief herlas

Terwijl het jongetje kreet en riep

Terwijl het wichtje in zijn wiegje sliep...

...

Daar, in dat vreemde land,

Verwoest ten allen kant,

Met doorboorde borst

En hijgend van de dorst

En de nagels diep geprent

In het bevroren veld,

Daar ligt hun vader, de dappere held,

Een stille dood te sterven!

§

Klaroen – Soldij:

**Soldaat, daar is er 'ne brief voor u
Maar, d'r zijn geen centjes bij!
't Is triestig! 't Is triestig! 't Is triestig!**

Behalve tijdens een strafperiode kregen de soldaten (militairen) een soldij uitgekeerd: een deel in de hand, een ander deel werd genoteerd in het Carnet de Pécule. Die spaarpenningen werden uitbetaald wanneer de militair na de krijgsverrichtingen huiswaarts gestuurd werd. Zo kwam Charel Laeremans (Bergveld) op 10 september 1919 weer thuis met 479,40 frank, althans volgens zijn Carnet de Pécule!...

§

Op 25 maart 1922 diende August Naets uit het dorp te Westerlo een aanvraag om oorlogsschade in, bij de Provinciale dienst van opeisingen, in de Nieuwstraat 60 te Antwerpen. Bijna iedereen had zijn binnengeleverde wapens van 1914 teruggekregen, de soldatenschool van Westerlo echter nog niet. Voor de 2 Mausers was de schade 260 frank en voor die 60 soldatengeweren slechts 240 frank.

Of zijn schadeclaim ontvankelijk was, en of hij hiervoor vergoed werd, weten we niet. De soldatenschool **is echter nooit heropgericht...**

§

Volksdevotie, oprichting van kapellen en andere relictten

Kapelleke aan het Goorken

Langs de Rode Kruisstraat, ten noorden aan de kruising met de Arthur Sterckxstraat, hangt aan de rechterkant een boomkapel. Deze kapel werd opgericht door moeder Ooms en familie, als dank omdat Louis Ooms in goede gezondheid weerkeerde van het front. Zijn broer Petrus Jozef had minder geluk; hij sneuvelde. Victorine Nijs zou de grond voor de kapel met een bestaande linde ter beschikking gesteld hebben.

Deze kapel werd vroeger door de ganse buurt onderhouden en regelmatig kwam men er samen om een rozenhoedje te bidden, zeker in de meimaand. Later werd de kapel onderhouden door Irène Leclair, die naast de kapel woonde. Na haar dood heeft haar zoon Karel Thys, tot voor enkele jaren, de boom nog regelmatig **gesnoeid. In de jaren '60 van vorige eeuw werd de kapel door vanden** dalen ernstig beschadigd: het Onze-Lieve-Vrouwebeeldje werd stukgegooid. De buurt zocht naar een gelijkaardig beeld, en door toedoen van zuster Roza van de zusters van het Heilig Graf uit Tongerlo, mocht buurvrouw Roza Vandeven bij de Clarissen in Turnhout een gelijkaardig beeldje gaan ophalen. Buurman Leon Vis-sers knapte de beschadigde kapel terug op. De dagelijkse bidstonde, in de meimaand, door de buurtbewoners van **'het Goorken', bleef tot in de '70 jaren van vorige eeuw bestaan.**

Terloops merken we nog op dat de boom vroeger op de kruising stond van een pad dat op de Boerenkrijglaan uitkwam. Heden is het pad in onbruik. In de volksmond noemde men dat pad **'het gendarmenpad'**, omdat de rijkswachters zich daar steeds verdekt opstelden langs de Boerenkrijglaan om daar voornamelijk fietsers die zonder licht reden op de bon te zwieren!

Kapel van Draulans in Zoerle-Parwijs

Op de foto hierboven zie je hoe de kapel er oorspronkelijk uitzag. De tekst boven de deur en de ingemetselde steen hebben we uitvergroot. Rechts zie je de toestand van de huidige kapel.

Toen in het najaar 1914 de Duitsers onze streek overspoelden en het bericht kwam dat zij in Bergom de windmolen in brand hadden gestoken, sloeg bij molenaar Fran-

ciscus Draulans de angst om het hart! Een windmolen kan als uitkijkpost dienst doen, en met de stand van de wieken zou men berichten kunnen doorgeven!

Franciscus en zijn vrouw, Hortence Verstappen, richtten hun blik en hoop op de hemel! Ze beloofden een kapel ter ere van O.-L.-Vrouw te bouwen indien hun molen gespaard zou blijven.

Het oorlogsfront verplaatste zich al gauw naar de andere kant van het land. Eind 1914 was onze streek bezet gebied, maar er gebeurden geen oorlogsfeiten meer! En de molen stond er nog!

“Wij hebben de belofte gedaan! Waarom moeten wij wachten tot de oorlog gedaan is? Waarom bouwen wij die kapel nu niet?” zei vader Draulans.

Zo gezegd, zo gedaan!

De gebroeders Janssens, die van ‘t Scheperke’, uit Westmeerbeek, voerden de werken uit.

Op een perceel van bij de 3 are bouwden de gebroeders Janssens in kunstbeton een mooie kapel van 2x2m.

De kapel is opgericht anno 1916 ter ere van O.L.V. van Gedurige Bijstand (*bedoeld: Altijddurende bijstand*). Het bouwwerk gaat van vader op zoon over: van Franciscus via Jef, op de huidige eigenaars Frans en Palmyre Vaessens. Volgens planning zal Maxime Draulans (kleinzoon van Frans) de volgende eigenaar zijn!

Kapel in Heultje A. Cannaertsstraat

Langs de August Cannaertsstraat aan de rechterkant in de richting Wiekevorst werd kort na W.O.I door zekere N. Wouter een kapel ter ere van O.L.V. van Lourdes gebouwd uit dankbaarheid omdat hij de oorlog goed doorgekomen was. N. Wouter was tijdens de oorlog ondergedoken bij de familie Verstappen-Vleugels, die daar op een oud boerderijtje woonde. N. Wouter kwam uit Antwerpen en zat in het verzet.

In 1934 bouwde de familie Verstappen-Vleugels, na een huisbrand, een nieuwe boerderij, dicht tegen de weg naar Wiekevorst. Ook de kapel werd afgebroken en, alhoewel wat kleiner, ten oosten van de nieuwe boerderij weer opgebouwd. In de achtermuur zit een gedenksteen: N. Wouter Antwerpen 1857 (wellicht het geboortjaar van N. Wouter).

Kapel aan de Stippelberg

Toen Frans en Angeline (Lien) Aerts- De Haes van de Stippelberg hun 2 zonen Charel en Jef ten oorlog moesten laten vertrekken was dat een zware dobber om te verteren. Vooral

voor moeder Lien. Diepgelovig en godvruchtig als zij was beloofde ze aan O. L. Vrouw:

Als mijn twee kinderen levend terugkomen na de oorlog, dan laat ik hier een kapelleke bouwen.

Duizende angsten heeft moeder Lien uitgestaan, maar haar 2 zonen keerden levend terug. En het beloofde kapelleke kwam er! Een houten boomkapelleke op een paal werd het, op het hoogste puntje van de Stippelbergstraat, tussen enkele berken.

Zoon Charel is kloek en gezond thuisgekomen. Anders was het gesteld met Jef; die was door een kogel in zijn lever getroffen. Op een erg moeilijke plaats, zodat de dokters het risico niet durfden nemen de kogel operatief te verwijderen. Maar Jef leefde, trouwde en werd huisschilder. Bij een geweldig zomers onweer werden een boom én het kapelleke door de bliksem getroffen: boom ontkruind en kapelleke in stukken tegen de grond. Alleen het Lieve-Vrouwebeeldje had de bliksemslag overleefd! Dat stond netjes recht op tegen de grond.

Moeder Lien De Haes besloot toen het boomkapelleke te vervangen door een stenen bouwwerk van ongeveer 3 meter hoog; in de bovenste helft een kleine Lourdesgrot in kunstbeton, met bovenaan de woorden: Uit Dankbaarheid!

Het kapelleke staat er nu anno 2014 nog, halverwege Hoog Heultje en Zoerleberg, rechts van de weg.

Schilderij

Tijdens W.O.I woonden Jef en Meen Van Asten-Schellens op de boerderij naast het spookkasteeltje op de Wittegracht te Heultje. Heel de winter door werd er daar op de dorsvloer in de schuur gedorst met de dorsvlegel. Kleinere boeren en jonge kerels uit de buurt kwamen, voor één frank per dag én de kost, graag een handje toesteken. Maar de Duitsers hielden toezicht en eisten een deel van het graan op. Boer Van Asten had geluk met één van de controleurs: het was een kunstschilder! Die zette zich tegen het bakhuis en schilderde het huis en de omgeving. Toen er weer een nieuwe controleur zou komen, schonk de schilder zijn kunstwerk aan boer Van Asten. Tot op heden (2014) is het schilderij bewaard in de familie.

§

Uit het gemeentearchief:

Januari 1919:

Oevel: -Geen beschadigingen gemeld aan kerk, kapellen of pastorij van Oevel, ook niet aan de meubels. Wel is er beschadiging gemeld aan de meubels van het gemeentehuis en de school.

Tongerlo: -Het contract voor de levering van drijfkracht door de molenaar wordt getekend op 2 januari. De verkoop van het Hollands brood leverde de gemeente 628,06 fr. winst op!
-Tijdens de aftocht van de Duitsers was Tongerlo verplicht om vluchtelingen op te nemen komende van Vorst en Eindhout, ook Franse vluchtelingen van Westerlo. De reden was dat in die 3 gemeenten de aftrekkende Duitsers moesten gehuisvest worden. De Franse vluchtelingen gingen na de aftocht terug naar huis. Eindhout nam zijn vluchtelingen terug op, Vorst echter weigerde en liet ze in Tongerlo.

Westerlo: -Alle kunstvoorwerpen in de gemeente bleven ongeschonden tijdens de oorlog.
-De gemeente leverde al 120.000 kg rogge aan het oogstbureel. Na een **'regelmatig en gewetensvol onderzoek'** stelde men vast dat men nog 10.000 kg kan leveren.
-Weduwe Boeckx heeft in september 1917 haar paard moeten afgeven aan de vijand voor 1700 frank. Ze heeft tot op heden nog geen paard kunnen kopen en heeft er dringend één nodig om het land te kunnen bewerken. De gemeente vraagt of men haar geen paard kan bezorgen, bv van de paarden die terugkeren uit Duitsland.
-In Westerlo is er de voorbije jaren maar 1 km **'velobaan'** aangelegd en dit langs de steenweg naar Geel. Deze baan is door de zware wagens van **'den vijand'** onbruikbaar gemaakt en moet helemaal vernieuwd worden.
-De gemeente moest onder de titel **'schoone kunsten'** de eigendommen doorgeven die door **'den vijand'** beschadigd werden. Men geeft enkel **'de afhouwing'** van Canadabomen door in het park rond het kasteel van de **'Weledele Familie de Merode-Westerloo'**.
-Sinds 10 augustus 1917 verblijft in Westerlo de weduwe Van Houdt-Vandenheuvel met haar enig kind. Haar man, Petrus Joseph Van Houdt, molenaar, werd in 1914 door **'den vijand'** vermoord, in de gemeente Herselt. Het gemeentebestuur vraagt of zij hiervoor een schadeloosstelling kan bekomen.
-Joseph Veijs en zijn dochter Romanie, vluchtelingen uit Roulers (Roeselare), vragen de toestemming om terug te keren naar Frankrijk, naar hun familie in Châlet (Maine et Loire). De gemeente stuurt deze vraag aan de consul van Frankrijk.
-De gemeente stuurt een brief aan de minister van spoorwegen in Brussel met de vraag of de 12 personen, uitwijkelingen van Roeselare, die sinds 1914 in het **'Roethuisje'** in Heultje wonen (op de lijn Herentals-Aarschot) daar nog een tijdje mogen blijven wonen. In Westerlo wonen namelijk nog ruim 300 uitgewekenen en men vindt nog maar moeilijk plaats om ze allemaal onder te brengen.
-**'Soldaat Verhoeven'** heeft in Westerlo verbleven vanaf de inname van de stad Antwerpen in 1914 door **'den vijand'** tot 2 december 1918. Nu heeft hij zich opnieuw aangegeven om in het leger dienst te nemen.
-In de oorlog werden er geen kerken, noch erkende kapellen, noch **'afhangsels'** in hun gebouwen noch meubelen beschadigd. Liepen wel schade op: de gendarmerie (incl. meubelen), een private kapel van de Eerwaarde Dochters van Liefde (St.-Vincentius) en de meubelen die zich daarin bevonden en de schoolmeubelen van de gemeentescholen.
-De gemeente antwoordt op een omzendbrief dat er voldoende politiepersoneel is en dat de misdrijven in de gemeente **'niet talrijk zijn'**.
-Men stuurt een brief naar het oogstbureel om te vragen om 10.000 kg rogge te mogen bijleveren i.p.v. 20.000 kg. De landbouwers hebben veel geleden door het **'achteruittrekken'** van de Duitse troepen en de oogstschatting was reeds gewetensvol gedaan.
-De gemeentesecretaris Joseph Sterckx houdt zich bezig met het opstellen **'der oorlogsgebeurtenissen'** van de gemeente. Het verslag zal ter goedkeuring voorgelegd worden aan het College van Burgemeester en Schepenen en aan het onderwijzend personeel.
-Het volgende aantal **'milicianen'** wordt ingeschreven: 34 voor de lichterding 1916, 33 voor 1917, 43 voor 1918 en 36 voor 1919.
-Er zijn geen stoffen, materiaal of werktuigen in de gemeente aanwezig die achtergelaten werden door de

bezetter.

-Men stuurt een hele uitgebreide brief (in het Frans) naar de directeur van de openbare veiligheid in Brussel over een aantal inwoners van Westerlo, die (vriendschappelijke) banden hadden met de Duitse bezetter:

-Willem Hanssen, geboren in Horst (Hollands Limburg) in 1872: baatte ijzererts uit voor de Duitsers en had vriendschappelijke relaties met de militairen. Hij is **'notoir'** gekend **'pour avoir été dévoué aux allemands'**. Hij is sinds februari 1917 ingeschreven in Antwerpen.

-Camille Ciroux, geboren in Bertem in 1891: eerst ontvanger voor de bijdragen en vanaf begin 1917 in dienst van de Duitsers als botercontroleur. Hij ligt aan de bron van de vele straffen en boetes die de landbouwers kregen voor het te weinig leveren van boter. Hij nam 650 flessen wijn af van Mr le Vicaire (onderpastoor) Kennes met een revolver in de hand en de hulp van een aantal Duitsers. Hij verwijderde, waarschijnlijk onder vermomming van een Duits uniform de nationale vlag bij Maurice Naets. Hij was de oorzaak van verschillende zoektochten naar koper bij Dr. Naets, senator. De inwoners haatten hem zo fel dat ze hem wilden lynchen bij het vertrek van de Duitsers, maar hij heeft zich net op tijd in veiligheid kunnen brengen. Hij zit nu in de gevangenis van Leuven.

-Alphonse Wuyls, geboren in Westerlo in 1878, onderhield vriendschappelijke relaties met alle agenten van de botercentrale. Volgens de publieke opinie kreeg hij daardoor bepaalde voordelen. Zo kreeg hij van de Duitsers in beslag genomen goederen zoals boter, aardappelen, leder, graan, enz. Hij verzamelde de meubelen van Ciroux, toen die zijn huis bedreigd werd.

-In de gemeente bestaat nog een private school met verscheidene lokalen, toebehorende aan de Wel Edele familie de Merode Westerloo waar aanzienlijke schade werd aangebracht tijdens de oorlog.

-Er verblijft één blinde jongen in de gemeente.

-Het onderwijzend personeel is nu hetzelfde als voor de oorlog. **'Gedurende de vier oorlogsjaren hebben al deze leden, zonder uitzondering zich zeer voorbeeldig gedragen om de vaderlandsche gevoelens in de harten der schooljeugd te bewaren.'**

-De buurtwegen liepen veel schade op van het zwaar verkeer van de vijandelijke legers. Het gaat om de weg van Westmeerbeek, over Heultje, naar Wiekevorst, Westerlo-**Tongerlo en 't Punt**-Westerlo-Voortkapel naar Morkhoven op de hele lengte in de gemeente.

-De vakschool voor landbouwers in Westerlo, onder leiding van meester De Busser werd ingesteld in oktober 1904 door wijlen graaf Henri de Merode Westerloo, toen ook voorzitter van de provinciale landbouwcommissie van Antwerpen.

Februari 1919:

Oevel: -Op 5 februari plant men aan de kerk een lindeboom, de vrijheidsboom; naar aanleiding van de herdenking van de bevrijding.

Westerlo: -De gemeente geeft wat meer informatie over de gesneuvelde krijgslieden die op het grondgebied begraven zijn:

-Emile Cyrille Jacob, opperwachtmeester van de gendarmerie, °Vormezele 22-09-1869. Twee onbekende Belgische vrijwilligers. Deze drie zijn gesneuveld in september 1914 tijdens een schermutseling aan de brug van de Grote Nete op het grondgebied van de gemeente Westerlo en Herselt, nabij het kasteel van de Weledele Familie de Merode Westerloo. Ze zijn begraven op het kerkhof van St.-Lambertus.

-Drie Duitse soldaten, van de Landsturm, waarschijnlijk Heize, Henkel en Dietz. Deze soldaten waren gestationeerd in Aarschot en sneuvelden in september 1914 in een schermutseling op de grens met de gemeente Westerlo en Geel. Ze zijn ook begraven op het kerkhof van St.-Lambertus.

-De opeisingen door de bezetters kwamen voort uit de onafgebroken bezetting van ongeveer 60 tot 70 manschappen, gelogeed bij de burgers en in de gendarmerie.

-De oorlogsbelastingen werden betaald op het bureau van de rechtstreekse belastingen en geheven op de landbouwexploitatie.

-Voor een **'rumoer'** bij de bevolking en voor het te weinig afleveren van haver werd de gemeente een boete opgelegd. -Tijdens de oorlog betaalde de gemeente in totaal 91.996,42 frank aan het plaatselijk comité voor hulp en voeding om de behoeftigen te helpen.

-De gemeente stuurt een brief aan de koning van België om hem te laten weten dat er een zevende zoon

geboren werd bij Petrus Louis Vrindts op 23 juli 1915. Deze zevende zoon heet Albert. Door de vijandelijke bezetting was het niet mogelijk om de koning hierover te berichten en hem het peterschap aan te bieden. Een beetje later doet het bestuur hetzelfde voor Josephus Versweyveld, voor zijn zoon Carolus Albertus Ghislenus Franciscus Alphonsus, geboren op 20-06-1918.

-Er worden blijkbaar nogal wat gevangenen vervoerd. De gemeente vraagt aan de Procureur des Konings welk tarief zij mogen aanrekenen voor het vervoer.

-De gemeente stuurt lijsten naar de gouverneur onder de titel **'deportatie'**. **Het gaat waarschijnlijk over het begin van de oorlog.** Er wordt een lijst gestuurd enerzijds van mannen die door de Duitsers onderweg gevangen genomen werden toen zij van hun werk in het Walenland kwamen. Anderzijds van mannen die aan de Nederlandse grens gevangen werden genomen, omdat zij het Belgisch leger wilden vervoegen.

De gemeente vraagt de goedkeuring om Thijs Frans als definitieve 'gendarme' te laten aanstellen. Hij is geboren in Westerlo op 05-01-1895 en werd door de vijand in 1914 aan de Nederlandse grens gevangen genomen. Hij wilde het Belgisch leger vervoegen. Op 07-01-1918 is hij uit Duitsland gevlucht en heeft hij alsnog het leger vervoegd. Hij heeft nooit een veroordeling ondergaan en is 'van zeer goed gedrag en zeden'.

Maart 1919:

Oevel: -Nog 152 vluchtelingen.

Tongerlo: -Op 19 maart, Sint-Jozefsfeest, om 4 uur in de namiddag wordt op het plein voor de kerk een lindeboom als vredesboom geplant.

-Het contract voor de levering van elektriciteit aan de gemeente gaat in, met molenaar De Ceuster (opvolger van molenaar Daems). De onkosten zijn nu 18.000 fr. voor de aankoop van de accumulatoren Tudor (240A/10H 24/40) uit Brussel. *N.v.d.r.: De prijs was eigenlijk eerst 15.989 fr., en steeg zonder verdere vermelding...*

Westerlo: -Er verblijven in de gemeente geen onderdanen van vijandelijke staten.

-Er kwam bij Edmond Beneens een hazenwindhond aan met het opschrift 'Boisschot-Kasteel'. De gemeente stuurt een brief aan de burgemeester van Boisschot om dit te melden.

-De miltplaag (mond- en klauwzeer) is uitgebroken bij landbouwer Leander Verschueren.

April 1919:

Tongerlo: -Buitengewone uitgaven; onderhoud Duitse troepen 707 fr, onkosten aan de brandspuit 363,57 fr. Gewone uitgaven; boete opgelegd door de Duitsers 13,5 fr. en onkosten voor pakjes voor de krijgsgevangenen 83,5 fr. In totaal: 1167,75 fr.

-Gemeente gaat een 13de maand betalen aan iedere gemeentebeambte: de bedienden en de onderwijzers. Ook 50 fr. extra voor hun vrouw, en 50 fr. extra voor elk kind beneden 18 jaar!

Westerlo: -Jan Baptist Van Dyck was soldaat bij het 7^e Linie regiment 1^e batterie 3^e Compagnie en is op 04-11-1914 gesneuveld rond Nieuwpoort. Dit volgens inlichtingen van Louis Van den Nieuwenhuyze, soldaat van het 7^e Linieregiment.

-De gemeente vraagt aan de burgemeester van Parijs of Marie Verdonck nog in zijn stad verblijft. Ze is geboren in België, maar vertrok vanuit Diest naar Parijs, samen met de vluchtelingen van Valenciennes.

-Tijdens de oorlog zijn er vier kinderen uit Komen in Westerlo geboren. Er huwden 3 vluchtelingen uit Komen in Westerlo. En er stierven 6 personen uit Komen in de gemeente. De gemeente stuurt de aktes van de burgerlijke stand door naar het gemeentebestuur van Komen.

-Frans Petrus Peeters, °12-01-1887 in Westerlo, soldaat, werd gekwetst en gevangen genomen door **'den vijand'**. Hij is nu wedergekeerd uit Duitsland en heeft terug het leger vervoegd.

-De gemeente laat weten dat Cyrille Demeyere, brigadier-veldwachter eerste klas zich tijdens de bezetting uitmuntend heeft gedragen. Op 18-08-1914, toen de Duitsers in Westerlo aankwamen, stond Demeyere alleen op de dorpsplaats. Op bevel van de Belgische soldaten waren alle deuren en vensters gesloten. De vijand was woedend en onder doodsbedreigingen moest Demeyere deuren en vensters doen

openen. Driemaal heeft hij de Duitsers belet huizen af te branden door te bewijzen dat de burgers niets hadden misdaan. Toen de Duitsers in de woning van Demeyere zijn uniform en wapens zagen werd er grote schade aangericht. Gedurende de ganse oorlogstijd heeft hij zo goed als mogelijk de bevolking proberen te behoeden voor de vijand. Hij verzette zich altijd heldhaftig tegen alle misbruiken. Hij hield zich ook bezig, samen met andere gemeentebedienden, om brieven van Belgische militairen te bestellen en jongelingen te helpen om het leger te kunnen vervoegen. De tweede brigadier-veldwachter eerste klas, Louis Lavers, heeft zich ook zeer goed van zijn plicht gekwetend tijdens de oorlogstijd. Ten gevolge van **'zijne gezetten ouderdom en slechten gezondheidstoestand'** echter, heeft hij alleen de zware taak van veldwachter volbracht, zonder dat er bijzondere feiten kunnen aangehaald worden.

-Marcel Delforce werd door de Duitsers gevangen gehouden van 13 september tot 15 september 1918.

Mei 1919:

Westerlo: -De gemeente laat weten dat er geen personen uit Westerlo in aanmerking komen, die als martelaars voor het vaderland gestorven zijn (?).

Juni 1919:

Oevel: -Tijdens de oorlog is er aan de vluchtelingen geen huisraad gegeven door de gemeente Oevel. Ze vragen aan de gouverneur of ze steun mogen geven aan de 2 vluchtelingen uit Bousbeque-Frankrijk, maar die de Belgische nationaliteit bezitten. Ook vragen ze of ze steun mogen geven aan de familie Steurs-Michiels Victor August, bestaande uit 10 personen. Ze wonen nu in Oevel en ze kwamen uit Engeland. Ze woonden voor de oorlog in Texheglins bij Luik. Hun vader zit in Frankrijk in een zinnelozengesticht.

-Jan Frans Peeters was opgeroepen voor de bijzondere lichting van 1919, maar hij daagde niet op vermits hij in Holland verblijft.

Westerlo: -De gemeente stuurt informatie naar de gouverneur over **'gesneuvelde helden'** in de gemeente:

-Emile Cyrille Jacob, °22-09-1869 Vormezele, opperwachtmeester van de gendarmerie van Westerlo, gevallen **'op 't veld van Eer'** op 27-09-1914.

-**'Zeer denklijk doch zonder overtuiging'** Jules Brady, °18-12-1893 in Boussois (Frankrijk), vrijwilliger in het 9de Linierregiment, woonachtig in Fleurus.

-Eveneens zonder vaste overtuiging: Valère Simonard, vrijwilliger in het 4de Linierregiment.

De drie helden sneuvelden in Westerlo op 27-09-1914 in een gevecht op de oever van de Grote Nete en werden op het kerkhof St.-Lambertus begraven.

N.v.d.r. We hebben dit onderzocht, geen van beide sneuvelde in Westerlo! Simonard sneuvelde op het einde van de oorlog aan de Ilzer, en Brady sneuvelde in Walem.

-Er zijn geen militairen in de gemeente ingekwartierd.

-Van de lichting 1916-1917 gaven de volgende mannen geen gevolg aan de oproep:

-Joseph Geerinckx, ° 04-10-1887. Hij verbleef in Holland vanaf september 1914 en is nog niet terug.

-Joseph Gustaaf Janssens, °11-10-1897. Hij verbleef ook in Holland vanaf september 1914 tot november 1918.

-Inwoners De Vries en Dierckx Camiel verbleven meer dan 15 maanden gevangen in Duitsland.

-Sinds 1914 tot heden groeide de bevolking aan van 4108 tot 4307 inwoners. Deze kleine aangroei is te wijten aan de mindere huwelijken en ziektes **'welke er meer hebben bestaan'**.

-Er werd niet veel schade aangericht aan huizen door de bezetters. Er werden wel een paar huizen leeggeplunderd en in de loop der jaren leed de bevolking van opeisingen. Karel Eysermans werd in 1914 zonder vonnis of zonder reden doodgeschoten terwijl hij aan het vissen was aan de Nete, wat niet verboden was. Denis Van Roosbroeck werd op 03-09-1917 doodgeschoten terwijl hij met **'zijnen velo zonder verloff reed'**.

-De gemeente vraagt voor de volgende personen een ereteken aan:

-Alfons Raedts, notaris en eerste schepen, gaf aan Frans Rijken uit Westerlo het nodige geld om het leger te gaan vervoegen op 06-11-1915 en later eveneens aan verscheidene onbekenden. In 1916 werd hij door **'den vijand'** met zware straffen bedreigd omdat hij de werklozen verbood om voor **'den vijand'** te gaan werken.

-Vital Onzia, gemeenteontvanger, verzorgde gekwetste Belgische soldaten na het gevecht aan de Nete en hielp daarna de drie gesneuvelden begraven. Op uitzondering van enkelen waren alle inwoners gevlucht omdat de vijand langs alle kanten het dorp binnenviel. Hij wou zich als vrijwilliger laten inlijven, maar werd door **'zwakheid'** niet aangenomen.

-Mevr. Notelteirs, geboren Theresia De Strycker, verzorgde de gekwetste Belgische soldaten in september 1914 en gaf hen kledij en ander benodigdheden. Later gaf ze ook milde giften aan hen die de grens wilden oversteken om het leger te vervoegen.

-De gemeente kan niet akkoord gaan met het verlenen van een ereteken aan de heer Vanderhaeghe. Hij wordt beticht van het bedreigen van personen die de nieuwe belasting niet wilden betalen, en van het doen verkopen, door Duitse gendarmen, van hun **'haafelijke voorwerpen'**.

-De gemeente stuurt in een brief aan de Commissie van Nationale Erkentelijkheid informatie over **'Heeren welke zich op eene roemrijke wijze gedurende de bezetting hebben gedragen'**:

-De Wel Edele Heer Graaf Karel de Merode Westerloo, burgemeester, bezorgde de jongelingen welke de grens overtrokken om het leger te vervoegen, de nodige middelen. Daarenboven spaarde hij geen moeite om de bevolking van Westerloo en omstreken **'te bevrijden tegen den vijand'**. Het is dankzij hem dat vele jongens over de grens geraakt zijn of in **'hunne haardsteden'** zijn kunnen blijven, terwijl ze anders voor de vijand hadden moeten gaan werken.

-Cyrille Demeyere, brigadier-veldwachter eerste klas, heeft zich op een bijzondere wijze dienstig gemaakt. Bij de eerst intocht van de vijandelijke troepen in het dorp, ging hij de vijand kalm tegemoet. De vijand beweerde dat er door de burgers geschoten was en dat er nog Belgische soldaten in het dorp verscholen waren. Demeyere werd verantwoordelijk gesteld voor alle **'tegenweering'** en met de dood bedreigd indien de vijand werd gehinderd. Later nam Demeyere mee het ambt waar voor het huisvesten van vluchtelingen. Op zijn nachtronde ontmoette hij meermaals soldaten in burgerkledij of andere personen die de grens wilden oversteken om het leger te vervoegen. Zijn eerste werk was dan de nodige middelen te vragen bij de Graaf en hen dan in veiligheid te brengen.

Juli 1919:

Oevel: -De gemeente Oevel had een gemeentewinkel, die houdt nu op te bestaan. Ze gaan de lege zakken van de bloemmolens van Merksem terugsturen.

-Op 07/07/1919 is een kind van vluchtelingen geboren, Benoni Arthur Maes. Bij Lievens-Baekelants is op 03/07/1919 ook een kind geboren van vluchtelingen. In Oevel zijn nog 80 vluchtelingen op 1453 inwoners. Enkele vluchtelingen komen uit Hooglede, de familie van Jules Cornette. Vluchteling Camiel Verbrugghe uit Knesselare moet van dr. Maes op verzorging naar Leuven. Vluchtelinge Isabella Yvonne Driessens uit Geluwe moet een heelkundige ingreep aan haar oog ondergaan.

-De inwoners beginnen de oorlogsschade te melden. Frans Stijnen meldt het verlies van 1 koe onder de oorlog. De opeisingen van dieren door de Duitsers dient zo spoedig mogelijk gemeld te worden. Dit om de schade terug te vorderen van Duitsland.

Westerloo: -Eind juli 1914 waren er in Westerloo 4108 inwoners, 807 huisgezinnen en 795 woningen. Eind juli 1919 zijn er 4285 inwoners, 820 huisgezinnen en 799 woningen.

Augustus 1919:

Oevel: -De gemeente weigert de aangeboden vuurmonden wegens plaatsgebrek.

-Henri Verbeke (oorlogsverminkte militair) is nu bij zijn familie, die hier op de vlucht verblijft.

-De lege bloemzakken komen opnieuw ten tonele, Het **'statiegeld'** op deze zakken krijgt de gemeente zeer moeilijk terug. Veel briefwisseling hierover.

Westerloo: -Het gezin van Louis Leclercq-Stagin, vluchtelingen uit Komen, zou in Wervik willen gaan wonen en vraagt welke formaliteiten ze hiervoor moet vervullen.

September 1919:

Westerloo: -De gemeente vraagt of Augustinus Tubex naar Keulen mag reizen onder toezicht van de politie.

Oktober 1919:

Oevel: -Vluchtelingenfamilie Camiel Cornette-Hemeryckx, 8 personen, familie Omer Deraeve-Hoorelbeke, 5 personen: Karel Maes-Deswarte, 5 personen, zoeken onderkomen in Oevel.

Westerlo: -Op 4 oktober houdt Westerlo Vredesfeesten!

-De handelaars van de gemeente houden zich stipt aan de maximumprijzen, die opgelegd werden **door de regering. Over 't algemeen worden goederen zelfs goedkoper verkocht. Met uitzondering** van brood, daarvoor vragen de gemeente of de bakkers 0,90 fr. per kg te mogen aanrekenen i.p.v. 0,85 fr, aangezien het vervoer van bloem en brandstof moeilijk is en de omzet hier veel kleiner is dan in grotere steden.

November 1919:

Oevel: -In Oevel waren geen dienstweigeraars voor en tijdens de oorlog.

Westerlo: -Op 16 november zijn het verkiezingen.

-De gemeente stuurt voor een aantal militairen de vraag aan de legerleiding of ze niet mogen terugkeren, aangezien hun dienst van 4 maanden er op zit.

December 1919:

Oevel: -Nog steeds verblijven er 45 vluchtelingen in Oevel. Jozef Menten heeft uit eigen beweging enkele vluchtelingen opgenomen.

Westerlo: -In Westerlo komen jaarlijks honderden stedelingen **'het schoone seizoen'** doorbrengen. Dit heeft het nare gevolg dat de prijzen van huishuur ongewoon zijn gestegen.

-Arthur Sterckx wordt benoemd als gemeentesecretaris.

-Op 24-12-1919 stuurt de gemeente **'het verslag over de oorlogsgebeurtenissen'** aan de gouverneur van provincie Antwerpen.

Tongerlo: -De definitieve aankoop van de elektriciteitsinstallatie uit de gemeenteraad van maart wordt nogmaals uitgesteld. De reden is dat hopelijk, na het herstel van de handel met Duitsland, de prijs zeker zal dalen!

Maart 1920:

Tongerlo: -De aankoop van de elektriciteitsinstallatie gaat uiteindelijk toch door. De prijs is nu wel 19.000 fr!

Westerlo: -De volgende personen waren tijdens de oorlog **'burgergevangenen'**:

-voor ongekende redenen: Theophiel Derboven, Frans Van Houdt en Frans Vangenechten.

-omdat ze het leger wilden verwoegen aan de Hollandse grens: Frans Thys, Jan De Vries, Petrus Philips, Camiel Dierckx, Alfred Damors.

April 1920:

Westerlo: -De tramlijn Heist-op-den-Berg naar Westerlo is op 15 april opnieuw aangelegd.

Mei 1920:

Westerlo: -De gemeente stuurt een brief aan de gouverneur over de kosten die men maakte voor de Franse vluchtelingen. De gemeente zelf deed geen rechtstreekse uitgaven.

-**De inwoners namen deze vluchtelingen op uit 'menschlievendheid'**. De onkosten werden gedekt door het plaatselijk hulp- en voedingscomité en door de inwoners zelf. De verblijfskosten werden volledig ten laste genomen door de inwoners.

§

Stichting van het Katholiek Vlaams Verbond

Na “De Grote Oorlog” kwamen de Vlamingen meer en meer op voor hun rechten, eerst enkel in de steden, een beetje later ook op het platteland. In de meeste dorpen zou dit streven naar gelijkberechtiging een katholiek tintje krijgen.

Tijdens de oorlog was de legerleiding niet te spreken over de Vlamingen die zich durfden afzetten tegen de Franse eentaligheid. De uitlatingen van de hoogste officieren werden door de politiek niet teruggeflo-ten, waardoor het ongenoegen enkel maar verergerde!

Een taalstrijd zou stilaan losbreken...

Enkele citaten uit de brochure *‘Vlaand’rens Weezang aan de IJzer’*, in 1918 uitgegeven door de korporaals K. De Schaepdrijver en J. Charpentier. Vertalingen van publieke uithalen van Belgische officieren:

- Majoor Poulain, 2de Linie:

’t Is ongehoord! De ‘Boches’ (de Duitsers) zeggen dat ze voor de vrijheid van de Vlamingen hebben gevochten.

Die roepen nu mét de ‘Boches’: Leve Vlaanderen! Weg met België! Het zijn dus wel verraders!

- Kolonel Mahieu, 7de afdeling voetvolk:

Diegenen die op de muren schrijven zijn lafaards! In de loopgraven hebben ze ook Vlaamse opschriften geplaatst op de bordjes waar de bestemmingen van de loopgraven opstaan. Welnu, het zijn varkens en ze moeten volstrekt omver geschoten worden. ’t Is jammer dat we die kerels, die verkocht zijn aan de ‘Boches’ niet mogen bijeensteken en ze naar de ‘Boches’ sturen! Ik vind er geen beletsel in!

- Kolonel Semal, 3de Linie:

Men zal de orders in het Vlaams vertalen, indien ge te dom zijt om Frans te verstaan! Kartonnen soldaten! Verdedig uw vaderland! Ge wordt hier met open armen ontvangen en ge gedraagt u gelijk varkens! Keert terug naar uw vuil en smerig Vlaanderen.

Het spijtige aan deze zaak was dat de uitgevers, korporaals De Schaepdrijver en Charpentier, op 1 mei 1918 te Stuivekenskerke deserteerden. Beiden liepen zelfs over naar de Duitse linies, waardoor hun geschriften niet meer de nodige weerklank vonden. Na de oorlog vestigden zij zich (als bannelingen) in Nederland.

In het kader van de Vlaamse ontvoogding zagen na ‘ De Grote Oorlog’ nieuwe politieke stromingen het daglicht.

Om de overwegend katholieke bevolking in Vlaanderen politiek te verbinden, werd op 22/04/1919 het KATHOLIEK VLAAMSCH VERBOND opgericht. Dat Verbond schreef dat de katholieke partij het **‘activisme’ tijdens de oorlog steeds afgekeurd had, doch dat die partij na de volgende verkiezingen voor de rechten van de Vlaamse bevolking ging opkomen.** De liberalen of de socialisten zouden daar anders munt kunnen uitslaan omdat vele Vlamingen hun rangen mogelijk zouden vervoegen.

Twee bisschoppen zegden hun steun toe aan het Katholiek Vlaams Verbond: Mgr. Rutten, de bisschop van Luik en Mgr. Segers, de bisschop van Gent.

In onze streek gaven al de dekens uit het arrondissement Turnhout hun steun aan het Katholiek Vlaams Verbond. Die dekens zetten tevens al hun parochiepriesters aan om ook hun steun aan het verbond te verlenen.

De prelaat van de abdij van Tongerlo, Monseigneur Lamy - hij was zelf een Waal - steunde eveneens het Katholiek Vlaams Verbond.

Ook de katholieke ministers Van de Vyvere, Helleputte en Pouillet en de volksvertegenwoordigers Van Cauwelaert en Van de Perre deden dat.

In ons kanton, Westerlo, werd volgend bestuur voor het Katholiek Vlaams Verbond voorgesteld:

- voorzitter Karel Lambrechts, burgemeester van Vorst.

- de schrijvers Frans Clottens, onderpastoor in Herselt en Gabriël Naets, advocaat te Westerlo.

Na de oorlog moest men het kiesstelsel onder vooral socialistische druk aanpassen, en misschien konden de nakende verkiezingen, voor een politieke omwenteling zorgen. België kreeg toen het algemeen kiesrecht, wat mogelijk grote gevolgen kon hebben.

Plechtige intocht van de Tongerlose soldaten

Op zondag 18 mei 1919 was er de plechtige intrede van de soldaten van Tongerlo in het dorp, na **'den Europeeschen Oorlog'**. Al de woningen waren van de nationale driekleur voorzien. Alle soldaten, op 4 na, die volstrekt weerhouden waren door hun dienst, hadden de oproep van het gemeentebestuur beantwoord en waren op post.

Vanaf 14.30 uur trok de stoet onder het spelen van marsen afwisselend door fanfare 'De Strijders' van Oosterwijk en de harmonie 'Ste-Cecilia' van Tongerlo, van het einde van de Langstraat naar het dorp.

Zo zag de feeststoet eruit:

Vooraan reden 4 bazuinblazers te paard, in 13de eeuwse klederdracht.

Achter de fanfare van Oosterwijk stapten o.l.v. meester Van Dormael, de als soldaat verklede schooljongens.

Daarachter een 12-tal meisjes als ziekenverpleegsters van het Rode Kruis.

Dan al de schoolmeisjes op 4 rijen, met 3-kleurige vlaggetjes en sluiers.

Dan volgden een 100-tal maagdekens met bloemenkorven en opschriften van veldslagen: Loncin, Barchon, Halen, Lizerne, Walem, Houthulst, Driegrachten, Ramskapelle, Maldegem en nog een 20-tal andere namen.

De jongens van het St-Norbertuspatronaat met hun vaandel droegen de beeltenis van de koning en de koningin.

Verder volgden de vlaggen van de Sint-Siardusgilde, van de boerenbond Sint-Gerlacus en van de Sint-Sebastiaansgilde.

Dan 7 ruiters met de vlaggen van de geallieerden, in ridderkostuum uit het Spaans tijdvak.

Negen maagdekens te paard, met voetknechten, én de wapenschilden van de 9 provincies.

Dan volgde het pronkstuk! België verheerlijkt, uitgebeeld door een maagd te paard in een schitterend gewaad, met 6 jongelingen die het Belgische wapen in bloemen uitgebeeld, boven haar hoofd dragen.

Verschillende opschriften:
ONS DIERBAAR BELGIË
ROEMRIJK VADERLAND
BELGIË VERLOST
BELGIË VRIJ
LEVE BELGIË

De harmonie van Tongerlo besloot de stoet.

Bij aankomst in het dorp volgde er nog een toespraak van burgemeester Maes.

Het Katholiek Vlaams Verbond en V.O.S. in Tongerlo

Op zondag 29 juni 1919 om 15.30 uur, werd er een grote feestvergadering gehouden in zaal 'Volkslust' te Tongerlo. Kinderen onder de 15 jaar waren er niet toegelaten! Het programma en de liederteksten werden in de zaal te koop aangeboden tegen 0,25 centiemen!

Na een muzikale inleiding door de harmonie, gevolgd door een 8-tal Vlaamse liederen, werden er toespraken gehouden door pater-brancardier E.H. Ghysebrechts van de abdij van Tongerlo en door E.H.

Clottens, onderpastoor van Herselt en schrijver van de plaatselijke afdeling van het Katholiek Vlaams Verbond. De feestvergadering werd beëindigd met het zingen van de Vlaamse Leeuw.

Het verbond Vlaamse Oud-Strijders (de Vossen) werd opgericht in het najaar van 1919, en stamde uit de Frontbeweging en het activisme tijdens de oorlog. De oprichting van V.O.S. was een reactie op de oprichting van de FNC-NSB, (de Nationale Strijdersbond), die al in februari 1919 opgericht werd.

Verbond VOS, de Vlaamse Vredesvereniging bestaat nu nog steeds in de lijn van de authentieke idealen van de Fronters: 'Zelfbestuur', 'Nooit meer Oorlog' en 'Godsvrede'. Echter niet verwarren met het Vlaams Vredesinstituut dat in 2004 door het Vlaamse parlement werd opgericht.

Oorlogsmonument Tongerlo

In de periode rond 1920 werden overal ten lande monumenten ter herinnering aan de voorbije oorlog opgericht. In Tongerlo sprak het gemeentebestuur van een H. Hartmonument met de namen van de gesneuvelden erop.

Pastoor Derick stelde voor, in de plaats van dat H. Hartmonument, een geschilderd glasraam in de kerk te plaatsen. Pastoor Derick werd echter kort daarop, in 1924, vervangen door pastoor Hoste. Het V.O.S.-bestuur (Verbond Vlaamse Oud-Strijders) stelde aan de nieuwe pastoor voor een blijvend jaargetijde op te richten voor de IJzerstichting van de Jezuitenpater Mortier.

Hiertegen had pastoor Hoste echter bezwaar...

We vermoeden dat men in de aanlooperperiode tot oprichting nog niet goed wist welk monument; een H. Hart of een Kristus-Koningmonument. H. Hartmonumenten, gekend van de H. Hartbonden waren in 1922 op veel plaatsen opgericht, Kristus-Koningmonumenten ter herinnering aan de overwinning werden later opgericht. *(Op de oude postkaart hiernaast staat verkeerdelijk: beeld H. Hart!)*

Het Kristus-Koningbeeld van Tongerlo

Pastoor Hoste liet echter wel een Kristus-Koningmonument plaatsen, vermoedelijk in 1928, bij de herdenking van 10 jaar vrede, mét de namen van de gesneuvelden, zonder het V.O.S.-bestuur te raadplegen.

Op 13 juli 1930 zou het eeuwfeest van België te Tongerlo gevierd worden. Het V.O.S.-bestuur verklaarde zich, omwille van de dorpsvrede, bereid mee te werken met het gemeentebestuur onder voorwaarde dat al de namen van de gesneuvelden op het Kristus-Koningmonument zouden komen! Op dat monument **ontbraken immers enkele namen, al dan niet moedwillig...**

De pastoor beloofde deze namen eveneens op het monument te laten plaatsen. Maar de uitvoering van **die belofte, bleef maar aanslepen...**

Baron de Trannoy, intussen tot burgemeester verkozen, verklaarde dat de gemeente daar voor niets tussen zat. Het V.O.S.-bestuur vroeg daarop aan de gemeente om een stukje grond af te staan, zodat het **bestuur daarop een ander monument, één voor AL de gesneuvelden van Tongerlo, kon plaatsen...**

Het gemeentebestuur antwoordde echter niet ...

Hieronder de naamplaten van het monument van Tongerlo, waarover de discussie ontstond.

De originele gedenkplaat

De later bijgeplaatste gedenkplaat

Van de gesneuvelden op de bijgeplaatste plaat kunnen we van één naam nergens een spoor terugvinden: van Desiré Douwen. Niet in de Burgerlijke Stand van de gemeenten rond Westerlo, ook niet in de lijsten van gesneuvelden...

We hebben een vermoeden dat men een vergissing beging, namelijk dat men Desiré Van den Bergh bedoelde. Hij heeft namelijk een 'nep'graf in Tongerlo en sneuvelde op 4 november 1914 te Lombardsijde. Hij woonde wel in Heist-op-den-Berg, maar vermits hij in Tongerlo een graf heeft, en niet vermeld is op het monument, is er volgens ons geen andere mogelijkheid...

Het recente monument (geplaatst rond 1990), ter herinnering aan Jos Geuns, die het leven liet in de Tweede Wereldoorlog.

Dit monumentje staat op het Jos Geunsplein aan de kerk van Tongerlo. Hier is eveneens een plaket aangebracht ter herdenking van de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog. In de opsomming vinden we Desiré Van den Bergh... in plaats van Desiré Douwen. Hier is echter ook een foutje ingeslopen: er staat Gemeente Tongerlo. Wanneer men dit monument plaatste bestond de gemeente Tongerlo al enige tijd niet meer. Juister was parochie Tongerlo geweest... Dit steunt onze theorie in verband met Desiré Van den Bergh.

We lezen de volgende namen: Frans Haepers, August Gielis, Louis Van Houdt, J. Wyckmans, Desiré Van den Bergh, August Spruyt, Joseph Goris, Alfons Helsen, Isfridus Valgaeren, Louis Gorts.

Waarom werden dan volgende namen weggelaten?

Pieter Frans Colebunders, August Lemmens, Modest Seykens en Petrus Verlinden...

Zie verder bij de soldaten die hun leven lieten tijdens de Eerste Wereldoorlog!

Op het Kristus-Koningmonument lezen we op de originele plaket: E.H. Wyckmans, August Gielis, Louis Gorts en Alfons Helsen. Op de later bijgeplaatste steen: Desiré Douwen, Frans Haepers, Joseph Goris, August Spruyt en Louis Van Houdt.

Het nieuwe monument plaatst dus Desiré Van den Bergh en Isfridus Valgaeren erbij. Over Isfridus Valgaeren konden wij niets terugvinden in verband met Wereldoorlog I!...

Deze Isfridus (priesternaam) is vermoedelijk een priester van de abdij van Tongerlo. Isfridus Valgaeren was een priester die echter reeds in 1912 overleed...

Hij werd geboren te Oevel als Valgaeren Ludovicus op 21/01/1856, zoon van Valgaeren Petrus Josephus en Luyten Anna Maria. Hij overleed echter op 11/04/1912 in de abdij...

Geschriften en pamfletten van het Tongerlose VOS bestuur, uit die periode, haalden eigenaardig genoeg, steeds aan: H. Hartmonument, alhoewel het duidelijk om een Kristus-Koningmonument gaat...

Al deze strubbelingen in Tongerlo werden uiteindelijk beslecht door het schriftelijk ontslag op 9 juli 1930 van pater Antoon Van Clé, als voorzitter van het V.O.S.-bestuur.

Daarop besliste de rest van het bestuur om niet verder mee te werken aan vieringen. In de schoot van VOS werd dan ook besloten af te zien van de medewerking aan het jaarlijks toneel, én een eigen toneelkring te stichten: HOOGER-OP.

Die toneelkring stond in dienst van de katholieke gedachte, met een jonge strekking! Gedaan met **geweldadige drama's en met banale kluchten! De opbrengst van het eerste optreden zou dienen voor de heropbouw van de Tongerlose abdij, na de brand van 23/04/1929.**

Bij het onderzoeken van de soldatendossiers uit W.O.I, hebben we gemerkt dat ze bijna allen lid waren van V.O.S.- Tongerlo. Zelfs de oud-soldaten uit de omliggende dorpen waren lid in Tongerlo. We spreken dan over de periode tot ±1930, toen vele oud-strijders, via hun bonden (V.O.S. of N.S.B.), dossiers lieten samenstellen om via de bonden onderscheidingen of rentes aan te vragen.

Zulke rentes kon men krijgen voor frontstrepen, vanaf het 45ste levensjaar van de oud-strijder. Opnieuw **werd de wonde van de 'geïnterneerde soldaten' in Nederland opengereten. Belgische soldaten die in Duitse krijgsgevangenkampen terecht kwamen, hadden recht op 1 front- of gevangenenstreep. Van de geïnterneerde soldaten in Nederland kreeg slechts ongeveer 1% ook een 'frontstreep'. Praktisch al de officieren kregen wél deze onderscheiding!**

Tot in 1964 bleef men aandringen op die onderscheidingen! Toen besloot de Belgische regering echter **dat het al 50 jaar geleden was, té lang geleden... Recent rakelde men dit heikel punt van 'de Hollanders' opnieuw op!** Voor de Belgische legerleiding waren ze destijds bijna allemaal **'deserteurs'**, alhoewel velen onder bevel van en samen met hun officieren de grens overschreden.

Bijna in elk dorp werd er een erepark voor de oud-strijders van **"De Groote Oorlog"** aangelegd.

Enkel in Tongerlo was er op het erepark duidelijk een Vlaamsgezinde boodschap aan verbonden: AVV-VVK staat er op het gemeenschappelijk monument van het erepark te Tongerlo. Dat betekent voluit: Alles Voor Vlaanderen- Vlaanderen Voor Kristus!

Tongerlose soldaten, die sneuvelden aan de IJzer en daar begraven werden, kregen in Tongerlo ook een **graf, een 'nepgraf'!** Zelfs voor enkele gesneuvelden van Oosterwijk en Voortkapel was er zo'n 'nepgraf' in Tongerlo...

Wanneer de eerste oud-strijders overleden, die al in het najaar van 1914 geïnterneerd werden in Nederlandse kampen, ontstond er in Tongerlo discussie over of die **'Hollanders'** al dan niet op het erepark mochten begraven worden!

Uiteindelijk haalde het gezond verstand de bovenhand en was het erepark er voor **AL de Tongerlose oud-strijders van "De Groote Oorlog"!**

§

⇐ Heldenhuldezerk van E.H. Bernaerts

Heldenhuldezerk van E.H. Vermeylen ⇒

§

Algemene wetenswaardigheden:

De tramlijn Westerlo-Geel is op 30 juli 1920 heraangelegd.

De tramlijn Westerlo-Herentals is op 12 augustus 1920 opnieuw aangelegd.

De tramlijn Westerlo-Aarschot is op 1 mei 1921 opnieuw aangelegd.

Bij de aanleg van de tramlijnen had men, bij het verpachten van de lijnen, onvoldoende rekening gehouden met onderhoud, vernieuwingen en herstellingen. Daardoor werd men tijdens de oorlog met de neus op de feiten gedrukt. De exploitatiekosten stegen tot bijna 400%.

Verschillende 'pachters' haakten af. De N.M.V.B. (Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen) moest improviseren om de exploitatie vol te houden. De tarieven stegen met 200% ten opzichte van 1913.

§

Gedenkstenen

In de kerken van Oevel, Zoerle-Parwijs, Voortkapel en Westerlo treffen we volgende gedenkstenen voor hun gesneuvelden tijdens W.O. I aan.

Oevel (1920)

Zoerle-Parwijs

Voortkapel

Tekst op de rand van de gedenkplaat van Voortkapel:

Niemand heeft groter liefde dan hij die zijn leven geeft voor zijn vrienden.

Dat zij rusten in vrede.

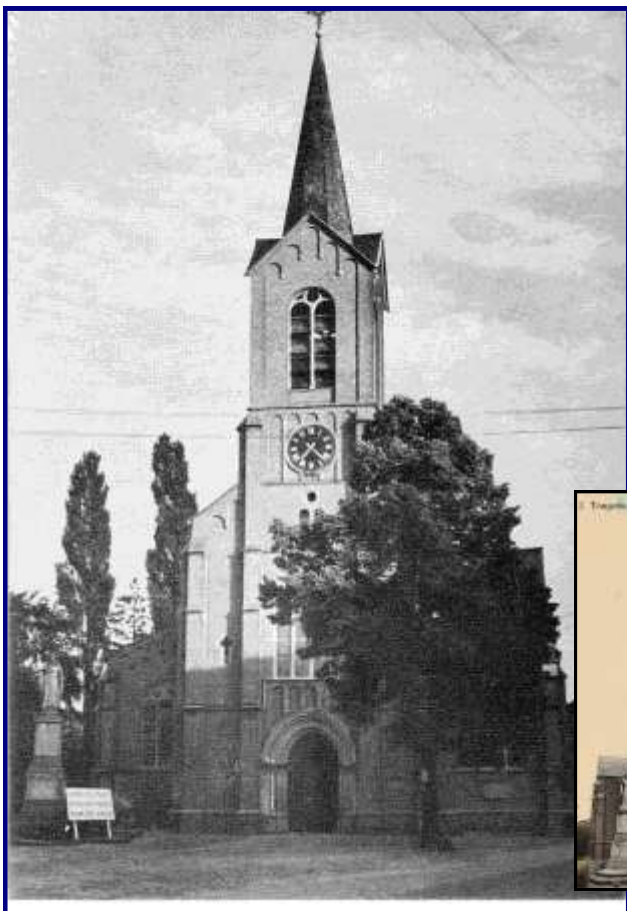
Namen der soldaten van Voortkapel gesneuveld in den Wereldoorlog 1914-1918.

Westerlo

Gedenktekens en monumenten

Ter gelegenheid van de herdenking van het einde van 'De Grote Oorlog', werd in 1919 in Tongerlo en in Oevel aan de kerk een linde geplant.

Rechts vooraan de kerk van Tongerlo stond tot voor enkele jaren de 'vredeslinde', geplant op 18 mei 1919 na de optocht. Hij 'sneuvelde' enkele jaren geleden. Ook het monument van Kristus-Koning, links vooraan de kerk, is enkele jaren geleden moeten wijken en staat nu wat verdrongen in de hoek naast de kerktoeren.

Bij de optocht door het dorp hadden al de Tongerloze soldaten een gedenkschrift ondertekend in de OLV-kapel. Het was de bedoeling dat dit aandenken ten allen tijde in deze kapel bewaard zou worden. We hebben het echter niet meer teruggevonden...!

In Oevel staat de linde van de 'vrede' er nog steeds, rechts naast het monument van de oorlog! (weliswaar nu zeer dicht tegen de weg...) Geplant in 1919, destijds op een pleintje naast het kerkhof!

Bemerk ook de leuze op het monument, op het kruis: AVV-VVK.

En de symbolische afbeelding van een 'jan-van-gent' (blauwvoet) Alleen deze vogel vliegt tijdens een storm op zee!... Dit komt uit Albrecht Rodenbach's 'Kerelsliederen 'Vliegt de Blauwvoet? Storm op zee', waardoor Rodenbach met deze vogel afgebeeld wordt.

Rodenbach (1856-1880) droeg bij tot het Vlaams bewustzijn en was oprichter van veel studentenbonden. Voor de naam De Blauwvoet steunden de ontwerpers van zijn monument echter op een interpretatiefout...

Het Keltisch kruis, de letters AVV-VVK, komen van een ontwerp van Joe English. Hij ontwierp de 'heldenhuldezerk'.

Heldenhulde, een organisatie die in augustus 1916 werd opgericht, met als missie aangepaste zerken te plaatsen op de graven van Vlaamse doden. Dat moest een alternatief worden voor het eentalige opschrift 'Mort pour la patrie' dat de officiële, Belgische grafsteen sierde...

Er staan 2 'Heldenhuldezerken' te Westerlo-Centrum en 1 te Voortkapel op het kerkhof.

↑ Oorlogsmonument Westerlo

Kristus-Koning
monument
Tongerlo

Monument van
de gesneuel-
den Heultje

Voortkapel
Bovenaan het sinds enkele
jaren verdwenen oude mo-
nument W. O. I.
Onderaan het huidige mo-
nument voor beide wereld-
oorlogen. Hier werd de
AVV-VVK leuze later toege-
voegd.

Oevel
Dit monument werd opge-
richt in 1938, met het Kel-
tisch kruis, 'AVV-VVK' en
'Blauwvoet' symbool.

Elke parochie die zichzelf respecteerde plaatste een oorlogsmonument ter herin-
nering aan de Eerste Wereldoorlog!

Oosterwijk

Zoerle-Parwijs

Voortkapel

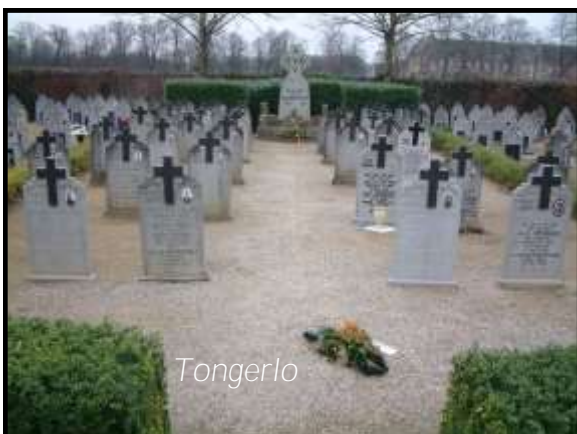
Heultje

Oevel

Westerlo

Tongerlo

Elke parochie legde op de plaatselijke begraafplaats een erepark aan voor haar oud-strijders.

Het erepark op het kerkhof van Tongerlo

Wanneer we het erepark van Tongerlo bekijken merken we enkele gelijkenissen met het IJzermonument te Diksmuide.

Centraal een grote heldenhuldezerk naar het ontwerp van Joe English, AVV-VVK en het Keltisch kruis.

Het hoofdmonument in betonrustiek, met vooraan de gebroken betondelen, zoals het 1ste IJzermonument na de dynamitering in de nacht van 15 op 16 maart 1946. Dit doet ons besluiten dat dit monument of ten minste een deel ervan pas na 1946 geplaatst werd!

We kunnen hier ook nog enkele woorden lezen van het oorspronkelijke opschrift: "*Hier liggen hun lijken als zaden in het zand. Hoop op den oogst, O Vlaenderland*" (tekst uit een vers van Cyriel Verschaeve, dat op de 1ste IJzertoren geplaatst werd).

§

Dubbeltje Belge

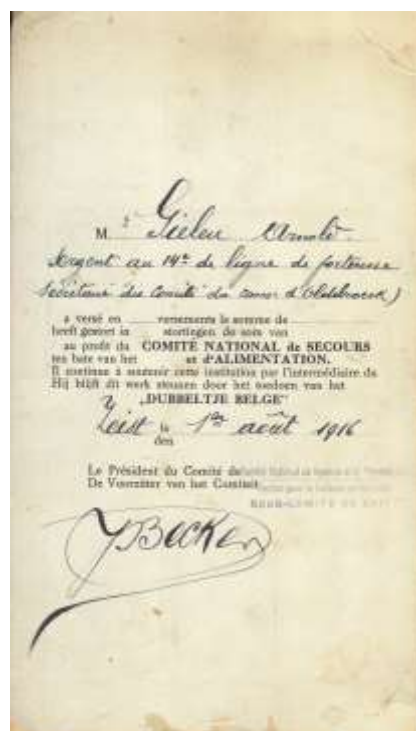
In Nederland, dat tijdens W.O. I gespaard bleef van het oorlogsgeweld, werd door een zekere Van Hattem het plan opgevat om geld in te zamelen, dat na de oorlog zou kunnen dienen voor de wederopbouw van de Belgische verwoeste gewesten. De inzameling kreeg al gauw de naam 'Het dubbeltje voor België'. In 1929 werd door de Nederlandse gezant in Brussel de v.z.w. 'Steun aan België' opgericht om dit geld te beheren en te besteden. Met dit geld werden in Diksmuide huizen gebouwd, bouwleningen gegeven en schenkingen gedaan ten gunste van oorlogsweduwen en -wezen.

Ook in de kampen werd er geld ingezameld. Geïnterneerde soldaten spaarden om de hulp- en voedingscomités in België te ondersteunen. Bekende kunstenaars zoals Alfred Ost, Spencer Pryse en anderen verleenden hun medewerking om affiches, kaarten of zegels te ontwerpen.

Hieronder een 'spaarkaart' van een in Nederland geïnterneerde Belgische soldaat: Arnold Gielen.

Na de oorlog kwam men echter tot de vaststelling dat de boekhouding een complete chaos was...

Veel van dit geld kwam dus niet op de rechtmatige plaats terecht, waardoor veel ex-geïnterneerden zich bekocht voelden...

§

**Na de oorlog werden er bedankingen onder de vorm van klasfoto's gestuurd
aan de Amerikanen**

Zoerle-Parwijs 1919

Voortkapel 1919

We herkennen zuster Alberica. Op het bord: *To the Americans! After the struggle for Right, at Work! To the pupils of Indianapolis. The children from Voortkapel (Westerloo)*
 Vooraan zittend van links naar rechts: *Emiel Versweyveld, Albert Versweyveld, Louis Derboven, ?, ?, Frans Van Bael, Jos Heylen.*
 Gekniel: *.Melis, Charel Michiels, Pros Van De Zande, ?, Louis Versweyveld, Alfons Seyen, Gust Melis, Karel Wouters.*
 Staand: *Denis Van Hoof, .Wagemans, Nand Thoelen, Louis Ceuppens, Jan Heylen, .Haemhouts, ?, .Versweyveld, Jef Eysermans, Gust Verelst. Boven; Jef Van Vlerken, ?, ?, Jef Van Hoof, Staf De Winter, Remi Daems, Alois Ver-tommen, .Versweyveld, ?, ?*

Westerlo 1919

We herkennen meester August Tessens. Op het bord: Aan de Amerikanen! Na het gevecht voor Recht, aan het Werk!. Aan de schooljeugd van Indianapolis. De kinderen van Westerlo!

Tongerlo-Oosterwijk 1919

Op het bord: To the Americans! After the struggle for Right, at Work! To the pupils of Delta. The children from Oosterwijk-Tongerloo. De foto's van koning Albert en van koningin Elisabeth horen er ook bij!

Oevel 1919

Op het bord lezen we: *Aan de Amerikanen! Na het gevecht voor Recht, aan het Werk! Aan de schooljeugd van Detroit. De kinderen van Oevel!*

We herkennen meester Richard Mens.

Vooraan zittend (van links naar rechts): Eugeen Mertens, ?

Gekniel: Jules Van Roy, Fons Mertens, Jef Laenen en Jef Mertens.

Staan: Nest Baeten, Pol Van den Eynde, Leon Van Ackere (een vluchteling van Roeselare, logé bij Vic Mertens) Louis Van Turnhout, Jef Van de Sande, Ward Van Hoof.

Staan middenrij: Feel Van Kerckhoven, Staf Cools, Jef Baeten, Door Seyen, Achiel Thys, Louis Michiels.

Bovenste rij: Jef Leirs, Fons Van den Brande, Eugeen Nevelsteen, Jef Van den Brande, Edmond Caers.

In Tongerlo was er een grote bevrijdingsstoet in 1919. Deze lijktbaar stond opgesteld in de kerk, waar de herdenking met een plechtige misviering besloten werd.

OEVEL: Viering van de vrede (uit Gazet Van Antwerpen)

Zondag voor 25/07/1919, grooten stoet, bij de zusters hingen de portretten van de gesneuvelden. **“Aan onze helden - wij vergeten hen niet in onze gebeden”**

Stoet: verzamelen om 13.00 uur aan het gemeentehuis.

Toespraken: burgemeester, pastoor, R.Mens (brancardier WO I)

Stoet met 30 groepen trok door het dorp! 16.00 uur ontbinding van de stoet.

De fanfare gaf een concert en 's avonds was er een groots vuurwerk!

Pater Van Clé, na de oorlog, met een groep oud-strijders in de abdij van Tongerlo. Vermoedelijk zijn dit de H. Hartbonden ijveraars, in feestvergadering eind 1918..

Detail uit het guldenboek van de gemeente Westerloo. Op 10 juni 1935, bij de inhuldiging van hun vlag, hebben de aanwezige oorlogsinvaliden van de Eerste Wereldoorlog het boek getekend.

Soldaten uit Westerlo,
die tijdens De Groote Oorlog stierven
voor het vaderland, in de strijd, door
verwondingen of ziekte!

AERTS Franciscus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 26 december 1894
Geboorteplaats: VOORTKAPEL
Voornaam van de vader: Eduardus
Naam van de moeder: Anna, Maria MEYLEMANS
Stamboeknummer: 125.28376 (3647)

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 25 augustus 1919.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 24 september 1919.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 15271 van 12 mei 1923.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is titularis van één frontstreep.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van militieklas 1914 op 18 mei 1914.
In werkelijke dienst bij het 1ste Regiment Jagers te Voet 3/2, 10de compagnie, en tijdelijk bij het Opleidingscentrum van de 2de Legerdivisie van 22 september 1914.
Vervoegt het 1ste Regiment Jagers te Voet op 25 april 1915.
Gesneuveld te DIKSMUIDE, 14 juli 1916. Graf in Adinkerke (Heldenweg): nr. 1597.
Heeft een stamboekdossier: 385404.

Info

Hij had blond haar!

Zijn beroep was landbouwer. Hij is in Voortkapel vermeld op het monument van de gesneuvelden.

Zoals destijds gebruikelijk werd de foto degelijk 'bijgewerkt'. We zien Frans hier afgebeeld met de medailles die hij 'postuum' (pas na de oorlog) verkreeg...

BERNAERT Josephus, Carolus, Bernardus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 17 mei 1880
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: August
(Hij was gendarme en afkomstig van Keyem)
Naam van de moeder: Maria, Francesca BERGHMANS
Naam van de echtgenote: Maria, Ursula BEX
Stamboeknummer: 151.16646

Graden

Beroepsvrijwilliger. Korporaal, 10 augustus 1896. Sergeant, 13 juni 1897.
Sergeant Kwartiermeester, 2 april 1898. Sergeant-majoor, 2 april 1900.
Adjutant, 10 juni 1913. Adjutant Stafsecretaris, 16 maart 1914.
Aangesteld Hulpofficier-Betaalmeester voor de duur van de oorlog op 28 augustus 1914 (*Koninklijk Besluit van 15 augustus 1914*)
Onderluitenant-Betaalmeester, 28 februari 1915 (*Koninklijk Besluit Nr. 42377 van 1 augustus 1916*)
Luitenant-Betaalmeester, 25 maart 1916 (*Koninklijk Besluit Nr. 4319bis van 28 september 1916*)

Eervolle onderscheidingen

Het Militair Ereteken 2de klasse, 1 april 1907.
Het Militair Ereteken 1ste klasse, 1 april 1912.
Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit nr. 7003 van 31 maart 1920.
Voor: *De moed en de toewijding waarvan hij blijk heeft gegeven gedurende zijn lange aanwezigheid aan het front.*
Het Kruis van Ridder in de Leopoldsorde met palm, Koninklijk Besluit nr. 8387 van 17 november 1920
Voor: *Ijverig en zeer toegewijd Officier-Betaalmeester. Overleden in de uitvoering van zijn opdracht tijdens het offensief van oktober 1918. Heeft een besmettelijke ziekte opgelopen die tot zijn dood heeft geleid.*
De Overwinningsmedaille en de Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 27 juni 1924.
Is titularis van zeven frontstrepen.

Militaire diensten

Dienstgenomen als leerling tot de leeftijd van 14 jaar, 26 mei 1893.
Dienstgenomen voor 10 jaar, 1 maand en 14 dagen aanvangend op 17 mei 1894. Overgegaan naar het 7de Linierement, 10 augustus 1896.
Heeft zijn actieve dienst telkens verlengd met 2 jaar, van 1 oktober 1902 tot 1 oktober 1913.
Overgegaan naar de Administratieve Troepen, 16 maart 1914. Overgegaan naar de Vesting grenadiers, 28 augustus 1914. Overgegaan naar de Lansiers van de 3de Legerdivisie, 21 november 1914.
Aangehecht bij het 4de Lansiersregiment, 1 augustus 1916. Aangehecht bij het 1ste Artillerieregiment, 9 april 1918.
Overgebracht naar het Militair Hospitaal van CABOUR (ADINKERKE), 20 oktober 1918.
Overleden in het Militair Hospitaal van CABOUR (ADINKERKE) ten gevolge van een besmettelijke ziekte opgelopen aan het front, 25 oktober 1918. Begraven te De Panne op 28/10/1918 in graf D8/19.

Info

Woonde in Berchem-Antwerpen. Had donker kastanjebruin haar!
(*Broer van Jan Baptist, pagina 250*)

BRABANTS Petrus Martinus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 29/04/1888
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Petrus Josephus
Naam van de moeder: Maria Catharina CLÉ
Stamboeknummer: 108/53367

Graden

Militieklas 1908. Soldaat. Eenheid 8 Linie 1/1 1ste Cie.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Hij had normaal ook recht op 8 frontstrepen.

Militaire diensten

Geen gegevens. In de loop van 1915 enkele malen veroordeeld voor desertie.
Gesneuveld te Esen 02/10/1918. Begraven in Zarren Roggeveld. Later herbegraven in Houthulst, Poelkappellestraat, graf F 222 op 12/06/1923. Gestorven als gevolg van kwetsuur door een obusscherf.

Info

Woonde in Aarschot.

Zicht op het bos van Houthulst na de beschietingen tijdens W. O. I.

COLEBUNDERS Pieter Frans

Algemene gegevens

Geboortedatum: 06/10/1878
Geboorteplaats: TONGERLO
Voornaam van de vader: Joannes Franciscus
Naam van de moeder: Rosalia VANUYTSEL
Stamboeknummer: 102/51237

Graden

Militieklas 1901. Eenheid 2de Linie 2/4 8ste Cie.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat slechts volgende gegevens:

Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 2de Linieregiment, 1 augustus 1914.

Ongeschikt verklaard voor de velddienst, 17 februari 1915.

Overleden te LONDEN ten gevolge van een ongeval, 18 juli 1915.

Geen verdere gegevens. Eigenaardig dat hij volgens zijn leeftijd normaal van militieklas 1898 was, en toch dienst deed onder militieklas 1901. Indien hij destijds geen uitstel aanvraag zou hij normaal niet gemobiliseerd geweest zijn!

Overleed ten gevolge van een ongeval te Londen-Lambeth op 18/07/1915, St. Thomas hospitaal. Begraven **in Londen Kensal Green Saint Mary's Roman Catholic Cemetery Hammersmith, graf BELG 9105.**

Info

Was in 1905 in Tongerlo uitgeschreven omdat hij in het bedelaarswerkhuis (landloperskolonie) te Merksplas verbleef!

De kapel 'Saint Mary's' met zicht op de begraafplaats te Londen-Hammersmith (UK).

COOLS Joseph, Leonard, Ernest

Algemene gegevens

Geboortedatum: 17 augustus 1890
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Petrus Alphonsus Eduardus
Naam van de moeder: Maria Ludovica SMETS
Stamboeknummer: 128.6300 (24525)

Graden

Beroepsvrijwilliger 1910.
Muzikant op 1 maart 1911.
Teruggeplaatst als soldaat op 23 februari 1913.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Hij had vrijwillig dienstgenomen als beroepsvrijwilliger voor de duur van één militietermijn aanvangend op datum van 1 oktober 1910 bij het 1ste Regiment Jagers te Voet, 11 maart 1910.
Per beschermende maatregel ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1910 bij het 1ste Regiment Jagers te Voet, 20 augustus 1910.
Met onbepaald verlof gezonden op 9 maart 1913.
Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 4de Regiment Jagers te Voet, 30 juli 1914.
Gekwetst op de citadel van Luik en krijgsgevangen genomen. Overgebracht naar ALTENGRABOW (DUITSLAND), 6 augustus 1914.
Overleden te ALTENGRABOW (DUITSLAND), 8 september 1915. Krijgsgevangenenbegraafplaats Altengrabow graf 183. Stierf aan tyfus.

Info

Zijn beroep was algemeen schilder, hij woonde in de Polderstraat. Vermeld op het monument aan de markt te Westerlo. Eveneens vermeld op de grafzerk van Jacob, op het kerkhof te Westerlo, waar zijn stoffelijk overschot in 1925 werd bijgeplaatst, met een grote officiële ceremonie. Zijn broer Livinus Frans Cools was ook onder de wapens. (Zie pagina 256).

DE BIE Franciscus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 11 juli 1886
Geboorteplaats: WIEKEVORST
Voornaam van de vader: Carolus
Naam van de moeder: Anna, Maria GOOSSENS
Naam van de echtgenote: Bernardina, Florentina LUYTEN
Stamboeknummer: 129.50630

Graden

Militieklas 1908, Soldaat 2de Jagers te Voet. Vrijwilliger met premie 1908. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:

Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.

Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 18923 van 18 augustus 1924.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Dienstgenomen op 1 oktober 1908, in de hoedanigheid van vrijwilliger met premie bij het 2de Regiment Jagers te Voet voor de duur van één militietermijn aanvangend op 27 oktober 1908.

Het dossier bevat geen verdere informatie met betrekking tot de militaire diensten volbracht in de hoedanigheid van vrijwilliger met premie 1908 voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 2de Regiment Jagers te Voet op 1 augustus 1914.

Vermoedelijk gesneuveld in Diksmuide op 21/10/1914. Begraven te OOSTKERKE (DIKSMUIDE), op 24 of 26 oktober 1914.

Info

Detail uit zijn dossier: Hij had blauwe ogen en donker haar. 1,59 meter groot. Rond gezicht.

Was op 27/02/1911 in Morkhoven gehuwd met Luyten Florentina. Beroep kleermaker. Woonde in Voortkapel, kwam van Wiekevorst, en woonde laatst in Morkhoven. 2 kinderen.

In Voortkapel vermeld op het monument van de gesneuvelden.

DE CEULAER Victor, Joseph

Algemene gegevens

Geboortedatum: 20 juli 1891
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Alfons
Naam van de moeder: Rosalia VAN DEN BROECK
Stamboeknummer: 107.59270

Graden

Militieklas 1913. Soldaat (7de Linie 2/2).

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1913 bij het 7de Linieregiment 3de cie. 2de bat., 4 augustus 1913. In werkelijke dienst vanaf 16 september 1913. Hij voerde aan dat hij zwak van gestel was, bij zijn inschrijving op de militielijst.

Gevangen genomen te KOEWACHT, waar hij de Nederlandse grens overschreed op 10/10/1914, en geïnterneerd in ARNHEM/HARDERWIJK (HOLLAND) barak 44. In de kazerne Harderwijk vanaf 25 november 1914.

Overleden in het Militair Hospitaal van ARNHEM ten gevolge van ziekte (tuberculose) op 1 november 1918.

Begraven op de begraafplaats Arnhem-Slosewa 04/11/1918.

Herbegraven in Harderwijk opvangkamp (NL - Gelderland), algemene begraafplaats, Belgisch erepark, vak C, rij 1, graf nr. 7. De Belgische overledenen werden in 1960 allen samengebracht op het erepark van Harderwijk.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerloo.

DE WINTER Victor

Algemene gegevens

Geboortedatum: 4 februari 1894
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornamen van de vader: Jan, Baptist
Naam van de moeder: Maria, Dymphna CRAS
Stamboeknummer: 117.1036 (59996)

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het Militair Ereteken 2de klasse met palm.

Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 4741 van 10 september 1917.

Voor: Soldaat met een uitstekende houding, zeer toegewijd, zeer dapper, aan het front gedurende 26 maanden, is zwaar gekwetst geworden op 16 april 1917 in de vooruitgeschoven posten ten noorden van DIKSMUIDE.

Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm (postuum), Koninklijk Besluit Nr. 5080 van 22 mei 1918.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

De Overwinningsmedaille.

De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918.

Is titularis van vijf frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1914 en aanwezig bij het Depot van de 2de Legerdivisie op 21 september 1914.

Overgegaan naar het 17de Linieregiment 2/1 5de Cie. vanaf 22 februari 1915.

Gekwetst te DIKSMUIDE en overgebracht naar het hospitaal van HOOGSTADE op 16 april 1917.

Overleden in het hospitaal van HOOGSTADE ten gevolge van de kwetsuren opgelopen tegenover de vijand, 10 oktober 1917. Begraven in Oeren, Oerenstraat, militaire begraafplaats bij Sint-Pietersbandenkerk, graf nr. 237 op 12/10/1918.

Info

Vermeld op monument te Zoerle-Parwijs, op het kerkhof.

Amper 4 dagen nadat koning Albert I hem gelauwerd had werd Victor aan het front dodelijk getroffen. Hij kreeg een kogel in het hoofd te Diksmuide op 16/04/1917, was in het hospitaal vanaf 17/04/1917. Hij bezweek op 10/10/1917 in het veldhospitaal, omstreeks 02.00 uur.

Woonde in Zoerle-Parwijs aan de Berg.

ENGELLEN Alphonse, Louis

Algemene gegevens

Geboortedatum: 24 februari 1885
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Louis
Naam van de moeder: Maria, Joanna GEENS
Stamboeknummer: 135/48394/19349

Graden

Vrijwilliger met premie 1910.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 20761 van
27 november 1925.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

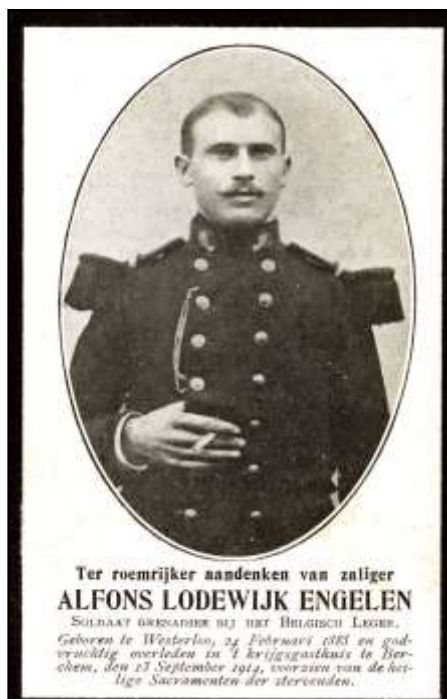
Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen gegevens met betrekking tot de militaire diensten die hij heeft volbracht voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

Aanwezig bij het 2de Regiment Grenadiers op 1 augustus 1914, later 1ste Gr 3/4.

Gesneuveld te BERCHEM op 13 september 1914. Overleed in het krijgsgasthuis van Berchem aan zijn verwondingen. Begraven te Berchem, later herbegraven op de gemeentelijke begraafplaats, graf nr. 10, sinds 23/10/1924.

Info

Woonde aan de Asberg, en sinds 1912 in Zoerle-Parwijs.

Vermeld op het monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs.

23-07-1919 plechtige lijkdienst in de kerk van Zoerle (*Vaderlandsche plechtigheden*)

EYCKMANS Franciscus, Josephus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 7 november 1894
Geboorteplaats: OEVEL
Voornaam van de vader: Franciscus Norbertus
Naam van de moeder: Maria Anna STEIJNEN
Stamboeknummer: 131.61661 (2086)

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 4591 van 20 april 1917.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

De Overwinningsmedaille, 5 februari 1921.

De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 5 februari 1921.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1914 en aanwezig bij het Opleidingscentrum van de 6de Legerdivisie, 23 september 1914.

Overgegaan naar het 1ste Regiment Karabiniers, 3de Bataljon, 2de Compagnie, 25 april 1915.

Gekwetst te KAASKERKE, overgebracht naar het hospitaal te Diksmuide en overleed in hospitaal te Diksmuide-Alveringem, op 2 oktober 1915. Stierf ten gevolge van een kwetsuur door een granaatscherf te Kaaskerke. Begraven op de militaire begraafplaats aldaar. Herbegraven te De Panne, Kerkstraat, militaire begraafplaats, graf O - 62, op 19/06/1924.

Info

Is vermeld op het monument aan de kerk te Oevel.

Beroep: metser.

Op 05/01/1920 was de inventaris van zijn nalatenschap binnengekomen in de gemeente Oevel, zijn vader ondertekende deze papieren.

EYCKMANS Joseph, Louis

Algemene gegevens

Geboortedatum: 13 augustus 1891
Geboorteplaats: HERSELT
Voornaam van de vader: Frans
Naam van de moeder: Maria, Suzanna BOLLEMANS
Stamboeknummer: 105.56598

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1911.
Soldaat, beroepsvrijwilliger.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 20761 van 27 november 1925.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de militaire diensten volbracht in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1911, voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

Aanwezig bij het 5de Linieregiment, 1 augustus 1914.

Overleden in het hospitaal te Evere-BRUSSEL (Veronesestraat) ten gevolge van zijn kwetsuren opgelopen tegenover de vijand, 18 september 1914.

Begraven op het stadskerkhof van Brussel, perk 14, terrein 43, put 10.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.

FLABAT Jules, Ghislain, Joseph

Algemene gegevens

°Roux-Miroir 22/08/1888

Woonde als dienstknecht op het kasteel de Merode aan de Polderstraat. Later adres: Tongerlodreef 190. Beroep: dienstknecht bij juffrouw Jeanne de Merode.

Hij kwam van Roux-Miroir naar Westerlo op 02/12/1910, en vertrok naar Brussel op 29/01/1912. Huwde met Marie-Joseph Picot.

Graden

Militieklas 1908, stamnummer 46647/32114, soldaat

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens in het dossier.

7 frontstrepen.

Militaire diensten

Soldaat 1ste regiment grenadiers.

Op 12/05/1916 bij het 1ste Jagers te Voet.

Gevangen genomen op 02/10/1918.

Overleden in een krijgsgevangenenkamp te Duitsland op 11/11/1918 (De dag dat de Wapenstilstand getekend werd!)

Geen gegevens in zijn dossier over mogelijke kwetsuren, maar dit was hoogstwaarschijnlijk de reden van zijn overlijden.

Info

Hij was dienstknecht bij graaf de Merode, later bij Gravin Jeanne op het Nieuw Kasteel aan de Boerenkrijglaan, tot hij in 1912 naar Brussel verhuisde.

GEENS Franciscus, Josephus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 9 augustus 1893
Geboorteplaats: ZOERLE-PARWIJS
Voornaam van de vader: Eduardus
Naam van de moeder: Maria, Sophia BELLENS
Stamboeknummer: 109.59467

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1913.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 8 september 1919.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 9 september 1919.
De IJzermedaille, Koninklijk Besluit van 5 januari 1920.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 10117 van 15 oktober 1921.
Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 9de Linieregiment
(3/1 9de Cie.) in de hoedanigheid
van dienstplichtige van de klasse
1913 op 4 augustus 1913.

In werkelijke dienst op 15 sep-
tember 1913.

Gesneuveld te Pervijze bij Diks-
muide op 14/05/1915. Begraven
te KAASKERKE op 16 mei
1915.

Info

Zijn beroep was landbouwer.

Vermeld op monument te
Zoerle-Parwijs, op het kerkhof.

GEUTEN Denis, Joseph, Laurent

Algemene gegevens

Geboortedatum: 30 maart 1892
Geboorteplaats: PULLE
Voornaam van de vader: Jan
Naam van de moeder: Virginia SEREYGERS
Stamboeknummer: 197.16711

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1912, maar kreeg 1 jaar uitstel wegens zijn normaalstudies. Soldaat brancardier.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:

De Overwinningsmedaille en de Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918.

Het Oorlogskruis, Koninklijk Besluit Nr. 10825 van 30 januari 1922.

Voor: *Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Overleden ten gevolge van een ziekte met epidemisch karakter opgelopen aan het front.*

De IJzermedaille, Koninklijk Besluit Nr. 21684 van 21 juli 1926.

Is titularis van zeven frontstrepen.

Militaire diensten

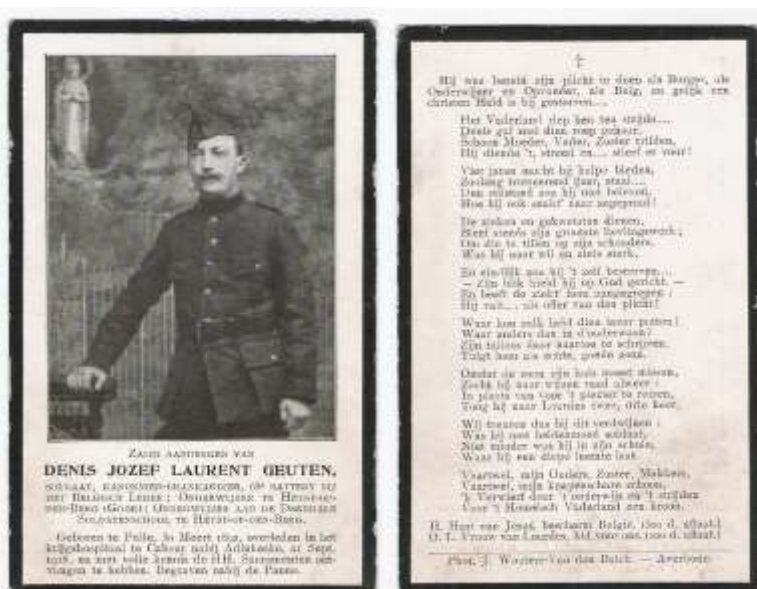
Het dossier bevat geen gegevens met betrekking tot de militaire diensten die hij voorafgaand aan de oorlog 1914-1918 heeft volbracht.

Wederopgeroepen onder de wapens (mobilisatie) bij de C.A./4 D.A. (**Colonne d'Ambulance de la 4ème Division d'Armée**), 4 augustus 1914. In onderhoud bij het 4de Artillerieregiment, 16 maart 1915. In onderhoud bij het 10de Artillerieregiment 25 december 1916.

Ziek geworden overgebracht naar het hospitaal CABOUR te ADINKERKE, 18 september 1918.

Overleden in het hospitaal CABOUR van Adinkerke aan 'griepige bronchopneumonie', op 20 september 1918.

Hij maakte deel uit van de Troepen van de Gezondheidsdienst (T.A.S.S. – Troupes Auxiliaires du Service de Santé, 10de Artillerie / 68ste Bij.).

Begraven: Te Adinkerke-De Panne, militaire begraafplaats graf 2/142 op 23/09/1918.

Herbegraven te De Panne, Kerkstraat, militaire begraafplaats graf B163 op 23/09/1918.

Info

Hij was voor de oorlog onderwijzer in Heist-Goor. Tevens gaf hij les aan de decanale soldatenschool te Heist-op-den-Berg. Hij woonde nog bij zijn ouders in het brughuis aan de Nete, nabij de Snepkens, Stipfelberg 1.

Vermeld op het monument te Zoerle-Parwijs, op het kerkhof.

GIELIS Carolus, Augustinus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 6 mei 1891
Geboorteplaats: GEEL (Oosterlo)
Voornamen van de vader: Siardus, Franciscus
Naam van de moeder: Rosalia SCHROVEN
Stamboeknummer: 105.56599

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1911.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 14889 van 23 maart 1923.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is titularis van één frontstreep.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen gegevens met betrekking tot de militaire diensten volbracht in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1911 voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

Aanwezig bij het 5de Linieregiment-1ste Bataljon-3de Compagnie, later 2de Compagnie op 1 augustus 1914.

Gesneuveld te Diksmuide SINT-JACOBSKAPELLE, 21 december 1915. Begraven op de gemeentelijke begraafplaats te Sint-Jacobskapelle, Duinhoek. Herbegraven in De Panne, gemeentelijke begraafplaats, Kerkstraat, militaire begraafplaats, graf P-55. Gesneuveld in de strijd.

Info

Volgens de inschrijvingen op een document van het Strijdersfonds zou hij gekwetst zijn tijdens de gevechten aan de IJzer, maar het dossier bevat hierover geen verdere officiële informatie.

Heeft ook een graf op het erepark van de parochie Tongerlo. Woonde aan de Hannekenshoek te Tongerlo.

Door de oorlogsomstandigheden werd een huwelijk steeds maar uitgesteld. Zijn toekomstige vrouw beviel in 1915 van zijn kind. Enige tijd later, maar nog in 1915, overleed ze echter smartelijk. Het kind groeide toch gelukkig op in de familie van zijn vader en zijn moeder. (*Broer van Jozef Jules, pagina 274*)

GOORMANS August

Algemene gegevens

Geboortedatum: 18/09/1884
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Frans
Naam van de moeder: Rosalie VERSCHUEREN
Stamboeknummer: 104/52595/4109

Graden

Militieklas 1904. soldaat 4de Linie.

Eervolle onderscheidingen

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Militaire diensten

Overleed aan zijn verwondingen opgelopen in het gevecht.

†**Antwerpen 09/10/1914.**

Begraven te Antwerpen-Kiel. Herbegraven op 19/02/1925 te Wilrijk- Schoonselhof, Stedelijke begraafplaats Antwerpen, militair erepark graf nr L 15 - 6 (nr 47)

Info

Woonde in Massenhoven. Beroep: hoeveknecht. Verhuisde op 18/03/1890 van Westerlo naar Heist-op-den-Berg. Heette eerst Verschueren August, maar werd in zijn 7de levensjaar, na het huwelijk van zijn moeder met Frans Goormans, door hem erkend. Zijn naam is vermeld op de gedenksteen in de kerk van Massenhoven.

GORIS Joseph Amandus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 21/12/1887
Geboorteplaats: Geel
Voornaam van de vader: Henricus
Naam van de moeder: Maria Angelina
VAN GENECHTEN
Stamboeknummer: niet vermeld

Graden

Militieklas 1907, soldaat 7de Linie 7de compagnie.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Het dossier bevat geen gegevens met betrekking tot de toekenning van frontstrepes.

Militaire diensten

†**Ramskapelle 07/11/1914.**

Begraven te Nieuwpoort (Ramskapelle)

Info

Verhuisde rond 1900 naar Tongerlo.

Vermeld op het monument te Tongerlo.

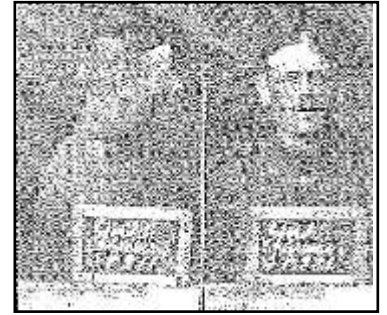
Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

GORTS Louis, August

Algemene gegevens

Geboortedatum: 16 oktober 1894
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Franciscus
Naam van de moeder: Anna, Maria Elisabeth HEYLEN
Stamboeknummer: 126.57931

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm.

Is titularis van vijf frontstrepen.

Militaire diensten

In werkelijke dienst bij het Opleidingscentrum van ANVOURS op 21 september 1914.
Overgegaan naar het 1ste Regiment Jagers te Voet, 25 april 1915.
Overgegaan naar het 2de Regiment Jagers te Voet 11de cie., 24 december 1916.
Gesneuveld te NIEUWPOORT op 28 september 1918, om 3.40 uur, door een obusscherf, met een schedelbreuk als gevolg.
Begraven op 30/09/1918 in De Panne, Duinhoek graf nr 6/2. Herbegraven te De Panne, Kerkstraat, militaire begraafplaats, graf F-22.

Info

Hij heeft ook een graf op het erepark van de parochie Tongerlo.
Hij had licht kastanjebruin haar.
Zijn beroep was landbouwer.

Zicht op het voormalige front in Nieuwpoort uit W. O. I, tijdens W. O. II werden er nog bunkers bijgebouwd.

HAEPERS François

Algemene gegevens

Geboortedatum: 19 oktober 1886
Geboorteplaats: TONGERLO
Voornaam van de vader: Lodewijk
Naam van de moeder: Suzanne BOXSTAENS
Naam van de echtgenote: Maria Begga TORFS
Stamboeknummer: 101.55008

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1906.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De IJzermedaille, Koninklijk Besluit Nr 15982bis van 4 augustus 1923.
De Overwinningsmedaille en de Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 12/11/1924.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 2217 van 21 juli 1938.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Het Vuurkruis, Koninklijk Besluit Nr 2330 van 15 november 1938.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1906 bij het 1ste Linieregiment op 26 juni 1906.

In werkelijke dienst, 16 november 1906.

Met onbepaald verlof, 15 september 1908.

Wederopgeroepen onder de wapens bij het 1ste Linieregiment, 11 augustus 1909.

Met onbepaald verlof, 9 september 1909.

Wederopgeroepen onder de wapens (mobilisatie) bij het 1ste Linieregiment op 1 augustus 1914.
Gesneuveld te DIKSMUIDE, 10 november 1914.
Gesneuveld in de strijd, en was opgegeven als vermist.
Begraven te Keiem.

Info

Woonde in Wépion (Namen)
Beroep: landbouwarbeider.

Vermeld op de monumenten te Tongerlo én Voortkapel. Ook een graf op het erepark van Tongerlo.

HELSEN August

Algemene gegevens

Geboortedatum: 24/03/1889
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam vader: Lambertus
Naam van de moeder: Catharina BOON
Stamboeknummer: 110/55859

Graden

Militieklas 1909, soldaat 10de Linie 2/1 5de Cie. Vrijwilliger met premie.

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens in het dossier.

Militaire diensten

Geen gegevens in het dossier over de periode vóór de mobilisatie.
Sneuvelde in de strijd te Marche-les-Dames op 22/08/1914.

Herbegraven te Champion, rue de Fernelmont, militaire begraafplaats, graf nr. B 43, op 10/05/1922.

Info

Woonde aan de Meerij, verhuisde in 1912 naar Hoboken, iets later naar Antwerpen. Beroep: landbouwarbeider.

Hij had blond haar.

Hij was gehuwd met Maria Helsen.

(Broer van Gustaaf François, pagina 277)

HELSEN Joannes, Alphonsus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 18 maart 1891
Geboorteplaats: GEEL
Naam vader: -
Naam van de moeder: Maria HELSEN
Naam van de echtgenote: Elisa COWEZ
Naam van de dochter: Jeanne, Ghislaine, HELSEN
Stamboeknummer: 125.25957

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1911. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 4588 van 20 april 1917
(zie ook: Koninklijk Besluit Nr 9893 van 5 september 1921)

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

De Overwinningsmedaille, 25 augustus 1919

De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 24 september 1919

De IJzermedaille

Is titularis van twee frontstrepen.

Dossier: 6258647

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 1ste Regiment Gidsen als dienstplichtige van de klasse 1911 op 1 mei 1911.

In werkelijke dienst vanaf 2 oktober 1911.

Overgegaan naar het 1ste Regiment Jagers te Voet, 17 november 1911.

Met onbepaald verlof, 29 december 1913.

Wederopgeroepen onder de wapens bij het 1ste Regiment Jagers te Voet op 1 mei 1914.

Met onbepaald verlof, 14 mei 1914.

Wederopgeroepen onder de wapens (mobilisatie) bij het 1ste Regiment Jagers te Voet, 30 juli 1914.

Gekwetst te DIKSMUIDE en overleden, ten gevolge van de kwetsuren opgelopen tegenover de vijand, obusscherven, in het militair hospitaal van CABOUR te Adinkerke, 1 juli 1916.

Repatriëring lijk: 20-08-1921 naar het kerhof van Tongerlo.

Info

Verbleef in Mellet, maar was nog ingeschreven in Tongerlo.

Zijn beroep was schilder.

Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

HERMANS Louis (Ludovicus)

Algemene gegevens

Geboortedatum: 28 april 1884
Geboorteplaats: VARENDONK
Naam van de moeder: Josephina
Naam van de echtgenote: Isabella BLOEMMEN
Stamboeknummer: 131/22801

Graden

Vrijwilliger met premie 1906.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit nr. 10969 van 23 februari 1922.
Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is titularis van één frontstreep.

Militaire diensten

Dienstgenomen op 10 augustus 1906, als vrijwilliger met premie bij het 1ste Regiment Jagers te Voet voor de duur van één militietermijn, aanvangend op 1 oktober 1906.
Met onbepaald verlof, 15 september 1908.
Wederopgeroepen onder de wapens bij het 1ste Regiment Jagers te Voet op 17 juni 1909.
Dienstgenomen in de hoedanigheid van reservevrijwilliger voor de duur van twee jaar; met onbepaald verlof vanaf 15 juli 1909.
Ontslagen van zijn dienstneming in de hoedanigheid van reservevrijwilliger op 9 september 1913.
Wederopgeroepen onder de wapens (mobilisatie) en overgegaan naar het 4de Regiment Jagers te Voet op 1 augustus 1914.
Gesneuveld te KAASKERKE, 6 september 1915. Begraven te Kaaskerke, later te Adinkerke-militaire begraafplaats, graf nr. 1638.

Info

Woonde in Kipdorp-Bergom. Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.

HEYLEN Carolus, Alphonse

Algemene gegevens

Geboortedatum: 17 april 1893
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Joannes Martinus
Naam van de moeder: Maria Theresia MAES
Stamboeknummer: 106.73587

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1913. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens beschikbaar met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Geen gegevens beschikbaar met betrekking tot de toekenning van frontstrepen.

Militaire diensten

In werkelijke dienst in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1913, in de loop van 1913.

Soldaat 6de Linieregiment, later 12de Linie, daarna 26ste Linie.

Gesneuveld te RAMSKAPELLE, 27 oktober 1914.

Begraven langs het Veurnekanaal nabij de steenbakkerij, graf nr. 108 nabij km paal 7 in Wulpen.

Volgens zijn bidprentje: †26/10/1914.

Herbegraven op het kerkhof aan de kerk te Heultje.

Info

Vermeld op het monument in Heultje.
Zijn vader was kleermaker.
Carolus Alfons was mijnwerker en woonde in Tamines.

(Broer van Leon Jozef Ludo, pagina 279)

HUYSKENS Johannes, François

Algemene gegevens

Geboortedatum: 17 augustus 1894
Geboorteplaats: ZOERLE-PARWIJS
Voornamen van de vader: Norbert, Maarten
Naam van de moeder: Virginie DESWERT
Stamboeknummer: 174.457

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 7173 van 22 april 1920.
Voor: *Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.*

Is titularis van zes frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het Opleidingscentrum Nr. 6 in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1914, 21/09/1914. Overgegaan naar het Opleidingscentrum van de Genie, 13/03/1915. Overgegaan naar het 1ste Genieregiment, 4/05/1915. In het hospitaal van de divisie, 29/01/1914. Overgebracht naar het hospitaal van CALAIS, 31/01/1914. Overgegaan naar het Schiftingscentrum voor gewezen militairen (C.T.A.M. – Centre de Triage **d' Anciens Militaires**), 4/07/1916. Overgegaan naar het Depot van de Genie, 8/07/1916. Overgebracht naar het hospitaal van de divisie, 4/11/1917. In het evacuatiehospitaal van ADINKERKE, (H.E.A. – **Hôpital d' Evacuati-on d' ADINKERKE**), 7/11/1917. Overgebracht naar het hospitaal van CALAIS, 9/01/1918. In het hospitaal van MORTAIN, 10/01/1918. In het hospitaal van DINARD, 18/02/1918. Overgegaan naar het Opleidingscentrum van de Genie, 14/05/1918. Overgebracht naar het hospitaal van CALAIS, 12/06/1918. In het hospitaal van LIGUGÉ, 24/06/1918. Overgegaan naar het Schiftingscentrum voor gewezen militairen (C.T.A.M.) 24/09/1918. Overgegaan naar het Depot van de Genie, 1/10/1918. Vervoegt het 1ste Genieregiment, 25/10/1918.

Gekwetst en overgebracht naar het hospitaal "PRINSEVELD" te LOMBARDSIJDE, 30/10/1918.

Overleden Ronsevelde (Hospitaal P.C. "Prinsveld" " l' Océan") 30/10/1918 om 7.00 uur. Begraven te Lombardsijde 31/10/1918. Herbegraven op 11/09/1923 te Maldegem, gemeentelijke begraafplaats, erepark, graf nr 53. Hij stierf ten gevolge van verwondingen door een geweerkogel in de buik.

Info

Vermeld op monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs. Er was een plechtige uitvaartdienst in de kerk van Zoerle-Parwijs op 14/07/1919 om 10.00 uur.

Beroep: grondwerker.

Hij had bruin haar.

JACOB Emile, Cyrille (Cyril)

Algemene gegevens

Geboortedatum: 22 september 1869
Geboorteplaats: VOORMEZELE
Voornamen van de vader: Angelus, Albert
Naam van de moeder: Rosalie HOORELBEKE
Naam van de echtgenote: Maria, Louisa, Octavia GOORIS
Stamboeknummer: 9130

Graden

Gendarme te paard.
1ste Opperwachtmeester.

Eervolle onderscheidingen

Postuum: oorlogskruis met palm.

Geen verdere gegevens in het dossier.

Militaire diensten

Gesneuveld tijdens een gevecht met de Duitse vijand op het grasveld aan het oude Merodekasteel te Westerloo, bij de verdediging van de Marlybrug op 27 september 1914.

Info

Hij had 2 kinderen. Verbleef voor de dienst achtereenvolgens te Brussel, Roclenge-sur-Geer (nabij Luik) en Westerloo.
Ging in dienst als vervanger van zijn broer Jules in 1888, die als milicien opgeroepen werd bij het 12de Linierregiment, na 2 maand was hij reeds korporaal.

Opperwachtmeester bij de gendarmerie; vermeld op het monument op de markt te Westerloo, was bevelhebber van de Gendarmerie-Westerloo. De weduwe kon, alhoewel hij geen frontstrepen ontving, toch recht doen gelden op de rente van 8 frontstrepen. Zo toch schreef een **'gendarme' bij in het dossier!**

In de **'gendarmerie' (kazerne), langs de Vismarkt-Polderstraat**, zou een plaket na de oorlog aan hem herinneren. Die is echter niet meer aanwezig.

De **'beremuts'** van Cyril Jacob waarop hij trots was!

Samen met Jacob sneuvelden op 27 september 1914 nog 2 andere Belgische soldaten. Ze werden samen met hem begraven, in een gezamenlijk graf, op het kerkhof van de parochie Westerlo.

Die 2 werden vermeld als onbekenden op de grafzerk op het kerkhof en op het monument op de markt te Westerlo.

Zie ook pagina 48 tot 50.

Beeld rond de Marlybrug vóór W. O. I.

Wij vermoeden dat het om 2 volgende soldaten ging:

1-?

Gevallen aan de Marlybrug te Westerlo 27/09/1914.

Als onbekende soldaat begraven op het kerkhof van Westerlo, bij gendarmerie-commandant C. Jacob.

2-JAQUET Cesar Louis

°Sint-Gilles-Waas 23/05/1892, †Gesneuveld aan de Marlybrug te Westerlo op 27/09/1914.

Als onbekende soldaat begraven op het erepark van de parochie Westerlo, bij gendarmerie-commandant C. Jacob.

Militieklas 1912, 6de Linie. Zijn naam hebben wij gevonden in briefwisseling van de gemeente met het Rode Kruis. Is vermeld (volgens lijsten van *Flanders Fields*) als zijnde die dag gesneuveld in Westerlo, zonder verdere info.

In zijn dossier staat verdwenen op 27 september 1914. Zijn moeder vroeg op 10 oktober 1923 zijn Herinnerings- en Overwinningsmedaille aan. Hier vermeldde zij ook dat hij, dienstdoende in de gendarmerie te Westerlo, sneuvelde te Westerlo!

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

De Westhoek ligt bezaaid met oorlogskerkhoven, voornamelijk Britse.
Enkele beelden van Belgische begraafplaatsen.

Steenkerke

Keyem

Maldegem

Adinkerke

Militair kerkhof van Lier, met het graf van Truyens Corneel. Militair kerkhof van Steenkerke met de graven van Swolfs August en van Van Velthoven Corneel. Militair kerkhof van Maldegem, met het graf van Huyskens Joannes Franciscus.

Het graf van Goormans August op het Schoonselhof te Antwerpen. Het graf van Truyens Louis te Mechelen en het graf van Engelen Louis te Berchem. En zovele gesneuvelden als onbekende soldaten begraven!

Loopgraven van de Eerste Wereldoorlog, nagebootst in het Passendale museum te Zonnebeke.

Ter herdenking van de vele gesneuvelden in deze zinloze oorlog, wordt aan de Menenpoort te Ieper dagelijks om 20.00 uur de Last Post geblazen!

LACHI Willem, Alfons

Algemene gegevens

Geboortedatum: 27 augustus 1889
Geboorteplaats: OEVEL
Voornaam van de vader: Jan
Naam van de moeder: Maria LAENEN
Stamboeknummer: 105.56285

Graden

Vrijwilliger met premie 1911 (V.A.P. – *Volontaire avec prime*)
Soldaat

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is titularis van twee frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de militaire diensten volbracht voorafgaand aan de oorlog 1914-1918, behalve dat hij in actieve dienst is getreden bij het 5de Linierement op 24 november 1910 in de hoedanigheid van vrijwilliger met premie.

Aanwezig bij het 5de Linierement, 1 augustus 1914.

Betrokkene was ziek in zijn haardstede op het ogenblik van de mobilisatie; is niet kunnen terugkeren onder de wapens; is in Groot-Brittannië toegekomen op 25 of 29 oktober 1915, komende van BELGIË, via HOLLAND; opgenomen in het hospitaal van FOLKESTONE (GROOT-BRITTANNIË) op 30 oktober 1915.

Voorgesteld voor reform (*reform=afkeuring*) in het hospitaal van FOLKESTONE op 25 januari 1916.

Met verlof zonder soldij, 26 januari 1916.

Afgedeeld bij het Depot van de artilleriearbeiders (D.O.A. – **Dépôt des Ouvriers d'Artillerie**) te BIRTLEY, 20 januari 1917.

Vervoegt het schiftingscentrum voor gewezen militairen (C.T.A.M. – **Centre de Triage d'Anciens Militaires**) te LUIK, 26 december 1918.

Was ter verpleging opgenomen in het Militair Hospitaal van BEVERLO van 24 tot en met 31 maart 1919 en van 12 tot en met 26 april 1919.

Overleden in de Citadel van LUIK, 20 mei 1919. Gestorven door ziekte, hartaandoening.

Info

Vermeld op het monument aan de kerk te Oevel.

Zijn beroep was landbouwer.

LAENEN Petrus Augustinus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 16 december 1888
Geboorteplaats: OEVEL
Voornaam van de vader: Petrus Franciscus
Naam van de moeder: Eleonora VAN HOUDT
Stamboeknummer: 107/55212

Graden

Militieklas 1908, soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens beschikbaar met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Geen frontstrepen.

Militaire diensten

Geen gegevens over zijn dienst vóór de mobilisatie.

Soldaat 7de Linie 3/1, sneuvelde.

†Kessel-Lo (Kloosterbos) 10/09/1914. Begraven in een massagraf op het kerkhof van Kessel-Lo.

Info

Woonde te Geel-Zammel.

Beroep: Landbouwer.

Gesneuvelde Gheelsche soldaten.

Petrus Augustinus Laenen,
van Zammel, zoon van Petrus en van Eleonore
Van Houdt, soldaat van het 27ste linieregiment,
geboren den 16 October 1888, sneuvelde roem-
rijk voor het Vaderland, in September, op het
slagveld te Kessel-Loo bij Leuven.

Aan de ouders werd in den loop dezer week
het gansch met bloed bevleekte livret van den
heldhaftigen jongeling ter hand gesteld.

Een plechtige dienst zal eerstdaags voor de
zielerust van den gesneuvelde in de kerk van
Zammel plaats hebben.

Zijne gedachtenis leve in dankbare vereering
voort.

Dat hij in vrede ruste!

Gedenk in uwe gebeden

DE ZIELEN VAN :

LAENEN Pierre, Henri (Petrus, Henricus)

Algemene gegevens

Geboortedatum: 6 september 1893
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Petrus
Naam van de moeder: Maria SCHELLENS
Stamboeknummer: 197.24309/673

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1913.
Soldaat (brancardier)

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 6545 van 12 januari 1920.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is titularis van zeven frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 7de Linierement als dienstplichtige van de klasse 1913 op 4 augustus 1913.

In werkelijke dienst, 16 september 1913. Overgegaan naar het 17de Linierement, T.A.S.I. (17de Li / 10de Cie) op 1 januari 1917.

Gekwetst en overgebracht naar het militair hospitaal van Beveren-aan-de-IJzer op 3 oktober 1918.

Overleden in het veldhospitaal, militair hospitaal van Beveren-aan-de-IJzer ten gevolge van de kwetsuren opgelopen tegenover de vijand, 3 oktober 1918.

Begraven te Beveren-aan-de-IJzer, graf nr. 186 op 05/10/1918. Herbegraven te De Panne, Kerkstraat, militaire begraafplaats, graf J - 141, op 24/07/1924. Stierf ten gevolge van verwondingen door een oorlogsprojectiel "creux poplite", waarschijnlijk in zijn knie. Dit is een holle-punt lading, ook 'dum-dum' kogel genoemd.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.

Beroep: metser.

LEMMENS August Gerard

Algemene gegevens

Geboortedatum: 8 januari 1902
Geboorteplaats: ANTWERPEN
Voornaam van de vader: Hubert
Naam van de moeder: Anna Philomena Maria SCHEPENS
Stamboeknummer: 14436

Graden

Militieklas 1922!
Soldaat-vrijwilliger.
Zeer vreemd! Hij was slechts 17 jaar oud! Is waarschijnlijk via Engeland, en pas aan het einde van de oorlog in dienst gegaan. Zijn compagnie voerde geen frontdiensten uit.

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens beschikbaar met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Militaire diensten

Vrijwilliger Cie "Auxiliaires" (C.I. n° 3 / 3 Cie)

Geen verdere gegevens.

Was sinds 04/01/1919 in het veldhospitaal Cabour, te Adinkerke.

Overleed te Adinkerke (veldhospitaal Cabour) op 12/01/1919 om 7.15 uur. Begraven te De Panne op 14/01/1919. Herbegraven te De Panne, Kerkstraat, militaire begraafplaats, graf E-21. Overleed ten gevolge van ziekte, tyfuskoorts.

Info

Heeft in Tongerlo gewoond.

Voormalig veldhospitaal Cabour

LUYTEN Jeroom (Hiëronymus)

Algemene gegevens

Geboortedatum: 18 juli 1886
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: François
Naam van de moeder: Maria, Theresia VAN LOO
Naam van de echtgenote: Regina, Stephanie PEETERS
Stamboeknummer: 194/1884 - 9790/150

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1906. Soldaat. Kanonnier 4de regiment artillerie 1ste divisie.

Eervolle onderscheidingen

Het Oorlogskruis. Postuum: Het IJzerkruis. De Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

7 frontstrepen.

Militaire diensten

In werkelijke dienst in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1906 op datum van 01/10/1906. In februari 1917 verbleef hij gedurende een 20-tal dagen in het hospitaal. Op 11/03/1918 was hij echter reeds terug bij zijn eenheid. Overgebracht naar het hospitaal CABOURG te ADINKERKE wegens ziekte op 04/10/1918. Overleden in het hospitaal CABOURG te ADINKERKE ten gevolge van longontsteking, op 10/10/1918 om 2.15 uur. Begraven te De Panne, begraafplaats Duinhoek graf nr. 6/73, op 12/10/1918. Herbegraven te De Panne, Kerkstraat, militaire begraafplaats, graf F-93.

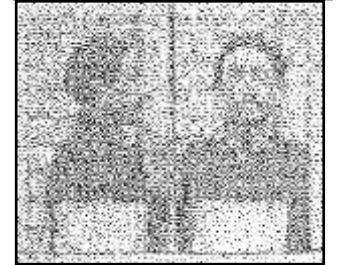
Eenheid waartoe hij behoorde op het ogenblik van zijn overlijden:

Corps de Transport de la 6ème **Division d'Armée / Poste Médical Avancé de la 6ème Division d'Infanterie**
(Vervoerkorps van de 6de Legerdivisie / Vooruitgeschoven Medische Post van de 6de Infanteriedivisie)

Info

Hij verhuisde in 1910 naar Hulshout, en in 1912 naar Herenthout. Persoonsgegevens: Blauwe ogen, kastanjebruin haar, 1,70 m groot, tatoeage: nr. 64 op zijn rechterhand. Zijn vrouw was overleden en zij lieten 1 kind als wees achter: Franciscus Luyten. Dit kind verbleef te Herselt.

Vermeld op monument te Heultje. Woonde in Herselt, maar was nog ingeschreven in Westerlo. Beroep: landbouwarbeider, jachttopzichter. (*Broer van Jan, pagina 288*).

Graf op de militaire begraafplaats in De Panne.

Bidprentje van de parochie Heultje waarop 4 gesneuvelde parochianen gezamenlijk vermeld werden.

MERTENS Joseph

Algemene gegevens

Geboortedatum: 31/08/1893
Geboorteplaats: OEVEL
Voornaam van de vader: Carolus
Naam van de moeder: Maria Theresia PEETERMANS
Stamboeknummer: 135/50293

Graden

Militieklas 1913. Soldaat 1ste Grenadiers.

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens beschikbaar met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Militaire diensten

Geen gegevens in het dossier.
Gesneuveld in de strijd, maar was als vermist opgegeven.

†**Stuivekenskerke 26/10/1914.**

Stuivekenskerke tijdens de Grote Oorlog

MOLLEN Jozef, Isidoor

Algemene gegevens

Geboortedatum: 18 februari 1887
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Carolus
Naam van de moeder:
Maria Norbertina VAN DYCK
Naam van de echtgenote:
Anna, Maria, Melania HUFKENS
Stamboeknummer: 111/56811/54674

Graden

Vrijwilliger met premie 1908. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palmen.
Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 4588 van 20 april 1917.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

De IJzermedaille, Koninklijk Besluit Nr. 20791 van 27 november 1925.

De Overwinningsmedaille, 5 december 1925.

De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 5 december 1925.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen gegevens met betrekking tot de militaire diensten, volbracht voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

Aanwezig bij het 11de Linieregiment 4/3, 1 augustus 1914.

Gekwetst te DIKSMUIDE en overgebracht naar het hospitaal van POOLE (DORSET – ENGELAND), 25 oktober 1914.

Overleden in het hospitaal van POOLE (DORSET – ENGELAND) ten gevolge van de kwetsuren **opgelopen aan de IJzer, tegenover de vijand op 9 november 1914. Gestorven in Engels hospitaal 'Cornelia hospital' Longfleet Road. Begraven op Poole Cemetery Dorset Groot Brittanie, graf nr. 9920 S3 (CON 3) katholieke afdeling.**

Info

Na het overlijden van zijn moeder in Voortkapel, nog vóór de oorlog, moest hij zich inschrijven in Olen bij zijn broer. De foto toont zijn graf in Engeland. Zijn vrouw verhuisde nog tijdens de oorlog met haar kinderen naar Herentals.

Ze hadden 3 kinderen en woonden in Voortkapel, later ook in Heultje. Verhuisde in 1911 naar Overpelt. Daarna naar Olen. Laatste officiële verblijfplaats van de familie was Herentals, Paepestraat.

Beroep: Landbouwarbeider.

OOMS Petrus, Josephus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 7 februari 1894
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Victor
Naam van de moeder: Dymphna MATTHIJS
Stamboeknummer: 125.28462

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 4860 van 12 januari 1918.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

De Overwinningsmedaille, 25 augustus 1919.

De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 25 augustus 1919.

Het dossier bevat geen gegevens met betrekking tot de toekenning van eventuele frontstrepen.

Militaire diensten

In werkelijke dienst bij het Opleidingscentrum in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1914 op 22 september 1914.

Overgegaan naar het 1ste Regiment Jagers te Voet, 24 april 1915 (10de Cie) A48 3/2.

Gekwetst te BULSKAMP en overgebracht naar het hospitaal "L'Océan" te DE PANNE op 27 maart 1917.

Overleden in het hospitaal "L'Océan" te DE PANNE ten gevolge van de kwetsuren opgelopen tegenover de vijand op 28 maart 1917. Begraven op 30/03/1917 te Adinkerke. Herbegraven te Adinkerke, Heldenweg, militaire begraafplaats, graf nr 608. Gestorven aan de verwondingen opgelopen van een vliegtuigbom te Bulskamp.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerloo.
Beroep landbouwer.

(Broer van Louis, pagina 296)

RAEYMAEKERS Francois Joseph

Algemene gegevens

Geboortedatum: 18 maart 1891
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Augustijn
Naam van de moeder: Joanna Virginia BASTIAENS
Stamboeknummer: 108/55036

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1911.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens beschikbaar met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Militaire diensten

Soldaat 8ste Linie.
Gesneuveld te Champion op 23/08/1914.
Begraven in Marchevelette. Herbegraven in Borgerhout op de gemeentelijke begraafplaats op 04/03/1922.
Gesneuveld in de strijd tijdens de verdediging van de 'Versterkte Stelling Namen'.

Info

Afkomstig van Voortkapel. Woonde in Borgerhout.
Beroep: landbouwarbeider.

Voor- en achterzijde van het herdenkingsmonument op het militaire kerkhof van Champion-Marchevelette.

RIJKEN Josephus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 27 november 1884
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Ludovicus
Naam van de moeder: Maria, Josephina VERHOEVEN
Naam van de echtgenote: Maria, Antonia GEERAERTS
Stamboeknummer: 132.4175

Graden

Beroepsvrijwilliger 1909. Soldaat

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:

Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palmen.

Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 9542 van 15 juni 1921

Voor: *Als bewijs van dankbaarheid van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gevallen voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.*

De Overwinningsmedaille, 27 december 1921.

De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 27 december 1921.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Dienstgenomen bij het Regiment Karabiniers op 7 september 1907, in de hoedanigheid van beroepsvrijwilliger voor de duur van één militietermijn, aanvangend op 1 oktober 1909.

In werkelijke dienst bij het Regiment Karabiniers, 1 oktober 1909.

Overgegaan naar het 2de Regiment Karabiniers, 15 september 1913.

Gekwetst bij de gevechten aan de NETE te LIER en overgebracht naar het lazaret van Johannesberg, BIELEFELD (Duitsland) op 5 oktober 1914.

Overleden in het lazaret van BIELEFELD (Johannesberg-DUITSLAND) ten gevolge van de kwetsuren opgelopen tegenover de vijand op 14 december 1914. Krijgsgevangendossier C11144.

Herbegraven in Leopoldsburg graf D020.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.

Zijn beroep: schildersgast, zoals zijn vader.

Zijn broer Frans was eveneens onder de wapens.

(Zie pagina 301)

SALEN Carolus, Josephus, Maria

Algemene gegevens

Geboortedatum: 2 juni 1894
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornamen van de vader: Franciscus, Aloysius
Naam van de moeder: Godefrida VAN LOOY
Stamboeknummer: 125.25473/3635

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 24 augustus 1919
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 25 september 1919
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 10117 van 15 oktober 1921
Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is titularis van één frontstreep.

Militaire diensten

In werkelijke dienst bij het Opleidingscentrum in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1914.

Overgegaan naar het 1ste Regiment Jagers te Voet (6de Cie) A48 2/2 op 24 april 1915.

Gesneuveld te DIKSMUIDE, 12 mei 1916.

Begraven te Adinkerke begraafplaats graf nr. 1328. Herbegraven te Adinkerke, Heldenweg, militaire begraafplaats, graf nr. 616, op 23/03/1925.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerloo.

Woonde in St.-Joost-ten-Node

Beroep: banketbakker. Zijn vader was eveneens bakker.

(Zie ook pagina 239)

(Broer van Felix Alphonsus en van Frans Josephus, pagina 303)

SAMIJN Maurice, Camiel

Algemene gegevens

Geboortedatum: 7 juli 1886
Geboorteplaats: SINT-ELOOIS-WINKEL
Voornaam van de vader: Julien
Naam van de moeder: Maria, Theresia GHEYSEN
Naam van de echtgenote: Maria, Julia HOOYBERGHS
Stamboeknummer: 125.22542

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1906.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 13 oktober 1924.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 13 oktober 1924.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 19791 van 11 maart 1925.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 1ste Regiment Jagers te Voet in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1906, op 7 juni 1906.
In actieve dienst, 16 november 1906.
Met onbepaald verlof, 15 september 1908.
Wederopgeroepene onder de wapens bij het 1ste Regiment Jagers te Voet op 17 juni 1909.
Met onbepaald verlof, 15 juli 1909.
Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 1ste Regiment Jagers te Voet op 1 augustus 1914.
Gesneuveld te BONCELLES, in de nacht van 5 op 6 augustus 1914.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.

Woonde in Varendonk-Bergom.

SEYKENS Modest Alfons

Algemene gegevens

Geboortedatum: 19 januari 1881
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Eduardus
Naam van de moeder: Virginia VAN EYNDE
Stamboeknummer: 105.51236

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1901, soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Militaire diensten

Soldaat 25ste Linie 3de compagnie. Forten Antwerpen.

Overschreed de Nederlandse grens. Geïnterneerd in Nederlands kamp.

Overleden te Baarle-Hertog op 23/11/1918, dus na de ondertekening van de Wapenstilstand!

Een andere bron geeft op: gestorven in 's Hertogenbosch. Begraven op de katholieke begraafplaats van Orthem op 26/11/1918. Gestorven ten gevolge van ziekte, vermoedelijk de Spaanse griep. Die griepepidemie verwoestte eind 1918 veel levens.

De Belgen werden herbegraven in Harderwijk, algemene begraafplaats, Belgisch erepark met gedenksteen. Modest is hier echter niet herbegraven. Wel is zijn naam op het monument vereeuwigd. Zou begraven zijn te Mussenberg. Woonde in Lint.

Info

Heeft ook een graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

SPRUYT Augustijn

Algemene gegevens

Geboortedatum: 10 maart 1893
Geboorteplaats: GEEL
Voornaam van de vader: Petrus Franciscus
Naam van de moeder: Joanna BAELUS
Stamboeknummer: 151.23882

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1913.
Soldaat loopgravengeschut (kanonnier)

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 4592 van 20 april 1917.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

De IJzermedaille, Koninklijk Besluit Nr. 6511 van 5 januari 1920.

Is titularis van één frontstreep.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de militaire diensten volbracht in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1913 voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

Aanwezig bij het 1ste Artillerieregiment, 1 augustus 1914.

Gesneuveld te ZUIDSCHOTE, 4 januari 1916.

Begraven te Noordschote 04/01/1916. Herbegraven te Reninge, graf nr 110. In 1968 werd dit kerkhof ontruimd en kwamen zijn overblijfselen in graf 445 te Hoogstade.

Info

Vermeld op het monument te Tongerlo.

Praalgraf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Familieleden brachten in 1968 'aarde' van zijn graf uit Hoogstade mee naar Tongerlo...

Speciaal om zijn moeder te plezieren, zo kon ze toch zijn graf regelmatig bezoeken!...

SWOLFS August

Algemene gegevens

Geboortedatum: 30 maart 1894
Geboorteplaats: OLEN
Voornamen van de vader: Jozef, Casimir
Naam van de moeder: Rosalie VERHERSTRAETEN
Stamboeknummer: 102.60839

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914.
Soldaat. Beroepsvrijwilliger.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit nr. 4753 van 15 september 1917.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is titularis van één frontstreep.

Militaire diensten

In werkelijke dienst bij het Opleidingscentrum Nr. 10, 13 oktober 1914.

Overgegaan naar het 2de Linieregiment-3de Bataljon-4de Compagnie, 27 april 1915. Werd later het 23ste Linie.

Gesneuveld te KAASKERKE, op 17 juli 1916.

Begraven op de divisiebegraafplaats te Steenkerke graf nr. 52. Herbegraven te Steenkerke op de militaire begraafplaats achter de Sint-Laurentiuskerk, graf nr 91. Gesneuveld ten gevolge van een kogel achteraan, boven in zijn hoofd.

Info

Vermeld op het monument aan de kerk te Oevel.

Woonde in Oevel. Op 01/12/1919 eiste zijn familie via het gemeentebestuur van Oevel zijn nalatenschap op.

TESTELMANS Ludovicus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 26 oktober 1887
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Josephus
Naam van de moeder: Anna, Catharina, Josephina MEESENS
Stamboeknummer: 127.50673

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1907. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 3de Regiment Jagers te Voet, 4de Cie, in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1907, 11 juni 1907. In werkelijke dienst, 16 november 1907. Met onbepaald verlof, 15 september 1909. Wederopgeroepene onder de wapens bij het 3de Regiment Jagers te Voet op 25 mei 1910. Met onbepaald verlof, 23 juni 1910.

Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 3de Regiment Jagers te Voet, 1 augustus 1914. Gesneuveld te HOEGAARDEN, 18 augustus 1914.

Info

Woonde aan het Goorcken te Westerlo.

Begraven op de gemeentelijke begraafplaats van Hoegaarden graf nr. 285 rep. 4510. Herbegraven te Veltem-Beisem op de militaire begraafplaats, Brusselse Steenweg, graf nr. 554.

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.

Beroep landbouwarbeider. Haarkleur ros.

TRUYENS Cornelius

Algemene gegevens

Geboortedatum: 15 november 1890
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Ludovicus
Naam van de moeder: Philomena VAN DYCK
Naam van de echtgenote: Maria, Josephina VERBEEK
Stamboeknummer: 132.4522

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1910.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille en de Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 19 november 1923.

Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.

Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 17784 van 14/03/1924.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het Regiment Karabiniers in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1910 op 4 juli 1910. In werkelijke dienst, 3 oktober 1910. Met onbepaald verlof op 14 maart 1912. Wederopgeroepen onder de wapens bij het Regiment Karabiniers, 3 juni 1912. Met onbepaald verlof, 12 juni 1912. Wederopgeroepene onder de wapens bij het Regiment Karabiniers op 21 augustus 1913. Met onbepaald verlof, 5 september 1913. Overgegaan naar het 2de Regiment Karabiniers, 15 september 1913. Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 2de Regiment Karabiniers, 30 juli 1914. Later 4de Karabiniers.

opgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 2de Regiment Karabiniers, 30 juli 1914. Later 4de Karabiniers.

Gesneuveld te LIER, 5 oktober 1914, of †**Wackerzeel 11/09/1914.**

Begraven te Lier (volgens het legerarchief was het te Lier dat hij sneuvelde...) graf nr. 926 kist P46B. Herbegraven te Lier, Mechelsesteenweg, militaire begraafplaats graf nr. 80. Gesneuveld in de strijd.

Info

Woonde aan de Zoerledreef.
Vermeld op het monument op de markt te Westerloo. (Zie ook pag. 45-46).

TRUYENS Louis

Algemene gegevens

Geboortedatum: 16 augustus 1890
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornamen van de vader: Antoine, Corneille
Naam van de moeder: Maria, Elisabeth VAN DYCK
Naam echtgenote: Augustine TIRIONS
Stamboeknummer: 107.56623

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1910. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1910 op 4 juli 1910. In werkelijke dienst bij het 7de Linierement op 03/10/1910. Met onbepaald verlof op 14/03/1912. Wederopgeroepene onder de wapens bij het 7de Linierement op 3/06/1912. Met onbepaald verlof, 12/06/1912. Wederopgeroepene onder de wapens bij het 7de Linierement, 27/08/1913. Met onbepaald verlof, 05/09/1913. Wederopgeroepene onder de wapens bij het 7de Linierement, 25/03/1914. Met onbepaald verlof, 10/04/1914. Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 7de Linierement, 30/07/1914. Later 27ste Linie 4/3. Gesneuveld te SINT-KATELIJNE-WAVER, 29 september 1914. Begraven te Mechelen, stedelijke begraafplaats, militair erepark.

Info

Woonde eerst op Overwijs, sinds 1913 in Zoerle-Parwijs. Ludovicus verhuisde juist voor de oorlog naar Lavoir (Waals-Brabant). Daar is hij ook op het plaatselijke monument vermeld!

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.
(Broer van Jozef Truyens, zie pagina 313).

Het oorlogsmonument van Lavoir in Waals-Brabant

VANDEKERKHOF Josephus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 17 juni 1885
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Ludovicus
Naam van de moeder: Anna, Maria GEENS
Stamboeknummer: 107.53887

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1905. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 16 april 1923.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 16 april 1923.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 7de Linierement in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1905 op 15 juni 1905.

In werkelijke dienst op 3 november 1905.

Met onbepaald verlof op 14 september 1907.

Wederopgeroepene onder de wapens bij het 7de Linierement op 11 augustus 1909.

Met onbepaald verlof op 9 september 1909.

Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 7de Vesting regiment op 1 augustus 1914.

Overgegaan naar het 7de Linierement op 11 oktober 1914.

Gesneuveld te NIEUWPOORT op 4 november 1914.

Info

Vermeld op monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs.

VAN DEN BERGH Desiré

Algemene gegevens

Geboortedatum: 26 maart 1885
Geboorteplaats: TONGERLO
Voornaam van de vader: Pierre Norbertus
Naam van de moeder: Maria Catharina LUYCKX
Naam van de echtgenote: Julia GOOSSENS
Stamboeknummer: 107.54220

Graden

Vrijwilliger met premie (V.A.P. – Volontaire avec Prime) 1906.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 30 april 1922.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 30 april 1922.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 20141 van 12 juni 1925.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Dienstgenomen als vrijwilliger met premie voor de duur van één militietermijn aanvangend op datum van 1 oktober 1906 bij het 7de Linierement, 23 oktober 1905. Met onbepaald verlof, 15 september 1908. Wederopgeroepene onder de wapens bij het 7de Linierement, 11 augustus 1909. Met onbepaald verlof, 9 september 1909. Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 7de Linierement 9de compagnie, 1 augustus 1914. Later ook even 27ste Linie.
Gesneuveld in de strijd te LOMBARDSIJDE, 4 november 1914.

Begraven te Nieuwpoort. Was opgegeven als vermist.

Info

Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.
Beroep: landbouwarbeider. Zijn vader was winkelier.
Woonde in Heist-op-den-Berg.

VAN DEN BROECK Dionisius

Algemene gegevens

Geboortedatum: 08 maart 1894
Geboorteplaats: HEIST-OP-DEN-BERG
Voornamen van de vader: Petrus, Ludovicus
Naam van de moeder: Rosalina MEULENBERGH
Stamboeknummer: 125.28513/3643

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 12 september 1919.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 12 september 1919.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 10374 van 30 november 1921.
Voor:
Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is titularis van één frontstreep.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1914, 18 mei 1914.
In werkelijke dienst bij het 1ste Regiment Jagers te Voet en in onderhoud bij het Opleidingscentrum van de 2de Legerdivisie, 22 september 1914.
Vervoegt het 1ste Regiment Jagers te paard, 2/2 6de Cie, 26 april 1915.
Gekwetst te DIKSMUIDE en overgebracht naar het hospitaal CABOUR te ADINKERKE op 13 mei 1916.
Waarschijnlijk overleden in het hospitaal CABOUR te ADINKERKE ten gevolge van de verwondingen opgelopen tegenover de vijand, 13 mei 1916. Begraven te Adinkerke, Heldenweg, militaire begraafplaats, graf 1339.

Info

De rechtbank van Turnhout verklaart, na afkondiging op 23, 27 en 30/09/1922, dat hij te Adinkerke overleden is,
Vermeld op het monument te Heultje.
Beroep landbouwer.

VAN DER VEKEN Petrus Franciscus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 16/06/1888
Geboorteplaats: ZOERLE-PARWIJS
Voornamen van de vader: Petrus Josephus
Naam van de moeder: Rosalia SEYKENS
Naam van de echtgenote: Maria BOS
Stamboeknummer: 127/50245

Graden

Militieklas 1908, soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Soldaat 2de Jagers te Voet. Was opgegeven als vermist in de strijd.

† aan de IJzer 24/10/1914 (?). Op het bidprentje lezen we echter vermist in april 1915.

Info

Woonde in Herselt, Beningstraat.
Beroep landbouwer.

VAN DIJCK Jan, Baptist

Algemene gegevens

Geboortedatum: 1 maart 1886
Geboorteplaats: HERSELT
Voornamen van de vader: Jan, Baptist
Naam van de moeder: Anna, Maria VERLINDEN
Naam van de echtgenote:
Joanna, Maria VAN DEN NIEUWENHUYZEN
Stamboeknummer: 107.54285

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1906.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 30 april 1922.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 30 april 1922.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr 20141 van 12 juni 1925.

Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de hardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 7de Linierement in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1906 op 5 juni 1906. In werkelijke dienst, 16 november 1906. Tijdelijk vrijgesteld op grond van de wet op de dienstplicht, 2 januari 1907. Terug onder de wapens bij het 7de Linierement in hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1906, 26 juni 1908. Met onbepaald verlof, 7 februari 1910.

Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 27ste Linierement, 1 augustus 1914.

Opgegeven als vermist in de strijd.

Gesneuveld te NIEUWPOORT, 4 november 1914. Waarschijnlijk tussen Ramscapelle en Diksmuide. Graf: 200 –300 meter ten zuiden van het station van Ramscapelle!

Info

Woonde aan de Nieuwstraat, later, sinds 1908, in de Leugenweg (nu E.J. Van Gansenstraat) in Westerlo.

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo.

De oorlog al is hij voor ons aardse leven een wreeds geensel, is toch voor de zielen een machtige heffboom die haaf optilt tot heilige vaderlandsliefde en tot heldhaftige zelfopoffering. Kard. Mercier.

Tot roemrijke Godachtenis van Zaliger
Mijnheer
Jan Baptist VAN DYCK
echtgenoot van Mevrouw
Joanna VAN NIEUWENHUYZEN
geboren te Herselt op 1 Maart 1886, gesneuveld op t ereveld, bij Nieuwpoort den 4 November 1914.

Hij is gestorven in den bloei zijns levens, toen alles hem tegenlichte. Door zijn opgetuimd open en rechtzinnig karakter, door zijne dienstvaardigheid en kristelijke liefde, was hij de geliefkoosde zijner gezellen en de schutsengel in zijn huisgezin. Beminde echtgenoot, dierbare kinderen, geliefde moeder, broeders en zusters, onafscheidelijk valt uo pijnlijk omdat wij elkander op teederen beminde doch troost u, eeny zullen wij samen vereenigt zijn bij God om nimmer te scheiden.

En gij, arm, nog ongeborn wichte, nooit heb ik het geluk smaken u te aanschouwen, en nochtans hve teeder beminde ik u reeds en hoe pijnlijk was mij het afscheidsnur wanneer ik aan U dacht. Groei up tot troost uwer moeder bewandel steeds den weg des Heeren, opdat ik U eens moge aanschouwen, hierboven waar ik op U wacht.

Gedenk mij allen in uwe gebeden.
Zoet Hart van Jezus, maak dat ik U altijd meer en meer beminne.

R. I. P. 300 d. ad.

Drukk. J. Loos-Haazen, Brederodestr. 44 Z.No A 34210

VAN HOUDT Karel, Lodewijk

Algemene gegevens

Geboortedatum: 9 april 1885
Geboorteplaats: OLEN
Voornaam van de vader: Frans
Naam van de moeder: Joanna VERSWIJVEL
Naam van de echtgenote: Maria VAN REUSEL
Stamboeknummer: 107.53889/1405

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1905. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 20 oktober 1925.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 20 oktober 1925.

Is titularis van drie frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd als dienstplichtige van de klasse 1905, 14 juni 1905. In werkelijke dienst bij het 7de Linierregiment, 3 november 1905, A48 2/2. Met onbepaald verlof, 14 september 1907. Wederopgeroepene onder de wapens, 11 augustus 1909. Vrijwillig dienstgenomen voor de duur van vier jaar in de hoedanigheid van reservevrijwilliger, 25 augustus 1909. Met onbepaald verlof, 9 september 1909.

Ontslagen van zijn dienstneming in de hoedanigheid van reservevrijwilliger, 9 september 1913.

Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 7de Linierregiment, 1 augustus 1914.

Overgeheveld naar LE CALAISIS (regio van CALAIS), 16 oktober 1914.

Overgegaan naar de Etappetroepen (TE), 14 december 1914.

Overgebracht naar het Belgisch militair hospitaal van BOURBOURG (veldhospitaal) wegens ziekte, 14 december 1917.

Overleden in het Belgisch militair hospitaal van BOURBOURG-Campagne, 14 april 1918 om 20.00 uur.

Overleed ten gevolge van ziekte, arteriosclerose (aderverkalking) en uremie (bloedvergiftiging, nierfalen). Was in het hospitaal sinds 14/12/1917. Begraven te Bourbourg Frankrijk graf nr. 67 op 17/04/1918. Herbegraven te Bourbourg op de gemeentelijke begraafplaats, militaire park graf nr. 176.

Info

Vermeld op het monument aan de kerk te Oevel.

Woonde aan de Ezelstraat (verdwenen door het graven van het Albertkanaal) te Oevel.

VAN MENSEL Joannes, Baptista, Julius

Algemene gegevens

Geboortedatum: 28 juni 1890
Geboorteplaats: BERLAAR
Voornaam van de vader: Franciscus
Naam van de moeder: Maria, Mathilda MARIS
Naam van zijn vrouw: Joanina CRETEN
Stamboeknummer: 2626

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1910. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de militaire diensten die voorafgaand aan de oorlog 1914-1918 werden volbracht in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1910.

Aanwezig bij de Artillerie van de Vesting van ANTWERPEN (A.F.A.-**Artillerie de la Forteresse d'Anvers**) – **Regiment Belegeringsartillerie (Régiment d'Artillerie de Siège), 1 augustus 1914.**

Met rust zijnde en naar LE CALAISIS (regio van CALAIS) gestuurd om er deel uit te maken van de Troepen van de Genie (T.A.G.-**Troupes de l'Arme du Génie**), **10 oktober 1914.**

Aanwezig bij het 1ste Artillerieregiment-2de Compagnie van de Vesting van ARDRES (1er **Régiment d'Artillerie de la Forteresse d'ARDRES**) **op 23 oktober 1914.**

In onderhoud bij het Depot van de Artillerie van de 5de Leger Divisie, 10 februari 1915.

Overgegaan naar de Genie van de 5de Leger Divisie, Compagnie Pionniers, 5 juni 1915.

Gesneuveld te KAASKERKE, 25 juni 1915. Begraven, Diksmuide 26 juni 1915.

Info

Vermeld op het monument aan de kerk te Oevel.

Woonde in Oevel, voorheen ook in Heultje.

VAN VELTHOVEN Cornelius, Franciscus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 29 februari 1888
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornamen van de vader: Jan, Frans (ex Tongerlo)
Naam van de moeder: Amelia TRUYENS (ex Zoerle)
Naam van de echtgenote: Joanna, Maria BORGMANS
Stamboeknummer: 106.69021

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1908. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier maakt geen melding van de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is titularis van vijf frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 6de Linierement, 9de cie., in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1908, 2 juni 1908. In werkelijke dienst, 16 november 1908.

Met onbepaald verlof, 15 september 1910.

Wederopgeroepene onder de wapens bij het 6de Linierement, 3 juni 1912.

Met onbepaald verlof, 11 juli 1912.

Wederopgeroepene onder de wapens (mobilisatie) bij het 6de Linierement, 1 augustus 1914.

Verdronken te PERVIJZE (Grote Beverdijk) door een ongeval, op 21 december 1917.

Zijn lichaam werd niet direct gevonden, en dus werd hij als vermist opgegeven.

Begraven in Steenkerke op 08/04/1918, graf nr. 411. Herbegraven te Steenkerke op de militaire begraafplaats, achter de Sint-Laurentiuskerk in graf nr. 226.

Info

Hij huwde op 1 oktober 1917.

Woonde in Ravels. Hij had kastanjebruin haar en een snor.

Beroep: binnenschipper.

VERACHTERT François Victor

Algemene gegevens

Geboortedatum: 13 april 1880
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Joannes Franciscus
Naam van de moeder: Rosalia SEYEN
Naam van de echtgenote: Marie Josepha HUCORNE
Stamboeknummer: 153/2219/8025

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1900.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Militaire diensten

Kanonnier 4de later 3de artillerie.
Stierf te Landen aan het station op 07/08/1914.

Info

Huwde op 09/09/1905.
Woonde in de Kathovestraat, verhuisde naar Waret-La-Chaussée in 1907. In 1909 naar Vedrin. Kwam om ten gevolge van een ongeval.
Was hoogstwaarschijnlijk nog niet opnieuw onder de wapens, maar zou normaal wel gemobiliseerd worden!
Beroep havenarbeider.
(Broer van François August, pagina 335)

VERBINNEN Edouard, Jan, Baptist

Algemene gegevens

Geboortedatum: 29 juli 1894
Geboorteplaats: HERSELT
Voornaam van de vader: Eduardus
Naam van de moeder: Maria, Rosalia VERHEYDEN
Stamboeknummer: 122.868

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1914.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is titularis van zes frontstrepen.

Militaire diensten

In werkelijke dienst bij het Opleidingscentrum Nr. 1 in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1914, 23 september 1914.

Overgegaan naar het 2de Linierement, 17 februari 1915.

Overgegaan naar het 22ste Linierement, 7 december 1916.

Ter verpleging opgenomen in het hospitaal, 12 februari 1918. In onderhoud bij D.C. SAINT-PAIR (Dépôt de convalescents – Depot van de herstellenden, FRANKRIJK), 14 maart 1918.

Vervoegt het 22ste Linierement, 13 juni 1918.

Ter verpleging opgenomen in het hospitaal, 16 juli 1918. In onderhoud bij D.C. (Dépôt de convalescents – Depot van de herstellenden) de EU (FRANKRIJK), 8 oktober 1918.

Overleden te EU (FRANKRIJK) ten gevolge van ziekte (met epidemisch karakter), op 28 oktober 1918.

Info

Vermeld op het monument op de markt te Westerlo. Hij woonde in de Kaaistraat te Herselt-Bergom.

VERHAERT Alfons, Remi

Algemene gegevens

Geboortedatum: 3 februari 1888
Geboorteplaats: OEVEL
Voornamen van de vader: Pierre, Remi (ex Olen)
Naam van de moeder: Theresia, Philothea WAUTERS
(ex Oosterlo)
Stamboeknummer: 15979

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1908.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:

De Overwinningsmedaille
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Geen dossier in de militaire archieven.

Aanwezig bij de Vestingartillerie van de Versterkte Plaats Antwerpen, 1 augustus 1914. PFA/8 batterij.
Krijgsgevangene in DUITSLAND, 10 oktober 1914
Overleden te STAKENDORF – SCHÖNBERG (Duitsland) ten gevolge van ziekte,
1 november 1918. Begraven te Plön-Duitsland.

Info

Samen met zijn broer werkte hij als krijgsgevangene in de bruinkoolgroeven van Stakendorf.
Gestorven op het eind van de oorlog te Stakendorf-Schönberg bei Holstein, door ziekte, griep en een zwak hart.
Woonde in Deurne. Beroep tuinier.

(Zie ook zijn broer Jozef op volgende pagina).

VERHAERT Pieter, Jozef

Algemene gegevens

Geboortedatum: 7 maart 1886
 Geboorteplaats: OEVEL
 Voornamen van de vader: Pierre, Remi (ex Olen)
 Naam van de moeder: Theresia, Philothea WAUTERS (ex Oosterlo)
 Naam van de echtgenote: Maria, Dymphna VAN ELZEN
 Stamboeknummer: 14395

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1906.
 Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:

De Overwinningsmedaille
 De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen gegevens met betrekking tot de volbrachte militaire diensten in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1906 voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

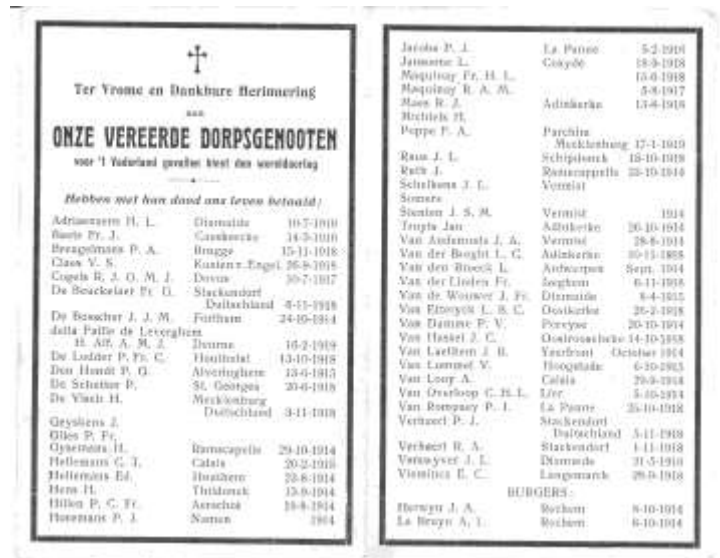
Aanwezig bij de Vestingsartillerie PFA van de Versterkte Plaats Antwerpen, 1 augustus 1914
 Krijgsgevangene in DUITSLAND, 10 oktober 1914
 Overleden te STAKENDORF-SCHÖNBERG (Duitsland) ten gevolge van ziekte, op 5 november 1918. Begraven te Plön-Duitsland.
 Herbegraven te Leopoldsborg, militaire begraafplaats, graf L046.

Info

Gestorven op het eind van de oorlog te Stakendorf-Schönberg bei Holstein, door ziekte, griep en zwak hart.

Woonde in Deurne. Beroep melkboer.

(Zie ook zijn broer Alfons op vorige pagina). Zij werden gedwongen, voor de Duitsers, in de bruinkoolmijnen te werken.

VERLINDEN Petrus Carolus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 3 november 1889
Geboorteplaats: TONGERLO
Vader: Josephus
Moeder: Sophia VANLOMMEL
Stamboeknummer: geen militair dossier

Graden

Soldaat. Militieklas 1909.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Militaire diensten

Geen dossier!

Opgepakt aan de Nederlandse grens, omdat hij dienst wilde nemen in het Belgisch leger.
Gestorven in een kamp te Wittenberg (D) 29/12/1916.

Info

Was gevangen weggevoerd naar Wittenberg-Duitsland. Woonde in Schoot-Tessenderlo.
Was dus in feite een burger.
Verplicht tewerkgesteld.

VERSWEYVELD Aloïs

Algemene gegevens

Geboortedatum: 12 februari 1890
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Felix
Naam van de moeder: Maria BERTELS
Stamboeknummer: 113.30327

Graden

Dienstplichtige van de speciale klasse 1915 (normaal militieklas 1910, maar slechts in dienst gekomen op 26/07/1915). Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is titularis van drie frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd in de hoedanigheid van dienstplichtige van de speciale klasse 1915 en in werkelijke dienst bij het Opleidingscentrum te ANVOURS, 22 juli 1915.

Overgegaan naar het 13de Linieregiment 9de Cie., 16 januari 1916. Geëvacueerd naar het hospitaal van BEVEREN wegens ziekte, 17 november 1917.

Afgedeeld bij de "Compagnie des Subsistants*" van LE HAVRE.

Geëvacueerd naar het Belgisch Militair Hospitaal van LE HAVRE, 28 april 1918.

Overleden in het Belgisch Militair Hospitaal van LE HAVRE, op 4 mei 1918, om 04.45 uur ten gevolge van ziekte, bronchopneumonie. Begraven te Le Havre op 08/05/1918.

*Compagnie des Subsistants: Compagnie bestaande uit militairen die tot andere eenheden behoren. Hij was in het Belgisch militair hospitaal van Le Havre sinds 14/12/1917.

Info

Vermeld op het monument van de gesneuvelden in Voortkapel.

Haarkleur: ros.

Beroep landbouwer.

VERTOMMEN Norbertus, Alphonsus, Ludovicus

Algemene gegevens

Geboortedatum: 28 januari 1893
Geboorteplaats: WESTERLO
Naam van de vader: Josephus
Naam van de moeder: Theresia VANNUFFELEN
Stamboeknummer: 109.59543

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1913.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Eervolle onderscheidingen toegekend ten postume titel:
De Overwinningsmedaille, 17 september 1924.
De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914-1918, 17 september 1924.
Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm.
Het Oorlogskruis met palm, Koninklijk Besluit Nr. 20761 van 27 november 1925.
Voor:

Als dankbetuiging van het erkentelijk Vaderland. Als dappere gesneuveld voor de verdediging van de haardsteden en de eer van het Belgische Volk.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Ingelijfd bij het 9de Linierement in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1913 op 4 augustus 1913.

In werkelijke dienst, 15 september 1913. Dodelijk getroffen in Wespelaar.

Gesneuveld te HAACHT, 8 september 1914.

Begraven op de militaire begraafplaats van Wespelaar graf nr. 2414, kist nr. 52.

Herbegraven te Veltem-Beisem, Brusselse Steenweg, militaire begraafplaats graf nr. 283.

Info

Woonde aan het Gooreind.
Vermeld op het monument te Zoerle-Parwijs op het kerkhof.
Beroep landbouwer.
Zijn vader was schrijnwerker.

WARPY Joseph, Nicolas

Algemene gegevens

Geboortedatum: 2 juli 1890
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Louis, Rochus
Naam van de moeder: Maria, Rosalia
HELSEN
Stamboeknummer: 150.16898

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1910.
Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Geen gegevens beschikbaar met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Geen frontstrepen.

Militaire diensten

In werkelijke dienst in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1910, in de loop van 1910.
Soldaat 2de gidsen, cavalerie, 2de groep, 3de eskadron.

Gekwetst te MERENDREE-HANSBEKE, nu gemeente Nevele op 13 oktober 1914.

Overleden in het Marinelazaret Nr. 11 te Hansbeke-GENT ten gevolge van de verwondingen, aan hoofd en borst, opgelopen tegenover de vijand, 15 oktober 1914.

Begraven te Gentbrugge. Herbegraven op 18/01/1923 te Merendree, militaire begraafplaats, graf nr. 5.

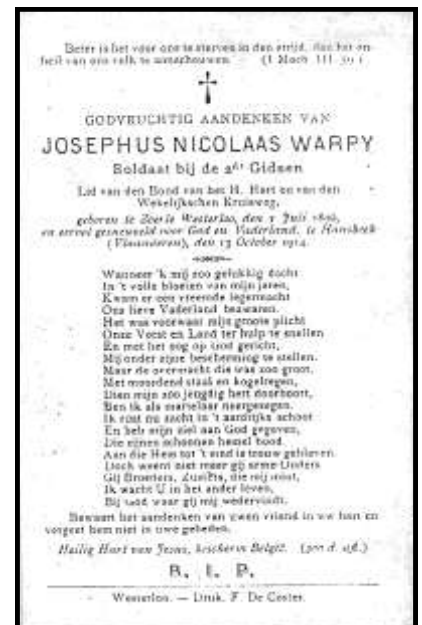
Nu op de militaire begraafplaats De Panne, vak H, nummer 64.

Eenheid waartoe hij behoorde op het ogenblik dat hij sneuvelde: 2de Regiment Gidsen.

Info

Woonde aan de Kathovestraat. Hij was geboortig van Gooreind. Dit gebied was destijds ook gekend als Zoerle onder Westerlo.

Vermeld op het monument te Heultje. Beroep landbouwer. (Zie ook pag. 77-78).

WOUTERS Louis, Francois

Algemene gegevens

Geboortedatum: 4 juni 1891
Geboorteplaats: WESTERLO
Voornaam van de vader: Louis
Naam van de moeder: Angela VAN DE SANDE
Stamboeknummer: 108.55043

Graden

Dienstplichtige van de klasse 1911. Soldaat.

Eervolle onderscheidingen

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de toekenning van eervolle onderscheidingen.

Is geen titularis van frontstrepen.

Militaire diensten

Het dossier bevat geen informatie met betrekking tot de militaire diensten volbracht in de hoedanigheid van dienstplichtige van de klasse 1911 voorafgaand aan de oorlog 1914-1918.

Wederopgeroepen onder de wapens (mobilisatie) bij het 8ste Linierement ,3/4 12de Cie. op 1 augustus 1914. Gekwetst en geëvacueerd naar het hospitaal van ROSENDAEL (Duinkerke-Frankrijk) op 27 oktober 1914. Hij is overleden ten gevolge van de verwondingen aan de lenden door een obusscherf, op 27 oktober 1914. **Overleed in het 'ouderlingentehuis' (krankzinnigengesticht) dat gebruikt werd als veldhospitaal, waar hij die dag binnengebracht werd.**

Begraven te Duinkerke 28/10/1914, gemeentelijke begraafplaats noord, Belgisch erepark graf nr. 18/2.

Herbegraven te Duinkerke begraafplaats 'Nord', terrein nr. 6, lijn nr. 3, vak nr. 2.

Info

Hij was landbouwer. Woonde aan de Meierij.

Vermeld op het monument van de gesneuvelden te Voortkapel.

WYCKMANS Isfried, Alexander, Joseph

Algemene gegevens

Geboortedatum: 18 juni 1892
Geboorteplaats: LICHTAART
Voornaam van de vader: Pierre, Modeste
Naam van de moeder: Maria, Julia, Elisabeth
RAEYMAEKERS
Stamboeknummer: 108.61995

Graden

Soldaat-Brancardier, Priester. Militieklas 1912.

Eervolle onderscheidingen

Aangezien de archieven van Defensie niet in het bezit is van een dossier, is het niet mogelijk het aantal frontstrepen mee te delen waarvan hij eventueel titularis is.

Militaire diensten

Gekwetst te RAMSKAPELLE, 9 oktober 1916. Door geweerkogel, bekkenbreuk.
Overleden in het hospitaal "L'OCEAN" van DE PANNE, 10 oktober 1916. Begraven te Adinkerke, graf nr. 1082. Eenheid: 8ste Linieregiment. 1ste compagnie (4 DA).

Info

Hij was een novice in de abdij van Tongerlo.
Op het erepark van Tongerlo heeft hij eveneens een graf!

(Zie ook in dit werk bij het deel over de Witheren van Tongerlo die als aalmoezeniers aan het font waren tijdens de Eerste Wereldoorlog, pagina 118).

Militair kerkhof van Mechelen, met het graf van Truyens Louis.

Militair kerkhof van Veltem-Beisem, met de graven van; Testelmans Ludovicus en Vertommen Norbertus

De militaire begraafplaats van Adinkerke, met de graven van; Aerts Frans, Wyckmans Isfried, Salen (op de zerk met ae) Karel, Ooms Petrus Josephus, Van Den Broeck Denis.

Militaire begraafplaats van De Panne met de graven van Eyckmans Frans, Luyten Hiëronimus, Gorts Louis, Geuten Denis en Laenen Petrus.

Lijst van oud-strijders uit
de Eerste Wereldoorlog,
die ooit in Westerlo woonden

Voorafgaande opmerking:

We zijn ons terdege bewust van de onvolmaaktheid in deze lijst. Die lijst volmaakt maken is een utopie: de archieven zijn onvolledig of soms foutief geordend, versnipperd over verschillende depots of gewoon verdwenen in de loop der jaren! Ook werd een deel van het archief vernield in de Tweede Wereldoorlog. De komende jaren wordt dit nog moeilijker! Veel archiefstukken zijn in zeer slechte staat. Veel papier is van minderwaardige kwaliteit waardoor het gewoon uit elkaar valt...

Niet alle militairen hebben nog een volledig dossier, en waarschijnlijk zijn er op onze ereparken personen **begraven als 'oud-strijder', die eigenlijk niet onder de wapens waren tijdens de oorlogsjaren, maar verplicht in dienst gingen na de bevrijding: Bezettingstroepen in Duitsland vanaf 1919.**

Lijst van enkele afkortingen en enkele verduidelijkingen:

VAP: 'volontaire avec prime', vrijwilliger met premie, verving, tegen betaling, eigenlijk iemand die erin geloot was! Vóór de loting moest hij al aangeven vrijwilliger te willen worden. De premie ontving hij dan extra.

VDG: 'volontaire de guerre', oorlogsvrijwilliger.

CTAG: 'corps de troupes auxiliaires du genie', troepen aan de geniediensten toegevoegd, handarbeiders.

CTAM: 'centre de triage des anciens militaires', beoordelingscentrum voor oudere soldaten.

CIAT: 'centre de l'instruction d'artillerie de tranchée', opleidingscentrum loopgravenartillerie.

CIAM: 'centre d'instruction d'anciens militaires', opleidingscentrum oud-militairen.

DA: 'division d'armée', legerdivisie.

DC: 'division de cavalerie', divisie te paard, cavalerieafdeling.

HM: 'hôpital militaires', militair hospitaal.

TEI: 'transport par eaux interieures', binnenvaart.

Een vuurkaart: verkreeg men enkel na 12 aaneengesloten maanden actieve frontdienst. Die dienst kon onderbroken worden bij verblijf in een hospitaal ten gevolge van kwetsuur, maar de artsen moesten erop toekijken dat de betrokkenen zo snel mogelijk opnieuw inzetbaar zouden zijn.

Onderscheidingen:

De militairen beneden de rang van officier, die tussen 1 augustus 1914 en 11 november 1918 deel hadden uitgemaakt van het Belgisch Leger en die waren overleden ten gevolge van een ziekte of ongeval, konden postuum aanspraak maken op volgende eervolle onderscheidingen:

De Overwinningsmedaille

De Herinneringsmedaille van de Oorlog 1914 – 1918

Het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met palm en het Oorlogskruis met palm, ten postume titel, konden enkel worden toegekend aan de militairen beneden de rang van officier, die waren gesneuveld in het gevecht of overleden ten gevolge van de kwetsuren opgelopen tegenover de vijand.

De IJzermedaille 1914-1918:

Die werd uitgereikt aan hen die, tussen 17 en 31 oktober 1914, deel uitmaakten van het leger strijdend aan de IJzer en er uitmuntend gestreden hebben. Deze medaille werd ingesteld op 18 oktober 1918 en volgde in belangrijkheid onmiddellijk op het Oorlogskruis 1914-1918. Ook geallieerde militairen welke aan de IJzerslagen deelnamen, kwamen in aanmerking.

Het is een bronzen medaille met een groene tint en met een medaillon in groen email bovenaan. Op de voorzijde staat een naakte, gehelmde man met een lans (deze symboliseert het tot staan brengen van de Duitse aanval) met aan de rechterzijde de data "17-31 / OCT. / 1914". In het geëmailleerde medaillon kan men het woord "YSER" lezen. Op de achterzijde zit een gewonde leeuw met een slagveld als achtergrond en met onderaan opnieuw het woord "YSER". In het medaillon staat het koninklijk monogram, de letter "A" (Koning Albert I). Het lint is rood (bloed) met brede zwarte randen (rouw). Voor de Vlamingen bestaat er ook een (niet-officieel) geel lint met zwarte randen.

Tijdens de gevechten aan de IJzer, tussen 17 en 31 oktober 1914, bracht het Belgische leger de Duitse

opmars onder generaal von Falkenhayn tot staan. Het Belgische leger verloor bijna 60.000 man aan gesneuvelden en gewonden; meer dan één derde van de totale sterkte van het toenmalige Belgisch leger! De IJzermedaille en het IJzerkruis konden postuum worden toegekend.

IJzermedaille

IJzerkruis

IJzerkruis:

Deze onderscheiding vervangt de IJzermedaille en is in feite hetzelfde, maar dan in kruisvorm. Het IJzerkruis vervangt de IJzermedaille; de twee kunnen nooit samen worden gedragen. Meer dan 15 jaar na afloop van de Eerste Wereldoorlog hadden weinig oud-strijders nog interesse om hun IJzermedaille om te wisselen voor een IJzerkruis; temeer doordat ze dit zelf moesten bekostigen. Dit IJzerkruis is hierdoor (voor verzamelaars) een stuk zeldzamer dan de IJzermedaille. Het lint is identiek, en ook hier bestaat een Vlaamse, niet-officiële versie van.

Frontstrepen:

Een eerste frontstreep kon worden toegekend na twaalf maanden dienst aan het front. Een bijkomende frontstreep kon worden toegekend voor iedere bijkomende periode van zes maanden dienst aan het front. Er konden maximaal acht frontstrepen worden toegekend.

Frontstrepen droeg men op de linkermouw, kwetsuurstrepen op de rechtermouw.

Frontstrepen waren belangrijk omdat er jaren na de oorlog een rente aan verbonden was!...

Het Oorlogskruis (Croix de Guerre) 1914-1918:

Dit bronzen kruis is ingesteld op 25 oktober 1915 en werd toegekend aan militairen voor een daad van moed tegenover een vijand. Ook buitenlandse militairen konden deze medaille verkrijgen. Naast daden van moed kwamen nog andere omstandigheden in aanmerking; bv. militairen met minstens 5 frontstrepen (3 jaar frontdienst) voor goed gedrag; vrijwilligers ouder dan 40 of jonger dan 16 jaar met minstens 18 maand dienst in een gevechtseenheid; ontsnapte krijgsgevangenen welke opnieuw in militaire dienst traden of militairen welke, omwille van oorlogsverwondingen, op non-actief werden geplaatst, kregen eveneens het Oorlogskruis toegekend.

Alfabetische lijst van de oud-strijders die ooit in Westerlo (Groot-Westerlo) woonden

Aerlebout Charles Louis

Vader: Carolus Ludovicus Aerlebout

Moeder: Leonia Fonteyne

°Diksmuide 19/10/1880

Militieklas 1900, stamboeknummer 114.72, wachtmeester 1ste klas te voet. In 1914 gelegerd te Ravels, dan Postel, later Baarle-Hertog. In 1915 in Calais, later in Ieper, tijdelijk in dienst van het Franse leger. Na de oorlog bevelhebber Gendarmeriekorps. Woonde in Zoerle-Parwijs.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Aerts Jozef Joannes

Vader: Franciscus Aerts

Moeder: Angelina De Haes

°Heultje-**Westerlo 24/03/1894**, †**Zoerle**-Parwijs 12/09/1933

Was gehuwd met Van De Meirsche Maria. Woonde aan de Polderstraat, vertrok naar Westmeerbeek in 1922. Beroep: klompenmaker.

Militieklas 1914, stamnummer 125/8375, soldaat D/4DA DRI. 1ste Jagers te Voet. In 1916 gekwetst te Stuivenskerke door geweerkogel; naar hospitaal in De Panne. De kogel zat in zijn lever, kon niet verwijderd worden, waardoor hij de laatste 8 jaar van zijn leven veel pijn leed.

Eveneens getroffen door een gasaanval, waardoor hij 10% invalide was.

Is vermeld op het monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs. Zie ook het deel volksdevotie in dit werk: Kapel aan de Stippelberg. (Zie pagina 150)

Onderscheidingen: 1 kwetsuurstreep.

Aerts Karel (*broer van Jozef*)

Vader: Franciscus Aerts

Moeder: Angelina De Haes

°Heultje-**Westerlo 25/03/1892**, †**Herentals 26/02/1979**. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Daems Maria Cecilia, woonde aan de Stippelberg.

Militieklas 1912, stamnummer 21035/1517, soldaat legerkorps depot 4, later kanonnier.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Links Karel, naast zijn broer Jozef Aerts

Aerts Ludovicus

Vader: Joannes Hubertus

Moeder: Theresia Ooms

°**Hulshout 16/11/1893**, †**Heultje 28/06/1947**. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Huwde in Westerlo op 15/12/1920 met Philomena Melania Van Den Brande. Hij kwam van Heist-op-den-Berg in 1932. Beroep: spoorwegaarbeider.

Militieklas 1913. Geen dossier aanwezig in de militaire archieven. Hier vermeld omdat hij een graf op het erepark heeft.

Onderscheidingen: geen dossier.

Alveracht Petrus Jozef
Vader: Franciscus Alveracht
Moeder: Melania Sapion

°Tongerlo 07/04/1891, †Tongerlo 24/01/1969. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Geerinckx Joanna Maria Dymphna, weduwnaar van Gorts Stefanie. Woonde op het Hondseinde. Beroep: handelaar. Militieklas 1911. Korporaal 5de Linie 1ste RIE (5de Linie III/3DA) Stamnummer: 15024. 30% invalide als gevolg van de griep. Op

24/12/1915 in het hospitaal te Cherbourg. In maart 1916 terug bij zijn eenheid 5de Linie; werd korporaal op 24/05/1918. Op 28/05/1918 in hospitaal te Calais en op 09/11/1918 bij de 15de Linie.

Onderscheidingen: IJzerkruis. Vuurkruiser. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Anno Oscar Joseph
°Oudenaarde 17/11/1883

Militieklas 1905, stamnummer 54211, soldaat 7de Linie, fort St.-Bernard.

Hij kwam van Berchem naar Westerlo op 19/09/1907. Woonde in bij het gezin Derboven-Van Vlerken in de Nieuwstraat. Woonde later aan de Smissenhoek, verhuisde in 1911 naar Zoerle-Parwijs. Was ongetrouwd maar had toch een zoon: Jean, geboren te Leuven. Verbleef na de oorlog in Amiens (Fr.).

Beroep: metsersgast.

Volgens de briefwisseling in zijn dossier omschreef hij zichzelf als 'simpele soldaat'. Verbleef 3 maand in het kamp van Ruchard, was op 29/10/1914 afgekeurd voor de actieve dienst. Werde nochtans 3 maal voor controle opgeroepen naar Calais. Vroeg financiële tegemoetkoming voor zijn dienstitijd, dit werd echter afgewezen omdat hij niet aanzien werd als oorlogsinvalide.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Aspeslag Alidor François Xavier

Vader: Jan Aspeslag

Moeder: Natalie De Bree

Zuyenkerke 17/03/1894, †Zoerle Parwijs 04/10/1955. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Verbeeck Rosalia, woonde sinds 1938 in Zoerle-Parwijs.

Militieklas 1914, sergeant 3de karabiniers, stamnummer 823. Gekwetst door mitrailleurvuur op 14 oktober 1918 te Rumbek. Verliet het hospitaal van Beveren-aan-de-IJzer op 25/12/1918. Oorlogsinvalide.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. Vuurkaart. 1 kwetsuurstreep. Herinnerings- en Overwinningsmedaille

Baelus Jan Cornelius Antonius

Vader: Louis Norbert Baelus

Moeder: Caroline Huybrechts

°Geel 26/01/1878, †Tongerlo 19/05/1936. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Van De Weijer Philomena. Woonde aan het Tolhuis.

Was als vrijwilliger met premie in het leger. Militieklas 1898. Te oud bij de mobilisatie, die gebeurde vanaf lichte 1899. Was dus oorlogsvrijwilliger.

1ste Jagers te Voet, 2de compagnie, in 1900 was hij klaroenblazer; vanaf 1902 terug gewoon soldaat (sinds 05/12/1914, 1ste groep TAS, 5de Cie) stamnummer 125/19322.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Baelus Willem Alfons

Vader: Joannes Baptista Baelus

Moeder: Melania Van Eynde

°Westerlo 06/01/1893

Woonde te Voortkapel. Hij verhuisde naar Antwerpen op 19/03/1912. In 1921 naar Brasschaat. Beroep: landbouwwerkman.

Militieklas 1913, stamnummer 57397, soldaat 8ste Linie.

Op 01/08/1914 gevangengenomen aan een brug over de Maas, op 24/08/1914 in kamp Soltau (Altengrabow). Hij is ernstig ziek geworden gedurende zijn gevangenschap.

Onderscheidingen: ontving in 1932 1 frontstreep.

Bakkovens Jules

Vader: Joannes Ludovicus Bakkovens

Moeder: Maria Rosalia Verheyen

°Westerlo 17/10/1890

Woonde in Hoboken, later in Boom. Weduwnaar van Maria Hortensia Bruynseels. Beroep: meestergast meubelmaker.

Militieklas 1910, stamnummer 2015, soldaat transportkorps. In 1914 bij de karabinierscyclisten. Vroeg ook zijn vuurkaart aan, die werd echter geweigerd omdat hij onvoldoende tijd doorbracht bij een gevechtseenheid tijdens de oorlog.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. 8 frontstrepen. Ridder in orde van Leopold II met zwaarden. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Barri Joannes Nicolaus Eugenius

Vader: Ludovicus Barri

Moeder: Maria Ludovica Dorssemont

°Westerlo 02/03/1885

Verhuisde naar Grobbendonk.

Militieklas 1905, stamnummer 54116, soldaat 7de Linie.

Overschreed de Nederlandse grens op 11/10/1914, geïnterneerd in Nederland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Beenens Alfons (*Fons van Monnekes*)

Vader: Felix Edmundus Beenens

Moeder: Rosalia Symens

°Heultje 11/02/1887, †Heultje 08/06/1956. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd in Tongerlo met Elisabeth (Regien) Brabants, woonde aan de Goorheide. Verhuisde in 1922 naar Burimes. Beroep: timmerman. Bijnaam: *Fons van Monnekes*.

Militieklas 1907, stamnummer 15241, kanonnier fort Antwerpen. Verbleef in Le Havre, en 2 jaar in Colebrook-Engeland. Volksvertegenwoordiger Van Hoeck uit Turnhout beloofde zijn frontstrepen te regelen. Hij behoorde namelijk tot een eenheid die frontstrepen kon bekomen, zelfs in Engeland! Het bleek een loze belofte. Volgens zijn dossier zou hij nochtans recht hebben op 8 frontstrepen.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Bellemans Edwardus Hubertus

Vader: Livinus Bellemans

Moeder: Maria Victoria Helsen

°Tongerlo 13/08/1890, †14/07/1963. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Nathalia Spaepen. Woonde in Schobbroek, onder Tongerlo. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1910. 7de Linierement 1ste bataljon 1ste compagnie 2DA. Soldaat, stamnummer 56553.

Onderscheidingen: IJzerkruis. Vuurkruiser. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 4 frontstrepen. Ridder in orde van Leopold II met zwaarden.

Bellemans Jozef

Vader: Adrianus Franciscus Bellemans

Moeder: Maria Josepha Vervoort

°Voortkapel 07/03/1894, †Voortkapel 28/06/1973. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met T'Seyen Dymphna. Woonde aan het Damseinde, later in Voortkapel. Heeft een tijd onder Noorderwijk gewoond.

Militieklas 1914, stamnummer 128/8854, soldaat 1ste Jagers te Voet.

In oktober 1917 opgenomen in het hospitaal, tot 23/01/1918, opnieuw naar zijn eenheid.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Bellens Karel

Vader: Frans Bellens

Moeder: Angelina Van Nerom

°Tongerlo 29/12/1894

Woonde in Stockay-Saint-Georges-sur-Meuse.

Militieklas 1914, soldaat bij de Jagers te Voet.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. Ridder in orde Leopold II met zwaarden. Ridder in de kroonorde. Vuurkruiser.

Belmans Lodewijk

Vader: Josephus Belmans

Moeder: Angelina Dupont

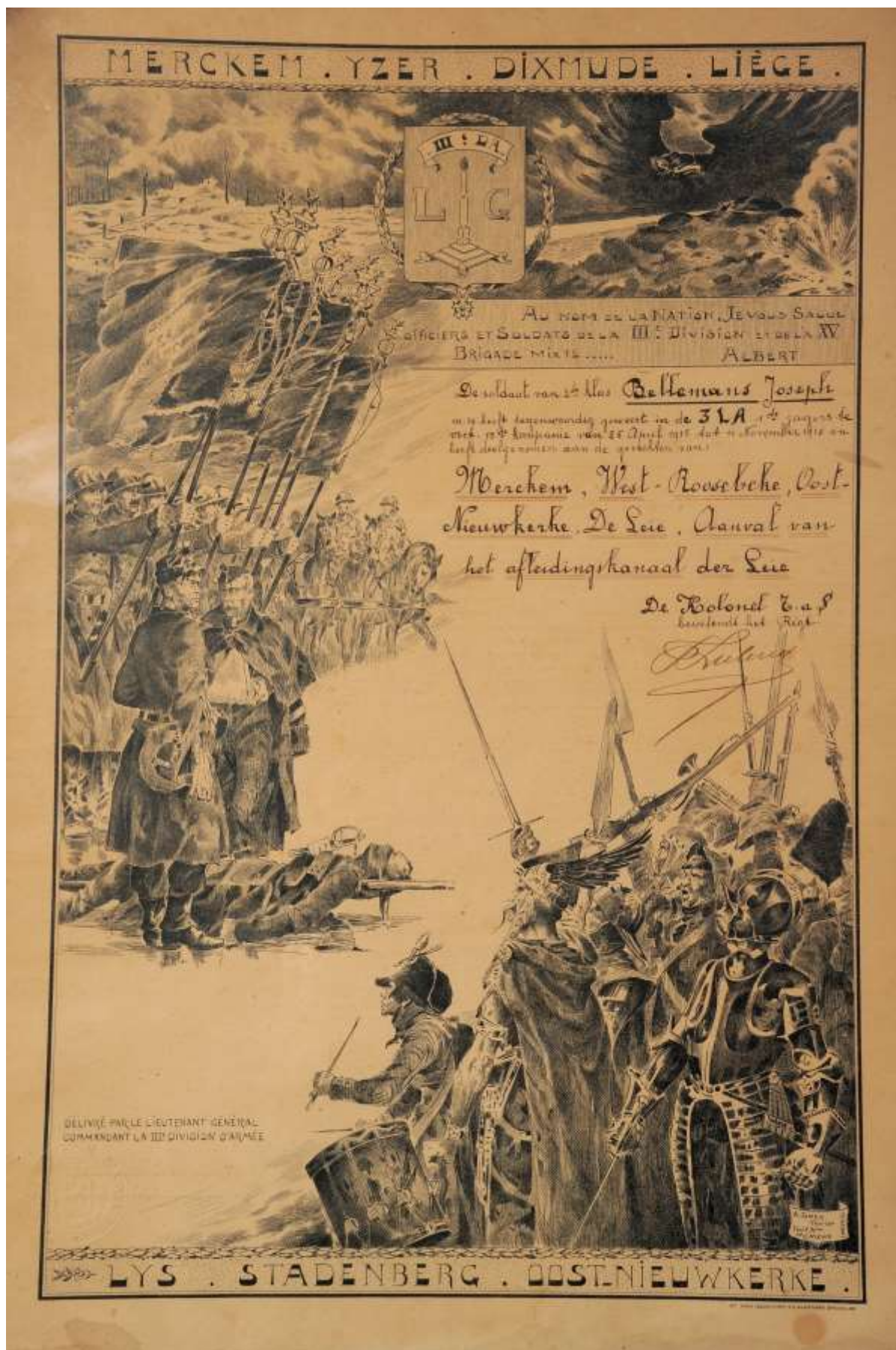
°Zoerle-Parwijs 12/11/1894, †Berchem 16/07/1967. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Van De Kerkhof Rosalia. Heeft ook in Mortsel gewoond. Woonde aan het Gooreinde sinds 1958. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1914, soldaat oorlogsvrijwilliger sinds 29/01/1915, ontvluchtte via Nederland en tekende in Folkestone bij het leger voor de duur van de oorlog, stamnummer 177/1823, soldaat DD/5DA DRI, achtereenvolgens 13de, 10de en 4de (genie) Linierement. Liep op 01/07/1918 een kwetsuur op en was daardoor invalide.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Ridder in orde Leopold II met zwaarden. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Diploma van Joseph Bellemans uit Voortkapel:

Elke frontsoldaat was fier over zijn militaire loopbaan. Allemaal koesterden ze hun herinneringen.

Getuige de vele aandenkens, oorkondes of onderscheidingen die ze tot op het einde van hun leven bewaarden.

Berghmans Jan Alfons

Vader: Josephus Ludovicus Berghmans

Moeder: Maria Elisabeth Verhaegen

°Westerlo 10/04/1880

Huwde met Paulina Josepha Van den Berg. Woonde na 1920 in Vilvoorde.

Militieklas 1900, stamnummer 50465. Soldaat 5de Linie, vesting Antwerpen.

Overschreed de Nederlandse grens te Hulst op 10/10/1914 om 12.00 uur.

Was geïnterneerd in Nederland, in kamp Amersfoort, later in kamp Zeist, waar hij samen met zijn vrouw verbleef.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Bernaert Jan Baptist Alfons (*broer van Josephus Carolus, pagina 176*)

Vader: August Bernaert

Moeder: Maria Francisca Berghmans

°Westerlo 01/07/1886

Huwde met Marie Clemence Brassine.

Beroepsvrijwilliger, sergeant 1ste grenadiers. Stamboeknummer 43775.

Op 01/10/1914 geïnterneerd in Nederland.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Bertels Carolus Denis

Vader: Petrus Martinus Bertels

Moeder: Maria Rosalia Thys

°Tongerlo 12/04/1886, †Westerlo 27/04/1922

Heeft enige tijd in Voortkapel gewoond.

Militieklas 1906, stamnummer 14299, kanonnier, krijgsgevangene in Duitsland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Bervoets Frans Ludovicus

Vader: Ludovicus Edwardus Bervoets (postbode)

Moeder: Maria Elisabeth Dauwen

°Westerlo 23/10/1881

Woonde aan de Nieuwstraat en was meubelfabrikant. Was gehuwd en vertrok in 1911 naar Merchtem.

Woonde later in Schaarbeek.

Militieklas 1903, stamnummer 104/52668, Vrijwilliger met premie, soldaat 7de Linie. Verklaarde dat hij met gans zijn eenheid teruggetrokken werd langs De Klinge naar De Panne. De militieklassen 1901 tot 1905 werden dan naar de IJzer gestuurd. Een deel van de klas 1903, waaronder hij, ging langs de kust naar Duinkerke. Hier scheepten ze in naar Boulogne, vandaar ging hij naar Pont-d'Oye. **Daar werd hij ziek.**

Was 'inapte' (ongeschikt voor de dienst) verklaard en kwam terecht in St.-Omer. Omdat hij gehuwd was en kinderen had, in werkeenheid (TAG) geplaatst te Calais op 18/12/1914 (Cie de garde, nouvelle mairie Calais).

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Bervoets Josephus

Vader: Ludovicus Bervoets

Moeder: Rosalia Van Hout

°Westerlo 09/10/1894, †Westerlo 21/04/1937. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was op 31/05/1919, in Westerlo gehuwd met Holemans Maria. Woonde aan het Dorp, later aan de Verlorenkost.

Militieklas 1914, stamnummer 214/722/28381, soldaat veldleger, A48 2/2, 1ste Jagers te Voet, oorlogsinvalide. Binnengegaan op 22 september 1914 in het depot St-Bernard instructiekamp Caen (Sommervieu-Calvados Frankrijk) tot 25 april zonder eenheid.

Op 25 april 1915 ingelijfd bij de 1ste Jagers te Voet 9de Compagnie 3de Bataljon.

Gekwetst door geweerkogel op 24/07/1916, waarna hij naar het hospitaal van De Panne gebracht werd, later naar Calais, hospitaal Virval dan naar hospitaal Martin.

In januari 1917 naar kamp Auvours. In juni 1917 naar I.M.I.D. cie Moisson.

Op 22 september 1917 in verlof zonder soldij, werkzaam in de 'usine Piret' te Bonnières.

Onderscheidingen: Vuurkruiser. Geen verdere vermeldingen in het dossier.

Bervoets Michael Victor

Vader: Ludovicus Eduardus Bervoets

Moeder: Maria Elisabeth Dauwen

°Westerlo 25/07/1895, †Kapellen 27/05/1958

Was gehuwd met Maria Leontina Snelders. Woonde aan de Leugenweg. Vertrok naar Antwerpen in 1920. Beroep: douanier te Gemmenich.

Militieklas 1915, VDG-oorlogsvrijwilliger, stamnummer 697, in 1917 soldaat 2de regiment grenadiers, CI mitrailleurs Creil-sur-Marne (Seine-Inferieure). Op 30/09/1918 in hospitaal wegens een breuk tot 07/12/1918. 10% invalide.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Medaille strijder-vrijwilliger. Vuurkaart. 5 frontstrepen.

Beyens Frans Joseph

Vader: Petrus Joannes Beyens

Moeder: Maria Theresia Boxstaens

°Tongerlo 11/04/1881

Huwde met Anna Elisabeth Eyckmans, woonde in Westerlo.

Militieklas 1901, stamnummer 47575. Soldaat 3de Jagers te Voet.

Grens met Nederland overschreden, met zijn ganse compagnie o.l.v. luitenant Sterne, en geïnterneerd op 10/10/1914. Op 21/12/1914 in kamp Harderwijk. Verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Biesemans Gustaaf Victor

Vader: Victor Biesemans

Moeder: Maria Coleta Onsea

°Varendonk 16/10/1887, †Westerlo 29/09/1983. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Josephina Rens. 2de huwelijk met Angelina Rens. Woonde in Bergom.

Militieklas 1907, soldaat PFA, op 10 oktober 1914 geïnterneerd in Nederland.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Bloemmen Petrus Philippus

Vader: Petrus Franciscus Bloemmen Moeder: Rosalia Diels

°Bergom-Herselt 07/11/1886

Huwde met Bernardine Verbinnen. Beroep: landbouwwerkman. Woonde in Kipdorp.

Militieklas 1906, stamnummer 4044, soldaat 10de Linie, transport, A14 1r Bat. Bagage.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Boeckx Frans

Vader: Josephus Ludovicus Boeckx

Moeder: Rosalia Helsen

°Voortkapel 09/08/1893, †Voortkapel 15/06/1982

Was gehuwd met Mertens Leonia. Woonde in Voortkapel. Beroep: verzekeraar.

Militieklas 1913, stamnummer 110/60011, soldaat 10de Linierregiment.

Op 26/10/1914 gekwetst en opgenomen in een hospitaal in Engeland tot 16/04/1915. Daarna naar een hospitaal in Frankrijk, tot 15/09/1915, hierna terug naar zijn eenheid.

Onderscheidingen: Ridder in de Orde van Leopold II met zwaarden. IJzerkruis. Overwinnings- en Herinneringsmedaille. 8 frontstrepen en 1 kwetsuurstreep.

Boels Joannes

Vader: Carolus Boels

Moeder: Maria Joanna Luyten

°Tongerlo 05/11/1888, †Zoerle-Parwijs 14/04/1964

Was gehuwd met Ooms Anna Maria. Woonde op het Goorken, vanaf 1911 in Tongerlo.

Beroep: landbouwer, later onderpostmeester te Tongerlo.

Militieklas 1908, stamnummer 127/51413, 5de div. 3de Jagers te Voet 1 bataljon, 2de cie 5DA, later 6de reg. Jagers te Voet. Was beroepsvrijwilliger VAP (volontaire avec prime).

Oorlogsinvalide 30%, lamme voet en lam linkerbeen. Gekwetst op 24/10/1914 te Pervijze.

Hospitaal Opaye Mondaye (Calvados), 20/03/1915 hospitaalkamp du Ruchard, 03/06/1917 hospitaal de Bonsecours, niet meer geschikt voor de dienst bevonden. Heropleidingskamp

Port Villy voor omscholing. In 1932 vuurkaart aangevraagd, pas in 1937 ontving hij antwoord: recht op 4 frontstrepen. Later 80% invalide. 1.59 m groot.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm, IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Boels Petrus Josephus

Vader: Carolus Boels

Moeder: Maria Joanna Luyten

°Oevel 18/10/1885, †Westerlo 08/05/1956. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was in Westerlo op 16/11/1907 gehuwd met Vandeven Maria Regina. Beroep: postbode. Woonde op het Goorken. Later aan de Bist, daarna aan de Zammelsesteenweg.

Militieklas 1905, stamnummer 127/49729, soldaat 3de reg Jagers te Voet, 2de bat., 1ste comp., op 10/10/14 in kamp Zeist, opvangkamp in Nederland. Verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Boonaert Eduardus Oscar Niclaes

°Zingem 04/12/1880

Huwde op 15/09/1908 te Mechelen met Antonia Melania Margareta Walschaers. Hij kwam van Tienen naar Westerlo op 07/09/1911. Hij vertrok naar Aalst op 19/04/1919. Later, in 1921, woonde hij in Heist-Op-Den-Berg. 10% invalide. Wachtmeester bij de Gendarmerie. Woonde in de rijkswachtkazerne aan de Polderstraat.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Branckaerts Francois Denis

°Olen 09/05/1880, †Westerlo 04/04/1951. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Vleugels Dymphna. Woonde aan de Beeltjens, voordien Gerhagen, Olen.

Militieklas 1900. Stamnummer 153361, soldaat 6de Linie. Grens met Nederland overschreden, opvangkamp Harderwijk.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

IDENTITEITSKAART		Barak-
Naam: Branchaerts.		nummer
Voornamen: <i>Denis Frans</i>		<i>23</i>
Plaats en datum van geboorte: <i>Olen 9-3-1880.</i>		<i>24</i>
Graad: <i>soldaat</i>	Positie: <i>militair</i>	
Lichting: <i>1902</i>	Stbn.: <i>66056</i>	
Wapen, Korps en onderdeel: <i>6^e Linie 5^e B-2^e C.</i>		
Burgerlijke stand (1): <i>gehuwd 1 kind</i>		
Burgerlijk beroep, ambt, enz.: <i>landbouwer</i>		
Laatste woonplaats, straat of wijk, No.: <i>Olen dorp</i>		
Naam en adres van den naasten bloedverwant: <i>Madams Branchaerts Vleugels Dymphna (vrouw)</i> <i>Olen dorp</i>		
Laatste mutatie: _____		
(1) Gehuwd, ongehuwd, weduwnaar of gescheiden. — Aantal kinderen.		

Breugelmans Joannes Franciscus

Moeder: Maria Catharina Breugelmans

°Westerlo 13/01/1886

Huwde met Francisca Ludovica Cuylaerts, woonde aan de Meerij.

Militieklas 1906, stamnummer 102/53860. Soldaat 2de Linie.

Op 17/08/1914 werd hij ergens tussen Tienen en Leuven in het gevecht gewond. Hij kwam in een hospitaal te Leuven. Op 25/08/1914 werd hij er gevangengenomen en naar een hospitaal in het krijgsgevangenkamp Soltau gevoerd. Hij vroeg 1 frontstreep aan, en ook de Herinnerings-en Overwinningsmedaille.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Bruers Hendrik Hubert

Vader: Henri Bruers

Moeder: Angeline Leys

°Hoogstraten 21/07/1886, †Tongerlo 23/03/1953. Graf op het erepark van de parochie.

Was gehuwd met Maes Maria. 3 kinderen. Woonde in Olen in het stationsgebouw.

Sergeant, 14de Linie, stamnummer 24173, grens met Nederland overschreden, verbleef in kampen Ossenhol Oldenbroeck, Zeist en Amersfoort.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Bruers Jean Frans

Vader: Ludovicus Franciscus Bruers

Moeder: Hendrica Van Lommel

°Tongerlo 13/12/1881

Was gehuwd met De Busser Maria Elisabeth. Woonde in Oosterwijk. Beroep: landbouwersknecht.

Militieklas 1901, stamnummer 51232. 2de Linierement, 1ste bataljon, 4de comp. Op 10/10/1914 in De Clinge de grens overgestoken, opgenomen in kamp Zeist.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Bruyndonckx Joseph

Vader: Joannes Bruyndonckx

Moeder: Isabella Maria Goukens

°Westerlo 12/10/1881

Woonde in de Zoerledreef. Vertrok op 02/08/1905 naar Brussel, Elsene. Beroep: landbouwersknecht.

Huwde met Hortence Battel.

Militieklas 1901, stamnummer 24010, conducteur 2de artillerie-geschut. Op 10/10/1914 gevangengenomen in het fort van Breendonk. Krijgsgevangene in Soltau Duitsland.

Onderscheidingen: 1 gevangenenstreep. 1 frontstreep.

Bruyninckx Louis

Vader: Jozef August Bruyninckx

Moeder: Maria Elisabeth Clissen

°Tongerlo 07/12/1893

Militieklas 1913. Vestingsgeschut Antwerpen. Geïnterneerd in Nederland. Geen militair dossier aanwezig in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Brouwers Jozef Frans

Vader: Jan Frans Brouwers

Moeder: Françoise Melis

°Zoerle-Parwijs 12/12/1885

Woonde aan de Meerij. Beroep: landbouwersknecht. Gendarme sinds 1908. Verbleef achtereenvolgens in Antwerpen, Mechelen en Kapellen. Laatste verblijfplaats Mortsel. Was 1,67 m groot.

Militieklas 1905, stamnummer 25261, 2de regiment 2de artilleriekanonnier, beroepsvrijwilliger. Was wachtmeester 1ste klas te paard in 1913. Werd gewond bij een bombardement te Veurne op 21/03/1918. Ver-

pleegd in hospitaal L'Océan. 40% invalide.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzermedaille. Herinnerings- en overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. 1 kwetsuurstreep. Militair ereteken 2de en 1ste klas (voor goede dienst). Vuurkruiser.

Caers Hubert Benedictus Dominicus Maria

Vader: Eugenius Benedictus Josephus Caers (dokter)

Moeder: Maria Henrica Coletta Verhaert

°Westerlo 11/03/1886

Gehuwd met Helena Everaerts, woonde in Etterbeek.

Militieklas 1906. In zijn dossier is vermeld medaille van de weerstand W.O. II.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier over onderscheidingen W.O. I.

Cannaerts Norbertus Julius

Vader: Petrus Constantinus Cannaerts (molenaar)

Moeder: Eugenia Ludovica Joanna Bossaerts

°Tongerlo 08/08/1887

Huwde met Anna Maria Helena Meysmans. Woonde in Mechelen.

Militieklas 1907. Soldaat 2de grenadiers in 1914, stamnummer 46201. Van 29/09/1914 tot 12/10/1914 in het hospitaal. Op 2/03/1916 als personeelslid in hospitaal te Gravelines. 20% invalide.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Cassiers Arthur Theophilus
Vader: Mozes Fredericus Cassiers
Moeder: Maria Engelberta Reyns
°Westerlo 30/08/1878

Woonde voor de oorlog in Nieuwpoort en daarna in De Panne in **'Villa sans Gène'**. Na de oorlog woonachtig te Veurne. Huwde met Irma de Grootte. Woonde door zijn beroep (bediende bij de belastingen) op verschillende plaatsen, waaronder Kalmthout, Kapellen, Beveren aan de IJzer.

Militieklas 1901, soldaat 10de Linie.

Opgenomen in militair hospitaal te Namen op 21/08/1914. Volgens zijn eigen verklaring wegens lichte kwetsuur aan het hoofd, door een ontploffende obus. Krijgsgevangen in de buurt van Namen op **23/08/1914; opgenomen in de ziekenboeg van Soltau wegens 'reuma', waar hij verbleef tot 02/09/1914.**

Op 13/12/1917 naar Zwitserland, naar pensioen **'Helvetia'** in Interlaken gestuurd. Had maagzweer en was ziek door de slechte behandeling in het krijgsgevangenkamp. 80% oorlogsinvalidite. Vroeg kwetsuurstrepen aan.

Onderscheidingen: Ridder in kroonorde. Ridder in orde Leopold II met zwaarden (kwetsuur).

Ceulemans August

Vader: Franciscus Ludovicus Ceulemans

Moeder: Anna Catharina Smolders (voor Franciscus was dit zijn 3de vrouw)

°Tongerlo 07/08/1892, †Oevel 20/04/1978

Was gehuwd met Van Reusel Emma.

Militieklas 1912. Soldaat 26ste Linie, 2de cie werkers. Stamnummer 71979. Overschreed de grens met Nederland op 10/10/1914; kwam in kamp Zeist, barak 9.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Claes Joannes Frans

Vader: Franciscus Josephus Claes

Moeder: Maria Catharina Engelen

°Oevel 15/01/1891, †Oevel 01/04/1953

Hij was gehuwd met Rosalia Haepers en landbouwer van beroep.

Er is in zijn dossier verwarring: er zit een document in dat hij een zoon zou zijn van Jan Baptist Claes en Josephine Nietveld. Het dossier is zeer onvolledig. Militieklas 1911. Soldaat 7de artillerie. Stamnummer 1437. Vestingsgeschut Antwerpen. In 1914 in fort van Katelijne-Waver. Hij was oorlogsinvalidite. (Zie ook pagina 114)

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Clé Bonifaas

Vader: Lodewijk Clé

Moeder: Theresia Francisca De Winter

°Heist-op-den-Berg 24/01/1893

Woonde in Tongerlo. Verhuisde naar Noorderwijk. Huwde Francisca Mertens.

Militieklas 1913. Soldaat 12de Linie 2de bataljon 1ste cie 3DA. Stamnummer 58369.

Was tussen 30/08/1915 en 25/10/1916 regelmatig in hospitalen te Capellen, Calais en Le Havre wegens ziekte. Werd op 28/09/1918 gekwetst.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Colebunders Joseph
Vader: Joseph Colebunders
Moeder: Anna Maria Wellens

°Westerlo 23/03/1884, †Winterslag 04/08/1937

Woonde in Herenthout. Huwde te Altenessen met Elisa Charlotte Bisoke (zijn vrouw was protestant). Altenessen ligt in Pruisen bij Fordon-Bromberg, de plaats waar zijn vrouw geboren werd, nu Polen.

Militieklas 1904, stamnummer 48935, soldaat 3de Linie Jagers te Paard. Beroepsvrijwilliger. Was op 1/08/1914 bij zijn eenheid, diende slechts tot 23/08/1914. Vermoedelijk afgekeurd voor verdere militaire dienst.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Colebunders Lodewijk

Vader: Felix Colebunders

Moeder: Angelina Smits

°Westerlo 26/07/1882

Beroep: landbouwer. Woonde te Herselt. Huwde met Maria Pardon.

Militieklas 1902, stamnummer 51516, soldaat 5de Linie fort Antwerpen.

Overschreed de Nederlandse grens op 10/10/1914 te De Klinge, geïnterneerd in Nederland in kamp Amersfoort. Vroeg in 1932 zijn frontstreep en de Herinnerings- en Overwinningsmedaille aan. Ze werden echter geweigerd.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Cools Livinus Frans (*broer van Joseph Leon Ernest, pagina 256*)

Vader: Petrus Alphonsus Eduardus Cools

Moeder: Maria Ludovica Smets

°Westerlo 27/07/1894, †Westerlo 23/09/1968. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Verhoeven Maria.

Militieklas 1914, 19de Linieregiment, A15 3/3. Oorlogsvrijwilliger, broer van Cools Jozef Ernest (die sneuvelde, zie eerder bij de gesneuvelden) Was, zoals zijn broer, muzikant.

Kon eventueel vrijgesteld worden wegens tandbederf!

Geen militair dossier aanwezig in de archieven.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Copmans Petrus Franciscus

Vader: Joannes Baptist Copmans

Moeder: Rosalia Mollen

°Westerlo 20/01/1888

Verhuisde naar Sint-Pieters-Lille.

Militieklas 1908, stamnummer 596, soldaat 4de Linie, later 24ste Linie. Op 27/01/1916 gekwetst te Steenstrate. In het hospitaal tot 09/05/1916.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Cornez Albert Jules

Vader: Jules Cornez

Moeder: Celine François

°La Bouverie (Henegouwen) 08/04/1883

Was afkomstig van La Bouverie, woonde in de Polderstraat, was pianohersteller en verhuisde in 1907 naar Schaarbeek, Laken, daarna te Molenbeek. Was in dienst bij graaf de Merode. Huwde met Malerine Lorigis.

Militieklas 1904, stamnummer 44029, 1ste grenadiers. Op 01/06/1915 korporaal. Vanaf 01/11/1917 koerier technische dienst voor de minister tussen het front en Parijs.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Cornu August

Vader: Josephus Leopoldus Cornu (bakker)

Moeder: Constantia Adilia Gils

°Westerlo 22/09/1888

Beroep smidsgast, later smid. Woonde aan de Nieuwstraat. Verhuisde naar Mechelen in 1905. Huwde met Natalia Suykens.

Militieklas 1908, beroepsvrijwilliger 1906. Stamnummer 25445/155/5912. Maréchal ferrant (hoefsmid), 5de artillerie. In 1916 ter beschikking gesteld van de minister van Koloniën, op 15/04/1916 ingescheept in Marseille en op 14/06/1916 aangekomen in Mombassa. Diende in het koloniaal leger.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. 5 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Herinneringsmedaille veldtocht in Afrika. Vuurkruiser.

Corten Ludovicus

Vader: Joanens Baptista

Moeder: Maria Theresia Verheyen

°Langdorp 26/08/1891, †Herentals 22/04/1943. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Binnemans Mathilda

Adres: Leugenweg nr. 261. Beroep: kuiper

Gehuwd op 10/04/1926 te Eindhout met Maria Catharina Mathilda Binnemans, °Eindhout 05/03/1892.

Hij kwam van Langdorp-Wolfsdonk naar Westerlo op 12/04/1926.

Soldaat 1ste karabiniers, stamnummer 57181, militieklas 1911.

Vermist in Tremelo en op 12/09/1914 gevangengenomen en overgebracht naar Minden (D). Krijgsgevangene in Altengrabow sinds 06/07/1915.

Onderscheidingen: 1 frontstreep, door de wet van 02/07/1932 in 1933 ontvangen.

Cras Louis Jan Frans

Vader: Eduardus Cras

Moeder: Theresia Mertens

°Tongerlo 08/02/1893, †Tongerlo 15/01/1962. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Biesemans Dymphna. Woonde aan de Zammelseweg, vertrok naar Hoboken in 1920.

Militieklas 1913, aangeduid voor de 9de Linie, maar vroeg uitstel wegens een broederdienst. In dienst op 04/08/1913 volgens militielijsten. Was echter pas in dienst bij de bijzondere lichte 1919 volgens zijn dossier, soldaat in militair hospitaal kamp Beverlo, korporaal 11de Linie (5de cie mitrailleurs 3DA). Volgens zijn dossier was hij in feite pas in actieve dienst na de oorlog, waardoor hij in feite geen oud-strijder W.O. I was. Hier toch vermeld omdat hij op het erepark van de oud-strijders begraven is.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Creten Edward

Vader: Andreas Creten

Moeder: Maria Elisabeth Wuyts

°Tessenderlo 19/09/1878, †Tongerlo 17/02/1960. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Julia Wijnants.

Militieklas 1899, soldaat 4de Linie, stamnummer 104/49951.

Op 10/10/1914 geïnterneerd in Nederland, Zeist barak 27.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Creten Norbert

Vader: Andreas Creten

Moeder: Maria Elisabeth Wuyts

°Tessenderlo 04/12/1879

Was woonachtig te Berlaar. Huwde met een zekere Vermeulen. Woonde later in Tongerlo.

Militieklas 1899. 2de Jagers te Paard. Later soldaat transportkorps. Gevangen genomen op 02/10/1914 in Walem. Krijgsgevangene in kamp Soltau en Sud-Edewacht, Duitsland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Croonenborghs Eduard

Vader: Carolus Croonenborghs

Moeder: Maria Laeremans

°Bergom-Herselt 02/09/1893

Woonde in het Dorp te Westerlo, bij het gezin Denis en Marie Van Roosbroeck-Croonenborghs (zie pagina 104-105). Later in de Kerkstraat. Wettelijke woonplaats onder Geel. Hij kwam van Herselt, Berghemstraat, naar Westerlo op 26/06/1912. Hij vertrok naar Meerhout op 28/11/1919. Huwde met Julienne Mangelschots.

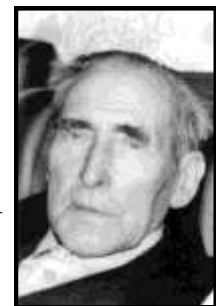
VDG-Oorlogsvrijwilliger, soldaat 2de Linieregiment A103 3/1, stamnummer 61396.

Op 29/05/1917 naar de ziekenboeg van de divisie. 10/07/1917 geëvacueerd naar het Hospitaal te St. Lo.

Op 22/09/1917 uit het hospitaal en ingedeeld bij het C.T.A.M. 08/11/1917 terug bij het 2^e Linieregiment.

14/03/1918 terug in het hospitaal. Volgens het dossier geen kwetsuren...

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepes.

Cuypers François Josephus

Vader: Petrus Cuypers

Moeder: Maria Octavia Rogiers

°Antwerpen 20/07/1894, †Westerlo 01/11/1967. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was op 24/05/1922 gehuwd met Hedda Solvig Sandström te Stockholm. Woonde aan de Boerenkrijglaan in Westerlo sinds 1947. Beroep: bediende / handelsagent.

Militieklas 1914, 3de Jagers te Voet. Sergeant-majoor, stamnummer: 127/52728. 50% oorlogsinvalide door ziekte opgelopen tijdens zijn dienst.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Cuyvers Karel

Vader: Joannes Franciscus Cuyvers

Moeder: Anna Catharina Van Reusel

°Tongerlo 21/04/1893, †Tongerlo 27/04/1963. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Van den Bulcke Alphonsine. Was in 1920 in het blindeninstituut te Boitsfort (Bosvoorde).

Militieklas 1913, soldaat 11de Linie regiment, 3de cie. Stamnummer 60770.

Vuurkruiser, groot oorlogsinvalid, geïnterneerd in Nederland en gereformeerd (afgekeurd voor de dienst) als oorlogsinvalid. Was terug te Tongerlo in augustus 1915, waarna hij waarschijnlijk naar Nederland vluchtte. Oorlogsblinde: hij kreeg op 06/08/1914, rond Visé in de slag van Luik, een kogel in de hersenen, de punt van de kogel was goed zicht- en voelbaar. Hij was 100% blind.

Onderscheidingen: Officier in orde Leopold II met zwaarden. Officier in de Kroonorde. Oorlogskruis. Vuurkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Daems Emiel (Jean Baptist Josephus)

Vader: Josephus Daems

Moeder: Adelia Thoelen

°Zoerle-Parwijs 31/03/1895, †Heultje 10/02/1985. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd met Maria Vranckx.

Militieklas 1915, dus normaal niet gemobiliseerd. Er is ook geen militair dossier W.O. I aanwezig in het archief. Ook in de gemeentelijke archieven geen bewijs van vlucht via Nederland, om dienst te nemen aan het front.

Onderscheidingen: geen dossier.

Daems Joseph

Vader: Joannes Daems (schoenmaker)

Moeder: Anna Francisca Verboven

°Zoerle-Parwijs 13/04/1894, †Hasselt 10/08/1946

Was gehuwd met Heiremans Maria Josephina. Woonde in Rummen.

Volgens de verklaring van de burgemeester ontvluchtte hij Rummen in 1915.

Stak de Nederlandse grens over en vluchtte via Engeland. Op 08/02/1915 was hij in het leger.

Oorlogsvrijwilliger, korporaal 3de artillerie, stamnummer 112/65747/6863.

Oorlogsinvalid. 40%; ziekte aan de longen en hij had ook een hartkwaal.

Onderscheidingen: Burgerlijk kruis 1ste klas '14-'18 voor het ontvluchten uit bezet België.

Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 5 frontstrepen.

Daems Jozef August

Vader: Jan Joseph Daems

Moeder: Maria Josephina Heylen

°Tongerlo 20/05/1893

Huwde met Elisa Nickx.

Militieklas 1913. Stamboeknummer 3964. Soldaat trompetter. Vestingsgeschut Antwerpen. Later 3de batterij 'travailleurs'. Op 10/10/1914 geïnterneerd in Nederland.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Daems Leopold Josephus (*Polleke Dams*)

Vader: Joannes Franciscus Daems

Moeder: Angelica Smits

°Westerlo 30/08/1896, †Westerlo 20/02/1954. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Huwde te Westerlo 06/10/1927 met Maria Carolina Leemans (°Westerlo 13/10/1903). Woonde eerst in Zoerle-Parwijs, later aan de Polderstraat in Westerlo.

Beroep: horlogemaker.

Soldaat 23^e Linie, stamnummer 123/253, oorlogsvrijwilliger op 28/07/1916. Werd echter ziek op 24/09/1916.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille, 5 frontstrepen. Vuurkruiser.

Dams August

Vader: Adrianus Franciscus Dams

Moeder: Anna Catharina Huybrechts

°Tongerlo 24/06/1887

Geïnterneerd in Nederland, in kamp Harderwijk barak 37.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Dams Frans Joseph

°Geel 09/08/1885, †Westerlo 07/11/1954. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Schauwers Virginia. Woonplaats: Geel Larum, later Denis Voetsstraat in Westerlo.

Stamnummer 49720, 3de Jagers te Voet. Overschreed de Nederlandse grens, geïnterneerd op 10/10/14 kamp Rijsgasterland, op 2/12/18 in kamp Harderwijk.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Dams Jozef Louis

Vader: Petrus Ludovicus Daems

Moeder: Florentina Witvrouwen

°Morkhoven 01/01/1887, †Geel 24/09/1972. Graf op het erepark van de parochie Voortka-pel.

Was in Westerlo op 10/04/1907 gehuwd met Huyskens Julia, woonde aan het Damseinde. Beroep: kolenhandelaar. Sinds 1907 in Westerlo woonachtig.

Militieklas 1907, stamnummer 111/55925, soldaat 11ste Linie, gekwetst te Luik, op 06/08/1914 in het hospitaal St.-Michel te Brussel-Etterbeek, waar hij gevangengenomen werd op 20/08/1914. Krijgsgevangene in Duitsland.

Onderscheidingen: 1 gevangenenstreep.

Dodengang te Diksmuide

Dauwen Joannes Norbertus

Vader: Leopoldus Dauwen

Moeder: Emilia Hendrickx

°Tongerlo 13/06/1884

Woonde te Berlaar, vorige verblijfplaats: Westmeerbeek. Beroep: landbouwer, later metsers.

Huwde met Leonie Van Den Meutter.

Militieklas 1904. Soldaat, 4de legerdivisie. Stamboeknummer: 108/51286.

Bij mobilisatie : 8ste Linieregiment fort en verdediging, 3de bataljon 4de compagnie. Gevangengenomen te Bioul bij Namen op 23/08/1914 en tot 15/01/1919 krijgsgevangene in Duitsland. Ontving 1 gevangenschapsstreep.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

De Backer Frans

Vader: Eduard De Backer

Moeder: Paulina Verbruggen

°Westerlo 15/08/1889

Woonde in Schoten, later in Maastricht, huwde met Marie Van Beylen (caféhoudster uit Dessel). Werd na de oorlog veldwachter te Poederlee.

Militieklas 1909, stamnummer 174105, soldaat 1ste genie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

De Backer Ludovicus Alphonsus

Vader: Petrus Josephus De Backer (schrijnwerker)

Moeder: Maria Elisabeth Liekens

°Westerlo 16/05/1897, †Brussel 09/01/1973. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Van Dyck Rosa. Woonde aan de Tongerlodreef, verhuisde in 1921 naar Mechelen. Was meubelmaker-schrijnwerker.

Militieklas 1917, oorlogsvrijwilliger, stamnummer 1729 (A15 4/4).

Geen militair dossier aanwezig in de archieven.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Vrijwilligersmedaille. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de kroonorde. Officier in de orde Leopold II met zwaarden. Vuurkruiser.

De Backer Jean Louis

Vader: Petrus Josephus De Backer (schrijnwerker)

Moeder: Maria Elisabeth Liekens

°Ramsel 04/03/1894

Woonde aan de Polderstraat. Hij was smid. Later woonde hij aan de Smissenhoek. Later beroep: meubelmakersgast. Huwde na 1933 met Ludovica Van Genechten. Woonde in Schaarbeek.

Militieklas 1915, oorlogsvrijwilliger, ingelijfd op 01/03/1915 te Coultance, stamnummer 177/1146. Korporaal-postbode. Was België ontvlucht op 27/01/1915 volgens attest van de consul van België in Breda. Op 2/02/1915 was hij in Folkestone UK. 15/06/1915 4de genie 2de cie. Op 23/10/1915 opgenomen in het hospitaal wegens ziekte tot 20/01/1916. Op 15/03/1918 gekwetst **aan zijn rechterknie te Langemark, door een obus en kwam in het hospitaal 'Porte de Gravelines' terecht voor verpleging.** Op 10/04/1919 korporaal depot 4de legerkorps.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Medaille strijder-vrijwilliger. 6 frontstrepen. Vuurkruiser. 1 kwetsuurstreep. Burgerlijk ereteken voor de ontvluchting uit bezet België.

Debeir Theophile Cornelis

Vader: Carolus Ludovicus

Moeder: Maria Theresia Liétart

°Poperinge 15/02/1898, †Westerlo 06/03/1968. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Huwde in Westerlo op 08/09/1948 met Paulina Verbeek, was weduwnaar van Henriette Gilard (†Petit-Rechain 26/04/1941) waarmee hij in Dison op 22/05/1920 gehuwd was.

Militieklas 1918, dus niet gemobiliseerd. Werde beroepsvrijwilliger. Hij was politiek-gevangene W.O. II en weerstander (sluikpers). Hij kwam van Petit-Rechain op 27/09/1948. Geen dossier W.O. I in de militaire archieven.

Onderscheidingen: Oorlogskruis, Vuurkruiser. Ridder in orde Leopold II. Ridder in de Kroonorde.

De Bie Frans

Vader: Joannes Baptista De Bie

Moeder: Catharina Philomena Nicasie

°Oevel 28/11/1879, †Geel 29/01/1955. Graf op

het erepark van de parochie Oevel.

Was op 17/11/1903 in Oevel gehuwd met Joanna Josephina De Win.

Militieklas 1899. Soldaat 7de Linie fortverdediging. Was effectief ontslagen in 1912, trok toch ten oorlog.

Was vanaf 6/10/1914 in Calais, vanaf 22/11/1914 achter het front. Op 10/09/1916 aangesteld in de militaire wasserij van Calais.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen.

De Bruyn Alfons Jan Baptist

Vader: Willem Louis De Bruyn

Moeder: Maria Amelia Verhaert

°Oevel 28/02/1882, †Geel 01/04/1919

Woonde in Geel. Beroep: landbouwer. Huwde met Coleta Stefanie Verbiest.

Militieklas 1902. Stamnummer 105/51733. Soldaat 5de Linie. Hij had een poging ondernomen om vrijgesteld te worden door zijn slechte knie, echter zonder gevolg. Hij overleed ten gevolge van een longontsteking opgelopen tijdens de oorlog. Hij was tijdens de oorlog geïnterneerd in Harderwijk, Nederland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

De Ceuster Carolus Arthur

Vader: Joannes Eduardus De Ceuster (molenaar)

Moeder: Coleta Robyn

°Tongerlo 23/11/1889

Woonde aan de Verlorenkost, verhuisde in 1920 naar Kerkeneinde in Hemiksem. Was fabrieksarbeider.

Huwde met Joanna Struyf.

VDG-Oorlogsvrijwilliger, bevordering tot wachtmeester in 1917, stamnummer 1696. Vestingsartillerie Antwerpen, 1915 3de artillerie, 1916 9de artillerie. Op 13/09/1918 in hospitaal wegens ziekte (breuk).

Onderscheidingen: 7 frontstrepen.

De Ceuster Josephus

Vader: Louis De Ceuster

Moeder: Rosalie De Bock

°Zoerle-Parwijs 28/05/1880

Woonde in Borgerhout. Huwde met Anne Catharine Ickx.

Militieklas 1900, stamnummer 2906. Op 10/10/1914 in Nederland. Ontvluchtte Nederland op 12/08/1915 en was present in het depot artillerie te Guèmps Frankrijk.

Op 20/08/1915 in kamp Ruchard. Op 31/03/1917 in het 'toegevoegd' bataillon 2de cie te Calais.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen.

De Ceuster Karel

Vader: Joannes Franciscus De Ceuster

Moeder: Elisabeth Peetermans

°Westerlo 19/11/1893

Beroep: diamantbewerker. Woonde aan het Dorp te Westerlo. Huwde met Maria Van Bael. Na W.O. II vroeg hij een nieuwe vuurkaart aan omdat de oude verloren ging door een vliegende bom in 1945. Woonde in Kruibeke, voordien in Hemiksem.

Militieklas 1913, stamnummer 59271, soldaat 7de Linie, A88, cie cyclistes (lichte groepering 2DA). Op 22/04/1918 in hospitaal te Grevelingen. Opgegeven als vermist,

verdween in Essen op 16/10/1918. Op 16/11/1918 opgepakt en gevangengenomen. Veroordeeld tot 6 maand opsluiting wegens desertie. Liep een kwetsuur op, zonder verdere gegevens hierover.

Nochtans ontving hij, volgens zijn dossier, onderscheidingen die hij tijdens de oorlog verdiende. Dit in tegenstelling met andere jongens die in aanraking kwamen met het militaire gerecht...

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

De Cock Carolus

Vader: Petrus Josephus De Cock

Moeder: Rosalina De Leeuw

°Westerlo 21/09/1888, †Zoerle-Parwijs 22/07/1963. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Beroep: landbouwer.

Militieklas 1908. Geen militair dossier in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

De Groot Franciscus Augustinus

Vader: Joannes De Groot

Moeder: Rosalia Peeters

°Westerlo 10/04/1882

Woonde te Herselt-Blauberg. Huwde met Leontine Heens.

Militieklas 1902 V.A.P. (vrijwilliger met premie of beroepsvrijwilliger) in dienst 27/03/1902, soldaat 4de legerdivisie, 7de Linieregiment. Stamboeknummer 52178.

Op 1 augustus 1914 bij 7de Linie fortverdediging tot 04 augustus 1915 dan naar T.A.G. 3de groep Calais tot 27 december 1918.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 4 frontstrepen.

De Jong Frans Xavier

Vader: Jan Baptist De Jong

Moeder: Dymphna Nuijts

°Eindhout 13/02/1890, †Westerlo 01/09/1958. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was in Terhagen op 12/10/1912 gehuwd met Ursula Filomena Van Rillaar (°Boom 19/11/1884). Woonde aan de Sint-Lambertusstraat. Hij kwam van Antwerpen naar Westerlo op 18/11/1942.

Militieklas 1910. Geen militair dossier W.O. I aanwezig in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

De Krock Joseph

Vader: Gommaar Vitalis De Krock

Moeder: Antonetta Van Gehuchten

°Westerlo 21/12/1889, †Brussel 28/09/1970. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was weduwnaar van Smets Maria, hertrouwde met Denayer Germaine. Was in de oorlog gevlucht naar Engeland, verbleef in Folkestone. Beroep: mechaniker, chauffeur. Woonde in het Dorp.

Militieklas 1915, werd oorlogsvrijwilliger voor de duur van de oorlog, stamnummer 5465/6071. Soldaat, later afgedeeld bij CTP, militaire gouvernement op 12/04/1917. Chauffeur gendarmerie Veurne. Op 10/06/1916 bevorderd tot brigadier. In 1940 was hij aanwezig in de 18-daagse veldtocht! Later actief in het verzet, ontving de herinneringsmedaille W.O. II.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 5 frontstrepen.

De Mesmaeker Jan Baptist

Vader: Louis De Mesmaeker

Moeder: Louise Desmet

°Sint-Gilles Brussel 05/08/1892

Kwam van Herenthout, woonde aan de Nieuwstraat te Westerlo. Hij was handelaar. Huwde op 23/05/1914, in Antwerpen, met Maria Mathilda Van Gestel **°Herselt 04/01/1896**.

Later adres: Tongerlodreef. Hij stond hier wel niet ingeschreven, zijn vrouw wel, die nog bij haar ouders woonde. Hij had een verblijf te Antwerpen. Hij woonde met zijn vrouw ook enige tijd in Spa, waar hij het beroep van elektricien uitoefende.

Militieklas 1911, beroepsvrijwilliger, stamnummer 175/4935, soldaat in de forten van Antwerpen. Werd bevorderd tot brigadier. Overschreed de Nederlandse grens. Geïnterneerd in Nederland van 10/10/1914 tot het einde van de oorlog, waar hij samen met zijn vrouw verbleef. Was ook krijgsgevangene in W.O. II van 1940 tot 1942.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Den Abt Frans

Vader: Leopoldus Den Abt

Moeder: Maria Stephania Steurs

°Tongerlo 29/03/1889, †Herentals 25/06/1970. Graf op het erepark van de parochie Zoerle -Parwijs.

Was gehuwd met Geboes Ludovica. Woonde in de Renderstraat. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1909, stamnummer 111/57211, soldaat 11de Linie. Liep 1 kwetsuur op.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

De Peuter Florent Josephus

Vader: Remi De Peuter

Moeder: Maria Norbertina Van Weert

°Morkhoven 24/12/1892, †Voortkapel 1979. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Militieklas 1902. Was in Morkhoven op 25/08/1924 gehuwd met Verhaert Clementina.

Woonde aan het Dorp te Voortkapel.

Militieklas 1912. Geen militair dossier aanwezig in de archieven.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Derboven Felix Adriaan Hubert
Vader: Adrianus Josephus Derboven
Moeder: Maria Dymphna Julia Verreckt
°Westerlo 04/12/1893

Woonde aan de Tongerlodreef, vertrok in 1919 naar Gilly, verhuisde in 1922 naar Borsbeek. Was metser.

Militieklas 1913, stamnummer 14/3219/73361, klaroen 6de Linie, soldaat genie, A48 2/2. DD/2DA. Grens met Nederland overschreden op 10/10/1914. Op 21/10/1914 aanwezig in kamp Harderwijk-Nederland. Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Derboven Felix Adrianus
Vader: Jan Baptist Derboven
Moeder: Antonetta Thys
°Westerlo 18/11/1894

Beroep: metsersgast. Huwde met Joanna Maria Ollieux en woonde in Gilly, daarna in Tongeren. Tijdens W.O. II brandde zijn huis af door oorlogsomstandigheden, en hij verloor al zijn onderscheidingen. Hij vroeg die opnieuw aan. Hij werd weduwnaar. Woonde in Oostende sinds 1963. Huwde met Martha Saelens. Hij vroeg ook zijn medaille voor ontvluchting in 1914 aan.

Militieklas 1914. Stamnummer 3219. Vluchtte uit Westerlo op 23/08/1914 en vervoegde zijn eenheid, 7de Linie, op 22/09/1914. Soldaat vestinggeschut. Pontonnier TIGG, genie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de Orde van Leopold II met zwaarden. 6 frontstrepen. Vuurkaart.

De Schutter Emiel Josephus Charles

°**Wommelgem 12/11/1883**, †**Zoerle**-Parwijs 21/05/1959. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Irma Boxstaens.

Oorlogsvrijwilliger. Artillerie Le Havre, stamnummer 131146. Was uit België vertrokken en werd oorlogsvrijwilliger op 05/10/1915. Later ingedeeld bij arbeiders in de ateliers om munitie te maken te Graville-Saint-Honorine.

Pionier van Congo, woonde in Watermaal-Bosvoorde.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Baron de Trannoy Gaston (Vedastus)

Vader: Baron Paul de Trannoy
Moeder: Barones Savina de Knyff

°**Schaarbeek 18/10/1880**, †**Villers-la-Ville** 22/12/1960

Huwde op 09/09/1911 met barones Ghislaine Dumont de Chassart.

Stamnummer 14391. Was luitenant in het begin van de oorlog, was ook instructeur. Commandant 1ste regiment gidsen 1DC, later in 1916 kapitein, 4de regiment Lansiers. Op 21/03/1918 kwam hij in het veldleger. Leidde zijn eskadron, de voorhoede van zijn eenheid 2de Lansiers, op 20/10/1918 in de aanval te Maldegem. Een slag die 4 ½ uur duurde, waarin hij zich als zeer dapper, kalm en koelbloedig, onderscheidde.

Ontving in 1938 nog promotie tot kolonel (in de reserve). Kreeg de bijnaam 'Held van Maldegem'.

Kreeg op voorspraak van graaf de Merode (destijds voorzitter van de senaat) promotie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Ridder in de Kroonorde met palm. Ridder in de orde Leopold II met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

De Vries Denis Albertus

Vader: Leopold De Vries

Moeder: Maria Margareta Alexandrina Kleynen

°Gent 11/08/1891, †Westerlo 06/11/1991. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Van De Weyer Virginia, 2de huwelijk met Stuyck Eugenia. Was winkelier en verhuisde naar Antwerpen in 1914, voor de oorlog uitbrak. Heeft in het dorp te Westerlo gewoond. Was later magazijnier.

Militieklas 1911, milicien stamnummer 57097, soldaat 7de Linie. A86 2de Cie mitrailleurs. Later soldaat bij het korps spoorwegen, telegraaf en telefoon. Geen militair dossier in de archieven. Was mogelijk opgepakt aan de Nederlandse grens en gevangen gezet in Duitsland. Een zekere 'Jan' De Vries uit Westerlo wilde volgens zijn eigen verklaring het Belgische leger vervoegen.

Onderscheidingen: geen dossier.

De Vries Judocus

°Morkhoven 31/03/1886, †Tongerlo 18/07/1971. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Cras Maria Ludovica. Woonde op het Voorteinde te Tongerlo.

Soldaat 5de Linie, 2de cie. Militieklas 1906, stamnummer 53576. Aanwezig te Tongerlo in **augustus 1914, omdat hij 'verdwaald' was in de slag bij Aarschot. Is dan naar Nederland** uitgeweken, gevlucht in 1915 langs Folkestone naar Calais, vervoegde opnieuw zijn eenheid, later in Graville-St.-Honorine, Le Havre, zadelmaker. Gekwetst in januari 1917, hij was oorlogsinvalid.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

De Vrindt Henri

°Geel 08/02/1883, †Heultje 20/02/1958. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Vader: Petrus Ludovicus De Vrindt

Moeder: Marie Theresia Bastiaens

Huwde in Westerlo op 22/02/1924 met Maria Catharina Valgaeren (°Westerlo 17/02/1891). *Zijn roepnaam was Heinke, zijn vrouw kende men als Mieke.*

Kwam van Geel-Liessel naar Westerlo op 28/02/1924.

Militieklas 1903, stamnummer 127/48605, soldaat 3de Jagers te Voet.

Overschreed de Nederlandse grens te Kapellen op 10/10/1914. Geïnterneerd in Nederland, in kamp Harderwijk.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

De Winter Joannes Baptist Arthur

Vader: Franciscus Norbertus De Winter

Moeder: Lucia Prinsen

°Tongerlo 26/10/1887, †Voortkapel 26/05/1977. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Maria Leona Dams. Beroep landbouwer.

Jan stond in Voortkapel bekend als metser en als een goeie duivenmelker.

Militieklas 1907, kreeg 1 jaar uitstel wegens zwakheid van gestel, stamnummer 111/56446. Soldaat 11de Linie. Later 2de Linie. Woonde in Voortkapel, bij Jozef Tubbex als landarbeider.

Krijgsgevangen in Soltau, Münsterlager van 1914 tot januari 1919. Werd op 07/08/1914 gekwetst te Luik (in eigen bajonet gevallen tijdens het kruipen over een doornhaag). Opgepakt op 22/08/1914 te Vottem bij Luik, waar hij in verpleging was in het nonnenklooster. Jan had het geluk om na de oorlog huiswaarts te kunnen keren. Na zijn vrijlating, uit krijgsgevangenschap, in 1919, werd Jan evenwel terug opgeroepen bij TAG, Pas de Calais (genietroepen) in Frankrijk. Zie ook pagina 141.

Onderscheidingen: 1 frontstreep. 1 gevangenenstreep.

De Winter Louis

Vader: Josephus De Winter

Moeder: Maria Sophia Vercammen

°Westerlo 01/01/1887

Huwde met Bertha, Emilie, Juliette Wallet. Woonde in Ceroux-Mistoux. Later in La Louvière.

Militieklas 1907, stamnummer 196/12792/68915, gendarme-wachtmeester te paard.

Onderscheidingen: IJzerkruis, Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Ridder in de orde Leopold II.

De Witz Arthur

Vader: Ludovicus Eligius De Witz (bakker)

Moeder: Maria Theresia Josephina Van Hoof

°Oevel 13/12/1894, †Antwerpen 12/01/1949

Huwde met Pelagia Verbeeck. Beroep: fabriekswerker.

Militieklas 1914, Soldaat 4de Linie, stamnummer 59935, in dienst van 21/09/1914, vaandelvluchtig sinds 16/01/1918, terug op 8/03/1918, desertie 16/03/1918. Was 4 maal vaandelvluchtig in Duitsland, tot hij in 1930 weggezonden werd van het leger, ging terug naar Oevel in 1930. Hij was beroepsmilitair. Waarschijnlijk voor de diefstal van zijn kleding (niet terug binnenbrengen) uiteindelijk weggezonden. In 1915 sukkelde hij met een ontsteking. Liep in 1916 verwondingen op aan de rechterdij. Kwam regelmatig in aanvaring met zijn oversten!

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Andere onderscheidingen werden hem niet toegekend wegens zijn veroordelingen.

Diels Jozef

Vader: Petrus Franciscus Diels

Moeder: Cornelia Ludovica Helsen

°Westerlo 24/05/1883

Was gehuwd met Ludovica Van Genechten, woonde vroeger in Lille. 2de huwelijk met Florentina Vervoort. Woonde in het Dorp te Westerlo.

Militieklas 1904, stamnummer 12763, kanonnier artillerie Antwerpen, chauffeur, (CAV vervoerkorps 2de leger) Hôpital Elisabeth Calais.

Onderscheidingen: geen dossier.

Dierckx Franciscus Cornelius

°Herentals 02/02/1879, †Westerlo 26/02/1954. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Victoria Stappen. Na haar overlijden 2de huwelijk met Caroline Geerts.

Woonde achtereenvolgens in de Polderstraat en de Nieuwstraat te Westerlo.

1ste regiment grenadiers, stamnummer 41958, soldaat militieklas 1899. In dienst op 04/08/1914, reeds ontslagen op 23/08/1914. De reden is niet vermeld in het dossier. Werd op 02/09/1914 definitief afgekeurd voor de actieve dienst. Zoals de meeste soldaten ontving Frans in 1921 ook zijn 300 frank **hardstedeherstel (comiteit 'hulp en bescherming')**. **In 1923 werd echter vastgesteld door het 'strijdersfonds' van het ministerie van defensie, dat hij 225 frank teveel ontving omdat hij zo vroeg afgekeurd werd...**

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Dierckx Judocus

Vader: Josephus Leonardus Dierckx

Moeder: Maria Theresia De Ceulaer

°Bergom-Herselt 21/10/1889, †13/07/1973. Graf op het erepark van de parochie Bergom.

Was gehuwd met Maria Leonia Michiels

Beroep: tramwerkman. Woonde in Bergom.

Militieklas 1909.

Onderscheidingen: geen gegevens.

Dierckx Jules

Vader: Felix Dierckx

Moeder: Sophia Van de Kerkhof

°Westerlo 12/12/1888, †Geel 16/12/1964. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Dymphna Verbeeck. Woonde aan de Zammelseweg, vertrok naar Rumst in 1911. Verbleef ook korte tijd in Minderhout. Woonde in 1920 in Tongerlo en enkele maanden later ook in Oevel. Was meestergast, opzichter.

Militieklas 1908, stamnummer 7322/15891, soldaat AFA, kanonnier Artillerie Fort Antwerpen, spoorwegkorps; op 10/10/1914 gevangen genomen en krijgsgevangene te Güstrow, Mecklenburg. 1,70 m groot.

Dwangarbeider vanaf december 1915 bij Blomm und Voss in Hamburg.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Dierckx Louis

Vader: Carolus Dierckx (*Sjarel van Gène*).

Moeder: Eugenia Gebruers.

°Westerlo 04/01/1886, †Tongerlo 15/05/1964. Graf op het erepark van de parochie

Tongerlo.

Woonde aan het Goorken. Vertrok in 1920 naar Tongerlo.

Was gehuwd met Heylen Maria Louisa. Woonde eerst aan de Verlorenkost te Westerlo.

Later op het Voorteinde te Tongerlo. Beroep: werkman.

Militieklas 1906, stamnummer 1550/14221, soldaat AFA, kanonnier Artillerie Fort Antwerpen.

Geïnterneerd in Nederland op 10/10/1914. Vanaf 19/12/1914 in kamp de 'Oude Kazerne' te Harderwijk.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Uit de memoires van Franciscus Dierckx

Toen Louis na 4 jaar internering in het kamp van Harderwijk (NL) in 1919 weer thuiskwam, zag hij nog 2 van zijn 4 dochtertjes terug. De twee andere waren in 1917, binnen dezelfde week, gestorven van ontbering en/of de Spaanse griep.

Dierckx Louis (*broer van Jules Dierckx*)

Vader: Felix Dierckx

Moeder: Sofia Van De Kerkhof

°Westerlo 19/02/1883

Woonde aan de Zammelseweg, verhuisde in 1907 naar Tervuren.

Militieklas 1903, stamnummer 16135, soldaat 1ste Jagers te Paard.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Dierckx Ludovicus

Vader: Petrus Josephus Dierckx

Moeder: Rosalia Janssens

°Westerlo 17/11/1882, †23/01/1962. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Françoise Ghijsen. Woonde in Heultje.

Militieklas 1902, stamnummer 53291, 11de Linie, 23ste geschut 15 bat., geïnterneerd in kamp Harderwijk. Verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Dirckx Arthur

Vader: Josephus Dirckx

Moeder: Henrica Peeters

°Zoerle-Parwijs 07/03/1891, †Herentals 20/06/1946

Was gehuwd met Maes Maria Paulina.

Militieklas 1911, oorlogsvrijwilliger. Op 06/08/1914 was hij aanwezig in het regiment artillerie 20ste batterij, als reserve te Luik. Op 10/10/1914 overschreed hij in De Klinge de Nederlandse grens, kwam in kamp Zeist terecht.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Dirckx Jan Alfons (*broer van Arthur*)

Vader: Josephus Dirckx

Moeder: Henrica Peeters

°Zoerle-Parwijs 12/04/1886

Verbleef aan de Zoerleberg, verhuisde in 1911 naar Tongerlo. Daarna vanaf 1924 naar Schaarbeek. Huwde Colette Vloeberghe.

Militieklas 1906, stamnummer 118/900, soldaat 18ste Linie. Van 01/04/1915 tot 18 juli 1915 in een veldhospitaal als personeelslid, met recht op frontstrepen.

Onderscheidingen: Ridder in de orde van Leopold II met palm. Oorlogskruis. Militair kruis 2de klas. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Dillen Franciscus (*Sus van den Dille*)

Vader: Joannes Ludovicus Dillen (molenaarsghost)

Moeder: Regina Vleminckx

°Heultje 21/10/1883, †Heultje 03/01/1955. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Huwde te Tongerlo met Maria Brabants, woonde in de Molenstraat te Heultje.

Militieklas 1903, stamnummer 53853, soldaat 11de Linie. Sinds 01/10/1917 bij de groep travailleurs TAG. Hij zou, volgens zijn dossier, recht gehad hebben op 8 frontstrepen!

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille, 6 frontstrepen.

Draulans Julien (Julianus Augustinus)

Vader: Franciscus Draulans

Moeder: Barbara Helsen

°Zoerle-Parwijs 14/09/1884

Was drietalig; Nederlands, Frans en Duits.

Hij was na de oorlog geneesheer te Waanrode en overleed te Diest op 15 april 1929.

Militieklas 1904. Beroepsvrijwilliger in 1906. 7de Linierement, later 27ste Linie na reorganisatie. Officier op 30/06/1916.

Hij was dokter. Hulpdokter 1ste karabiniers, te Adinkerke 23/09/1915 en vanaf 29/10/1916 te Calais. Gewetst, door zwaar kaliber artillerie tijdens het hulp bieden aan 3 zwaar gewonden, in hospitaal Cabour tussen 11/06/1915 en 22/09/1915. Op 05/11/1918 vermeld op de dagorde voor moedig gedrag, in de sector Moorslede.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. 8 frontstrepen.

Dupont Jean Louis

Vader: Hubertus Dupont

Moeder: Joanna Goossens

°Heist-op-den-Berg 05/12/1886, †Lier 07/04/1974. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was op 20/07/1910 in Houtvenne gehuwd met Melanie Vervoort. Woonde in Antwerpen, later in de Boerenkrijglaan. Kwam van de Kaaistraat-Herselt op 27/09/1939. Beroep: trambediende.

Militieklas 1906, stamnummer 158/1158, soldaat 1ste Jagers te Voet, later 4de Jagers te Voet, later 8de Artillerie.

Onderscheidingen: IJzermedaille. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Dupont Jozef

Vader: Thomas Dupont.

Moeder: Dymphna Van Calster.

°Tongerlo 11/04/1880, †Zoerle-Parwijs 28/01/1965. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Huybrechts Maria, woonde in de Polderstraat, daarna vanaf 1905 in Zoerle-Parwijs, Gooreinde. Later in Westmeerbeek. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1900, stamnummer 50542. 5de Linie fortенregiment, 2de divisie. Grens met Nederland overschreden op 10/10/1914, in Hulst. Vroeg in 1932 zijn frontstrepen aan.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Dupré Jozef Norbertus Augustus

Vader: Gregorius Dupré (gemeentesecretaris)

Moeder: Alice Désirée Coomans

°Westerlo 28/08/1895

Woonde aan het Dorp te Westerlo. Later in Deurne. Vluchtte in januari 1915 uit Westerlo via Nederland. Huwde Maria Verlinden.

Sergeant-foerier op 06/12/1917, 19de Linie. A15 4/3, stamnummer 119/1537. Oorlogsvrijwilliger voor de duur van de oorlog, op 05/02/1915 te Parigné-l' Eveque, korporaal op 30/03/1916. Op 17/04/1918 gekwetst door een kogel aan de linkerschouder te Langemark, verzorgd in hospitaal Bonsecours. Bij verblijf **in dit hospitaal kon men frontstrepen verwerven. Vroeg het burgerlijk ereteken '14-'18 aan voor zijn ontvluchting uit België tijdens de bezetting, het dossier bevat echter geen bevestiging.** 30% invalide.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen. Vuurkruiser. Ontving in 1979 postuum één kwetsuurstreep!

De vlag van de oud-soldaten uit 1908 van

Zoerle-Parwijs

Engelen Jozef

Vader: Leonard Engelen

Moeder: Josephina Wouters

°Kwaadmechelen 09/12/1893, †21/10/1971. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Odilia Luyckx. Beroep: grondwerker, later molenaar. Woonde in Varendonk.

Soldaat militieklas 1914, op 19/09/1914 te Fécamp, stamnummer 640. 1ste karabiniers in 1915, 3de karabiniers in 1916.

Onderscheidingen: IJzerkruis. Oorlogskruis met palm. Medaille van strijder-vrijwilliger. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Engelen Louis Eugeen

Vader: Jan Baptist Engelen

Moeder: Colette Van Santvoorde

°Zoerle-Parwijs 02/11/1878

Huwde Aliice Ludovica Josephina Gillot. Woonde in Antwerpen. Beroep: hoofdtreinwachter.

Militieklas 1899. Sergeant 5de Linie. Op 10/10/1914 geïnterneerd in Nederland. Vroeg onderscheidingen aan, echter zonder gevolg.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Engels Franciscus Antonius

Vader: Ludovicus Engels

Moeder: Maria Anna Peeters

°Westerlo 17/01/1887

Huwde met Antonetta Vercammen, woonde in Itegem, later in Berlaar.

Militieklas 1907, stamnummer 3589. Soldaat 4de karabiniers. Van 25/09/1914 tot 7/10/1914 ziek in hospitaal. Op 23/10/1914 gekwetst, 28/10/1914 terug in dienst. Op 25/04/1915 opnieuw gekwetst tot

10/08/1915. Hij was door chloorgas aangetast en werd aan zijn rechterhand gekwetst door een obus. Van 11/08/1915 tot 12/09/1916 geen administratieve notitie van zijn verblijf. Hij was in feite aangehouden. Hij zou een veroordeling van 4 jaar opgelopen hebben voor desertie. Hij was bij C.R.H. (*Camp de Répresailles, strafkamp*). Hij zou later amnestie gekregen hebben.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 2 frontstrepen. 1 kwetsuurstreep.

Engels Judocus

Vader: Louis Engels

Moeder: Maria Anna Peeters

°Morkhoven 12/12/1883, †Tongerlo 08/05/1962. Graf op het erepark van de parochie Oosterwijk.

Was gehuwd met Van Den Broeck Maria. Woonde in Olen.

Soldaat vrijwilliger met premie, 2de regiment artillerie, later 5de regiment veldgeschut. Was achtereenvolgens in Luik, Namen en fort 6 in Wilrijk. Geïnterneerd in Nederland op 10/10/1914.

Later veldwachter te Itegem.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Geëmailleerde plaat op het graf van Judocus Engels

Eyckmans Ludovicus

Vader: Petrus Franciscus Eyckmans

Moeder: Catharina Gouwkens

°Herselt 18/06/1887, †Westerlo 31/01/1938. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Briers Josephina. Woonde tijdelijk in Nederland, sinds 1911 vertrokken naar Herselt.

Later in de Koning Leopoldlaan te Westerlo.

Militieklas 1907, stamnummer 53266, soldaat 12de Linie.

Krijgsgevangene in Duitsland, in oktober 1914 gevangen genomen in Antwerpen, verbleef in kamp Friedrichsfeld (D). In 1916 in Zwitserland en in 1918 in een hospitaal in Frankrijk. Hij was 15% invalide.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Franck Louis

Vader: Frans Gommaar Franck

Moeder: Marie Caroline Meens

°Aarschot 08/10/1891

Afkomstig van Aarschot, verhuisde op 14/05/1919 en woonde in het Dorp te Westerlo. Huwde op 17/01/1914 in Borgerhout, met Antoinetta Marie Anthonis (°Emblem 19/08/1888). Beroep: suikerbakker. Militieklas 1911, stamnummer 58272, soldaat 7de Linie. Gekwetst te Boezinge op 30/05/1918 door ontploffende obus, steekwonde in het borstvlies en diafragma (fysieke scheiding tussen buikholte en borstkas). Verpleegd in hospitaal Beveren-aan-de-IJzer, Kruisstraat. Daarna in Calais, Rouen en Cherbourg. Onderscheidingen: Oorlogskruis. 6 frontstrepen. 1 kwetsuurstreep. Militair ereteken 2de klas.

Franken Louis François

Vader: Alphonsus Francken

Moeder: Francisca Truyens

°Westerlo 09/01/1887, †Westerlo 29/09/1966. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Anne-Marie Derboven, woonde in de Nieuwstraat. Later in Westerlodorp.

Militieklas 1907, stamnummer: 5250. Vrijwilliger met premie, kanonnier fort Namen. Artillerie, 8ste batterij Namen, 13de batterij Fort Walem. Krijgsgevangen genomen in 1914 rond Aarschot, opgesloten in de kerk aldaar. Ontsnapte omdat hij mocht helpen stro ophalen bij de boeren. Door bemiddeling van graaf de Merode, via het Rode Kruis, in Herentals op de trein geplaatst naar Antwerpen. Geplaatst in het fort van Walem, bij de overgave van het fort op 02/10/1914 opnieuw gevat. Krijgsgevangen in kamp Soltau bij Hannover. Hij vroeg meerdere frontstrepen aan, want de koning zou dit persoonlijk beloofd hebben in het fort van Walem vóór de fatale slag. Echter zonder resultaat.

Onderscheidingen: 1 frontstreep. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Gebruers Joseph Alphonse

Vader: Jacobus Ludovicus Gebruers

Moeder: Maria Catharina Verhoeven

°Oevel 03/02/1888

Huwde met Joanna Constantina Vermeulen. Woonde te Geel sinds 1934.

Militieklas 1908, soldaat stamnummer 12823, vanaf 01/08/1914 bij de gendarmerie van Lier. Opperwachtmeester.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Ridder in de orde Leopold II. Ridder in de Kroonorde met zwaarden. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen

Gebruers Jozef August

Vader: Lodewijk Frans Gebruers

Moeder: Anna Maria Delphina T'Syen

°Oevel 28/12/1894

Beroep: landbouwer. Verhuisde naar Kraainem. Huwde met Maria Michiels.

Militieklas 1914, stamnummer 15759/1163. Soldaat, 3de karabiniers en vestinggeschut. Werd na de oorlog rijkswachter. Wachtmeester 1ste klas. Later in dienst bij de gemeentelijke politie van O.L.V.-Waver. Hij overviel een mitrailleursnest, doodde de schutter met zijn geweerkolf. Liep zelf ook een kwetsuur op en was tussen 15/10/1918 en 30/11/1918 ter verpleging in het hospitaal. Hij had ook in de buurt van Nieuwpoort 4 Fransen uit een ondergedolven abri gered. Ze waren allen ernstig gekwetst, 1 van hen overleed 2 uur later aan zijn verwondingen. Jozef wilde aanspraak maken op een Frans ereteken. De Fransen beschuldigden echter de Belgen van diefstal van persoonlijke bezittingen van de Franse soldaten. Jozef, eerlijk als hij was, wist hier niets van. Enkele van zijn metgezellen verdacht hij daar wél van! Hij was 15% invalide na de oorlog.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Ridder in de orde Leopold II met palm, en later met zwaarden. Ridder in de kroonorde met zwaarden. Vuurkruiser. ½ kwetsuurstreep. 3 frontstrepen.

Gebruers Karel

Vader: Eduard Gebruers

Moeder: Maria Ludovica Cluyts

°Tongerlo 31/12/1885

Huwde met Clementina Vloeberghs. Woonde te Olen, Schaatsbergen.

Militieklas 1905. Soldaat 7de Linie forten. Stamnummer 54053. Gevangen genomen te Nieuwpoort-Lombardsijde tijdens een vijandelijke aanval op 04/11/1914, een groot deel van de manschappen van zijn regiment waren omsingeld. Kreeg 7 gevangenschapsstrepen volgens zijn dossier (?).

Onderscheidingen: Oorlogskruis. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

Gebruers Ludovicus Frans

Vader: Leonardus Gebruers

Moeder: Maria Dymphna Cornelia T'Syen

°Tongerlo 10/04/1889

Huwde te Oevel in december 1918 met Marcellina Hermans.

geïnterneerd in Nederland, kamp Zeist barak 4.

Onderscheidingen: geen dossier.

Gebruers Louis Frans

Vader: Leonardus Gebruers

Moeder: Maria Dymphna Cornelia T'Syen

°Tongerlo 31/03/1888

Huwde op 10/04/1923 in Oevel, met Angelina Josepha Hermans, woonde te Antwerpen. Beroep: tram-ontvanger.

Militieklas 1908, soldaat 1ste Jagers te Paard, in 1914 brigadier regiment CT, vervoerkorps B152 7de cie 3DA, stamnummer 2579. Beroepsmilitair. 17/03/1915 brigadier benoemd. Op 19/03/1915 ziek opgenomen in hospitaal te Calais.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. 7 frontstrepen.

Geens Jean François

°Mol 20/01/1875, †Mol 14/04/1919

Woonde in Westerlo aan de Zammelseweg, verhuisde naar Geel in 1905. Huwde te Westerlo met Amelia Cras (°Westerlo 16/02/1887). Beroep: landbouwer.

Militieklas 1900, VAP (vrijwilliger met premie) stamnummer 4343/1547, kanonnier fort Antwerpen. Heeft de grens met Nederland overschreden op 10/10/1914, en werd in Tilburg-Nederland geïnterneerd.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Geudens Henri Constant

Vader: Joannes Baptist Geudens

Moeder: Josephina Geukens

°Oevel 03/10/1884

Huwde met Maria Sidonia De Ceuster, woonde in Borgerhout.

Militieklas 1904, stamboek 49273. Soldaat 3de Jagers te Voet. Op 10/10/1914 geïnterneerd in Nederland. Vroeg frontstrepen aan, echter niet toegekend.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Geuens August

Vader: Ludovicus Geuens

Moeder: Ludwina Tops

°Zoerle-Parwijs 09/07/1887

Huwde met Maria A. C. Stevens. Beroep: postontvanger.

Militieklas 1907, stamnummer 54359. Soldaat 2de Linie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Geysen Louis

Vader: Petrus Leopoldus Geysen (metser)

Moeder: Maria Rosalia Haepers

°Tongerlo 31/08/1893, †Geel 14/11/1983. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Weduwnaar van Gabriëlle Genbouffe, opnieuw gehuwd met Maria Maes. Beroep: metser.

Militieklas 1913, regiment PFA vestingsgeschut Antwerpen. Op 10/10/1914 geïnterneerd in Nederland, in kamp Breughel legerplaats Oldebroek, verbleef ook in kampen Zeist en Harderwijk. (zie ook pag. 135-141)

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Gielis Jozef Jules (*broer van Carolus Augustinus, pagina 189*)

Vader: Siardus Frans Gielis

Moeder: Rosalia Schroven

°Geel 09/10/1894, †Westerlo 11/10/1960. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Gehuwd op 28/09/1922 in Tongerlo, met Maria Emma Willems (°Westerlo 24/03/1898) Woonde aan de Tongerlosteenweg, later aan de Boerenkrijglaan. Beroep: fabriekwerker, later portier bij gravin Jeanne de Merode. Hij kwam op 02/01/1923 van Tongerlo-Hannekenshoek naar Westerlo.

Militieklas 1914, stamnummer 105/62475, 5de Linie 1ste bataljon 2ste cie 2DA.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Vuurkaart, Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepen. 1 kwetsuurstreep.

Gielis Petrus Frans

Vader: Josephus Theodorus Gielis

Moeder: Maria Theresia Van Lommel

°Geel-Hazenhout 23/09/1886

Huwde op 11/01/1913 in Oevel, met Maria Dymphna Mertens. Woonde in Wommelgem.

Militieklas 1906, soldaat 1ste Linie, later 14de Linie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Kwetsuurstreep. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Ridder in de orde van Leopold II met zwaarden. Ridder in de Kroonorde met zwaarden.

Gielis Siardus Franciscus (*broer van Petrus Frans*)

Vader: Josephus Theodorus Gielis

Moeder: Maria Theresia Van Lommel

°Geel-Hazenhout 02/04/1889

Beroep: havenarbeider. Huwde met Maria Josephina Geysen. Woonde in Borgerhout, later in Deurne.

Militieklas 1909, soldaat 4de genie 2de bataljon 2de cie 4DA, stamnummer 178/1151. Werd op

22/09/1918 gekwetst in Diksmuide, werd verzorgd in hospitaal l' Océan.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palmen (kwetsuur). Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de Kroonorde met zwaarden. 8 frontstrepen.

Gils Modestus Ludovicus
Vader: Petrus Josephus Gils
Moeder: Maria Carolina Aerts

°Retie 15/09/1892, †Westerlo 04/06/1954. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Huwde op 08/06/1924 te Rotselaar, met Rosalia Cordilia Wittemans. Was ook woonachtig in Eupen als rijkswachter. Woonde aan de Sint-Lambertusstraat sinds 1928. Beroep: veldwachter.

Militieklas 1912, stamnummer 15944 Op 12/10/1914 geïnterneerd in Nederland. Ontving ook de Overwinningsmedaille W.O. II.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Gouden medaille Orde van Leopold II.

Goor Pierre Joseph Julien

Vader: Karel Goor

Moeder: Rosalia Sterckx

°Geel-Stelen 26/11/1885, †Westerlo 15/10/1966. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Victorina Leclair, woonde aan het Dorp, was smid.

Militieklas 1906, stamnummer 8849/113/6888/54769, soldaat 1ste Linie (A127 4/1) in 1916 21ste Linie 5de cie.

Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Goossens Emiel

Vader: Petrus Augustinus Goossens

Moeder: Rosalia Van Lommel

°Westerlo 03/03/1885, †Tongerlo 10/12/1985. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Heeft ook in Aarschot gewoond, later aan de Stippelberg te Heultje, was na 1920 gehuwd met Philomena Stevens. Woonde aan het Geneinde. Als 100-jarige gevierd in de parochie Tongerlo. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1905, stamnummer 54531 en 177/746, soldaat 4de Linie, later 1ste Linieregiment. Later genieregiment TAG 5de afdeling, 1ste compagnie. Groot 1,73 m.

Onderscheidingen: Vuurkruiser. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Goovaerts Ferdinand (*Nand Govers*)

Vader: Carolus Goovaerts

Moeder: Rosalia Vinckbooms

°Westmeerbeek 14/07/1879, †Heultje 13/03/1952. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Gehuwd te Tongerlo met Joanna Van De Velde, woonde in Heultje.

Militieklas 1899, stamnummer 50021, soldaat 9de Linie, grens met Nederland overschreden op 10/10/1914 te De Klinge, geïnterneerd in kamp Harderwijk NL vanaf 04/12/1914, vanaf 1917 bij de groep Hilvarenbeek. Verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Goovaerts Jozef

Vader: Franciscus Goovaerts

Moeder: Joanna Helsen

°Voortkapel 11/12/1892, †Voortkapel 23/04/1960. Graf op het erepark van de parochie.

Was gehuwd met Bosmans Joanna Paulina. Woonde aan Gelendel, vertrok naar Antwerpen in 1920.

Militieklas 1912, stamnummer:128/6197. Soldaat, 4de Jagers te Voet. VDG-oorlogsvrijwilliger. Gevangen genomen op 24/10/1914.

Onderscheidingen: 1 frontstreep. Medaille van oorlogsvrijwilliger.

Goovaerts Louis Theofiel

Vader: Franciscus Goovaerts

Moeder: Joanna Helsen

°Westerlo 06/03/1888

Woonde aan Gelendel. Huwde met Joanna Adriana Van Wijk. Beroep: in 1912 gendarme.

Hij kwam van Lier naar Westerlo op 05/10/1910. Vertrokken naar Elsene op 31/10/1912.

Militieklas 1908, stamnummer 15967, in dienst in 1909, vrijwilliger met premie als trompetter. Soldaat-kanonnier artillerie fort Antwerpen. 1,71 m groot. Bij het uitbreken van de oorlog was hij bij de 2de DA, 6de brigade gendarmerie. Op 13/10/1914 geïnterneerd in Nederland. Wachtmeester 1ste klas.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Goris Emile Evrard

Vader: Karel Goris

Moeder: Philomena Van Wesemael

°Oevel 26/11/1884

Woonde in Begijnendijk, later in Veerle.

Militieklas 1904, stamnummer 67286. Soldaat 6de Linie. Op 10/10/1914 geïnterneerd in Amersfoort, Nederland. Vroeg frontstrepen aan, echter afgewezen.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Goris Petrus Joannes

Vader: Jan Baptist Goris

Moeder: Maria Theresia Van Genechten

°Geel 15/06/1887

Verhuisde rond 1900 naar Tongerlo.

Militieklas 1907, 3de artillerie. Geïnterneerd in Nederland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Gouwkens Joannes Baptist

Vader: Josephus Gouwkens Moeder: Joanna Van den Nieuwenhuyzen

°Bergom-**Herselt 22/12/1893, †15/03/1955. Graf op het erepark van de parochie Bergom.**

Militieklas 1913.

Was gehuwd met Maria Jennes. Beroep: fabriekswerker. Woonde in Bergom.

Onderscheidingen: geen gegevens.

Haemhouts Constant Albertus

Vader: Joannes Haemhouts

Moeder: Maria Elisabeth Verbist

°Oevel 24/12/1889

Huwde met Rosalie Cras. Woonde in Schoten.

Soldaat militieklas 1909, stamnummer 75, 49ste batterij 3DA, AFA fort Sint-Katelijne-Waver.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Haemhouts Pierre August

Vader: Frans August Haemhouts

Moeder: Rosalie Gysels

°Tongerlo 22/04/1882

Huwde met Emma Thérèsa Van Den Heuvel. Woonde te Ramsel, later te Leuven en te Gent.

Beroep: hoefsmid.

Militieklas 1902, brigadier 13de zware artillerie, stamnummer 3653. Vanaf 1915 smid. Werd beroepssoldaat tot 1938.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Zilveren medaille in de orde Leopold II. 8 frontstrepen.

Helsen Alfons

Vader: Franciscus Helsen (Bakker en winkelier)

Moeder: Maria Rosalia Cools (2de huwelijk van Franciscus Helsen)

°Voortkapel 24/03/1891, †Voortkapel 26/04/1954. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Mens Stephanie. Was bakker en woonde in Voortkapel.

Militieklas 1911, milicien stamnummer 57122, 117/463, soldaat 7de Linie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met gouden palmen. IJzerkruis. Militair ereteken 2de klas.

Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Helsen Alfons Hubert Bernard

Vader: Josephus Helsen

Moeder: Rosalia Bervoets

°Westerlo 13/06/1893

Afkomstig van Antwerpen, woonde aan de Bist, vertrok in 1919 naar Wilrijk. Huwde met Maria Raets.

Was landbouwwerkman, later elektricien.

Militieklas 1913, stamnummer 57401, soldaat 8ste Linie. Begin augustus 1914, gevangengenomen te Bihoul, in de buurt van Namen. Krijgsgevangenschap in Soltau, later naar Munster.

Onderscheidingen: 1 gevangenenstreep.

Helsen Carolus

Vader: Joseph Helsen

Moeder: Maria Hortensia Horemans

°Tongerlo 18/01/1886, †Herentals 13/08/1969

Huwde op 17/06/1920 in Noorderwijk, met Delphina Maria Roodhooft. Woonde zeker tot 25/12/1936 in Marcinelle. Later in Namen.

Speciaal contingent 1916, soldaat CI nr.1. Kwam pas op 09/02/1917 in dienst, opleiding tot 19/06/1917 dan bij de 1ste Karabiniers. Stamnummer 64638. Zijn dossier bevat stukken van een andere soldaat Helsen, echter met Carolus stamnummer erop geschreven...

Onderscheidingen: 2 frontstrepen. Herinnerings- en overwinningsmedaille. Oorlogskruis.

Helsen Frans Alfons

Vader: Jan Theodoor Helsen

Moeder: Catharina Mariën

°Borgerhout 19/02/1892

Woonde in Wilrijk. Vanaf 1922 in Voortkapel.

Militieklas 1912. Stamnummer 63337, soldaat 12de Linieregiment, op 20/01/1916 naar 5de Linie. Op 06/06/1918 gekwetst naar hospitaal in Hoogstade gebracht. Vanaf 09/12/1918 in hospitaal te Brugge.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Vuurkaart. 8 frontstrepen.

Helsen Gustaaf François (broer van August, pagina 194)

Vader: Lambertus Helsen

Moeder: Catharina Boon

°Westerlo 20/02/1880, †Luik 11/10/1932

Was gehuwd met Vertommen Josephina. Beroep: landbouwarbeider. Woonde in Liers bij Luik. Later in Antwerpen.

Militieklas 1900, stamnummer 335. Oorlogsvrijwilliger 'voor de duur van de oorlog'; 14de Linie, liep verschillende 'cachot'-straffen op wegens niet opdagen op de dienst, had er duidelijk genoeg van! In 1915 liep hij achtereenvolgens 4, 8 en nog eens 8 dagen cachot op, meestal omdat hij telkens op het appèl ontbrak! Had het vrijwilliger-zijn anders ingeschat!

Behield zijn rechten op frontstrepen, in de periode dat hij enkele malen voor verzorging in een hospitaal was, zoals op 16/07/1917 waarschijnlijk psychisch gebroken. Herstelde op 10/10/1917. In 1923 verbleef hij in de gevangenis, in de Begijnenstraat te Antwerpen! Zou evenwel recht hebben op 8 frontstrepen!

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepen.

Helsen Jan Frans

Vader: Josephus Helsen

Moeder: Maria Hortensia Horemans

°Westerlo 15/10/1882, †Zoerle-Parwijs 17/09/1937

Was gehuwd met Lemmens Paulina. Woonde aan de Zoerleberg.

Militieklas 1902, stamnummer 57243, soldaat 3de Linie, 1ste legerkorps, in 1918 bij TAG.

Vermeld op monument op het kerkhof te Zoerle Parwijs. Verbleef tussen 26/04/1918 en 11/05/1918 in Engels hospitaal nr. 20.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. 8 frontstrepen.

Helsen Joannes Baptista

Vader: Ludovicus Franciscus Helsen

Moeder: Joanna Verelst

°Voortkapel 13/11/1892, †Voortkapel 10/02/1956. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Woonde aan het Strateneinde. Kwam van Noorderwijk.

Militieklas 1912, stamnummer 108/55962, soldaat 8ste Linie. Op 24/08/1914 gevangengenomen in Namen. Krijgsgevangen in kamp Soltau. Hij vroeg het oorlogskruis aan, dat werd geweigerd.

Onderscheidingen: 1 gevangenenstreep.

Helsen Petrus

Vader: Ludovicus Helsen

Moeder: Maria Anna Van Opstal

°Tongerlo 28/05/1882

Huwde met Francisca Louisa Rombouts.

Was in militaire dienst te Namen in het begin van de oorlog, maar werd reeds in de loop van augustus 1914 ontslagen omdat hij een oogontsteking had opgelopen, zoals we lezen in een verklaring uit zijn dossier, opgemaakt door aalmoezenier Tielemans uit Tongerlo.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Helsen Petrus Franciscus (*Frenke Smet*)

Vader: Norbertus Josephus Helsen

Moeder: Julia Boeckx

°Heultje 07/03/1894, †Heultje 06/06/1941. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Heeft ook in Turnhout gewoond. Was gehuwd met Tops Maria Ludovica. Hij was mechaniker. Woonde later te Heultje.

Militieklas 1914, stamnummer 128/10108/28432, was trompetter.

Was nog aanwezig in Tongerlo in augustus 1914. Soldaat 1ste Jagers te Voet, in actieve dienst op 22/09/1914, later depot 3de legerkorps. In het hospitaal tussen 29/03/1917 en 04/04/1917. Oorlogsinvalid.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Hendrickx Joseph

Vader: Victor Hendrickx

Moeder: Maria Anna Nevelsteen

°Westerlo 08/01/1888

Woonde in Sint-Katelijne-Waver en was gehuwd met Maria Rosalia Vervaet, die vóór 1920 overleed. Hij hertrouwde met Joanna Josephine Hofmans en woonde daarna in Muizen.

Militieklas 1908, stamnummer 220/3028, soldaat 12de Linierement.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Heremans Firmin Charles Louis

°Brussel 04/12/1883

Woonde aan de Goorheide te Heultje en verhuisde naar Châtelineau (Charleroi) in 1913, later in 1923 naar Pironchamps.

Huwde op 11/11/1910 in Westerlo, met Maria Theresia Luyten °Westerlo 22/07/1889.

Beroep: landbouwer. Hij kwam van Berchem-Kazerne naar Westerlo op 18/10/1910.

Teruggekeerd naar Westerlo en Zoerle-Parwijs op 03/05/1919.

Militieklas 1906, stamnummer 54249, soldaat 7de Linie. Vrijwilliger met premie. Streed mee in de slag van Aarschot, werd gewond door een bajonetsteek in zijn been te Lint. Werd verzorgd in het hospitaal te Antwerpen. Overschreed de grens met Nederland op 10/10/1914 te Bergen-Op-Zoom. Geïnterneerd in Assen (Oldebroek en Zeist) Nederland, verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Heylen Josephus Alphonsus

Vader: Josephus Heylen

Moeder: Francisca Peeters

°Oevel 28/05/1877

Huwde met Alvine Derschlag. Woonde in Antwerpen.

Militieklas 1897, stamnummer 9470. Werd oorlogsvrijwilliger. Brigadier 2de regiment gidsen.

Op 11/12/1914 in hospitaal te Veurne wegens kwetsuur en ziekte, tot 31/05/1915; daarna in hospitaal voor oorlogsinvaliden in Le Havre, in verlof zonder soldij. 10% invalide.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen.

Heylen Leon Jozef Ludo (*broer van Charles Alfons, pagina 197*)

Vader: Joannes Martinus Heylen (kleermaker)

Moeder: Maria Theresia Maes

°Westerlo 01/01/1888

Woonde in Tamines, Namen. Beroep: mijnwerker, 1.68 m groot. Huwde Céleste Hiernaux.

Militieklas 1908, regelmatig uitstel verkregen. Was in het begin van de oorlog gevlucht naar Talensae, effectief in dienst vanaf 01/02/1916 in kamp Auvours, soldaat, stamnummer 876. Speciaal contingent 1916 te Rennes. Was op 6/10/1917 in het hospitaal. Loopgravenartillerie van 3/02/1918.

Verwarrend in het dossier is dat een 2de **versie aangeeft dat zijn actieve dienst pas op 1/02/1917 aanving...**

Kreeg enkele dagen kwartierarrest, en ook enkele dagen politiekamer telkens voor illegale afwezigheid.

De 1ste keer had hij een valse verklaring afgelegd dat zijn vrouw ziek zou zijn. Vroeg zijn vuurkaart aan en de andere medailles waarop hij recht meende te hebben.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 3 frontstrepen.

Heylen Lodewijk Jozef

Vader: August Heylen

Moeder: Sophia Van de Poel

°Olen 24/02/1894, †Herentals 03/07/1974. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Woonde aan de kapel van Oevel, kwam van Achter-Olen. Beroep: fabriekswerker.

Militieklas 1914. Stamnummer 121.212/117/9841. Soldaat 7de Linie. Gewond op 3/10/1918 te Saint-Pierre door een ontploffende obus. Kwam in hospitaal van Beveren. Was later op 16/12/1918 in burgerhospitaal van Bonsecours Rouen. Hij werd nog tot 22/06/1919 verpleegd. 50% Oorlogsinvalide. Vroeg ook zijn IJzerkruis aan.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II met palm. Ridder in de Kroonorde. 8 frontstrepen.

Holemans Augustijn Corneel

Vader: Jozef Holemans

Moeder: Julia Meylemans

°Westerlo 29/03/1894

Van Zoerle-Parwijs verhuisd naar Borgerhout, later Wijnegem. Beroep: metaalbewerker. Huwde met Maria Stroeckx.

Militieklas 1914, stamnummer 76866, soldaat 9de Linie ruitery. Op 14/05/1915 gekwetst aan linkerarm door ontploffende obus, en op 09/02/1916 gekwetst aan rechterarm door geweerkogel. Tekende bij als tijdelijk beroepssoldaat, bevorderd tot korporaal op 30/10/1918 en tot sergeant op 01/07/1920.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 1 kwetsuurstreep. 6 frontstrepen.

Holemans Jozef Alfons

Vader: Jozef Karel Holemans

Moeder: Stefanie Van Elst

°Herselt 11/11/1881, †Zoerle-Parwijs 23/03/1973

Was gehuwd met Maria Clementina Brouwers. Woonde aan de Meierij, later in Zoerle-Parwijs.

Erevoorzitter oud-strijdersbond 14-18. Vroeg frontstrepen aan, zonder gevolg.

Militieklas 1901, stamnummer 51234, soldaat 2de Linie fort. Overstreed op 10/10/1914 de grens met Nederland te De Klinge, omdat de vijand hem achtervolgde.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Holemans Leopold (*broer van Jozef Alfons*)

Vader: Jozef Karel Holemans

Moeder: Stefanie Van Elst

°Herselt 23/07/1894

Verhuisde van Zoerle-Parwijs naar Antwerpen, later Schoten. Beroep: klerk bij douane en accijnzen.

Huwde met Maria Verhoeven.

Militieklas 1914, soldaat ruitery 17de Linie, stamnummer 1059. Op 1/10/1918 gekwetst en gevangengenomen door de Duitsers, krijgsgevangen in Göttingen-Hannover.

Onderscheidingen: Ridder in de Orde Leopold II. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 7 frontstrepen.

Huyskens Pieter Jozef

Vader: Leopoldus Huyskens.

Moeder: Sophia Goukens.

°Westerlo 29/01/1882, †Wiekevorst 06/02/1967

Was gehuwd met Aerts Maria Josephine. Woonde aan de Meierij, later vanaf 1907 in de Schoolstraat in Zoerle-Parwijs.

Militieklas 1902, stamnummer 52916, 1ste Linie.

Vermeld op monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II. 8 frontstrepen. Oorlogskruis.

Huysmans August

Vader: Desiderius Huysmans

Moeder: Maria Rosalia Pels.

°Tongerlo 09/07/1890

Woonde in Deurne-Antwerpen. Beroep: tolbeambte. Huwde met Eugenie Pauline Mertens.

Militieklas 1910, beroepsvrijwilliger 5de Linie in 1909, stamnummer 882. Regiment fortverdediging. Op 10/10/1914 grens met Nederland overgestoken. Ontsnapte en dook onder in België tot in 1916, daarna naar Calais getrokken om, volgens zijn eigen verklaring, opnieuw dienst te nemen. Travailleurscompagnie: Adinkerke, Oostvleteren daarna overgegaan naar TAG. Werd korporaal. Liep in 1917 kwetsuur op, invalide.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. 4 frontstrepen. Vuurkruiser. Militair ereteken 2de klas.

Huysmans Hendrik Jozef

Vader: Joannes Domicianus Huysmans

Moeder: Maria Coleta Van Gyes

°Zoerle-Parwijs 08/01/1879, †Zoerle-Parwijs 13/11/1956. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Huwde met Josephina Laenen. Woonde aan Vijfhuizen. Erevoorzitter oud **strijdersbond '14-'18**.

Militieklas 1899, stamnummer 45735, soldaat 2de Jagers te Voet, fortverdediging, op 16/02/1914 werkgroep Calais. Op 07/12/1914 bij de 16de compagnie te Steenkerke. 15/08/1915 bij de etappetroepen TAG te Forthem, op 12/10/1916 1ste groupement SAG, DOAG 5de Cie, Le Havre TAG.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 5 frontstrepen.

Janssens August

°25/06/1894, †13/01/1966. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Van Roie Maria.

Militieklas 1914, mogelijk was hij nooit onder de wapens omdat de oorlog uitbrak.

Geen militair dossier in de archieven. Ook geen vermelding van ontvluchting uit bezet België in de gemeentelijke archieven, om via Nederland dienst te nemen aan het front.

Onderscheidingen: geen dossier.

Janssens Emiel

Vader: Dionisius Janssens

Moeder: Joanna Maria Helsen

°Westerlo 01/02/1885

Was schrijnwerker en woonde in Voortkapel, huwde in Wiekevorst met Maria Francisca Clementina Van Bouwel, vertrok in 1909 naar Wiekevorst. Groot: 1,63 m. Beroep: landbouwer. Woonde later in Borgerhout. Beroep: natiebaas, boekhouder.

Militieklas 1905, beroepsvrijwilliger, stamnummer 53750, korporaal 7de Linie fortén. In 1915 in hospitaal Volague wegens ziekte, daarna in kamp Ruchard. In 1916 DOAH Le Havre.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 5 frontstrepen.

Janssens Frans, Jozef, Bonifacius (*bijnaam Sool Sjol*)

Vader: Norbert Frans Janssens

Moeder: Joanna Catharina Bruynseels

°06/03/1890, †Herentals 04/03/1970. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Bollen Paulina.

Militieklas 1910. Geen militair dossier aanwezig in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Janssens Jan Baptist

Vader: Theofiel Janssens

Moeder: Maria Katharina Van Houdt

°Westerlo 07/04/1881

Beroep: bakkersgast. Woonde in Schaarbeek, kwam van Voortkapel. Huwde Mathilde Huyskens. Beroep: ontvanger op de tram.

Militieklas 1901. Stamnummer 51823/4189, soldaat-vrijwilliger voor 3 jaar 7de Linie, fortén. Was bevorderd tot brigadier (korporaal); in 1918 chauffeur. Diende in hospitalen Cabourg en Beveren-aan-de-IJzer. Deed geen frontdienst!

Onderscheidingen: IJzerkruis. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. 8 frontstrepen.

Jaspers Anthonius

Vader: Frans Jaspers

Moeder: Elisabeth Strijbos

°Antwerpen 17/07/1889, †Tongerlo 21/03/1940. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Rosalia Vandesande.

Soldaat militieklas 1910, stamnummer 70642, 6de Linie 9de compagnie, groot oorlogsverminkte. Gekwetst te Aarschot en van 10/09/1914 tot 15/10/1914 in het hospitaal. Liep tussen 1915 en 1917 verschillende veroordelingen op! Voor het opjutten van zijn kameraden, voor ongehoorzaamheid en opstandigheid. Opnieuw gekwetst op 12/07/1918 te Woesten, amputatie rechterbeen. Invaliditeit 55%.

Op 31/08/1918 was hij in het hospitaal te Beveren-aan-de-IJzer, door zijn oversten voorgedragen voor decoraties, Oorlogskruis en Ridderkruis in de orde Leopold II omdat hij in levensgevaar was na zijn kwetsuur. **Echter zonder gevolg. Vroeg in 1933 medailles aan, echter geweigerd wegens zijn 'strafverleden'!**

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 kwetsuurstreep.

Kennes Karel

°Booischt 03/08/1889, †Tongerlo 20/02/1924. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Gielis Leonia. Woonde een tijdje in Grez-Doiceau.

Militieklas 1909, stamnummer 174/106. Soldaat genie 4DA, tussen 24/02/1916 en

11/01/1917 in hospitaal, eerst Calais-Rennes, later hospitaal Château Gironde (Ille et Vilaine), **Bon Secours Rouen, daarna 'gereformeerd' (of 'inapte'=afgekeurd voor de actieve dienst).**

Onderscheidingen: 2 frontstrepen.

Kindermans Petrus Antoon

°Betekom 10/07/1886

Afkomstig van Aarscht. Woonde in Voortkapel, maar vertrok in 1913 naar Fleurus. Was gehuwd met Maria Rosalia De Winter. Beroep: mijnwerker. Tijdens de oorlog woonde zijn vrouw boven herberg *De Lindeboom* in Zoerle-Parwijs.

Militieklas 1906, stamnummer 55616, soldaat 11de Linie. Deed mee aan de slag van Rhees in de nacht van 5 op 6 augustus 1914. Op 13/08/1914 gevangengenomen in Herstal. Vroeg frontstrepen aan.

Onderscheidingen: 1 gevangenenstreep, gelijk aan 1 frontstreep.

Laenen Jan

Vader: Alphonsus Laenen

Moeder: Maria Lucia Verbeeck

°Heultje 20/09/1897, †Herentals 05/09/1963. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was op 01/07/1922 te Noorderwijk gehuwd met Celina Baeten. Woonde in Heultje. Verhuisde in april 1914 naar Fleurus. Vertrok in 1935 naar Wommelgem. Beroep: handwerker.

Militieklas 1917, VDG=oorlogsvrijwilliger, stamnummer 126/56967, soldaat 2de Jagers te Voet. Speciaal korps telegrafie. In dienst op 10/04/1915 te Folkestone. Vanaf 1 oktober 1915 in Frankrijk Saint-Lo, instructiekamp.

Onderscheidingen: Oorlogskruis, Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 5 frontstrepen.

Laenen Louis

Vader: Jozef Laenen

Moeder: Van Roosbroeck Paulina

°Westerlo 06/09/1893, †Hulshout 21/03/1937

Woonde in Hulshout. Later Heultje-Wittegracht. Huwde met Pauline Verlinden.

Militieklas 1911, soldaat 8ste Linie, stamnummer 57403. Tijdens zijn dienstplicht enkele veroordelingen opgelopen. In 1913 werd hij veroordeeld tot 15 dagen gevang omdat hij zichzelf verwond had. Kreeg hiervoor algemene amnestie in 1919. Werd gekwetst aan zijn linkerbeen, het been werd geamputeerd. Viel in de handen van de Duitsers, verzorgd in hospitaal van de Jezuïeten te Champion-Namen op 26/08/1914.

Vervoerd naar ambulancedienst in het koninklijk paleis te Brussel en later verzorgd in gevangenschap te Woluwe tot 23/12/1915, waarna hij naar huis mocht weerkeren. 65 % invalide.

Onderscheidingen: 3 frontstrepen.

Laeremans August

°Herselt 21/04/1894, †Herentals 01/05/1980. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Paulina Willems. Na haar overlijden huwde hij met Josephina Van Looy.

Militieklas 1914. Geen militair dossier in de archieven.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Laeremans Carolus Ludovicus (*broer van Karel Franciscus en van Petrus Alfons*)

Vader: Josephus Laeremans

Moeder: Theresia Regina Schellens

°Zoele-Parwijs 15/04/1895, †Zoele Parwijs 24/06/1968, graf op het erepark van de parochie Zoele-Parwijs.

Was gehuwd met Maria Houtmeyers, na haar overlijden hertrouwde hij met Josephina Heylen. Hij was hoefsmid.

Militieklas 1915, oorlogsvrijwilliger. Ging via Nederland naar Frankrijk. Stamnummer 113/27968, soldaat DD/4DA, 13de Li.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Laeremans Karel Franciscus (*broer van Carolus Ludovicus en van Petrus Alfons*)

Vader: Josephus Laeremans

Moeder: Theresia Regina Schellens

°Westerlo 02/09/1896, †Leuven 18/10/1974. Graf op het erepark van de parochie Zoele-Parwijs.

Was gehuwd met Victorine Rosalia De Ceulaer. Woonde aan het Gooreinde. (zie ook pag. 79-81)

Militieklas 1916, stamnummer 126/57728, soldaat depot 1ste legerkorps, soldaat 2de Jagers te Voet. Vrijwilliger via Nederland naar Engeland, Londen. Daarna naar Frankrijk.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 3 frontstrepen.

Laeremans Petrus Alfons (*broer van Karel Franciscus en van Carolus Ludovicus*)

Vader: Josephus Laeremans

Moeder: Theresia Regina Schellens

°Westerlo 14/02/1891, †Muizen 31/12/1968

Was gehuwd met Stephanie Truyens. Beroep landbouwer. Woonde aan de Zoeleberg.

Militieklas 1911, stamnummer 115/951/56605. Soldaat 5de Linie, later hulpstroepen genie.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Lambrechts Louis

Vader: Frans Jozef Lambrechts

Moeder: Sofie Augustijnen

°Booischoot 27/09/1894, †Westerlo 18/07/1969. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Van Otten. Woonde aan de Nieuwstraat in Geel. Beroep: meubelmakersgast.

Militieklas 1915. Stamnummer 27970/46328, soldaat klaroen, oorlogsvrijwilliger (A15 1/2) soldaat 5de Linie, later 13de Linie. Was op 29/01/1915 bezet België ontvlucht via Nederland. Kwam op 05/02/1915 in dienst. Gekwetst aan bovendien door kogel op 28/09/1918 te Woumen.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. Medaille strijder-vrijwilliger. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. Burgerlijk kruis 1ste klas voor vlucht en dienstname.

Lambrechts Petrus Alfons

Vader: Leopoldus Ludovicus Lambrechts

Moeder: Maria Rosalia Vleugels

°Geel 04/07/1889

Afkomstig van Geel, woonde op 20/02/1913 aan de Brederijt te Westerlo, vertrok op 21/01/1914 terug naar Geel. Was schrijnwerker. Gehuwd te Westerlo op 21/01/1914 met Maria Catharina Laenen.

Militieklas 1909, stamnummer 55939, soldaat 7de Linie. Oorlogsvrijwilliger.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Medaille van de strijder-vrijwilliger, 8 frontstrepen. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Lambaerts Joseph Alfons

Vader: Joannes Baptist Lambaerts

Moeder: Maria Geens

°Westerlo 23/08/1890, †Anderlecht 19/04/1947

Woonde aan het Gelendel. Was landbouwer. Verhuisde naar Anderlecht. Huwde met Emma Francine De Borger.

Militieklas 1910, stamnummer 8136/13988, beroepsvrijwilliger, 2de regiment gidsen. Ging naar het gendarmeriekorps en werd in 1914 wachtmeester 2de klas te paard. Tijdens de oorlog bij de gendarmerie. Verbleef later achtereenvolgens te Brussel, Anderlecht en Jette.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. 8 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Laurijssens Karel Joseph

Vader: Jan Ludovic Laurijssen

Moeder: Marie Jeanne Verschueren

°Rumst 21/04/1883

Woonde in Zoerle-Parwijs. Kwam van Duffel. Hij werd na de oorlog priester gewijd en was na de oorlog nog 3 jaar onderpastoor te Zoerle-Parwijs.

Militieklas 1913, stamnummer 22449. Korporaal-brancardier TASS. Op 06/08/1914 in hospitaal te Antwerpen, daarna afgedeeld in Calais.

11/01/1915 ambulancier te Wulveringem. 11/02/1916 te Steenkerke.

03/06/1918 5de Lansiers Zoetenaai, later 1ste Jagers te Paard.

28/08/1918 CA/DC Hondschote, Frankrijk. Groot-oorlogsinvalid 100%. Door ziekte, longontsteking, TBC (code A57).

Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II. 7 frontstrepen.

Laurent Edmond Hubertus Ludovicus

Vader: Ludovicus Franciscus Laurent (smid en herbergier)

Moeder: Odilia Carolina Van Passel

°Tongerlo 28/06/1890, †Westerlo 23/03/1958

Hij was op 25/05/1914 te Oevel gehuwd met Maria Emerantia Mertens. Woonde in Vorst-Kempen.

Militieklas 1910, stamnummer 8927. Soldaat-brancardier, 5de regiment artillerie, 2de groep 83ste batterij 5 DA.

Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II. Herinnerings- en overwinningsmedaille. Oorlogskruis. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Lavers François

Vader: Jan Louis Lavers (brigadier veldwachter)

Moeder: Joanna Catharina Aerts

°Westerlo 18/08/1892

Sinds 1904, beroepsvrijwilliger, stamnummer 12296, treinconducteur.

Was gehuwd met Josephine Wouters in Stabroek, woonde later in Mortsel. Beroep voor hij in dienst ging: landbouwer.

Woonde op de Goorheide. Was sinds 1909 gendarme en werd uiteindelijk wachtmeester 1ste klas te voet.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Lavers Jan Alfons (*broer van François Lavers*)

Vader: Jan Louis Lavers (brigadier veldwachter)

Moeder: Joanna Catharina Aerts

°Westerlo 05/04/1886

Woonde op de Goorheide. Klompenmaker. Was sinds 1909 gendarme. Huwde met Emma Dombret.

Woonde dan in Hoboken.

Militieklas 1906, stamnummer 14131, brigadier artillerie fort Antwerpen. Beroepsvrijwilliger. Later maréchal de logis bij de gendarmerie, stamnummer 12297. Vroeg in 1934 zijn vuurkaart aan, dit werd echter afgewezen.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. 8 frontstrepen.

Lecorbusier Ernest, Alberic, Joseph

Vader: Achille Eugeen Marie

Moeder: Anna Maria Barbara Vanderveken

°Westerlo 24/09/1882

Woonde in Brussel, verkoos voor zijn briefwisseling en dossier de Franse taalrol.

Beroepsvrijwilliger sinds 1901. Stamnummer 15037. Onderluitenant van de infanterie 1ste karabiniers. Op het einde van de oorlog Kapitein-Commandant 3de karabiniers. Op 23 oktober 1914 aan rechterborst gekwetst, door een stuk schrapnel, te Stuyvenskerke.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Officier in de kroonorde. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. 8 frontstrepen.

Leclair Ludovicus Josephus Alfons

Vader: Louis Leclair (hoefsmid)

Moeder: Maria Coletta Schellens

°Westerlo 02/06/1895, †Westerlo 10/05/1953. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Woonde aan het Dorp, vertrok naar Antwerpen in 1920. Beroep: hoefsmid. In Antwerpen werd hij tolbeambte.

Militieklas 1915, stamnummer 1802. Oorlogsvrijwilliger in dienst op 15/04/1915 te Saint-Lo. Hij was in maart 1915 uit bezet België gevlucht. Promotie tot korporaal 22ste Linie op 06/11/1918. CI mitrailleurs (opleiding Creil-sur-Marne, Seine Inferieur) Oye, Pas de Calais-France.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. 4 frontstrepen. Vuurkruiser.

Leemans Lambert Louis

Vader: Carolus Franciscus Leemans

Moeder: Isabella Maria Leemans

°Westerlo 14/04/1889

Woonde in het Dorp, later Polderstraat, vertrok in 1912 naar Duffel. Was koperslager, loodgieter. Huwde in Schaarbeek op 11/08/1920 met Mathildis Sara De Bruyn (°Duffel 05/11/1889).

Militieklas 1909, stamnummer 126/50995, soldaat 2de Jagers te Voet. Was op 10/09/1914 in het hospitaal te Gent wegens ziekte. Werde ontslagen uit het leger op 10/10/1914. Werde volgens zijn verklaring in september 1915 opgepakt door de Duitsers en zou enkele dagen in gevangenschap te Soltau verbleven hebben, werd daar vrijgelaten. De Belgische overheid onderzocht zijn verhaal, maar kon dit nergens bevestigd zien. In de Duitse archieven was hij niet bekend. Werde 10% invalide verklaard. Had in Gent een operatie ondergaan, rechtse liesbreuk. Breuk die steeds weerkeerde, de dokters verklaarden dat de breuk te wijten was aan vermoeidheid. De Duitsers zouden hem ook 2 maal hiervoor geopereerd hebben ...

Briefwisseling aanwezig waarin hij frontstrepen vroeg... Moest terug in dienst na de oorlog maar werd al definitief ontslagen wegens zijn ziekte op 14/11/1918.

Onderscheidingen: geen vermelding in zijn dossier.

Leemans Petrus Alfons

Vader: Leonardus Josephus Leemans (postbode)

Moeder: Maria Ludovica Verhoeven

°Westerlo 18/07/1887

Noemde eerst Petrus Alfons Verhoeven, later bij het huwelijk van zijn moeder op 29/02/1888 Leemans.

Woonde in Sint-Niklaas-Waas. In 1920 gehuwd met Irma Leekman. Later vermeld als gehuwd met Louise Verbeeren.

Militieklas 1907, stamnummer 2618. Soldaat 4de Linie, 1ste bataljon 1ste cie 1DA, genietroepen. Op 09/04/1915 in hospitaal wegens ziekte tot 15/08/1915.

Vroeg vanaf 1949 om een duplicaat van zijn vuurkaart. Vroeg in 1959 via NSB de onderscheidingen. Ridder in de Kroonorde en Ridder in de orde Leopold II met zwaarden aan. Had volgens eigen verklaring 8 frontstrepen. Oorlogskruis met palm, de Herinnerings- en Overwinningsmedaille eveneens aangevraagd. Volgens interne briefwisseling had hij er echter geen recht op. Hij bleef aandringen op een duplicaat van zijn **'verloren'** vuurkaart om zijn **'dubbele'** premie te kunnen ontvangen. Vuurkaart uiteindelijk toegekend in 1950. In 1921 voorgedragen voor 8 frontstrepen. Volgens het dossier in 1938 geen onderscheidingen toegekend. Geen andere vermeldingen van toekenning van eretekens.

Onderscheidingen: In 1950 Vuurkaart ontvangen.

Leirs Louis Alfons

Vader: Frans Leirs

Moeder: Joanna Maria Van den Plas

°Geel-Stelen 22/02/1893

Woonde later in Oevel, nog later in Wommelgem. Huwde met Philomena Maria Brugmans.

Militieklas 1913, stamnummer 2753. soldaat 3de geschut, artillerie, later bij spoorwegtroepen.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Lemaire Oscar, Vital, Joseph

Vader: Leon Lemaire

Moeder: Irma Dumont

°Frasnes-Lez-Brussenal 29/12/1891

Afkomstig van Frasnes, knecht op het kasteel de Merode in de Polderstraat. Vertrok in 1919 naar Hoi.

Woonde later in Vorst, Ukkel, Schaarbeek en Halle. Huwde met Lucienne Marie Marteau.

Militieklas 1911, stamnummer 8241, soldaat 2de gidsen. Was 55% oorlogsinvalide door ziekte.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Vuurkruiser.

Lembrechts Petrus Frans

Vader: Petrus Josephus Lembrechts

Moeder: Maria Josephina Van den Eynde

°**Tongerlo 13/01/1888, †Geel-Oosterlo 22/10/1979**

Was gehuwd met Maria Dymphna Verwimp. Woonde later in (Oosterlo) Geel.

Militieklas 1908, stamnummer 769, soldaat 13de artillerie forten, Broechem. Januari 1915 in kamp Ruchard, in augustus in het hospitaal tot het einde van die maand, mei 1916 in de infirmerie voor 2 dagen. 50% invalide door ziekte.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde van Leopold II met zwaarden. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Lepoutre Leon

°**Hooglede 17/11/1896, †Leuven 10/04/1970. Graf op het erepark van de parochie Oevel.**

Was gehuwd met Martha Van Roy.

Militieklas 1916. Geen militair dossier in de archieven.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Loyaerts Alfons

°Melkwezer 10/05/1880

Afkomstig van Melkwezer in Brabant. Was bakker bij graaf de Merode in de Polderstraat. Verhuisde naar Brussel, Ukkel in 1908.

Militieklas 1902, soldaat 2de regiment Grenadiers forten, stamnummer 42724. Overschreed de Nederlandse grens op 10/10/1914.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Luyten Edward Leonard

Vader: Dionisius Luyten (timmerman, wagenmaker)

Moeder: Maria Catharina Bertels

°Westerlo 25/01/1883

Huwde te Tongerlo, was zoals zijn vader timmerman en woonde in Heultje.

Militieklas 1903, stamnummer 52724, soldaat 5de loopgraafartillerie. Augustus 1914: 7de Linie forten. Volgens een brief van zijn bevelhebber in zijn dossier, zou hij zijn medailles niet kunnen ontvangen omwille van een veroordeling opgelopen tijdens de dienst in 1915.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. 7 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Luyten François Louis

Vader: Petrus Josephus Luyten

Moeder: Maria Anna De Win

°Tongerlo 19/02/1879

Was gehuwd met Maria Moortgat. Beroep: bankbediende. Woonde in St-Gilles-Brussel (was goed Franssprekend, lid ANCF)

Militieklas 1899, brigadier chauffeur B238 4de cie 2DA, stamnummer 4127.

Onderscheidingen: IJzerkruis. 8 frontstrepen.

Luyten Gummarus

Vader: Louis Luyten

Moeder: Marie Catharina Sannen

°Herselt 17/06/1886, †Zoerle-Parwijs 01/02/1963. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Sidonia Rijmenants, woonde in Wiekevorst.

Militieklas 1906, stamnummer 144. Soldaat 20ste, later 12de Linierement.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. 1 kwetsuurstreep. Oorlogskruis, IJzerkruis. Vuurkruiser.

Luyten Jan (*broer van Jeroom, pagina 207*)

Vader: Frans Luyten

Moeder: Maria Theresia Van Looy

°Westerlo 22/01/1893

Woonde in Westmeerbeek en huwde met Rosalia Van Loock. Woonde later in Berchem. Staatsarbeider. Huwde daar met V. Van Leemput.

Militieklas 1913. Soldaat 6de artillerie, stamnummer 5916. Oorlogsvrijwilliger voor de duur van de oorlog sinds 18/02/1915. Ging naar het front via Nederland en Engeland. Op 20/09/1916 in het instructiecentrum voor de artillerie te Calais. Op 14/10/1918 gekwetst te Rumbeke (Koliemolenhoek) in het hospitaal tot 15/12/1918.

Onderscheidingen: Oorlogskruis, 3 frontstrepen. Vuurkruiser.

Luyten Leonardus
Vader: Franciscus Luyten
Moeder: Rosalia Luyten

°Westerlo 10/11/1892, †Voortkapel 10/09/1949. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Huwde op 13/01/1922 te Westerlo, met Emma Peeters. Woonde te Voortkapel. Beroep winkelier, later diamantbewerker. Kwam in 1924 terug naar Westerlo van Seraing.

Militieklas 1912, VDG oorlogsvrijwilliger, stamnummer 151/25970, in

1914 bij korps Hemiksem. Later 10de Linie. Op 12/08/1916 4de artillerie loopgravengescht. Diende 2 jaar in een strafcompagnie aan het front. Bij de wapenstilstand soldaat 1ste regiment artillerie 13de batterij.

Vroeg ook zijn IJzerkruis en Oorlogskruis met palm aan. Werd echter geweigerd omwille van zijn gedrag tijdens zijn dienst. Hij was gestraft wegens te laat op het appèl verschijnen, zonder ceintuur, en was onbeleefd tegen een commandant.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen.

Na de oorlog werden de frontsoldaten met decoraties vereerd. Verschillende organisaties probeerden munt te slaan uit deze moedige mensen.

Tegen betaling kon men zijn foto en naam laten afdrukken in het boek der 'vuurkruisers'. Zeker 6 boekdelen werden er gedrukt. Men ontving na betaling enkel het boekdeel waarin men opgenomen was, de andere boekdelen konden eveneens tegen betaling aangekocht worden..., er werden allerhande diploma's en penningen bij onze 'fronters' aangeboden.

Vuurkaarthouder Edmond Laurent uit Tongerlo ging destijds op de aanbieding in. Zijn foto en naam is te vinden in één boekdeel. In een kader van het diploma van de Herinneringsmedaille, heeft hij ook zijn andere medailles (Oorlogskruis, Herinneringsmedaille en Overwinningsmedaille) aangebracht.

Mannaerts Louis Selvinus Livien

Vader: Carolus Mannaerts

Moeder: Anna Catharina Verdonck

°Oevel (op de Hezeschans) 17/02/1883, †Geel 31/08/1962. Graf op het erepark van de parochie Westerlo. (Zie ook pag. 116-117)

Was gehuwd met Regina Mertens, woonde in Meren te Olen, later in Overwijs te Westerlo.

Militieklas 1903, 5de Linie, stamnummer 52039. Heeft de grens met Nederland overschreden te De Klinge op 10/10/1914, geïnterneerd in Harderwijk en Tilburg Nederland.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Mannaerts Petrus Franciscus

Vader: Petrus Carolus Mannaerts

Moeder: Angelina Geudens

°Geel 27/02/1876, †08/05/1945

Beroepsvrijwilliger sinds 1897 bij de gendarmerie, regiment trein.

Was gehuwd met Maria Stephanie Rosalia Arens. Woonde in Westerlo.

Was achtereenvolgens gendarme te: Vilvoorde, Asse, Kapellen, Lier en Oostmalle.

Gendarme A189 1ste peloton. Werd uiteindelijk wachtmeester 1ste klas te voet.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Mans Jozef Frans

Vader: Ludovicus Mans

Moeder: Maria Elisabeth Siongers

°Herselt 26/11/1893, †Geel 30/01/1962. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was op 28/11/1919 in Herselt gehuwd met Catharina Briers. Kwam in 1955 van Mechelen naar Westerlo.

Militieklas 1913, 1ste Linie, A127 1/3, stamnummer 59810. Werd beroepsmilitair, hoogste graad tijdens W.O. I was korporaal op 15/11/1918. Tot 1ste sergeant-majoor bevorderd op 26/06/1938. Krijgsgevangene in Nurnberg tijdens W.O. II tot 08/12/1940. Einde loopbaan eind 1946.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palmen. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Militaire medaille 1ste en 2de klas. Ridder in de orde van Leopold II. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Mariën Alfons

Vader: Carolus Mariën

Moeder: Henrica Cuypers

°Eindhout 21/10/1889

Woonde in Voortkapel. Huwde met Ernesta Coletta Smet. Verhuisde naar Leysele in 1913. Later naar Hoboken.

Militieklas 1911, stamnummer 56268, soldaat 5de Linie. Vrijwilliger met premie. Op 24/10/1914 gewond door kogel in linkerarm, verzorgd in hospitaal Bonsecours, later overgebracht naar Engeland tot 25/03/1915. Werd op 06/01/1917 te Drie-Grachten gewond door dum-dum kogel in rechterbil, waardoor

zijn bil gebroken was. Verpleegd in hospitaal L'Océan te De Panne tot 03/09/1917, werd hierdoor wel 25% invalide. Zat op 03/12/1917 voor 8 dagen gevangen in Dieppe (gestraft voor slagen en verwondingen). Op 10/01/1918 opnieuw in hospitaal verpleegd tot 30/08/1918. Kreeg amnestie voor zijn strafblad op 28/08/1919.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen. Oorlogskruis. IJzermedaille. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Militair ereteken 2de klas.

Matthys Jan Frans

Vader: Ludovicus Matthys

Moeder: Maria Van de Velde

°Herselt 15/07/1893, †25/12/1974. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Volgens onze gegevens was hij aan het begin van de oorlog reeds gereformeerd, dit betekent afgekeurd voor de actieve velddienst. Gekwetst te Lier op 01/10/1914, 100% invalide. Gedetacheerd te Londen. Amputatie van rechterbeen, tot 1/3de. 20% invalide, verwonding aan linkervoet.

Was op 26/10/1920 in Herselt gehuwd met Anna Korthout, woonde in Kipdorp.

Woonde sinds 1920 in Westerlo, aan de Nieuwstraat.

Militieklas 1903. Soldaat 1ste Linieregiment, stamnummer 101/59811. Vuurkruiser. Met foto in boek der vuurkruisers.

Onderscheidingen: Ridder in de kroonorde met zwaarden. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Meir Petrus Ludovicus Joseph

Vader: Richardus Meir (winkelier)

Moeder: Anna Maria Van Dingenen

°Tongerlo 25/08/1890

Soms ook Pierre Michaël Maria genaamd, heeft in het Dorp te Westerlo gewoond. Studeerde nog. Gekwetst aan de IJzer, voor verzorging naar Bristol overgebracht.

Militieklas 1910, stamnummer 55974, soldaat 5de Linie.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Melis Karel August

Vader: Felix Melis

Moeder: Maria Theresia Van den Eynde

°Westerlo 26/04/1894, †Antwerpen 03/09/1957

Woonde te Voortkapel, vertrok naar Berchem-Antwerpen in 1920. Beroep: landarbeider. Ludovicus Michiels was zijn voogd omdat zijn vader overleden was.

Zijn broer Joannes Franciscus wilde als beroepsvrijwilliger het leger vervoegen in 1905. Hij werd echter **afgekeurd wegens 'te zwak gestel'**. Na de oorlog werd Karel politieagent. Was 1,72 m groot en als bijzonder kenteken werd een litteken aan zijn linkerbeen vermeld.

Militieklas 1914, stamnummer 28457, soldaat 1ste Jagers te Voet, opgeroepen op 22/09/1914. Aan het front in april 1915. Tussen 09/07/1916 en 26/12/1916 in het hospitaal wegens kwetsuur, opgelopen door de prikkeldraad aan het front in het bos van Diksmuide. Hij kwam in het hospitaal te Hoogstade terecht.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Ridder in de Kroonorde met zwaarden en gouden palmen. Vuurkruiser.

Melis Leander

Moeder: Elisabeth Melis

°Westerlo 23/01/1885

Woonde aan de Stippelberg, vertrok naar Wanginies in 1910.

Militieklas 1905, stamnummer 53086, soldaat 4de Linie, geïnterneerd in Nederland in kamp Amersfoort.

Verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Mens Alfons Victor

Vader: Petrus Franciscus Mens

Moeder: Eugenia Wynants

°Tongerlo 24/07/1883

Militieklas 1903, stamnummer 11114/1088, soldaat vestingsgeschut. Geïnterneerd op 12/10/1914 in Nederland, kamp Zeist barak 21. Later kamp Amersfoort.

Huwde met Odilia Verbiest. Beroep: kantonnier te Meerle. Beroep voor 1914: molenaarsgast.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Mens Henri

Vader: Ludovicus Mens

Moeder: Constantia Verstrepen

°Herselt 13/01/1880, †Diest 22/01/1939. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Julia (*Julieke*) Dams. Woonde in de Oude Baan te Bergom.

Beroep: landbouwer/herbergier.

Militieklas 1900, stamnummer 42443, soldaat 1ste grenadiers. Nederlandse grens overschreden op 10/10/1914 in De Klinge, geïnterneerd in kamp Zeist.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Mens Josephus Aloïs

Vader: Petrus Franciscus Mens

Moeder: Eugenia Wynants

°Tongerlo 27/03/1888, †Lier 18/06/1953

Woonde in Wijnegem, later terug in Oosterwijk. Huwde met Pelagie Hendrickx.

Militieklas 1908, stamnummer 56451. Soldaat 1ste Linie, in 1914 31ste Linie.

Gevangengenomen te Luik op 6 augustus 1914. Krijgsgevangene in Duitsland.

Onderscheidingen: 1 gevangenenstreep.

Mens Leonardus Dionysius Richard

Vader: Josephus Dominicus Mens (onderwijzer)

Moeder: Anna Mathildis Van Gompel

°Oevel 18/08/1892, †Geel 19/03/1966. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Maria Catharina Celina Van Hemelen. Beroep: onderwijzer, was destijds 1ste schepen en ere-schoolhoofd.

Militieklas 1912. Had uitstel gekregen tot 03/04/1915 wegens zijn studies aan de normaalschool. Hij had zijn uitstel ingetrokken bij de Duitse inval. Stamnummer 359/236. Soldaat 3de Linie, secretaris.

Oorlogsinvalides.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Mertens Frans Julien

Vader: Franciscus Mertens (beroep koster, herbergier en winkelier te Voortkapel)

Moeder: Marie Rosalia Gielis

°Westerlo 06/08/1892

Gehuwd op 28/06/1920 te Noorderwijk met Maria Catharina Georgina Heylen (°Noorderwijk 03/12/1887)

Woonde in Voortkapel, verzekeringsagent. Vertrok in 1922 naar Antwerpen.

Militieklas 1912, stamnummer 71993/12436, soldaat 6de Linie, korporaal DD/2DA. Op 12/09/1914 gekwetst te Leuven, geëvacueerd naar Antwerpen op een hospitaalboot. Op 6/10/1914 in hospitaal in Oostende, 2 dagen later in hospitaal te Duinkerke. Op 15/02/1915 op transport naar hospitaal koning Albert in Engeland, tot 6/01/1916. 10% invalide.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen.

Mertens Frans

Vader: François Mertens

Moeder: Rosalie Torfs

°Tongerlo 11/03/1894

Woonde later in Jette. Huwde met Catharina Bertha Gils.

Militieklas 1914, stamnummer 22600, 6de Linie, soldaat-brancardier TASS. Op 15/10/1915 in de infirmerie. Op 01/11/1915 in hospitalen Calais en Cherbourg. Op 05/02/1916 in Criel-sur-Mer, en op 12/05/1916 in Auvours.

Onderscheidingen: 4 frontstrepen.

Mertens Jozef

Vader: Guiliëlmus Mertens (bezembinder en dienstbode)

Moeder: Rosalia Peeters

°Tongerlo 06/08/1885

Verhuisde naar La Hulpe. Beroep : landbouwersknecht. 1,71 m groot. Huwde met Louise Gheqière.

Militieklas 1905, soldaat 2de gidsen. Stamnummer 6918. Geen militair dossier in de archieven.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Mertens Leopoldus Theodoor (*broer van Jozef Mertens*)

Vader: Guiliëlmus Mertens (bezembinder en dienstbode)

Moeder: Rosalia Peeters

°Tongerlo 05/01/1882, †30/08/1969. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was in Tongerlo op 11/05/1905 gehuwd met Maria Constantia Laenen. Woonde sinds 1906 in Westerlo, aan de Zoerledreef, kwam van Tongerlo.

Militieklas 1902, stamnummer 52062, soldaat 10de Linie. Op 24/08/1914 rond 16.00 uur krijgsgevangen genomen in Floreffe, overgebracht naar kamp Soltau (Münsterlager-Sennelager), Duitsland. De ganze compagnie was omsingeld en gevangengenomen na de val van Namen.

Onderscheidingen: IJzermedaille. (Zeer ongewoon! Normaal kon die onderscheiding niet toegekend worden aan de soldaten die bij de aanvang van de oorlog gevangen genomen werden)

Mertens Louis

Vader: Petrus Franciscus Mertens

Moeder: Francisca Van Houdt

°Oevel 26/03/1883

Gehuwd en woonde in Geel.

Militieklas 1903, stamnummer 52251, 5de Linie forten te Broechem, geïnterneerd op 10 oktober 1914 in kamp Zeist.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II. 1 frontstreep.

Meuris Jan

Vader: Franciscus Martinus Meuris

Moeder: Maria Theresia Van Kerckhoven

°Tongerlo 22/11/1880, †Tongerlo 15/04/1963. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Joanna Juliana Van Gemert. Afkomstig van Gelendel en woonde sinds 1909 in Tongerlo.

Militieklas 1901, stamnummer 49687, soldaat 8ste Linie regiment.

23/08/1914 krijgsgevangene in Münster Duitsland. Vroeg 8 frontstrepen aan!

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 gevangenenstreep = 1 frontstreep.

Meulemans Petrus Franciscus (*Peer Pin*)

Vader: Joannes Baptist Meulemans

Moeder: Josephina Van de Velde

°Herselt 11/06/1887, †Geel 30/05/1974. Graf op het erepark van de parochie Bergom.

Huwde op 04/07/1912 te Herselt met Maria Angelina Eyckmans. Woonde in Kipdorp.

Beroep: schoenmaker.

Militieklas 1907. Oorlogsinvalid (kreeg kogel in zijn schouder)

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Michiels Alfons

Vader: Carolus Michiels.

Moeder: Maria Dymphna Balus.

°Voortkapel 28/06/1880, †Voortkapel 09/03/1964. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Josephine Vleugels, 2de huwelijk met Rosalia Meuris. Woonde in Geland.

Militieklas 1900, stamnummer 50097, 3de Linieregiment, vanaf 05/12/1914 TAG 41ste Cie.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Michiels August

Vader: Joannes Franciscus Michiels

Moeder: Maria Joanna Peeters

°Tongerlo 29/07/1894

Huwde op 09/04/1919 te Noorderwijk met Pelagia Wuyts. Beroep: trambediende. Woonde in Berchem.

Militieklas 1914, korps Hemiksem, in 1915 soldaat 6de Linie 4de bataljon 3de cie 2DA.

Op 19/04/1917 werd hij in Diksmuide gekwetst aan de onderste ledematen door een geweer-kogel. 70% invalide. Ontslagen uit hospitaal op 06/07/1917 en opgenomen in 16de Linie.

In 1933 slechts voor 30% invalide verklaard.

Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II met palm (groot invalide). Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepen.

Michiels Franciscus Louis (*broer van August*)

Vader: Joannes Franciscus Michiels

Moeder: Maria Joanna Peeters

°Tongerlo 15/11/1889

Huwde met Emma Maria Philomena Denckens. Woonde in Olen.

Militieklas 1909, soldaat stamnummer 63287, 11de Linie II bataljon 4de cie 3DA. Liep te Diksmuide door een geweerkogel een kwetsuur op aan de benen. 70% invalide.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepen. Ridder in de orde Leopold II met palm.

Michiels Gerlacus Bonifaas

Vader: Lodewijk Michiels

Moeder: Joanna Geijsens

°Tongerlo 03/12/1879

Huwde met Isabella Kocken. Woonde in Merksem.

Militieklas 1903. Transportkorps Dendermonde. Stamnummer 14210, 3de lanciers, 2de escadron. 1914 CTAM Leysele. Gevangengenomen 10/10/1914 op het fort van Broechem, overgebracht naar kamp Gustrow-Duitsland.

Onderscheidingen: 1 frontstreep. 7 gevangenenstrepen.

Naets Etienne Edmond, Joseph, Stephanus

Vader: Albertus Henricus Augustin Naets (dokter in de geneeskunde)

Moeder: Alice Marie Charlotte Walraevens

°Westerlo 09/03/1889

Woonde in het Dorp, was kandidaat-notaris, student. Later notaris in Boechout. Huwde met Esther Is-tas.

Militieklas 1909, stamnummer 9625, soldaat chauffeur CTAG. Oorlogsvrijwilliger. Ging in dienst op 02/08/1914 als chauffeur. Op 12/08/1914 werd hij terug naar huis gestuurd, vrijgesteld. Op 15/12/1915 ontvluchtte hij bezet België, overschreed illegaal de grens met Nederland, en gaf zich als vrijwilliger aan te Rotterdam. Op 15/01/1916 vertrokken naar Folkestone en op 24/01/1916 naar Calais. Op 02/02/1916 was hij in het kamp van Saint-Quentin en op 01/03/1916 in het automobielpark van Calais. Op 01/04/1916 was hij bij TAG en verzorgde de postdienst.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Medaille van oorlogsvrijwilliger. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 2 frontstrepen.

Naets Gabriël Josephus Eduardus

Vader: Albertus Henricus Augustin Naets (dokter in de geneeskunde)

Moeder: Alice Marie Charlotte Walraevens

°Westerlo 17/10/1886

Woonde in het Dorp, was advocaat.

Militieklas 1906, stamnummer 9239, soldaat chauffeur in Calais CTAG. Later chauffeur genietroepen. Ontvluchtte België op 16/12/1916. Als oorlogsvrijwilliger in dienst gegaan via Nederland op 2 februari 1917. De beide broers Naets ontvingen het Oorlogskruis, het brevet hadden ze echter niet ontvangen. Volksvertegenwoordiger Van Hoeck uit Turnhout schreef hiervoor een brief aan de minister van landsverdediging. Die antwoordde hier positief op. Beroep: notaris te Westerlo.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 2 frontstrepen.

Nevelsteen Jan Baptista

Vader: Petrus Josephus Therodorus Nevelsteen

Moeder: Maria Francisca Claes

°Oevel 31/01/1889, †Oevel 07/05/1962. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Maria Victoria Verdonck.

Militieklas 1909, stamnummer 559, soldaat 2de zware artillerie, vestingsgeschut Antwerpen. Groot invalide.

Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II. Vuurkruiser. 7 frontstrepen.

Neeckxkens Charles Joseph

Moeder: Rosalia Neeckxkens

°Westerlo 27/04/1887

Woonde aan de Meerij, vertrokken in 1911 naar Zoerle-Parwijs. Beroep handwerker. Huwde in Westerlo op 23/03/1910 met Maria Anna Helsen.

Militieklas 1907, stamnummer 56177, soldaat 11de Linie.

Gevangengenomen in 1914, krijgsgevangen in Münsterlager-Soltau, Lichtenhorst.

Onderscheidingen: geen dossier in de militaire archieven.

Noels Carolus Jozef Maria Victor

°Tongerlo 27/03/1898, †Wilsle 10/08/1957.

Vader: Victor Augustinus Noels

Moeder: Catharina Ludovica Van Der Auwera

Is vermeld in het Guldenboek W.O. I als vuurkruiser uit Tongerlo.

Soldaat 5de regiment artillerie.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep. Vuurkruiser.

Ooms Louis (*broer van Petrus Josephus, pagina 210*)

Vader: Victor Ooms

Moeder: Dymphna Mathijs

°Westerlo 07/10/1885, †Geel 02/04/1963

Was gehuwd met Maria Dymphna Laenen. Woonde aan het Goorken. Vertrok naar Oosterlo-Geel in 1920. Zijn moeder plaatste een boomkapel op het Goorken omwille van zijn behouden thuiskomst. (Zie ook bij volksdevotie-kapellen)

Militieklas 1906, stamnummer 54780, soldaat 1ste Linie voetvolk, DD/5DA, A127 1/3.

In mei 1915 gekwetst aan de schouder door schrapnel, 2 en half maand opgenomen in

hospitaal l' Océan te De Panne.

Onderscheidingen: Vuurkruiser. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. 1 kwetsuurstreep.

Pardon Joannes

°Begijnendijk 20/06/1884, †Herselt 02/12/1948. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Eyckmans.

Militieklas 1904. Geen dossier W.O. I in de militaire archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Paquet Louis Frans

Vader: Jules Joseph Paquet

Moeder: Geneveva Seret

°Namen 12/01/1883

Woonde voor de oorlog in Tongerlo. Hij was in 1910 te Tongerlo gehuwd met Agnes Ruelens.

Geïnterneerd in Nederland.

Onderscheidingen: geen dossier.

Pauwels Ludovicus Carolus

Vader: Lambertus Ludovicus Pauwels

Moeder: Maria Angelina Corten

°Herselt 01/02/1879, †Varendonk 01/12/1952. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Odilia Rens.

Militieklas 1899, A74, 16e Cie. Geen militair dossier W.O. I in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Peeraer Jozef

Vader: Charles Peeraer

Moeder: Joanna Willemsen

°Meerle 08/06/1892, †Geel 23/12/1949. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Bertha Anna Machielsens. Beroep: veldwachter.

Militieklas 1912, stamnummer 16383. Ontvluchtte België en werd oorlogsvrijwilliger.

Gendarme-wachtmeester, 2de Jagers te Voet. Tussen 10/11/1914 en 03/03/1915 in opleiding te Aubergines (Pas-de-Calais).

Onderscheidingen: Ridder in de Leopoldsorde. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Vuurkruiser. Medaille strijder-vrijwilliger. Burgerlijk ereteken wegens ontvluchten bezet België.

Peetermans Felix Jozef

Vader: Petrus Peetermans

Moeder: Maria Elisabeth Vanreusel

°Oevel 18/03/1887, †15/03/1964. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Huwde met Anna Desmedt, woonde te Borgerhout, later te Deurne.

Militieklas 1907, stamnummer 56420, soldaat 3de en later 11de Linie- en 13de Linie-regiment.

Krijgsgevangen te Luik op 08/08/1914, was in de slag van Rabosée in de nacht van 5 op 6 augustus 1914. Overgebracht naar Hameln (bij Hannover in Duitsland) vanaf 10/08/1914.

Later kamp Soltau.

Onderscheidingen: 1 gevangenenstreep.

Peetermans Leopoldus Edward

Vader: Petrus Peetermans

Moeder: Maria Elisabeth Van Reusel

°Oevel 28/10/1882, †Oevel 01/09/1950. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Melanie Heylen.

Militieklas 1902, soldaat 3de Linie. Geen dossier W.O. I in de militaire archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Peeters Alfons August

Vader: Franciscus Peeters (schoenmaker)

Moeder: Rosalina Van Herck

°Zoerle-Parwijs 11/08/1896, †Zoerle-Parwijs 25/06/1951

Was gehuwd met Maria Margaretha Geysen. Beroep: bediende.

In dienst gegaan, via Engeland, op 17/01/1916 als soldaat-klaroenblazer te Folkestone. Stamnummer 129/2465, 5de Jagers te Voet.

Te jong voor millicien W.O. I. Vermeld op monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs. Op 26/12/1916 **liep hij een kwetsuur op te Woesten. Verzorgd in hospitaal l' Océan te De Panne, later in hospitaal van Dinard**, op 28/03/1917 in CTAM, op 10/05/1917 terug aan het front. Op 11/02/1919 opnieuw opgenomen in hospitaal te Antwerpen, te Mons en te Brussel tot 25 mei 1919.

Onderscheidingen: 5 frontstrepen. Oorlogskruis. Vergulde Leeuw (?). Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Peeters Carolus

Vader: Franciscus Peeters

Moeder: Maria Angelica De Boel.

°Voortkapel 04/09/1880, †Leuven 08/02/1940. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Amelia Van Den Eynde, woonde in Schobbroek.

Militieklas 1901, vroeg vrijstelling wegens zijn zwak gestel, maar moest toch in dienst. Stamnummer 46721, 2de Jagers te Voet, later 1ste Jagers te Voet 3de bataljon 2de cie 3DA.

Geïnterneerd in Nederland, verbleef er samen met zijn vrouw. Geen militair dossier in de archieven.

Onderscheidingen: geen vermeldingen.

Peeters Carolus

Vader: August Peeters

Moeder: Rosalia Deboel

°Tongerlo 11/06/1894

Beroep: spoorwegaarbeider.

Militieklas 1914, stamnummer 28464. Soldaat 7de line, 1ste Jagers te Voet.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Peeters Constantinus
Vader: Jan Baptist Peeters
Moeder: Monica Van Roy

°**Wiekevorst 07/04/1894**, †**Voortkapel 14/01/1961**. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Clementina Verelst. Woonde aan het Strateneinde, vertrok in 1922 naar Borgerhout.

Militieklas 1914, stamnummer 126/58497, soldaat DD/5DA. 2de Jagers te Voet. In 1915 14de Linie. Van 21/01/1916 tot 09/07/1916 in hospitaal.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen.

Peeters Franciscus (*De Busser*)

Vader: Jan Peeters
Moeder: Janine Vanhove

°**Hulshout 24/04/1883**, †**Heultje 22/09/1971**. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd met Verhoeven Clemence. Woonde in Heultje. Beroep: haven- en fabrieksarbeider.

Militieklas 1903, stamnummer 52190/5075, soldaat 4de Linie. Vanaf 07/12/1914 TAG.

Liep veroordeling op: 24/11/1918 wegens ontbreken op appèl, illegaal afwezig of desertie: op 29/11/1918 opgepakt en 8 dagen cachot.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepen.

Peeters Henri Frans

Vader: August Peeters
Moeder: Rosalia Deboel

°**Tongerlo 04/07/1887**, †**Herentals 26/08/1962**

Was gehuwd met Carolina Theresia Kenis, woonachtig te Noorderwijk. Oorlogsinvalide.

Militieklas 1907, kreeg 1 jaar vrijstelling wegens zwakte van gestel. Stamnummer 56453, 11de Linieregiment. Op 27/08/1914 gekwetst te Luik. Was slechts 6 dagen in dienst, maar kon vermoedelijk vluchten.

Was, na de slag van Luik in augustus 1914, in Tongerlo. Verbleef in het hospitaal van Lier tot 11/09/1914. Daarna krijgsgevangen te Duitsland.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Peeters Henri Leopold

Vader: Karel Peeters
Moeder: Francine Swolfs

°**Oevel 28/03/1887**

Woonde sinds 1924 in Genk. Beroep: mijnwerker.

Militieklas 1907, soldaat 10de Linie, stamnummer 54656. Later 30ste Linie, fort Luik. Op 23/08/1914 gevangen genomen aan de Maas te Boninne. Krijgsgevangene in Soltau en Munsterlacken in Westfalen.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep. 7 gevangenenstrepen.

Peeters Joannes Louis

Vader: Joannes Baptist Peeters
Moeder: Francisca Van Roy

°**Westerlo 20/06/1882**, †**Zoerle-Parwijs 31/10/1968**. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Emerance Dupont.

Militieklas 1902, soldaat 3de Jagers te Voet, stamnummer 48037. Op 10/10/1914 de Nederlandse grens overschreden te Koewacht. Geïnterneerd in Harderwijk.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Peeters Jozef

Vader: Joannes Baptista Peeters

Moeder: Anna Maria Geeskens

°Tongerlo 07/04/1880, †Tongerlo 10/01/1959. Graf op het erepark van de parochie Oosterwijk.

Woonde in Ill (nu Ilsevelde), was landbouwer, ongehuwd.

Militieklas 1900, stamnummer 3318. Soldaat 11de Linierement, later vervoerkorps 4de L. A. (TAG) Was speciaal opgeleid om munitieladingen af te vullen.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 2 frontstrepen.

Peeters Jozef

Vader: Joannes Baptist Peeters

Moeder: Francisca Van Roy

°Westerlo 20/03/1885

Beroep: landarbeider. Groot 1,55 m. Zou naar Borgerhout vertrokken zijn. Men had zelfs een vermoeden **dat hij in 1912 naar Canada trok. Verdween zonder spoor na te laten...**

Militieklas 1905. Stamnummer 31306. In zijn dossier staat dat hij deserteerde. Hij was onvindbaar. Het dossier zit vol met andere Joseph Peeters'en, omdat men duidelijkheid wilde hebben over zijn juiste verblijfplaats, rond 1926. Het grootste probleem was dat de naam Peeters zo wijd verspreid is! Hij was de broer van Joannes Louis Peeters.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Peeters Petrus Frans

Vader: Petrus Josephus Peeters (schoenmaker).

Moeder: Maria Philomena Van Hoof.

°Voortkapel 12/01/1887, †Voortkapel 16/11/1960. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Maria Govarts. Woonde te Voortkapel. Zijn beroep was slachter.

Militieklas 1907, stamnummer 54521, soldaat DRI later 22ste Linie, slachterij 1DA.

Gekwetst te Neerlinter, samen met zijn kapitein. 18/08/1914 in hospitaal te Tienen, later in hospitaal te Brussel. Ongeschikt voor de dienst verklaard wegens zijn kwetsuur aan het linkerbeen door een geweerkogel. Op 10/11/1915 in hospitaal te Keulen als krijgsgevangene. Op 20/11/1915 in kamp Stendonk (of Stendal). Op 17/07/1916 in kamp Altengrabow tot einde van de oorlog. Was 10% invalide. In krant De Volksstem werd op 28/02/1915 gemeld dat hij te Neerlinter gesneuveld was!

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 3 frontstrepen. 5 gevangenenstrepen.

Prinsen Franciscus Dionysius

Vader: Henricus Josephus Prinsen

Moeder: Maria Catharina Bellemans

°Tongerlo 25/11/1884; †Tongerlo 29/01/1950. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Norbertina Helsen. Beroep vrachtwagenchauffeur.

Militieklas 1904, stamnummer 53406/5116, soldaat 7de Linierement TAS.

Bij de val van Antwerpen, verdween hij op 09/10/1914, om in Tongerlo weer op te duiken. Maar hij wilde toch terug dienst nemen. Verliet België op 23/02/1915 om de Belgische militaire eenheid in de Nouvelle-Mairie in Calais te vervoegen. In 1916 bij de reserve in het groot wagenpark.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 3 frontstrepen.

Prinsen Joannes Desire

Vader: Henricus Josephus Prinsen

Moeder: Maria Catharina Bellemans

°Tongerlo 02/06/1887, †Oevel 23/03/1965. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Maria Delphina Ceulemans, heeft op de Krollekeshoeve gewoond, in de volksmond heette hij *Jefken Simon*.

Militieklas 1907, stamnummer 1436, soldaat 24ste Linie, 2de bataljon 3de cie 1DA. Werd gewond aan zijn been door een obusscherf.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Prinsen Julianus Edmondus

Vader: Henricus Josephus

Moeder: Maria Catharina Bellemans

°Tongerlo 05/03/1882, †Varendonk 16/02/1959. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Josephina Gielis.

Militieklas 1902, 5de Linie. Geïnterneerd in Nederland, kamp 2 Zeist barak 1.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

De oud-strijders 1914-1918 van Zoerle-Parwijs tijdens een optocht bij de thuiskomst van krijgsgevangenen na W.O. II.

Renders Ludovicus Franciscus

Vader: Petrus Josephus Renders.

Moeder: Joanna Peeters.

°Geel 13/10/1880, †Westerlo 06/03/1935. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Josephina Verbeeck, die vroegtijdig overleed. Woonde aan het Spikdorenveld, Zoerledreef.

Militieklas 1900, stamnummer 15503, soldaat cavalerie 2de jagers, korps transport 5de leger divisie. Op 10/10/1914 krijgsgevangen genomen op het fort van Oelegem. Overgebracht naar kamp Gustrow-Mecklenburg bij Hannover.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Rens Louis Alfons

Vader: Jan André Rens

Moeder: Marie Philomena Dekock

°Langdorp 30/01/1883, †Zoerle Parwijs 30/04/1951

Was gehuwd met Vercammen Theresia. Woonde in Varendonk en in Herselt.

Militieklas 1903, stamnummer 47721, 2de Jagers te Voet. Grens met Nederland overschreden in Kioldrecht. Geïnterneerd op 10/10/1914, in kamp Amersfoort, later barak 15 kamp Zeist. Vermeld op het monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Rijken August

Vader: Petrus Franciscus Rijken

Moeder: Theresia Verstappen

°Voortkapel 10/07/1885, †19/01/1968. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met T'Seyen Monica. Woonde in Voortkapel.

Militieklas 1905, stamnummer 111/55209, soldaat 11de Linie. Groot 1,78 m. Op 10/10/1914 geïnterneerd in Nederland, kamp Harderwijk.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Rijken Felix (*broer van Frans en van Josephus, pagina 212*)

Vader: Ludovicus Rijken (schildersgast)

Moeder: Maria Josephina Verhoeven

°Westerlo 04/07/1883, †Westerlo 05/07/1940. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Catharina Berghmans, beroep: schilder. Woonde in de Nieuwstraat en was conciërge bij gravin Jeanne de Merode aan de Tongerlodreef (nu Boerenkrijglaan).

Militieklas 1903, stamnummer 217, vestingsgeschut, kanonnier regiment kustartillerie 4de batterij, CI nr. 3 Saint Lo (La-Manche, Frankrijk). Zou dienst genomen hebben door in 1914 te vluchten via Nederland, door bemiddeling en met financiële steun van graaf de Merode. Verbleef samen met zijn vrouw in Nederland.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Rijken Frans (*broer van Felix en van Josephus, pagina 212*)

Vader: Ludovicus Rijken (schildersgast)

Moeder: Maria Josephina Verhoeven

°Westerlo 01/09/1888

Beroep: letterzetter. 1,69 m groot. Woonde later in Koekelberg.

Oorlogsvrijwilliger, trompetter, stamnummer 9400. In dienst op 10/11/1915, verliet de gemeente Westerlo op 05/11/1914 volgens een brief van de burgemeester. Opleiding in Coutances, Honfleur en Calais, vanaf 28/07/1916 6de artillerie. Gekwetst in Diksmuide 28/07/1917, in het hospitaal te Beveren-aan-de-IJzer tot 12/09/1917. Op 07/05/1918 brigadier-trompetter.

Onderscheidingen: 4 frontstrepen.

Rogier Pierre

°Bergen Op Zoom 20/01/1892, †Westerlo 04/01/1949. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Militieklas 1912. Geen militair dossier W.O. I in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Roofthoof Constant Joseph

Vader: Carolus Roofthoof

Moeder: Maria Theresia Wouters

°Boechout 21/05/1897, †Tongerlo 10/09/1937. Eén graf op het erepark van de parochie

Tongerlo en één te Voortkapel.

Was op 30/09/1920 in Westerlo gehuwd met Matilda Peeters. Beroep: schijvenschuurder (diamantsector). Woonde in Seraing. Later in Tongerlo. Begraven te Voortkapel.

Te jong voor milicien WOI, trad in als 17-jarige oorlogsvrijwilliger bij het 22ste Linie, later loopgravengeschut. Stamnummer 151/26350. Op 24/10/1916 veroordeeld voor desertie, gevangen gezet van 24/10/1916 tot 17/03/1917. Amnestie gekregen in 1921.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 5 frontstrepen.

Roofthoof Frans

Vader: Norbertus Roofthoof

Moeder: Anna Maria Laenen

°Westerlo 09/06/1893

Woonde in Herselt.

Militieklas 1913, stamnummer 32081. Soldaat 12de Linie, later 13de Linie. Op 21/10/1914 gekwetst naar het hospitaal. Op 17/07/1915 in hospitaal wegens ziekte. Op 14/10/1918 ontbrak hij op het appèl en werd vervolgd voor desertie. Hij kreeg hier 3 jaar opsluiting voor. Werd in een strafcompagnie geplaatst tot het einde van de oorlog. Vroeg ook het Oorlogskruis en de Herinnerings- en Overwinningsmedaille aan. Dit laatste werd toegekend.

Onderscheidingen: IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepen. Medaille van de stad Luik. Vuurkruiser.

Roothoof August

Vader: Josephus Roothoof

Moeder: Carolina Cortens

°Westerlo 14/09/1893, †Herentals 28/10/1971. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Beroep: Landbouwer. Later boswachter in Herenthout.

Militieklas 1913, stamnummer 59502. Soldaat 9de Linie. Op 28/09/1918 gekwetst te Lange-mark en geëvacueerd. Op 16/10/1918 uit hospitaal en bij RI/DI (bataljon renfort = versterking, divisie infanterie).

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Vuurkruiser. 1 kwetsuurstreep. 8 frontstrepen.

Ruelens Jules Cornelius

Vader: Petrus Ruelens (postbode)

Moeder: Theresia Justina Helsen

°Westerlo 14/07/1887, †Westerlo 14/02/1952. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Amelia Rijken te Westerlo op 07/10/1912, woonde in de Nieuwstraat; was vertrokken in 1911 naar Saint-Leonard. Beroep schrijver. Technicus bij de directe belastingen Herentals.

Militieklas 1905, vrijwilliger stamnummer 13804/1707. Brigadier artillerie fort Antwerpen. Opperwach-meester A63 4/4 (groep 1ste zware artillerie 220 GOG). Zat eerst in Nederland, kamp Rijs-Gaasterland, maar vluchtte via Engeland. Hij was vrijwilliger. In Nederland verbleef hij samen met zijn vrouw.

Kwam in het kamp Ruchard, vanaf juli 1915 bij het zwaar geschut.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Oorlogskruis met palm, IJzerkruis. Vuurkaart. 6 frontstrepen.

Salen Felix Alphonsus (*neef van Frans J. en van Carolus J. M. , pagina 213*)

Vader: Carolus Ludovicus Salen (herbergier)

Moeder: Francisca Norbertina Vermeulen

°Westerlo 21/03/1895, †Westerlo 20/01/1951. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Wivina Willems.

Te jong voor milicien WOI. Ging via Nederland langs Engeland naar het front in Parrigné-L'Evêque. VDG-oorlogsvrijwilliger 1915, soldaat 7de Linie A86 3/1. Gekwetst door ontploffende obus te Steenstrate op 05/07/1916, verzorgd in hospitaal Hofstade, later Calais, Rouen-Bonsecours en Vernon. 70% oorlogsinvalide. Amputatie van rechterdij.

Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II met palmen. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Vuurkruiser. 1 kwetsuurstreep. Militair ereteken 2de klas. Burgerlijke medaille voor ontvluchting van bezet België en dienstneming.

Salen Frans Josephus (*neef van Felix A. en van Carolus J. M. , pagina 213*)

Vader: Carolus Ludovicus Salen (herbergier)

Moeder: Francisca Norbertina Vermeulen

°Westerlo 30/06/1893, †Westerlo 06/06/1968. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Juliana Dimphna Mathilde Vanwesemael. Was magazijnier. Later pasteibakker. Woonde aan het Dorp, maar verhuisde naar Brussel.

Militieklas 1913, stamnummer 105/67623/73364, soldaat 6de Linie, A83 ½. Ziek opgenomen in het hospitaal te Kales (Calais) tussen 21/10/1917 en 02/06/1918.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Leopoldsorde. Oorlogskruis met palm. Militaire medaille 2de klas. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Sapion Franciscus Ludovicus

Vader: Petrus Sapion

Moeder: Rosalina De Backer

°Westerlo 17/06/1885, †Langdorp 01/11/1967

Was gehuwd met Schellens Leonia. Beroep: landbouwer. Groot: 1,68 m.

Militieklas 1905, stamnummer 52204. In 1907 in dienst als vrijwilliger met premie. Bij het begin van de oorlog gekwetst: brandwonden aan de handen, opgelopen in het fort van Marchevelette, opgenomen in hospitaal. Daarna krijgsgevangene in het hospitaal te Soltau; later 30% invaliditeit toegekend. 2de kwetsuurstreep geweigerd omdat de kwetsuur opgelopen was bij een ongeval. Hij verloor zijn linkeroog bij een werkongeval (gedwongen werk) in gevangenschap te Duitsland.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. 1 kwetsuurstreep.

Schauwers Jan Baptist

Vader: Franciscus Leopoldus

Moeder: Angelica Bellens

°Herselt 28/04/1881, †Westerlo 20/06/1959. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Brems Maria.

Militieklas 1901. Stamnummer 51107. Soldaat 5de Linie mitrailleurs. De dossiers van zijn eenheid zijn verloren gegaan tijdens de oorlog.

Grens met Nederland overschreden op 10/10/1914, hij werd geïnterneerd in een Nederlands kamp.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Schauwaers Jozef

°Herselt 31/07/1885, †Herselt 12/05/1944. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Van De Sande Angelina. Woonde in Oevel, later aan de Goorbeek in Herselt.

Militieklas 1905, soldaat 7de Linie genie A93, 2e Cie. Stamnummer 1160/53886. Vanaf 1915 2de Linie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

'De Vroolijke Westelaren' brengen hulde aan de oorlogsinvaliden. Deze foto moet ergens in 1919 gemaakt zijn. We zien Felix Salen tussen de 'maagden' (mèrekes). Felix ontving één kwetsuurstreep, en voor zijn dienst aan het front 6 frontstrepen. (Foto Luc Croonenborghs)

Scheunders Guilielmus Alfons

Vader: Josephus Scheunders

Moeder: Rosalia Mertens

°Tongerlo 16/06/1892, †Mortsel 20/02/1965.

Huwde met Maria Theresia Josephina Van Roosbroeck. Verhuisde in 1960 naar Boechout.

Beroep: tramwerkmans.

Militieklas 1913, stamnummer 922, soldaat 8ste Linie 4de bataljon 2de cie 4DA. Op 20/04/1916 gekwetst te Kaaskerke, transport naar militair hospitaal in Fontcombolt (Inde-Loire). Op 10/09/1916 bij het 2de Linie. Op 25/10/1918 promotie tot korporaal bij het 18de Linie.

Onderscheidingen : Oorlogskruis. 7 frontstrepen. Vuurkruiser.

Schoors Frans

Vader: Jozef Schoors

Moeder: Maria Ludovica Torfs

°Olen 17/12/1881, †Tongerlo 21/04/1968. Graf op het erepark van de parochie Oosterwijk.

Was gehuwd met Maria Victorine Eyckmans.

Militieklas 1901, soldaat, stamnummer 2683/25063. 6de art. 25ste bat. Oorlogsinvalid. Op 1/08/1914 opgeroepen bij de 6de divisie. Op 26/08/1914 terug naar haardstede gezonden.

Was opnieuw aanwezig in Tongerlo in augustus 1914.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

De archieven van 'Flanders Fields' geven ook een Schoors Frans op als gesneuveld in het fort van Duffel, fort Midzele. Ze geven echter volgende geboortedatum Tongerlo 05/05/1889. Hij overleed bij een grote ontploffing door een bominslag op dit fort, waarbij vele doden te betreuren vielen op 02/10/1914. Deze persoon kunnen we nergens plaatsen! Er is zelfs géén Burgerlijke Standakte op die datum van hem te vinden. We vermoeden dat er een persoonsverwisseling is. Mogelijk was deze Frans bij de eenheid die op het fort aanwezig was, vóór hij gekwetst werd en heeft men zijn ontslag ten gevolge van zijn kwetsuur vóór die bominslag vergeten en is er dus een andere onbekende gesneuveld...

Dit lichaam is wel als onbekende begraven op het kerkhof van Lier!

Schroven Ludovicus Jozef

Vader: Frans Schroven

Moeder: Maria Catharina Belmans

°Oevel 29/04/1892, †Borgerhout 06/02/1967. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Emma Boekmans. Beroep: landbouwer. Later rijkswachter. Woonde in Oevel en later in Tongerlo.

Militieklas 1912, stamnummer 1963/17506, 3de artillerie, later 5de geschut 27ste bat. Soldaat trompetter. Van 19/11/1914 tot 29/11/1914 in het hospitaal wegens ziekte. Op 5/05/1916 bij de 2de batterij Houwitsers. Nam na de oorlog dienst bij de rijkswacht, wachtmeester 1ste klas.

In zijn dossier zit een opmerking van zijn overste: *Op 01/07/1917 schreef hij een brief aan zijn nonkel die in Nederland geïnterneerd was! 'Hij zou daarin blijik gegeven hebben van een slechte ingesteldheid'.* Wat erop wijst dat brieven van ondergeschikten werden gelezen vooraleer ze doorgezonden werden! Censuur dus!

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzermedaille. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 8 frontstrepen. Ridder in de orde Leopold II.

Schellens Jozef Alexander

Vader: Ludovicus Schellens

Moeder: Sophia Brabants

°Westerlo 12/04/1884

Woonde in Heultje.

Militieklas 1904, stamnummer 54672, soldaat 11de Linie regiment. Gekwetst opgenomen in hospitaal te Gent 1914. Vermoedelijk ontslagen in het begin van de oorlog. Geen dossier in de militaire archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Serneels Pierre Louis

Vader: Joannes Aloysius Serneels

Moeder: Henrica Van Bylen

°Tongerlo 06/09/1881

Afkomstig van Tongerlo, woonde op het Damseinde. Huwde met Josephine Symens.

Militieklas 1901, stamnummer 51076. Soldaat 4de Linie fortén. Op 07/12/1914 bij compagnie TAG, 71ste korps: Werkersgroep, aan de genie toegevoegd. Van 4/06/1915 tot 19/07/1915 in het hospitaal te Calais.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Seykens Louis Frans

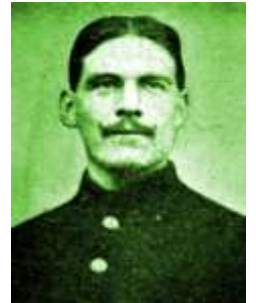
Vader: Felix Seykens

Moeder: Amalia Catharina Verkammen

°Herselt 15/08/1889, †Rillaar 27/02/1970. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was op 01/02/1920 in Herselt gehuwd met Holemans Anna. Beroep: landbouwer, grondwerker en fabriekswerker. Sinds 1929 woonachtig in de Broekstraat te Westerlo. Militieklas 1909. Soldaat 10de Linie. Stamnummer 55676.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palmen. Vuurkruiser. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden.

Seymens Franciscus

Vader: Josephus Seymens

Moeder: Anna Maria Boeckmans

°Geel-Zammel 14/11/1880, †Heultje 06/03/1955. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Huwde op 19/07/1907 te Westerlo met Joanna Verlinden. Woonde eerst aan de Kathoestraat, later aan de Goorheide; sinds 1907 in Westmeerbeek. Beroep landbouwer. Vertrok in 1911 naar Wilrijk.

Militieklas 1900, stamnummer 6464, soldaat kanonnier fortartillerie Antwerpen - Zwijndrecht. Geïnterneerd in Nederland op 10/10/1914; op 20/03/1915 te Terneuzen ontsnapt. Komt in kamp van Ruchard, munitiefabriek bij Le Havre (Granville-St.-Honorine) 2 maanden frontdienst in Oost-Vleteren, Vanaf juli 1915 werkeenheid aan het front. September 1915 service-intendant. Augustus 1915 Dieppe pakjesdienst, op 14/04/1916 pakjesdienst in Parijs. Vroeg frontstrepen aan, minstens 1 zoals de wet voorzag, zonder gevolg, zelfs via volksvertegenwoordiger Rombouts in 1953, kreeg hij geen gunstig antwoord.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Sijmens Joannes Edmond

Vader: Josephus Sijmens

Moeder: Josepha Vleugels

°Tongerlo 27/03/1891

Beroep: landarbeider. Woonde in Wilrijk. Huwde met Rosalia Bollen.

Militieklas 1911, 6de Linie 2de bataljon 2de cie 2DA. Stamnummer 2168. Later soldaat 14de artillerie. Zwaar gewond door bombardementen op 25/10/1917 in de loopgraven rond Diksmuide. Verpleegd in hospitaal te Beveren-aan-de-IJzer tot 26/01/1918.

Onderscheidingen: IJzerkruis. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Militair ereteken 2de klas met palm. Vuurkruiser. Ridder in de Orde van Leopold II met zwaarden. Ridder in de Kroonorde met zwaarden. 8 frontstrepen.

Six Gaston, Corneel

Vader: Joannes Cornelis Six

Moeder: Renilde Mathilde Lamerants

°Poperinge 03/04/1883

Was afkomstig van Poperinge, verbleef op het Overwijs, was knecht bij Spaepen-Schroven, en ging terug naar Poperinge in 1906. Woonde later in Eindhoven, Nederland. Huwde met Maria Anna Van Spreuwel.

Militieklas 1903, stamnummer 54004, soldaat 11de Linie. Overschreed de Nederlandse grens na de val van Antwerpen. Kamp Harderwijk.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Smedts Domien

Vader: Beda Smedts

Moeder: Maria Roofthoof

°Tongerlo 18/01/1890, †Noorderwijk 18/04/1969

Verhuisde en huwde te Noorderwijk op 06/10/1913 met Maria Eulalia Dymphna Dauwen.

Militieklas 1910. Soldaat stamnummer 8030.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. IJzerkruis. Vuurkaart (Vuurkruiser). 7 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Smets Jan Frans

Vader: Joannes Baptist Smets

Moeder: Maria Philomena Scheepmans

°Lubbeek 12/02/1878

Afkomstig van Lubbeek, molenaars Gast, woonde aan de Rendersstraat. Verhuisde in 1919 naar Borgerhout. Huwde op 29/09/1913 in Zoerle-Parwijs met Theresia Ludovica Van Genechten.

Militieklas 1901, stamnummer 19663, korporaal 13de Linie fortén.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Smets Joannes Dionysius

Vader: Ludovicus Smets

Moeder: Anna Francisca Balemans

°Tongerlo 25/10/1878, †Tongerlo 29/11/1959. Graf op het erepark van de parochie Oosterwijk.

Was gehuwd met Maria Carolina Van Dyck.

Militieklas 1898. Soldaat 7de vestingsartillerie, geïnterneerd in Nederland, kamp Zeist barak 25.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Smits Jozef August

Vader: Josephus Smits

Moeder: Rosalina Van Uytven

°Zoerle-Parwijs 02/07/1894, †Zoerle-Parwijs 21/02/1970. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Dymphna Viskens.

Militieklas 1914. 7de Linie, stamnummer 60384. Hij had 4 dagen te weinig tot het bekomen van zijn 7de frontstreep. Reden: hij was in 1918 gedurende 9 dagen vaandelvluchtig geweest; hiervoor werd hij door de krijgsraad tot 2 jaar veroordeeld. Hij kreeg na de oorlog amnestie. Kreeg zijn 7de frontstreep ook niet na aandringen van volksvertegenwoordiger Pelgroms uit Geel in 1937.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Smolders Angelus

Vader: Petrus Ludovicus Smolders

Moeder: Joanna De Vrindt

°Tongerlo 09/11/1863

Woonde in Antwerpen. Beroep: leurder. Had tatoeages op beide armen, en had rosblond haar, volgens zijn signalement. Hij had begin 1914 een Belgische vrijgeleide van Buitenlandse Zaken voor Turkije, Rusland en Egypte. Volgens stempels was hij op 2 februari 1914 in Keulen, op 14 februari in Aken, 11 maart in Straatsburg, 28 maart in Romilly-Seine, 1 april in Parijs en op 1 mei in Basel. Vermoedelijk is hij als leurder zonder inkomen gevallen tijdens de oorlog. Hij heeft dan van de nood een deugd gemaakt en zich maar als oorlogsvrijwilliger gemeld. Hij was gehuwd, zijn vrouw was in 1922 reeds overleden.

Stamnummer 1793. Te oud om gemobiliseerd te worden, oorlogsvrijwilliger voor de duur van de oorlog. Regiment CT (DIG) transport en 12de Linie, ging op 18/04/1915 in dienst te Calais, als soldaat; diende tot 29/10/1916 in kamp Ruchard. Van 19/02/1916 in hospitaal, wegens ziekte, te Porte-de-Gravelines, tot 08/03/1916. Op 20/03/1916 afgekeurd voor actieve dienst. Op 08/10/1916 opnieuw in hospitaal tot 27/10/1916, wegens hernia en bronchitis. In verlof zonder soldij vanaf 30/10/1916, naar Parijs. 15% oorlogsinvalide verklaard in 1922.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen. Medaille strijder-**vrijwilliger '14-'18**.

Soeters Josephus Ludovicus (*Lowieke Soeters*)

Vader: Josephus Soeters

Moeder: Maria Amelia Van Hemelen

°Westerlo 10/08/1889, †Heultje 13/04/1967. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd met Virginie Van Olmen, woonde aan de Goorheide. Heeft ook in Overboelare gewoond.

Militieklas 1909, stamnummer 57309, soldaat 11de Linie. Op 23/05/1915 ziek (typhus) in hospitaal te Calais. Voor de rest van zijn dienst naar Kamp Ruchard. Op 28/09/1918 gekwetst en naar Bonsecours overgebracht. Later Elboeuf St.-Aubain. Verklaarde 20% invalide te zijn. Op een ander attest staat 40%. Volgens een brief van de militaire overheid kwam zijn invaliditeit niet door een kwetsuur maar door ziekte, en alzo kon hij hierop geen aanspraak maken.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. 5 frontstrepen. Ridder in de orde Leopold II. Vuurkruiser.

Sols Jules

Vader: Frans Sols

Moeder: Maria Theresia Bertels

°Itegem 19/08/1899, †1974. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was op 07/04/1923 in Rijkevorsel gehuwd met Maria Henrica Waegemans.

Was te jong voor milicien W.O. I. Kwam pas in dienst in mei 1918, bij de speciale lichtung.

De Duitsers waren al van in april gedeeltelijk teruggeslagen, voornamelijk door de griep-epidemie die uitbrak. Soldaat 16de Linie. Stamnummer 5080. Deserteerde op 06/02/1919 en op 18/08/1919 waarvoor hij 70 dagen arrest kreeg.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Sprengers Frans

Vader: Ludovicus Sprengers

Moeder: Joanna Maria Verstappen

°Tongerlo 23/03/1886

Militieklas 1906. Geïnterneerd in Nederland, kamp Zeist barak 12. Geen militair dossier W.O. I in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Spruyt François Constant

Vader: Joseph Spruyt

Moeder: Joanna Bertina Philips

°Oevel 10/06/1881, †Westerlo 03/09/1943. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was op 18/11/1905 in Westerlo gehuwd met Henriëtte Torfs. Woonde aan het Dorp. Beroep: trambediende.

Militieklas 1901, trad binnen in 1898 als vrijwilliger. Werd adjudant 5de Linie vanaf 28/08/1914. Zou dan toegevoegd officier worden voor de duur van de oorlog. Maar omdat hij op 10 oktober 1914, wanneer zijn bevordering in het staatsblad verscheen, in Nederland verbleef, werd zijn bevordering tot officier geweigerd.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Spruyt Ludovicus

Vader: Carolus Spruyt

Moeder: Philippina Willems

°Bergom-Herselt 08/02/1889, †19/10/1979. Graf op het erepark van de parochie Bergom.

Was gehuwd met de Nederlandse Petronella Van Tulden. Beroep: landbouwer. Woonde in de Heistraten in Bergom.

Militieklas 1909. Overschreed de Nederlandse grens. Geïnterneerd in een Nederlands kamp.

Onderscheidingen: geen gegevens in het dossier.

Sterckx Arthur Joseph Antoon

Vader: Josephus Sterckx (gemeentesecretaris)

Moeder: Melania Heremans

°Westerlo 17/02/1894, †Flossenburg 23/03/1945

Was gehuwd met Flora Elisabeth Desiderata Devreese. Woonde aan het Dorp. Beroep: landmeter, later gemeentesecretaris van Westerlo.

Militieklas 1914, stamnummer 125/22483, A48 2/2. 1ste Jagers te Voet. Tussen 31/03/1916 en 05/04/1916 in hospitaal.

Gedenkplaat aan zijn geboortehuis op de markt te Westerlo. Werd opgepakt omwille van zijn werk in het verzet in 1944, 2de Wereldoorlog. Omgekomen in concentratie-**kamp van de Nazi's.**

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Sterckx Felix Ludovicus
Vader: Petrus Cornelius Sterckx
Moeder: Eugenia Helsen

°Heultje 24/07/1882, †Heultje 02/01/1935. Gewoon burgergraf aan de kerk. Heultje had in 1935 nog geen erepark!

Hij was gehuwd met Maria Lambaerts. Woonde aan de Goorheide.
Militieklas 1902, stamnummer 50298, soldaat verpleger 8ste Linieregiment.
Zijn gezondheid was aangetast door gasaanval. (Zie ook pag. 81-83)
Onderscheidingen: geen dossier in de militaire archieven.

Sterckx Josephus Karel Aloysius
Vader: Josephus Sterckx (gemeentesecretaris)
Moeder: Melania Heremans
°Westerlo 20/06/1890

Woonde in het Dorp, studeerde nog. Zijn broer Louis Jan Frans bekwam in 1912 uitstel van legerdienst omdat Joseph Karel nog in dienst was, waardoor Louis aan de oorlog ontsnapte. Joseph Karel woonde later in Hoboken. Huwde met Lea Walraevens. Beroep: ingenieur.
Militieklas 1910, stamnummer 55208, soldaat 12de Linie, later onderluitenant A150, P 1e bat.
Onderscheidde zich begin 1917 door één van zijn manschappen, die zwaar gekwetst was, op de rug te nemen en hem terug naar de loopgraven te dragen, op 200 m van het leperlee-kanaal. Hij had een vijandelijke abri met mitrailleur laten ontploffen. Hijzelf werd door een geweerkogel licht gekwetst. De kogel vloog door zijn helm! In de nacht van 29 op 30 maart 1917 werd hij nog een 2de maal gekwetst. 20% invalide. Hij was bij de genie en leidde de werken om loopgraven te bouwen, meestal vóór Steenstrate.
Onderscheidingen: Oorlogskruis. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Officier in de Kroonorde met palm. Ridder in de orde Leopold II. 8 frontstrepen.

Sterckx Pieter Alfons Leonard
Vader: Felix Sterckx (horlogemaker)
Moeder: Maria Rosalia Verachttert
°Zoerle-Parwijs 12/05/1891, †Lier 08/12/1979

Was gehuwd met Van Kerckhoven Maria Melania. Beroep: metsersgast. Verhuisde naar Heist-op-den-Berg.
Militieklas 1911. Soldaat 3de Jagers te Voet, later 7de Linie, daarna 5de genie. Stamnummer 1883. Oorlogsinvalide.
Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 5 frontstrepen. Vuurkruiser.

Steurs August
°Olen 22/09/1881, †Tongerlo 10/11/1970. Graf op het erepark van de parochie Oosterwijk.
Was gehuwd met Gorts Leonia.
Militieklas 1901, 1ste gidsen. Geen dossier in de militaire archieven W.O. I.
Onderscheidingen: geen dossier.

Steurs Denis
Vader: Remi Steurs
Moeder: Maria Delphina Cluyts
°Olen 07/10/1889, †31/12/1963. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was op 0/07/1914 in Westerlo gehuwd met Goovaerts Josephina. Woonde in de Kloosterstraat te Voortkapel. Vertrok in 1962 naar Edegem.
Militieklas 1909, stamnummer 208/5122/57328, soldaat 11de Linie 2de bataljon 3de cie 3DA.
Onderscheidingen: IJzermedaille. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Steurs Petrus Augustinus

Vader: Ludovicus Steurs

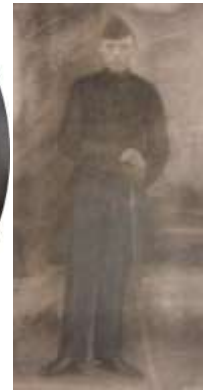
Moeder: Melania Goor

°Westerlo 14/06/1890, †28/09/1966. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Hij was gehuwd met Florentina Van Genechten, woonde in het Gelendel. In 1912 in Duffel. Voorzitter Oud-Strijdersbond. (Zie ook pag. 105-106)

Militieklas 1910, stamnummer 222/208/638/3833. Soldaat 5de artillerie.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. IJzerkruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. Militaire medaille 2de klas.

Stevens Jan Jozef

Vader: Felix Stevens

Moeder: Joanna De Haes

°Zoerle-Parwijs 19/03/1894

Huwde met Elisabeth Dulion. Woonde in Antwerpen. Beroep: havenarbeider.

Militieklas 1914, stamnummer 60387. Soldaat 7de Linie. Werde op 1/10/1918 gewond, 5 dagen later op verlof gezonden.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. 6 frontstrepen. ½ kwetsuurstreep. Vuurkruiser.

Swinnen Ludovicus Augustinus

Vader: Theodore Swinnen

Moeder: Constance Kestens

°Geel 26/08/1879, Lommel †14/09/1943

Huwde met Maria Philemona Van Lommel. Woonde in Tongerlo, later in Lommel. Beroep: coiffeur.

Militieklas 1899, soldaat 4de Linie. Vanaf 15/08/1915 TAG. Leed aan chronische bronchitis.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Thys Guillaume Alfons

Vader: Jacobus Leonardus Thys

Moeder: Anna Catharina Vleugels

°Oevel 20/07/1885

Ongehuwd en woonde te Zammel.

Militieklas 1905. Vrijwilliger met premie, stamnummer 1834. Fort depot Kontich, 2de Jagers te Voet. Vanaf 1915 naar de genietroepen, 5de DA. Verscheen 2 maal voor de krijgsraad wegens desertie: straf 40 dagen arrest en 3 maanden gevang. Die straf werd niet uitgevoerd. Kreeg op 15/03/1923 zijn rechten terug door amnestie, maar geen medailles.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen.

Thys Franciscus

Vader: Maximilianus Thys (postbode).

Moeder: Maria Anna Sapion.

°Westerlo 05/01/1895, †Herentals 16/03/1944. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Leemans. Woonde aan de Tongerlodreef, in 1906 verhuisde hij naar Emblem.

Militieklas 1915, stamnummer 2133, soldaat-vrijwilliger 10de artillerie. Was opgepakt op 31/01/1915 te Lommel aan de Nederlandse grens. Volgens zijn verklaringen wilde hij soldaat worden. Was krijgsgevangene in Duitsland, kamp Friedrichsfeld tot 22/04/1915. Dan Sennelager tot juli 1917, daarna in Münster. Op 29/11/1917 in Dusseldorf, ontvlucht op 07/01/1918. Op 02/04/1918 in Folkestone en op 06/04/1918 in **camp d'Auvours. Op 31/07/1918 bij het veldleger 10de artillerie.**

Contacteerde senator Leysen uit Houtvenne in 1939, om zijn onderscheidingen te bekomen.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Thys Joseph Louis

Vader: Jacobus Leonardus Thys

Moeder: Anna Catharina Vleugels

°Oevel 04/03/1887

Verhuisde naar Zammel. Woonde later in Antwerpen-Kiel, daarvoor woonde hij nog in Rijkevorsel. Huwde met Eleonora Laenen. Beroep: portier bij de KNS.

Militieklas 1907, stamnummer 54447, soldaat 4de Linie.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Tops August (*Boer van Jannekes, de champetter*)

Vader: Joannes Baptista Tops

Moeder: Rosalia Vleminckx

°Heultje 07/06/1894, †Heultje 21/06/1963

Was gehuwd met Juliana Heylen. Woonde aan de Meierij; verhuisde naar Schaarbeek in 1920. Was vroeger mijnwerker. Daarna veldwachter te Heultje, ere-politieagent. Was voorzitter van de oud-strijders te Heultje.

Militieklas 1914, stamnummer 128/8710/28489, soldaat 5de Linie, later

korporaal 1ste Jagers te Voet. Op 17/04/1918 nam hij een Duitser gevangen in de 'tranché Ki6' tijdens het gevecht te Merkem. Op 29/09/1918 voor 1 week opgenomen in het hospitaal, wegens kwetsuur aan pols en rechterdij. Oorlogsinvalid, 0% slechts lichte verwonding volgens zijn dossier.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 6 frontstrepen.

Tops Joannes Josephus (*Jef van Jannekes, broer van August*)

Vader: Joannes Baptista Tops

Moeder: Rosalia Vleminckx

°Westerlo 14/09/1882, †Heultje 26/05/1957. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd met Maria Blockx. Woonde in Heultje.

Militieklas 1902, soldaat 1ste karabiniers, stamnummer 50195. Later 12de Linie. Op 15/08/1915 bij TAG.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

Tops Louis August

Vader: Petrus Franciscus Tops

Moeder: Rosalia Ooms

°Westerlo 22/02/1892

Woonde aan de Goorheide.

Militieklas 1912, stamnummer 195/104/21040, soldaat-**trompetter artillerie fort 's Gravenwezel. Gevangengenomen op 10/10/1914 en krijgsgevangene in Lingenklooster in Duitsland.**

Onderscheidingen: 1 gevangenestreep.

Tops Pierre Alois (*Wiezeke Tops*)

Vader: Joannes Ludovicus Tops

Moeder: Maria Bernardina Aerts

°Westerlo 07/02/1886, †Herenthout 23/04/1966

Woonde aan de Goorheide, vertrok in 1911 naar Nijlen, daarna Herenthout. Beroep landbouwer.

Huwde op 28/01/1909 te Westerlo met Maria Rosalia Verbeeck.

Militieklas 1906, stamnummer 167/97/52745, soldaat 17de artillerie, later 12de Linie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Vuurkruiser. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Orde Leopold II. 8 frontstrepen.

Tops Willem August

Vader: Josephus Tops

Moeder: Theresia Melania Van den Eynde

°Westerlo 27/06/1894

Woonde in Voortkapel. Later in Brussel-Schaarbeek.

Militieklas 1914, stamnummer 28490. Soldaat voetvolk in kamp te Sommervieu. Gekwetst aan rechterdij op 15/05/1916 door ontploffende obus te Diksmuide, en gekwetst in loopgraven aan linkerarm op 17/04/1918 door geweerkogel te Merkem. Werd gevangen genomen en kwam in hospitaal te Wittenberg. 20% oorlogsinvalide. 2 kwetsuurstrepen postuum toegekend in 1977.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. 7 frontstrepen. Ridder in de Orde van Leopold II met zwaarden. Ridder in de Kroonorde met zwaarden. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Torfs Alfons Frans

Vader: Fredericus Torfs (boswachter)

Moeder: Joanna Christina Wynants

°Tongerlo 21/03/1886, †Elsene 18/02/1942. Graf op het erepark van de parochie

Tongerlo.

Was gehuwd met Maria Melanie Van Ginneken. Afkomstig van Voortkapel. Woonde in Tongerlo sinds 1910.

Militieklas 1906, stamnummer 55642, soldaat 11de Linie regiment. Afgekeurd voor actieve dienst op 10/08/1914. Geïnterneerd in Nederland.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Truyens Jozef (broer van Louis Tuyens, pagina 220)

Vader: Antonius Cornelius Tuyens.

Moeder: Maria Elisabeth Van Dyck.

°Westerlo 03/02/1895, †Nijlen 02/04/1972. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Rosalia Melania Houtmeyers, woonde aan de Zoerleberg, vertrok in 1922 naar Hoei.

Militieklas 1915, soldaat oorlogsvrijwilliger in dienst op 09/02/1915 te Parrique-l'Évêque in Frankrijk, stamnummer 151/26365, soldaat 7de compagnie, 9de CI artillerie DRI/DA. (Zie ook pagina 79)

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Vrijwilligersmedaille '14-'18.

Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. 5 frontstrepen. Vuurkruiser.

T'Seyen Jan Frans

Vader: Desiderius T'Seyen

Moeder: Coletta Josepha Verherstraeten

°Voortkapel 18/03/1888, †Voortkapel 09/10/1961. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Paulina Goor. Woonde in Voortkapel. Beroep: landbouwarbeider.

Militieklas 1908, stamnummer 111/56648, soldaat 11de Linie. Van 7 tot 21 augustus 1914 in hospitaal te Herstal (FN) wegens ziekte, uitputting. Krijgsgevangene genomen op 21/08/1914 te Luik in een klooster. Als krijgsgevangene in Duitsland, kamp Munsterlager-Soltau.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

T'Seyen Jozef

Vader: Josephus T'Seyen

Moeder: Maria Joanna Van Bael

°Westerlo 19/10/1882, †Geel 29/05/1967. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was op 27/10/1910 te Westerlo gehuwd met Anna Maria Catharina Van Lommel. Afkomstig van de Zammelsesteenweg. Woonde sinds 1912 in Tongerlo. Beroep: landarbeider. Was hoofdman van de Sint-Sebastiaansgilde van Tongerlo. Woonde in de Leysehoeve te Tongerlo.

Militieklas 1902, stamnummer 52210, 7de Linieregiment. Vanaf 28/12/1914 in werkers compagnie TAG.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen.

T'Seyen Louis

°Oevel

Krijgsgevangen in Friedrichsfeld-Wesel, volgens gemeentearchief. Geen militair dossier W.O. I in de archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

T'Seyen Pierre Joseph

Vader: Pierre Adrien T'Seyen

Moeder: Catharina Henriëtte Boels

°Tongerlo 01/05/1888

Huwde met Van Houdt Amelie. Woonde in Westmeerbeek. Later in Parijs. Beroep: werkte voor de Belgische spoorwegen.

Generaal contingent 1916, in dienst gegaan in Manchester. Stamnummer 181/11095. Sergeant spoorwegregiment.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

Tubbax Joseph Frans August (*Jef van Cathoke*)

Vader: Ludovicus Eugène Tubbax

Moeder: Barbara Liekens

°Zoerle-Parwijs 27/08/1887

Huwde met Livina Borremans. Woonde in Deurne.

Militieklas 1907, stamnummer 54025, soldaat 9de Linie. Na de slag op het plateau van Ans, trok zijn eenheid achteruit. Ze moesten daarna een brug over de Maas bewaken. Daardoor verloor hij het contact met zijn eenheid. Krijgsgevangen op 11/08/1914 langs de weg naar Tienen. Gevangene te Soltau-Duitsland. Het oorlogskruis was onterecht toegekend, in 1921 werd dit alzo genoteerd, maar na aandringen in 1938 kreeg hij de onderscheiding toch, dankzij een wet uit 1933!

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

Tubeeckx Louis

Vader: Carolus Tubeeckx

Moeder: Maria Ludovica Geudens

°Varendonk 03/05/1894

Militieklas 1914, stamnummer 61548. Soldaat 17de Linie, A86 2/4. Tussen 6/10/1918 en 15/05/1919 in hospitaal te Kales (Calais) wegens kwetsuur.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen.

Tubebeckx Adriaan (broer van Louis Tubebeckx)

Vader: Carolus Tubebeckx

Moeder: Maria Ludovica Geudens

°Varendonk 26/04/1892, †Laakdal 14/11/1987. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Delphine Geudens. Tijdens zijn legerdienst verwachtte zijn vrouw hun eerste kind. Omdat contact met het thuisfront niet toegelaten was, is het niet zeker dat Adriaan wist dat hij vader was geworden.

Militieklas 1912, soldaat 7de Linie, 2de DA (A86 2/4) Stamnummer 58162. Ziek opgenomen in hospitaal tussen 04/01/1918 en 10/06/1918.

Op 14 oktober 1914 verdedigde de tweede divisie de sector tussen het strand van Nieuwpoort en de Uniebrug bij St.-Joris, met voorposten in Lombardsijde en Mannekesvere. Het was daar dat Adriaan bijna verdronk in de IJzer. Op zeker ogenblik had hij samen met drie medesoldaten de opdracht gekregen om de IJzer over te steken. Ze konden de andere oever bereiken met een bootje en een kabel. De vier soldaten trokken zichzelf zo over het water naar de andere kant. Wanneer ze bijna aan de overkant waren, stond iemand als eerste recht om naar de oever te springen. Hij zette zich af op de rand van het bootje terwijl ook de anderen zich oprichtten om één voor één aan wal te gaan. Bij de eerste soldaat liep het al mis. Het schommelende bootje sloeg om en met zijn vieren kwamen zij in het water terecht. Adriaan, die niet kon zwemmen, belandde met zijn drie makkers in het water en verdween. Op een gegeven ogenblik voelde hij een hand aan zijn schouder. Hij greep de hand uit alle macht vast en is zo terug uit het water gehaald. Eén van de vier kameraden is jammer genoeg verdronken. Later vertelde Adriaan dat hij door dat voorval een 'ueftige schrik' had gekregen van het water.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Ridder in de Kroonorde met zwaarden. Oorlogskruis. IJzermedaille. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. Militaire medaille 2de klas.

Vaessens Arthur Jozef Lodewijk

Vader: Jozef Lodewijk Bonifaas Vaessens (handelaar)

Moeder: Maria Anna Paulina Helsen

°Zoerle-Parwijs 19/09/1888

Verhuisde naar Luik, later naar Brussel, Was gehuwd en diende ook in Leopoldsburg en Brasschaat.

Militieklas 1909, stamnummer 15635. Volgde militaire school. Onderluitenant op 31/12/1912. Luitenant 14de Linie sinds 08/10/1915, beroepsmilitair. Op 7 augustus 1914 gevangengenomen, krijgsgevangene in Duitsland. Tijdens W.O. II was hij eveneens onder de wapens en diende voornamelijk in Groot-Brittannië. Werde uiteindelijk reserve-majoor. Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de Kroonorde. Ridder in de orde Leopold II.

Valgaeren Emiel

Vader: August Valgaeren

Moeder: Ludovica Wouters

°Olen 14/07/1891, †Tongerlo 31/7/1956. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Maria Elisa Peeters. Was knecht op het kasteel Laurentsart, Grez-Doiceau.

Militieklas 1911, stamnummer 2039, korporaal 16de Linie 10de compagnie. Op 14/05/1918 krijgsgevangen genomen in Reigersvliet, tot 14/01/1919 in Duitsland. Was oorlogsinvalid door ziekte. In 1937

legden Frans Verswijvelt en August Tops een verklaring af dat hij de IJzerslag meemaakte. De verklaring van champetter Tops werd geweigerd omdat hijzelf er niet aan deelnam. Daarna vroeg Valgaeren namen van soldaten van zijn eenheid op die wel konden getuigen. Nauwelaerts van Puurs en De Peuter Karel uit Westmeerbeek konden de getuigenis leveren. Ook zijn 8ste frontstreep werd geweigerd omdat hij door zijn gevangenschap 2 dienstmaanden te weinig had.

Eretkens; Oorlogskruis gouden palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 7 frontstrepen. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden.

Van Bael Alois Marie Frans

Vader: Victor Van Bael

Moeder: Maria Theresia Mens

°Hulshout 19/12/1886, †Tongerlo 27/12/1943. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Leontine Rosalia Claes en woonde te Heultje, later in Oevel. Verhuisde naar Seraing in 1923. Woonde laatst in Oosterwijk.

Militieklas 1906, stamnummer 55435, soldaat 11de Linie. Later 2de Linie.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Van Calster François

Vader: Petrus Josephus Van Calster

Moeder: Angelina Vanden Bosch

°Westmeerbeek 29/08/1879

Was afkomstig van en ingeschreven in Westmeerbeek. Was gehuwd te Westerlo op 23/11/1904 met Ludovica Joanna Ooms en woonde in Heultje. Vertrok in 1912 naar Rotselaar. Beroep: baanwerker. Woonde daarna in Begijnendijk.

Militieklas 1899, stamnummer 181/2576/48508, soldaat 1ste carabiniers. In het begin van de oorlog bij fortverdediging, daarna bij genietroepen, later dienst spoorwegen. Kreeg echter geen vuurkaart zoals hij in 1939 aanvraag.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Oorlogskruis met palm. 8 frontstrepen.

Van Calster Louis (*broer van François*)

Vader: Petrus Josephus Van Calster

Moeder: Angelina Vanden Bosch

°Westmeerbeek 14/08/1884

Huwde in Herselt op 17/11/1908 met Carolina Josephina Verwimp. 2de huwelijk met Maria Dymphna Mees in Westerlo op 24/12/1919.

Woonde in de Nieuwstraat, tramwerkman. Vertrok naar Westmeerbeek in 1919.

Militieklas 1906, stamnummer 44758, grenadier.

Geïnterneerd in Nederland. Verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Van Cammeren Frans

Vader: Gommaar Frans Van Cammeren

Moeder: Anna Van Herck

°Westerlo 18/05/1878, †Boom 14/02/1942.

Huwde met Josephina Maria De Bleser. Woonde in Boom.

Militieklas 1898, stamnummer 50754. Vrijwilliger met premie, soldaat 7de Linie. Krijgsgevangen gemaakt op het fort van Wijnegem op 09/10/1914. Naar Duitsland, in kamp Tarcim.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Van Cammeren Joseph (*broer van Frans*)

Vader: Gommaar Frans Van Cammeren

Moeder: Anna Van Herck

°Zoerle-Parwijs 28/01/1882

Woonde in Deurne. Voorheen in Aartselaar. Huwde met Anna Catharina Geens.

Militieklas 1902, stamnummer 20484, soldaat 1ste Jagers te Voet, forten. Overschreed de Nederlandse grens. Geïnterneerd in kamp Harderwijk sinds 10/10/1914. Vroeg 1 frontstreep aan.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Van Cleemput Emiel Philemon Maria Jozef

Vader: Aloïs Van Cleemput

Moeder: Maria De Caluwe

°Nederbrakel 12/11/1886, †03/02/1972. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Emma Ostyen. Liep veroordelingen (1910, 1914, 1929, 1932) op voor landloperij! Woonde sinds 1954 in Westerlo aan de Boerenkrijglaan.

Militieklas 1906. Beroepsvrijwilliger 1904, stamnummer 810. Korporaal 17de Linie. Oorlogsinvalid, 50% wegens ziekte.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met 2 palmen, IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder orde Leopold II met zwaarden. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Van De Cruys Joseph

Vader: Franciscus Van De Cruys

Moeder: Maria Josephina Janssens

°Geel 04/03/1893, †Tongerlo 22/08/1975. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Maria Josephina Michiels. Woonde in Geel-Stelen.

Militieklas 1913, stamnummer 736. Soldaat 12de regiment artillerie. Op 1/08/1914 op het fort van Kessel. Vanaf 22/10/1914 naar depot 6de DA. Vanaf 16/02/1915 6de artillerie. Op 1/01/1917 12de artillerie. Oorlogsinvalid.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Van den Berg Felix Alphonse

Vader: Joannes Eduard Van den Berg

Moeder: Maria Dymphna Helsen

°Zoerle-Parwijs 02/08/1887

Woonde in Saint-Nicolas nabij Luik. Huwde met Hubertine Huigen. Beroep: mijnwerker.

Militieklas 1907, stamnummer 52510, soldaat 8ste Linie. Later 28ste Linie. Gevangengenomen tussen Bioul en Hermeton op 24/08/1914, en krijgsgevangene in Duitsland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Den Bosch Jean Charles Constant

Vader: Leonard Van Den Bosch

Moeder: Maria Josephine Geyskens

°Westerlo 21/05/1875

Woonde in Berchem. Beroep: musicus. Verhuisde naar Gilly in 1936, later naar Berchem.

Oorlogsvrijwilliger, stamnummer 61838. Korporaal 10de Linieregiment. Liep verschillende veroordelingen op: 2 maal wegens desertie in 1916 en in 1917. Gaf toe dat hij deserteerde! Kreeg in 1923 amnestie.

Andere straffen: 9 dagen cachot, wegens 8 dagen 'te laat binnen': 1 dag extra cachot telkens 'zonder brood en zonder vlees'. Op 20 september 1916 ontbrak hij op appèl, 23 september deserteur verklaard.

Op 30/10/1916 opgepakt en op 14/11/1916 veroordeeld als deserteur. Kreeg na de oorlog amnestie. Zijn vuurkaart zat nog in zijn dossier, omdat zijn adres tot 3 maal toe onjuist was, de brief keerde telkens terug!

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 3 frontstrepen.

Van den Bosch Peter Frans

Vader: Jan Van den Bosch

Moeder: Joanna Jonckers

°Oevel 03/07/1881, †08/06/1957

Woonde in Herentals. Huwde met Rosalie Biesemans.

Militieklas 1901, soldaat stamnummer 51092, 5de Linie fortén, 6de bataljon, 4de compagnie.

Groot 1,65 m. Overschreed de grens met Nederland op 10/10/1914 te De Klinge. Geïnterneerd in Nederland, kamp Zeist barak 18. Later naar kamp Amersfoort, nog later Harderwijk. Volksvertegenwoordiger Verboven vroeg voor hem frontstrepen aan. Die werden echter geweigerd.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Van Den Eynde Alphonse

Vader: Carolus Van Den Eynde

Moeder: Maria Francisca De Pooter

°Oevel 28/06/1882

Woonde in Borgerhout, later Deurne. Beroep: stoker bij de spoorwegen. Was gehuwd.

Militieklas 1902, stamnummer 10/52115, soldaat 10de Linie. December 1914 in Gravelines, leed aan reuma, invalide, in maart 1915 in kamp Ruchard. Vanaf augustus 1915 bij pyrotechniek in Gravelles-Saint-Honorine, vulde obussen met poederkruit omdat hij alleen zittend werk afkon, tot het poedermagazijn in de lucht vloog. Daarna werkte hij aan het kolenmagazijn van de artillerie. Hier liep hij 3 werkongevallen op, 2 maal **sliep hij zijn voet om, 1 maal plette hij 4 vingers. Hierdoor liep hij het 'vuur' op. Hij had gehoorproblemen.** Voor zijn invaliditeit ontving hij in 1930 een vergoeding.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen.

Van Den Eynde Frans Augustijn

Vader: Petrus Frans Van Den Eynde

Moeder: Maria Catharina Claeskens

°Zoerle-Parwijs 10/08/1878

Militieklas 1897, soldaat 1ste Linieregiment. Stamnummer 50441.

Aanvraag gedaan voor Herinneringsmedaille en de onderscheiding in de orde Leopold II. Zonder gevolg.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Den Eynde Joseph

Vader: Jan Frans Van Den Eynde

Moeder: Anna Theresia Vleugels

°Tongerlo 10/01/1880

Woonde in Turnhout. Huwde met Maria Julia Dams

Militieklas 1900, stamnummer 24394, soldaat 6de vervoerkorps, trein regiment. Fort Stabroek.

Overschreed de Nederlandse grens te Rosendaal op 10/10/1914. Kampen: Oude-Mierde, Harderwijk

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Den Eynde Petrus Franciscus

Vader: Ludovicus Eduardus Van Den Eynde

Moeder: Leonia Bernardina Verbraeken

°Tongerlo 06/04/1893

Huwde met Maria Daems. Beroep: landarbeider.

Militieklas 1913, stamnummer 59526. Soldaat 9de Linie. Op 24/09/1914 reeds vrijgesteld te Lier. In verlof tot 1919, en vanaf 30/09/1919 in verlof onbepaalde duur.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Van Den Eynde Petrus Frans Xaverius (*Fransooi Pro*)

Vader: Josephus Van Den Eynde

Moeder: Maria Rosalia Beirinckx

°11/09/1894, †31/07/1961. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Virginia Maria Van Genechten. Woonde Gelendel.

Militieklas 1914, stamnummer 125/28515, 1 Jagers te Voet 3de bataljon 2de cie 3DA.

Geen militair dossier W.O. I in de archieven.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Van Den Put Carolus

Vader: Vitalis Franciscus Van den Put

Moeder: Angelina Wouters

°Westerlo 21/10/1892, †Kortenberg 07/09/1982. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Petronella Christine Van Gool. Woonde aan de Bist, vetrok in 1920 naar Elsene. Terug in Westerlo in 1926. Beroep: handelaar.

Militieklas 1912, stamnummer 55932/2203, soldaat 1ste wielrijders BC7. Op 1/08/1914 bij 1ste regiment gidsen. Vanaf 27/03/1918 bij het 1ste bataljon Carabinierscyclisten. (*Zie ook pag. 145-146*).

Onderscheidingen: Oorlogskruis. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Van Den Put Jozef

Vader: Albertus Van Den Put

Moeder: Theresia Dens

°Westerlo 31/12/1879, †Retie 07/01/1965

Hij werd als kind opgenomen in het gezin Joannes Baptist Verachtert en Angelina Vandenbroeck uit Geel, omdat hij wees werd; zijn moeder stierf te Westerlo-Heultje in 1885 en zijn vader te Evere in 1895.

Op 28/01/1905 gehuwd met Maria Barbara Elisabeth Govaerts uit Dessel. Was eerst sigarenmaker. Later beroep: kantonier van Bruggen en Wegen. Woonachtig in Retie sinds 1947.

Militieklas 1899, stamnummer 4889. Soldaat artillerie fort Antwerpen, 1ste Jagers te Paard. Op 21/10/1914 in fort Nieuwpoort. Vanaf 6/12/1914 in Frankrijk, Bois-en-Ardres. Vanaf 22/12/1917 TAG.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Vandergraesen Ferdinand Remi

Vader: Henri Eugène Vandergraesen

Moeder: Maria Clementine Coenen

°Beverlo 24/08/1879

Huwde te Turnhout met Maria Anna Wilhelmina Maes. Woonde in de gendarmerie aan de Polderstraat. Militieklas 1899. Soldaat 13de Linie, stamnummer 18585. Later wachtmeester bij de gendarmerie, sinds 1903 beroepsvrijwilliger. Gendarme A89 1^r peloton.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. 8 frontstrepen.

Van Der Moeren Eduardus

Vader: Jacobus Van Der Moeren

Moeder: Julia Van den Bergh

°Minderhout 13/05/1881, †Westerlo 21/03/1941. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was op 05/02/1907 in Minderhout gehuwd met Grauwmans Jeanine. Woonde in het Dorp te Westerlo, zijn beroep was douanier, ontvanger van belastingen. Kwam in 1936 van Herselt.

Militieklas 1901, stamnummer 47468, korporaal 3de Jagers te Voet.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Van der Vloet Frans Lodewijk

Vader: Peeter Jozef Van der Vloet

Moeder: Rosalia Van Erom

°Olen 29/10/1894

Verhuisde naar Oevel. Huwde met Gidé (Gijde) Blanche. Beroep: handwerker. Woonde in Brugge. In zijn dossier zit een document dat hij in 1932 een veroordeling opliep om in Brugge te vissen zonder visverlof!

Militieklas 1914, soldaat 2de Linie voetvolk. Stamnummer 60844. Op 09/02/1916 liep hij een ontsteking op zijn linkeroog op. Werd verzorgd in Hoogstade, Calais en laatst in Parijs (Hôtel Dieu) tot 13/09/1916. Daarna CTAM, op 07/10/1916 in kamp Ruchard. Kreeg geen Vuurkaart.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen.

Van der Vloet Jan Baptist (broer van Frans Lodewijk)

Vader: Petrus Josephus Van der Vloet

Moeder: Rosalie Van Erom

°Olen 04/08/1889

Huwde met Maria Josephine Verwerft. Woonde in Oevel tot in 1959, daarna in Geel-Punt.

Militieklas 1909. Stamnummer 16969. Soldaat 3de jagers te paard. Later artillerievesting Antwerpen. Op 10/10/1914 grens met Nederland overschreden. Kamp Assen, Oldebroek, Zeist en Oosterhout.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van De Sande Joannes August

Vader: Ludovicus Josephus Van de Sande (veldwachter te Oevel)

Moeder: Maria Josephina Gorts

°Oevel 03/12/1886, †Oosterwijk 27/05/1978. Graf op het erepark van de parochie Oosterwijk.

Was gehuwd met Maria Rosalia Van Lommel.

Militieklas 1906, 25ste Linie. Trok met zijn eenheid terug via Rillaar naar Leuven. Werd in de buurt van Aarschot gevangen genomen op 20/08/1914. Krijgsgevangene in Duitsland.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Van De Sande Juul Gerlacus

Vader: Ludovicus Van de Sande

Moeder: Philomena Van Hulsel

°Tongerlo 11/06/1887, †Geel 14/07/1959. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Maria Philomena Beyens. Woonde aan het Geneinde.

Militieklas 1907. Stamnummer 54737. Soldaat 10de de Linie, bij gevangenneming 30ste Linieregiment, 8ste compagnie. Gevangengenomen op 24/08/1914 tussen Namen en Dinant, krijgsgevangene in Soltau-Duitsland. Om ook frontstrepen te bekomen riep hij de **hulp van senator Verbist in, zonder resultaat...**

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II. 1 frontstreep.

Van De Velde Philip

°Bergom-Herselt 1878, †1961. Graf op het erepark van de parochie Bergom.

Was gehuwd met Melania Pauwels

Militieklas 1898.

Onderscheidingen: geen gegevens.

Van De Ven Jozef

Vader: Franciscus Van De Ven

Moeder: Maria Josepha Daems

°Geel-Zammel 25/11/1885, †23/01/1975. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Anna Van Den Bulck. Woonde aan de Zammelsesteenweg.

Militieklas 1905, stamnummer 4498/52588. Soldaat, chauffeur 1ste regiment karabiniers.

Later bijzonder korps voor spoorwegen, telegrafie en telefoon. A150 2 Batt. AG.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen.

Van de Weyer Joseph

Vader: Carolus Van de Weyer

Moeder: Maria Josephina Luyten

°Tongerlo 17/05/1881

Huwde met Maria Ibens, woonde te Ekeren.

Militieklas 1901, stamnummer 42831, soldaat 1ste grenadiers forten. Overschreed op 10/10/1914 de Nederlandse grens te Kieldrecht, werd geïnterneerd in een kamp in Nederland.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Van Dingenen Augustinus Frans

Vader: Franciscus Van Dingenen

Moeder: Francisca Bervoets

° **Westerlo 11/08/1880, † Herentals 07/01/1960**

Gehuwd met Elisa Goossens, woonde in Antwerpen en later in Herentals. Beroep **'piocheur' (werker met 'pïos')**

Militieklas 1900, stamnummer 292, beroepsvrijwilliger, chef-garde, korporaal, 7de Linieregiment. Later spoorwegregiment Adinkerke, daarna Gravelines.

Onderscheidingen: 1 frontstreep. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Van Dingenen Joannes-Baptist Jozef (*broer van Augustinus Frans*)

Vader: Franciscus Van Dingenen

Moeder: Francisca Bervoets

° **Westerlo 13/01/1878, † Erps-Kwerps 15/12/1953**

Huwde met Catharine Jeanne Dubois. Woonde in Vilvoorde, later Erps-Kwerps.

Beroepsvrijwilliger in 1896. Stamnummer 107/49327, 7de Linie fort Hotchkiss-mitrailleurs. In oktober 1914 bij het 6de Linie fort Kessel,

toegevoegde onderluitenant. Op 23/03/1915 in Fécamp, vroeg vrijwillig om terug 1ste sergeant-majoor te zijn. Ging op 01/05/1916 vrijwillig in verlof zonder soldij.

Hij werd ambtenaar op het ministerie van Landsverdediging, waar hij zich als vertaler o.m. heeft toegelegd op de vertaling van de militaire reglementen. Bleef beroepsmilitair, luitenant. Was 20% oorlogsinvalides door ziekte. (**Zie ook pagina's 8 en 9**).

Onderscheidingen: 2 frontstrepen.

Van Dijck Alfons

Vader: Josephus Van Dijck

Moeder: Maria Theresia Beirinckx

° **Tongerlo 01/01/1894, † Leuven 27/06/1963. Begraven in Zoerle-Parwijs.**

Was gehuwd met Mathilda Van Leuffel. Woonde aan de Zoerleberg. Vertrok in 1919 naar Fones.

Militieklas 1914, stamnummer 28517, soldaat 1ste Jagers te Voet, 8 artillerie IV groep 11 batterij.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Van Dyck Ernest Petrus

Vader: Augustinus Van Dyck (kleermaker)

Moeder: Josephina Coletta Van Elst

° **Westerlo 26/02/1894, † 21/12/1969. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.**

Was gehuwd met Maria Vanlaeke. Woonde aan de Tongerlodreef, beroep kleermaker.

Militieklas 1914, stamnummer 1366, beroepsvrijwilliger 2de regiment genie, had in 1914 last van een ernstige oorontsteking waarvoor hij eventueel kon afgekeurd worden. Ging in 1915 naar het gendarmeriekorps, A93, 1e Cie Pp. Werd uiteindelijk wachtmeester 2de klas te voet.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Van Dyck Jan Frans (*de champetter*)

Vader: Josephus Van Dyck

Moeder: Maria Theresia Beirinckx

° **Tongerlo 04/02/1883, † Zoerle-Parwijs 02/06/1944.** Vermeld op monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Victoria Antonia Briers. Beroep: veldwachter. Woonde in Zoerle-Parwijs sinds 1909 en was afkomstig van het Gooreind.

Militieklas 1903, stamnummer 52727, soldaat 7de Linie.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Van Doninck Carolus Julianus

Vader: Isidoor Van Doninck

Moeder: Maria Philothea Seraphina Robijn

°Oevel 09/08/1888, †Herenthout 27/01/1979

Verhuisde naar Tongerlo, later naar Herenthout. Huwde met Maria Hermans.

Militieklas 1908, stamnummer 1516, soldaat 3de lancers vervoerkorps.

Onderscheidingen: IJzermedaille. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningmedaille. 8 frontstrepen.

Van Doninck Franciscus (*broer van Carolus Julianus*)

Vader: Isidoor Van Doninck

Moeder: Maria Philothea Seraphina Robijn

°Oevel 19/01/1887

Verhuisde naar Geel, huwde met Francisca Alen. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1907, stamnummer 1457, soldaat 23ste Linie.

Onderscheidingen: IJzermedaille. Herinnerings- en Overwinningmedaille. 8 frontstrepen.

Van Doninck Franciscus Hubertus

Vader: Petrus Van Doninck

Moeder: Rosalia Croonenborghs

°Oevel 31/10/1882

Woonde in Rekem-Limburg. Huwde met Petronella Kempeneers.

Militieklas 1902, stamnummer 51029, soldaat 3de Linie fort. Vanaf maart 1915 achter het front, en op 17/05/1915 werd hij brancardier in het hospitaal te De Panne. Vroeg pas in 1948 zijn Vuurkaart aan!

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Van Doninck Theo

Vader: Pieter Jozef Van Doninck

Moeder: Maria Dymphna Roodhooft

°Tongerlo 28/11/1879

Verhuisde naar Berchem. Huwde met Leonie Govaerts.

Militieklas 1899. Soldaat stamnummer 41963. Grenadiers. Overschreed de Nederlandse grens op 10/10/1914. Werd geïnterneerd in een Nederlands kamp.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Erom Emiel Petrus Jan Baptist

Moeder: Maria Philomena Van Erom

°Borgerhout 16/03/1894

Huwde met Maria Iva en kwam in Oevel wonen. Beroep: kraanman, later mijnwerker.

Soldaat militieklas 1914. Voetvolk, 5de genie. Stamnummer 1620.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningmedaille. 6 frontstrepen.

Van Eynde Lodewijk

Moeder: Melanie Van Eynde

°Zoerle-Parwijs 22/12/1888

Woonde in Borgerhout. Huwde met Louisa Rutten. Beroep: bureelbediende.

Soldaat militieklas 1908, stamnummer 3014/2073, genie 6DA.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningmedaille. Militaire medaille 2de klas. Ridder in de Orde Leopold II met zwaarden. 8 frontstrepen.

Van Eynde Petrus Alfons
Vader: Petrus Josephus Van Eynde
Moeder: Ludovica Wynants
°23/03/1887

Militieklas 1907, was nooit als milicien in militaire dienst. Werd ingelijfd als oorlogsvrijwilliger voor het vervaardigen van munitie en oorlogsmaterialen voor de Belgische strijdkrachten in een fabriek te Londen op 10/04/1916. Behoorde tot de 5de Linie.
Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Eynde Petrus August
Vader: Josephus Van Eynde
Moeder: Anna Maria De Win

°Westerlo (Voortkapel) 30/08/1893, †Antwerpen 15/03/1956

Was gehuwd met Josephina Van Herck. Woonde aan de Meerij. Vertrok in 1921 naar Antwerpen. Beroep: landbouwer. Later tolbeambte. Huwde later met Marie Françoise Albertine Castelijns.
Militieklas 1913, stamnummer 15, soldaat 8ste Linie. Stamnummer 11815. Groot 1,72 m.
Onderscheidingen: 8 frontstrepen. IJzerkruis. Oorlogskruis. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Vuurkruiser.

Van Eynde Petrus Franciscus
Vader: Ludovicus Eduardus Van Eynde
Moeder: Leonia Bernardina Verbraecken
°Tongerlo 06/04/1893

Huwde met Maria Daems.
Militieklas 1913, stamnummer 59525, 9de Linie. Vrijgesteld op 24/09/1914 te Lier. Hij vroeg zijn frontstrepen aan in 1932, die werden echter geweigerd. Ook het Oorlogskruis vroeg hij aan, dat werd ook geweigerd.
Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Van Genechten August Aloysius Alphonsus (*broer van Jan Baptist*)

Vader: Adrianus Ludovicus Van Genechten
Moeder: Maria Catharina Van Beylen

°Oevel 09/02/1884, †Westerlo 11/12/1972

Was gehuwd met Maria Josephina Bruyninckx. Woonde aan de Renderstraat.
Militieklas 1904, stamnummer 52700, soldaat 5de Linie fortén.
Overschreed de Nederlandse grens te De Klinge op 10/10/1914. Geïnterneerd in kamp Harderwijk. Vanaf 02/04/1917 geïnterneerd in Tilburg.
Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Genechten Bernard Henricus
Vader: Henricus Ludovicus Van Genechten (klompenmaker)
Moeder: Maria Rosalia Boeckx

°Westerlo 02/09/1885, †Westerlo 11/06/1950

Was gehuwd met Maria Schellens. Beroep: landbouwwerkman, fabriekwerker. Woonde in Zammel.
Oorlogsvrijwilliger, soldaat 15de Linie, A82 4/2, stamnummer 1793. Groot 1,67 m.
Verliet Westerlo op 27/01/1915 met het doel het Belgische leger te vervoegen. Op 03/02/1915 ingelijfd bij het 5de Linie, later na reorganisatie bij het 15de Linie. Regelmatig, 5-tal keer, in het hospitaal opgenomen wegens ziekte, telkens voor een 3-tal weken. Op 01/01/1917 niet op het appèl: desertie! Straf 10 dagen opsluiting. Amnestie op 31/10/1919, echter met verlies van zijn 5 frontstrepen en de Herinnerings- en Overwinningsmedaille.
Onderscheidingen: medaille van oorlogsvrijwilliger.

Van Genechten Jan Baptist (Leopold) (*broer van August Aloysius Alphonsus*)

Vader: Adrianus Ludovicus Van Genechten

Moeder: Maria Catharina Van Beylen

°Oevel 19/05/1882

Afkomstig van Oevel, heeft aan de Renderstraat gewoond, en sinds 1913 in Tongerlo. Huwde met Theresia Van Herck, verhuisde naar Borgerhout. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1902, stamnummer 3683/6231, soldaat cavalerie 2de gidsen, 8ste Linie 4de bataljon 1 cie 4DA. Op 26/05/1918 in hospitaal te Calais wegens ziekte tot november 1918.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen.

Van Genechten Leopold

°Noorderwijk 28/01/1891

Woonde in Oosterwijk-Tongerlo, voorheen in Olen. Huwde met Anna Melanie Verswijvelt.

Militieklas 1911, stamnummer 721. Soldaat 8ste Linie, later 18de Linie. Van 06/05/1916 to 28/12/1916 in het hospitaal wegens ziekte.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Van Genechten Joseph

Vader: Carolus Van Genechten

Moeder: Rosalia Cuyvers

°Westerlo 22/04/1882

Woonde in Gelendel, huwde op 09/09/1913 in Westerlo met Maria Regina Ludovica Steurs, verhuisde naar Muizen in 1914. Woonde later in Lasne.

Militieklas 1902, stamnummer 66067, soldaat 6de Linie fort. 01/08/14. Terug onder de wapens (soldaat 2de klas van het 6de vestingslinieregiment (6^e forteresse Antwerpen) Over-

schreed de Nederlandse grens op 10/10/14 en geïnterneerd te Kampen, Nederland waar hij verbleef tot

28/1/1915. Daarna verbleef hij tot

15/2/1918 in het kamp te Harderwijk.

Nadien in kamp te Tilburg tot

18/12/1918. Verbleef er samen met zijn vrouw (volgens gemeentelijk verslag, volgens de overlevering in de familie zou dit echter niet kloppen!)

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Joseph, leunend tegen het raam, als mandenvlechter in het interneringskamp.

Van Gennip Joannes Baptist Emiel

Vader: Josephus Cornelius Van Gennip (kantonnier)

Moeder: Maria Regina Vloeberghs

°Zoerle-Parwijs 15/04/1893, †28/03/1965. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Stefanie Van Den Eynde. Woonde aan het Damseinde. Later in Oostmalle. Vertrokken naar Elsene in 1921. Was eerst werkman, paswerker, later smid, na de oorlog rijkswachter 'maréchal de logis'.

Militieklas 1912, stamnummer 2387, militievrijwilliger, soldaat DD/6DA, 6de regiment artillerie, daarna 2de regiment. Na reorganisatie uiteindelijk in het 12de regiment artillerie, 2de divisie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Ridder in de orde van Leopold II. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Van Gestel Carolus

Vader: Ludovicus Josephus Van Gestel

Moeder: Maria Elisabeth Lenaerts

°Herselt 18/01/1885, †Westerlo 28/06/1957. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Van Opstal Maria, woonde aan de Polderstraat, later aan de Leugenweg en aan de Bist-dreef. Kwam van Olen in 1950.

Militieklas 1905, stamnummer 181/2112/48845, soldaat 2de Jagers te Voet, A71 2^e cie fort Schilde. Van 25/12/1914 tot 27/03/1915 in het hospitaal te Hondschote als ziekenverzorger. De IJzermedaille kreeg hij niet omdat hij bij het begin van de oorlog in het fort aanwezig was. Enkel diegenen die effectief vanaf de 1ste dag vochten tegen de vijand konden die ontvangen volgens een schrijven van zijn commandant in 1921.

Ook zijn vuurkaart werd hem 'onwederroepelijk' ontzegd in 1948. Bij zijn aanvraag vermeldde hij dat hij 4 lichte kwetsuren opliep tijdens de oorlog.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Van Hemelen Joseph Ludovicus (*Jef Hemels*)

Vader: Joannes Baptist Van Hemelen

Moeder: Maria Elisabeth Michiels

°Westerlo 11/03/1887, †Heultje 16/04/1939. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Woonde aan de Goorheide.

Militieklas 1907, stamnummer 56178/111/5129, soldaat 11de Linie.

Overleefde een gasaanval, maar had de rest van zijn leven last van zijn longen.

Onderscheidingen: IJzerkruis. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Vuurkruiser.

Van Hemelen Jules

Vader: Jan Baptist Van Hemelen

Moeder: Josephine Vettors

°Olen 16/11/1895, †Oevel 21/06/1980. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Belmans Emma.

Militieklas 1915. Vrijwilliger. Soldaat 4de genie.

Gedenkplaat op grafzerk: IN MEMORIAM THE ROYAL AIR FORCES ESCAPING SOCIETY, voor zijn hulp in W.O. II.

Geen militair dossier W.O. I aanwezig in de archieven.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Van Hollebeke Oscar Leopold

°Arendonk 02/08/1890, †Westerlo 27/06/1944. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Kaethoven Julia. Beroep: douanier.

Militieklas 1910. Korporaal, beroepsvrijwilliger 1908, stamnummer 54409. DIG 25ste Linie.

Was gemobiliseerd tot 24/08/1914, daarna in verlof gestuurd op 25/08/1914. In 1916 werd hij in Nederland gereformeerd (afgekeurd voor actieve dienst). Hij verbleef in Baarle-Hertog. Was 10% invalide.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Hoof Josephus August

Vader: Dionisius Van Hoof (schrijnwerker)

Moeder: Anna Ludovica Vandesinde

°Voortkapel 11/02/1886, †Leuven 04/02/1938. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Josephina Van Reusel. Woonde in Voortkapel.

Militieklas 1908, stamnummer 54192, klaroen 3de Linie.

Gekwetst tijdens de eerste maanden van de oorlog, waardoor hij afgekeurd werd voor verdere dienst en oorlogsinvalide verklaard werd. Verbleef tijdens de verdere duur van de oorlog in North Shields, Engeland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Hoof Jules Aloïsius

Vader: Ludovicus Van Hoof

Moeder: Lucia Huysmans

°Westerlo 20/06/1886

Woonde in Hoboken, later in Ekeren. Huwde met Florentine Hardy. Later huwde hij met Maria Meulenaars. Beroep: handelsreiziger.

Militieklas 1906, stamnummer 49319. Soldaat 2de Jagers te Voet. Werde licht gekwetst te

Zemst in het begin van de oorlog. Deserteerde 3 maal. Tussen 20 mei en 24 mei 1915, tussen 14 juli en 17 juli 1917 en tussen 9 mei en 12 mei 1918. Kwam in een strafeenheid terecht. Werde daardoor ook van zijn vrijheid beroofd door langdurige opsluiting. Kreeg in 1921 amnestie. Kreeg geen Vuurkaart omdat hij door zijn straffen slechts 10 maanden en 2 dagen geldige aanwezigheid had. In 1939 trachtte hij opnieuw een Vuurkaart te bekomen, zonder succes.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Van Houdt Jozef

Vader: Petrus Martinus Van Houdt

Moeder: Virginia Liekens

°Westmeerbeek 09/05/1889, †Zoerle-Parwijs 01/11/1957. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was gehuwd met Irma Vranckx. Beroep onderwijzer.

Militieklas 1909. Brigadier, 2de zware artillerie. In dienst van 01/09/1915 bij C. J.A., later 2de RAL. Vuurkruiser.

Onderscheidingen: 5 frontstrepen.

Van Houdt Ludovicus Carolus

Vader: Victor Van Houdt

Moeder: Maria Catharina Spruyt

°Westerlo 14/05/1894

Beroep: landarbeider.

Militieklas 1914. Soldaat 1ste Jagers te Voet, 1ste Linie. Stamnummer 28519. Op 15/10/1917 in hospitaal

'Anglo-Belge' wegens ziekte. Op 04/10/1918 in hospitaal te Cap-Ferrat. 50% invalide.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. 6 frontstrepen.

Van Kerckhoven Jozef

Vader: Petrus Frans Van Kerckhoven

Moeder: Rosalia Helsen

°Westerlo 09/03/1893

Woonde in Oevel. Later in Retie. Beroep: douanier.

Militieklas 1913, stamnummer 72613. 2de DA cyclisten, later 6de Linierement. Oorlogsinvalide 100%. Verminderd zicht aan beide ogen door een ontploffende obus, in een abri te Pervijze, in 1915.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzermedaille. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder Orde van Leopold II met palm. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Vanlaeke Jules Achilles

Vader: Constantin Vanlaeke

Moeder: Mathilde Demeyere

°**Oostrozebeke 05/05/1886, †Westerlo 25/12/1953. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.**

Huwde op 28/01/1914 in Anderlecht met Norbertina Joanna Spruyt. Woonde aan de Bistdreef.

Militieklas 1906. Soldaat 8ste Linie, stamnummer 52237/12254. Vanaf 1908 adjudant bij de gendarmerie. (Zie ook pag. 95 en 117)

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde van Leopold II. 8 frontstrepen.

Van Langenhove Frans

°1891

Afkomstig van Aarschot, woonde aan de Tongerlodreef, vermoedelijk werkzaam bij gravin Jeanne als landbouwer.

Werd reeds in de eerste maanden van de oorlog afgekeurd, vermoedelijk wegens verwondingen opgelopen aan het front. Verbleef de rest van de oorlog in Parijs.

Militieklas 1911, stamnummer 48860, soldaat bij de grenadiers. Summier dossier.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Leuffel Alfons Frans

Vader: Joannes Franciscus Van Leuffel

Moeder: Constantia Peeters

°Zoerle-Parwijs 04/03/1894

Huwde met Maria Elisabeth Van Oorbeek.

Militieklas 1914. In dienst 06/02/1915. Soldaat 3de artillerie, stamnummer 6352.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. 5 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Van Leuffel Louis (*broer van Alfons Frans*)

Vader: Joannes Franciscus Van Leuffel

Moeder: Constantia Peeters

°**Zoerle-Parwijs 26/09/1896, †Leuven 20/05/1943**

Gehuwd met Celine Van Roosbroeck. Was te jong voor milicien WOI, vrijwilliger. Vermeld op monument op het kerkhof te Zoerle-Parwijs.

Militieklas 1916, soldaat oorlogsvrijwilliger in dienst op 26/08/1915. Op 01/06/1916 in 10de cie TAG: een compagnie die wel frontstrepen kon bekomen! Stamnummer 209/1686. Schreef verschillende malen om zijn erkenning, ontving nooit antwoord op zijn verzoeken!

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 4 frontstrepen.

Van Lommel Jan Philemon

Vader: Frans Van Lommel

Moeder: Josephine Bens

°Oevel 22/11/1884

Huwde met Lodewijckx Eulalie. Woonde in Gewy-Lez-Pietre-Bas.

Militieklas 1904, stamnummer 52701, soldaat 5de Linie. Later CTAM

Overschreed de Nederlandse grens te Koewacht op 10/10/1914. Geïnterneerd in kamp Zeist.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Lommel Karel Franciscus

Vader: Petrus Franciscus Van Lommel

Moeder: Elisabeth De Becker

°Tongerlo 16/12/1882, †Oevel 06/03/1968. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Maria Francisca Van De Sande. Beroep: grondwerker.

Militieklas 1902. Soldaat 3de Linie fort, stamnummer 373. Later soldaat 14de artillerie.

Vanaf 16/10/1914 in TAG. Vroeg zijn IJzerkruis aan, zonder verder gevolg.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Van Lommel Louis Hubertus

Vader: Joannes Van Lommel

Moeder: Rosalina Vleugels

°Tongerlo 19/01/1894, †Geel 29/09/1967. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Maria Ludovica Margaretha Mertens. Beroep: landarbeider.

Militieklas 1914, stamnummer 74174, 7de Linie in Hemiksem. Op 16/02/1915 6de Linie

1ste compagnie. Op 28/06/1915 gekwetst aan linkerbeen, wonde aan knie, door

'schrappel' in Diksmuide, verbleef in een hospitaal, later te Calais tot 21/07/1915. Hij

werd gewond tijdens zijn tocht van de voorpost in Woumen naar het front. Vanaf 15/08/1915 militaire school Port-Villez-Fernon France, als niet meer geschikt voor de actieve dienst. Vanaf 20/09/1915 4de cie administratie. 10% invalide.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 kwetsuurstreep. 2 frontstrepen. Vuurkruiser.

Van Looy Vitalis Judocus

Vader: Carolus Van Looy (boswachter)

Moeder: Theresia Norbertina Pauwels

°Westerlo 06/04/1879, †Westerlo 25/12/1954. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Sidonia Van Genechten. Woonde op het Holland, verhuisde in 1905 naar Herselt. Later in Herenthout.

Militieklas 1899, stamnummer 19244. 7de artillerie. Beroepsvrijwilliger. Korporaal 1ste Jagers te Voet. Op 23/08/1914 om 17.00 uur, te Hermeton-Bioul, krijgsgevangen genomen, overgebracht naar kamp Soltau.

Onderscheidingen: 1 frontstreep (=1 gevangenenstreep, wet van 19/06/1935)

Van Loy Leonard

Vader: Josephus Van Loy

Moeder: Elisabeth Matthys

°Oevel 06/11/1885, †Herentals 16/08/1976. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Maria Dymphna Smets. Groot: 1,72 m. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1905. Stamnummer 53210, soldaat 2DA Linie fort. Grens met Nederland overschreden op 10/10/1914. Geïnterneerd in kamp Harderwijk, barak 17, Nederland.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Mensel Karel

°Wiekevorst 05/04/1892, †Oevel 29/03/1978. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was gehuwd met Maria Naets.

Militieklas 1912. Stamnummer 374.666. Geen militair dossier in de archieven aanwezig.

Oorlogsinvalides.

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Van Meensel Cornelius Ludovicus

Vader: Norbertus Van Meensel

Moeder: Maria Francisca Tielemans

°Westerlo 16/02/1882, †Itegem 12/03/1963

Woonde in het brughuis te Itegem. Huwde met Catharina Van Hoof.

Militieklas 1902, stamnummer 53659, soldaat, vrijwilliger met premie, 11de Linie regiment, op 28/09/1914 te Dendermonde gekwetst aan zijn rechterbeen, door geweerkogel. Opgenomen in hospitaal te Gent. Op 14/10/1914 in hospitaal te Edenbridge-Engeland. Op 14/12/1914 overgebracht naar Nederland en er geïnterneerd in kamp Uden, voor de duur van de oorlog. Een ander document geeft aan dat hij gekwetst in handen van de vijand viel, en gevangengehouden werd in Duitsland. Op dezelfde data als in vorig document betreffende Engeland en Nederland.

Een document van 01/12/1939 verduidelijkt dat hij wel degelijk in Nederland was. (Document van het Belgisch consulaat in Breda op 26/01/1916). In een ander document lezen we dat hij na verzorging in gasthuis 'St.-Anna's home'-Folkestone, terug in het 6de Linie dienst deed. Tot hij in februari 1915 naar Nederland ging... volgens zijn eigen woorden aan de rijkswachcommandant te Heist-op-den-Berg. Een brief van de burgemeester van Itegem meldt dat hij in 1934 krankzinnig was. Bijnaam 'de zot'... De burgemeester vroeg ook zijn afzetting als brugwachter. Was 20% oorlogsinvalides, en 5% voor een andere 'kwaal'. Bezat een Vuurkaart.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Oorlogskruis met palm. Vuurkruiser.

Van Menxsel Petrus

Vader: Josephus Van Menxsel

Moeder: Maria Angelina Verhoeven

°Tongerlo 02/03/1884

Woonde in Herentals sinds 1948, kwam van Westerlo. Daarvoor van Turnhout. Huwde met Maria Melania Dupont.

Militieklas 1904, stamnummer 52732. Soldaat 5de Linie. Overschreed de Nederlandse grens in De Klinge op 10/10/1914. Geïnterneerd in Harderwijk.

Onderscheidingen: Geen vermelding in het dossier (volgens zijn dossier had hij zijn frontstreep te laat aangevraagd...)

Van Opstal Alphonsus

Vader: Ludovicus Van Opstal

Moeder: Maria Philomena Mariën

°Geel 24/02/1884, †26/12/1957. Graf op het erepark van de parochie Bergom.

Was gehuwd met Angelina Melania Van Dingenen. Woonde in Bergom.

Militieklas 1904.

Onderscheidingen: geen gegevens.

Van Opstal Leopold Franciscus

Vader: Joannes Van Opstal

Moeder: Maria Regina Van Limbergen

°Oevel 05/04/1883

Was gehuwd met Maria Anna Clementina Van Reusel.

Militieklas 1903, stamnummer 52040, soldaat 5de Linie fort. Later TAG Nouvelle-Mairie te Calais. Er waren problemen met zijn medische keuring in 1903. Was van 16/10/1914 tot 15/01/1915 in Nederland. Daarna in Calais, achter het front. Deed in 1924 beroep op volksvertegenwoordiger Van Hoeck uit Turnhout, later in 1925, ook op volksvertegenwoordiger Rombouts uit Herentals, om frontstrepen te bekomen.

Onderscheidingen: 2 frontstrepen.

Van Opstal Petrus Aloysius

Vader: Josephus Van Opstal

Moeder: Anna Maria Isabella Baplu

°Westerlo 01/02/1891, †Westerlo 03/09/1957. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Maria Coleta Michiels (†1940), 2de huwelijk met Anna Maria Theresia De Raet. Hij was landbouwer, later tramwerkmans. Woonde in de Nieuwstraat.

Militieklas 1911, milicien stamnummer 107/57168. Soldaat, 7de Linie, A86, ½, bijzonder korps voor spoorwegen, telegraaf en telefoon. Was aanwezig in de slag bij Kortrijk-Dutsele waar hij zich onderscheidde door een gewonde kameraad uit het strijdgewoel te dragen. Liep in oktober 1914 een 1ste kwetsuur op te Mannekevere. In november 1916 een 2de kwetsuur in Steenstrate.

Onderscheidingen: Vuurkruis. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. 1 kwetsuurstreep. Militair ereteken 2de klas.

Van Opstal Pieter Jozef

Vader: Norbert Van Opstal

Moeder: Maria Francisca Vermeulen

°Westerlo 16/01/1879

Woonde in Heverlee. Huwde met Marie Rondasse.

Militieklas 1899. Stamnummer 548/110/50727, soldaat 10de Linie. Gevangengenomen in Namen op 25/08/1914. Nam op 29/08/1914 de vlucht, over Heverlee naar Westerlo, en op 23/01/1915 overschreed hij de Nederlandse grens, omdat de Duitsers hem opspoorden. Via Vlissingen ging hij naar Folkestone, waar hij op 23/01/1915 aankwam en zich meldde. Op 28/01/1915 in depot in Gravelines, Frankrijk. Vanaf **1917 TAG. In 1927 vroeg hij via volksvertegenwoordiger ridder de Wouters d'Oplinter uit Kortenaak** medailles aan. Gunstig antwoord. In 1932 vroeg hij frontstrepen aan, 3 toegekend. In 1969 vroeg hij opnieuw per brief, minstens 7 frontstrepen aan. Ook zijn Herinnerings- en Overwinningsmedaille, maar die had hij al... Antwoord: slechts recht op 3 frontstrepen.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 3 frontstrepen.

Van Ostaeyen Joannes Frans

Vader: Joannes Victorius Van Ostaeyen

Moeder: Angelina Schroven

°Tongerlo 01/10/1894, †Achter-Olen 17/12/1927. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Anna Cluyts.

Militieklas 1915, soldaat 5de Linie 1^e bataljon 2de cie 2DA. Begraven te Achter-Olen. Geen militair dossier W.O. I in de archieven aanwezig.

Onderscheidingen: geen dossier.

Van Passel Louis Joseph Edmond

Vader: Jan Van Passel

Moeder: Marie Valgaeren

°Tongerlo 04/03/1884, †Antwerpen 03/04/1923.

Woonde in Antwerpen. Huwde met Ludovica Catharina Thyssen.

Militieklas 1904. Oorlogsvrijwilliger vanaf 05/02/1915 in Parigni-l'Évêque, stamnummer 9890/2088, soldaat 1ste genie, TAG. Van 12/03/1917 tot 16/08/1917 in hospitaal wegens ziekte.

Onderscheidingen: 5 frontstrepen, postuum Oorlogskruis met palm.

Van Reusel Theodoor, Joseph

Vader: Jan Baptist Van Reusel

Moeder: Josephina Catharina Bastiaens

°Tongerlo 20/05/1892

Huwde op 15/01/1920 in Oevel met Maria Philomena Iva. Woonde aan de Asberg. Verhuisde naar Olen in 1921.

Militieklas 1912, stamnummer 71996, soldaat 6de Linie. Werd op 02/08/1917 gekwetst en was in het hospitaal tot 07/11/1917. Achtereenvolgens: Beveren, Calais, Dinard.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen.

Van Reusel Willem Martien Jozef August

Vader: Jan Frans Van Reusel

Moeder: Joanna Coleta Bastiaens

°Oevel 10/11/1894

Beroep: landbouwer. Verhuisde naar Overpelt, later naar Herentals. Huwde met Maria Irma Van Olmen. Soldaat militieklas 1914. Soldaat 12de Linie. Vestinggeschut en voetvolk. Stamnummer 59849.

Oorlogsvrijwilliger. Eervolle vermelding: toonde koelbloedigheid in de strijd, bij een opdracht aan de hoeve 'Terstille' redde hij zijn sergeant.

Werd na zijn legerdienst wachtmeester 1ste klas bij de rijkswacht. Zijn latere onderscheidingen van W.O. II werden hier niet genoteerd; ze staan wel in zijn dossier.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Van Roey Pierre Alphonse

Vader: Norbert Van Roey

Moeder: Josephina Reulens

°Westerlo 21/11/1884

Woonde in Gilly. Huwde met Marguerite Claes.

Militieklas 1904, stamnummer 1997, soldaat genie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. IJzerkruis. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Van Roy August Gommaar

Vader: Jan Frans Van Roy

Moeder: Scholastica Vaes

°Zoerle-Parwijs 15/12/1882

Gehuwd, woonde in Borgerhout. Beroep: dokwerker, later diamantbewerker.

Soldaat militieklas 1902, 4de DA vestingsartillerie Antwerpen, stamnummer 2941, later compagnie TAG, Westvleteren. Vermoedelijk recht op 7 frontstrepen.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Van Springel Alfons Joannes Baptista

Vader: Josephus Ludovicus Van Springel

Moeder: Rosalia Van Doninck

°Oevel 19/01/1883, †Oevel 20/03/1968. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Was op 10/04/1907 te Oevel gehuwd met Maria Clementina Peetermans. 2de huwelijk met Leonia Vanpelt.

Militieklas 1903. Stamnummer 52041. Soldaat 5de Linie. Gewond op 10/08/1914. Naar hospitaal te Antwerpen gebracht. Was in Oevel op 28/08/1914. Was in dienst van 1 tot 25 augustus 1914. Werd afgekeurd voor de dienst op 26/08/1914 in Hemiksem-St.-Bernard. Oorlogsinvaliden, 10%.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Springel Jozef Franciscus (soms Ludovicus i.p.v. Franciscus)

Vader: Josephus Ludovicus Van Springel

Moeder: Rosalia Van Doninck

°Oevel 02/02/1880, †Achter-Olen 10/11/1952

Was gehuwd met Baelus Maria Laurentia. Woonde in Herentals. Woonde later te Tongerlo, daarna te Olen.

Militieklas 1900, stamnummer 51347, soldaat 7de Linie. Overschreed op 10/10/1914 de Nederlandse grens in Hulst. Hij werd per ambulance (vluchtelingenkar!) van het hospitaal te Beveren-Waas naar Holland gebracht omdat hij op 7 oktober, door een schrapnel gewond was aan zijn rechterkuit, enkel een vleeswonde (in een vroeger rapport was volgens hem verkeerdelijk 7 september genoteerd!) Vroeg frontstrepen aan in 1935, maar deze werden door de militaire overheid in Gent geweigerd. Kampen 20/10 Amersfoort, 1/12/1915 Zeist, en half september 1918 Harderwijk. Van 15/11/1918 tot 20/12/1918 in Wassenaar-Duinen.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Van Springel Pierre Joseph

Vader: Petrus Franciscus Van Springel

Moeder: Josephina Baelus

°Oevel 31/12/1886

Woonde in Elewijt. Huwde met Rosalia De Ron. Beroep smid.

Militieklas 1906, stamnummer 2392, soldaat 12de artillerie, 20/11/1914. TAG op 25/02/1915, in kamp Ruchard tot 15/05/1915.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Vuurkruiser.

Van Stiggelen Amandus (*Man van Stiggelen*)

Vader: Joannes Van Stiggelen

Moeder: Maria Veronica Schellens

°Hulshout 24/04/1891, †Heultje 07/08/1949. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Op 26 maart 1919 huwde hij in Wiekevorst met Clementina Moris.

Woonde in Heultje. Vertrok in 1920 naar Oostende.

Militieklas 1912, stamnummer 107/58185, soldaat 7de Linie.

In zijn militair dossier staat dat hij op 28 september 1918, aan het begin van het bevrijdingsoffensief, deserteerde. Hij bleef 5 dagen vermist, tot 2 oktober 1918. Op 3 oktober werd hij in hechtenis genomen.

Op 30 oktober 1918 werd hij voor zijn desertie veroordeeld tot 5 jaar hechtenis en teruggezonden naar zijn eenheid. Volgens zijn dossier bleef hij tot 31 januari 1919 in hechtenis.

Op 1 januari 1920 kreeg hij amnestie in het kader van de wet van 31 oktober 1919. Andere medailles die aan de meeste soldaten met vele dienstjaren aan het front werden toegekend, kreeg hij niet, omwille van zijn veroordeling.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen. IJzerkruis.

Van Thielen Dionisius Carolus (*Denis Tielen*)

Vader: Ludovicus Van Thielen (landbouwer, herbergier, blokmaker)

Moeder: Philomena Douwen

°Heultje 15/03/1882, †Turnhout 15/02/1952. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd met Maria Victorina Clé. Woonde in Heultje.

Militieklas 1902, soldaat 3de artillerie, stamnummer 3294, later conducteur 6de artillerie. Deserteerde op 10/10/1914 in Beveren-Waas. Op 15/09/1918 opgepakt door de Duitsers, gevangen in Turnhout. Vanaf 20/11/1918 opnieuw 2 maand in dienst.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Van Thielen Jan Alois

Vader: Martinus Carolus Van Thielen

Moeder: Maria Anna Jonckers

°Oevel 01/04/1881

Woonde in Olen. Huwde met Leontine De Becker.

Militieklas 1901, stamnummer 1513, soldaat 1ste regiment artillerie forten. Overschreed de Nederlandse grens op 10/10/1914 en werd geïnterneerd in een Nederlands kamp.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Van Tricht Alfons

°Booischoot 11/01/1892, †Booischoot 19/12/1949. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Van Den Broeck Maria.

Militieklas 1912. Stamnummer 72069, 6de Linierregiment, soldaat. Op 26 augustus 1914 geëvacueerd naar het ziekenhuis, schotwonde aan de linkerhand, opgelopen aan het front. Hij liep deze kwetsuren op in Kampenhout (bij Leuven) tijdens een nachtelijke patrouille. Hij verbleef in het hospitaal van Lier en van Wenduine. Op 10 oktober 1914 ontslagen uit het ziekenhuis, kwam te Antwerpen, overschreed de grens **met Nederland en werd geïnterneerd in een kamp. Hij werd ongeschikt 'voor den militairen dienst'** verklaard om reden van zijn kwetsuur. Recht op 1 kwetsuurstreep. Vroeg in 1935 zijn Vuurkaart aan, en verklaarde geen invalide te zijn.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Ven Jozef Alfons

Vader: Jozef Victor Ven

Moeder: Antonia Mangelschots

°Oevel 08/05/1880

Woonde in Eindhout, later in Herentals, daarna in Turnhout.

Militieklas 1900, soldaat VAP, vrijwilliger met premie in 1901, stamnummer 2736. Vestingsgeschut, 1ste batterij kustartillerie. Grens met Nederland overschreden op 10/10/1914, geïnterneerd achtereenvolgens in kamp Oldebroek, Assen, Zeist en Leeuwarden. Hij vroeg frontstrepen aan, maar die werden geweigerd. Hij overleed voor 1938. Zijn echtgenote ging dan in beroep tegen de weigering, echter ook zonder gunstig gevolg.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Verachtert François August (*broer van François Victor, pagina 229*)

Vader: Jean François Verachtert

Moeder: Rosalie Seyen

°Westerlo 27/09/1890

Huwde met Fernande Georgette Heuchet, woonde in Ukkel.

Militieklas 1910, stamnummer 13634, werd later beroepsvrijwilliger. Daarna aan het einde van de oorlog, wachtmeester bij de gendarmerie, werd nadien nog luitenant. Liep een lichte kwetsuur op aan zijn rechterknie op 31/01/1915, door een val met een moto in Veules-les-Roses.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Ridder in de Kroonorde. Gouden medaille orde van Leopold II. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Verachtert Jan Baptist

Vader: Petrus Theodoor Verachtert

Moeder: Maria Elisabeth Pauwels

°Meerhout 22/02/1880, †Tongerlo 08/09/1967. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Juliana Peeters, heeft in Oosterwijk gewoond. Woonde sinds 1952 in Tongerlo.

Militieklas 1900, 1^e jagers te paard 1901, stamnummer 15779. Op 10/08/1914 bij 3de legerdivisie vervoerkorps. Op 21/08/1914 in verlof zonder soldij. Hij werd gekwetst bij het vervoer van munitiekisten tussen de forten in Luik. Bij een beschieting van de Duitsers steigerden zijn paarden. De kar sloeg om en hij kwam met zijn voet onder de kar terecht. In Hannut werd hij hiervoor verzorgd. Werd naar Landen gebracht, vandaar voor verzorging naar de ambulancedienst in het Justitiepaleis te Brussel. Vandaar werd hij naar Gentbrugge gezonden waar hij burgerklederen ontving en zijn verlofbrief. Hij ging dan terug naar huis. Eenmaal thuis moest hij regelmatig op controle komen bij de Duitse bezetter op het gemeentehuis om te zien of hij het dorp niet verlaten had. Aalmoezenier Tielemans van Tongerlo schreef dit in een verklaring aan de militaire overheid, na de oorlog.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Verbiest Augustus Josephus Alfons

Vader: Petrus Josephus Verbiest

Moeder: Rosalia Van Ouytsel

°Tongerlo 03/04/1894, †Tongerlo 04/03/1986. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Louisa Van Reusel. Was gemeenteraadslid te Tongerlo en voorzitter van de kerkfabriek.

Militieklas 1914, soldaat 6de Linie. 1^e bataljon 1^e cie 2 DA.

Onderscheidingen: Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser. 7 frontstrepen.

Verboven Jacques François Josephus Ludovicus

Vader: Frans Verboven

Moeder: Melania Philomena Van Gansen

°Westerlo 12/10/1884, †De Pinte 31/08/1947

Voogd, (hij was wees) Ludovicus Van Gansen (verzekeringsagent). Woonde later in Oudenaarde. Huwde met Marie Julie Bernadette Impens. Woonde dan in De Pinte als beroepsmilitair.

Militieklas 1904, stamnummer 52951, beroepsvrijwilliger vanaf 1905. Sergeant-majoor 5de Linie. Later adjudant. Op 27/10/1914 gevangengenomen te Ramskapelle en krijgsgevangen in Duitsland. Kwam via Dene-marken, waar hij in een hospitaal verbleef, en Cherbourg terug. Oorlogsinvalid. Onderscheidingen pas in 1932 bekomen.

Onderscheidingen: Oorlogskruis, IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 gevangenenstreep (= frontstreep).

Verboven Jan Frans

Vader: Egidius Benoit Verboven

Moeder: Justine Creten

°Oevel 23/05/1877, †Herentals 24/07/1925

Woonde in Herentals. Huwde met Hortense Goris. Beroep: bediende spoorwegen.

Had blond haar, blauwe ogen en blonde snor. 1,70 m groot.

Militieklas 1897, in dienst 1900, brigadier, stamnummer 4428. Soldaat 2de gidsen, artillerie forten Antwerpen. Vanaf 29/09/1915 TAG, genie. Later lader bij de militaire spoorweg te Adinkerke.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Verboven Joseph Emilius

Vader: Joannes Franciscus Verboven

Moeder: Maria Delphina Willems

°Tongerlo 28/10/1888, †Herentals 13/04/1950

Was gehuwd met Maria Leonia Serneels. Woonde in Herentals.

Militieklas 1908, stamnummer 55234, soldaat 7de Linie 1ste bataljon 4de cie 2DA. Gewond in hospitaal van 31/10/1914 tot 01/12/1914. 2de maal gewond en in hospitaal van 27/10/1918 tot 27/10/1918.

Onderscheidingen: IJzerkruis. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Verboven Louis

Vader: Petrus Josephus Verboven (herbergier, landbouwer)

Moeder: Maria Elisabetha Bellens

°Westerlo 29/05/1892, †Westmeerbeek 11/11/1957

Was gehuwd met Josephina Maria Wynants. Woonde in Westmeerbeek, beroep: hovenier.

Militieklas 1912, trompetter 2de gidsen 4de esc. 1DC. Stamnummer 8588. In hospitaal te Calais, later in Rouen wegens kwetsuur van 01/10/1918 tot 31/01/1919.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen, IJzerkruis. Oorlogskruis met palm. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Ridder in de kroonorde. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Verboven Martinus Alfons

Vader: Josephus Verboven

Moeder: Maria Rosalia Michiels

°Westerlo 14/08/1892

Woonde aan de Brederijt, was molenaar. Huwde met Joanna Margaretha Geens.

Militieklas 1912, stamnummer 143/1478, soldaat 10de artillerieregiment. Hij nam pas dienst op 18/01/1916, vermeld zonder verklaring in zijn dossier.

Onderscheidingen: 4 frontstrepen. Ridder in de kroonorde met zwaarden. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Verbraeken Isidoor Franciscus

Vader: Henricus Verbraeken

Moeder: Elisabetha Nuyts

°Geel 19/11/1879, †17/04/1973. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Beerten Maria, woonde in Varendonk.

Militieklas 1899, stamnummer 49617, soldaat 3de Linie.(A74 2^e Cie) artillerie Belge. Vanaf 05/12/1914

(Genville, Harfleur, Le Havre) TAG. Vroeg meerdere onderscheidingen aan, echter zonder gevolg.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 4 frontstrepn.

Vercalsteren Jozef

°Bergom-Herselt 21/09/1893, †Oosthoven 15/03/1919

Woonde later in Oosthoven (Oud-Turnhout).

Militieklas 1913. Korporaal 12de Linieregiment. Aanwezig bij de gevechten in Luik, Haacht, Breendonk, Lokeren en Diksmuide. Zwaar gewond te De Panne in 1917. Overleed aan de gevolgen van die verwondingen na de wapenstilstand.

Onderscheidingen: Oorlogskruis, Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Vercalsteren Louis Charles

Vader: Joannes Baptist Vercalsteren

Moeder: Isabella Maria Dockx

°Herselt 20/05/1886

Woonde in het Dorp. Huwde op 28/11/1919 in Herselt met Joanna Ludovica Van Nieuwenhuyzen. Vertrok naar Wilrijk, Antwerpen in 1920.

Militieklas 1906, stamnummer 6409, soldaat 5de artillerie, fort Lier, (depot d'artillerie Palgeur PD Calais) A133 8ste batterij. 31/03/1915 kamp Ruchard tot 04/09/1915.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 7 frontstrepn. Vuurkruiser. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden.

Vercammen Franciscus Judocus (*Sus van de Slinke*)

Vader: Joannes Martinus Vercammen.

Moeder: Maria Theresia Mariën.

°Heultje 15/02/1887, †Herentals 08/10/1973. Graf op het erepark van

de parochie Heultje. Was gehuwd met Anna Serafina Lambrechts, woonde in Heultje. Vertrokken naar Wiekevorst in 1912. Korte tijd later terug naar Heultje gekomen.

Militieklas 1907, stamnummer 16135, soldaat 8ste Linie, soldaat 10de regiment artillerie. (Zie ook pagina 78)

Onderscheidingen: 8 frontstrepn. 1 Kwetsuurstreep. Oorlogskruis met 2 gouden palmen. IJzerkruis. Militaire medaille 2de klas met gouden palm (gekwetst). Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Vercammen Jan Baptist

Vader: Louis Vercammen

Moeder: Joanna Catharina Verstappen

°Zoerle-Parwijs 20/11/1883, †Ukkel 08/12/1942, in het hospitaal St. Elisabeth

Woonde in Westerlo, daarna in Godarville, later in Genval, was gehuwd.

Militieklas 1903. Stamnummer 110-52354. Soldaat 10de Linieregiment, compagnie cyclisten. Kreeg in 1906 10 dagen kwartierarrest omdat hij zonder toelating in de dakgoot van de kazerne vertoefde. Hetzelfde jaar kreeg hij ook 4 dagen cachot wegens vechten.

Woonde in Godarville bij de mobilisatie, na de oorlog in Brussel. Werd krijgsgevangen genomen in Beesur-Meuse op 23/08/1914. Hij ontkende dat hij op dat ogenblik deserteerde, wat de legerleiding in twijfel trok. Zijn toenmalige overste getuigde dat hij op post was bij zijn eenheid en krijgsgevangen naar Duitsland gevoerd werd, in Münster, Soltau en Friederichswald.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Verdonck August

Vader: Petrus Franciscus Verdonck

Moeder: Maria Theresia Swolfs

°Geel-**Stelen 09/12/1893**, †**Tongerlo 04/07/1970**. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Josephine De Boeck. Weduwnaar van Maria Sidonie Alveracht. Woonde in Liessel en later in Tongerlo. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1913, soldaat 13de artillerie, 4de jagers te paard, stamnummer 18455.

Zijn 2 kinderen 17 en 18 jaar oud werden gedood bij de bevrijding in 1945.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Oorlogskruis. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Verdonck Charles Leopold

Vader: Theofiel Antoon Verdonck

Moeder: Rosalia Van Den Eynde

°Zoerle-Parwijs 15/07/1885

Huwde met Maria Ludovica Vandermeeren. Woonde in Rummen en Geetbets. Later in Seraing.

Militieklas 1905. Soldaat 9de Linie, stamnummer 59899. Op 22/10/1914 gekwetst in Lombardsijde, opgenomen in hospitaal te Houlgate, later in Rouen. Vanaf 15/04/1915 in hospitaal Anglo-Belge te Cruial. Op 21/05/1915 terug naar zijn eenheid.

Zijn broer Basiel Victor (°Zoerle-Parwijs 15/07/1885) varkenskoopman in Nieuwerkerken, was in 1913 vrijgesteld van actieve dienst omdat hij een slechte knie had.

Onderscheidingen: Ridder in Kroonorde. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. 8 frontstrepen, 1 kwetsuurstreep.

Verelst Frans

Vader: Petrus Franciscus Verelst

Moeder: Anna Maria Meeus

°**Tongerlo 18/12/1882**, †**Westerlo 15/05/1965**. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Emma Clementina Koppen. Woonde aan het Strateneinde. Vanaf 1907 woonachtig te Tongerlo.

Militieklas 1902, stamnummer 52386, soldaat 7de Linie. Later TAG Adinkerke, Woesten, Westvleteren.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Verellen Casimir Alfons

Vader: Franciscus Ludovicus Verellen

Moeder: Catharina Vennekens

°Geel 09/07/1884

Woonde aan de Brederijt en was op 25/02/1908 in Westerlo gehuwd met Maria Rosalia Vandeven, verhuisde naar Poppel in 1908. Later naar Turnhout.

Militieklas 1904, stamnummer 21583, soldaat 1ste Jagers te Voet, fort Namen. Gevangengenomen te Bioul op 24/08/1914 en krijgsgevangene in Soltau-Duitsland.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

Verhaert Robert Leopold Sidron

Vader: Joseph Verhaert

Moeder: Isabelle Smits

°Tongerlo 07/06/1873

Woonde in Laken.

Militieklas 1893, stamnummer 13371. Onderluitenant koloniaal leger 1ste gidsen. Was 20% oorlogsinvalide wegens dubbele hernia. Was tijdens de oorlog in Belgisch-Congo.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Herinneringsmedaille Afrikakorps. 8 frontstrepen. Vuurkaart.

Verhelst Antoine François

Vader: Joannes Baptist Verhelst

Moeder: Maria Elisabeth Gijsen

°Westerlo 22/09/1881

Woonde in Tienen, huwde met Mathilde Amelie Gijsselinck.

Militieklas 1901, Beroepsvrijwilliger, stamnummer 11514/50236. Adjudant te paard, 7de Linie, gendarmerie, compagnie te Leuven. Van 02/10/1914 tot 14/01/1915 in hospitaal te Plymouth wegens ziekte. 17/06/1918 gekwetst.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Gouden palm Kroonorde. Gouden medaille in de orde Leopold II. 8 frontstrepen.

Verhelst Jean Louis Augustin (*broer van Antoine François*)

Vader: Joannes Baptist Verhelst

Moeder: Maria Elisabeth Gijsen

°Westerlo 29/11/1883

Huwde met Leontine Marie Thérèse Van Camp. Woonde later in Mechelen.

Beroepsvrijwilliger in dienst sinds 1899 bij het 7de Linie. Stamnummer 11654, gendarme-wachtmeester te paard.

Onderscheidingen: IJzerkruis. 8 frontstrepen. Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Gouden medaille in de orde Leopold II.

Verhoeven Alfons

Vader: Carolus Franciscus Verhoeven

Moeder: Catharina Luyten

°Westerlo 26/11/1889, †Voortkapel 22/08/1937. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Philomena Joanna Michiels. Beroep landbouwer. Woonde in Voortkapel. Vertrok in 1920 naar Tongerlo.

Militieklas 1909, stamnummer 57217. Soldaat, 11de Linie, later TAG. Was aanwezig in de gevechten rond Barchon, Luik. Werd krijgsgevangen genomen te Luik op 06/08/1914. Kwam in kamp Sennelager (D) en kamp Hameln (D) terecht tot 01/01/1919.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Verhoeven Charles Alphonse

Vader: Joannes Baptist Verhoeven

Moeder: Paulina Van Dessel

°Westerlo 11/08/1886

Woonde in Deurne. Huwde met Anna Maria Vermeiren.

Militieklas 1906, stamnummer 640. 4de artillerie. Tussen 24/10/1918 en 01/01/1919 in hospitaal wegens kwetsuur.

Onderscheidingen: Oorlogskruis, IJzerkruis. Medaille van strijder-vrijwilliger. Ridder in de orde Leopold II. 8 frontstrepen. Vuurkruiser.

Verhoeven Joannes Baptist Alfons (*boer Verhoeven*)

Vader: Carolus Verhoeven

Moeder: Angelina Geeraerts

°Heultje 19/04/1893, †Heultje 07/04/1969. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd met Paulina Luyten. Woonde te Heultje, heeft ook in Antwerpen gewoond.

Beroep: landarbeider, later strodekker.

Militieklas 1913, stamnummer 109/59538, soldaat 9de Linie. Was bij zijn eenheid tot 17/10/1914, daarna in Nederland geïnterneerd. Vluchtte terug naar huis en werd op 15/11/1914 gevangen genomen, krijgsgevangen in Duitsland tot 11/11/1918.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Verhoeven Joseph

Vader: Joannes Henricus Verhoeven

Moeder: Rosalia Helsen

°Tongerlo 09/05/1890, †Kamp Dora 22/02/1945

Verhuisde naar Zoerle-Parwijs. Politiek-gevangene W.O. II, gewapend weerstander W.O. II. Op 02/11/1943 opgepakt en weggevoerd naar Dora (D) waar hij stierf. Was gehuwd met Leopoldina Adelina Daems.

Beroep spoorwegarbeider. Woonde in Heist-op-den-Berg.

Militieklas 1910, soldaat ruiter 1ste gidsen 2de escadron 1DC (A65 2e Batt.) Stamnummer 16897. Transportkorps.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen.

Verhoeven Josephus (*Zwette Verhoeven*)

°Bergom-Herselt 16/08/1888, †Herselt 1968. Graf op het erepark van de parochie Bergom.

Was gehuwd met Maria Meesens

Militieklas 1908, stamnummer 443/15907. Soldaat 1ste RAL, 3de groep, kanonnier fort Antwerpen. Woonde tot 1921 in de Nieuwstraat, vertrok naar Herselt.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Verkammen Joseph

Vader: Louis Frans Verkammen

Moeder: Virginie Mees

°Westerlo 19/05/1893

Hij woonde in Verviers. Werd enkele malen, rond 1923, veroordeeld als landloper, ook eenmaal in Turnhout.

Woonde te Oud-Turnhout, later in Lambermont, Verviers. Heette eerst Mees Joseph, werd bij het huwelijk van zijn moeder, op zijn 6de levensjaar erkend.

Was gehuwd met Catharina Offerman.

Militieklas 1913, stamnummer 131/58700, soldaat Cie 2/4, 1ste karabiniers.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Verlinden Alfons Josephus

Vader: Ludovicus Josephus Verlinden (hoefsmid)

Moeder: Maria Theresia Eyckmans

°Westerlo 04/08/1895, †Reet 21/11/1973

Was gehuwd met Josephine Ketels. Woonde te Willebroek.

Militieklas 1915, stamnummer 50293. Adjudant beroepsvrijwilliger. Loopgravenartillerie 6de LA, A147, 98 batt. Op 10/10/1914 overschreed hij te De Klinge de Nederlandse grens. Hij werd in kamp Oldebroek geïnterneerd. Nam de vlucht en was in maart 1915 weer aan het front!

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Verlinden Felix Jean Achille (*broer van Alfons Josephus*)

Vader: Ludovicus Josephus Verlinden (hoefsmid)

Moeder: Maria Theresia Eyckmans

°Westerlo 08/07/1884

Woonde in Noorderwijk. Beroep: smid.

Militieklas 1904, stamnummer 12786. Vestingsartillerie, fort 3 Borsbeek. Was van dienst in de kanonkamer om de vijand te observeren. Men verwachtte een infanterieaanval. Opeens was iedereen weg! Dan is hij gans alleen door de loopgraven van de Engelsen getrokken. Die waren ook verlaten. Werd door een ontploffing in de nacht van 7 op 8 oktober 1914, in het open veld, tegen de grond gesmeten, waardoor hij moeite had om te lopen. Hij kon niet steunen op zijn voet en zijn eenheid niet vervoegen. Werd met een burgerrijtuig tot aan de grens met Nederland gebracht, de dag dat Antwerpen viel. De burger, waar hij **verbleef, bracht hem rond 4 uur 's nachts over de grens. Opgenomen op 9/10/1914 in veldhospitaal te Putte**, op 10/10/1914 in hospitaal te Bergen-op-Zoom. Op 09/12/1914 in kamp Harderwijk. Daarna in kamp Apeldoorn.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Verlinden Frans Josephus (*Sus van Mie Witjes of ook Sus Witjes*)

Vader: Henricus Ludovicus Verlinden.

Moeder: Catharina Laeremans.

°Heultje 19/03/1880, †Heultje 18/04/1977. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Was gehuwd met Maria Josephina Tops. Woonde op de Goorheide. Beroep: herbergier-landbouwer.

Militieklas 1900, stamnummer 50608/2242, soldaat 4de Linie voetvolk. Overschreed de grens met Nederland op 10/10/1914, kwam in kamp Zeist terecht. Verbleef er samen met zijn vrouw.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Vermeulen Jozef

°Geel 21/01/1892, †Oevel 29/06/1968. Graf op het erepark van de parochie Oevel.

Weduwnaar van Maria Josepha Verboven, huwde daarna met Zulma Van Uffel. Woonde in Oevel.

Militieklas 1912, soldaat 18de artillerie fort Braschaat. Stamnummer 479. In oktober 1914 in depot-Breems, op 10/05/1915 instructiekamp CIA, op 03/07/1915 bij het 7de regiment 1ste batterij.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. Vuurkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille.

Verstappen Jan Baptist

Vader: Franciscus Theodorus Verstappen

Moeder: Maria Josepha Vleugels

°Tongerlo 27/02/1890

Huwde met Maria Stefanie Verswijfel. Woonde in Berchem, in Lint en later in Mortsel. Beroep: tramwerkman.

Militieklas 1910, stamnummer 1021, soldaat 9de artillerie, 63 batterie 3DA.

Van 01/08/1914 ziek in het hospitaal te Luik tot eind augustus, dan terug naar zijn eenheid.

Op 04/03/1919 opnieuw in hospitaal opgenomen tot aan zijn onbepaald verlof op 10/09/1919.

Onderscheidingen: Ridder in de Orde van Leopold II met zwaarden. Oorlogskruis. IJzerkruis. 8 frontstrepen.

Verstappen Joannes Alfons (*broer van Joannes Frans en van Theophiel*)

Vader: Remigius Verstappen

Moeder: Maria Paulina Pihay

°Westerlo 22/08/1889

Huwde op 24/05/1915 te Ieper met Maria Clara Seeten. Woonde in Ieper, in Tongerlo en later in Sint-Niklaas Waas.

Militieklas 1909. Stamnummer 49572. Beroepsvrijwilliger, 2de regiment gidsen tekende in 1912 bij voor 2 jaar.

Vanaf 1912 gendarme te paard 6DA. Werd uiteindelijk **'maréchal de logis'**, of wachtmeester 1ste klas te voet. Oorlogsinvalide.

Onderscheidingen: Ridder in de kroonorde met zwaarden. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. 8 frontstrepen.

Verstappen Joannes Frans (*broer van Joannes Alfons en van Theophiel*)

Vader: Remigius Verstappen

Moeder: Maria Paulina Pihay

°Tongerlo 02/11/1887, †Antwerpen 24/09/1963

Huwde op 14/11/1913 in Olen met Celine Van Hemelen. Woonde later in Schoten.

Militieklas 1907, stamnummer 103777/3, regiment grenadiers, vrijwilliger met premie. Sinds 1910 gendarme. **Werd 'maréchal de logis' in 1913, in 1917 'maréchal de logis' of wachtmeester 1ste klas te voet.** Beroep: gendarme, herbergier, biersteker. Was voor de oorlog achtereenvolgens gendarme in Gent, Antwerpen, Zandhoven, Balen en Rijkevorsel. Liep wel enkele veroordelingen op, zoals post verlaten om te gaan slapen, en belangrijker: Hij liet met zijn groep tijdens een transport enkele gevangenen ontsnappen! **Wachtmeester-gendarmerie te Adinkerke. Liep tijdens de oorlog een 'bronchite' op waardoor hij 15% invalide was.**

Interessant in zijn dossier is een brief gericht aan de minister van Landsverdediging de Broqueville, via volksvertegenwoordiger Van Hoeck uit Turnhout. Hierin vraagt hij de uitbetaling van achterstallen uit de periode dat hij gendarme was in Rijkevorsel, waar de soldij destijds in de hand werd uitbetaald. Hij had een 40-tal dagen geen inkomsten wegens de oorlogsomstandigheden. Dit werd echter als verjaard, en dus onontvankelijk, verklaard!...

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Gouden medaille in de orde Leopold II. 7 frontstrepen.

Verstappen Jozef

Vader: Carolus Verstappen

Moeder: Maria Catharina Pelgrims

°Zoerle-Parwijs 08/02/1888, †Geel 18/11/1974. **Graf op het erepark van de parochie Heultje.**

Was gehuwd met Petronella Delphina Daems. Woonde in Heultje. Vertrok in 1914 naar Deurne.

Militieklas 1908, stamnummer 162/2717/4300/6892, soldaat 6de artillerie te paard. Later 12de artillerie DD/6DA. In 1914 bij de genie CTAG in Fécamp (Fr.). Op 02/03/1917 naar hospitaal te Cherbourg voor 9 maanden herstel wegens ziekte. Schakelde volksvertegenwoordiger Van Hoeck in om zijn frontstrepen te bekomen.

Onderscheidingen: 5 frontstrepen.

Verstappen Theophiel (broer van Joannes Frans en van Joannes Alfons)

Vader: Remigius Verstappen

Moeder: Maria Paulina Pihay

°Westerlo (Gooreind) 14/11/1894, †Wilrijk 27/03/1952

Was gehuwd met Virginia Verheyen. Beroep: trambediende.

Militieklas 1915. In dienst als soldaat-vrijwilliger op 21/09/1914 in Frankrijk, Caen. Stamnummer 106/74183; op 18/03/1915 klaroen 6de Linie, 2de bataljon, 1ste cie 2 DA. Op 11/02/1917 ziek opgenomen in Petit fort Philippe. Op 01/03/1917 in depot te Dieppe. Op 16/10/1917 gekwetst te Diksmuide. Oorlogsinvalid.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. 6 frontstrepen. Vuurkruiser.

Versweijveld Dionysius

Vader: Felix Versweijveld

Moeder: Maria Bertels

°Westerlo: 20/01/1893, †1980. Heldenhuldezerk op het kerkhof te

Voortkapel.

Huwde Regina Belmans.

Denis werd begraven te Voortkapel, in de gewone rij burgergraven.

Firma Bossaert uit Diksmuide leverde de 'Heldenhuldezerk'. Deze zerk

is een symbool van de activistische Vlaamse Oud-Strijders.

Geen dossier in de militaire archieven.

Onderscheidingen: geen dossier.

Verwimp Frans

Vader: Jan Martin Verwimp

Moeder: Maria Theresia Wouters

°Oevel 24/06/1879

Huwde met Maria Angelina Van Doninck. Woonde aan de Molenberg. Later in Dessel.

Soldaat militieklas 1899, in dienst vanaf 1900 als vrijwilliger met premie, stamnummer 19323.

1ste regiment Jagers te Voet. In 1913 finaal vrijgesteld.

Krijgsgevangen genomen te Namen op 24/08/1914. Krijgsgevangen gehouden in Soltau.

Onderscheidingen: 1 frontstreep. 7 gevangenenstrepen.

Zeer eigenaardig! Normaal kon maar 1 gevangenenstreep, (=gelijk aan frontstreep) door een krijgsgevangene verworven worden.

Vissers Louis

Vader: Petrus Norbertus Vissers

Moeder: Maria Elisabeth Lintermans

°Herselt 12/05/1879

Huwde met Maria Josepha Van Rompaey. Woonde aan het Kipdorp.

Militieklas 1899, stamnummer 1355. Soldaat 2de Jagers te Voet. Vanaf december 1914: *Service technique du génie Belge*, Calais. TAG. Tussen 26/04/1915 tot 03/05/1915 in hospitaal te Calais.

Onderscheidingen: 5 frontstrepen.

Vleugels August

Vader: Josephus Vleugels

Moeder: Rosalia Van Uytsel

°Westerlo 22/03/1886

Woonde in Solier (Namen). Was dagloner.

Militieklas 1906, stamnummer 4136, soldaat CIAX.

In dienst met speciaal contingent 1916. Op 02/02/1917 wegens ziekte opgenomen in Caen, later Cabourg, Calais, Chateaugnon. Finaal in een asiel in Zelzate (*asile d'aliénés*) Hij was krankzinnig geworden.

Was groot-oorlogsinvalid 100%.

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Ridder in de orde Leopold II.

Vos Pierre Alphonsus

Vader: Joannes Norbert Vos

Moeder: Maria Theresia Geysen

°Herselt 17/01/1888, †Turnhout 19/06/1959. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Huwde met Maria Josepha Van Dingenen.

Militieklas 1908, stamnummer 55380.

Werd op 19/08/1914 krijgsgevangen genomen in het hospitaal van Lubbeek. Was daar opgenomen wegens **ziekte ('pleuritis')**. Kwam in Sennelager in Westfalen terecht. In 1915 overgebracht naar Altengrabow.

Onderscheidingen: 1 frontstreep.

Vranckx Jan

Vader: Victor Vranckx

Moeder: Maria Catharina Bakelants

°Oevel 13/03/1891, †Heultje 23/07/1976. Graf op het erepark van de parochie Heultje.

Jan was gehuwd met Theresia Valgaeren, van beroep landbouwer en woonde in de Kathovestraat.

Militieklas 1911, milicien stamnummer 164/2277/57188. Soldaat 7de Linie.

Geen militair dossier W.O. I in de archieven aanwezig. Zie ook pag. 106 en 347.

Onderscheidingen: Oorlogskruis, IJzerkruis, ridder in de orde Leopold II. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Vranckx Richardus Arthur

Vader: Joannes Franciscus Vranckx

Moeder: Angelina Josephina Nys

°Tongerlo 06/03/1894, †Tongerlo 06/12/1968

Was gehuwd met Juliana Van Lommel.

Militieklas 1914, soldaat 6de Linie 1ste bataljon 1ste cie 2DA. Stamnummer 105/67754.

Onderscheidingen: 7 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Vriens Joannes Baptist Jules

Vader: Franciscus Ludovicus Vriens (Blokmaker, herbergier)

Moeder: Rosalia Huybrechts

°Tongerlo 10/10/1885, †Zoerle Parwijs 11/05/1960. Graf op het erepark van de parochie Zoerle-Parwijs.

Was te Tongerlo gehuwd met Victoria Helsen. Voorzitter oud-strijders Zoerle-Parwijs.

Militieklas 1905, in dienst in 1907, stamnummer 17183/1028. Soldaat 22ste batterie 2DA, cavalerie 4de lancers. Groot 1,71 m.

Hij had zijn broer August Vriens (°Tongerlo 01/03/1887, later blokmaker-herbergier te Tongerlo), vervangen om in dienst te gaan in 1907 bij de 2de artillerie. Vroeg zijn Vuurkaart pas aan op 11/12/1937.

Onderscheidingen: Herinneringsmedaille Leopold II. Oorlogskruis. 8 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkruiser.

Willekens Petrus August

Vader: Felix Willekens

Moeder: Joanna Catharina Van Dingenen

°Tongerlo 15/01/1894, †Geel 22/05/1978. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Weduwnaar van Françoise Lalou. Was in Brussel op 08/07/1931 gehuwd met Maria Victoria Pals. Woonde achtereenvolgens in Blauberg, Molenbeek, Anderlecht.

Militieklas 1914. Soldaat vervoerkorps 6de Linie CT. Stamnummer 2869. Van 06/05/1915 tot 26/09/1916 bij de 1ste Karabiniers. Tussen 26/09/1916 en 04/01/1917 in hospitaal voor kwetsuur aan rechterschouder: daardoor had hij ook last van atrofie (vermindering van weefsel) aan zijn rechterarm.

Onderscheidingen: Ridder in de orde van Leopold II. Oorlogskruis met palm. 7 frontstrepen. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 kwetsuurstreep. Vuurkruiser.

Medailles

De medailles van Jan Vranckx (pagina 344) Voor- en achterzijde.

Boven vlnr.: IJzermedaille, Vuurkruis, Oorlogskruis.

Onder vlnr.: Overwinningsmedaille WO I, ridder in orde Leopold II (met zwaarden), Herinneringsmedaille WO I.

Voorzijde van de medailles

Achterzijde van de medailles

Jan Vranckx' diploma van zijn Overwinningsmedaille.

Jan kon aanspraak maken op het IJzerkruis, want hij bezat de IJzermedaille. Hij kocht echter zijn IJzerkruis niet en betaalde ook niet voor een vermelding in het Vuurkruisersboek!

Zie ook pagina's 71, 106 en 344.

Willems Eduard

Vader: Jozef Willems

Moeder: Anna Maria Swolfs

°Westerlo 03/04/1880

Woonde in de Zoerledreef, verhuisde in 1908 naar Corvillet. Beroep: landarbeider.

Militieklas 1900, stamnummer 23890, conducteur 2de artillerie, A86 ¾.

Onderscheidingen: geen vermelding in het dossier.

Willems Joannes Baptist

Vader: Joannes Franciscus Willems

Moeder: Joanna Catharina Wouters

°Herselt 31/05/1894, †Herselt 29/01/1968. Graf op het erepark van de parochie Bergom.

Huwde met Joanna Ludovica Carens. Woonde in de Kaaistraat te Bergom.

Beroep: landbouwer.

Militieklas 1914. Geen militair dossier

Onderscheidingen: Vuurkruiser.

Willems Josephus Norbertus (*broer van Joannes Baptist*)

Vader: Joannes Franciscus Willems

Moeder: Joanna Catharina Wouters

°Herselt 16/06/1889, †Herselt 03/12/1935. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Was gehuwd met Carolina Van Dingenen. Woonde op de Witbergen (Bergom). Hij overleed aan de gevolgen van een kwaal opgelopen aan het IJzerfront. Beroep: landbouwer.

Militieklas 1909, stamnummer 293, 17de Linie, korporaal, A103 1/1.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. IJzerkruis. Vuurkruiser. 8 frontstrepen.

Wilms Jan Franciscus

Vader: Josephus Wilms

Moeder: Francisca Heylen

°Eindhout 20/10/1882, †Westerlo 28/03/1959. Graf op het erepark van de parochie Westerlo.

Kwam van Eindhout in februari 1959, woonde aan de Verlorenkost.

Militieklas 1902, stamnummer 153/2471/8473. 3de artillerie, later 19de kanonniërs te paard. Krijgsgevangen genomen nabij Bioul bij Namen op 24/08/1914. Overgebracht naar kamp Soltau (D).

Onderscheidingen: Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 gevangenenstreep.

Wijnants Jan Frans

Vader: Jan Wijnants

Moeder: Rosalia Douwen

°Westerlo 30/08/1879

Huwde met Antonia Cornelissen. Verhuisde naar Herentals.

Militieklas 1899. 3de Jagers te Voet. Overschreed de grens met Nederland in De Klinge op 10/10/1914.

Geïnterneerd in kamp Zeist, later kamp Amersfoort.

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Witvrouwen Jozef

Vader: Josephus Ludo Witvrouwen

Moeder: Maria Theresia Van Bijlen

°Westerlo 09/10/1889, †1990

Huwde met Maria Catharina Josephina Otten

Militieklas 1909, maar pas in dienst in 1911, soldaat stamnummer 57197. 7de Linie.

Onderscheidingen: 8 frontstrepen. Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Ridder in de orde Leopold II met zwaarden. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. Vuurkaart.

Wouters Alphonsus Eugeen (broer van Petrus Leonard)

Vader: Joannes Franciscus Wouters

Moeder: Maria Anna Francisca Gebruers

°Tongerlo 10/03/1882

Verhuisde naar Vorst-Kempen.

Militieklas 1902, soldaat 6de Linie. Overschreed de grens met Nederland op 12/10/1914 in De Klinge samen met Jozef Van Genechten uit Westerlo. Was in Stabroek ziek geworden. Geïnterneerd in Nederland, Zeist barak 10. In het hospitaal in Zeist. Werd daardoor oorlogsinvalid. Hij had wel zijn Herinnerings- en Overwinningsmedaille aangevraagd, zonder verder gevolg echter!

Onderscheidingen: geen vermeldingen in het dossier.

Wouters Joannes Jozef Frans

Vader: Michael Alphonsus Wouters

Moeder: Maria Theresia Ceulemans

°Oevel 22/10/1891, †Oosterwijk 04/08/1965. Graf op het erepark van de parochie Oosterwijk.

Was gehuwd met Maria Leona Febronia Gebruers. Woonde in III (nu Ilsevel-den) onder Tongerlo.

Militieklas 1911, stamnummer 19930, soldaat vestingsartillerie Antwerpen.

Op 10/10/1914 gevangen genomen in het fort van 's Gravenwezel. Krijgsgevangene in Duitsland, achtereenvolgens in Parsim en Güstrow.

Onderscheidingen: Oorlogskruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 1 frontstreep.

Op de zerk van Jozef Wouters, op het kerkhof van Oosterwijk bemerk je dit plakkaat, een onregelmatige zeshoek, met de vermelding: B.H.H., een kelk, een hart en een vredesduif.

Jozef was een 'ijveraar' van de Bond van het Heilig Hart!

Deze bond kende zijn hoogtepunt tussen 1922 en 1930. Op verschillende parochies werden zelfs H. Hartmonumenten opgericht.

Wouters Petrus Leonard (broer van Alphonsus Eugeen)

Vader: Joannes Franciscus Wouters

Moeder: Maria Anna Francisca Gebruers

°Tongerlo 29/06/1888, †Wiekevorst 14/10/1938. Graf op het erepark van de parochie Tongerlo.

Was gehuwd met Maria Janssens. Was landbouwer. Woonde in Wiekevorst.

Militieklas 1908, stamnummer 12938/16084. Artillerie fort Antwerpen.

Sinds 1912 gendarme, werd 'maréchal de logis' of wachtmeester 1ste klas te paard, 3DA.

Oud-onderofficier van de rijkswacht 3LA. Ligt eigenlijk begraven te Wiekevorst. Was 10% oorlogsinvalid.

Onderscheidingen: 6 frontstrepen. Oorlogskruis met palm.

Wuyts Constant

Vader: Augustus Wuyts (klompenmaker)

Moeder: Philomena Bekers

°Westerlo-Voortkapel 07/11/1892, †Herentals 09/05/1976. Graf op het erepark van de parochie Voortkapel.

Was gehuwd met Maria Josepha Aerts. Woonde te Voortkapel.

Militieklas 1912, stamnummer 12/19210-8587, soldaat ruiter 2de gidsen, later bataljon cyclisten 11A. Korps spoorwegen, telegrafie en telefonie.

Onderscheidingen: Oorlogskruis met palm. IJzerkruis. Vuurkruis. Herinnerings- en Overwinningsmedaille. 8 frontstrepen.

Medailles

Deze militaire medailles zijn van Frans Livinus Cools, oorlogsvrijwilliger (zie pagina 256). Ze werden door zijn familie aan ons museum geschonken.

Gouden palm Kroonorde

Oorlogskruis

Overwinningsmedaille W.O. I

Medaille van Vrijwilliger W.O. I

Medaille van Vuurkruiser

Medaille in de orde van Leopold II
(met zwaarden)

Het naamplaatje van Frans Cools. Met zijn geboortjaar en -plaats: 1894 Westerlo. Zijn regiment: 19de Linie. En de vermelding 'musigne', wat vermoedelijk duidt op zijn muzikale kwaliteiten!

Herinneringsmedaille W.O. I

Burgerlijke medailles W.O. I (eveneens van Frans Livinus Cools)

Burgerlijke medaille 1ste klas

Nationaal werk Oud-Strijders van beide wereldoorlogen

Burgerlijke medaille 2de klas

Herinneringsmedaille aan de regeerperiode van koning Albert I

Nota:

Volgens een lijst van de parochie Westerlo waren Jozef Van Doninck, Louis T'Syen, August Van Hoof, Frans Van Langenhove, Jan Frans Matthys en Louis Leemans kort na de Duitse inval al 'gereformeerd'. Dit betekende afgekeurd voor de actieve velddienst.

Sommigen wegens ziekte, anderen wegens opgelopen verwondingen tijdens de eerste oorlogsdagen.

Ook geïnterneerde zieke of gekwetste soldaten in Nederland werden meestal 'gereformeerd' of afgekeurd voor de dienst. Soldaten die afgekeurd werden, nadat het Belgische leger ingesloten zat achter de IJzer, werden 'inapte' (onbekwaam) verklaard. Vermits ze niet naar huis konden, werden ze ingeschakeld in de genie: Compagnies TAG (troupes auxiliaires du génie) Ze moesten dan wegen herstellen, allerlei andere klussen klaren. Ze waren wel ontwapend. Sommigen kwamen in Engeland in de oorlogsindustrie, voornamelijk in de munitiefabrieken terecht, waar ze zich nog nuttig konden maken.

Opmerkingen:

-Belgen, of buitenlanders in het algemeen, werden scheef bekeken in Engeland. Waarom moesten hun **'jongens' het *vuile werk* aan het front opknappen terwijl deze jonge mannen hier een 'luke' leventje konden leiden!**

-Om het lot van gewonden en krijgsgevangenen te verzachten werd door bemiddeling van het Vaticaan in 1916 een akkoord gesloten om zwaar gewonde of zieke soldaten te internen in Zwitserland. Een speciale commissie van geneesheren, stelde voor elk krijgsgevangenenkamp, een lijst van in Zwitserland te internen soldaten op. Zeker 2 van de soldaten uit onze lijst zijn also in Zwitserland terecht gekomen!

Bronnen:

-Archief Belgisch Leger in het Jubelpark te Brussel (militairen geboren voor 1888).

-Archief Belgisch Leger te Evere (militairen geboren na 1888).

-Rijksarchief Beveren (Antwerpen), militielijsten (reeks Z, 1891-1914) provincie Antwerpen, arrondissement Turnhout, kantons Geel en Westerlo.

-Abdijarchief Norbertijnenabdij-Tongerlo.

-Archief van de zusters Franciscanessen-Herentals.

-Archief Aartsbisdom Mechelen-Brussel, Mechelen.

-Archief bisdom Antwerpen, Antwerpen.

-Gemeentearchief Westerlo:

-Briefwisseling, bevolking, verslagen van gemeenteraad en schepencollege.

-Militielijsten en lijsten van soldaten met onbepaald verlof gezonden.

-Naamlijsten opgemaakt door aalmoezeniers voor de verschillende parochies.

-Naamlijsten op de monumenten onder Westerlo.

-Ereparcken en kerkhoven (begraafplaatsen) in onze deeldorpen.

-Verzameling bidprentjes van Heemkring Ansfried Westerlo vzw.

-Naamlijsten archief 'War-veterans', ministerie Binnenlandse zaken te Brussel.

-Naamlijst, uitgegeven in 1919, ter gelegenheid van de oorlogsherdenking te Tongerlo.

Dank aan:

Jul en José Aerts-Clemens, Stippelberg
Patrick Bastiaens, Bijstraat
Rosa Belmans-Van de Ven, Goorke
Fanny Boeckx, Gewadstraat
Angèle Boogaerts, Nieuwebaan
Gustaaf Carens, Berchem
André Claes, Mechelsestraat
Luc Croonenborghs, Oirschotstraat (nalezen en postkaarten)
Marc Croonenborghs, Veerle
Gust en Jeanne De Vries-Douwen, Asberg
Kris De Winter, Merelbos
Karel Dierckx, Verlorenkost
Frans Draulans, Gevaertlaan
Paul Hermans, Oeveldorp
Remi Heylen, Olenseweg
Norbert Horemans, Herenthout
Bob Inrig, Meerhout (foto's leper)
Louis Laeremans, Zoerleberg
Louis Mertens, Sint-Niklaasstraat
Roger Moons, Stippelberg
Marc Moors, Lelielaan
Louis Ryken, Vijverstraat
Rudi Ryken, Goudvinkstraat
Yvonne Scheers, Ter Voort
Jos en Erwin Sterckx, Oude Zoerlebaan
Ingrid Van den Broeck, kunstenaars (maakte de aquarellen bij elk hoofdstuk)
Francine Van den Put, Polderstraat
Jan Van der Vloet, Oosterwijk
Dirk Vanginderhuysen, Evere
Xavier Van Tilborgh, Evere
Louis Verbinnen, Olenseweg
De families Vercammen, Truyens, Lambaerts en Vranckx
Johan Verduyck, Gooreinde (foto's militaire begraafplaatsen en hulp bij archiefbezoeken)
Marcel en Louise Verstappen-Mannaerts, A. Cannaeysstraat
Joyce Vervloet, kunstenaars (foto's klapprozen en geschilderde 'donderbloemen')
Fons en René Vos, de Merodedreef
De kinderen Vrindts-Steurs, Renderstraat

Onze excuses indien we iemand vergaten!

De redactie:

Georges Van Asten en Jef Thys

